ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Իրանս եւ գաղումներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 1 ԱՊՐԻԼ DIMANCHE 1 Avril 1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2460

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՑՑ ՀԱԻԱՏԱՑԵԱԼԻ ՄԸ ՀԵՏ

— Ձեր կարծիքով, եկեղեցին իսկապէս վերջացուցա՞ծ է իր դերը, այլ եւս անելիք չունի՞ դպրոցներու մէջ։

— Ինչո՞ւ այդ հարցումը կ'ուղղէք մեզի, երբ դուք ալ ծանօթ էք իրականութեան։ Եկեղեցին դեր ունի՞ թէ ոչ,— տեսական խնդիր մըն է որու մասին կարելի է օրերով խօսիլ ու վիճիլ։ Գործնականին մէջ, խնդիրը այս է,— Եկեղեցին կը կատարէ՞, կրնա՞յ կատարել իր դերը։ Այսօր Զատիկ է, եւ դուք անհամար բազմութիւն կը տեսնէք ժամուն դուռը։ Բայց միշտ այսպէ՞ս է։

— Աւագ – հինգշաբթի օրն ալ այսպէս էր, ինչպէս եւ Ծաղկազարդին, Մեռելոցին...

— Այո, միշտ այդպէս կ'ըլլայ տօնական օրերուն։ Իսկ միւս կիրակինե՞րը։ Չէ՞ք յիշեր, 1924ին, 25ին, 26ին անցուդարձը կը խափանուէր Ժան – Կուժօն փողոցին մէջ, ժամուտներու բազմութեամբ։ Ճեւոյ արագ – արագ նօսրացաւ բազմութիւնը, եւ վերջին տարիներս ոչ իսկ եկեղեցին կը լեցուի։ Ուրեմն, կիրակնօր – եայ բարեպաշտութիւնն ալ եկած յանգած է 50 կամ 150 հաւատացեալներու, որոնց մեծ մասը կիներ են։ Առայլ գոնէ իրար տեսնելու համար կուգային։ Արդեօք այդ փափա՞քն ալ մարեցաւ...

— Բա՞ն կը դիմանայ Փարիզին, ձեր բառերով՝ լուսացնցուղ կամ լոքծուն պողոտաներուն։ Սրընթաց երթեւեկ, հեւ ի հեւ կեանք, ակնախտիղ հրապոյրներ եւ փորձութիւններ, չքեղութիւն, վայելք, պար, կին, սինեմա...

— Եւ միայն Փարիզի ժամը չէ որ պարպուած է։ Եկեղեցիները չինուեցան նաեւ Առնուվիլի եւ Ալֆորվիլի մէջ. տեսե՞ր էք, աւելի բախտաւո՞ր են։ Մեր դիտցածը այն է որ, սրճարանները աթոռ չունին կրնար ճարել յաճախորդներուն, իսկ եկեղեցիներու աթոռներուն վրայ որբեւայրիները անգամ հաղիւ կը նային...

— Ամէն տեղ ալ պատճառը մէկ է,— օտարութիւն, փորձանաւոր միջավայր, հազարումէկ հոգեր։ Ի՞նչպէս կարելի է դարմանել այս չարիքը։ Մամուլը պարտականութիւններ չունի՞ այս մասին։ Գոնէ մի՛ հալածէք փիլոնաւորները ու վեղարաւորները, որպէսզի ժողովուրդը չպաղի։

— Կրօն եւ եկեղեցի հաւատքի, համոզումի հետ կապուած բաներ են։ Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ քաղաքական կազմակերպութեան մը օրկանը բարեպաշտութիւն քարոզէ։ Հաւատացեալները իրենք են որ պիտի ունենան այդ նախանձախնդրութիւնը։ Մնաց որ, ոչ քարոզիչ կը պակսի, ոչ ալ կրօնաթերթ։ Ինչ կը վերաբերի վեղարաւորները հալածելու մեղադրանքին, եւրոպական իմաստով հակակղերական պայքար մը չէ որ կը մղուի։ Այդպիսի պայքար մը կրնար օգտակար ըլլալ, որպէսզի ամէն մարդ իր չափը գիտնար եւ մենք ազատէինք բազմաթիւ անախորժութիւններէ եւ կաշկանդումներէ։ Եղած – չեղածը՝ ընդվզում մըն է վեղարաւոր փորձանքներու դէմ, այն ալ՝ չափազանց անհանդուրժելի պարագաներու տակ։ Եթէ ուզէիք արդար ըլլալ, պիտի խոստովանէիք որ մենք չատ ետ ենք մնացեր նոյն իսկ 1860ի սերունդին վրայ։ Քանի կը չփուինք եւրոպական եւ ամերիկեան միջավայրին հետ, այնքան կը չուարինք, կ'անճրկինք։ Չէ՞ք տեսներ, հասարակ վարդապետներ եւ եպիսկոպոսներ դարձեր են իշխանաւոր, եւ դէպի կղերապետութիւն կ'առաջնորդեն տարապիր բազմութիւնները։ Բայց թողունք այս խնդիրը, որ չատ հեռուները կրնայ տանիլ մեզ։ Ուրեմն կ'ընդունիք որ, ժողովուրդը եկեղեցիէն ալ պաղեր է, հետզհետէ կ'ուծանայ եւ հետեւաբար կը փրթի հայկական միջավայրէն։

— Բուն բառով, կ'օտարանայ կը կորսուի՛, կը հալի։ Շատ չանցած պիտի նմանինք Լեհաստանի եւ Հունգարիոյ կամ Թրանսիլվանիոյ Հայերուն։

— Ընդունեցէք որ մենք թանկագին առաւելութիւններ ունինք անոնց վրայ։ Անոնք միայն եկեղեցիով կը շնչէին, անով կ'ոգեւորուէին ու կ'ապրէին։ Զունչին ուրիշ խեղ։ Եւ երբ աստիճանաւոր կղերը, կաթողիկոսներ եւ եպիսկոպոսներ մենամարտի բռնուեցան զանազան պատրուակներով, պատակսելով, գայթակղեցնելով, մոլորեցնելով կամ ահաբեկելով ժողովուրդը, ամէն բան փլաւ։ Այսօր ի՞նչ է մնացեր այդ բազմութիւններէն եւ հին փառքերէն։ Արդ, մենք ունինք ուրիշ ազգակներ, աւելի հարազատ եւ կենդանի ներշնչարաններ, արմատախիլ բազմութեանց

ՄԱՐԴԻԿ ՄԱՐԴԱՐԵՆ

(ՀԱՏՈՒԱԾ)

Ինչո՞ւ կ՚ուզէր Տրտմաձայնը ան-պատճառ ինծի հետ խօսիլ։ Ինչո՞ւ ինծի կը պատմէր իր կեանքին մասին։ Ինչո՞ւ ինծի կը վստահէր։ Ես ինքս ալ չէի գիտեր։ Ես ինքս ալ չէի գիտեր, թէ ինչո՞ւ ինծի հետ խօսիլ կ՚ուզէր։ Ես ինքս ալ չէի գիտեր, թէ ինչո՞ւ ինծի կը վստահէր։ Ես ինքս ալ չէի գիտեր, թէ ինչո՞ւ ինծի հետ խօսիլ կ՚ուզէր։ Ես ինքս ալ չէի գիտեր, թէ ինչո՞ւ ինծի կը վստահէր։

—

ՀԱՍԱՐ ՉԵՍՏԸ ՊՈՒՐԱԿ ԼԱՎ ԷՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊՈՂՈՏԸ

Թարգմ. Ա. Ս.

— ՕՕ —

ԳԼՈՒԽ IV.

Երբ Գաստոն Տիլուզեն տասը տարեկան էր, մայրը մահացավ։ Հայրը, որ ամբողջ կյանքում ապրել էր ինքնամոռաց սիրով դեպի իր կինը, ամբողջովին ընկղմվեց իր վշտի մեջ։ Ամբողջ օրերով նա մնում էր իր սենյակում, ոչ ոքի չէր տեսնում, ոչ մի բառ չէր խոսում։ Ամբողջ տունը, որ ամեն անկյունում հիշեցնում էր նրան կնոջ ներկայությունը, նրա համար դարձել էր անտանելի։ Նա ամեն առավոտ վաղ էր դուրս գալիս տնից և ուշ գիշերին էր վերադառնում։ Ամբողջ օրը նա թափառում էր Փարիզի փողոցներում, ինչպես մի մարդ, որ ոչ մի տեղ չունի, ոչ մի հանգրվան, ոչ մի ապաստան։

Գաստոնը, որ ամբողջ օրը մենակ էր մնում, ինքն էլ ամեն կերպ ձգտում էր դուրս գալ տնից։ Նա ամեն առավոտ գնում էր Լյուքսեմբուրգի պարտեզը, որտեղ ժամերով նստում էր մի նստարանի վրա, ոտքերը կախ գցած, և ոչ մի բանի մասին չէր մտածում։ Նրա մտքերը ցրված էին, ինչպես ամպերը երկնքում, որոնք քամին ամեն վայրկյան ուրիշ ձևի է ենթարկում։ Նա ոչ մի բանի մասին չէր մտածում, ոչ մի բանի մասին չէր ուզում մտածել։ Նա ուզում էր միայն մոռանալ։

Ամեն անգամ, որ նա տուն էր վերադառնում, հայրը նրան ասում էր.

— Ի՞նչ ես արել այսօր, Գաստոն, ինչպես անցկացրիր օրը։

Եվ Գաստոնը պատասխանում էր.

— Ոչինչ, հայրիկ։

Եվ իրոք, նա ոչինչ չէր արել։ Նա ոչինչ չէր արել, ոչինչ չէր մտածել, ոչինչ չէր ուզում։ Նա ուզում էր միայն մոռանալ։

Հայրը, որ ամբողջ օրը մենակ էր մնում, ամեն երեկո, երբ Գաստոնը վերադառնում էր, նրան հարցնում էր.

— Ի՞նչ ես արել այսօր, Գաստոն, ինչպես անցկացրիր օրը։

Եվ Գաստոնը պատասխանում էր.

— Ոչինչ, հայրիկ

ՄԱՏԱՄ ԱԹՃԵԱՆ ALIMENTATION GÉNÉRALE

9, rue des Fêtes, Paris. Tél. Combat 12-02 *Մերթ՝ Փլաս տէ Ֆէթ:*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ՝ ամենալաւ տեսակի նպարեղէններ ամենաժան գիներով: Անթերի մաքրութիւն եւ արագ սպասարկութիւն: Ուղղնկերուն՝ ապրանքը կը յանձնուի բնակարանը:

Այցելեցէք ընգամ մը տեւական յանախորդ դառնալու համար: Բոլոր գնումներուն կուտանք նուէրի դրոշմաթուղթ:

նել վախճանականը: Որպէսզի կարելի ըլլայ գոհացում տալ, Թուրքիոյ Ազգ. Ժողովը երէկ պիտի վաւերացնէր Թուրքեւամերիկեան առեւտրական եւ հիւպատոսական դաշնագիրը: Փախստականը մեւնոյն առեն ղիմած է պուլկարական կառավարութեան, որպէսզի ապաստան տան, բայց անօգուտ:

Ռուզվելթ նոր լիազօրութիւններ կը ստանայ

Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովը մարտ 29ին հռչակեց օրինագիծ մը, որով լիազօրութիւն կը տրուի նախագահին՝ փոփոխելու մաքսային սակացոյցները եւ առեւտրական բանակցութիւնները կատարելու պետութեանց հետ:

Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Ռուզվելթ ինք խնդրած էր այս լիազօրութիւնը, որպէսզի կարենայ գլուխ հանել տնտեսական վերակազմութեան ծրագիրը:

Այս առթիւ ժողովը ուրիշ բանաձեւ մըն ալ հռչակեց, որով նախագահին կ'արգիլուի օգտուիլ իր մաքսային լիազօրութենէն, պատերազմական պարտքերու մասին սակարկութիւններ կատարելու համար: Բանաձեւը յատկապէս կը շեշտէ.— « Այս օրէնքը գործադիր իշխանութեան իրաւունք չի տար ջնջել կամ որեւէ ձեւով զեղչել օտար ազգերու պարտքերը »:

ՌՈՍՏՈՄ խումբի վարչութիւնը մեռելոցի առթիւ վաղը, երկուշաբթի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին կազմակերպած է այցելութիւն մը ընկ. ՄԱՏԱԹԻԱ ԼՈՒՒԻԿեանի դամբարանին: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները: Գտնուիլ ժ. 2.30ին մէթրօ Porte d'Italieի դիմացի անկիւնի սրճարանը:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

կը տօնէ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ը

ԿԻՐԱԿԻ ԱՊՐԻԼ 8ԻՆ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Salle Géographieի ՄԷՋ 184, Bld St. Germain

ացման խօսք.— Երջ. վարչութեան նախագահ ՏԻԿ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ կողմէ
Ողջոյնի խօսք, — Պ. Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Տիկիններ՝ Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ եւ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ (երգ)
Օրիորդ Զ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ (ջութակ)
Mlle X. *(պար)*
Պ. Ռ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ (արտասանութիւն)
ՄՈՒՏՔ՝ **3 ՖՐԱՆՔ:**

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ՎԷՄ»ի

ԵՐՐՈՐԴ ԹԻՒԸ, ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ.

Ռ. Բերբերեան.— «Նոր Նախիջեւանի գաղութի անցեալն ու ներկան»: Յ. Ճ. Սիրունի.— «Մրմիհան գրագէտը»: Յ. Զաւրեան.— «Մայեսթ Նովա»: Մ. Պարսամեան.— « Վահան Թէքէեան»: Վ. Փափազեան.— « Հայկական բարեկորոգումները»: Ա. Խոնդկարեան.— «Օպպօզիցիան Հանրապետ. Հայաստանում »: « Մուրատի յուշատետրը »: Էմ. Մաւուկեան.— « Արամ »: ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ.— ԿԱՆԱՉ ԵՒ ՄՇԱԿՈՑԹ.— «Վարպետ Մինաս»: Զ. Մխրզեան: «Թէ ինչո՞ւ մեացանք խթթիհատին հետ— Աջեան: ԳԻՐՔ ԵՒ ՄՈՒՄՈՒԼ: ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ: ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ: Վոամ. եպ. Մանկունի: «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը »:

Բաժանորդագրութեան պայմանները

Ամերիկա, Մեծ Բրիտանիա, Եգիպտոս եւ Իտալիա	69 ֆր.
Ֆրանսա եւ այլ երկիրներ	50 ֆր.
Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան, Սիւրիա եւ Պարսկաստան	40 ֆր.

Բաժանորդագրուել կարելի է՝
L. Kevonian, 17 Rue Damesme, Paris, 13e
Բաժանորդագրութիւնը՝ կանխիկ:

Տպարանը փոխելու հետեւանքով « ՎԷՄ »ի ներկայ թիւը լոյս տեսաւ ուշացած ժամանակէն ուշ:

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

ԱՊՐԻԼ 15Ի ՅԵՐԵԿԸ, «ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Ա. ՍԱՐՎԱԶԱՆԵԱՆԻ

«ԳԻԾԷՆ ԴՈՒՐՍ» նոր տրամը

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

կարող դերձակուհի Տիկին ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, **12 rue Saint Sulpice.** *Փարիզ. Մէթրօ՝* **Odeon.** *կը կարէ ամենավերջին նորաձեւութիւնները ուալով՝* Manteau, Robe de Soir, Robe de Mariage եւ Robe d'Après midi:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ ԿՐԻԶԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ

Կարող գիտցողներու դիւրութեան համար, եթէ կը փափաքին, կերպասը կը կտրէ իրենց վրայ յարմար գնով: Կ'ընդունի Կիրակի եւ շաբթուայ բոլոր օրերը: Գիշերներն եւս կարելի է: Կը դրկենք՝ վերջին նորաձեւութեան թուաձեները օտար երկիրներ բնակողներուն:

ԹԱՏՐՈՆ ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ

8-10, Rue l'Orient (Dans la Rue Lepic) Métro: Blanche

ԿԻՐԱԿԻ ՅԵՐԵԿ, 8 ԱՊՐԻԼ ԺԱՄԸ ՀԻՇՏ 3ԻՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ Ի ՊԱՏԻՒ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՍԱՐԱՖԵԱՆԻ

փարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի՝

ԲԱԲԱՆ Կ'ՈՒԶԵՄ...

Եւրոպական ծիծաղաշարժ ֆկատակերգութիւն 3 արար

սիրայօժար մասնակցութեամբ փարիզահայ սիրուած դերասաններու

Տիթառի, քրքիջի եւ զուարթութեան կիրակի մը անցնելու համար բացառիկ առիթ մը թատերասէրներուն:

Տոմսերը նախօրօք ապահովել բոլոր ծանօթ հասցէներէն եւ A. Sarafiant, 8, rue Domat, Paris (5):

Տոմսերու գիները՝ 15, 10 եւ 7 ֆրանք:

ԳՈՒՇԱԿՈՒՀԻ
Տիկ. ՄԱՐԻՍ ՋԻՆԻ
Դիմել ամէն օր (կիրակին մէջտը) ժ. 3-7 բացի Շբ.է: 62, rue de Rochefoucauld. բանկին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ: Մէթրօ՝ Pigalle:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Le Gérant: H. STEPHAN

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Tricots | TERZIAN

Tél.: Central 93-75 3, rue Poissonnière. Paris (2)

Nouvelle Série d'Été: Tricots d'enfant et maillot de bains d'anfant
à partir de 4 frs. Gillet et pullover femme, etc. etc.

Լաւ տեսակի ապրանք, խիստ աժան գիներ եւ ուղղամիտ աշխատելակերպ. ահա՛ այս յատկութիւնները որ կազմեցին **Tricots TERZIAN** *Տան համբաւը:*

Արագ առաքումներ Ֆրանսայի ամէն կողմը:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ՍԱԼ ԿԱՎՈՅԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆՆԱՐ

(Ջուիցերիայէն հրաւիրուած)

Կը խօսին՝

ՏԻԿ. ԱՆԱՅԻՍ, ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱՒԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին մասին յայտնուած:

Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

21 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԹԻՇԵՐ Գ. ՔԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5) Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 9 - 12 եւ կէս օրէ վերջ 2էն 8: կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

ԲԱՑՕՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներուս վրայ կարեւորզեղչ:

ԱՒԹԻՆԵԱՆի ՓԼԱՔՆԵՐԸ

COLUMBIA *ամենավերջին սքանչելի վլաքները յաջողեցանք Զաւակի առթիւ ունենալ, որոնք* exclusivité *են մեզի, երգուած նշանաւոր արուեստագէտներէ՝*

Սաֆիա, Էֆֆ-ալիա, Մահմուրէ ֆանըմներէ, եւ եւսաբի Ասըմ, Շաֆուզ Պուրֆան պէյերէ, եւ յլն., որոնք են.—

ես ես եւ արեւելեան գեղեցիկ եղանակներու քսան նոր տիսքեր,

ԱՐԹԻՆԵԱՆ **26 rue Lesage. Paris**

Métro Belleville Tél. Ménil. 61-85

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

L. LECORCHÉ Chir. Den.

Ex. Interne des Hôpitaux de Paris
Chef de Clinique à l'Ecole Dentaire Française

Assistant Ա. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ *chir. dent. D.E.D.F.*

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

Ակռայ կը քաշենք առանց սրսկումի, միայն մէկ վայրկեան քուն՝ Somyleով: Քուրըն եւ պրիճ. ատաճնաշարք՝ շատ ծեծեւ քրոմէ՞մնատով, կը վերափոխենք ճկն ատաճնաշարեր: երախաներու ատաճներու շտկում:

կ'ընդունի 9 - 12 եւ 2 - 7 Հեռախօս Inv. 27 - 95

28 Avenue d'Orléans

Métro Denfert Rocherau ou Mouton Duvernet

ՔՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ

ՀԱՅԱՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ՆՇԱՆՏԱՒԻՔՆԵՐՈՒ, ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՄՆԵՐՈՒ եւ ՀԱՆԴԷՄՆԵՐՈՒ համար գիմեցէք «ԵՓՐԱՏ» նաւագախումբին որ կը նուագէ հայկական, եւրոպական, կովկասեան եւ արեւելեան եղանակներ. Մատչելի գին բոլորին համար: Դիմումները կատարել նախօրօք, անձամբ կամ նամակաւ Պ. ՕՆՈՍԵԱՆի, 15, Rue Pourtour, Clamart, Seine.

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ շատոնց փնտռուած արեւելքի իսկական օղին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարմիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱԶԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)

ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—

M. M H. Khatchadourian et Danielian *24*, rue Assalit. Nice (A. M.)

ՄԱՅՐԱՆՈՑ

Villa ANNETTE

6, rue de d'Atlas, 6

(Buttes Chaumontի պարտէզին 25 մէթր հեռու)

Tél. NORD: 46-65

Վերաբուժական գործողութեանց եւ ծննդաբերութեանց ընդարձակ սրահներ՝ արդիական ամէն յարմարութիւններով. լուսաւոր օդասուն, գեղեցիկ սենեակներ:

Կ'ընդունինք Assurance Socialeի *հիւանդներ:*

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ

Մէթրօ՝ Belleville et Simon Bolivar, *Հանրակառք՝ թիւ 5, 26:*
Օթօպիւս՝ N. BF. BN.

ՁԱՏԿԻ ԱՌԹԻԻ

Իզմիրի եւ Պոլսոյ ՁԷՕՐԷԿՆԵՐ քիլօն՝ սկսեալ 12 ֆրանքէն
ԳՈՒՐԱՊԻԷ, ՔՈՒԼՈՒՐԱՔԻԱ » » 12 ֆրանքէն
ԲԱԿԼԱՎԱ, ՔԱՏԱՒԻԹ մէկ կտորը 75 սանթիմ:

Ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ արեւելեան անուշեղէններ ամենաժան գիներով: Դիմեցէք՝

MAISON S. LAMBROU

20, Rue de la Huchette, 20, Place St. Michel

Téléphone: ODÉON 33-29 LIVRAISON à DOMICILE

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺԹ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ:

---

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ *13 rue Pierre Curie.* K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie*

13

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն* Danton: 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Մէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպես նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարան. ներու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕԹԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԱՐՈՒՑԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐ
4
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
4 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2461

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՑՑ "ԲՈԼՈՐՏԻՔԵԱՆ,,Ի ՄԸ ՀԵՏ

— Մենք համակիրներս ահագին դեր կը կատարենք, ալեկոծուած այս կամ այն կուսակցութեան, համաձայն մեր համոզումներուն եւ ուժին:

— Ձեզ ցաւիր, անշուշտ, եթէ աւելի պատկերալից բան մը գործածենք, բնորոշելու համար ձեզ: Տրապիզոնի մէջ ունէինք ընկեր մը, ողբացեալ Սեդրաք Եսայեանը (հայրը՝ կոմիտար Արսէն Եսայեանի): Հասուն եւ խելօքիկ այս քաղաքացին, որ իր 25-30 ընկերներուն հետ ծովը նետուեցաւ 1915ին, ոտքերէն եւ թեւերէն քարեր կապուած, «համակիրները»ը կը կոչէր «բոլորտիքեան»: Այսինքն մարդիկ որ այս կամ այն կուսակցութեան չուրջը կը յածծին, ժպլիտներ կը փոխանակեն, երբեմն ալ նիւթապէս կ'օգնեն, բայց կը խուսափին ա՛ր եւ է պատասխանատուութենէ: Ճի՞շդ է այս բնորոշումը:

— Կոչեցէք ի՛նչպէս որ կ'ուզէք: Ինչ մը վիրաւորական է բառը, բայց ոչինչ: Դառնանք բուն հարցին: Կրնա՞ք պնդել թէ որ եւ է արժէք չունի համակիրներու դոյութիւնը:

— Այդ ըսել չենք ուզեր: Ոչ միայն կ'ընդունինք, այլ եւ դիտենք որ համակիրները դրական դեր կը կատարեն չատ մը չարժումներու մէջ, կը նպաստեն ժողովրդականացնելու գաղափարները, եւ, կապ ունենալով հակամարտ հոսանքներու հետ, կ'օգնեն հարթելու բազմաթիւ թիւրիմացութիւններ: Բայց, չի բաւեր, մանաւանդ ներկայ պարագաներուն մէջ: Ընդհանրապէս բերնադրական է ձեր համակրանքը, եւ փորձի չի դիմանար: Օր մը այոպէս, օր մը այնպէս:

— Կրնա՞ք աւելի բացորոշ խօսիլ:

— Օրինակ· երբեւ համակիրներ Դաշնակցութեան կամ ուրիշ հոսանքի մը, դուք մեղի կամ անոնց հետ կը քալէք մինչեւ որոշ տեղ մը, իսկ վճռական պահուն, կա՛մ կը քաշուիք, «բանաւոր բացակայ» արձանագրուելով, եւ կամ ճամբայ կը փոխէք: Կարճ խօսքով, չունիք որոշ տեսակէտներ, գոնէ հիմնական հարցերու մասին:

— Ըսել կ'ուզէք թէ պարտաւոր ենք նոյնութեամբ ընդունի՞լ որ եւ է կուսակցութեան ծրագիրը – կանոնադիրը:

— Ո՛չ· այդ պարագային համակիրներ չպիտի ըլլայիք, այլ անդամներ կամ ընկերներ: Մենք չատ լաւ կը հասկնանք ձեր դիրքը եւ լաւ է որ այդպէս ալ մնաք: Միայն թէ, պիտի ուզէինք որ քիչ մը նուազ երերուն ըլլայիք: Պահեցէք ձեր դատելու եւ չարժելու անկախութիւնը, ինչպէս եւ ձեր վերապահումները: Բայց, տարրական պայման է որ ձեր համակրանքը ամբողջացած ըլլայ գիտակցութեամբ, ոչ թէ աերեւի պէս ազդուի օրուան հովերէն: Այսպէս, ճամբան բարեկամի մը կը հանդիպիք, թերթ մը կը տեսնէք, ճառ մը կը լսէք,— եւ իրիկունը ձեր Դաշնակցական բարեկամին հանդիպելով, կ'աղաղակէք սրտառուչ չեշտով մը·— «Եղբայր, ձեր եւ մեր կուսակցութիւնը ինչո՞ւ թշնամութիւն կ'ընէ Հայաստանի: Եղած – չեղած այս է որ ունինք· ի՞նչ կը չահիք թըշնամութենէն»: Արդ, իրրեւ համակիր, դիտնալու էք թէ Դաշնակցութիւնը թշնամի չէ Հայաստանի եւ չի կրնար ըլլալ: Այդպիսի բան մը պիտի նշանակէր անձնասպանութիւն: Ուրեմն...

— Բայց չէ՞ որ ձեր թերթերէն մէկը «Վայաստան» կոչեր է Հայաստանը:

— Այդ ալ սուտ է: «Վայաստան» բառը գործածած էր փախտականներէն մէկը, ախուր մանրամասնութիւններով, եւ պաշտօնակից մը փոխ առաւ զայն իրրեւ խորագիր, չակերտներու մէջ:

—Բայց կ'ըսեն թէ պատակոսմներու պատասխանատուն Դաշնակցութիւնն է, որ կը յամառի պահել Մայիս 28ը, հռադոյնը, «Մեր հայրենիք»ը, Փետր· 18ը··· Սխալ չհասկնաք, ես հակառակ չեմ այդ բաներուն: Լսածս է որ կ'ըսեմ:

— Ահա թէ ո՛ւր է ձեր տկարութիւնը: Զուներնալով որոշ համոզումներ, կը չուարիք զարմանալու «կ'ըսեն թէ»ներու առջեւ: Մինչդեռ, Դաշնակցութիւնը չատոնց առած է այդ բոլորին պատասխանը: Եւ դուք որ կ'ընդունիք թէ լաւ բաներ են անկախութեան ոգիները, ինչո՞ւ նորէն վարանումներ կ'ունենաք: Մնաց որ, նոյն իսկ այդ պզտիկ, տարրական բաներուն համար բանակցութիւններ կատարուած, բանաձեւեր մշակուած են, որպէսզի թիւրիմացութիւնները հարթուին: Դաշնակցութեան մենաշնորհը չեն այդ խորհրդանշանները ու ոգիները: Բայց երբ ուրիշները տէր չեն ըլլար, դուք պիտի հանդուրժէի՞ք որ անոնք թանգարան նետուէին իրրեւ անպէտ կամ «մխղիր»: Եւ սակայն,... չարիքին աղբիւրը ուրիշ տեղ է: Այդ բոլորը պատրուակներ են գործակցութենէ խուսափելու համար: Եթէ Դաշնակցութիւնը առաջ մը յայտարարէր թէ պատմութեան յանձնած է այդ բոլորը, յանուն համերաշխութեան, կացութիւնը նորէն պիտի մնար անփոփոխ: Իրականին մէջ, քաղաքական տեսակէտներու պայքար մըն է որ կը մղուի: Մեր հակառակորդները իրրեւ թէ ողջմտութեամբ ձեռք քաշած են այն բոլոր բաներէն որ տհաճութիւն կը պատճառեն Երեւանի, դիտնալով հանդերձ որ այդ իշխանութիւնը ամէն բան չէ: Երեւանը ինքն ալ կ'ըսէ·— «Մենք Ամենքին կը պատկանինք»: Այսպէս է որ «բոլորտիք»ները ամուր դիրք պիտի բռնէին, ոչ թէ թշնամութիւնները զայն Հայոց կառավարութիւն չենք»: Այսպէս է որ «բոլորտիք»ները ամուր դիրք պիտի բռնէին, ոչ թէ թշնամութիւնները նոյն իսկ զինքով դիմադրել: Մխիթարեան Միաբանութիւնը, որ կը յամառի պահել Մայիս 28ը, հռադոյնը, «Մեր հայրենիք»ը, Փետր· 18ը··· Սխալ չհասկնաք, ես հակառակ չեմ այդ բաներուն: Լսածս է որ կ'ըսեմ:

*— Ահա թէ ո՛ւր է ձեր տկարութիւնը: Զուներնալով որոշ համոզումներ, կը չուարիք զարմանալու «կ'ըսեն թէ»ներու առջեւ: Մինչդեռ, Դաշնակցութիւնը չատոնց առած է այդ բոլորին պատասխանատուն Դաշնակցութիւնն է

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

»»»·«««

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հայկական Սովետական Հանրագիտության հրատարակչությունը հրատարակել է հետևյալ հիմնադրությունները.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 1-ին, 1934 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 2-րդ, 1935 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 3-րդ, 1936 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 4-րդ, 1936 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 5-րդ, 1937 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 6-րդ, 1937 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 7-րդ, 1938 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 8-րդ, 1938 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 9-րդ, 1939 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 10-րդ, 1939 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 11-րդ, 1940 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 12-րդ, 1940 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 13-րդ, 1941 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 14-րդ, 1941 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 15-րդ, 1942 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 16-րդ, 1942 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 17-րդ, 1943 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 18-րդ, 1943 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 19-րդ, 1944 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 20-րդ, 1944 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 21-րդ, 1945 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 22-րդ, 1945 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 23-րդ, 1946 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 24-րդ, 1946 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 25-րդ, 1947 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 26-րդ, 1947 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 27-րդ, 1948 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 28-րդ, 1948 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 29-րդ, 1949 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 30-րդ, 1949 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 31-րդ, 1950 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 32-րդ, 1950 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 33-րդ, 1951 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 34-րդ, 1951 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 35-րդ, 1952 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 36-րդ, 1952 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 37-րդ, 1953 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 38-րդ, 1953 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 39-րդ, 1954 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 40-րդ, 1954 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 41-րդ, 1955 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 42-րդ, 1955 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 43-րդ, 1956 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 44-րդ, 1956 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 45-րդ, 1957 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 46-րդ, 1957 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 47-րդ, 1958 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 48-րդ, 1958 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 49-րդ, 1959 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 50-րդ, 1959 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 51-րդ, 1960 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 52-րդ, 1960 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 53-րդ, 1961 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 54-րդ, 1961 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 55-րդ, 1962 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 56-րդ, 1962 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 57-րդ, 1963 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 58-րդ, 1963 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 59-րդ, 1964 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 60-րդ, 1964 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 61-րդ, 1965 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 62-րդ, 1965 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 63-րդ, 1966 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 64-րդ, 1966 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 65-րդ, 1967 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 66-րդ, 1967 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 67-րդ, 1968 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 68-րդ, 1968 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 69-րդ, 1969 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 70-րդ, 1969 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 71-րդ, 1970 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 72-րդ, 1970 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 73-րդ, 1971 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 74-րդ, 1971 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 75-րդ, 1972 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 76-րդ, 1972 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 77-րդ, 1973 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 78-րդ, 1973 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 79-րդ, 1974 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 80-րդ, 1974 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 81-րդ, 1975 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 82-րդ, 1975 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 83-րդ, 1976 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 84-րդ, 1976 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 85-րդ, 1977 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 86-րդ, 1977 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 87-րդ, 1978 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 88-րդ, 1978 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 89-րդ, 1979 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 90-րդ, 1979 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 91-րդ, 1980 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 92-րդ, 1980 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 93-րդ, 1981 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 94-րդ, 1981 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 95-րդ, 1982 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 96-րդ, 1982 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 97-րդ, 1983 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 98-րդ, 1983 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 99-րդ, 1984 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 100-րդ, 1984 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 101-րդ, 1985 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 102-րդ, 1985 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 103-րդ, 1986 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 104-րդ, 1986 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 105-րդ, 1987 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 106-րդ, 1987 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 107-րդ, 1988 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 108-րդ, 1988 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 109-րդ, 1989 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 110-րդ, 1989 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 111-րդ, 1990 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 112-րդ, 1990 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 113-րդ, 1991 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 114-րդ, 1991 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 115-րդ, 1992 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 116-րդ, 1992 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 117-րդ, 1993 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 118-րդ, 1993 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 119-րդ, 1994 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 120-րդ, 1994 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 121-րդ, 1995 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 122-րդ, 1995 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 123-րդ, 1996 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 124-րդ, 1996 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 125-րդ, 1997 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 126-րդ, 1997 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 127-րդ, 1998 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 128-րդ, 1998 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 129-րդ, 1999 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 130-րդ, 1999 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 131-րդ, 2000 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 132-րդ, 2000 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 133-րդ, 2001 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 134-րդ, 2001 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 135-րդ, 2002 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 136-րդ, 2002 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 137-րդ, 2003 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 138-րդ, 2003 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 139-րդ, 2004 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 140-րդ, 2004 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 141-րդ, 2005 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 142-րդ, 2005 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 143-րդ, 2006 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 144-րդ, 2006 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 145-րդ, 2007 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 146-րդ, 2007 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 147-րդ, 2008 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 148-րդ, 2008 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 149-րդ, 2009 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 150-րդ, 2009 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 151-րդ, 2010 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 152-րդ, 2010 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 153-րդ, 2011 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 154-րդ, 2011 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 155-րդ, 2012 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 156-րդ, 2012 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 157-րդ, 2013 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 158-րդ, 2013 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 159-րդ, 2014 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 160-րդ, 2014 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 161-րդ, 2015 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 162-րդ, 2015 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 163-րդ, 2016 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 164-րդ, 2016 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 165-րդ, 2017 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 166-րդ, 2017 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 167-րդ, 2018 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 168-րդ, 2018 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 169-րդ, 2019 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 170-րդ, 2019 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 171-րդ, 2020 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 172-րդ, 2020 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 173-րդ, 2021 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 174-րդ, 2021 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 175-րդ, 2022 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 176-րդ, 2022 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 177-րդ, 2023 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 178-րդ, 2023 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 179-րդ, 2024 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 180-րդ, 2024 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 181-րդ, 2025 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 182-րդ, 2025 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 183-րդ, 2026 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 184-րդ, 2026 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 185-րդ, 2027 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 186-րդ, 2027 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 187-րդ, 2028 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 188-րդ, 2028 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 189-րդ, 2029 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 190-րդ, 2029 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 191-րդ, 2030 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 192-րդ, 2030 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 193-րդ, 2031 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 194-րդ, 2031 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 195-րդ, 2032 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 196-րդ, 2032 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 197-րդ, 2033 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 198-րդ, 2033 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 199-րդ, 2034 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 200-րդ, 2034 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 201-րդ, 2035 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 202-րդ, 2035 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 203-րդ, 2036 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 204-րդ, 2036 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 205-րդ, 2037 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 206-րդ, 2037 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 207-րդ, 2038 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 208-րդ, 2038 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 209-րդ, 2039 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 210-րդ, 2039 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 211-րդ, 2040 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 212-րդ, 2040 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 213-րդ, 2041 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 214-րդ, 2041 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 215-րդ, 2042 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 216-րդ, 2042 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 217-րդ, 2043 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 218-րդ, 2043 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 219-րդ, 2044 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 220-րդ, 2044 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ.

Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, հատոր 221-րդ, 2045 թ., 1000 օրինակ, 1000 էջ, 10 մ. 50 կ

ՀԱՍԱՆ ՈՍԿԱՆ ՀԱՏԿԸ

Հեղ. Ա. ՓԱՐՍԱԴԱՆ

— ०० —

ԳԼՈՒԽ Ա.

Սիմոն Նիկոլայեւիչ Մոսկվան էր ժամանել Պետերբուրգ՝ իր ընկերոջ՝ Ալեքսանդր Վասիլեւիչ Ռոստովի հրավերով։ Ռոստովը Սիմոնի մանկության ընկերն էր։ Նրանք միասին էին սովորել գիմնազիայում, միասին էին ուսանել համալսարանում։ Ռոստովը Սիմոնից մի քանի տարով մեծ էր։ Նա ավարտել էր համալսարանը, ստացել էր իրավաբանի դիպլոմ, ապա մեկնել էր Պետերբուրգ, ուր ծանոթացել էր մի հարուստ վաճառականի աղջկան հետ, ամուսնացել էր նրա հետ եւ հաստատվել էր Պետերբուրգում։ Ռոստովի կինը Սիմոնի մանկության ընկերուհին էր։ Նրանք միասին էին խաղացել, միասին էին սովորել։ Ռոստովը Սիմոնի մանկության ընկերուհուն էր ամուսնացել։ Ռոստովի կինը Սիմոնի մանկության ընկերուհին էր։ Նրանք միասին էին խաղացել, միասին էին սովորել։ Ռոստովը Սիմոնի մանկության ընկերուհուն էր ամուսնացել։

Սիմոն Նիկոլայեւիչ Մոսկվան էր ժամանել Պետերբուրգ՝ իր ընկերոջ՝ Ալեքսանդր Վասիլեւիչ Ռոստովի հրավերով։ Ռոստովը Սիմոնի մանկության ընկերն էր։ Նրանք միասին էին սովորել գիմնազիայում, միասին էին ուսանել համալսարանում։ Ռոստովը Սիմոնից մի քանի տարով մեծ էր։ Նա ավարտել էր համալսարանը, ստացել էր իրավաբանի դիպլոմ, ապա մեկնել էր Պետերբուրգ, ուր ծանոթացել էր մի հարուստ վաճառականի աղջկան հետ, ամուսնացել էր նրա հետ եւ հաստատվել էր Պետերբուրգում

կէ թէ բոլոր քաղաքային պաշտօնեաները միացեալ ճակատ պիտի կազմեն եւ պիտի մերժեն թոշակներու կրճատումը: Մինչեւ հիմա բարձրագոյն վարժարաններու ուսուցիչները կը մերժէին միանալ Աշխատաւորի Ընդհ. Դաշնակցութեան, որուն անդամ են նախնական դպրոցներու ուսուցիչները·բայց վերջերս որոշեցին այդ խնդիրը կարգադրել մասնաւոր համագումարի մը մէջ որ տեղի պիտի ունենայ Հոգեգալուստին: Եթէ միացումը վճռուի, Աշխատաւորի Դաշնակցութիւնը պիտի դառնայ զերազոյն դեկավարը ամբողջ պետական պաշտօնէութեան, նախագահութեամբ Լէօն Ժուհոյի:

«Սրբազան տարին» փակուեցաւ

Պապը տպրիլ 2ին հանդիսաւորապէս փակեց «Սրբազան Տարին»· (Քրիստոսի մահուան 1900ամեակը, որ սկսաւ անցեալ տարի): Այս առթիւ փակուեցաւ նաեւ Ս· Պետրոսի Սրբազան Դուռը: Արարողութեան ներկայ էր անհամար բազմութիւն մը, ոչ միայն Իտալիայէն, այլ եւ աշխարհի բոլոր կողմերէն: Համաձայն աւանդութեան մը, Պապը Մայր Եկեղեցի առաջնորդուեցաւ դահաւորակով մը եւ ծնրադրեց խոստովանութեան խորանին առջեւ, մինչ եօթը կանոնիկոններ կը ներկայացնէին Քրիստոսի Զարչարանքի երեք թանկագին նշխարները,— երկաթ գեղարդը որով ծակեցին Քրիստոսի կողը եւ որ Իննոսէնտիոս Պապին ղրկուած է Սուլթան Պայազիտ Բ·ի կողմէ, 1492ին, բուն խաչին մէկ բեկորը եւ Վերոնիքայի քողը:

Զատկի կիրակի օրն ալ սուրբերու կարգը դասուեցաւ Տօն Պոսքօ, որ եղած է անձնուէր կրօնաւոր եւ հայրենասէր: Արարողութեան ներկայ էր նաեւ Իտալիոյ գահաժառանգը:

ՉԱՏԿԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

Ցատկի Ա· եւ Բ· օրերը իմքնաշարժի արկածներու հետեւանքով մեռան 7 հոգի եւ վիրաւորուեցան 24 հոգի: Արկածներէն մէկը պատահեցաւ Շավիլի արուարձանին մէջ: Իմքնաշարժ մը ծառին զարնուելով, ուղեւորներէն մէկը մեռաւ, իսկ ուրիշ մը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ յոսահատական վիճակի մէջ:

Երեք հոգի ապաքինուեցան Մարսէյլի մէջ

Կիրակի գիշեր երեք Ֆրանսացի երիտասարդներ սպանուեցան Մարսէյլի մէկ սրճարանին մէջ, գնդակներու տարափի մը տակ: Պահ մը կարծուեցաւ թէ այս խորհրդաւոր դէպքն ալ կապ ունի Սթավիցքիի գործին հետ· բայց յետոյ ստուգուեցաւ որ ինքնին խնդիր է: Զոհերէն մէկը սիրուհի մը ունէր որուն սիրահարած էր նաեւ իր հակառակորդը:

ԲԱԽՍԸ ԵՐԲ ԺՊՏԻԼ ՍԿՍԻ

27 տարեկան հողագործ մը, Փօլ Տըլաժ, որ մէկ միլիոն ֆրանք չահած էր ազգ· պարզեւախաղի Հրդ վիճակահանութենէն, մէկ միլիոն եւս չահած է, ուրեմն վիճակահանութեան ալ մասնակցած ըլլալով: Հողագործը չէ փոխած իր սովորութիւնները եւ կը շարունակէ արտ վարել:

⁂ Լիւքսէմպուրկի վիճակահանութեան մեծ պարգեւը, 2,800,000 ֆրանք չահեցան երկու հանրապետական պահակներ, զոնապանի մը հետ որ մէկ – կուն եղբայրն է եւ կը ծառայէ Արուեստագէտներու Տան մէջ (Քանխաները Փարիզ, ուր երբեմն ներկայացումներ կուտար «Հայ Ժողովրդական Թատրոն»ը եւ ուր 150 արուեստագէտներ կը բնակին): Երկրորդ պարգեւն ալ, դարձեալ 2,800,000 ֆրանք, չահեցան չըլուն վաճառորդ մը եւ իր քեռայրը Մարսէյլի մէջ:

«ԾԱՌԱՋ»Ի ՎԻՃԱԿԱԽՕՍՔԸ
ԻՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

« Ցառաջ » բաժանորդներուն սահմանուած տոմսերէն ոչ մէկը շահեցաւ, դժբախտաբար:

Ինչպէս գիտեն ընթերցողները, գնած ենք նաեւ հետեւեալ երեք տոմսերը, 9րդ շերտէն, ԱՅՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՈՐ ԱՄԷՆ ՕՐ ՁԵՌԲԷ ԿԸ ԳՆԵՆ:

9րդ շերտ թիւ	28,474	շարք Y.
- - -	54,726	- X.
- - -	81,172	- R.

Այս թիւերն ալ շահած պարագային, ԱՐԴԻՒՆՔԻՆ ԿԷՍԸ պիտի բաժնուի բոլոր այն ընթերցողներուն որոնք վարչութեան կը ներկայացնեն ՑԻՍՈՒՆ ՑԱՋՈՐԴԱԿԱՆ ԿՏՐՕՆՆԵՐ, սկսելով 1934 փետրուար 6էն:

Կտրօնները ամէն օր պիտի հրատարակուին Գ· էջի թերթօնին տակը, ԹԻՒՈՎ ԵՒ ԹՈՒԱԿԱՆՈՎ:

ՊՕՄՕՆԷՆ (Մարսէյլ) Գ· Լ· կարապետեան, Տէր եւ Տիկին Վ· կարապետեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Վ· Տէրտէրեան (Հալէպ), Այրի Տիկին Ե· Տէրտէրեան եւ զաւակ, Տէր եւ Տիկին Գ· Սրապեան, Տէր եւ Տիկին Ֆ· Տէրտէրեան, Տէր եւ Տիկին Մ· Իշխանեան, Տէր եւ Տիկին Պ· Օհանեան, Տէր եւ Տիկին Ե. Օհանեան՝ շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին՝

ՏԻԿԻՆ ՖԻԼՕՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

դառնադէտ մօիուան առթիւ:

Ց.

Դ.

Գեաւառ

Լիոնի Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Քէնտիրեանի ճաշարանը, 14 rue François Garcin· Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ
կը solik «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ը
ԿԻՐԱԿԻ ԱՊՐԻԼ 8ԻՆ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ
Salle Géographieի ՄԷՋ 184, Bld St. Germain

Բացման խօսք.— Շրջ· վարչութեան նախագահ Տիկ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ կողմէ
Ողջոյնի խօսք.— Պ· Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Գեղարուեստական Ճոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝
Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ
Տիկիններ՝ Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ եւ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ (երգ)
Օրիորդ Զ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ (ջութակ)
Mlle X. *(պար)*
Պ. Ռ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ (արտասանութիւն)։
ՄՈՒՏՔ՝ 5 եւ 3 ՖՐԱՆՔ։

ԵՐԵԿՈՅԹ
Կազմակերպուած՝ ՍԼՅՈՐՎԻլի Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ակումբին մէջ 1 Bld. Carnot
Կը ներկայացուի՝ **ԷԼ ՄԻ ՉԱՂՕԹԻՒ** *(պատկեր)*
եւ **ՊԷՊԼՔՈՒ** *(գաւեշտ 3 արար)*
Կը մասնակցին տեղւոյն սիրողները: Մուտք՝ 3 ֆր·

Matinée - Soirée Dansante
Կազմակերպուած՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ իր օգնութեան մնտուկին
Հովանաւորութեամբ՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Կը նախագահէ Պ. ՊՕՂՈՍ ԷՄՄԷՐԵԱՆ
ԿԻՐԱԿԻ, 8 ԱՊՐԻԼ ԺԱՄԸ 4էն 12
Salon de l'AÉRO-CLUB DE FRANCEի *մէջ* 6 rue Galilée (Métro: Boissière)
Orchestre - Attractions *մասնակցութեամբ* Mlle Rosi Mac Donaldի *Շաբլրէյի թատրոնէն — Անակնկալներ — Buffet դիւրամատչելի գիներով* Bridgի *սեղաններ:* *ՄՈՒՏՔ՝ 15 ֆրանք, ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ՝ 10։*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ՎԷՄ»ի
ԵՐՐՈՐԴ ԹԻՒԸ, ՀԵՏԵՒԵԼ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ.

Ի Բերբերեան·— «Նոր Նախիջեւանի գաղութի անցեալն ու ներկան»: Ց· Ճ· Սիրուճի·— «Մրմխեան գրագէտը»: Ց· Զաւրեան·— «Սայեաթ Նովա»: Մ· Պարսամեան·— « Վահան Թէքէեան»: Վ· Փափազեան·— « Հայկական բարենորոգումները»: Ա· Խոնդկարեան·— «Օպպօզիցիան Հանրապետ· Հայաստանում »: « Մուրատի յուշատետրը »:Հմ· Մաճուկեան·— « Արամ »: ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ·— ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄՇԱԿՈՑԹ·— «Վարպետ Մինաս»: Զ· Մխրպայեան: «Թէ ինչո՞ւ մոացանք Լթթիհատին հետ— Աջեան: ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ: ԳՐԱՒՕՍԱԿԱՆ: ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ: Վառամ· եպ· Մանուկեան: «Գէորգ Դ· եւ իր ժամանակը »:

Բաժանորդագրութեան պայմանները

Ամերիկա, Մեծն Բրիտանիա, Եգիպտոս եւ Իտալիա	69 ֆր·
Ֆրանսա եւ այլ երկիրներ	50 ֆր·
Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան, Սիւրիա եւ Պարսկաստան	40 ֆր·

Բաժանորդագրուել կարելի է՝
L. Kevonian, 17 Rue Damesme, Paris, 13e
Բաժանորդագրութիւնը՝ կանխիկ:

Տպարանը փոխելու հետեւանքով « ՎԷՄ »ի ներկայ թիւը լոյս տեսաւ ուշացած ժամանակէն ետք:

ԵՓՐԱՏ Հուսագախտմբ
Եթէ կ'ուզէք ձեր հանդէսները հաճելի դարձնել, դիմեցէք «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբին որ կը նուագէ հայկական, եւրոպական, կովկասեան եւ արեւելեան եղանակներ, մասնաւորապէս քանկօ Արժանիին:
Նուագախումբը ունի իր մասնաւոր տարազը:
Հաչաձեւումի տեղի չտալու համար, ձեր կազմակերպած հանդէսի թուականէն 15 օր առաջ դիմել՝ անձամբ կամ գրաւոր, ԵՓՐԱՏ նուագախումբի դեկավար՝ Տ. ՕՆՈՍԵԱՆի, 15, rue du Pourtour, Clamart, Seine.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օդին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարմիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝
Société "PEUREUX"
48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10
ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)
ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—
M. M. H· Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit· Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահները՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան ճանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.·Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie,* K. Bicêtre. Metro: Porte d'Italie **13**

ԲԱՑՕՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ
ԱՐԴԻՒՆԱԿԱՆ ԳԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆԸ
97 Route d'Orléans. Cachan
Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջինները, բաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներուվրայ կարեւորգիղջ:

ԾԱԽՈՒ Է

Ծանոյ է Noisy-le-Sec, 3, Rue Frepillon, *տուն մը երկու սենեակ, մառան, կազ, ելեկտրականութիւն, ջուր եւ տան ներքեւ խանութ մը: Արժողը 27,000 ֆրանք, 10,000 ֆրանք կանխիկ, իսկ մնացեալին համար կրնան դիւրութիւններ ընել: Անդրադարձ՝ Մ. ՀՐԱԶԵԱՆ 11, Rue FLEGIER. MARSEILLE. Tél. Nat. 31-59*

Ներածում եւ արտածում ամէն տեսակ նպարեղէններու, Պուլկարական քաշքաշալ, Պոլսական եւ Յունական ամէն տեսակ գինեբվլաներ, ձիթապտուղ, Իզմիրի չամիչ, տերեւ, ճերմակ պանիր, քաշէր եւ համեմներ:
Raki ERIVAN. p.r.
Ներկայացուցիչ **NIEL** ճերմակ պանիրի ընկերութեան:

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օդին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարմիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝
Société "PEUREUX"
48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10
ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)
ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—
M. M. H· Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit· Nice (A. M.)

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— *Կը փնտռեմ Եզկաստի Իւրնէճ դիւզացի խորթ հայրս՝ կարապետ Քէշիշեան եւ իր որդին՝ Ենովք 1914էն առաջ մեկնած են Ամերիկա իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրեմ իմացնել Մէնթէչէի (Եզկաստի չրջան) Հաճի Սարհանի, հասցէ՝* Saryan Roger c)o Mr· Vincent de l'Estrande Miramont par Mirande· Gers, France.

— *Կը փնտռեմ Հայաստանի Նախիջեւան քաղաքէն Մահփան, կինը՝ Մարիամ, զաւակները՝ Ագնիս, Ճիվան եւ Ալպէր Մաթոսեաններ, որոնք կը գտնուին Isère նահանգին մէջ: Իրենց հասցէն գիտցողներէն կը խնդրեմ իմացնել Պ. Ղազար Մարկոսեանի,* 11, rue de la Fare. Marselle.

— *Բագրատ Ճերմակեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Զուարթ Ճերմակեան որ երկու տարի առաջ կը գտնուէր Փարիզի արուարձաններուն մէջ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրեմ իմացնել՝* Pakarad Djermakian, Armenian Couvent, Jerusalem, Palestine·

— *Կը փնտռեմ եղբայրս Օքտայի Ճավհաննէսթոռոսեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն Իսկուհի Թորոսեան, եւ հօրեղբօրորդի Նշան Թորոսեան, հօր անուն՝ Կարապետ որոնք 1919ին Օրտուի որբանոցէն փոխադրուած են Պոլիս: Օրտուի մէջ Ճավհաննէս կը տառապէր մէջքի ցաւէ եւ կը գարմանուէր բժշկի մը կողմէ:*

Իրենց Պոլիս փոխադրուելէն ի վեր որ եւ է լուր չունին իրենց մասին: Իրենց մասին լուր ունեցողներէն եւ հասցէն գիտցողներէն կը խնդրեմ իմացնել Անդրանիկ Թորոսեանի, St. Arroman par Mirande, Gers, France.

— *Պարզեւ Նահապետեան (Պազմ Մատէնցի) կը փնտռէ իր հօրեղբօր որդին՝ Ղազար Նահապետեանը, որուն հետ Ծիրանապէյն քանի մը տարի առաջ կը թղթակցէր, կը խնդրէ իմացնել ցառաջի:*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅՑ ՍԿԱՆԻՑ

Պաշտօնական երես Հ·Մ·Ը·Մ·Ի(նիսամմսի)

Տարեկան բաժնեգին Ֆրանսա եւ 25 ֆրանք, Սուրիա, Յունաստան եւ Պալքաններ՝ 20, միւս բոլոր երկիրներ՝ 30 ֆր·: Զեռք հասր՝ 1·25 ֆր·: Հասցէ·— M. Kurkdjian, 39, rue Maubeuge. Փարիզ (9)·

ԻՆԶՊԷՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԵՑԱՒ 1915Ի ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ (89)

"ԹԷՇԹԻԼԱԹԸ ՄԱԽՍՈՒՍԷ,,

(ԽԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԳԱՂՏՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ)

Գերմանիա այդպէս կը շարժի՝ Թուրքիոյ հետ զինակցելէ առելի, Ռեւելքի մէջ իր ազդեցութիւնն ու ուժը աւելցնելու համար: Այս կերպով, Գերմանացիներու խնդիրը երկու մասի կը բաժնուի: Առնցմէ առաջինն է՝ Գերմանացիները Արեւելքի մէջ, իսկ երկրորդը՝ Գերմանացիները թուրք բանակին մէջ:

« Գերմանացիները Արեւելքի մէջ խնդրին քնոյթը հետեւեալն է·—*Գերմանացիները կ'ուզեն Արեւելքի մէջ փոխարինել Ռուսները*: Իրենց բոլոր խօսքերը, նոյնիսկ շարժումներն ու վերաբերումները կը փաստեն թէ այս այսպէս է: Բոլոր այն Գերմանացիները որոնք պատերազմէն ապրին Թուրքիա եկան, իրենց առաջին մտահոգութիւնը ըրին ձեռք առնել Օսմանեան պետութեան սահմաններուն մէջ բնակող Քրիստոնեայ տարրերը: Նոյնիսկ, Կովկասի մէջ Քրիստոնեայ տարրերէն զատ, ուրիշ իսլամ տարրերու միջեւ եւս կը տարածեն Թուրքիոյ համար վնասակար խաղաքական մտածումներ:

« Գանք բանակին մէջ Գերմանացիներու հարցին: Թուրքիոյ իրենց հետ գործակցարար պատերազմիլը, անոնք կը նկատեն յանձնարարեալ պատերազմ մը: Իրենց նպատակը այն է որ Թուրքերը արիւն թափեն, իսկ իրենք ոչ:

Իրենք քնաւ փափաք չունին արիւն թափելու: Այն սպաները որոնք քրիստոնեական բանակին մէջ են մտած, որեւէ անձնազոհութիւն եւ օգտակարութիւն ցոյց չեն տուած: Անոնք կը ցանկան մէկ բան— իշխել բանակին, և հետեւելով բաղաքական մասնաւոր շահեր: Երբ դժուարին կացութեան կը մատնուին, ետ կը հաշուին՝ ամենափոքր առիթներն իսկ օգտագործելով: Ատոր համար՝ և հարկին սուտ իսկ կը խօսին:

« Գալով պատերազմի զանազան ճակատներուն, առնենք, նախ, Կարնոյ բանակը:

« Վերջին պատերազմին ցաւառիթ վերջաւորութեան գլխաւոր պատճառներէն ու ազդակներէն մին կը կազմեն այն սխալներն ու անկարողութիւնը, զոր ցոյց տուաւ հրամանատարութիւնը՝ կռիւներու առաջին շրջանին: Կովկասի ճակատը կանգնուն մնալու անկարող վիճակի մը մատնուած էր, որովհետեւ, կլիման գէշ կ'ազդէր, սըտնդը թերի էր, փոխադրութեան միջոցները պահանջին բաւարար չէին, հաղորդակցութիւնը ապահովուած չէր, ճակատ կը զրկուէին հիւանդկախ ուժեր, պատերազմի սկզբնաւորու – թեան՝ անհրաժեշտ կարեւորութիւնը ընծայուած չէր առողջապահական պէտերուն »:

*Այս կէտերը, զոր ուշադրութեան կը յանձնէին Տօքթ· Պէհաէտտին Շաքիր պէյն ու իր ընկերները, որ եւ է արդիւնք կրնայի՞ն տալ այլեւս: Այդ բոլորը հարկ էր մտածել պատերազմի սկսելէ առաջ եւ ըստ այժմ չարժէր: Անօգուտ բան էր այդ կէտերը մատնանշել այն չրջանին երբ պատերազմը իր ամէնէն բուռն թափին մէջ էր: Մըտնաց որ՝ ըսելէ վերջ թէ Գերմանա – ցիները յանձնարարեալ պատերազմ կը նկատեն, կը խուսափին արիւն թափելէ, որ եւ է տեղ անձնազոհութիւն ցոյց չեն տար, կրկին մեր սահմաններէն դուրս՝ Լեհաստան, Ռումանիա եւ Մակեդոնիա բանակներ չղրկուեցա՞ն միթէ՝ Գերմանացւոց օգնելու: Քանի որ Լթթիհատ եւ Թէրաքդը կեդրոնը պատերազմի սկզբնաւորութեան իսկ հասկցած էր թէ՝ Գերմանացիները կը ձգտին Արեւելքի մէջ ազդեցութիւն ձեռք ձգել, քրիստոնեայ տարրերը սիրաշահիլ եւ աստէն աստէն կը խաղնշուածկէն զանոնք, թող, ուրեմն բաւա – կանանային լոկ մեր սահմանները պաշտպանելով եւ արդելք ըլլային հեռաւոր վայրեր զօրաբանակներ ղրկուելուն: Մթթէ՞ Պաղեստինի եւ Իրաքի սահմանները պաշտպանելուհամար բաւարար ուժ ունէինք ու ետնքը մինչեւ Լեհաստան զօրք ղրկեցինք: Ոչ: Մենք այնպիսի վիճակի մը մէջ էինք որ մեր սահմաններէն մէկ հատիկ զինուոր չէինք կրնար հեռացնել: Ուրեմն մեծ սխալ մը չէ՞ր զօրաբանակներ ղրկել օտար ճակատներ: Անկասկած այս բոլորը կ'ընէր Էնվէր փաշան, իսկ Լթթիհատ Թէրաքդըլի ընդհանուր կեդրոնը չէր կրնար արդելք ըլլալ անոր: Բայց, թէ Էնվէր փաշան եւ թէ Լթթիհատ Թէրաքդըլն հաւատացած էին որ՝ Գերմանիա պատերազմի մէջ ներքաշելով, Գերմանիան պիտի ստիպուի Թուրքիոյ հետ զինակցելու

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) Seine 276.280

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕԹԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ԱՊՐԻԼ JEUDI 5 Avril 1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2462 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՅՑ ՆՈՐԸՆԾԱՅ ԲՈԼՇԵՒԻԿԻ ՄԸ ՀԵՏ

— Դուք Դաշնակներդ, կապիտալիստական իմպերիալիզմի լաքէներդ ...

— Հայերէն խօսէ, բարեկամ, կեզրոնական կամ Պէրպէրեան գացած ես:

— Ի՞նչ նշանակութիւն ունի լեզուն ... Դո՛ւք, սեւ ռէակցիա – կի, ֆաշիզմի եւ հիթլէրիզմի ագէնտներդ ... Մեր կոմկուսի կենտ – կոմներով, պատկոմներով, մարզկոմներով, շրջկոմներով, շրջ – գործկոմներով եւ քաղբաժիններով պիտի չախչախե՛ինք ձեզ: Ի – րաւունք ունի ընկեր Յանչեանը, դուք պրովոկացիոն միջոցներով, ֆրանսական իմպերիալիզմի հրամանով կը կռուիք Սուրիոյ ժողո – վուրդներու ազատագրական պայքարին դէմ... Դուք պատերազմ կը պատրաստէք Ս. Միութեան դէմ... Դուք պուժուա – նա – գիտնականական ոեւնդէնցներով եւ ավանդուրաններով կը խափա – նէք հայ աշխատաւորութեան վարքագիծը...

— Կարելի չէ՞ այդ բոլորի մասին խօսիլ զուտ –զուտ եւ հայե – րէն: Մանաւանդ որ, բանուորներու հետ է ձեր գործը եւ անոնք հազիւ տարրական հայերէն մը կը հասկնան:

— Ձեր նացիոնալիստական պսիզոլոգիան է որ չըմբռներ մեր սոցիալիստական լօզունգները: Բանուորը շատ լաւ կը հասկնայ մեր տեսլինոլօգիան...

— Ի՞նչ է, վերջապէս, ձեր միտքը. ճա՞ռ խօսիլ, փրփո՞ւր տե – ղալ թէ տեսակէտ պարզել: Թխածոյ խօսքերն ու լուսանքները մէկդի դրէք եւ դէմ դիմաց խօսինք, եթէ կ'ուզէք՝ մինչեւ առաւօ:

— Մէկ տարի ալ խօսինք, բան դուրս չի գար: Բայց քանի որ հանդիպեցանք, խօսինք:

— Դուք իրար խառնեցիք չատ մը հարցեր: Ուրիէ՞ սկսինք, որպէսզի կարելի ըլլայ եզրակացութեան մը յանդիլ:

— Սկսինք համաշխարհային յեղափոխութենէն: Չէ՞ք ընդու – ներ որ Ս. Միութիւնը ամենակարան է համաշխարհային յեղափո – խութեան, հետեւաբար երբ դուք պայքար կը մղէք անոր դէմ, կը ծառայէք կապիտալիստական ռէակցիային, որ պատե – րազմ կը սարքէ պրոլետարիատի հայրենիքին դէմ: Եւ քանի որ...

— Ներողութիւն: Նախ առաջին հարցը լուսաբանենք: Այո՛, Ս. Միութիւնը, բուն բառով՝ Գ. Միջազգայինը — կամ Կոմին – տէրնը, ինչպէս կ'ըսեն — յառաջապահն է համաշխարհային յեղա – փոխութեան: Ան կ'ուզէր մէկ անգամէն բացավառել ամբողջ աշ – խարհը. բայց կէս ճամբան մնաց: Կը յիշե՞ք, 1923ին, Գերմանիան ալ պիտի դառնար խորհրդային: Նոյն իսկ ամսաթիւը նշանակեր էին ձեր վարպետները: Բոլորովին հակառակն եղաւ: Գերմանիան Մարքսի հայրենիքն էր, այսօր դարձած է անոր գերեզմանը:

— Այո՛, եւ սակայն արթո՞ւն է Գերմանիոյ պրոլետարիատը: Կուգա՞յ ժամանակը եւ քար քարի վրայ չի մնար:

— Կրնայ ըլլալ: Ինդիրը այն է որ համաշխարհային յեղա – փոխութիւնը ձախողած է այսօր, տեղի տալով յետաշրջական ալի – քի մը, որուն առջեւ Մոսկուան անգամ ստիպուած է փոխել իր գործելու եղանակները: Ան այսօր աւելի չատ իր գոյութեան մա – սին կը մտածէ, քան համաշխարհային յեղափոխութեան: Չէ՞ք տեսներ. հետզհետէ կ'իւրացնէ քաղքենի պետութեանց բոլոր բա – զէրը, կը մասնակցի անոնց ժողովներուն, դաշինքներ կը կնքէ, պիէռմաները կ'ընդ, մինչեւ իսկ «Փրաք» եւ «ամոքինկ» կը հագնի, կարդինալներու հետ կը ճաշէ, փառիչահներ կը դիմաւորէ, փա – շաներ կը հիւրասիրէ, պալատական արարողութիւններ եւ «պա – լօ»ներ կը սարքէ...

— Ի՞նչպէս կը համարձակիք հեգնել առաջին յեղափոխական պետութիւնը ...

— Մի՛ ընդմիջէք, խնդրեմ: Անողոք իրողութիւններ պարզել՝ չի նշանակեր ծաղրել: Ըսել կ'ուզենք թէ՝ Մոսկուան, այդ աչ – խարհատասան ուժն անգամ հարկադրուած է նկատի առնել իրա – կանութեան պահանջները, եւ ամէն հարցի մասին իր տեսակէտ – ներն ունենալով հանդերձ, ելքեր փնտռել: Արդ, դո՞ւք ինչու դաս չէք տուներ այս իրատես քաղաքականութենէն, երբ կը փորձէք մարզանքներ կատարել այս տակտը ժողովուրդի գլխուն:

— Կառավարութիւնը ուրիշ, մենք ուրիշ: Մենք յեղափոխա – կաններ ենք, եւ կը հետեւինք երրորդ Ինտերնասիոնալի հրահանգ – ներուն:

— Այդ հէքեաթը ուրիշներուն պատմեցէք: Նոյն իսկ այդպէս ըլլալով, դուք նորէն ծիծաղելի կը դառնաք, որովհետեւ ձեր յե – ղափոխական առաջնորդներն ալ ձեզի պէս չեն վարուիր: Որ եւ է տանէն համաձա՞կ էք ճիշդ ներկայացնել այս ժողովուրդին կա – ցութիւնը՝ ռուս, ֆրանսացի կամ գերմանացի բոլշեւիկի մը: Փոր – ձեցէք եւ պիտի տեսնէք որ անոնք անգամ կը խնդան ձեր վրայ, երբ լրիւ լուսաբանութիւն տանին: Օրինակ, դուք հաւատացած էք թէ Դաշնակցութիւնը զաղտնի համաձայնութիւն կնքած է նոյն իսկ Ձափոնի հետ, պատերազմ սարքելու համար Ս. Միու – թեան դէմ: Եւ այսպէս ալ կը պատմէք ձեր օտար ընկերներուն: Այդ մեւնոյն ծանծաղամտութիւնն է որ ըսել կուտայ ձեզի՝ թէ Դաշնակցութիւնը պայքար կը մղէ Սուրիոյ ազատագրութեան դէմ:

— Եթէ սխալ է, ինչո՞ւ դուք ալ թռուցիկներ չէք տպեր, բո – ղոքի մեքենաներ չէք սարքեր ֆրանսական իմպերիալիզմին դէմ, ինչո՞ւ չէք մասնակցիր գործադուլներուն, ինչո՞ւ չէք պաշտպա – ներ արաբ աշխատաւորութեան չահերը ...

— Մենք ինչացո՞ւ ենք այդ օտար երկրին մէջ: Արաբը ինք ան – զամ այդպիսի աջակցութիւն չպատսեր հայ գաղթականութենէն: Իսկ ձեր Մոսկուան թոյլ պիտի տա՞ր որ, օրինակ, Թիֆլիս, Երե – ւան կամ Օտէսա հաստատուած օտարականներ բողոքի միքինկ մը սարքէին խորհրդային իշխանութեան դէմ: Համբերեցէք, աւելի բաց պիտի խօսինք:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ՊԱՊԸ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

ՅԱՆՈՒԻՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ...

Յարաբերութիւնները նորէն լարուած են Հիթլէրի եւ Վատիկանի միջեւ, իրրեւ հետեւանք ազդեցութեան պայքարի մը որ պարբերաբար կը սաստկա – նայ:

Հիթլէր կ'ուզէ միեւնոյն կազմակերպութեան մէջ լուծել կաթոլիկ երի – տասարդական միութիւնները, բայց անոնք յաջողած են պահել իրենց ինքնու – րոյն գոյութիւնը, չնորհիւ Հռոմի աջակցութեան: Անցեալ կիրակի օր ընդ – հարում մը տեղի ունեցաւ Պերլինի մէջ, հիթլէրական եւ պապական երիտա – սարդներու միջեւ: Կաթոլիկ երիտասարդական միութեան անդամներէն 1800 հոգի, 14–16 տարեկան պատանիներ հաւաքուած էին իրենց դաշտին մէջ, ոստիկանութեան պատճառով: Երկու հարիւր հիթլէրական երիտասարդ – ներ խանգարեցին համախմբումը, դրաւելով անոնց դրօշները եւ ուրիշ նեղու – թիւններ պատճառելով: Այս դէպքին առթիւ, Պերլինի կաթոլիկ առաջնորդը բողոքագիր մը ուղղեց կառավարութեան, եւ հրապարակաւ չնորհաւորից կա – թոլիկ երիտասարդները: Իսկ Աւագ Ուրբաթի քարոզին մէջ սրբատեղիներ արձակեց հեթանոսական (հիթլէրական) գրականութեան դէմ:

Այս չէր բաւեր, այժմ Պապն ալ ձեռագիր մը ղրկած է Գերմանիոյ կաթոլիկ երիտասարդական միութեանց, չնորհաւորելով անոնց անձնուիրու – թիւնը եւ հաւատարմութիւնը Հանդէպ Քրիստոսի փոխանորդին: Պապը ջեր – մապէս կը գնահատէ հաւատացեալ երիտասարդներուն կրած զոհողութիւնները եւ աննկուն գործունէութիւնը եւ կը չեշտէ.— « Մեր հովուական պատասխա – նատուութեամբ դիտենք Գերմանիոյ կաթոլիկ երիտասարդութեան կացու – թիւնը: Ձեր ընկերակցութիւնները պէտք է միշտ դիմանան թէ ձեր դասը մեր դասն է: Մենք հայրական սիրով կ'առաջնորդենք ձեզ ընդ հովանեաւ Քրիստոսի Քրիստոսի խաչին որ կը չողայ ձեր դրօշներուն վրայ »:

Պապին նամակը չհրատարակուեցաւ Պերլինի մէջ: Հիթլէր ուշագրու – թեամբ կը հետեւի այս պայքարին ելեւէջներուն եւ հաւանական է որ փոփո – խութիւններ կատարել տայ կրթական նոր նախարարին միջոցաւ: Պայքարին խորութիւնը հասկնալու համար, կը բաւէ յիշել հիթլէրական տեսարանի մը, Ռոզենպէրգի հետեւեալ խօսքերը.

— « 1933ի վերջը բողոքական երիտասարդութիւնը ինքնին հալեցաւ ղեր – ման երիտասարդութեան մէջ: 1934ի վերջը նոյնը պիտի ըլլայ կաթոլիկ երի – տասարդութեան համար: Երբ ազգային – ընկերվարական մը թափ համազ – գեաւը կը հաղնի, այլեւս կը գտնէ կաթոլիկ կամ բողոքական ըլլալէ »:

«ՍՊԲԱԶԱՆ ՏԱՐԻՆ» ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒԵՑԱ

Պապը նոր կոնդակ մը հրատարակեց որով մէկ տարի եւս կ'երկարաձգէ « Սրբազան տարին », յաւաջիկայ կիրակիէն մինչեւ 1935ի Կարմիր Կիրակին: Պատճառաբանութիւնը այն է թէ՝ բազմաթիւ ուխտաւորներ չեն կրցած օգ – տուիլ վերջացող տարուան արտակարգ հանդիսութիւններէն, որոնք պիտի կրկնուին:

Իտալիոյ ազդեցութիւնը Հապէշիստանի մէջ

Ձափոնցիները ինչպէս ամէն տեղ, Հապէշիստանի մէջ ալ եռանդուն աշ – խատանքներ կը կատարեն, իրենց ազդեցութիւնը տարածելու եւ չահաստան – ներ ճարելու համար: Այս նպատակով, խնամութիւններ ալ կը կնքեն: Այսպէս, վերջերս Հապէշիստանի Լեժ իշխանը պիտի ամուսնանար Ճափոնուհի տիկին Մասաքասօ Քուրոսայի մէջ, բայց չարամիտներ կ'ըսեն թէ... Իտալիան խանգարած է պսակը:

*Ամէն պարագայի մէջ, Իտալիա չի հանդուրժեր որ մրցակից մը դառնայ Հապէշիստանի մէջ: Մուսոլինի այդ երկիրն ալ ենթակայ կը համարէ իր ազ – դեցութեան, դրացի ըլլալով իտալական Սոմալիի: Ճափոնական թերթերը Իտ – ալիոյ անունը չեն տար, սակայն բաչ ի բաց կը գրեն թէ « օտար պետու – թիւն» մը խանգարած է Հապէշ իշխանին ամուսնութիւնը: Եթէ այս խնամու – թիւնը կատարուէր, Հապէշիստանի առեւտրական հրապարակը պիտի չկրնար ձափոնի ազդեցութեան տակ, ինչ որ ծանր հարուած մը պիտի ըլլար Իտալիոյ համար: Արդէն իսկ ճափոնական գաղութ մը տեղաւորուած է Հապէշիստանի մէջ եւ ճափոնական ապրանքները լայնօրէն տեղաւորուած են, չնորհիւ իրենց ժամանութեան: Վերջին քանի մը ամիսներու ընթացքին ճափոնական ապրանքը այնքան ծաւալած է որ իտալական ապրանքները չեն կրնար մրցիլ:

⁂ *Իտալական մամուլը վերջերս չատ կը զբաղի Հապէշական բանակին վե – րակազմութեամբ, որ յանձնուած է պելճիական պատուիրակութեան մը, 1930էն ի վեր: Մինչեւ հիմա մեծ յառաջդիմութիւններ կատարուած են, բոլոր զինուորները լաւ մարզուած եւ սպառազինուած են եւ արքայական անձնապահ դունդ մըն ալ կազմուած է: Կայսրը կ'ուզէ ամէն գնով զօրացնել իր ազդեցու – թիւնը, ամրոցովին իր ձեռքին մէջ կեդրոնացնելով իշխանութիւնը եւ ընչելով աւատապետութեան մնացորդները: Միւս կողմէ, կասկածելով եւրոպացիներու ընչաքաղցութենէն, կ'ուզէ զօրաւոր բանակ մը ունենալ, որ եւ է արշաւանքի դիմադրելու համար:*

Անգլիոյ ձախ աշխատաւորականներուն ուրացումը

Անգլիոյ անկախ աշխատաւորական կուսակցութիւնը, որ ձախ թեւը կը ներկայացնէ, իր վերջին համագումարին մէջ 64ի դէմ 102 ձայնով որոշեց հե – տեւեալ Գ. Միջազգային ընդհանուր ուղղութեան, բայց չմիանալ անոր, պա – հելով իր անկախութիւնը:

ՀԱՑԻ ՎԱՃԱՌՈՒԻՄԸ ԱԶԱՏ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Լիոնի բաղաքապետը յանձնաժողով մը կազմեց, որպէսզի ցորենի և ալիւրի գիներր ուսումնասիրելով, 2 փրաւիճ նշանակեն հացին Ֆիլօն: Յանձնաժողովը համաձայնութեան մը չանգած չըլլալով, բաղաքապետը որոշեց ազատ ձգել հացի վաճառումը, ցնոր տնօրինութիւն:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ ԱՒԵԼՑԱԾ Է ԵՐԵՔ ՄԻԼԻՈՆ

Գերմանիոյ վիճակագրական տեսչութիւնը ուշագրաւ տեղեկագիր մը հրա – տարակեց 1933 յունիս 16ի մարդահամարի մասին: Համաձայն այս տեղեկա – գրին, Գերմանիոյ բնակիչներուն թիւն է 65,188,626, մինչ 1925ին 62,40, 619 էր: Ուրեմն, աւելցած են 2,778,000 հոգի կամ հարիւրին 4·5: Այս գումա – րին 31,662,380ը այրեր են, 33,526,246ը կիներ: Եթէ Սարի շրջանն ալ հաշ – ուենք, յաւելումը կը հասնի երեք միլիոնի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ՏԻԿՆԱՑՔ ՉԻՆՈՒՈՐԵԱԼՔ »

»»»·«««

«Երիտասարդ Հայուհի»ն կը գան – գատի թէ բոլորը վարակուած են «ազ – գային ճնշախտ»է մը:

Եւ ճարահատ՝ օգնութեան կը կան – չէ հայ կինը·

— « Գուցէ դեռ կարելի է զարմա – նալ ազգային քնահատը, հա՛յ կին... Իշխո՛ր ասպարէզ: Իշխը կամքով, հը – պարտօրէն: Շաչեցո՛ւր խարազանդ ամբարիշտ լումայափոխներու գըլ – խուն... Շաչեցուր խարազանդ ան – դթօրէն »:

Ինչպէս կ'երեւայ, « Երիտասարդ Հայուհի »ն հարեւանցի կը կարդայ հայերէն թերթերը: Այլապէս, պիտի գիտնար թէ՝ հայ կինը շատո՛ւնց աս – պարէզ իջած է: Գոնէ Ամերիկայի մէջ: Եւ, ոչ միայն խարազանը կը շաչեցնէ, այլեւ փողոցէ փողոց ման գալով, մարդ կը վախցնէ, ցոյցեր կը կազմա – կերպէ, բարեր կը տեղացնէ, բիր կը շարժէ եւ բերանը լայն – լայն բացած՝ կը մռնչէ, «էեծ գէչէն ալ պէրէր »·

— « Տղա՛յ, հըլէ հոս էկո, սա կէն – ճուկ կոտրտելիքները հիմա ասկէ պի – ա՛ անցնին (խօսքը բանտարկեալնե – րու մասին է) եւ այս քարերով անոնց պապուն բերանը... »

Այս՝ անգիր դպրութիւնն է:

Ահա եւ գրաւորը, վանե՛մ ոճով:

Պոսքընի մէջ կազմուեր է «Եկեղե – ցասէր Տիկնանց Միութիւն »ը եւ ժողովին մէջ սրտաբո՛ղխ ճառ մը խօ – սեր է Տիկին Վեհանուշ Թորոսեան:

Ճառը ամբողջութեամբ տպուած բլլալով ռամկավար « Պայ՛բար»ի մէջ (20 մարտ), կրնամ բացարձակապէս վստահ ըլլալ անոր վաւերականու – թեան մասին:

Հատուած մը, եթէ կը հաճիք·

— « Մենք եկեղեցասէր տիկիննե – րըս, որ Հայաստանեայց առաքե – լական եկեղեցւոյ ԿԱՄԱՒՈՐ ԵՒ ՈՒԽՏ – ԵԱՒ ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՒՈՐ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆՔ, ՀԱՐԿ Է ՈՐ ԿԱՏԱՐԵՆՔ ՄԵՐ ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՑՍՕՐԷՆ ԵՒ ՄԻՇՏ »:

Լսեցէ՛ք, տակաւին·

— « Ժամը հնչած է ուրեմն, զի – տակցելու այս պարտականութեան, կենալու պատնէշին վրայ եւ ցուցա – դրելու մեր գիտակցութեան խորու – թիւնը »:

Անշուշտ կ'ուզէիք չափել այդ « խո – րութիւնը »:

Դժբախտաբար... արիւն կը հոտի: Հարցը, նորէն, Դեւոնց արբ·ի մասին է: Այս առթիւ, մարտակոչ մը եւս·

— « ՆԱՒ ԴՏՆԵՆՔ ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵ – ՐԸ ԵՒ ՁԱՆՈՒՔ ԴԱՏԱԳԱՐՏԵՆՔ ՏԵ – ՂԸՆ ՈՒ ՏԵՂԻՆ: Մօր մը պարտակա – նութիւնը չէ զատապարտել իր բոլոր զաւակները, երբ անոնցմէ միայն մէկը յանցաւոր է եւ ոճրագործ »:

Կը կասկածիմ թէ չհասկցաք վերջին նախադասութեան իմաստը:

Շատ մը կիներ — « մեզմէ ոմանք» — համարձակի՞ր են դեկտ· 24ի սպա – նութիւնը վերագրել « կուսակցական հակամարտութեանց »:

Ի՞նչ անաւոր մեղք:

Ո՛չ, ո՛չ: «Անաչառ եւ հաւատարիմ զինուորի մը մեծագոյն պարտակա – նութիւնն է խօսիլ ճշմարտութիւնը »:

Հապա՛, հապա՛:

— « Ինչո՞ւ համար եկեղեցասէրներ եղած ենք, երբ հայ եկեղեցիին պա – տիւն է որ բռնաբարուեցաւ եւ հայ հա – կեղեցիասիրաց պաշտօնեան էր որ սպանուեցաւ եւ մենք տակաւին կը վարանինք անոր պաշտպան կանգնե – լու »:

Հապա՛, հապա՛: Եկեղեցին պատի՛ – ուն եւ պատուանդիր « եկեղեցա – սէրներ »: Իսկ ազգը՞: Իսկ անոր պա – տի՞ւը, որ փողոցէ փողոց կը հաչիշուի «կամաւոր եւ ուխտեալ ու հաւատա – ւոր» կիներով:

Նորէ՞ն զոհ չես, «Երիտասարդ Հա – յուհի »:

ՎԱՐԴԳԷՍ

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻԻ ՁԱՌԻՆ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Թուրք երեսփոխան – հրապարակագիրներէն յետոյ, այժմ ալ երգիծա – բաններդ ... բանաստեղծութիւն կը փորձեն, Մուսոլինիի ծանօթ ճառին առ – թիւ, որ Իտալիոյ քաղաքական եւ անտեսական ծաւալման ճամբան կը ցուցնէր Ասիոյ եւ Ափրիկէի մէջ: Թուրք ծանօթ գրող եւ երեսփոխան Ազա Կիւնտուզ կը գրէ « Միլլիէթ »ի մէջ, խօսքն ուղղելով բանաստեղծ ա'Ննունցիոյի եւ այ – լարանական խաղեր փորձելով·

— « Իտալացի մը լաւ մարդ մըն է: Այս մէկը բառասուն միլիոնով բազ – մապատկէ· բառասուն միլիոն Իտալացին զատ զատ եւ միասնաբար մէյմէկ լաւ մարդեր են: Իտալացին շատ աշխատասէր է· շատախօս է· շատ մաքուր սիրտ ունի· շատ խաղաղասէր է· շատ ճարտար է· շատ հաւատացած է· շատ զգայուն եւ խանդավառուող է:

Երբեմն գինով, հրձիգ եւ կայսր Ներոնի Իտալիան եւ այսօրուան Իտալիան իրարու հետ քնաւ կապ չունին: Ինչպէս որ ոչ մէկ կապ կայ Վիրգի – լիոսի եւ Բու Կեսարի եւ միւսին միջեւ···:

Ես ևանչցայ բարակոփ ու որմնադիր իտալացի վարպետներ որոնց ուղեղին մէջ բու ուսանաւորներէդ տող մը, յանդերձդ մէկն իսկ չկայ:

Կը կրկնեմ որ Իտալացի մը լաւ մարդ մըն է: Իտալացի մը երեք թերու – թիւն միայն ունի որոնք են·

1· Իտալացի մը շատ շուտ եւ դիւրաւ կը հաւատայ:

2· Իտալացի մը շատ շուտ եւ դիւրին կը վախնայ, որովհետեւ փափուկ ստեղծուած է:

3· Իտալացի մը որ եւ է կերպով իր հաւատացած, վախցած մարդուն շատ շուտ կ'ապաւինի:

Ահա այս երեք թերութիւններուն հետեւանքով է որ բառասուն միլիոն Ի – տալացիներ մերթ ընդ մերթ թշուառ եւ փչրիչան եղած են:

Դէմը բիչ մը շատախօս, դէմքը բիչ մը կախ, բիչ մը մեծ մեծ նետող մէկը տեսածին պէս, իսկոյն կը հաւատայ եւ անոր կ'ապաւինի:

Երեք մարդիկ միայն գիտեմ որոնք Իտալիան·չեն խաբած· Քավուրը, Կա – բիպալտին եւ Միլանոյի բանուորը···:

Ասոնցմէ զատ բանի հոգի որ Իտալիոյ ամպհոնը մագլցած են — գլուխը դուն ըլլալով — այս բառասուն միլիոն լաւ մարդիկը խաբած են: Վերջին խաբուիլը երկուքէ է·— Պենկազի եւ Իզոնցօ:

Սուրբ Պետրոս այս լաւ մարդիկը երրորդ անգամ ալ խաբուելէ պահպանէ:

Մէֆիսթոյի կերպարանքով իմ՛նչ անկիւն մը բաշուեր կեցեր ես: Եթէ լաւ ու հարազատ Իտալացի մըն ես, ինչո՞ւ Սուրբ Պետրոսի չես օգներ երրորդ խա – բէութենէ մը ազատելու համար հայրենակիցներդ որոնք մէյմէկ լաւ մարդիկ, խաղաղութեան եւ բարեկրթութեան մէյմէկ լաւ ազդակներ են:

Բարեւ ըրէ Պալպոյին որուն *Թէքինէքը* կը գնահատեմ եւ շատ կը հաւնիմ իր ադուռը մօրուքին »:

400 տուն մոխիր դարձած եգիպտոսի մէջ

Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ հրդեհ մը մոխիր դարձուց 400 բնակարան – ներ, Քաֆրէլտի մէջ: Վեց հոգի ածխացան: Բազմաթիւ վիրաւորներ կան ո – րոնց վէցին վիճակը շատ ծանր է:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ,,ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ,,Ի

Հեղինակ պատմական հռչակաւոր երկասիրութեան հայտարարեցինք մեր ընթերցասէր հասարակութեան, թէ Մր. Լեւոն Ալիշան ի Վենետիկ հրատարակած է Հայկական Պատմութիւնը, որ ի հին ժամանակաց ի մեզ հասեալ է, եւ ոչ ոք մինչեւ ցայսօր համարձակեցաւ ի լոյս ընծայել զայն, վասն զի ոչ ոք կարող էր ուղղել զանիրաւութիւնս եւ զանհեթանոսութիւնս, զոր ի մէջ բերեալ էր Մովսէս Խորենացի, որ ի հեթանոսական ժամանակաց ծնեալ էր, եւ ի հեթանոսական ուսմանց սնեալ էր, եւ ի հեթանոսական գրոց կրթեալ էր։ Ուստ

ՀԱՅՑԸ ՉԱՍԱՑԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՊԵՐԱՅԻ ԽՈՒՂԱՆԸ

Թարգ. Ա. Ք.

— ՕՁ —

Ես ձօնած ... քանի մը տող ... մեկ ուրիշ ... Ինչ ընեմ ես իմ ձեռքերուս տակ ... Ինչ ընեմ ես իմ ուղեղիս մէջ ... Ինչ ընեմ ես իմ սրտիս մէջ ... Ինչ ընեմ ես իմ հոգիիս մէջ ... Ինչ ընեմ ես իմ ամբողջ էութեանս մէջ ... Ինչ ընեմ ես ... Ինչ ընեմ ես ... Ինչ ընեմ ես

ԾՈՎԱԿԱԼ ՄԸ ԽԵՂԴՈՒԻԶՑԻ ԳԵՏԸ ԻՓՆԸԼՈՎ

Ծովային նախարարութեան ջրօդանաւերէն մէկը Սէն գետը ինկաւ երէք շաբթի կէս օրէն յետոյ, Ապլօն աւանին մէջ: Ուղեւորներէն դեր – ծովակալ Մառթէն խեղդուեցաւ, մէկ ժամ ջուրին մէջ մնալէ յետոյ: Չէր կրցած դուրս ելլել խցիկէն: Մեքենավարը եւ օգնականը փրկուեցան:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՄՊԱԿԸ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Եգիպտոսի առեւտրական չրջանակներուն մէջ խոր յուզում պատճառեց գերմանական կառավարութեան մէկ որոշումը, որով առժամապէս կ'արգիլուի օտար հիւսուածեղէնի եւ մանուածրապէս հում բամպակի ներածումը: Վերջին վիճակագրութեանց համաձայն, Գերմանիա 2,300,000 ոսկիի հում բամպակ կը գնէր Եգիպտոսէն: Գերմանական հրապարակը չատ կարեւոր չահաստան մըն էր եգիպտական բամպակին համար եւ վերջերս մեծ չանքեր թափուած կ'ին աւելի զարկ տալու համար: Ուրեմն, հասատատուած արդելքը ծանր վնասներ պիտի պատճառէ Եգիպտոսի, որ ստիպուած է ուրիշ միջոցներ փնտռել, մէկուկէս միլիոն ոսկիի առեւտրական բացը դոցելու համար:

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ Է ԼՈՒՄԱՆԿԱՐԵԼ

Դատական իշխանութիւնը որոշեց թոյլ չտալ որ արհեստով լուսանկարիչները երեւան դատական պալատի նրբանցքներուն մէջ, ամբաստանեալները լուսանկարելու համար: Պատճառը այն է որ միջադէպեր կամ փախուստներ կը պատահին, եւ չատ մը ամբաստանեալներ կը մերժեն ներկայանալ, որպէսզի իրենց լուսանկարները չերեւան թերթերուն մէջ:

ԱԻՏՐԻՈՅ ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Աւստրիոյ նոր սահմանադրութենէն դուրս ձգուած է այն յօդուածը որուն համաձայն աքսորի կը դատապարտուին Հապսպուրկեան գերդաստանին անդամները: Այս յօդուածը ի զօրու էր 1918էն ի վեր: Այս փոփոխութեամբ, կայսերական անկեալ գերդաստանին անդամները մեքենաբար կը վերստանան իրենց անհատական իրաւունքները: Մնապետականները կ'ուզեն օգտուիլ այս առիթէն, անոնց իշխանական իրաւունքներն ալ վերահաստատելու համար:

⁂ *Փոստուարի յեղափոխութեան կազմակերպիչներէն Տէրնաչէք յայտնացաւ փախչիլ բանտէն, երկու հիթլէրականներու հետ, չնորհիւ բանտապահի մը մեղսակցութեան:*

ՀԱՐՍՆՑՈՒ ԿԸ ԾԱԽԵՆ ԱՃՈՒՐԴՈՎ

Ո՞ւր,— Գերմանիոյ մէջ: Պերլինի թերթերէն մէկն է որ կը պատմէ: Պրունսվիքի Օլսպուրկ գիւղին մէջ, անյիչատակ ժամանակներէ ի վեր, սովորութիւն ըրած են, ամէն տարի գարնան աճուրդով ծախել հարսնցուները: Ամէն տարի միեւնոյն չրջանին աճուրդի կը հանուին 17 տարեկան եւ աւելի մեծ աղջիկներ: Գիւղին տղաքը կը հաւաքուին վաճառատեղին, որուն աճուրդի կապմակերպիչն է ամուրիներու ընկերակցութեան նախագահը: Գիներն ալ չափազանց մատչելի են: Աճուրդը կը սկսի քսան փֆէննիկէն, որ կ'արժէ 1 ֆր·20 եւ հասնի երեք մարքի կը բարձրանայ: Ընդհանրապէս 1·80 — 2 մարք է բարձրագոյն գինը: Աճուրդը չահելէ յետոյ, երիտասարդը մէկ տարի ամէր կը գործնայ աղջկան, ինք միայն իրաւունք ունի անոր հետ պտտելու կամ պարելու: Տարին չլրացած նարօտը կը կապուի:

Ց.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՍԱՐՍԷԼԻ Հրայր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ կէս օր ընդ. Օննիկ Կարապետեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ կամիտէի ներկայացուցիչը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Դատաստան

ԼԻՈՆԻ Կամիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Քէնտիրեանի ճաշարանը, 14 rue François Garcin: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Ընթերցարան-Գրադարանին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրներով:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «ՄՀՕ» ԽՈՒՄԲԻ կողմէ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

Պ. Գարակէօզեանի սրարին մէջ 45 rue de la Défense

Մուտք՝ 5 Փրանք:

Հաղորդ. միջոց.— փորթ վէրսայլէն առնել 23 եւ 32 թիւ ֆանրակառքերը եւ իջնել կար տ'իսի:

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆԷ

21 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ Գ. ՔԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

22 *ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ*

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

կը solit «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ը

ԿԻՐԱԿԻ ԱՊՐԻԼ 9ԻՆ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Salle Géographieի ՄԷՋ **184, Bld St. Germain**

Բացման խօսք.— Շրջ· վարչութեան նախագահ ՏԻԿ. **ՄԻՍԱՔԵԱՆ**Ի կողմէ

Ողջոյնի խօսք.— Պ. **Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

Տիկիններ՝ Ա. ԳԼՈՐԳԵԱՆ — ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ եւ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ (երգ)

Օրիորդ Զ. ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ (չութակ)

Mlle X. (պար)

Պ. Ռ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ (արտասանութիւն)։

ՄՈՒՏՔ՝ 5 եւ 3 ՖՐԱՆՔ։

ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ակումբին մէջ 1 Bld. Carnot

Կը ներկայացուին՝ **ԷԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՐ** (պատկեր)

եւ **ՊԷՊԷՔՕՒ** (գաւեշտ 3 արար)

Կը մասնակցին տեղւոյն սիրողները: *Մուտք՝* 3 ֆր.։

Փարիզի Գրական Ակումբ *այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, 131,* rue Paul Berruel (Նախկին rue Cambron, *131*) *Մէթրօ՝* Vaugirard, *կը խօսի՝ Պ. Հեւոն Բաշալեան։ Նիւթ՝* եղիշէ Չարենցի Արուեստը: *Մուտքը ազատ է։*

Matinée - Soirée Dansante

Կազմակերպուած՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր օգնութեան մնտուկին

Հովանաւորութեամբ՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Կը նախագահէ Պ. ՊՕՂՈՍ ԷՄՄԷՐԵԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ, 8 ԱՊՐԻԼ ԺԱՄԸ 4էն 12

Salon de l'AÉRO-CLUB DE FRANCE*ի մէջ* 6 rue Galilée (Métro: Boissière)

Orchestre - Attractions *մասնակցութեամբ* Mlle Rosi Mac Donald*ի Շաթրլէյի Թատրոնէն։ — Անակնկալներ — Buffet դիւրամատչելի գիներով* Bridgի *սեղաններ: ՄՈՒՏՔ՝* 15 *ֆրանք, ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ՝* 10։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

15 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 3ԻՆ

«ՊԻՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ

26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)

ԱՒԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ

Ա. ՄԱՐՎԻԱՋԱՆԵԱՆԻ

«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒԻՐՍ»

ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար

Կը մասնակցին՝ Տիկիններ *ԼԻԻՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՔՆԱՐԻԿ - ՄԱՔԴՈՆԱԼՏ։* Օրիորդներ՝ *ՍԻՄԱ, ՅԱՄՄԻԿ։* Պարոններ՝ *ԱՐՄԱՆ ԿՈՐԻԿԵԱՆ, Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ* եւ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ։*

Տեղերու գիները՝ 10, 7.50 եւ 5 *ֆրանք։*

Սահմանափակ թիւով ըզգերվէներ:

Տոմսերու համար դիմել գրել՝ Գրասրն Հրանտ-Սամուէլ, (51, rue Mr. le Prince), Ֆլորիա նաւատաւրը (61, rue Mr. le Prince) եւ Պ. Լ. Գեւոնեանին (17, rue Damesme. Paris 13):

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ՎԷՄ»ի

ԵՐՐՈՐԴ ԹԻԻՐ, ՀԵՏԵՒԵԼ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ.

Ո՞ր Թերթերեան·— «Նոր Նախիջեւանի գաղութի անցեալն ու ներկան»: Ց· Ճ· Սիրունի·— «Մրմնջան գրագէտը»: Ց· Զաւրեան·— «Սայեաթ Նովա»: Մ· Պարսամեան·— «Վահան Թէքէեան»: Վ· Փափազեան·— «Հայկական բարեներոգումները»: Ա· Խոնդկարեան·— «Օպսղոդիչեան Հանրապետ. Հայաստանում»: «Մուրատի յուշատետրը»: Հմ· Մանուկեան·— «Արամ»: ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ.— ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄՇԱԿՈՑԹ·— «Վարպետ Մինաս»: Զ· Մխրզայեան: «Թէ ինչո՞ւ միացանք իթթիհատին հետ»— Աջեան: ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ: ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ: ՑԱՒԵԼՈՒԱԾ: Վառամ. եպ· Մանկունի: «Գէորգ Դ· եւ իր ժամանակը»:

Բաժանորդագրութեան պայմանները

Ամերիկա, Մեծն Բրիտանիա, Եգիպտոս եւ Իտալիա	69 ֆր·
Ֆրանսա եւ այլ երկիրներ	50 ֆր·
Ռուսաստան, Պուլկարիա, Ցուսլաւստան, Սիւրիա եւ Պարսկաստան	40 ֆր·

Բաժանորդագրուիլ կարելի է՝

L. Kevonian, 17 Rue Damesme, Paris, 13e

Բաժանորդագրութիւնը՝ կանխիկ:

Տպարանը փոխելու հետեւանքով « ՎԷՄ »ի ներկայ թիւը լոյս տեսաւ որոշուած ժամանակէն ուշ:

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օղին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարմիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակեկէ չեմտոյ՝ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ եւ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)

ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱՑ.—

M. M. H· Khatchadourian et Danielian *24*, rue Assalit· Nice (A· M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրաքիներ՝ (ամէն չարմանուիներով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցուցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.։ Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie.* K. *Bicêtre.* Metro: Porte d'Italie **13**

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Մէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական ինդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հիշտարար դատարանները, կատարէ ամուսնութեան certificats de coutumes, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: Նաեւ *ժամադրութեամբ*

Ա.ՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

L. LECORCHÉ Chir. Den.

Ex. Interne des Hôpitaux de Paris

Chef de Clinique à l'Ecole Dentaire Française

Assistant **Ա. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ** *chir. dent. D.E.D.F.*

ԽՆԱՄՈՒԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ

Ակռայ կը քաշենք առանց սրսկումի, միայն մէկ վայրկեան քաշ՝ Somyl·ով: Քուրան եւ պրիճ. ատամնաշարեր՝ շատ թեթեւ քրոմէ մետադով, կը վերափոխենք ձին պատմնաշարեր: երախաներու ատամներու շտկում:

Կ'ընդունի 9 - 12 *եւ* 2 - 7 Հեռախօս Inv. 27 - 95

28 Avenue d'Orléans

Métro Denfert Rocherau ou Mouton Duvernet

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton: 52.73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՍ

Պաշտօնական թերթ Հ·Մ·Ը·Մ·Ի(կիսամսեայ)

Տարեկան բաժնեգին Ֆրանսա՝ 25 ֆրանք, Սուրիա, Ցունաստան եւ Պալքաններ՝ 20, միւս բոլոր երկիրները՝ 30 ֆր.։ Զեռքէ հասը՝ 1.25 ֆր.։ Հասցէ.— M. Kurkdjian, 39, rue Maubeuge, *Փարիզ (9)։*

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— *Կը փնտռեմ Եոզկաթի իւրնէճ գիւղացի խորթ հայրս՝ կարապետ Քէչիչեան եւ իր որդին՝ Ենովք։ 1914էն առաջ մեկնած են Ամերիկա։ իր հացէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Մէնթէչեցի (Եոզկաթի չրջան) Հաճի Սարեանի, հասցէ՝* Saryan Roger c)o Mr. Vincent de l'Estrande Miramont par Mirande, Gers, France.

— *Կը փնտռեմ Հայաստանի Նախիջեւան քաղաքէն Սահիան, կինը՝ Մարիամ, զաւակները՝ Ագնիւ, Զիլան եւ Ալպէր Մաթոսեանները, որոնք գտնուին եղեր Isère նահանգին մէջ։ Իրենց հացէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Պ. Ղազար Մարկոսեանի,* 11, rue de la Fare. Marseille.

— *Կը փնտռեմ եղբայրս Օրուցի Յովհաննէսթորոսեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն Իսկուհի Թորոսեան, եւ հօրեղբօրորդի Նշան Թորոսեան, հօր անուն՝ Կարապետ որոնք 1919ին Օրտուի որբանոցէն փոխադրուած են Պոլիս։ Օրտուի մէջ Յովհաննէս կը տատասկէր մէկքի ցաւէ եւ կը զարմանուէր բժշկիներու կողմէ։*

Իրենց Պոլիս փոխադրուելէն ի վեր որ եւ է լուր չունին հրենց մասին։ Իրենց մասին լուր ունեցողներէն եւ հացէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Անդրանիկ Թորոսեանի, St. Arroman par Mirande, Gers, France.

ԻՆՁՊԷՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԵՑԱԻ 1915Ի ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ (90)

"ԹԷՇԿԻԼԱԹԸ ՄԱԽՍՈՒՍԷ,,

(ԽԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ, ԻՐԵՆՑ ԳԱՂՏՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ)

«Իրրեւ հետեւանք մեր հերոս պինդներուն յաջողութեանց եւ իրրեւ արդիւնք ընդհ· պատերազմին, կոմս – բեցաւ Ռուս ցարականութեան ձեռքը, որ արգելք կ'ըլլար իսլամ – Թուրք հողամասերուն ազատ բարգաւաճմա – նը:

Վաղը անծանօթ է մեզի: Այսօր՝ հիւսիսի եւ արեւելքի, Կովկասի բո – լոր իսլամ – Թուրք բազմութիւնները ուժ մը կը ներկայացնեն: Հետեւաբար կրնան իրենց ձգտումները հրապա – րակ հանել: Դարեր չարունակ սպա – սելէ վերջ, երանի թէ նախապէս գիտ – ցուէր թէ նման պատեհ առիթ մը պի – տի ներկայանայ՝ առաւելագոյն չա – փով օգտուելու համար անկէ: Կասկած չկայ, որ այս պատեհութիւնը երկար չպիտի տեւէ: Որովհետեւ, ռուս բա – զուկները կրկին կը միանան եւ կը մղուին իրականացնել իրենց ազգային ձգտումները արտայայտող ծրագիրը – ները: Եւ կամ, ռուս զանգուածները, իրենց ուժեղ մեծամասնութեամբ ու միացեալ չանքերով, մեր արեւելեան եւ արեւմտեան հաւատացեալները, նոյն – իսկ հարաւային կողմերը ճնշելուն մէջ օգուտ մը նկատելով, կրնան վե – րադառնալ իրենց երբեմնի քաղաքա – կանութեան: Արդէն, Թշնամիներու ճնշման ենթարկուելու չարմար աչ – խարհագրական դիրք մը ունին արեւ – մուտքի եւ արեւելքի իսլամ – Թուրք զանգուածները: Որովհետեւ իրենց տեղերը ընդարձակ են ու, բնականո – րէն, իրարմէ հեռու ըլլալով չեն կր – նար օգտուիլ, մինչդեռ ազգի հանգա – մանք ստացած որ եւ է ցեղի տարբե – րը այսպէս ցրուած եւ իրարմէ բաժ – նուած չեն: Աչքի առջեւ բերենք Գեր – մանացիներուն, Անգլիացիներուն, Իտալացիներուն եւ Ֆրանսացիներուն այն մայրենի հողերը, ուր անոնք կը բնակին այսօր: Ասոնք եւս, անցեալին մէջ իսկ երբ նահապետական կեանք մը կ'ապրէին, կը գտնէին իրենց այժմու վայրերը: Կը տեսնուի թէ՝ այն վայրերը ուր անոնք անջատ ան – ջատ կը բնակին, աւելի պզտիկ են քան իսլամ – Թուրքերուն 15 — 20 ցեղախումբերուն մէկուն վայրը: Ցե – ղախումբերու այսպէս ցրուած վիճա – կը կը դժուարացնէ անոնց մերձեցու – մը եւ արդելք կ'ըլլայ անոնց ընկերա – յին մակարդակի բարձրացման: Այս վիճակը ուրիշ տեսակէտով եւս վնա – սակար է: Մեծաթիւ ժողովուրդներ, յորդելով, կը մտնեն այն զանգուած – ներուն մէջեւ որոնց հողերը ընդար – ձակ են եւ, ոչ միայն արգելք կ'ըլլան անոնց յառաջդիմութեան, այլեւ ա – նոնց ապագայ բարգաւաճումը կը դժ – ուարացնեն:

Գրեթէ բոլոր իսլամ – Թուրք տարբերը այս փորձանքին ենթակայ են: Աչքի առջեւ բերենք արեւմուտքի իս – լամ – Թուրք զանգուածները: Սկսե – լով Վոլգայի աւազանէն մինչեւ Եէնի – ցէ գետի երկայնքին տարածուող վայ – րերը քանի մը դար առաջ միայն Թուրք բնակիչներ ունէին, մինչդեռ այսօր նոյն այդ վայրերը Ռուսերու տիրապետութեան տակ են, եւ բնիկ իսլամ – Թուրքերը այդ օտար տարբերուն կողմէ չրջապատուած են: Ա – րեւմտեան զանգուածներէն միայն Պաշքիրներն են որ մասամբ հաւաքա – կան կեանք կ'ապրին: Այդ ալ համեմատական է: Հիւսիս, հիւսիս արեւ – մտեան կողմէն՝ ասոնց խմբաւորումը եւս աւարտած է Ռուսերու դրաւման հետեւանքով, եւ այդ աւերումը դա – ցած է մինչեւ Ներսէսը:

Վոլգայի աւազաններու իսլամ Թուրքերը եւս բաժնուած են հարիւ – բաւոր պզտիկ մասերու եւ խեղդուած են ռուսական այնպիսի մեծ զանգը – ուածներու միջեւ, որոնք արգելք կ'ըլ – լան անոնց բարգաւաճմանը: Բայց մանաւանդ աւելի հիւսիս՝ Սիպերիա բնակողները 9 — 10 մասերու բաժ – նուելով սեղմուած են այն տարբերուն միջեւ որոնք օտար կը մնան իրենց ընկերային բարգաւաճմանը:

Արեւմտեան զանգուածները, իրենց դիմադրաւելու կարողութեամբ, թէեւ կրցած են պատռիլ այլասերումէ, բայց անոնց յառաջկայ բարգաւաճումը դժուար է: Ահա այս վիճակը կը նը – կատուի փորձանք մը, որ արդիւնքն է Ռուսիոյ իսլամ – Թուրք համախմ – բումներուն միջեւ օտար տարբերու թափանցումին եւ մուտքին եւ մտնե – լու կարելիութեան: Եւ որովհետեւ այս խմբաւորումները, պաշտպանու – թեան տեսակէտէն, բուն զանգուածին չեն միացուիր եւ ազգի հանգամանք չեն ստանար, ենթակայ են վտանգա – ւոր վիճակներու:

Երէկ, Թուրքիստանի եւ նոյնիսկ Կովկասի եւ Սրիմի չրջանին մէջ բը – նակող Թուրքերը եւս ենթակայ էին ռուսական դրաւման: Բայց, հող վտանգը դեռ այնքան մեծ չէր: Որով – հետեւ, ազգային մեծ արթնութիւն մը ի վիճակի է դուրս թափելու այն օ – տար մանրէները որոնք կը գտնուին իսլամ – Թուրք խմբաւորմանը մէջ: Մեր այսօրուան պատասխանատուութիւնն է այդ վտանգը փնտռել եւ, օգտուելով ներկայացած պատեհ առիթէն, անկէ ազատիլ ու մեր դիրքը ամրացնել: Պատմութեան մէջ, բոլոր պաշտպա – նութիւններն ու փրկութիւնները ձեռք ձգուած են, միշտ, ասոր նման ազ – գային փորձանքներու յաջորդող պա – տեհ առիթներուն: Գերման տարրերը միացան՝ Ֆրանսական վտանգին առ – ջեւ, իսկ իտալականները արթնցան աւստրիական եւ Ֆրանսական ճնշու – մին տակ:

Այսօր, նոյն կացութեան մէջ կը գտնուին Ռուսիոյ Թուրք – իսլամ տարրերը: Տարբերութիւնը այն է որ ասոնք քիչ մը աւելի ցրուած են: Այդ պատճառաւ ալ, գործը կրնայ քիչ մը դժուարանալ: Բայց, հարկ է չյուսա – հատիլ այդ դժուարութիւններէն: Այժմու ցրուած վիճակը կրնայ ար – դեպ ըլլալ քաղաքական միացեալ վարչութեան մը հաստատման: Ա – այժմ հարկ չկայ այդպիսի վարչու – թեան մը: Առիթ առաջ պէտք է որ Թուրք – իսլամ տարրերը իրենց այժ – մու կացութենէն բարձրանան եւ հաս – նին վիճակի մը ուր կարենան կազմել « իսլամ – Թուրք ազգ մը »: Անշուշտ մը որ այսպիսի տարածուն ազգ մը ստեղ – ծուի, այլեւս չատ բնական կը դառ – նայ քաղաքական այնպիսի վիճակ մը, որով ան իր գոյութիւնը պահպանէ եւ միջազգային ասպարէզի դիրք մը ստա – նայ: Մինչեւ այդ՝ անհրաժեշտ է որ ամէն մէկ տարր չմոռնայ իր ազգային պարտականութիւնները:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 6 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 6 Avril 1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2463

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ԲԱԼՇԵՒԻԿԻ ՄԸ ՀԵՏ

— Ուրեմն դուք իրաւունք չէ՞ք տար որ հայ աշխատաւորութիւնը կռուի արար աշխատաւորութեան հետ կողք կողքի, Սուրիոյ պատասպրութեան համար:

— Հարցը իրաւունքի մասին չէ, այլ գիտակցութեան եւ լքըւթեան: Ի՞նչ իմաստ ունի 8–10 կամ 40–50 հայ կարմրուկներու ներկայութիւնը՝ այն թունդ ազգայնական պայքարին մէջ որ կը մղուի Սուրիոյ մէջ, հոգատարութեան լուծը թօթափելու համար: Ոչ միայն բան չուելցներ, այլ եւ ծիծաղելի կը դարձնէ ձեզ: Տակաւին չենք խօսիր հետեւանքներու մասին: Եւ այդ հետեւանքները Յողովուրդն է որ կը կրէ: Ձեր խեղճուկրակ մարզանքները ոչ միայն միայք եւ սիրտ կը պղտորեն, այլ եւ յոնք չինելու տեղ աչքերը կը հանեն: Ո՞ր Հայը կրնար հակառակ ըլլալ ոչ թէ Արաբին, այլ աշխարհի ամէնէն անձանօթ ժողովուրդին ազատագրութեան: Սակայն, ուրիշի մասին խորհած առեն, ինչո՞ւ կը մոռնաք բուն հայ աշխատաւորութեան չահերը: Մեր ձեռքը չէ որ եւ է դեր կատարել այս գործերուն մէջ, իսկ դիրք բռնել՝ այն ալ կարմիր դրօշի տակ...

— Կարմիր դրօշն է որ պիտի լուծէ այդ բոլոր հարցերը:

— Թող այդպէ՛ս ըլլայ: Շատ աւելի զօրաւորներ բռնած են կարմիր դրօշը: Անոնք ունին անսպառ միջոցներ եւ վիթխարի կազմակերպութիւններ: Եթէ անոնք ուզեն, կրնան ճամբան հարթել: Ձեր ի՞նչ գործն է կարաւանին գլուխն անցնիլ, հայերէն թըռւցիկները ցրուել, ծիծաղելի կանչեր արձակել եւ ճակատ ճեղքել: Եւ յետոյ, վաստութիւն է ձեր ըրածը. որովհետեւ, դուք ամէն չափ ու սահման կորսնցնելով, ոչ միայն օտարները կը մոլորեցնէք մեր ներքին գործերու մասին, այլ եւ զանոնք օգնութեան կը կանչէք, պայքարելու համար հայկական «նայիոնալիզմ»ին դէմ: Զմոռնանք ձեր միւս զարչելի հէքեաթն ալ,— Սուրիոյ մէջ անկախ Հայաստան հաստատելու Դաշնակցական ծրագիրը, որ տարին տասերկու ամիս կը կրկնուի ձեր բոլոր թերթերուն մէջ, «Յորհ. Հայաստան»էն մինչեւ յետին թռուցիկին մէջ, եւ կ'արծարծուի նոյն իսկ պատասխանատու գործիչներու կողմէ: Այդ բոլորը կրնան ազէտի մը յանգիլ օր մը, առանց թիզ մը յաւելի տուներ համաչափ յեղափոխութիւնը ...

— Հապա ի՞նչպէս կ'ուզէք որ տարածենք մեր գաղափարները: Մենք յեղափոխական պայքարը ձեզի պէս չենք հասկնար, մենք պրոլետարիատին չահերը պիտի պաշտպանենք միջազգային դեռնի վրայ...

— Ձունիք աւելի հարազատ պրոլետարիատ քան տարագիր եւ աշխատաւոր բազմութիւնները. եթէ կ'ուզէք՝ նոյն իսկ Հայաստանի ժողովուրդը: Ձեր եռանդը յատկացուցէք անոնց բարօրութեան: Ինչո՞ւ Հայաստան չէք երթար, քանի որ այնտեղ իրակնացած է ձեր փառաբանած կարգուսարքը: Գացէք հոն, մտէք ժողովուրդին մէջ, տարածուեցէք մինչեւ հեռաւոր գիւղերը: Ի՞նչ գործ ունիք այս օտար եւ քաղքենի պողոտաներուն վրայ...

— Մենք ամէն երկրի մէջ ալ դեր ունինք, իբրեւ անդամները համաւարած Կոմկուսին:

— Հէքեաթ մըն ալ այդ: Ի՞նչ կը ներկայացնէք դուք, օրինակ, Ֆրանսայի մէջ, ուր համայնավար կուսակցութիւնը մինչեւ 120 հազար անդամ կը հաշուէր Թուռի պատակոմէն քանի մը տարի վերջը, իսկ այսօր իջած է 35–40,000ի: Թող ըլլայ 60,000 անդամ, 40 միլիոն ժողովուրդին մէջ: «Մենք ալ կանք» ըսելո՞ւ համար խառնուիլ էք անոնց ըմբիշներուն, թէ Մարսէլ Քաչէնն ու «Իւմանիթէ»ն Դաշնակցութեան դէմ լարելու, նոյն իսկ ոստիկանութեան եւ կառավարութեան միջոցաւ Դաշնակցութեան լուծումը պահանջելու, «օրէնքէ դուրս», «սահմանէն դուրս» աղաղակելու համար: Ցեղափոխական գործե՞ր են ասոնք: Ա. Հայաստանը բան մը կը չահի՞ այս մանկապարտէզի խաղերէն: Բան մը կը չահի՞ արտասահմանի հայ աշխատաւորութիւնը: Կը չահի՞ համաշխարհային յեղափոխութիւնը:

— Մեր Մեր գործունէութեան չնորհիւ է որ ի դերեւ կ'ելլեն ձեր դաւերը՝ Ա. Միութեան դէմ: Մենք ենք որ երեւան կը հանենք ձեր պինուորական պատրաստութիւնները՝ իմպերիալիստներուն, Սպիտակ Ռուսերուն, Տէթէրտինկներուն, Հիթլէրներուն հետ՝ ընդդէմ մեր խորհրդային հայրենիքին...:

— Նոյն իսկ ձեր դաւին համար լաւ է որ մոռնաք, միանգամ ընդ միշտ մոռնաք այդ ցնդարանութիւնները, որոնք չափազանց երկար տեւեցին: Կոմինտէրնին միջազգային լրտեսական ցանցը բաւական է, մեր «դաւեր»ուն հետեւելու համար: Ձեր տեղը երեւանն է. գացէք եւ հոն ծաղկեցուցէք ձեր կարողութիւնները: Այստեղ չատ սուղի կը նստիք երեւանի համար, որ միշտ պէտք ունի աջակցութեան:

— Մեր գործերէն մէկին ալ այդ աջակցութիւնը ապահովելն է:

— Ընդհակառակն, ձեր միջամտութիւնն է որ կը խանգարէ այդ աջակցութիւնը: Ահա վեց ամիս կ'ըլլայ որ հանգանակութիւն բացուած է Հօկով եւ Բարեգործականով, եւ գումարը 100,000 Ֆրանքը չանցնիր: Թերթերը գրեցին թէ առ հաչիւ հազար անգլ. ոսկի ղրկուած է երեւան: Քանի՞ բնակարան կը չինուի այս հանգանակութեամբ, մէկ բնակարանը հազար տոլար հաչուելով (երկու բնտանիքի համար): Ա՞յս է ձեր զանգուածային չարժումը: Հիմակ ալ սկսեր էք Հայր. Միութիւնները պատակել, սողոսկելով, դաւեր լարելով, ճեղքեր բանալով... Կը հասկնանք ձեր միջը. բայց, զո՞յչ. ծառին ճիւղերը կտրելով կտրելով, առանց մը...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

14 ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ - ՕՐԵՆՔՆԵՐ

2,760,000,000 ՖՐԱՆՔ ՊԻՏԻ ԽՆԱՅՈՒԻ

ՈՒՐԻՇ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՒ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

Նախարարական խորհուրդը վաւերացուցած ըլլալով հրամանագիր – օրէնքներու առաջին շարքը, պաշտօնաթերթը երէկ հրատարակեց զանոնք: Այս առաջին մասը կը բաղկանայ 14 հրամանագիրներէ, որոնք անմիջապէս գործադրելի են եւ որոնց շնորհիւ կառավարութիւնը կը յուսայ 2,760 միլիոն ֆր. խնայել: (Ելմտացոյցին բացը չորս միլիառ ֆրանք է):

Այս խնայողութիւնը պիտի կատարուի հետեւեալ տնօրինութիւններով.— Ցասը առ հարիւր պիտի կրճատուի պետական պաշտօնեաներու թիւը: Հաշիւ եղած է թէ 60–80,000 պաշտօնեաներ պիտի արձակուին: Հարիւրին 5–10 վար պիտի դրուի բոլոր բաղաքային եւ գիւղական պաշտօնեաներու թոշակները: Պետական ոռնիկ եւ հանգստեան թոշակ) եւ բնակարանի համար եղած մասնաւոր վճարումները: Այսպէս, եթէ ե՛ւ այրը ե՛ւ կինը վճարում կը ստանան բնակարանի մը համար, այսուհետեւ միայն այրը պիտի ստանայ: Պիտի փակուին 19 վարչական գրասենեակներ եւայլն:

Իւրաքանչիւր նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ եղած կրճատումները պիտի գոյանայ 628 միլիոն ֆրանք, նպաստներու կրճատումէն 32 միլիոն, վարչական բարեփոխումներէ եւ պաշտօնեաներու կրճատումէն՝ 750 միլիոն, հանգստեան թոշակի պայմաններու փոփոխութենէն՝ 500 միլիոն, կրկնակ պաշտօնեաներու եւ կարգ մը վարչական գրասենեակներու կրճատումէն՝ 190 միլիոն, թոշակներու գեղչէն՝ 360 միլիոն, ուրիշ վարչական փոփոխութիւններէ՝ 300: Համագումար 2760 միլիոն:

Թոշակներու կրճատման ենթակայ են նաեւ հանրապետութեան նախագահը եւ նախարարները: Նախագահին թոշակը պիտի կրճատուի հարիւրին 20 համեմատութեամբ, իսկ նախարարներուն թոշակը՝ հարիւրին 15: Կարգ մը թոշակներու համար կրճատումը պիտի ըլլայ մինչեւ հարիւրին 15, 20 եւ 25: Բոլոր հանգստեան թոշակները պիտի կազմեն պաշտօնական ոռնիկին հարիւրին 50ը, իւ բաղաքային եւ թէ զինուորական պաշտօնեաներու համար, որոնք երբեմն մինչեւ հարիւրին 65 ստացած են: Այս կրճատման փոխարէն, այսուհետեւ հանգստեան կոչուած պաշտօնեաները անմիջապէս պիտի ստանան իրենց թոշակին հարիւրին հարիւրը: Մինչեւ հիմա միայն 65 տարեկան եւ աւելի տարէց պաշտօնեաները իրաւունք ունէին սահմանուած թոշակը ամբողջութեամբ ստանալու, երբ հանգստեան կը կոչուէին: Միւսներուն համար դրամը կը պահուէր մինչեւ որ 65 տարեկան ըլլային:

Շուտով պիտի հրատարակուի նաեւ հրամանագիր – օրէնքներուն երկրորդ մասը: Այդ օրէնքներով պիտի կրճատուին նախկին զինուորներու եղած վճարումները, պիտի ջնջուին պատերազմի այրիներու թոշակները, եթէ այդ կիները ամուսնացած են, եւ պիտի բարեփոխուի ընկերային ապահովագրութեան օրէնքը: Այս տնօրինութիւններով ալ կը յուսան խնայել 1,500,000,000 ֆր., հետեւաբար եւ չորս միլիառ ֆրանք գեղչել ծախքերը:

Եթէ յիազորութիւն տրուած չըլլար...

Վարչապետ Տումէրկ, որ օդափոխութեան գացած էր Զատկի առթիւ, վերադարձէն անմիջապէս յետոյ հանրապետութեան նախագահին վաւերացման ենթարկեց հրամանագիրները, մասնաւոր նամակով մը:

Այդ նամակին մէջ, վարչապետը, կը չեշտէ.

— « Եթէ խորհրդարանը այս բացառիկ իրաւասութիւնը տուած չըլլար կառավարութեան, համաձայն երկրի բաղաձիքին, եւ եթէ կառավարութիւնը վարանէր գայն գործադրելու, շատ չանցած պիտի փակուէին պետութեան սրճատունները, պիտի դադրէին բոլոր վճարումները, սնանկութեան պիտի մատնուէին բոլոր յանձնառութիւնները: Եւ կարճ, հարկ պիտի ըլլար նոր բղդրամներ շրջաբերութեան հանել, աչք առնելով անոր հետ կապուած խառնակութիւնը. որովհետեւ այդ միջոցը երբեք չի լուծեր խնդիրները, այլ զանոնք չեշտագնելով եւ ծանրացնելով, ա՛ն ալ կ'առաջնորդէ սնանկութեան, որ աղբիւրն է բոլոր ընկերային զայրոյթներուն եւ քաղաքական ջղագրգռութեանց: Արդ, օրուան այս ժամուն մեր ելմտական կացութեան ամրութիւնը Էական պայման է թէ Ֆրանսայի եւ թէ Եւրոպայի բարեկարգութեան համար: Բոլոր դրացի երկիրները կ'ըմբռնեն այս պարագան: Ֆրանսան չէր կրնար անոնցմէ պակաս պայծառատես ըլլալ:

Իրար չխաբենք. խնդիրը միեւնոյնն է ամէնէն խոնարհ տան, ամէնէն համեստ ձեռնարկին կամ ամէնէն հզօր պետութեան համար: Խնդիրը այս է, երբ բառով — Ի՞նչ ունիմ: Ի՞նչ կը շահիմ: Ի՞նչ կը ծախսեմ: Բնական օրէնքը կը պահանջէ հաւասարակշռութիւն հաստատել այս երեքին միջեւ. այլապէս, հետեւանքը սնանկութիւն է:

Արդ, չկայ Ֆրանսացի մը որ չգիտնայ թէ պատերազմէն ի վեր, մինչ դրամագլուխը եւ շահերը կը պակսէին, ծախքերը աւելցան, ահագին փոս մը բանալով ծախքերու եւ եկամուտներու զուարթներուն միջեւ: Պատերազմէն առաջուան չափ հարուստ ըլլալու համար մէկ ֆրանքով որ կորսնցուցած է իր արժէքին չորս հինգերորդը, պէտք է որ ֆրանսական դրամագլուխը եւ գործառնութիւնները բազմապատկուին հինգով. մինչդեռ այդպէս չէ: Եւ ընդհակառակն, ծախքերու յաւելման յարաբերը հինգ չէ, այլ 10: Այս անհամեմատութիւնն է որ կը ջախջախէ մեզ: Ի՞նչ ըրին մեր մշակները, բանւորները, արհեստաւորները, պաշտօնեաները, բաղքացիները, հասառուները որոնց թոշակները, շահերն ու եկամուտները կրճատուեցան, յանախ հալեցան տագնապին հետեւանքով: Փոխառութեան չդիմեցին անոնք, որովհետեւ գիտեն թէ փոխառութիւն կը յաջորդէ վաշխառուն, թէ շատ չանցած վաշխառուն կը մերժէ որ եւ է վարկ և թէ կրկնակի փոխառութիւնները սնանկութեան կ'առաջնորդեն: Զուներնալով միջոց աւելցնելու իրենց եկամուտները, անոնք կրճատեցին իրենց ծախքերը, ջնջեցին աւելորդը, նոյն իսկ խնայեցին անհրաժեշտը: Ուրիշ բաղաքական չկայ պետութեան համար ալ, եթէ չուզեր առնու մը սնտուկը պարապ գտնելով, դադրեցնել ամէն վճարում: Մեր ներկայ դժուարութեանց պատճառը այն է որ, տնտեսներով մարդիկ չեն յաջողած ծախքերը յարմարցնել հասոյթներուն »:

Վարչապետը յետոյ բացատրութիւններ տալով հրամանագրեալ տնօրինութեանց մասին, դիտել կուտայ թէ պետական պաշտօնեաներու թիւը մէկ երրորդ համեմատութեամբ աւելցած է 1914էն ի վեր եւ թէ հազարաւոր պաշտօնեաներ որ եւ է արդարացում չունին: Գալով պաշտօնեաներու կրճատման, անոնք առանձնաշնորհեալ պիտի համարուէին, եթէ այս ընդհանուր տագնապին մէջ պահէին իրենց թոշակներու այն համեմատութիւնը որ նշանակուած է 1930ին: «850,000 պետական պաշտօնեաներէ 450,000ը, այսինքն կէսէն աւելին այսօր ազատ կը մնան 1933 դեկտեմբեր 23ի օրէնքին տրամադրութենէն (տուրք): Տարեկան 12,000 ֆրանքէն պակաս թոշակ ստացող պաշտօնեաները մինչեւ հիմա ազատ համարուած են որ եւ է տուրքէ, մինչդեռ 1930էն ի վեր կ'օգտուին ապրուստի հարիւրին 20 աժանութենէն, այնինչ բանուորներն ու գիւղացիները, որոնք իրենց պէս վաղուան ապահովութիւնը չունին, գրեթէ կէս առ կէս կորսնցուցած են իրենց վաստակը: Հարիւրին 5 դեղչելով այդ պաշտօնեաներուն թոշակները, անոնք նորէն պիտի պահեն դնելու կարողութիւն մը որ չատ վեր է 1930էն եւ նոյնիսկ 1914էն »:

Ֆրանսայի պետական պաշտօնեաներու թիւը 679,000 էր 1914ին, իսկ 857,000ի կը հասնէր 1933ին:

Նոր ծրագիր՝ գործազրկութեան դէմ

Վարչական այս կարգադրութեանց հետ, դատական նախարարը հրամանագիր մը հրատարակեց, որով կը ջնջուին կարգ մը ատեաններ եւ պաշտօնեաներ, արձակելով շատ մը պաշտօնեաներ:

Իսկ աւելի կարեւոր ծրագիր մը կազմած է աշխատանքի նախարարը, Պ. Մառֆէ, պայքարելու համար գործազրկութեան դէմ: Նախարարը Ֆրանսայի աշխատաւորական բարեկը կազմած է, որ ցոյց կուտայ 350,000 գործազուրկներուն բաժանումը: Այս թիւին վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ մասնակի անգործները, մանր արհեստաւորները, նարտարագէտները, միջին դասու գործատէրերն ու առեւտրականները որոնք արձանագրուած չեն գործազրկութեան նպաստի համար: Այսպէս, Սէնի նահանգը ունի 180,000 գործազուրկ, որոնց 33,000ը շինութեանց բանուորներ, 32,800ը մետաղագործական եւ մեքենական, 35,000ը հասարակ բանուորներ, 9200ը հանդերձեղէնի, 2000ը հիւսուածեղէնի, 5000ը կաշեղէնի եւ 53,000ը զանազան արհեստներու: Միւս նահանգներն ալ նոյն համեմատութիւնը կը ներկայացնեն աւելի կամ պակաս:

Արդ, աշխատանքի նախարարը կը պահանջէ ընկերային ապահովագրութեանց պահեստի գումարին 75 առ հարիւրը յատկացնել հանրօգուտ շինութեանց, աշխատանք ճարելու համար անգործներուն: Ընկերային ապահովագրութեանց անդամավճարներու գումարը 1932ին եւ 1933ին բարձրացած էր 3200 միլիոն ֆրանքի, որուն 1600ը միայն ծերութեան բաժինը: Աշխատանքի նախարարին հաշիւով, կարելի է տարեկան մէկուկէս միլիառ ֆրանք վարկ ստանալ այս գումարէն, հանրօգուտ շինութիւններ կատարելու համար:

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարն ալ ծրագիր մը կազմած է, գոցելու համար երկաթուղիներու բացը որ կը հասնի չորս միլիառ ֆրանքի: Շատ մը երկրորդական գիծեր պիտի ջնջուին, եւ անոնց տեղ հանրակառքեր պիտի հաստատուին:

Դժգոհութեան ձայներ

Հրամանագիրներու վաւերացման լուրը հազիւ լսած, թղթատարական պաշտօնեաներու Դաշնակցութիւնը բացառիկ ժողով մը գումարեց, բողոքելու համար թոշակներու կրճատման դէմ: Վարչական խորհուրդին յանձնարարուած է այս առթիւ Պ. Դաւթեան, որ նախապէս Թէհրանի դեսպան էր:

ՊԱՐՏՔԴ ՎՃԱՐԷ, ԵԹԷ ՈՉ...

Մ. Նահանգներու ծերակոյտէն յետոյ, երեսփոխանական ժողովն ալ քուէարկեց օրինագիծ մը, որուն համաձայն Ամերիկայի մէջ արժեթուղթեր չպիտի կրնան ծախել կամ գնել այն օտար պետութիւնները որոնք չեն վճարած իրենց պարտքերը: Օրէնքը մինչեւ 10,000 տոլար տուգանք եւ 2 — 5 տարի բանտարկութիւն կը տրամադրէ անոնց դէմ:

ՍՈՒՐԻԱ – ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Համաձայն « Քամէրս տը Լէվանի » տեղեկութեանց, Սուրիայէն Պարսկաստան երկարելիք երկաթուղիին աշխատանքները առաջին 15 քիլոմեթրի վրայ պիտի սկսին այս ամսու սկիզբները: Եթէ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող բանակցութիւնները յաջող վերջաւորութիւն մը ունենան, դիծը պիտի անցնի Իրաղէն, իսկ եթէ կարելի չըլլայ համաձայնութիւնը, Ֆրանսական կառավարութիւնը բանակցութեանց պիտի սկսի Թուրքիոյ հետ:

Ցայտնի չէ թէ ինչ վիճակի մէջ են բանակցութիւնները եւ Թուրք կառավարութեան հետ ինչ տեսակցութիւններ ունեցաւ մարզպանը: Պ. ու Մարթէլ Էնկիւրի չմեկնած լրագիրները գրեցին թէ՝ Թուրք կառավարութեան հետ պիտի բանակցի Սուրիա – Պարսկաստան դիծը Թուրք հողամասէն անցընելու համար, սակայն, իր վերադարձէն յետոյ, ոչ մէկ տող գրուեցաւ այդ մասին:

ՅԱՐԳԱՆՔ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Զատկի Կիրակին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիի արարողութիւններէն յետոյ, խումբ մը Հայեր ծաղկեպսակ մը դրին հայ զինուորի յուշարձանին առջեւ: Այս առթիւ Պ. Արամ Թիւրապեան, ֆրանսահայ կամաւորներու պատուիրակը? պատերազմի միջոցին՝ նաեւ մը խօսեցաւ, համակրանք յայտնելով Ֆրանսայի եւ պաշտպանելով հայկական իրաւունքները: Բանախօսը դիտել տուաւ թէ (հայերէն) հօթը տարիէ ի վեր հայ կամաւորներու յուշարձանը ծաղիկի երես չէ տեսած եւ հրաւիրեց մասնաւորապէս ներկայ տիկիններն ու օրիորդները որ կիրակի եւ տօն օրերը ծաղիկներով պատուեն յուշարձանը:

ՀԱՑՈՒ ՄԸ ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾԸ

Բնիկ Էսկիշէհիրցի Արթին Այվատեան, որ պանանի առեւտուրով կը զբաղի Ռոթնպի մէջ, իր բնակարանով կիրակի առաւօտ կ'երթայ զոհանջը փոխադրելու հիւանդանոցէն: Պալվար Մալիզասէն անցած ատեն, կառքը կը բախի ուրիշ իճմնաշարժի մը որ մայթին վրայ կ'իյնայ, գետին փռելով 60 տարեկան Ֆրանսացի երկրաչափ մը:

Մարդը վայրկենապէս կը մեռնի: Ոստիկանութիւնը Այվատեանը կը ձերբակալէ իբրեւ պատասխանատու եւ ուղղակի բանտ կ'առաջնորդէ: Իսկ զոհանջը ուժգին ցնցումներու մատնուելով, տուն կը փոխադրուի:

ՅԵՐԵՒԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ,,ՀԱՅԿԱԿԱՆԱՓԱՅԼ,,Ը

1245 (ՈՀՆ). — Թագաւոր Հեթում Ա-ին հետ Երուսաղէմի Սուրբ Գերեզմանի համար կռուելու կ՚երթայ նաեւ Ռուբէն Ա. Հեթումեան իշխանը, որ Կիլիկիոյ Հայոց Թագաւորութեան հիմնադիրն է։ Ռուբէնի մասին կը գրէ Սամուէլ Անեցին։

1246 (ՈՀԶ). — Թագաւոր Հեթում Ա-ին հետ Երուսաղէմ կ՚երթայ նաեւ Ռուբէնի որդին՝ Լեւոն Ա-ն։ Ռուբէնի մասին կը գրէ Սամուէլ Անեցին։

1247 (ՈՀԶ). — Լեւոն Ա-ն կը վերադառնայ Երուսաղէմէն եւ կը գահակալէ։

1248 (ՈՀԸ). — Լեւոն Ա-ն կը հաստատէ իր մայրաքաղաքը Սիս քաղաքին մէջ։

1249 (ՈՀԹ). — Լեւոն Ա-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։

1250 (ՈՀՈ). — Ի Ծրուխոն Իկ. Հաւատարմագրերու մէջ Հեթում Ա-ին կողմէ կը ներկայանայ Ռուբէնի որդին՝ Լեւոն։

1251 (Ղ). — Պետրոս Ոսկեբերան Սիսի մէջ կը հաստատէ Գրիգոր Ա Վկայասէր Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։

1252 (ՈՂԲ). — Հայ ազգը կը ներկայանայ Մոնղոլ Խանին։

1253 (ՋԻ). — Հայ ազգը կը վերադառնայ Մոնղոլ Խանին։

1254 (ՋԻ). — Հայ ազգը կը ներկայանայ Մոնղոլ Խանին։

1255 (Ջ). — Պետրոս Ոսկեբերան կը հաստատէ Գրիգոր Վկայասէր Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։

1256 (ՋԲ). — Ուսոյ Խրլոն կը կռուի Եգիպտոսի Սուլթանին դէմ։

1257 (ՋԼ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1258 (ՋԸ). — Վերադարձի ճամբուն Լեւոն Բ-ն կը հանդիպի Եգիպտոսի Սուլթանին, որ կը փորձէ զինք ետ դարձնել։ Լեւոն Բ-ն կը մերժէ։ Սուլթանը կը յարձակի Լեւոնի վրայ, որ կը պարտուի։ Լեւոն Բ-ն կը գերեվարուի։

1259 (ՋԹ). — Թագաւոր Լեւոն Բ-ն կը գերեվարուի Եգիպտոսի Սուլթանին կողմէ։ Գերութեան մէջ կը մնայ 7 տարի։

1260 (Ջ). — Լեւոն Բ-ն կը վերադառնայ Եգիպտոսէն։ Կը գահակալէ։

1261 (ՋԱ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1262 (ՋԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1263 (ՋԳ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1264 (ՋԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1265 (ՋԵ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1266 (ՋԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1267 (ՋԶՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1268 (ՋԶԸ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1269 (ՋԶԹ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1270 (ՋՈ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1271 (ՋՈՒ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1272 (ՋՈԲ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1273 (ՋՈԳ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1274 (ՋՈԴ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1275 (ՋՈԵ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1276 (ՋՈԶ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1277 (ՋՈՉ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1278 (ՋՈԸ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1279 (ՋՈԹ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1280 (Ղ). — Լեւոն Բ-ն կը հաստատէ Սիսի մէջ Հայոց Կաթողիկոսութեան Աթոռը։ Կը հրաւիրէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանները Սիս։ Կը հաստատէ Ռուբինեան Տոհմի Իշխանական Գերդաստանը։

1281 (ՂԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1282 (ՂԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1283 (ՂԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1284 (ՂԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1285 (ՂԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1286 (ՂԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1287 (ՂԶՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1288 (ՂԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1289 (ՂԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1290 (ՂՈ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1291 (ՂՈՒ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1292 (ՂՈԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1293 (ՂՈԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1294 (ՂՈԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1295 (ՂՈԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1296 (ՂՈԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1297 (ՂՈՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1298 (ՂՈԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1299 (ՂՈԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1300 (ՂՊ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1301 (ՂՊԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1302 (ՂՊԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1303 (ՂՊԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1304 (ՂՊԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1305 (ՂՊԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1306 (ՂՊԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1307 (ՂՊՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1308 (ՂՊԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1309 (ՂՊԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1310 (ՂՌ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1311 (ՂՌԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1312 (ՂՌԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1313 (ՂՌԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1314 (ՂՌԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1315 (ՂՌԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1316 (ՂՌԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1317 (ՂՌՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1318 (ՂՌԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1319 (ՂՌԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1320 (ՂՍ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1321 (ՂՍԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1322 (ՂՍԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1323 (ՂՍԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1324 (ՂՍԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1325 (ՂՍԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1326 (ՂՍԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1327 (ՂՍՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1328 (ՂՍԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1329 (ՂՍԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1330 (ՂՎ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1331 (ՂՎԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1332 (ՂՎԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1333 (ՂՎԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1334 (ՂՎԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1335 (ՂՎԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1336 (ՂՎԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1337 (ՂՎՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1338 (ՂՎԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1339 (ՂՎԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1340 (ՂՑ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1341 (ՂՑԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1342 (ՂՑԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1343 (ՂՑԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1344 (ՂՑԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1345 (ՂՑԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1346 (ՂՑԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1347 (ՂՑՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1348 (ՂՑԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1349 (ՂՑԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1350 (ՂՈ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1351 (ՂՈՒ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1352 (ՂՈԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1353 (ՂՈԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1354 (ՂՈԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1355 (ՂՈԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1356 (ՂՈԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1357 (ՂՈՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1358 (ՂՈԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1359 (ՂՈԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1360 (ՂՊ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1361 (ՂՊԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1362 (ՂՊԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1363 (ՂՊԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1364 (ՂՊԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1365 (ՂՊԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1366 (ՂՊԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1367 (ՂՊՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1368 (ՂՊԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1369 (ՂՊԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1370 (ՂՌ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1371 (ՂՌԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1372 (ՂՌԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1373 (ՂՌԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1374 (ՂՌԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1375 (ՂՌԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1376 (ՂՌԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1377 (ՂՌՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1378 (ՂՌԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1379 (ՂՌԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1380 (ՂՍ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1381 (ՂՍԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1382 (ՂՍԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1383 (ՂՍԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1384 (ՂՍԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1385 (ՂՍԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1386 (ՂՍԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1387 (ՂՍՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1388 (ՂՍԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1389 (ՂՍԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1390 (ՂՎ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1391 (ՂՎԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1392 (ՂՎԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1393 (ՂՎԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1394 (ՂՎԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1395 (ՂՎԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1396 (ՂՎԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1397 (ՂՎՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1398 (ՂՎԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1399 (ՂՎԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1400 (ՂՑ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1401 (ՂՑԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1402 (ՂՑԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1403 (ՂՑԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1404 (ՂՑԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1405 (ՂՑԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1406 (ՂՑԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1407 (ՂՑՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1408 (ՂՑԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1409 (ՂՑԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1410 (ՂՈ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1411 (ՂՈՒ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1412 (ՂՈԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1413 (ՂՈԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1414 (ՂՈԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1415 (ՂՈԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1416 (ՂՈԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1417 (ՂՈՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1418 (ՂՈԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1419 (ՂՈԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1420 (ՂՊ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1421 (ՂՊԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1422 (ՂՊԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1423 (ՂՊԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1424 (ՂՊԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1425 (ՂՊԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1426 (ՂՊԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1427 (ՂՊՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1428 (ՂՊԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1429 (ՂՊԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1430 (ՂՌ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1431 (ՂՌԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1432 (ՂՌԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1433 (ՂՌԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1434 (ՂՌԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1435 (ՂՌԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1436 (ՂՌԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1437 (ՂՌՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1438 (ՂՌԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1439 (ՂՌԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1440 (ՂՍ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1441 (ՂՍԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1442 (ՂՍԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1443 (ՂՍԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1444 (ՂՍԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1445 (ՂՍԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1446 (ՂՍԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1447 (ՂՍՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1448 (ՂՍԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1449 (ՂՍԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1450 (ՂՎ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1451 (ՂՎԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1452 (ՂՎԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1453 (ՂՎԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1454 (ՂՎԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1455 (ՂՎԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1456 (ՂՎԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1457 (ՂՎՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1458 (ՂՎԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1459 (ՂՎԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1460 (ՂՑ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1461 (ՂՑԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1462 (ՂՑԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1463 (ՂՑԳ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1464 (ՂՑԴ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1465 (ՂՑԵ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1466 (ՂՑԶ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1467 (ՂՑՉ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1468 (ՂՑԸ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1469 (ՂՑԹ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1470 (ՂՈ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1471 (ՂՈԱ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1472 (ՂՈԲ). — Հեթում Ա-ին հետ Մոնղոլ Խանին կը ներկայանայ Լեւոն Բ-ն։

1473 (ՂՈԳ

ՀԱՅԱՑ ՊՈՏԻՆ ՀԱՅՈՑՍ

Թիֆլ. ծ. Ս.

— ՕՕ —

— Պիտի ասեիր ես ինձ, ինչո՞ւ ես ինձ հետ այդպես վարվեցար, ինչո՞ւ ինձ հետ ոչ մի խոսք չունեցար, ոչ մի բացատրություն չտվիր, ոչ մի հարց չուղղեցիր ինձ, ոչ մի կասկած չհայտնեցիր, ոչ մի կշտամբանք չարեցիր, ոչ մի նախատինք չասացիր, ոչ մի սպառնալիք չգործադրեցիր, ոչ մի վրեժ չլուծեցիր, ոչ մի ատելություն չցուցաբերեցիր, ոչ մի զայրույթ չարտահայտեցիր, ոչ մի բարկություն չարձակեցիր, ոչ մի ցասում չարտաբերեցիր, ոչ մի զզվանք չհայտնեցիր, ոչ մի ատելություն չարտահայտեցիր, ոչ մի անարգ

Ծ.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՍԱՐՍԷԼԻ Հըայր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ կէս օր ընկ. Ծննիկ Կարապետեանի բնակարանին մէջ։ Ներկայ կ'ըլլայ Կամիտէի ներկայացուցիչը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Աղբիւր Սերոբ, Հրազդան եւ Քրիստափոր *միացեալ խումբերու ժողովը յառաջիկայ երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին* 32. Ave. Gobelins*ի սրճարանին վերնայարկը, կարեւոր օրակարգ։*

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Կամիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Քէնաիրեանի ճաշարանը, 14 rue François Garcin*։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատետրով։*

ՄԱՐՍԻՑԼԻ Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Ընթերցարան-Գրադարանին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրներով։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «ՄՂՕ» ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Պ. Գարակէօզեանի սրաճին մէջ 45 rue de la Défense

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ, Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ, Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ, Բ. ՔԻՒՐԹԷՐԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ։

Մուտք՝ 5 Փրանք։

Հաղորդ. մէջոց.— փորթ վէրսայլէն առնել 23 եւ 32 թիւ հանրակառքերը եւ իջնել կար տ'իսի։

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿՑԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՌՈՍՏՈՄ խումբի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին, 131, Fbg. du Templeի սրճարանին մէջ։ կը խօսի՝ ընկ. *ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ*. «Ներկայ Թուրքիոյ շուրջ» նիւթի մասին։

կը հրաւիրուին նաեւ համակիրները ու բոլոր հայրենակիցները։

«ԾԱՌԱՋ»Ի ՎԻՃԱԿԱԽԱՂԸ
ԻՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

« Ծառաջ » բաժանորդներուն սահմանուած տոմսերէն ոչ մէկը շահեցաւ, գժբախտաբար։

Ինչպէս գիտեն ընթերցողները, գնած ենք նաեւ հետեւեալ երեք տոմսերը, Ցրդ շերտէն, ԱՅՆ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՈՐ ԱՄԷՆ ՕՐ ՁԵՌԲԷ ԿԸ ԳՆԵՆ։

Ցրդ շերտ թիւ	28,474	շարք **Y.**
- - -	54,726	- **X.**
- - -	81,172	- **R.**

Այս թիւերն ալ շահած պարագային, ԱՐԴԻՒՆՔԻՆ ԿԷՍԸ պիտի բաժնուի բոլոր այն ընթերցողներուն որոնք վարչութեան կը ներկայացնեն ԳԻՍՈՒՆ ՅԱՋՈՂԱԿԱՆ ԿՏՐՕՆՆԵՐ, սկսելով 1934 փետրուար 6էն։

Կտրօնները ամէն օր պիտի հրատարակուին Գ. էջի թերթօնին տակը, ԹԻՒՈՎ ԵՒ ԹՈՒԱԿԱՆՈՎ.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած՝ *ՄԼ-ՎՐԱՆԻ ՀԱՑ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

Café Marronnierի սրահին մէջ 28 Ave. Livry

Նախագահութեամբ՝ ԱՐԾ. ՏԷՐ ՎԱՀԱՆ Ա. ՔՀՆՑ. ԽՈՅԵԱՆԻ

կը խօսի յայտնի պատմագէտ եւ բանասէր Պ. Կ. Յ. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ

կը նուագէ Թառիստ *ԱՐԳԱՐ*, երգ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ*

Սէվրանի հայ երիտասարդներու կողմէ կը ներկայացուի՝

«ՊԱՇՏՕՆՍ ԽՈՒՄԲԱԼ Է» եւ «ԴՈՒՈՒՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԸ»

Պալոցական ալզտիկներու կողմէ երգ, արտասանութիւն եւլլն.։

Շոգեկառք՝ կառ ափ Նօրէն ժամը 19·49 եւ 20.28 իջնել Սէվրան։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած՝ *ՏՐՕՏԻՆ ՎԱՍՊ. ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

վասպ. Ապրիլեան հերոսամարտի *19*րդ տարեդարձին առթիւ, *1915-1934*

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Հ. Յ. Դ. Ժող. Տան մէջ

կը խօսի փարիզէն հրաւիրուած հերոսամարտի ղեկավարներէն եւ Հայ կամաւորներու ու մարտիկներու Միութեան Նախագահ՝

ԳՆԴԱՊԵՏ ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

գեղարուեստական ճոխ եւ խնամուած բաժին, մասնակցութեամբ վասպ. *ԱՐԾԻՒ* ֆանֆառի, ղեկավարութեամբ Պ. *Ժ. Խտիկեանի*։

Ծախքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆրանք։

Ծանօթ.— Հանդէսէն վերջ հրապարակային խնջոյք, Հ. Յ. Գ. Տան մէջ, ժամը 8էն մինչեւ *12* ի պատիւ գնդապետին։

Մուտքը ազատ է։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻՓԱՐԻՉԻ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԸ
կը տօնէ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ը

ԿԻՐԱԿԻ ԱՊՐԻԼ 8ԻՆ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Salle Géographieի ՄԷՋ 184, Bld St. Germain

Բացման խօսք.— Շրջ. Ղ.վարչութեան նախագահ Տիկ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ կողմէ

Ողջոյնի խօսք.— Պ. Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

Տիկիններ՝ Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ եւ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ (*երգ*)

Օրիորդ Զ. ՇԱՀԱՄԵԱՆ (*ջութակ*)

Mlle X. (*պար*)

Պ. Ռ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ (*արտասանութիւն*)։

ՄՈՒՏՔ՝ 5 եւ 3 ՖՐԱՆՔ։

ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած՝ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՄՆԱՁԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ 1 Bld. Carnot

կը ներկայացուին՝ **ԷԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՐ** (*պատկեր*)

եւ **ՊԷՊԻ-ՔՈՒ** (*դաւեշտ 3 արար*)

կը ժամնակցին տեղւոյն սիրողները։ *Մուտք՝ 3 ֆր.։*

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին,* 5 rue Paul Berruel (*Նախկին* rue Cambron, *131*) *Մէթրօ՝* Vaugirard, *կը խօսի՝ Պ. Լեւոն Բաշալեան, Նիւթ՝* եղիշէ Չարենցի Աբուլեստը։ *Մուտքը ազատ է։*

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՊԷԼՎԻԼԻ ՄԷՋ

Հայ կամաւորներու եւ մարտիկներու միութեան կողմէ, ապրիլ 15ին։

Մանրամասնութիւնները շուտով։

Matinée - Soirée Dansante

կազմակերպուած՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր օգնութեան մնտուկին

Հովանաւորութեամբ՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

կը նախագահէ Պ. ՊՕՂՈՍ ԷՄՄԷՐԵԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ, 8 ԱՊՐԻԼ ԺԱՄԸ 3էն 12

Salon de l'AÉRO-CLUB DE FRANCE*ի մէջ* 6 rue Galilée (Métro: Boissière)

Orchestre - Attractions *մասնակցութեամբ* Mlle Rosi Mac Donald*ի Շաթրլէյի Թատրոնէն* — Անակնկալներ — Buffet *դիւրամատոյցի գիներով* Bridgի *սեղաններ։* *ՄՈՒՏՔ՝* 15 *ֆրանք, ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ՝* 10։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԻՆ 15 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՀԻՇՏ 3ԻՆ

ՍԵՒՐԻ «ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ

26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)

ԱՒՍՏԻՆ ԱՆԴԱՒ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԻ

Ս. ՄԱՐՎԱՃԵԱՆԻ
«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒՐՍ»

ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար

կը մասնակցին՝ Տիկիններ *ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՔՆԱՐԻԿ - ՄԱՔԴՈՆԱԼՏ,* Օրիորդներ՝ *ՍԻՄԱ, ՅԱՄԱՄԻԿ,* Պարոններ՝ *ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԹԻԿԵԱՆ, Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ* եւ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ։*

Տեղերու գիները՝ 10, 7.50 եւ 5 *ֆրանք։*

Նախնական տոմսակներ՝ Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ, (51, rue Mr. le Prince), Ֆլօրիա նաւատաները (61, rue Mr. le Prince) եւ Պ. Լ. Գեւոնեանին (17, rue Damesme. Paris 13).

"ԵՐԿՈՒՆՔ"
ՕՐԿԱՆ Զ. Ռ. ՄԻՒՒԹԵԱՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Դ. ՏԱՐԻ

Խմբագիր Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Երիտասարդութեան միակ պարբերաթերթը, որ կ'ապրի եւ կը տեւէ 4 տարիէ ի վեր։ Ապրիլեան սաներու, վահանգնեան երիտասարդներու բեմը,— ԵՐԿՈՒՆՔ կը հրատարակէ նիւթեր հայ որբերու պատմութեան, յուշեր աֆոռիզմներ եւ ջարդէ ազատած բեկորներու կեանքէն, ուսումնասիրութիւններ Հայոց գրականութեան եւ պատմութեան մասին, յօդուածներ յեղափոխեալ երիտասարդ սերունդի մը նկարագրին կազմութեան համար, առողջապահական եւ մարզական հրահանգներ, վերագնահատութեան փորձեր մեր անցեալին ու ներկային վրայ, որբերու ճամակներ, որբերու ազարակի աշխատանքները։

Վերջապէս բեմ մը, ուր պէտք է հաւաքուին մեր գաղութներու բոլոր երիտասարդները։

Տարեկան բաժնեգին.— 15 *ֆրանք՝ Ֆրանսա*, 20 *ֆրանք՝ արտասահման։*

Դիմել՝ A. KAPIKIAN, 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՒԱՆՈՒԹԵԱՆ
9ՐԴ ԹԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ, ԿԷՍ, ՔԱՌՈՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԿՐՆԱՔ ԳՆԵԼ ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ, 6 ԱՊՐԻԼ, ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ Ժ. 9Ը

ՈՉ ՈՔԻ ՁԻ ՄԵՐԺՈՒԻՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ, բայց խուճապի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի գնումը չյետաձգել վերջին վայրկեանին։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ՄՈՒՏՔԸ Է՝ **2, Ave. RENÉ BOYLESVE**

A. GODOVANNIKOFF

30, Quai de Passy, Paris (16)

Tél. Jasmin: 01-50 **Métro: Passy**

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ

ՍՐԴԻԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ Ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար։ Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ։

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.։ Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre*. *Metro: Porte d'Italie* **13**

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

ՀԱՐՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒԻ, ՆՇԱՆՏՈՒԻՔՆԵՐՈՒ, ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ եւ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ համար գիմեցէք «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբին որ կը նուագէ հայկական, եւրոպական, կովկասեան եւ արեւելեան եղանակներ։ Մասնչելի գին բոլորին համար։ Դիմումները կատարել նախօրօք, անձամբ կամ նամակաւ Պ. ՕՆՈՍԵԱՆԻ, 15, Rue Pourtour, Clamart, Seine.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ

Պաշտօնաթերթ Հ.Մ.Ը.Մ-ի (կիսամսեայ)

Տարեկան բաժնեգին Ֆրանսա՝ 25 ֆրանք, Սուրիա, Եգիպտոս եւ Պալքաններ՝ 20, միւս բոլոր երկիրները՝ 30 ֆր.։ Ձեռքէ հասը՝ 1.25 ֆր.։ Հասցէ.— M Kurkdjian, 39, rue Maubeuge, *Փարիզ (9)։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԵՐՋԿԱՅԻՑ եւ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Երզնկայի եւ Շրջակայից Հայր. Միութեան առաժամեայ յանձնախումբը ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջակայից երկաեռ բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին 40, Բիւ տը Պէլվիլ, Օրակարգ.— Ծրագիր-Կանոնագրի վաւերացում եւ վարչութեան ընտրութիւն։

Առաժամեայ վարչութիւն

Փարիզ, 4 Ապրիլ 934

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պարթիզակցի Տիկ. Դշխուհի Գաբրիէլեան (Ծնեալ Թիւթիւնճեան), հայրը՝ Օննիկ (սպաննուած), մայրը՝ Մարիամ (մեռած) կը փնտռէ իր երկու եղբայրները՝ Կարապետ եւ Յակոբ եւ իր քոյրերը՝ Թագուհի եւ Մաքրուհի։ Տեղահանութեան միջոցին տարաբաղուած է իր եղբայրներուն եւ քոյրերուն հետ Գոնիա, ուր կորսնցուցած է իր եղբայրը Կարապետ իսկ իրենք տարագրուած են Թաթիայ, այդ չրջանին մէջ ալ անյայտացած են իր եղբայրը Յակոբ եւ իր երկու քոյրերը։ Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել S. Karrielian c/o Pharmacie Melikian, Tcharrah Vezarat-DJeng, Teheran, Perse (Via U. R. S. S.)։

— Կը փնտռեմ Հայաստանի Նախիջեւան քաղաքէն Մահփան, կինը՝ Մարիամ, զաւակները՝ Սոֆիա, Ձիվան եւ Ալպէր Մաթոսեաններ, որոնք կը գտնուին եղեր Isère Նահանգին մէջ։ Իրենց հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Պ. Ղազար Մարկոսեանի, 11, rue de la Fare. Marseille.

— Կը փնտռեմ եղբայրս Օրսուցի Յովհաննէսթորոսեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն Իսկուհի Թորոսեան, եւ հօրեղբօրորդի Նշան Թորոսեան, հօր անուն՝ Կարապետ որոնք 1919ին Օրսուի որբանոցէն փոխադրուած են Պոլիս։ Օրսուի մէջ Յովհաննէս կը տառապէր մէջքի ցաւէ եւ կը դարմանուէր բժշկիներու կողմէ։

Իրենց Պոլիս փոխադրուելէն ի վեր որ եւ է լուր չունին։ Իրենց մասին լուր ունեցողները եւ հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Անդրանիկ Թորոսեանի, St. Arroman par Mirande, Gers, France.

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԵՑԱՒ 1915Ի ԴԱԻԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ (9Ի)

"ԹԷՇՔԻԼԱԹԸ ՄԱԽՍՈՒԻՍԷ,,

(ԹՈԹԻՀԱՏԱԿԱՆԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԳԱՂՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ)

Ռուսիոյ իսլամ – թուրք հսկայ զանգուածը կը բաժնուի երեք մասերու,— Հարաւայիններ, արեւելեան – ներ եւ արեւմտեաններ։ Այս երեք մասերուն մէջեւ, հին ժամանակներէ ի վեր, անկեղծ սէրոյ եւ յարաբերութեան չըլլաններ զոյութիւն ունեցած են։ Իսկ այժմ անոնք ընկե – րային կապեր ունին։ Հարաւայիններ եւ արեւելեան մասերուն միջեւ, վեր – ջերս, մամուլի միջոցաւ, աւելցած են կրօնական, աղանդային կապերն ու յարաբերութիւնները։ Հակառակ ի – րենց միջեւ գոնուած հեռաւորութեան եւ կառավրուած քարոզչութեանց, Ռուսիոյ Թուրքերը հետզհետէ իրարու կը մօտենան ինքնաբերաբար։ Աճիւնա անառարկելի ճշմարտութիւն մըն է։ Իսկ այսպիսի հսկայ ու բնական շարժ – ման մը հանդէպ Օսմանեան պետու – թիւնը պարտականութիւններ ունի։

Այդ պարտականութիւնները կը բաժնուին երկու մասերու, որոնցմէ մին այսօրուան, իսկ միւսը վաղուան կը պատկանին։ Այսօրուանները՝ «տուի – պողական պարտականութիւններ », իսկ վաղուանները՝ «աստիճանաբար ի գործ դրուելիք » են։

Սակրողական պարտականութիւն – ները հետեւեալներն են.—

1· Պոլսոյ մէջ պէտք է կազմել մար – մին մը, որ բաղկացած ըլլայ իսլամ – թուրք տարրերու վիճակին տեղեակ անձերէ։ Այդ մարմինին գործը պիտի ըլլայ քննել այն դիրքը զոր պիտի ու – նենայ շարժման կեդրոնը, ինչպէս նաեւ ճշդել անհրաժեշտ աշխատանք – ներն ու միջոցները։ Այդ մարմինը պէտք է անմիջապէս գործի ձեռնար – կէ։ Այն խնդիրները զոր ան ամէնէն առաջ պիտի լուծէ, նշանակուած են երկրորդ յօդուածին մէջ։

2· Ռուսիոյ կազմալուծման իրրեւ հետեւանք, ազատ վիճակ մը ստացած են իսլամ – թուրք տարրերը։ Անոնց հետ ուղղակի յարաբերութեան համար՝ կամ մեր դեսպանատան կից եւ կամ կեդրոնական վարչութեան մը ենթա – կայ մէկմէկ պաշտօնէութիւն հաստա – տել Կովկասի, Խիվայի, Պուխարայի, Թուրքիստանի, Ուֆայի, Գազանի Սիպերիոյ, Ալթայի, Աւրպէյճանի, Քեաշկեարի մէջ եւ այդ պաշտօնէու – թեանց զգացողական եւ նիւթական վիճակները բացորոշակէս ճշդելով, անմիջապէս զանոնք գործի մղել։

Այդ պաշտօնէութեանց պարտակա – նութիւններն են.

ա) Զանալ որ մեր ազգային եւ կա – դամական ձգտումներուն համապա – տասխան ձեւով կազմուին ու բիւրե – ղանան այն եղբայր տարրերը, որոնք, բաղաքական եւ զգացողական տեսա – կէտէն, տէր են եղած բարգաւաճման պատեհութեան մը։

բ) Այս նպատակներուն իրականաց – մանը համար ճառեր կազմակերպել, հրատարակութիւններ ընել, գործօն տարրերու հետ շփման մէջ ըլլալ, եւ բոլոր միւս ազդակներէն օգտուիլ։

գ) Թուրք – իսլամ տարրերու միջեւ գոյութիւն ունեցող բոլոր քաղաքա – կան եւ ազգային հոսանքները հետա – զօտել եւ այդ բոլորէն տեղեակ պահել կեդրոնը։

3· Թերթերէն եւ մասնաւոր միջոց – ներէ ստացուած տեղեկութեանց հա – մաձայն, թէեւ կովկասի կարգ մը իսլամ – թուրք տարրերուն մէջ դին – ուորական կազմակերպութեանց ձեւ – նարկուած է, բայց կը հասկցուի որ այդ գործը դանդաղ կ'ընթանայ ան – միջոցութեան պատճառաւ։ Ահա մեր եղբայրներուն այս բարեդէպ ձեռ – նարկներուն պէտք է ամրպողարար օգնութեան հասնիլ՝ պաշտպանութեան կեդրոնին կողմէ։

Գալով աստիճանաբար ի գործ դր – ուելիք պարտականութեանց, անոնք կը վերաբերին իսլամ – թուրք տար – բերու փոխյարաբերութիւններու դի – բացման։ Անոնք եւս կը բաժնուին եր – կու մասերու — « դիտական պար – տականութիւններ » եւ « գործնական պարտականութիւններ »։

Գիտական պարտականութիւնները կարելի է ամփոփել սա նախադասու – թեան մէջ — « Թուրք տարրերուն եւ համախմբումներուն յատուկ ընկերա – կան հատատուութիւնները գիտականօ – րէն քննել »։ Գիտական այս քննու – թիւնները մասնագիտական գործ մը ըլլալուն, համալսարանին, գիտական խորհուրդներու, ընկերաբաններու եւ պատմագէտներու յատուկ պարտա – կանութիւն մըն է։ Միայն այսպիսի գիտական քննութեամբ է որ տարբե – րու հողամասերու իսկութիւնը, անոնց միջեւ գոյութիւն ունեցող տարածու – թիւնը եւ այդ տարածութիւնը յառաջ բերող միացեալ ու զանազան հատա – տութիւններ երեւան կ'ելլեն։ Այս տարրերը եւ հողամասերը իրարու մօ – տեցնող միացեալ, եւ զանոնք իրարմէ հեռացնող զանազան հատատութեանց երեւան գալէն, ու միացման ու զանա – զանութեան կէտերը բացայայտօրէն տեսնելէ վերջ է որ մեր պարտակա – նութեանց աղեցութիւնը կ'աւելնայ։ Ընդհանուր պարտականութիւնները կէտ նպատակ պէտք է ունենան միաց – եալ հատատութեանց ուժեղացումը եւ զանազան հատատութեանց միա – ցումը։ Այդ կէտերը առաւելապէս կը դիւրացնեն տարրերու եւ հողամաս – րու միջեւ յարաբերութիւնները եւ չը – փումները։ Ատոր համար ալ՝ առայժմ պէտք է դիմել հետեւեալ միջոցնե – րուն,—

1· Որպէսզի անոնց պատկանող է – րիտասարդները, ուսանողները թուրք վարժարաններու եւ համալսարանն – րուն մէջ ուսանին, թէ թուրքիոյ եւ թէ խիզրոյ առարկայ երկիրներու կամ զանգուածներու կողմէ դիւրութիւն – ներ պէտք է ընծայուին։

2· Օսմանեան կայսրութեան եւ այդ հողամասերուն միջեւ ճամրորդու – թիւններ կազմակերպել։

3· Գիտական եւ ցեղային խնդիրնե – րու խորհրդակցութեանցը համար կազմել համագումարներ՝ բոլոր թա – լամ – թուրք գիտուններու եւ պատ – ասխանատու մարդոց մասնակցութեամբ։

4· Հողամասերու եւ տարրերու մի – ջեւ եթէ հնարաւոր է անտեսական յա – րաբերութիւն հաստատել, իսկ թուրք կեդրոններու ոմանց մէջ ընդ – հանուր ձեռնարկներ, տաղաւար – ներ կազմակերպելու աշխատիլ։ (Մնաց չուշ, ժամանակի կը կարօտի անոր իրականացումը)։

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԵՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄԱՍԵԱՅ	ԵՌԱՄԱՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 7 ԱՊՐԻԼ SAMEDI 7 Avril 1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2464

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

ՁՐՈՅՑ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ՀԵՏ

— Շարունակ մեր երեսին կը զարնէք թէ չենք մասնակցիր հանրային կեանքին: Ո՞վ ստեղծեց Կ. Պոլսէն, ապահովելով անոր տեւականութիւնը ամէն տեղ, հակառակ այնքան խոչընդոտներու:

— Բայց ո՞վ ուրացաւ Կ. Պոլսէն կամ ուրիշ ձեռնարկներ: Մեր գանգատը այն է թէ հայ կինը եւ աղջիկը հարեւանցի կը նային, քաղաքավարի ըլլալով կ'անցնին հանրային ասպարէզէն, մինչդեռ այնքան պահանջներ աշխոյժ, խանդակաթ ձեռքերու կը սպասեն: Շատ ալ մի պարծենաք Կ. Պոլսով: Տարիներ առաջ՝ Ազգանուէրը ունէինք...

— Մի՛ մոռնաք որ այն ատեն հոդ ունէինք, տուն — տեղ եւ ուելի քան երկու միլիոն ժողովուրդ՝ համախումբ եւ հաստատուն: Իսկ այսօր, հազար ցամաքի վրայ ցրուած, քարէ քար կը զարնըվինք պատառ մը հացի համար, քամելով օտարութեան մրուրը:

— Ձենք անտեսեր այդ բոլորը եւ դեռ ուելին: Եւ սակայն, նոյն այդ անողոք իրականութիւնը պիտի մղէր ձեզ եւ մեզ՝ բազմապատկելու որ եւ է ճիգ որ կը կատարուի արմատախիլ բազմութեանց բարօրութեան համար: Օրինակ, ի՞նչ կը ներկայացնէ ձեր Կ. Պոլսէն, Փարիզի կամ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ:

— Շիտակը չեմ հետաքրքրուած, բայց կը կարծեմ թէ անդամներուն թիւը հազարի կը մօտենայ:

— Մեր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ իրականին մէջ չատ պակաս է: Դիտէք որ մօտ 60,000 ժողովուրդ ունինք Ֆրանսայի մէջ: Եթէ կէսը կիներ եւ աղջիկներ ըլլան, եւ այդ կէսին 25,000ը զեղչենք իբրեւ անչափահաս, անտարբեր կամ ուրիշ հոգերով տարուած, անդին հինգ հազար սիրտեր եւ ձեռքեր...

— Ի՞նչ արժէք ունին թուղթի վրայ եղած հաշիւները: Ձեր ո՞ր կազմակերպութիւնը կրցած է հազարներու հասնիլ, մեւնոյն գաղութին մէջ:

— Ճիշդ է, բայց եռանդուն աշխատանքը, յարատեւութիւնը եւ մանաւանդ կենդանի գործը հրաշքներ կը գործեն: Միւս կողմէ, Կ. Պոլսի նպատակն ու առաջադրութիւնները գերազանցապէս մասնագիտական ըլլալով, պատրուակ չեն գտնուար զանազան հակամարտութեանց կամ կաչկանդումներու:

— Մենք ալ կը տուժենք զանազան մրցակցութիւններէ, տեսակէտի տարբերութիւններէ կամ չկամութիւններէ:

— Ձեր գլխաւոր մրցակիցը Տիկնանց Կ. Պոլսէն է, որ կը կոչուի «պետական»: Բայց ան ամփոփուած է իր պատեանին մէջ, տարապէս կապուած է կարմիր Պոլսի ծրագրին եւ չի խանգարեր ձեզ: Մանաւանդ որ, Փարիզէն դուրս ալ ելած չունի: Դուք բուն ժողովուրդին մէջ ըլլալով, աւելի լայն ասպարէզ կը գտնէք: Մեր կարծիքով, դժուար չէ եթէ ոչ գործակցութիւն, գոնէ մերձեցում հաստատել երկուքին միջեւ: Մէկը միւսին լրացուցիչ թեւը կրնայ գտնալ:

— Հապա կուսակցական հակամարտութիւնները՞ը ...

— Ներելի չէ ազդուիլ առօրեայ տաղտուկներէն: Ժողովուրդը կատարուած գործերով կը դատէ ամէն բան: Ձպուռներն ու ճոռոգները միայն հայկական դժբախտութիւններ չեն: Երբ դուք տանի տեղ յիսուն դասընթացք ունենաք, երբ ձեր ծաղկոցներուն մանուկները հարիւրներով համբուրին, երբ կարենաք աւելի բազմաթիւ չքաւորներ եւ հիւանդներ խնամել, երբ ձեր ձեռքը հասնի տհմանին ալ անդին, աւելի կարօտ վայրեր ...

— Ինչո՞ւ նկատի չէք առներ նիւթական միջոցները: Գիտէ՞ք ինչ դժուարութիւններ կը քաշենք նուագախումբ մը դասաղրելու համար: Մի՛ մոռնաք որ մենք ալ աշխատաւորներ ենք, եւ ուելցած ժամանակը միայն կրնանք տրամադրել:

— Թոյլ տուէք բաղդատութիւն մը կատարել, պատահարար: Կ'ընդունի՞ք որ Պուլկարիոյ հայ գաղութը աւելի ծանր կացութեան մը մէջ կը գտնուի, անտեսական տեսակէտով: Թիւն ալ մեր գաղութին կէսն է, 30–35,000: Արդ, միասին կարդանք անոնց Կ. Պոլսին (Գերութեան Խաչ) վերջին տեղեկագիրը.— 1929–30ին անդամներու թիւը եղած է 559, երկրորդ չորեակին՝ 764, երրորդին՝ 811, իսկ 1932–33ին՝ 991: Տարեկան մուտքը 51,800 լեվային բարձրացած է 145,695 լեվայի, նոյն չորս տարուան ընթացքին: Այս տեղեկութիւնները չե՞ն ապացուցաներ թէ տեղական պայմանները երկրորդական են, երբ կամքն ու աշխատանքը չեն պակսիր: Ուրիշ բաղդատութիւն մը,— Ամերիկայի պայմանները չատ կը նմանին Ֆրանսայի: Գաղութին կիները ու աղջիկները ալ աւելի զարգացած կամ բախտաւոր չեն: Արդ, ինչո՞ւ անոնց Կ. Պոլսէն կրնայ տարին 10–13–15,000 տոլար ճարել եւ հարիւրնոց կամ հազարնոց տոլարներ դրկել աւելի կարօտ գաղութներու, նոր սերունդին փրկութեան, թրքահայ բեկորներու ազատագրութեան կամ ուրիշ կարեւոր ձեռնարկներու համար, իսկ ձեր Կ. Պոլսէն կարենաք հազիւ կը հասնի մեր գաղութին տարրական պէտքերուն ...

— Եթէ այդ բաղդատութիւնները կ'ընէք ապացուցանելու համար թէ Պուլկարիոյ, Ամերիկայի կամ Եունաստանի մէջ աւելի չատ կ'աշխատին, անիրաւ էք: Մենք ալ դժգոհ ենք այս վիճակէն, բայց ի՞նչ օգուտ, երբ քաջալերութիւնը կը պակսի:

— Քաջալերման բուն աղբիւրն ալ դուք ձեր մէջ պիտի գըտնէք, կարելի եղածին չափ զրկելով ձեր քսյրերուն բարի նախանձը, պարտականութեան հրաւիրելով, ասպարէզ քաշելով զանոնք: Եւ յետոյ, ինչո՞ւ չէք հետեւիր Ամերիկայի օրինակին, ձեռնարկ մը կատարելով անձամբ գաղութի մը մէջ: Վաղը ձեր «Օր»ն է, եւ անչուշտ պիտի ուզէիք նոր առաջադրութիւններ յանձնել ժողովուրդի ուշադրութեան:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՋՈՀՈՂՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՀՐՍԻՐԷ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՈԼՈՐ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ

ՁԱՆԱԿՈՂՄԵԱՆ ՏԱՐԲԵՐՈՒ ԽԱՐՏՈՒՄԸ և ԲՈՂՈՔԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Ազակոդմեան չրջանակներու մէջ զոհունակութիւն պատճառեցին Տու — մէրկի կառավարութեան 14 հրամանագիր — օրէնքները, որոնց չնորհիւ 2,760,000,000 ֆրանք պիտի խնայուի: Եաուջիկայ չորեքշաբթի պիտի հրատարակուին միւս հրամանագիրները, ամբողջովին փակելու համար եղմտա — յոյցին բացը որ կ'անցնի չորս միլիառը: Զախակողմեան տարրերը, եւ մասնաւորապէս ընկերվարականներն ու համայնավարները խորապէս դժգոհ են հրատարակուած օրէնքներէն եւ կ'արծարծեն բողոքի չարժումները, նոյնիսկ ընդհ. գործադուլի հրաւէր ուղղելով: Երկուքն ալ դիտել կուտան թէ հրա — մանագրուած կրճատումները չպիտի կրնան ապահովել եղմտական վերակազմութիւնը, այլ պիտի խանգարեն զայն, քանի որ թոշակներու կրճատումով պիտի նուազի պաշտօնեաներու գնելու կարողութիւնը: Կ'ըսեն նաեւ թէ՝ գործատէրերը օգտուելով պետական պաշտօնեաներու թոշակներու կրճատումէն, պիտի փութան անմիջապէս կրճատել բանուորներու աշխատավարձը: «Իմա — նիթէ» ընդհ. գործադուլի կը հրաւիրէ բոլոր դժգոհները, մայիս 1ի համար, յանձնարարելով մինչեւ ճակատ կազմել եւ ցոյցեր սարքել «կառավարու — թեան դէմ որ կը կողոպտէ ձեզ»: Թղթատարական պաշտօնեաներու կարմիր Դաշնակցութիւնը գործադուլ սարքած է ապրիլ 13ի համար եւ կը յանձնարարէ առնուազն մէկ ժամ դադրեցնել ամէն աշխատանք:

Պ. Ժուհօ, Աշխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը, ունկն — դրութիւն խնդրած է վարչապետէն, բացատրելու համար իրենց ընդդիմու — թեան պատճառները: Միեւնոյն ատեն պիտի պարզէ Աշխատանքի Դաշնակցու — թեան ծրագիրը՝ իբրեւ զարման տիրող տագնապին:

Պետական պաշտօնեաներու դաշնակցութեան դիւանը բացառիկ նիստ մը գումարեց հինգշաբթի առաւօ, քննելու համար 14 հրամանագիր — օրէնքնե — րուն հետեւանքները եւ իրենց բռնելիք դիրքը: Որոշուեցաւ արտակարգ նիստի հրաւիրել միութեան ազգ. խորհուրդը, այսօր իսկ:

Հինգշաբթի օր վաղերանոցի բանուորներէն 500 հոգի ցոյց մը կատարեցին Հաստատութեան մէջ: Կէս ժամ ուշացնելով օրուան աշխատանքը, ճառեր լսե — ցին եւ բանաձեւ մը քուէարկեցին, որով «ապօրէն կը հռչակեն պարիսի 5ի հրա — մանագիրները եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնեն հետեւելու դիմադրու — թեան որ եւ է ձեւի»: Հեռախօսի կեդրոնին մէջ ալ բազմաթիւ պաշտօնեաներ աշխատանքը դադրեցնելով, ցոյց մը կատարեցին հաստատութեան բակին մէջ:

Այս կարգի բազմաթիւ ցոյցեր կատարուեցան եւ դեռ կը կատարուին պե — տական պաշտօնէութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ, փարիզ թէ գաւառը:

Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը խոշոր միթինգ մը սարքած է այսօրուան համար: Պաշտօնեաներու ընդհ. դաշնակցութեան քարտուղարը խօսօքէն կը դատապարտէ հրատարակուած հրամանագիրներուն «հակընկերային» հան — դամանքը, անդործադրելի համարելով զանոնք: Այս առթիւ դիտել կուտայ թէ 8000 ֆրանքի հանգստեան թոշակ մը 5800ի պիտի իջնէ, 14,000 ֆրանքը՝ 9500ի եւայլն: Ինչ կը վերաբերի 80,000 պետական պաշտօնեաներ արձակելու որոշման (10 տա հարիւր), քարտուղարը կը յայտարարէ թէ անկարելի է դոր — ծադրել գայն:

Հրատարակուած հրամանագիրներուն համաձայն, թոշակներու կրճատու — մը պիտի կատարուի սպրիլ 1ին, եւ հետեւեալ համեմատութեամբ.—

Օէն 20,000 տարեթոշակի համար հարիւրին 5, 20,000 — 30,000ի համար՝ 6, 30,000 — 50,000ի համար՝ 7, 50,000 — 80,000ի համար՝ 8, 80 հազարէն հարիւր հազարի համար՝ 9, 100,000էն վեր թոշակներու համար՝ հարիւրին 10: Նախարարական թոշակներուն համար՝ հարիւրին 15, հանրապետութեան նախագահին համար՝ հարիւրին 20:

«Միւս բոլոր միջոցները սպառած են»

Կառավարութիւնը նախատեսած ըլլալով համատարած ընդդիմութիւնը, հրամանագիրներուն հրատարակութենէն անմիջապէս վերջը յայտարարութիւն մը ուղղեց պետական պաշտօնեաներուն: Յայտարարութիւնը ուշադրութեան կը յանձնէ կացութեան չափազանց ծանրակիր հանգամանքը, որ հարկադրած է այս միջոցներուն դիմելու եւ կ'ըսէ.

— « Եղմտական անհրաժեշտ վերականգնումը ապահովելու համար, իրա — րու յաջորդող դահլիճները չանցած են ամենախիտ խնայողութիւններ կա — տարել բոլոր ասպարէզներուն մէջ: Երկու տարիէ ի վեր, աւելի քան երկու միլիառ ֆրանքի կրճատումներ կատարուած են ազդ. պաշտպանութեան նա — խահաշիւներուն մէջ եւ 500 միլիոն՝ հանրօգուտ չինութեանց դլուխէն, պար — տաթուղթերու փոփոխման շնորհիւ ապահովուեցաւ 1500 միլիոն ֆրանքի խնայողութեան մը: Վերջապէս 4000 միլիոն ֆրանքի յաւելուածական հաւոյթ մը նախատեսուած է տուրքերու յաւելումէն եւ հսկողութեան խստացումէն: Հակառակ այս ջանքերուն, չորս միլիառ ֆրանքի բաց մը կը մնայ: Անհրա — ժեշտ է գոցել զայն, որովհետեւ պետութիւն մը ինչպէս անհատ մը չի կրնար անվերջ ապրիլ իր եկամուտներէն աւելի ծախսելով. իսկ փոխառութեան դիմել ամսականքի վճարումները կատարելու համար՝ կը նշանակէ չարունակ բարձ — րացնել տոկոսը, ինչ որ ծանրագոյն անպատեհութիւններ ունի տնտեսական եւ եղմտական տեսակէտով:

«Միւս բոլոր միջոցները սպառած ըլլալով, կառավարութիւնը հարկա — դրուած է կրճատումի մը խնդրել պետական պաշտօնեաներէն՝ իրենց թոշակնե — րուն եւ կենսաթոշակներուն վրայ: Ուրիշ ելք չունինք բայց եթէ 1· ընդունիլ այս ծրագիրը· 2· փակել հանրային անուանկները եւ կամ 3· նոր թղթադրամ հանել: Կառավարութիւնը համոզուած է թէ պաշտօնեաները պիտի հասկնան հրատարակուած հրամանագիրներուն բացարձակ անհրաժեշտութիւնը: Այն պահուն երբ ժողովուրդին բոլոր դասակարգերը այնքան դառնօրէն կը զգան տագնապին հետեւանքները, երբ գործազրկութիւնը այնքան ծանրօրէն կ'աղ — դէ բանուորութեան վրայ եւ վաճառումներու չլացումը այնքան անողորմաբար կը հարուածէ հողագործական աշխարհը, անոնք պիտի ընդունին հարիւրին 5— 10 կրճատումը որ կը պահանջուի իրենցմէ եւ որ վար կր մնայ սպրուստի ծախքին նուազումէն »:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ...

»»»·«««

Ինչ պատկերներ, ի՜նչ պատկերազարդ պատմութիւններ, Սթաւիցքիի սարքած գործերուն առթիւ:

Եւ դեռ « սկիզբն է երկանց »:

Պայմանաւ որ, երկունքը իսկապէս տեղի ունենայ, եթէ ոչ բնական ճամբով, գէթ գիտական — մեքենական միջոցներով:

Ուշադրութիւն ըրա՞ծ էք,— ամէն անգամ որ ականատես անձնաւորու — թիւն մը հարցաքննութեան կը կան — չուի, իր նախարանը կամ վերջարանը կ'ըլլայ·

— Սանթիմ չեմ առած... Նիւթա — պէս (կամ անձնապէս) չեմ օգտուած այդ մարդէն...

— Կամ, Ալեքսանդրը կը նանչնա — յի, բայց չէի գիտեր թէ Սթաւիցքի կը կոչուի...

Ու վերջապէս·

— Այո՛, այդ չէիը ես գանձած եմ, բայց առնելիքներուս հաշիւն է: Հա — գուստ կարած էի, պարտք ունէր: (Կամ — տան բժիշկն էի, իրաւունքս էր):

Անշուշտ ամէն մարդ իր ուզած ե — ղանակով կը բացատրէ այս յայտա — րարութիւնները:

Մինչեւ հիմա, մեքենագիր աղջիկ մըն էր — նախկին վարչապետ Փոլ Պոնքուռի քարտուղարուհին — որ յայտարարեց թէ հինգ հազար ֆրանք ստացած է « կանոնական աշխատանքի համար »:

Մէկ ալ՝ վիպագիր Ժոզէֆ Քէսէլը, որ բացատրեց թէ 75,000ֆրանք ստացած էր ամսագիր մը հրատարակելու համար, բայց յետոյ վերադարձուց, իր ծրագրէն հրաժարած ըլլալով:

վերջերս, խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովը մասնաւորապէս էր — տնցուց Պ. Տալիմիէի:

Այս նախկին նախարարը միամտութիւնն ունեցած է յանձնարարական նամակ մը գրելու Սթաւիցքիի հանուած պարտաթուղթերուն տեղաւորման համար, տեղի տալով իր բարեկամին՝ « Լա Վոլոնթէ »ի տնօրէն Պ. Տիւպոնիի աղաչանքին:

Սթաւիցքիի մեղսակիցները նամակը շրջաբերականի վերածելով, օգտագործեր են իրենց ուզածին պէս:

— Այս նամակը դո՞ւբ էք գրած, կը հարցնեն քննիչները:

— Այո՛, բայց անձնական, բարեկամական էր, ոչ թէ շրջաբերական:

— Անձնական նամակի մը կոչակնիը կ'ըլլայ «Սիրելի բարեկամս », մինչդեռ գրուած է « Պարոն տնօրէն», որով պաշտօնական հանգամանք ունի:

— Նամակները կը խմբագրեն գրասենեակի գրագիրները:

— Բայց նախարարները կը սրբագրեն:

— Բայց ոչ գիշերուան ժամը 12էն յետոյ: Մեզ որ, եթէ այդպէս չգրուէր, նկատի չէին առներ:

— Ճիշդ այդ էր որ կ'ուզէինք հասկնալ ...

Պ. Տալիմիէի չար բախտէն, « Լա Վոլոնթէ »ի տնօրէնն ալ, որ այժմ բանտարկուած է, իւղ կը լեցնէ կրակին վրայ·

— Երեսուն տարուան բարեկամս է Պ. Տալիմիէն եւ միշտ եզակի կը խոսէինք: Կը խոստովանիմ թէ դիմում կատարեցի, բայց չեմ հասկնար թէ ինչո՛ւ այդպէս գրած է նամակը...

Եթէ Սթաւիցքին մեռած չըլլար, անշուշտ ինքնին կը լուծուէին այս « ինչո՛ւ »ները:

Վ.Ա.Է

Պէյրութի գաղթականները պիտի խանդուին

Պէյրութի թերթերը կը գրեն թէ Պուրճ Համուտի քաղաքապետութիւնը որոշած է մինչեւ ապրիլի կէսը խանդել այդ շրջանի հիւդակները: Քաղաքապետութիւնը իր յայտարարութեան մէջ կը շեշտէ նաեւ որ, եթէ, մինչեւ որոշ — ուան թուականը չխանդուին այդ տախտակեայ ու թիթեղեայ «պարաք»ները, կառավարութիւնը պիտի ստիպուի քանի մի միջոցներով փլցնել եւ այդ նպատակի համար եղած ծախքերն ալ գանձել հիւդակներու տէրերէն:

Եթէ այս անակնկալ որոշումը գործադրուի, մօտաւորապէս 800 ընտանիքներ պիտի մնան անտուն եւ անպատսպար: Մեծ մասը օրուան հացի կարօտ վիճակ մը ունին եւ անկարող են իրենց անձնական միջոցներով տեղաւորուելու:

Այս որոշումը խոր յուզում պատճառած է մեր տարաբախտ հայրենակիցներուն եւ չեն գիտեր թէ՝ ի՞նչ ընեն: Դիմումներ կատարուած են Ազգերու Դաշնակցութեան տեղաւորման յանձնախումբի ներկայացուցիչ Պ. Պիւրնիէին, Ազգային Առաջնորդարան եւ Պուրճ Համուտի Քաղաքապետութեան, խնդրելով որ միջոցներ ձեռք առնուին՝ երկարաձգելու համար պայմանաժամը: Միեւնոյն ատեն հանրագրութիւններ պատրաստուած են:

Առայժմ թէեւ նոր կարգադրութիւն մը չկայ Ամանոս գաղթականին համար, սակայն նկատի ունենալով նախապէս տրուած որոշումը մինչեւ 1935 փլցնելու համար բոլոր հիւդակները, կը վախցուի որ այս օրերս նոր կարգադրութիւններ ըլլան նաեւ այդ շրջանին համար:

Գաղթականները չեն հանդուրժեր վերաբնութեան

Ապրիլ 4ին ուշադրաւ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Ռումանիոյ Սենատ· Ժողովին մէջ: Պատասխանելով արտաքին գաղթականութեան եւ մասնաւորապէս դաշնագիրներու վերաքննութեան մասին եղած հարցումներու, չատ երկար ճառ մը խօսեցաւ Պ. Թիթուլէսքօ, արտաքին նախարարը: Ըսաւ թէ՝ տարբեր բաներ են Իտալիոյ եւ Հունգարիոյ վերաքննական չարժումները: Իտալական վերաքննութիւնը հիմնուած է այն տեսակէտին վրայ թէ գաղնա — դիրները չաւխեռնական չեն, մինչդեռ Հունգարական վերաքննութիւնը գործնական խմաստ ունի եւ կը ձգտի յօշոտել դրացի պետութիւնները, աւելցնելու համար Հունգարիոյ հողային տտացուածքը:

Այս դանազանումը կատարելէ յետոյ, Պ. Թիթուլէսքօ բացատրեց թէ չարդարացներ իտալական վերաքննութիւնը ընդդէմ Հունգարականին, այլ երկուքն ալ անընդունելի եւ վնասակար կը դտնէ: Բայց, եթէ առաջինը սխալ տեսակէտ է, երկրորդը յանցապարտ ըմբռնում մըն է Ռումանիոյ համար: Այդ պատճառով, որքան ալ դատն ըլլայ Իտալիոյ վերաքննական չարժումը, չի կրնար ազդել Իտալիոյ եւ Ռումանիոյ բարեկամական յարաբերութեանց վրայ: Իր կարծիքով, միակ ելքն է պահպանել իրերու ներկայ վիճակը եւ տնտեսական գործակցութիւն հաստատել Դանուբի աւազանին պետութեանց միջեւ: Այս գործակցութեան համար Ռումանիա պատրաստ է անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու որ եւ է տեսնի:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ

Պուքրէշի զինուորական տեսանը սպրիլ 5ին արձակեց իր վճիռը, վարչապետ Տուքայի սպանութեան առթիւ: Երեք գլխաւոր ամբաստանեալները դատապարտուեցան ցկեանս տաժանակիր աշխատանքի, իսկ 49 հոգի անպարտ արձակուեցան:

Այս մեղմ վճիռը զարմանք պատճառած է եւ կը վախցուի որ նախարարական տագնապ մը ծագի:

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

1268 (ՉԽԸ).—Պատուոյ մասնախնամ Ղազարոս Ա. Ղազարեան, որ ի Պոլիս ծանօթ է իբրեւ հրատարակիչ «Ազգ»ի, ի Պոլսոյ Ս. Ղազարու վանքին մէջ ուսանելով, ի տարիս 1858 ստացաւ վարդապետական աստիճան եւ ապա ի Վենետիկ ղրկուեցաւ, ուր ի Ս. Ղազար կատարելագործեցաւ ի գրականութեան եւ ի տպագրական արուեստի։ Ի Վենետիկ ուսանելով ի Մխիթարեան հարց, ի Պոլիս դարձեալ ի Ս. Ղազար ընդունելի եղաւ ի միաբանութիւն, եւ ի Պոլսոյ Ս. Ղազարու վանքին մէջ ի տպարանին հաստատեալ ի Մխիթարեանց, ուր

ՀԱՅՏԸ ՊԱՏՄԵՑ ՀՅՍԻՍԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ

Թարգմ. Ա. Ե.

— ՕԵ —

ԳԼՈՒԽ ՄԱՍՆ

Ֆրիգիայի հյուսիսային մասում, Սանգարիոս գետի ափերին, ապրում էին մարդիկ, որոնք կոչվում էին Ֆրիգիացիներ։ Նրանք ունեին իրենց թագավորը, որի անունը Գորդիոս էր։ Նա ուներ մի գյուղացիական տնտեսություն, որտեղ աշխատում էր իր ընտանիքի հետ։ Նրա հարստությունը կազմում էին մի զույգ եզներ, որոնցով նա հերկում էր իր արտերը։

Մի անգամ, երբ Գորդիոսը հերկում էր իր արտերը, մոտեցավ նրան մի մարդ և ասաց.

— Ողջո՛ւյն քեզ, Գորդիոս։

— Ողջո՛ւյն և քեզ, օտարական, — պատասխանեց Գորդիոսը։

— Ես եկել եմ Ֆրիգիայի հեռավոր կողմերից, — շարունակեց օտարականը։ — Ես լսել եմ, որ այստեղ ապրում է մի իմաստուն մարգարե, որի անունը Միդաս է։ Ես ուզում եմ գնալ նրա մոտ և խորհուրդ հարցնել։ Կարո՞ղ ես ինձ ասել, թե որտեղ է նրա տունը։

— Ես չգիտեմ, — պատասխանեց Գորդիոսը։ — Ես երբեք չեմ տեսել Միդասին։ Ես ոչ մի մարգարե չեմ ճանաչում։ Ես միայն գիտեմ, որ ես աղքատ մարդ եմ և ամբողջ օրը աշխատում եմ իմ արտերում։

Օտարականը հեռացավ, իսկ Գորդիոսը շարունակեց հերկել իր արտերը։

Մի քանի ժամ հետո նորից

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ՅՈՑՆԵԻՊՈՒԼԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Պուլկարիոյ հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ,— Խումբ մը անհատներ կը փորձէին դիւերանց գաղտնի անցնիլ յոյնեւպուլկարական սահմանը, Տարըոէրէյի մօտ: Պուլկար պահակները նշմարելով, քանի մը անգամ հրամայեցին որ կենան· բայց անծանօթները կրակ բացին պահակներուն վրայ որոնք պատասխանեցին եւ քանի մը փախստականներ սպաննուեցան: Ամիջապէս քննութիւն կատարուեցաւ եւ հաստատուեցաւ թէ խումբ մը Փոմաքներ են (իսլամացած Պուլկարներ) որոնք ապրելով խարդախ պրոպագանդ մը, կը փորձէին գաղտնապէս հեռանալ Պուլկարիայէն:

ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆ ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Ուսչինկթընէն կը հեռագրեն թէ Ալապամայի ածխահանքերը փակուեցան, իբրեւ բողոք նախագահ Րուզվելթի այն որոշման դէմ որ կը հրամայէր շաբաթական աշխատանքը վերածել 35 ժամուան եւ օրական 1·20 տոլար աւելցնել աշխատավարձը:

Հանքատէրերը այս կերպով փղոց նետած կ'ըլլան 15,000 բանուորներ: Կ'ըսուի թէ ուրիշ նահանգներու հանքատէրեր ալ պիտի միանան բողոքի ցոյցին, անգործութեան մատնելով 35,000 բանուորներ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՃԱՌԸ

Ընթերցողները կը յիշեն թուրք մամուլին իրարանցումը՝ Մուսոլինիի վերջին ճառին առթիւ: Լաւատեղեակ շրջանակներէ կը հաղորդուին թէ Հռոմի Թրքական դեսպանը այս մասին երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Պ. Մուսոլինիի հետ: Կը սպասուի որ Ազգ. Մեծ ժողովին մէջ լուսաբանութիւններ տրուին այս տեսակցութեան մասին:

ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵՆԷ ԶՐԿՈՒԱԾ

Աւստրիոյ կառավարութիւնը հպատակութենէ զրկեց հինգ ընկերվարական առաջնորդներ, որոնք Փրակա փախած էին փետրուարի դէպքերուն հետեւանքով: Ասոնք են Օթթօ Պաուէր, ընկերվարական կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեանց նախագահը, Եուլիոս Տէօչ, անդամ խորհրդարանի եւ հրամանատար ընկերվարական պահակազօրքին, Հայնց, նոյնպէս վարիչ այդ զօրքին, Ֆէօճիկ, նախագահ երկաթուղիի պաշտօնեաներու Միութեան եւ հրապարակագիր Ատոլֆ Շթուրմպալ:

ԱՆԳԼԻԱՑՆ ԱԼ ՊԱՐՏԱԶԱՆՑ Է

Գրած էինք թէ ամերիկեան խորհրդարանը օրինագիծ մը քուէարկած է, որով պարտաղանց պետութիւններուն կ'արգիլուի արժեթուղթերու առեւտուր կատարել Մ. Նահանգներուն մէջ:

Այս որոշումը ծանր տպաւորութիւն գործած է նաեւ Անգլիոյ մէջ, որ առ հաչիւ վճարումներ կը կատարէ պատերազմական պարտքերու վրայ, տպասելով վերջնական կարգադրութեան: Ցայսմիկ չէ թէ նոր օրէնքը բացարձակ պարտաղանցներո՞ւն կը վերաբերի (ինչպէս է Ցրանսան), թէ բոլորին ալ: Կառավարութեան անդամները կը խուսափին որոշ պատասխան տալ այս հարցին եւ կը գոհանան ըսելով թէ նախագահ Րուզվելթի հայեցողութենէն կախում ունի խնդիրը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՔ

Մեր աշխատակցին չարաթական տեսութիւնը յետաձգելու հարկադրուած ըլլալով, քաղուածաբար կուտանք մէկ – երկու անմիջական լուրեր·—

Վաղը, կիրակի, տեղի կ'ունենան Ֆրանսի երկու վերջընթեր մրցումները, որոնք իրարու դէմ պիտի հանեն՝ Փարիզի մէջ՝ Սէք եւ Լիլ, Լիոնի մէջ՝ Մարսէյլ եւ Ռուպէ: Մարսէյլ, Սէք եւ Լիլ, *փրոֆէսիոնէլ* խումբերու դասաւորման մէջ գրեթէ իրարու հաւասար են, եւ կարգով կը գրաւեն երեք առաջին տեղերը, իսկ Ռուպէ որ երկու վերջին տարիները միջեւ վերջին մրցումը հասաւ առանց երբեմ կարենալ խելու համբաւաւոր բաժակը (1932ին պարտուելով Քանէի, իսկ 1933ին ալ Էֆէլսիորէն) երկրորդ դասակարգին դասաւորման մէջ վեցերորդ է: Բայց իր այդ անփառունակ կացութիւնը երբեմ չի նշանակեր թէ Մարսէյլ դիւրութեամբ պիտի յաղթէ իրեն: Ռուպէ կրնայ շատ լաւ անակնկալ մը պատճառել կիրակի օր յաղթելով Մարսիլիոյ:

⁂ Կիրակի օր Հէծելանիւի մեծ մրցում մը տեղի ունեցաւ Իտալիոյ մէջ, 75 հազար հոգիի ներկայութեամբ եւ 283 ֆիլոմէթրի վրայ: Մրցումին մասնակցեցան 35 իտալացի ախոյեաններ, որոնց մէջ կը գտնուէին Ճիրարտէնիօ, Պինոտա, Կամոզօ, Կուէոա, տի Փաօ, Օրէչիա, Պարալ, Փիէօմէնթէսի: 35 Հէծելանուորդները միասին հասան որոշեալ հանգրուանը եւ Իտալիոյ 1933տարուան հէծելանիւի ախոյեանը՝ Կուէոա առաջին հանդիսացաւ:

⁂ Վաղը, կիրակի, տեղի կ'ունենայ հէծելանիւի մեծ մրցում մը, Փարիզ Պրիւքէլ 393 ֆիլոմէթր երկարութեան վրայ: Պիտի մասնակցին 142 մրցակիցներ, ֆրանսացի, պելճիքացի, գերմանացի, հոլանտացի, զուիցերիացի եւ աւստրիացի նշանաւոր հէծելանուորդներ: Անցեալ տարուան շահողն է պելճիացի Պարքէլէմի:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՈՆԴՈՒԿ

կազմակերպուած՝ Հ. Ց. Դ. ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «ՄՋՕ» ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ *ժամը 2·30ին*

Պ. Գարակէօզեանի սրահին մէջ 45 rue de la Défense

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ, Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ, Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ, Բ. ՓԻՒՐՆԷՐԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ:

Մուտք՝ 5 Ֆրանք:

Հաղորդ. միջոց.— փորձ վէրսայլէն առնել 23 եւ 32 Թիւ հանրակառքերը եւ իջնել կաք տ'Իսի:

Փարիզի Գրական Ակումբ

Այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, 5 rue Paul Berruel (Նախկին rue Cambron, *131*) *Մէթրօ՝* Vaugirard, *կը խօսի՝ Պ. Լեւոն Բաշալեան:*

Նիւթ՝ եղիշէ Զարենցի Արուեստը: Մուտքը ազատ է:

ԳԱՍԱԽՕՍԱԿՑԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՌՈՍՏՈՄ խումբի գասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի երեկոյ *ժամը 8·30ին*, 131, Fbg. du Temple*ի* սրճարանին մէջ: կը խօսի՝ ընկ. *ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ*, «Ներկայ Թուրքիոյ շուրջ» նիւթի մասին:

կը հրաւիրուին նաեւ համակիրները ու բոլոր հայրենակիցները:

"Մանուկներու Օր,,ը Առնուվիլի մէջ

Ցրանսահայ Կարմիր Խաչի Առնուվիլի մասնաճիւղը «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ» ՕՐը կը տօնէ Առնուվիլի մէջ այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին **Maison Beck***ի սրահին մէջ (կայարանին դիմաց):*

Տեղի կ'ունենայ հանդէս-պարահանդէս ինչպատ տեղւոյն մանկապարտէզի բանախօսութիւն, երգ, նուագ եւ արտասանութիւն: Եւրոպական եւ Արեւելեան պարեր մինչեւ լոյս, մասնակցութեամբ *ԵՔՐԱՑ* նուագախումբի:

Մուտք 5 ֆրանք: Անգործներու 3 ֆրանք:

Matinée - Soirée Dansante

կազմակերպուած՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր ծգնութեան ընտուկին

Հովանաւորութեամբ՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Կը նախագահէ Պ. ՊՕՂՈՍ ՆՄՄԷՐԵԱՆ

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ, *ԺԱՄԸ 4էն 12*

Salon de l'AÉRO-CLUB DE FRANCE*ի ԺԷՋ* 6 rue Galilée (Métro: Boissière)

Orchestre - Attractions *մասնակցութեամբ* Mlle Rosi Mac Donald*ի Շաթլէյի Թատրոնէն — Անակնկալներ — Buffet դիւրամատչելի գիներով* Bridge*ի սեղաններ:* *ՄՈՒՏՔ՝ 15 ֆրանք, ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ՝ 10ական:*

Հայ Կարմիր Խաչի Օրը Նիսի մէջ

Այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին

Փավիճոն Արժանթինի սրահին մէջ (Մաուէէն)

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ, մեներգ, հայկ. պարեր եւ նուագ:

Մուտքը ազատ է:

Հանդէսէն վերջ տեղի կ'ունենայ մասնաճիւղիս կազմակերպած վիճակահանութիւնը, որուն 30 Թիւերը պիտի շահին գեղեցիկ նուէրներ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած՝ ՏՒՄԻՒՒ ՎԱՍՊ. ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

վասպ. Ապրիլեան ներոսամարտի *19րդ* տարեդարձին առթիւ, *1915-1934*

վաղը Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Հ. Յ. Դ. Ժող. Տան մէջ

կը խօսի փարիզէն հրաւիրուած ներոսամարտի դեկավարներէն եւ Հայ կամաւորներու ու մարտիկներու Միութեան նախագահ՝

ԳՆԴԱՊԵՏ ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ եւ խնամուած բաժին, մասնակցութեամբ վասպ. *ԱՐԾԻՒ* Ֆանֆառի, դեկավարութեամբ Պ. *Ժ. Խաչկեանի:*

Մուտքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆրանք:

Ծանօթ.— Հանդէսէն վերջ հրապարակային խնջոյք, Հ. Ց. Գ. ՏԱՆ մէջ, *ժամը 8էն մինչեւ 12 ի պատիւ Գնդապետին:*

Մուտքը ազատ է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած՝ *ՍԻՎՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

Այսօր Շաբաթ երեկոյ *ժամը 9ին*

Café Marronnier*ի* սրահին մէջ 28 Ave. Livry

Նախագահութեամբ՝ ԱՐԾ. ՏԷՐ ՎԱՀԱՆ Ա. ՔՀՆՑ. ԽՈՑԵԱՆի

Կը խօսի յայտնի պատմագէտ եւ բանասէր Պ. Կ. Ց. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ

Կը նուագէ Թառիստ *ԱՒԳԱՐ,* երգ. *Մ. ԿԻՒԼԵԱՆ*

Սէվրանի հայ երիտասարդներու կողմէ կը ներկայացուի՝

«ՊԱՇՏՕՆՍ ԽՈՄԲԱԼ Է» եւ «ԴԻՒՒՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԸ»

Դպրոցական պզտիկներու կողմէ երգ, արտասանութիւն եւլն.:

Շոգեկառք՝ Կառ տի Նօրէն ժամը 19·49 եւ 20.28 իջնել Սէվրան:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԸ

կը տօնէ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ը

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Salle Géographie*ի* ՄԷՋ **184, Bld St. Germain**

Բացման խօսք.— Շրջ. վարչութեան նախագահ տիկ. ՄԻՍԱՔԵԱՆի կողմէ

Ողջոյնի խօսք.— Պ. Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Տիկիններ՝ Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ եւ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ (*երգ*)

Օրիորդ Զ. ՇԱՀՎԱՄԵԱՆ (*ջութակ*)

Mlle X. (*պար*)

Պ. Ռ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ (*արտասանութիւն*)։

ՄՈՒՏՔ՝ **5** եւ **3** ՖՐԱՆՔ։

ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած՝ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ 1 Bld. Carnot

Կը ներկայացուի՝ ***ԷԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՐ*** (*պատկեր*)

եւ ***ՊԷՊԻՆԿՈ*** (*դաւեշտ 3 արար*)

Կը մասնակցին տեղւոյն սիրողները: *Մուտք՝ 3 ֆր.*

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ

9ՐԴ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ, ԿԷՍ, ՔԱՌԱՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԿՐՆԱՔ ԳՆԵԼ ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ, 7 ԱՊՐԻԼ, ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ *ԺԱՄԸ 9Ը*

ՈՉ ՈՔԻ ՉԻ ՄԵՐԺՈՒԻՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ, բայց խուճապի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի գնումը չկատարել վերջին վայրկեանին:

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ ՄՈՒՏՔՆ Է՝ **2, Ave. RENÉ BOYLESVE**

A. GODOVANNIKOFF

30, Quai de Passy, Paris (16)

Tél. Jasmin: 0 -50 **Métro: Passy**

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.։ Գիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie.* K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie.*

Մ. ՀՐԱՉԵԱՆ

11, Rue FLEGIER. MARSEILLE. Tél. Nat. 31 - 59

Ներածում եւ արտածում ամէն տեսակ նպարեղէններու, Պուլկարական քաշքաշակ, Պոլսական եւ Ցունական ամէն տեսակ գոնեքեվաներ, Հիթապատուղ, Իզմիրի չամիչ, տերեւ, ճերմակ պանիր, քաշէր եւ համեմներ:

Raki ERIVAN. p. r.

Ներկայացուցիչ **NIEL** *ճերմակ պանիրի քննութեան:*

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Վիէնի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնադիր եւ պատուոյ ազգային պետ Գրիգոր Ցակոբեանի եւ պարագաներուն, իրենց 14ամեայ սիրելի աղջկան՝

ՍԵՒՈՒ ՑԱԿՈԲԵԱՆի

դառնաղէտ մահուան առթիւ:

ԵՐՋԱԿԱՑԻ եւ ՇՐՋԱԿԱՑԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Երզնկայի եւ Շրջակայքէ Հայր Մխիթեան առաժամեայ յանձնախումբը ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջակայքէ երկանս բոլոր հայրենակիցները վաղը Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին 40, Բիւ տը Պէվիւ Օրակարգ.— Մրագիր-կանոնագրի վաւերացում եւ վարչութեան ընտրութիւն:

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ

Գարաիզակցի Տիկ. Դչխուհի Գաբրիէլեան (Ծնեալ Թիթիւնճեան), հայրը՝ Օննիկ (ապաննուած), մայրը՝ Մարիամ (մեռած) կը փնտռէ իր երկու եղբայրները՝ Կարապետ եւ Ցակոբ եւ իր քոյրերը՝ Թագուհի եւ Մարգրիտ: Տիգրանուհեան տիկնոջին տարաբդրուած է իր եղբայրներուն եւ քոյրերուն հետ Գոնիա, ուր կորսնցուցած է իր եղբայրը Կարապետ: Իսկ իրենք տարագրուած են Ամասիա, այդ չրջանին մէջ ալ անյայտացած են իր եղբայրը Ցակոբ եւ իր երկու քոյրերը: Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի յանգնել S. Karpelian c/o Pharmacie Melikian, Tcharrah Vezarat-DJeng, Tehéran, Perse (Via U. R. S. S.):

— Կը փնտռեմ եղբայրս Օրուան Յովհաննէսթորոսեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն Իսկուհի Թորոսեան, եւ հօրեղբօրորդի Նշան Թորոսեան, հօր անուն՝ Կարապետ որոնք 1919ին Օրուան որբանոցէն փոխադրուած են Պոլիս: Օրուան մէջ Յովհաննէս կը տառապէր մէջքի ցաւէ եւ կը զարմանայէր բժիշկներու կողմէ:

Իրենց Պոլիս փոխադրուելէն ի վեր որ եւ է լուր չունին հրենց մասին: Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի յանգնել Ս. Karpelian c/o Pharmacie Melikian, Tcharrah Vezarat-DJeng, Tehéran, Perse (Via U. R. S. S.):

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԻՆՁՊԷՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԵՑԱՒ 1915Ի ԴԱԻԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ (92)

"ԹԷՇՓԻԼԱԹԸ ՄԱԽՍՈՒԻՍԷ,,

(ԻԹԹԻՀԱՏԱԿԱՆԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԳԱՂՏՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵՍՆ ՄԱՍԻՆ)

Ահա այս ու ասոր նման առաջարկներով եւ տեղեկագիրներով Իթթիհատ եւ Թէրաքզիի վարիչները ուշադրութիւնը կը հրաւիրէին ռուսիա-բնակ Իսլամներուն վրայ, եւ, Ռուսիոյ կազմալուծումին իբրեւ հետեւանք ներկայացած պատեհ առիթը չփախցնելու համար կը յանձնարարէին անմիջապէս գործի անցնել: Եւ սակայն, այն պահուն երբ այս գաղտնարները կրկին հրապարակ էին հանած, գործը գործէն անցած էր: Որովհետեւ, ընդհ. պատերազմը իր վերջին շրջանը կ'ապրէր: Բոլշեւիզմը, որ Ռուսիոյ մէջ կը հաստատուէր, ամէն պարագայի աւելի ազդեցիկ եւ ուժով էր, քան՝ այն քարոզչութիւնը՝ ները զորս պիտի ընէր Գոլոսոյ Իթթիհատ Թէրաքզին՝ Ռուսաբնակ Թուրքերուն միջեւ: Թերեւս աշխարհ այն առեն դեռ հասկցած չէր թէ ինչ բան է բոլշեւիզմը, և ,թուրքիարնակ կարգ մը ռուսիացի Թուրքեր, իրենց ցեղակիցներուն այլեւս ապատ մնալուն համոզուած՝ կը կարծէին թէ պատեհ առիթ մը ներկայացած է զանոնք միացնելու, եւ այդ ուղղութեամբ կը ջանային Իթթիհատ եւ Թէրաքզը կատարելութիւնը արթնցնել: Բայց, մէկ կողմէ բոլշեւիզմը, եւ միւս կողմէ 5—6 ամիս յետոյ ընդհ. պատերազմին արդիւնքը արգելք էր եղած ռուսիա-բնակ Թուրքերը միացնելու համար մեծ պարտականութիւն մը Թէշքիլաթը Մախսուսէի Գոլոսոյ կեդրոնին յանձնելուն:

Աւելի վերջ, երբ բոլշեւիքները նահանջեցին Կովկասեան ճակատէն եւ Թուրք բանակը սկսաւ յառաջանալ, համաձայնական պետութիւններէն առաջ Օսմանցիները(*) եղան որ ուղեցին արգելք ըլլալ Կովկասի Թուրքերուն Օսմանեան պետութեան հետ միացման:

Գերմանացիները, որոնց հետ չորս տարի ուս ուսի պատերազմ մղեցինք, այս կերպով գործնապէս ցոյց տուած էին թէ ինչ կը նշանակէ զէնքի ընկերակցութիւնը եւ թէ ինչու մեզ պատերազմի մղած էին: 1918ի մայիսի վերջաւորութեան, 3000 հոգինոց ուժ մը, որ հարաւային Ռուսիա կը գտնուէր եւ կը պատկանէր զերման բանակին եւ Պավարիացիներէ կազմուած էր, Թուրք բանակէն առաջ Բագու հասնելով ուզած էր Բագուն գրաւել եւ մեզ կատարուած իրողութեան առջեւ դնել: Բայց, Թուրք զինուորները, նկատի առնելով Հոն յաղթած էին անգլիացի հրամանատարներէն 1500 հոգինոց ուժին,— զոր Անգլիա — ցիները Իրաքի ճակատէն ամապարանքով դրկած էին՝ հասկնալով որ Բագուի քարիւղի հանքերը ձեռքէ կ'երթան—, ու յաջողած էին քաղաք մտնել: Ասոր վրայ, զօրավար Տընսթէրվիլ կասպից ծովու վրայով եւ դարձած էր, իսկ Գերմանացիները համարձակելով Բագու մտնել, ստիպուած էին քաշուիլ Հիւսիսային Կովկաս: Զօրավար Ֆոն Քրէս, որ ընդհ. պատերազմի ընթացքին մեր բանակին մէջ մեծ դիրքեր գրաւած էր, այդ միջոցին կը հրամայէր գերմանական այդ պավարիական զունդին, որ Սեւաս — տոպոլէն չոգենաւ դրուած՝ Փոթիի նաւահանգիստը հանուած եւ Բագու դրկուած էր:

Այս դէպքը եւս կը փաստէր թէ եթէ նոյնիսկ պատերազմը չհէնինք, կովկասբնակ Թուրքերը միացնելուն պիտի հակառակէր Գերմանիան՝ ընդհ. պատերազմի մեր թշնամի պետութիւններէն առաջ:

Այն առեն պիտի հասկցուէր թէ՝ Գերմանիոյ օժանդակութեամբ հսկայ Օսմանեան պետութիւն մը կազմելու մասին ինչքան փաչայի ճիգերը դարձեալ Գերմանիոյ օժանդակութեամբ Ջուրը լինած էին, եւ, այդ նպատակին համար թափուած հարիւր հազարաւոր Թուրք արիւնները հոսած էին Գերմանիոյ չահերուն համար:

Թարգ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ. ԹԱՐԳՄ.— Հոս կը վերջացնենք «Թէշքիլաթը Մախսուսէ»ի թարգմանութիւնը, որուվեհետեւ երկրորդ մասը, որ կը սկսի ասկէ յետոյ, կը վերաբերի Պալքանեան ճակատին, ինչ որ չի շահագրգռեր մեզ:

(*) Ինչպէս յետագայ տողերէն ալ կը հասկցուի, բնագրին մէջ «Օսմանցիներ» բառը վրիպակ պէտք է ըլլայ, եւ զայն պէտք է հասկնալ «Գերմանացիները»:

Վ. Ի.

ՀԱՐԱՁԱԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐՔԱԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ռութէ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
8
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
8 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2465

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՑՑ ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ՄԸ ՀԵՏ

— Մեր թերթերը չափազանցութեան չե՞ն երթար, չարունակ տրանջալով թէ ժողովուրդը հայերէն թերթ եւ գիրք չի կարդար կամ կը կարդայ եւ չի վճարեր:

— Ընդհակառակն: Տակաւին ոչ մէկ թերթ կրցաւ լիովին պատկերացնել այդ ողբերգութիւնը: Աւանդական ընթերցասիրութիւնը բան չապացուցաներ: Եթէ թուանշաններով ծանօթանա – թիւնը բան չապացուցաներ: Եթէ թուանշաններով ծանօթանա – լիք հայերէն թերթի եւ գրքի սպառման քանակին, պիտի սարսա – փիք հայերէն թերթի եւ գրքի սպառման քանակին, պիտի սարսա – փիք խեղճութենէն: Եւ այս՝ ամէն գաղութի մէջ: Կը թուի թէ օրէ օր աւելի եւ կ'երթանք, նոյնիսկ բազդատելով Պոլսոյ հետ: Հապա ի՞նչպէս կը դիմանան այսքան թերթեր...

— Մի՛ հարցնէք: Նախ որ, նուազագոյն չափին իջեցուցած են իրենց առօրեայ ծախքերը: Եթէ վեց խմբագրի պէտք ունին, կը գոհանան երկու – երեքով, որոնք սակայն ստիպուած են բանուորի պէս աշխատիլ,— գրել, թարգմանել, սրբագրել, փորձ կարդալ, նամակներու պատասխանել եւն.: Աշխատանքի բաժանումը երեւութական է: Պիտի ընես ինչ որ կրնաս, պիտի մաչեցնես ինչ որ ուզես: երկրորդ, չատ քիչերը կը վճարեն աշխատակիցներու, այն նիւ

ԵՐԵՍԱԲԱՑ ԽՈՀԱՐԱՆՑ ՄԵՀԱՆՈՑ ՄԵՀՔ

(Պատկեր «Փրփուռ» թղթածրարից)

Մեր ընթերցողները հիշում են, որ մենք անցյալ տարի տպագրել էինք Ալեքսանդր Ծատուրյանի «Փրփուռ» ժողովածուն։ Այդ ժողովածուի մեջ մտնող պատմվածքներից մեկը՝ «Երեսաբաց խոհարանց մեհանը», ներկայացնում է մի ուրիշ հետաքրքրական կողմ հեղինակի ստեղծագործության մեջ։ Ահա թե ինչու մենք որոշեցինք այդ պատմվածքը տպագրել առանձին։

Ա. Ի.

Ես ինձ համար ոչ մի կարևոր գործ չունեի, երբ ինձ հրավիրեցին մասնակցելու այդ հանդիսությանը։ Ինչո՞ւ չգնայի, մտածեցի ես, գոնե մի նոր բան կտեսնեմ։ Ես ինձ համար ոչ մի կարևոր գործ չունեի, երբ ինձ հրավիրեցին մասնակցելու այդ հանդիսությանը։ Ինչո՞ւ չգնայի, մտածեցի ես, գոնե մի նոր բան կտեսնեմ։

ՀԱՍԱՐ ՄՈՏԻԿ ՀՑՆԱՐ

ՀԱՅԿԱԿ ՀՑՆԱՐԻ ՄՈՀՈՒՆ — Փարիզ, ա. Մ.

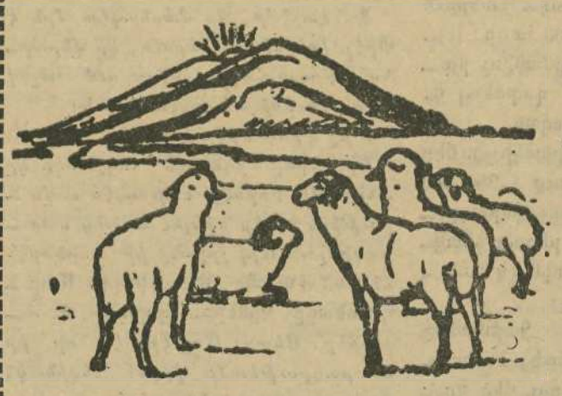
— Հայցեայ, բաւ է. ո՛չ։ Մեր տառապանքները մեզի բաւական են։ Մի՛ խոցոտեր մեր սիրտը նոր վէրքերով։ Ես ո՛չ մի մեղք ունիմ, որ ինձմէ ներում խնդրես։ Ես քեզ սիրեցի, ինչպէս կրնայ սիրել մարդ մը, որ ամբողջ հոգին կուտայ սիրելիին

ՄԱՏԱՄ ԱԹՃԵԱՆ ALIMENTATION GÉNÉRALE

9, rue des Fêtes, Paris. Tél. Combat 12-02 *Մերօ՝ Փաւս տէ Ֆէր:*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ամենալաւ տեսակի նպարեղէններ ամենաժամն գիներով: Անթերի մաքրութիւն եւ արագ սպասարկութիւն: Ուղղներուն՝ ապրանքը կը յանձնուի բնակարանը:

Այցելեցէք անգամ մը՝ տեւական յաճախորդ դառնալու համար: Բոլոր գնումներուն կուտանք նուէրի դրոշմաթուղթ:

Tricots TERZIAN

Tél.: Central 93-75 3, rue Poissonnière. Paris (2)

Nouvelle Série d'Été: Tricots d'enfant et maillot de bains d'anfant à partir de 4 frs. Gillet et pullover femme, etc. etc.

Լաւ տեսակի ապրանք, խիստ աժան գիներ եւ ուղղակիօրէն աշխատելակերպ. ահա՛ այս յատկութիւնները որ կազմեցին **Tricots TERZIAN** *Տան համբաւը:*

Արագ առաքումներ Ֆրանսայի ամէն կողմը:

Պատկական երկաթուղին Թուրքիոյ պիտանացնի

Ինչպէս յայտնի է, բանակցութիւններ սկսած էին մէկ կողմէ Ֆրանսայի եւ Պաղտատի կառավարութեան միջեւ եւ միւս կողմէ Ֆրանսայի եւ Թուրք կառավարութեան միջեւ, Սուրիա — Պաբսկաստան երկաթուղիին շինութեան մասին: Իրագի եւ Թէհրանի կառավարութենց հետ սկսած բանակցութիւնները կը վարէր Իրագի Ֆրանսական հիւպատոս Պ. Լէֆիսիէ, իսկ Թուրքիոյ հետ սկսած բանակցութիւնները կը վարէր Էնկիւրիի Ֆրանսական դեսպանը:

Պէյրութի թերթերը կը գրեն թէ առաջինը ձախողած է իր բանակցութեանց մէջ, Սուրիայէն Պարսկաստան երկաթելիք երկաթուղին Իրագէն անցընելու ծրագրին շուրջ: Անգլիական կառավարութիւնը, իր շահերուն համապատասխան չէ գտած այդ գիծի Իրագէն անցնիլը:

Իսկ Էնկիւրիի հիւպատոսը դանդաղ ժամանակութիւններէ վերջ կրցած է համաձայնութեան գալ Թուրք կառավարութեան հետ, այս վերջինին սահմանէն անցնելու համար դէպի Պարսկաստան երկաթելիք գիծը:

Դեռ յայտնի չեն մանրամասնութիւնները Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ գոյացած այս վերջին համաձայնագրին: Միայն որոշ է որ երկաթուղին պիտի անցնի Թրքական սահմանէն եւ երկու բանակցող կողմերը համաձայնած են պայմաններու մասին:

Ֆրանսայի պատասխանը Չիւսարտիւթեան վասին

Նախարարական խորհուրդը վաւերացուց այն յուշագիրը, որ կը պատասխանէ Անգլիոյ պահանջած լուսաբանութիւններուն, ապահովութեան եւ ուրիշ հարցերու մասին: Այս յուշագրով, Ֆրանսա յանձն կ'առնէ բանակցիլ Անգլիոյ հետ, անոր վերջին ծանուցագրին հիման վրայ: Պ. Հէնդերսըն, դիւանաթափութեան խորհրդաժողովին նախագահը, Փարիզ եկած է, խորհրդակցելու համար այս մասին: Զինաթափութեան խորհրդաժողովին դիւանը կը դումարուի ե – րեքշաբթի օր: Կը կարծուի թէ սպառազինութենց կրճատում չպիտի ըլլայ, այլ զանազան պետութիւններ յանձն պիտի առնեն եղած վիճակին մէջ պահել իրենց սպառազինութիւնները, համաձայն խաղաղական ծրագրին: Նոյն իսկ այս վիճակին մէջ Ֆրանսա երաշխիքներ կը պահանջէ ապահովութեան մասին:

ԱՐԻԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄ ՊԻՏԻ ՓՆՏՈՒԻ ՄԻՆՉԵՒ 1800 ԹՈՒԱԿԱՆԸ

Գերմանիոյ հիթլէրական կառավարութեան Գերագոյն Ատեանը որոշեց պղպտումներ կատարել մինչեւ 1800 յունուար 1, թեկնածուներու արեւական ծագումը ստուգելու համար, որպէսզի հրէական արիւն խառնուած չըլլայ: 870 ազգաբաններ կամ ցեղագիրներ գործի ձեռնարկած են ներքին նախարարութեան մէջ, թեկնածուներու ճիւղահամարը կազմելու համար: Ատոնց կարծիքով, 1800էն առաջ հրէական արիւն խառնուած չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ այն թուականին էր որ Հրեաները ազատագրուեցան եւ սկսան ամուսնութիւններ կնքել հեթանոսներու հետ: Միեւնոյն կարգադրութեամբ, կուսակցութեան անդամ չեն կրնար ըլլալ անոնք որ կ'ամուսնանան Հրեաներու կամ ոչ – արիականներու հետ: Դարձեալ, այն ազատագրուածները որոնք չեն հրաժարած 1933 յունուար 30էն առաջ, չեն կրնար անդամ ըլլալ ազգային – ընկերվարական կուսակցութեան:

Պուլկարիոյ Փոխարները կը փախչին

Ինչպէս գրած էինք, խումբ մը Փոմաքներ (իսլամացած Պուլկարներ) Պուլկարիայէն Ցունաստան փախած առեն, ահմանապահ զօրքի կրակին հանդիպեցան եւ վեց հոգի սպաննուեցան: Այս դէպքը մեծ յուզում պատճառեց փոմաք ժողովուրդին մէջ: Ռոտոպի լերնանին մէջ կը գտնուին 90,000 Փոմաքներ, որոնք դժգոհ են իրենց վիճակէն եւ կ'ուզեն խմբովին Թրքական Թրակիա կամ Ցունաստան գաղթել, անսալով Թրքական դրգռութեանց:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Աւտոմնարոյժ Անտոն Բաչյանեանի կատը արկածի մը հանդիպեցաւ Փուփու փողոցին մէջ: Պ. Տէյմաք Իզմիրլեան, իր զոքանչը եւ կինը թեթեւապէս վիրաւորուեցան, իսկ Պ. Բաչյեան ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

Ց.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՍԱՐՍԷԼԻ Հրայր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր կիր. առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ կէս օր ընկ. Օննիկ Կարապետեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ կամիտէի ներկայացուցիչը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Աղբիւր Սերոբ, Հրազդան եւ Քրիստափոր միացեալ խումբերու ժողովը վաղը, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32. Ave. Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը, կարեւոր օրակարգ:

« *ՌՈՍՏՈՄ* » ԽՈՒՄԲԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒՈՒԱԾ Է:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

կը տօնէ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ը

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Salle Géographieի ՄԷՋ 184, Bld St. Germain

Բացման խօսք.— Շրջ. վարչութեան նախագահ ընկ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ կողմէ

Ողջոյնի խօսք.— Պ. Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ, Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ, Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ծոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

Տիկիններ՝ Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ եւ Ա. ԳԵՒՈՆԵԱՆ (երգ) ընկերակցութեամբ Տիկին ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԷԿԵԱՆի (դաշնակ):

Օրխորդ Զ. ՇԱՀԱՄԵԱՆ (ջութակ)

Mlle X. *(պար)*

Պ. Ռ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ (արտասանութիւն):

ՄՈՒՏՔ՝ **5** *եւ* **3** *ՖՐԱՆՔ:*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՅՔ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ԻՍԻ Լ. ՄՈՒՀԻՆՈՑԻ «ՄՋՕ» ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Պ. Գարակէօզեանի սրահին մէջ 45 rue de la Défense

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ՝ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ, Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ, Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ, Ր. ՔԻԹՆԷՐԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ:

Մուտք՝ 5 Ֆրանք:

Հաղորդ. միջոց.— փորթ Վէրսայլէն առնել 23 եւ 32 թիւ հանրակառքերը եւ իջնել կար տ'Իսի:

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ փարիզի

ՀԱՄԱԽՍՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ ժամը *3.30*էն մինչեւ առաւօտ

Salle des Ingenieurs Civilsի *սրահին մէջ* 19, Rue Blanche

Metro: Blanche *կամ* Trinité

Բանախօսութիւն, երգ. նուագ, արտասանութիւն: Orchestre ARIS

Matinée - Soirée Dansante

կազմակերպուած՝ **ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ**

ի նպաստ իր թգնուհեան մնտուկին

Հովանաւորութեամբ՝ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Կը նախագահէ Պ. ՊՕՂՈՍ ԷՄՄԷՐԵԱՆ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ, ԺԱՄԸ 4էն 12

ՄՈՒՏՔ՝ 15 ֆրանք, ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ՝ 10

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահները՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդիսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre*. *Metro: Porte d'Italie.*

Հայերու ժողովրդավարը

հաշտուած **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton:** 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

կարող վերձակուհի Տիկին ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, **12 rue Saint Sulpice**. *Փարիզ. Մէթրօ՝* **Odeon**. *կը կարէ ամենավերջին նորաձեւութիւնները թուղթով՝* Manteau, Robe de Soir, Robe de Mariage *եւ* Robe d'Après midi:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ ԳՐԻԶԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ

Կարող գիտցողներու դիւրութեան համար, երբ կը փափաքին, կերպասը կը կտրէ իրենց վրայ չարմար գնով: Կ'ընդունի Կիրակի եւ շաբթուայ բոլոր օրերը: Գիշերներն եւս կարելի է: Կը ղրկենք վերջին նորաձեւութեան թուղթեր օտար երկիրներ բնակող ներուն:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՓԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Գատուոյ մէտայլ Ֆրանս. Աւոդջապահ. Նախարարութենէն

85, Rue Julien Lacroix, Paris (20e)

Métro BELLEVILLE կամ COURONNE Tél. MENIL. 45—43

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն Ամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշագործ, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապես անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէական Թելադրական եւ ֆրէյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սաեւ արանց եւ կանանց ծննդամարզային եւ վեներային հիւանդութիւններուն համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդները կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Ատամնաբուժարանը կը ղեկավարուի փարիզի Համալսարանէն շրջանաւարտ ատամնաբոյժի մը կողմէ: Ամենալայն պայմաններ ակումներու խնամքի եւ ոսկի կապմածներու (քուրօն եւլլն.) շինութեան համար:

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՍՈՎՐԵՑԷՔ

Foyer Français *ձեռնարկած է Ֆրանսերէնի դիւրերային դասընթացք հաստատել Պելվիլի եւ Ալֆոռվիլի Հայերուն համար: Ամսական 5 ֆրանք:*

Փափաքողները կրնան գրել Պ. Դր. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆի, 5, Rue Emile Desvaux. Paris 19:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԵՐԶՆԿԱՅԻ եւ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Երզնկայի եւ Շրջակայից Հայր. Միութեան առժամեայ յանձնախումբը ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւշրջակայքէն երկտեղ բոլոր հայրենակիցները այսօր Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին 40, Բիւ տը Պէլվիլ: Օրակարգ.— Ծրագիր-կանոնագրի վաւերացում եւ վարչութեան ընտրութիւն:

Ա.ժ. վարչութիւն

Փարիզ, 4 Ապրիլ 934

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ

9ՐԴ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ, ԿԷՍ, ՔԱՌՈՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԿՐՆԱՔ ԳՆԵԼ ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ, 8 ԱՊՐԻԼ, ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ Ժ. 9Ը

ՈՉ ՈՔԻ ՉԻ ՄԵՐԺՈՒԻՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ, բայց խուճապի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի գնումը չյետաձգել վերջին վայրկեանին:

ԴՐՍԱՆԵՆԱԿԻ ՄՈՒՏՔԻ Է՝ **2, Ave. RENÉ BOYLESVE**

A. GODOVANNIKOFF

30, Quai de Passy, Paris (16)

Tél. Jasmin: 01-50 Métro: Passy

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օղին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարմիր պիտակով: Ընգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)

ՆԻՍԻ ԳՕՐԾԱԿԱԼ.—

M. M. H. Khatchadourian et Danielian *24, rue Assalit. Nice (A. M.)*

ՄԱՅՐԱՆՈՑ

Villa ANNETTE

6, rue de d'Atlas, 6

(Buttes Chaumontի պարտէզէն 25 մէթր հեռու)

Tél. NORD: 46-65

Վիրաբուժական գործողութեանց եւ ծննդաբերութեանց ընդարձակ սրահներ՝ արդիական ամէն յարմարութիւններով. լուսաւոր օդասուն, գեղեցիկ սենեակներ:

Կ'ընդունինք Assurance Socialeի հիւանդներ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ

Մէթրօ՝ Belleville et Simon Bolivar, *Հանրակառք՝ թիւ 5, 26:*

Օթօպիւս՝ N. BF. BN.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ

ՍՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

33. Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ:

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարանները, կուտայ certificats de coutumeներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՆՐԲՈՒՇԱԲԹ՝ 10 ԱՊՐԻԼ MARDI 10 Avril 1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2466 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՞ՒՐ Կ'ՈՒԶԵՆ ՅԱՆԳԻԼ...

1933 դեկտ. 24ի դէպքէն ի վեր, առաջին անգամ է որ հայկական խռովութեանց մասին լուր մը կ'երեւայ եւրոպական թերթերու մէջ։

Կը նշանակէ թէ՝ իսկապէս ծանր են եղած Պոսթընի եւ Շիքագոյի խռովութիւնները (Տես «Վերջին ժամ»ը)։

Մնաց որ, հեռագիրը իր չոր ու ցամաք վիճակին մէջ ալ չատ բան կը պատմէ.— Ինը վիրաւոր եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ՝ Պոսթընի մէջ։ Եօթը վիրաւոր եւ հինգ ձերբակալութիւն՝ Շիքագոյի մէջ...

Վերջերս վողոյային ցոյցերն ու ընդհարումները սովորական դարձած են Մ. Նահանգներու զանազան քաղաքներուն մէջ, իբրեւ հետեւանք ջղագրգիռ մթնոլորտի մը որուն վրայ անդադար իւղ կը լեցնէ հակադաշնակցական խառնիճաղանճը։

«Մի բացեալ ճակատ» կոչուած արշաւական մը անսպառ դրամագլուխի վերածելով Ղեւոնդ արք.ի սպանութիւնը, երեք ամիսէ ի վեր Թոյն կը սրսկէ սանձակոտոր խուժանավարութեամբ։

Եթէ մէկը ժամանակ ունենար հաւաքելու այս առթիւ խօսուած ճառերն ու եղած հրատարակութիւնները, պիտի չմմէր ահնոյ պարզած անբարոյականութենէն։

Այսքան պղծութիւն, կիրք եւ գարշանք՝ ոչ իսկ Ջարդարարներու հասցէին արտասանուած եւ գրի առնուած էին, տարիներէ ի վեր։

Զպիտի հաւատաք, եթէ ըսենք թէ եղան գրիչներ որ Թուրքէն ալ աւելի գազան, հրէշ եւ ճիւաղ հռչակեցին Դաշնակցութիւնը, հիներով եւ նորերով, մեռածներով եւ ողջերով։

Ամէն մէկ ճառ որ կը խօսուէր, ամէն մէկ տող որ կը գրուէր այս առթիւ, ուղղակի կամ անուղղակի հրաւէր մըն էր եւ է՝ խանգարելու «Դաշնակ»ին վրայ, անարգելու, զզեստներու, ոչնչացնելու զայն։

Շատ մը «բողոք»ի ժողովներ այնքան գրգռիչ եւ սրիկայական տեսարաններ պարզեցին որ, «Մի բացեալ»ի հրամանատարները ի բնէ ալ սարսափեցան։

Այդ հրամանատարներուն ամէնէն զզուելին, պատուելիներու «կոչնակ»ը, վերջերս խեղճացած՝ յորդոր կը կարդար թէ պէտք չէ «սահմանէն դուրս ելլել, թէ եղած սանձարձակութիւններէն տուժողը հայ ժողովուրդն է» եւ թէ «ծայրայեղութիւնները կրնան ծանր հետեւանքներու հասնիլ»։

— «Ժողովրդային յուզումնալից շրջաններու մէջ, երբ մարդիկ կարծես խելք գործածելէ դադրած՝ միայն զգացումներով կը շարժին, բնական է որ ծայրայեղութիւններ տեղի ունենան ... Սակայն ժողովուրդին բանիմաց դասին պարտականութիւնն է իրենց ազդեցութիւնը գործածել եւ չթողուլ որ անպատասխանատու անհատներ անխորհուրդ եւ անխոհեմ վարմունքներու հետեւին»։

Եւ այս այն թերթն է, որ մէկը միւսէն թունահոտ խմբագրականներ հրատարակեց, ազդարարելու համար թէ Դաշնակցութիւնը «պատերազմ» է հռչակած «ազգին դէմ»...

Պատուելիներու օրկանը պարտք սեպած էր խելքի կանչելու նաեւ կիները.— «Հայ կինը երբեք կորսնցնելու չէ արդարութեան զգացումը»։

Արդարեւ, կարգ մը կիներ ալ, կորսնցուցած՝ խղճի եւ ամօթխածութեան ամէն զգացում, փողոցէ փողոց եւ տուներու մէջ վայելեցան այս ճակատին վրայ, անպատմելի գռեհկութիւններ գործելով։

Անոնք էին — հայ մայրեր եւ քոյրե՛ր — որոնք մէկ – երկու անգամ դարանի կեցան փողոցներու անկիւնը, անարգելու, հրմշտելու, բիրերով եւ քարերով խոշտանգելու համար բանտէն դարան փոխադրուած ամբաստանեալները։ Այն աստիճան որ, ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ ամուր շղթաներ կազմել։

Հակադաշնակցական մամուլը յաւելեալ եւ ճոխացեալ մանրամասնութիւններով, բոլշեւիկեան պարծանքով եւ գարշելի չափազանցութեամբ կ'արձանագրէր այս «քաջագործութիւնները»։

Դեռ վերջերս, Նիւ Եորքի Դաշնակցական ժողովին առթիւ, որ տեղի ունեցաւ կատարեալ բարեկարգութեամբ եւ մեծ յաջողութեամբ, հակադաշնակցական մամուլը չդիմեցաւ նկարագրութիւններ կը հրատարակէր խայտառակ ցոյցի մը ակնարկելով։

Մինչ ամերիկեան թերթերը կը գրէին թէ երեք հարիւր հոգի չարուած էին ճամբուն վրայ, հակառակորդ մամուլը հազարի, նոյն իսկ երեք հազարի վերածեց բազմութիւնը, եւ գրեց ու գրեց բանե՛ր որոնք սահմանուած էին ոտքի վրայ քուն բերելու։

Եւ բոլոր նկարագրութեանց մէջ, մարդիկ պատի՛ւ կը սեպէին չեչտել թէ՝ Դաշնակիներու բռնած եռագոյնը «ըզքաուեցաւ», թէ՝ Դաշնակիներու բռնած եռագոյնը «ցեխերուն մէջ նետուեցաւ», թէ վողոցը «ռազմադաշտ»ի փոխուած էր...

Ուրեմն, պարա՛բա զեռնի վրայ ինկած էին կուսակցական մոլեռանդութեան, հանրային անբարոյականութեան, խուժանային խաչակրութեան հունաերը։

Եւ ահա երկու նոր դէպքեր, երկու տարբեր քաղաքներու մէջ, հաւասարապէս ծանրակշիռ եւ արիւնալի։

Հետագիրը մանրամասնութիւններ չի տար։ Այնպէս որ, կարելի չէ ճշդել թէ ո՛ր կողմն է եղած նախայարձակը կամ պատասխանատուն։

Հաւանաբար եկեղեցիները գրաւելու փորձ մըն է կատարուած, քանի որ, անցեալ սեպտեմբերէն ի վեր, զաղութը երկու-բի բաժնուած ըլլալով, երկու Առաջնորդարան եւ երկու Ազգ. Վարչութիւն իրենց միջեւ բաժնած են եկեղեցիներն ու ազգ. հաստատութիւնները։

Սպասելով մանրամասնութեանց, կ'ուզէինք իմանալ թէ ո՛ւր պիտի յանգի այս փոթորիկը։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՁԱՆՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊՈՍԹընի ԵՒ ՇԻՔԱԿՈՅԻ ՄԷՋ

Ղեւոնդ արք.ի սպանութեան առթիւ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐ ԵՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն ապրիլ 9 թուականով.—

Պոսթընէն կը հաղորդեն թէ հայկական եկեղեցիին հակառակորդ խմբակցութիւնները իրարու վրայ նետելով Ղեւոնդ արք.ի սպանութեան պատասխանատուութիւնը, կռուի բռնուեցան։ Հակառակորդները դանակներով զինուած իրարու դէմ ճակատեցան փողոցներուն մէջ։ 9 հոգի վիրաւորուեցան։ Ոստիկանական կարեւոր ուժեր վերահաստատեցին բարեկարգութիւնը եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարեցին։ Ոստիկանի մը ականջը փրթաւ։

Շիկագոյի մէջ ալ խռովութիւններ ծագեցան նոյն պատճառով։ Զորս կիներ Էւ երեք այրեր վիրաւորուեցան եւ հիւանդանոց փոխադրուեցան։ Զորս կիներ եւ այր մը ձերբակալուեցան։

⁂ Նոր լուրերու համաձայն (անթել), 250 ոստիկաններ արտասուաքեր ռումբերով յարձակեցան ցուցարարներուն վրայ։ Հազարաւոր Հայեր խոնըհուած էին Պոսթընի եկեղեցիին չարակից փողոցներուն մէջ։

ԹՈՒՐՔԻԱ Կ'ԱՒԵԼՑՆԷ ԻՐ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պոլսէն կը հեռագրեն « Թայմզ »ի.— Դաւիլիոը որոշեց աւելցնել ծովային եւ օդային ուժերը։ Այս առթիւ անհրաժեշտ վարկերը պիտի նախատեսուին երկմտացոյցին մէջ որ շուտով կը ներկայացուի Ազգ. Մեծ ժողովին։

Թուրքերը կը տրտնջան, Իտալացիները կը շոգեն

Գրած էինք թէ իտալական կառավարութիւնը հանգստացուցիչ հաւաստիքներ տուած է Հռոմի թրքական դեսպանին, Մուսոլինիի ճառին առթիւ։ Այս առթիւ արտաքին գործավարն ալ յայտարարութիւններ ըրաւ Ազգ. Մեծ ժողովին մէջ։

Հակառակ այս հաւաստիքներուն, թուրք մամուլը կը շարունակէ բողոքել այդ ճառին դէմ, մանաւանդ որ, իտալական մամուլը վերջերս գրած էր թէ Թուրքիա Պալքանեան ուխտին հետ ստորագրեր է նաեւ պայմանագիր մը որով յանձն կ'առնէ ճնշաստանի վերադարձնել Երկոտասան կղզիները։

Ձիշդ այս բանավէճի ընթացքին ստորագրուեցաւ առեւտրական դաշնագիր մը, 1929 օգոստոս 3ի առժամեայ պայմանագրին փոխարէն, մեծ գոհունակութիւն պատճառելով երկու երկիրներուն։ Իտալական մամուլը գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ այս իրողութիւնը, շեշտելով թէ Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ գործակցութիւնը անհրաժեշտ է, պահպանելու համար հաւասարակշռութիւնը՝ Մօտաւոր Արեւելքի եւ արեւելեան Միջերկրականի մէջ։ «Իտալիա եւ Թուրքիա հակամարտ շահեր չունին, կ'ըսէ «Մէսաճէրօ», ընդհակառակն, երկու երկիրները ամէն պատճառ ունին գործակցելու ծովային երթեւեկի եւ առեւտրական փոխանակութեանց համար։ Ահա թէ ինչու էնկիւրիի մէջ ստորագրուած նոր դաշնագիրը անկասկած սխալներ պիտի տայ»։

Ինչպէս կ'երեւայ, իտալական թերթերն ալ կ'ուզեն փարատել Թուրքերու կասկածները՝ Մուսոլինիի դիտումներու մասին։

Ամէն փաշա պիտի պատասխանէ Մուսոլինիի

Իզմիրէն կը հեռագրեն.— Մ. ՔԷմալ Իզմիր մեկնեցաւ, ուր Ընտէք փաշա մեծ ճառ մը պիտի խօսի Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան մասին, մասնաւորապէս ծանրանալով Մուսոլինիի վերջին ճառին վրայ։

Իտալիոյ դերը Արեւելքի մէջ

Անցեալ գեկտեմբերին արեւելեան ուսանողներու համաժողով մը տեղի ունեցաւ Հռոմի մէջ։ Իբրեւ արդիւնք, կազմուած է մնայուն դրասենեակ մը որուն կեդրոնը կը գտնուի Հռոմի մէջ եւ որ իր առաջին ժողովը սարքեց անցեալ չաբթու։ Արարներու պատուիրակը այս առթիւ պարզեց կազմակերպութեան նպատակները.— մտաւոր համերաշխութիւն մը հաստատել եւ զարգացնել ընկերական ոգին՝ արեւելեան ուսանողներուն միջեւ, դիւրացնել ուսանողներու բնակութիւնը՝ Եւրոպայի մէջ, քաջալերել Արեւելքի եւ Արեւմուտքի մերձեցումը։ Պոմպէյի համալսարանէն ուսուցիչ մը խօսեցաւ Հնդկաստանի տեղերու մասին. ուրիշ Հնդիկ մը բացատրեց ուսանողներու պատասխանատուութիւնը՝ խաղաղութեան մասին։

Իտալական մամուլը կը դնահատէ այս ձեռնարկը, իբրեւ սկզբնաւորութիւնը Արեւելքի եւ Արեւմուտքի գործակցութեան, այնպէս ինչպէս բացատրած էր Մուսոլինի, համագումարին բացման առթիւ։

Արդեօք հայ ուսանողներն ալ որ եւ է կապ ունի՞ն այս ձեռնարկներուն հետ...

Նախկին ռազմիկներէն ալ զոհողութիւն կը պահանջուի

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՏՈՒՄԷՐԿԻ ՑՈՐԴՈՐՆԵՐԸ

Երէկ, երկուշաբթի, նախկին ռազմիկներու պատուիրակութիւն մը հրաւիրուեցաւ վարչապետ Պ. Տումէրկի էով, որ խնդրեց կամաւոր զոհողութիւններ ընել, օգնելու համար երկմտացոյցին հաւասարակշռութեան։ Նախկին ռազմիկները նախընթաց օր ժողով գումարելով, որոշած էին ընդդիմանալ իրենց հանգստեան թոշակներու կրճատման։ Բայց կը թուի թէ պիտի համակերպին եւ կառավարութիւնը վաղն իսկ, չորեքշաբթի, հրապարակ պիտի հանէ հրամանագիր — օրէնքներու նոր շարքը, լրացնելու համար չորս միլիառ ֆրանկի խնայողութիւնը։ (Անցեալ շաբաթուան հրամանագիրներով կրճատուած էր 2,760,000,000 ֆրանկ)։ Կը կարծուի թէ հարիւրին 3 ընդհանուր զեղչ մը պիտի կատարուի բոլոր կենսաթոշակներուն վրայ, բացառութիւն համարելով հարիւրին հարիւր անկարները (իբրեւ հետեւանք պատերազմի վէրքերու)։ Այս կրճատումէն պիտի գոյանայ 125–150 միլիոն։ Պիտի կրճատուի նաեւ հանգստեան յատկացուած գումարը, որ 1,360,000,000 ֆր.է ներկայ երկմտացոյցին մէջ։ Այսպէս, կը կարծուի թէ 500,000 նախկին պատերազմիկներ, որոնք տարեկան 1200 ֆր. կը ստանան, այսուհետեւ պիտի ստանան միայն 500, իսկ իբր 500,000 հոգի ոչ կը ստանան տարեկան 500 ֆր., պիտի զրկուին որեւէ նպաստէ։ Կըսուացուի 500 միլիոն ֆրանկ խնայել այս կրճատումներով։ Իսկ ազգ. վիճակահանութեան եկամուտը, որ 600 միլիոն ֆրանկէն պակաս չէ եղած, երկմտացոյցէն պիտի հանուի եւ պիտի յատկացուի նախկին ռազմիկներուն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԷԿԸ ՄԻՒՍԻՆ ԳԼԽՈՒՆ

»»»·«««

« Միացեալ ճակատ »ի կարմիր եւ դեղին խաչակիրները կը շարունակեն մուր եւ փրփուր տեղալ Դաշնակցութեան եւ Դաշնակցականներու գլխուն, այստեղ եւ ամէն տեղ։

Բայց, միայն Դաշնակցութե՞ան դէմ։

Ճակատը ճակատ է կազմած նաեւ « ճակատ »ին դէմ, որ կը ճարճատի իւրմէ իր մէջ։

Ձէ՞ք յիշեր վէրը։— Ռամկավար – ները « Դուրեան յանճնախումբ » մը կազմեր էին Հնչակեաններուն հետ, ժողովներ սարքելու, տոլար ժողվելու եւ·· դատակոծ ծախքերը հոգալու համար։

« Բանուոր », Ամերիկայի բոլշեւիկներուն օրկանը, ատեն մը կարաւանին պոչ կազմելէ յետոյ, բաժնուեցաւ եւ ուրիշ յանճնախումբ մը կազմից։

Այս առթիւ, ծանր մեղադրանքներ կ'ուղղէր Ռամկավարներուն, պատմելով թէ « ԱՌԱՋ ԴՐԱՄ ԿԸ ԿՈՐԶԵՆ» յանճնախումբին «ԾԱԽՍԱԼԻՑ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸՆ » եւ կ'ուզեն «չաղ – չաղ» ամսականներ ապահովել։

Իսկ « Պայքար », Ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը, « ԹԵՐԹԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԱՒԵԼՑՆԵԼՈՒ ՆԿԱՏՈՒՄ – ՆԵՐ » վերագրեց « Բանուոր »ի խմբակին։

Միւս կողմէ, Ռամկավարներու Շրջ. Վարչութիւնը պաշտօնական յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կ'ազդարարէ թէ « համայնա – վար Հայերը ազգային կուսակցութիւն մը չեն, հետեւաբար պէտք չէ որ մասնակցին մեր ազգային կեանքին », թէ ասոնք Ամերիկայի կոմունիստ կազմակերպութեան « մէկ հատուածն են »։

Այս ճամբուն վրայ, ռամկավարներուն օգնութեան կը հասնի « Երիտասարդ Հայաստան »ը, կարմրած Հընչակեաններուն օրկանը, որ կատաղի հակադաշնակցական է իր ծնած օրէն, եւ որուն աչքին «Նոր Երկիր»ն ալ իբրաւունք չունի Հնչակեան կոչուելու։

Չէի՞ք ուզեր կարդալ իր վերջին յայտնութիւնները։ (*Խօսքը բանուոր – բականներու մասին է*)։

— « Այսպէս ըրին անոնք երէկ, ներգաղթի հարցին մէջ, երբ ինքնագլուխ ճամբայ ելան եւ ամբողջ ա – մերիկահայ զաղութէն հազիւ հազ կրցին չորս հազար տոլարի դումար մը փրցնել, եւ յետոյ, այդ դումարն իսկ անցագային « Բանուոր » թերթին կոկորդը, հակառակ այս ու այն կողմէն եղած բողոքներուն եւ հաշիւներու փնտռտուքին։

Այսպէս ըրին անոնք մուտք գործելով Հօկի եւ պետական կարմիր Խաչի մէջ, եւ բացառապէս Մորմ. Հայաստանի նիւթապէս օգնելու եւ անոր չինարարական աշխատանքներուն նպաստելու կոչուող այս երկու հաստատութիւնները քանդեցին ու այդ հաստատութիւններու դանձը դատարկեցին « Բանուոր » թերթի հաշուոյն։

Այդպէս կ'ընեն անոնք այսօր ամերիկահայութեան մէջ կատարուած ծանօթ ոճիրի մը հետ կապուած աչքախտանքներու եւ չարժումներու մէջ։ Երէկուան պայքարին մէջ Ղեւոնդ արք. Դուրեանը կապիկ չինող այս խմբակին մարդիկը, այսօր՝ անոր դիակին չուրջ պար կը դառնան, կոկորդիլոսի արցունքներ կը թափեն եւ կը կանան իրենց կեղծ ելոյթներով՝ հայ զանգուածի համակրութիւնը իրենց կողմը առնել, ու դրամ քաշել, դրամ՝ կարգ մը դատարկապորտ ծոյլեր ապրեցնելու համար »։

Կրնայի՞ք ըսել, խնամիներու այս « գաղափարական » պայքարին մէջ, ո՞րն է ամէնէն թշուառը կամ քաղաքականը,— հայ – լուսաւորչական ռամկավա՞րը, բոլշեւիկ բանուորա – կա՞նը թէ սոցիալ – դեմոկրատ հրնչակեանը···

ՎԱՐԴԳԷՍ

Պետական պարտօնեաներու խրտուիլներ

Առաջին 14 հրամանագիրներու հրատարակութենէն ի վեր ժողովները, բողոքները եւ խորհրդակցութիւնները իրարու կը յաջորդեն։ Զօրաշարժի ենթարկուած են պետական պաշտօնեաներու բոլոր կազմակերպութիւնները, թղթատարականէն մինչեւ ուսուցչականը։ Եւ սակայն, տիրող կարծիքը այն է թէ ընդհանուր գործադուլ չկրնար հռչակուիլ, բացի համայնավարական խմբակցութեանց խլրտումներէն։ Պետական պաշտօնեաներու Դաշնակցութիւնը յանձնարարեց իր ազդ. խորհուրդին՝ գործունէութեան միջոցներ մշակել, մէկը ըլլալով նաեւ գործադուլը, բայց առ այժմ բողոքը պիտի ունենայ համատարած ցրոցպատնեշի մը հանդամանքը, ընդդէմ տուրքէ խուսափողներու։ Արդարեւ, հազարաւորներ կան որ տուրք չեն վճարեր կամ պակաս կը վճարեն, ինչպէս կը խոստովանէր վերջերս էմմական նախկին նախարար մը։ Պետական պաշտօնեաներու դաշնակցութիւնը ի հարկին հրատարակ պիտի հանէ այս պարտազանցներուն անունները եւ պիտի պահանջէ անոնց տուրքերով դոցել երմտացոյցին բացը, փոխանակ իրենց թոշակները կրճատելու։

Եղած բողոքներուն եւ հետաքննի կեդրոնին մէջ կատարուած ցոյցի մը հետեւանքով, կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ կարգ մը լուսաբանութիւններ հրատարակել, 14 հրամանագիրներու մասին։ Միւս կողմէ, կ'ըսուի թէ ի հարկին խստութեան պիտի դիմէ։

Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ, որ վերջացաւ կիրակի օր, ընդհ. քարտուղարը նորէն յարձակեցաւ համայնավարներուն վրայ, զանոնք պատասխանատու հռչակելով կիրակի օրուան միթինկին խափանման։ Ընկերվարականները մեծ զգուշութիւններ ձեռք առած էին կիրակի օր, ապահովելու համար իրենց միթինկին բարեկարգութիւնը։ Որ եւ է դէպք չպատահեցաւ։

Մահ Արմենակ Մանիսալեանի

Պուէնոս Այրէսի մէջ իր մահկանացուն կնքած է ծանօթ առեւտրական Պ. Արմենակ Մանիսալեան, որ կարեւոր դեր կատարած է ռումանահայ ազգ. կեանքին մէջ։

Ծնած 1874ին Էնկիւրի, եւ իր ուսումը ստացած Պոլիս, Պէրպէրեանի մէջ, հանգուցեալը իր պատանի հասակին գացած էր Ռումանիա՝ գործակցելու Մանիսալեան եղբարց առեւտրական տան։ Շնորհիւ իր յամառ աշխատանքին, Արմենակ Մանիսալեան կրցած էր հետզհետէ դէպի մը դառնալ առեւտրական հրապարակի վրայ, եւ վայելել պաշտօնական շրջանակներու վստահութիւնն ու համակրանքը։ Անկախ Մանիսալեան տան բերած իր գործակցութենէն, Արմենակ Մանիսալեան դեր կատարեց նաեւ երկրին տնտեսական կեանքին մէջ, մանաւանդ պատերազմի շրջանին, երբ նախագահն էր Արմտիէի վաճառականներու ընկերակցութեան, եւ իր այդ հանգամանքով իր աջակցութիւնը կը բերէր երկրին՝ դժուարին վայրկեաններու մէջ։ Մանիսալեան անդամակցած է նաեւ Առեւտրական Սենեակին եւ Սակարաճի Իրաւաբար Մարմնին, իր բոլոր պաշտօններուն մէջ ալ օգտակար հանդիսանալով իր ազգակիցներուն։ Մանիսալեան տան փլուզումէն յե –

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿՈՅԻ ՑՈՂՈՒՄԸ

ՀԱՅԿՈՅԻ ՑՈՂՈՒՄԸ ՄԻ ՀՈՒՅԶԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկոյի ցողումը մի հույզային պատմվածք է, որ ներկայացնում է հայ գյուղացու կյանքը, նրա հոգեբանությունը, նրա ուրախությունն ու տրտմությունը, նրա հավատն ու հույսը։ Հեղինակը հմտորեն նկարագրում է գյուղի կենցաղը, նրա սովորությունները, նրա խոսվածքը։ Գրքի գլխավոր հերոսը Հայկոյի ցողումն է, որը խորհրդանշում է հայ գյուղացու կապը հողի հետ, նրա հավատը աշխատանքի նկատմամբ։

Հեղինակը հաջողությամբ օգտագործում է գյուղական բանահյուսության տարրերը, ինչպիսիք են առածները, ասացվածքները, հանելուկները։ Դրանք հարուստ են հայ գյուղացու իմաստությամբ և դիտողականությամբ։ Գրքում կան նաև հայկական տոների նկարագրություններ՝ Վարդավառ, Տրնդեզ, Ամանոր, որոնք ևս կարևոր տեղ են գրավում գյուղական կյանքում։

Գրքի լեզուն պարզ է, հստակ և գեղեցիկ։ Հեղինակը խուսափում է գրական ոճի չափազանց բարդ կառուցվածքներից և նախընտրում է ժողովրդական խոսվածքին մոտ ոճը։ Սա գրքին հատուկ է դարձնում ինքնատիպություն և հեշտացնում է ընթերցանությունը։

Գրքի կերպարները կենդանի են և համոզիչ։ Հայկոյի կինը՝ Նազանը, նրա երեխաները, հարևանները, գյուղի ծերերը — բոլորը ստեղծում են մի ամբողջական պատկեր, որը ներկայացնում է հայ գյուղացու ամբողջ աշխարհը։

Հայկոյի ցողումը մի գիրք է, որը կարդալուց հետո մնում է մի տաք, լուսավոր զգացողություն։ Այն հիշեցնում է մեզ մեր արմատների, մեր ժողովրդի հոգևոր հարստության մասին։ Սա մի գիրք է, որը պետք է կարդան բոլոր նրանք, ովքեր ուզում են ավելի լավ ճանաչել հայ մարդուն և հայ հոգին։

ՀԱՅԿՈՅԻ ՑՈՂՈՒՄԸ ՄԻ ՀՈՒՅԶԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկոյի ցողումը մի հույզային պատմվածք է, որ ներկայացնում է հայ գյուղացու կյանքը, նրա հոգեբանությունը, նրա ուրախությունն ու տրտմությունը, նրա հավատն ու հույսը։ Հեղինակը հմտորեն նկարագրում է գյուղի կենցաղը, նրա սովորությունները, նրա խոսվածքը։ Գրքի գլխավոր հերոսը Հայկոյի ցողումն է, որը խորհրդանշում է հայ գյուղացու կապը հողի հետ, նրա հավատը աշխատանքի նկատմամբ։

Հեղինակը հաջողությամբ օգտագործում է գյուղական բանահյուսության տարրերը, ինչպիսիք են առածները, ասացվածքները, հանելուկները։ Դրանք հարուստ են հայ գյուղացու իմաստությամբ և դիտողականությամբ։ Գրքում կան նաև հայկական տոների նկարագրություններ՝ Վարդավառ, Տրնդեզ, Ամանոր, որոնք ևս կարևոր տեղ են գրավում գյուղական կյանքում։

Գրքի լեզուն պարզ է, հստակ և գեղեցիկ։ Հեղինակը խուսափում է գրական ոճի չափազանց բարդ կառուցվածքներից և նախընտրում է ժողովրդական խոսվածքին մոտ ոճը։ Սա գրքին հատուկ է դարձնում ինքնատիպություն և հեշտացնում է ընթերցանությունը։

Գրքի կերպարները կենդանի են և համոզիչ։ Հայկոյի կինը՝ Նազանը, նրա երեխաները, հարևանները, գյուղի ծերերը — բոլորը ստեղծում են մի ամբողջական պատկեր, որը ներկայացնում է հայ գյուղացու ամբողջ աշխարհը։

Հայկոյի ցողումը մի գիրք է, որը կարդալուց հետո մնում է մի տաք, լուսավոր զգացողություն։ Այն հիշեցնում է մեզ մեր արմատների, մեր ժողովրդի հոգևոր հարստության մասին։ Սա մի գիրք է, որը պետք է կարդան բոլոր նրանք, ովքեր ուզում են ավելի լավ ճանաչել հայ մարդուն և հայ հոգին։

ՀԱՅԿՈՅԻ ՑՈՂՈՒՄԸ ՄԻ ՀՈՒՅԶԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկոյի ցողումը մի հույզային պատմվածք է, որ ներկայացնում է հայ գյուղացու կյանքը, նրա հոգեբանությունը, նրա ուրախությունն ու տրտմությունը, նրա հավատն ու հույսը։ Հեղինակը հմտորեն նկարագրում է գյուղի կենցաղը, նրա սովորությունները, նրա խոսվածքը։ Գրքի գլխավոր հերոսը Հայկոյի ցողումն է, որը խորհրդանշում է հայ գյուղացու կապը հողի հետ, նրա հավատը աշխատանքի նկատմամբ։

Հեղինակը հաջողությամբ օգտագործում է գյուղական բանահյուսության տարրերը, ինչպիսիք են առածները, ասացվածքները, հանելուկները։ Դրանք հարուստ են հայ գյուղացու իմաստությամբ և դիտողականությամբ։ Գրքում կան նաև հայկական տոների նկարագրություններ՝ Վարդավառ, Տրնդեզ, Ամանոր, որոնք ևս կարևոր տեղ են գրավում գյուղական կյանքում։

Գրքի լեզուն պարզ է, հստակ և գեղեցիկ։ Հեղինակը խուսափում է գրական ոճի չափազանց բարդ կառուցվածքներից և նախընտրում է ժողովրդական խոսվածքին մոտ ոճը։ Սա գրքին հատուկ է դարձնում ինքնատիպություն և հեշտացնում է ընթերցանությունը։

Գրքի կերպարները կենդանի են և համոզիչ։ Հայկոյի կինը՝ Նազանը, նրա երեխաները, հարևանները, գյուղի ծերերը — բոլորը ստեղծում են մի ամբողջական պատկեր, որը ներկայացնում է հայ գյուղացու ամբողջ աշխարհը։

Հայկոյի ցողումը մի գիրք է, որը կարդալուց հետո մնում է մի տաք, լուսավոր զգացողություն։ Այն հիշեցնում է մեզ մեր արմատների, մեր ժողովրդի հոգևոր հարստության մասին։ Սա մի գիրք է, որը պետք է կարդան բոլոր նրանք, ովքեր ուզում են ավելի լավ ճանաչել հայ մարդուն և հայ հոգին։

ԷՋԵՐ ՅԱՅԱՍՊԱՆԻ ՍԱՐՍԱՓԱԼԻՑ, 1914-20

(1)

1.— ԱՐԵՒԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆ

1914-ի ամրան ես դպրատան եղայ ամառ գիւղ, ուր հօրս տունը եւ տարօն ունէինք։ Մեր գիւղը մեծ է, ունի 3 հազար բնակիչ։ Մեր տունը գիւղի ծայրն էր, ճամբու վրայ։ Ամէն առաւօտ կանուխ կ՚արթնայի, կ՚երթայի ջուր կը բերէի, ճաշ կ՚եփէի, ապա կ՚երթայի արտերը։ Ես միայնակ չէի։ Մեր գիւղի աղջիկներն ալ կ՚երթային արտերը։ Ես ամէնէն փոքրն էի։ Ամէնքն ալ ինծի կը նայէին իբրեւ մանուկի։ Ես ալ ամէնքն ալ կը սիրէի։ Ամէնէն աղուոր աղջիկը Զարուհին էր։ Ան ինծի հետ շատ կը խօսէր։ Ես ալ կը սիրէի զայն։ Ան ինծմէ մեծ էր, 17 տարեկան։ Ես 14 տարեկան էի։ Ան ինծի համար ամէնէն գեղեցիկ աղջիկն էր։ Ես ալ ամէնէն աղուոր տղան էի։ Ամէնքն ալ կ՚ըսէին, որ ես ու Զարուհին իրարու համար ստեղծուած ենք։ Ես ալ կը հաւատայի։ Ան ինծի համար ամէնէն գեղեցիկ աղջիկն էր։ Ես ալ ամէնէն աղուոր տղան էի։ Ամէնքն ալ կ՚ըսէին, որ ես ու Զարուհին իրարու համար ստեղծուած ենք։ Ես ալ կը հաւատայի։

— Ես կ՚երթամ, որ ամառը դասերէս ետք գամ գիւղ եւ քեզի հետ ամուսնանամ, — կ՚ըսէի Զարուհիին։

Ան կը ժպտէր եւ կ՚ըսէր, թէ ինք ալ կը սիրէ զիս։ Ան ինծի կը խոստանար, որ ինք ալ պիտի սպասէ ինծի։ Ես ալ կը խոստանայի, որ պիտի չմոռնամ զայն։ Ան ինծի կը նուիրէր իր ձեռագործ գոգնոցը։ Ես ալ կը նուիրէի իմ գօտիս։ Ան ինծի կը նուիրէր իր ձեռագործ գոգնոցը։ Ես ալ կը նուիրէի իմ գօտիս։

— Ես կ՚երթամ, բայց կը վերադառն

տոյ կը վարէր տնօրէնութիւնը Արմտիի վաճառականներու ընկերակցութեան, թէեւ մեծապէս ընկնուած եւ առողջութեամբ ալ տուժած:

Հանգուցեալը գլխաւոր հիմնադիրն էր այն հիւանդանոցին՝ զոր պատերազմի ընթացքին բացին Հայերը Պուրբէյի մէջ եւ որ մեծապէս ծառայեց հայ անուան շուրջ համակրանք ստեղծելու: Ինքն էր սիւնը Ռումանահայ որբանոցին:

Տասը տարի մաս կազմեց Թեմ. Գործ. Մարմնին՝ վարելով անոր ատենապետութիւնը: Իր մեծագոյն օգտակարութիւնը բերաւ իբր նախագահ Ռումանահայ Միութեան, 1922—1927, իր կապերուն, իր վայելած համակրանքին եւ վստահութեանը շնորհիւ յաջողելով Հայերը զերծ կացուցանել օտարահպատակներու նկատմամբ ի գործ դրուած սեղմումներէն, թոյլտուութիւն մը որուն պտուղները մինչեւ այսօր ալ կը վայելէ հայ տարրը:

Արեւնապի կռիւ յոգրաւաճառներու միջեւ

Կարգ մը թերթեր ցրուիչներու միջոցաւ կը ծախուին, փողոց փողոց եւ բանուկ հրապարակներու վրայ: Կիրակի իրիկուն քանի հոգի վիրաւորուեցան էթուալի հրապարակին վրայ, կռիւ մը ծագած ըլլալով հակառակորդ ցրուիչներու միջեւ: Երկու կողմէն ալ տասը հոգի ծանր վէրքեր ստացան, սալայատակի քարերով, մէկլիներով եւ գաւազաններով: Կռուարարներուն թիւը հարիւրի կը հասնէր: Ցրուիչներուն մէկ մասը ազգայնական թերթեր կը ծախէր, մեւս մասը՝ ընկերվարական թերթ մը: Պահ մը կռիւը այնքան սաստկացած էր որ, բազմաթիւ անցորդներ, այր թէ կին, ստիպուեցան հարեւան չէնքերը ապաստանիլ, որպէսզի քար մը չիյնայ իրենց գլխուն: Բարեբախտաբար ոստիկանութիւնը ժամանակին հասաւ եւ ցրուեց կռուարարները: Ազգայնական ցրուիչները կը պատկանին հռչակաւոր Բոթիի խմբակցութեան:

Շաբաթ օրն ալ կռիւ մը ծագեցաւ երիտասարդ Հայրենասէրներու եւ համայնավարներու միջեւ, Քլիչիի կողմը: Այս կարգի խառնակութիւններ յաճախադէպ են փետրուար 6ի դէպքերէն ի վեր, որովհետեւ թէ ազգայնական եւ թէ ձախակողմեան թերթերը իրարու հետ մրցումի ելած ըլլալով, կ'ատելացնեն չրջուն լրագրավաճառներու թիւը, շաբաթ կէս օրէն յետոյ եւ կիրակի:

Մուրճ, մանգաղ, կեռ խաչ եւ կէօթէ

Մայիս 1ին, 25 միլիոն Գերմանացիներ պիտի գործածեն նոր խորհրդանշան մը, որ կը ներկայացնէ համայնավարական մուրճ — մանգաղը, հիթլերական կեռ խաչը, գերմանական արծիւը եւ կէօթէի գլուխը: Հիթլերի պաշտօնաթերթը կը պանծացնէ նոր չքանչանին գեղարուեստական արժէքն ու խորհուրդը: Կէօթէի գլուխն ալ կողմը պիտի գտնուի մուրճը, ձախ կողմը՝ մանգաղը, տակը՝ գերմանական արծիւը, իր ճանկերուն մէջ բռնած կեռ խաչը: Արծիւին թեւերը պիտի բռնեն մուրճ — մանգաղը: Տրուած բացատրութեան համաձայն, կէօթէի գլուխը կը ներկայացնէ մտաւոր աշխատանքը, մանգաղը՝ դիւղացիին խաղաղ սուրը, իսկ մուրճը՝ աշխատանքէն բրտացած ձեռքով բանուորը: Այս խորհրդանշանով, հիթլերական Գերմանիան կ'ուզէ ներկայացնել մտքի եւ ձեռքի աշխատաւորներու միութիւնը: Կը կարծուի թէ առնուազն 25 միլիոն Գերմանացիներ պիտի կրեն այս չքանչանը, մայիս 1ին, ի պատիւ Աշխատանքի տօնին:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՐԿԱԾ ՋՈՀ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Վալանսէն կը դրեն մեզի.— Ուրբաթ օր հողին յանձնուեցաւ հայ երիտասարդ մը, Յակոբ Քէօմիւրճեան, գոհ եղծելանիւի արկածի մը, Մարսէյլ Վալանսի ճամբուն վրայ:

Յաղթանդամ երիտասարդ մըն էր հազիւ 30ը բոլորած: Երեքշաբթի օր Քրէի տօնավաճառէն վերադարձէին երկու հայ երիտասարդներ տեսնելով արկածը, վալանս փութացած եւ անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրած էին վիրաւորը: Ջկարենալով դիմանալ իր ծանր վէրքերուն, խեղճ երիտասարդը մեռաւ օտար հողի վրայ:

Գործազրկութիւնը Ֆրանսայի մէջ

Պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, մարտ 31ին ապաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 345,780, որոնց 275,330ը այր, 70,450ը կին: Նախընթաց շաբթու այս թիւն էր 347,050, ուրեմն մէկ շաբթուան մէջ պակասած են 1267 հոգի: Անցեալ տարի միեւնոյն ժամանակամիջոցին ապաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 314,190: Ուրեմն, այս տարի աւելցած են 31,593 գործազուրկներ: Սէնի նահանգին մէջ գործազուրկներու թիւն է 172,649 որոնց 98,488ը միայն Փարիզի մէջ: Իսկ միւս նահանգներու մէջ կան 173,134 գործազուրկներ, որոնց 145,538ը այր, մնացեալը կին:

Մարտ 26էն 31 Ֆրանսա մտած են միայն 64 օտար աշխատաւորներ, իսկ մեկնած են 663 հոգի:

*** Բաղաքապետական պաշտօնաթերթը հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ օտար բանուորներու թիւը՝ միայն Սէնի նահանգին մէջ.— ապարեղէն 8588, շինութիւններ՝ 56,545, հանդերձեղէն՝ 27,978, պաշտօնեաներ՝ 36,108, առտնին ծառայողներ՝ 23,986, հողագործներ՝ 1364, ուրիշ պաշտօնեաներ՝ 78,639: Համագումար՝ 233,208: Աշխատանքի նախարարը անցեալ օր հաղորդած ըլլալով թէ 180,000 գործազուրկներ կան Սէնի նահանգին մէջ, թերթերը կը հարցնեն.— Օտար բանուորներու վրայ հսկողութիւնը իսկապէս այնքան խիստ է որքան պէտք է...

Պուլկարիոյ փոսմաներուն փախուստը

Նոր լուրերու համաձայն, յոյնեւպուլկար սահմանին վրայ պատահած դէպքը շատ աւելի ծանր հանգամանք ունի: Եօթը փոսմաբ ընտանիքներ կ'ուզէին Թուրքիա երթալ Ցուճաստանի ճամբով: Պուլկար սահմանապահները կրակի բռնեցին փախստականները, սպաննելով 11 այր եւ կին: Երեք այրեր, իրենց կիները եւ վեց մանուկներ ձերբակալուեցան, իսկ հինգ հոգի յաջողեցան փախչիլ:

ՆԵՐԳԱՂԹ ԱՐԳԻԼՈՒԱ՞Ծ Է ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Պէյրութի «Լիբանան» թերթը կը դրէ թէ կառավարութիւնը արգիլած է Հայաստանի ներդաղթի արձանագրութիւնները:

ՄԱՐՋԱԿԱՆ ԿԵՆՔ

Կիրակի օր տեղի ունեցաւ *Քլիչի Փարկիզէնի* կազմակերպած փութպոլի Ֆրանսայի Բաժակի *Տլմի Ֆինալի* երկու մրցումները, մէկը՝ Փարիզի (Սքատ Ռոլոնգ) եւ միւսը՝ Լիոնի մէջ, խառն բազմութեան մը ներկայութեան: Ֆութպոլ Գլիւպ Սէթի հակառակորդն էր Օլէնպիէ Լիլուան որ պարտուեցաւ Օի դէմ 1 նշանակէտով: Իսկ Օլէնպիէ Մարսէյլի հակառակորդն էր Բասինիկ Գլիւպ Ռուպէ, որ նոյնպէս պարտուեցաւ Օի դէմ 1 նշանակէտով: Ֆինալի մրցումին մնացին երկու Միջերկրականեան զօրաւոր խումբերը: Արդէն այս երկու խումբերը ախոյեանական մրցումներուն դասաւորման մէջ ալ, գլուխը կը գտնուէին:

*** Գալով համաշխարհային բաժակին, Ամսթէրտամի մէջ 40,000 հոգիի ներկայութեան Հոլանտա յաղթեց Իրլանտայի 5ի դէմ 2 նշանակէտով:

*** Փարիզ—Պրիւսէլ հեծելանիւի մրցումն ալ նոյնիսկ հետաքրքրական եղաւ, որովհետեւ 6 ազգերու նշանաւոր հեծելանուրդները դէմ առ դէմ կը գտնուէին: Պրիւսէլի 30 ֆիլոմէթր մնացած վեց պելճիֆացի հեծելանուրդներ կարգը խանգարելով մտան, Պրիւսէլ, բայց Ֆրանսուա Պօնտուէլ առաջին յայտարարուեցաւ: Հեծելանուրդը 393 ֆիլոմէթր ճամբան կտրած էր 11 ժամէն (ժամական 34 ֆիլոմէթր 795 արագութեամբ):

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏի յիշատակին

Հ.Յ.Դ. Իսթ լէ Մուլթնոյի ՄՈՒՐԱՏեանմբը հովանաւորութեամբ ՋԱՒԱՐԵԱՆ կոմիտէի կը տօնէ ՄՈՒՐԱՏի մահուան 15 ամեակը եւ իր ծննդեան 60 ամեակը Ապրիլ 29ին կիրակի օր:

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով եւ մամուլով ցաւակցութիւն յայտնեցին մեր սիրելի որդւոյն ՅԻՐԱՅրի (5 տարեկան) եղերական մահուան առթիւ, որ Մարտ 24ին իր տարեկիցներով խաղացած միջոցին արկածով ջուրը իյնալով խեղդամահ եղաւ: Մեր մասնաւոր շնորհակալութիւնները Պ. Պ. Ց. Ուգունեանի, վ. Հովիւեանի, Մ. Ցօնապետեանի եւ Կ. Բարունակեաններու, որոնք ամէն վտանգ արհամարհելով ինձ հետ ջուրը մտնելով փոքրիկին դիակը ջուրէն հանելով կրցինք փառաւոր թաղում մը կատարել:

Մեր խորին շնորհակալութիւնները նաեւ Պ. Պ. Ը. Մինասեան, Հ. Թորոսեան, վ. Հովիւեան, Մ. Ցօնապետեան, Յ. Ղարիպեան, Այրի Տիկին Ալտնեան, Լ. Յովսէփեան եւ Կ. Աբգարեաններու, որոնք մեր այսքան իրոգեկան ցաւալի կացութեան մէջ 5 օր շարունակ ճաշ տուին մեզի:

վիէն, Սգակիր ծնողք՝ *Տէր եւ տիկին ՄԱՐԴԱՐԵԱՆ*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

15 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՀԻՇԵՑ ՅԻՆ

ՍԵՒՐի «ՊԻՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ

26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)

ԱՒԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ

Ա. ՍԱՐԿԱՃԵԱՆԻ

«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒՐՍ»

Ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար

Կը մասնակցին՝ Տիկիններ *ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՔՆԱՐԻԿ - ՄԱՐԴՈՆԱԼԻ* Օրիորդներ՝ *ՍԻՄԱ, ՅԱՄԱՄԻԿ,* Պարոններ *ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆ, Ա. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ* եւ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ:*

Տեղերու դիները՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք:

Յաճախմանափակ թիւով ըէզերվէներ:

Տոմսերու համար դիմել՝ Դրատուն Հրաճ-Սամուէլ, (51, rue Mr. le Prince), Ֆլորիա նաբարաճը (61, rue Mr. le Prince) եւ Պ. Լ. Գեւոնեանին (17, rue Damesme. Paris 13):

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ վալանսի մասնաճիւղին պարգեւաբաշխութիւնը յետաձգուած է ապրիլ 14ին: Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

LOTERIE NATIONALE

ՑՐԴ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ

ԱՅՍՕՐ, ԺԱՄԸ 19·50ԻՆ

Salle Trocaderoի մէջ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՑՐԴ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ, ԿԷՍ, ՔԱՌՈՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԿՐՆԱՔ ԳՆԵԼ ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ, 10 ԱՊՐԻԼ, ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱ. 9Ը ՈՉ ՈՔԻ ԶԻ ՄԵՐԺՈՒԻՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ, բայց խուճապի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի գնումը չյետաձգել վերջին վայրկեանին:

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ՄՈՒՏՔԸ Է **2, Ave. RENÉ BOYLESVE**

A. GODOVANNIKOFF

30, Quai de Passy, Paris (16)

Tél. Jasmin: 01-50 **Métro: Passy**

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օղին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

փնտռեցէ՛ք գայն կարմիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑի ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)

ՆԻՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—

M. M. H. Khatchadourian et Danielian *24*, rue Assalit. Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre*. *Metro: Porte d'Italie*

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton: 52-73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

*ՀԱՅԱՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ՆՇԱՆՏԱՒԻՔՆԵՐՈՒ, ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ եւ ՀԱՒԱՔՈՒՄՆԵՐՈՒ համար դիմեցէք «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբին որ կը նուագէ հայկական, եւրոպական, կովկասեան եւ արեւելեան եղանակներ. Մասնչելի գին բոլորին համար: Դիմումները կատարել նախօրօք, անձամբ կամ նամակաւ Պ. ՕՆՈՒՍԵԱՆի, 15, Rue Pourtour, Clamart, Seine.

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

Պարտիզակի Տիկ. Դչխուհի Գաբրիէլեան (Ծնեալ Թլեթիւնճեան), հայրը՝ Օննիկ (սպաննուած), մայրը՝ Մարիամ (մեռած) կը փնտռէ իր երկու եղբայրները՝ Կարապետ եւ Յակոբ եւ իր քոյրերը՝ Թագուհի եւ Մարգրիտ: Տեղեկանութեան միջոցին տարադրուած է իր եղբայրներուն եւ քոյրերուն հետ Գոնիա, ուր կորսնցուցած է իր եղբայրը Կարապետ: Իսկ իրենք տարագրուած են Խարբերդ, այդ շրջանին մէջ ալ անյայտացած են իր եղբայրը Յակոբ եւ իր երկու քոյրերը: Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել S. Kaprielian c/o Pharmacie Melikian, Tcharrah Vezarat-DJeng, Tehéran, Perse (Via U. R. S. S.):

— Կը փնտռեմ եղբայրս Օրուսցի Յովհաննէս Թորոսեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն Իսկուհի Թորոսեան, եւ հօրեղբօրորդի Նշան Թորոսեան, հօր անուն՝ Կարապետ որոնք 1919ին Օրտուի որբանոցէն փոխադրուած են Պոլիս: Օրտուի մէջ Յովհաննէս կը տառապէր մէկ քի ցաւէ եւ կը դարմանուէր բժշկներու կողմէ:

Իրենց Պոլիս փոխադրուելէն ի վեր որ եւ է լուր չունին իրենց մասին: Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Անդրանիկ Թորոսեանի, St. Arroman par Mirande, Gers, France.

ՀԱԼԱԾ ՄՈՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ *Թարգ. Ժ. Մ.*

— oo —

— Օհ, այս ի՞նչ է, ըսաւ յանկարծ Մէնսըս դեռնէն բան մը վերցնելով զոր Թ. Ք. անմիջապէս խլեց:

Ասրճանակի փամփուշտ մըն էր. զաւազանը ամրացուց հոն ուր զտնուած էր փամփուշտը եւ չարունակեց իր փնտռտուքը. անօգուտ:

— Վալենամ բան չպիտի կրնանք գտնել այստեղ, ըսաւ Թ. Ք. կէս ժամ աշխատելէ յետոյ. ծնօտը առաւ ձեռքին մէջ ու մտածեց:

— Մէնսըս, ենթադրէ պահ մը որ երեք հոգի ներկայ էին այստեղ — Լէքամընը, վաչխատուն եւ ուրիշ մը, ու ենթադրէ նաեւ որ այդ երրորդ անձն էր թելադրած ժամադրավայրը եւ խօսակցութեան կը հետեւէր անտանելի կէտ մը. այդ պարագային չի՞ կրնար ըլլալ որ անիկա պահուըտած ըլլար այս մացառներուն հետեւէ՝ առանց երկու խօսակիցներէն տեսնելու...

Մէնսըս մտածեց:

— Այո, այդ երկու մացառներուն հետեւէն ալ կրնար դիտել անցուդարձը՝ առանց նշմարուելու:

— Ապրիս, խելացի ես վերջապէս, ըսաւ Թ. Ք... մոքէս ալ անցաւատիկա. մի մոռնար, Մէնսըս որ առաջին անգամ ըլլալով ինծի պէս մտածես...

Մէնսըս խնդաց:

— Այո, այդ երրորդ անձին համար ասկէ անյարմար տեղ չկայ, չարունակեց Թ. Ք. հետեւաբար անիկա այս անկիւնը եկած կրնայ ըլլալ որ եւ է ուղղութենէ, բնականաբար սա ճամբէն չէ եկած, որովհետեւ Լէքամընին սպասող Ցոյնը պիտի տեսնէր զինքը՝ երբ մացառներուն վրայէն դաշտին մէջ ցատկէր. ուրեմն այս դաշտը ուրիշ դուռ մըն ալ ունի ուրկէ ներս մտնելով ու ցանկապատին քովէն ելած է այս անկիւնը եւ... դուռնէն մինչեւ հոս երկարող ճամբուն վրայ նետած ըլլալու է իր սիկառէթը...

— Սիկա՞ռէթը...

— Այո, առանձին ըլլալով անիկա իր սիկառը պիտի ծխէր մինչեւ վերջը...

— Կարելի է ճամբան նետած է...

— Պարապ խօսքեր մի ըներ, ըսաւ Թ. Ք. եւ իր ատորադասին հետ սկսաւ քալել ցանկապատին եզերքէն:

Դաշտին գլխաւոր դուռը կը տեսնուէր արդէն, հազիւ տասը քայլ մը նացեր էր այնտեղ հասնելու համար, երբ Թ. Ք. դուռ սիկառէթ մը որուն կէսը ծխուած էր միայն. թաց էր անդրդուելութեամբ վերցուց:

— Եւ ինչ լաւ տեսակի սիկառէթ... դրպանի դմելիով մը կտրուած. ծխողը ծխափող ալ կը գործածէ եղեր...

Ցանկապատին գլխաւոր մուտքէն դուրս ելան. քալեցին ու հասան երկրորդ քառուղի մը որուն ճամբաներէն մէկը կ'երկարէր Լուիսի կայարանը: Թ. Ք. յանկարծ նշմարեց ինքնաշարժի մը անիւներուն հետքը:

— Ուրեմն կառքը այստեղ հասնելուն ետ դարձեր է, ըսաւ ու քանի մը քայլ եւս յառաջացաւ. ինքնաշարժը հոս կանգ առեր է, յայտնի է. ահաւասիկ մեքենային իւղին հետքը...

Թ. Ք. վար ծռեցաւ.

— Լուցկիներ... ուրեմն կառքը վարողը լուցկի վառեր է... մէկ, երկու, երեք, չորս, հինգ, վեց... եթէ ասանկ օդով մէկ սիկառէթը երկու լուցկի ուտէ, կը նշանակէ երեք սիկարէթ...

Օ՛հ, ահաւասիկ սիկարէթի մը ծայրը... ընդհանրապէս մէկ սիկարէթը տասներկու վայրկեան կը տեւէ, բայց այս օդին՝ հազիւ ութը վայրկեան... հետեւաբար ինքնաշարժը այստեղ մնացեր է քանըչորս վայրկեան, ի՞նչ ըսիր, Մէնսըս...

— Կարելի է այդպէս եղրակացնել եթէ ձեր փնտռած ինքնաշարժն է, ըսաւ ոստիկանը:

— Իմ փնտռածս որ եւ է ինքնաշարժ է, ըսաւ Թ. Ք.:

Կառքի ուրիշ հետք չգտան, որովհետեւ մինչեւ լոյս անձրեւ եկած էր:

Մէրէտիթ իր ատորադասին հետ կայարան վերադարձաւ, Լոնտոնի չոգեկառքը առնելու համար:

— Շիտակ Ռէտօկըն Սքուէր կ'երթաս եւ կը ձերբակալես Գարայի մեքենավարը, հրամայեց Մէրէտիթ ոստիկանին:

— Ի՞նչ ամբաստանութեամբ՝

— Որ եւ է ամբաստանութիւն, մինչեւ հոն հասնիս միտքդ բան մը կ'իյնայ հարկաւ... Իմացած եմ որ մեքենավարը Ցունաստան պիտի երթար այս առտուան նաւով. եթէ այդպէս է, հիմա արդէն Պուլոնիը հասած է. իսկ եթէ տակաւին չէ մեկնած, ղրաղեցուր զինքը մինչեւ որ ես գամ:

Թ. Ք. բաղմաթիւ զաղափարներ ունէր այդ օրը եւ հազիւ իրիկուան ուշ ատեն Պէյսթըն Թրէյսի հասաւ: Հետեւեալ օրը կը սպասէր իրեն այնտեղ. բացատրութիւն կարդաց.—

«Մեքենավարին անունը Կուլ. եղած է սպասաւոր անգլիական Ակումբին մէջ, Պոլիս: Մեկներ է այս առտու հինգշաբթի մօրը քով...

— Հինգշաբթի մօրը քո՛վ... հարցուց Թ. Ք. ինքնիրեն. պարա՞պ խօսք, Գարան աւելի վարպետ՝ ատախօս կը կարծէի...

Թ. Ք. Մէրէտիթի կը գտնուէր ճօն Լէքամընի աշխատանոցը. ճիշդ այդ վայրկեանին սպասուհին դուրը բացաւ եւ յայտնեց թէ պարոն Գարան զինքը տեսնել կ'ուզէր:

ԴԼՈՒԽ ՁՈՐՐՈՐԴ

Թ. Ք. զգուշութեամբ ծալեց հեռագիրը եւ գրպանը դրաւ: Թեթեւ խոնարհութեամբ մը ընդունեց հետը եւ սեթեւ մը հրամցուց անոր:

— Կարծեմ իմ անունս գիտէք, ըսաւ Գարա հանդարտ չեշտով մը. խնդրեմ Լէքամընին մէկ բարեկամն եմ:

— Այդպէս ըսին, պատասխանեց Թ. Ք... բայց ատոր համար ոտքի կենալու պէտք չունիք...

Գարա չէր սպասեր այդ հեգնոտ վերաբերումին, ժպիտով մը քաշեց աթոռը եւ նստաւ գրասեղանին քով:

— Զարմացանց ապրուած եմ այս դէպքէն, մանաւանդ որ ես էի Լէքամընը, մինչդեռ դուք գիտէիք որ մէկը այդ մարդուն ներկայացողը եւ կերպով մը պատասխանատու եմ ղաժին:

— Եթէ ես ձեր տեղն ըլլայի, ըսաւ Թ. Ք. դիմացինին աչքերուն մէջ նայելով, ատոր համար գլխերը անջուն չէի մնար. շատ անգամ երբ մէկը կը սպաննուի, ուրիշի մը միջոցաւ ներկայացուած է ոճրագործին. հազուագիւտ դէպք է որ ոճրագործը բոլորովին անծանօթ մէկը սպաննէ...

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ԱՊՐԻԼ MERCREDI 11 Avril 1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2467 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՑՑ ՀԱՍՈՒՆ ՄԱՐԴՈՒ ՄՐ ՀԵՏ

— Այլեւս աւելորդ չէ՞ն հայալինջ սարսափներու նկարագրութիւնները, յուշերն ու պատմութիւնները որոնց լայնօրէն տեղ կու տաք «Յառաջ»ի մէջ։ Արդէն 19 — 20 տարի է անցեր, ի՞նչ օգուտ արձարծումէն...

— Նախ որ, հակառակ անցած տարիներուն, շատ քիչ բան գիտենք տակաւին։ Քանի պրպտենք եւ փորենք, այնքան աւելի պիտի լմընենք այդ աննախընթաց Արհաւիրքին, ամբողջ ժողովուրդի մը անճիտման անասելի խորութիւնն ու տարողութիւնը։ Ցետոյ, ուշադրութիւն չէ՞ք ըներ, պատմողները բոլորովին տարբեր տարբեր են. ճիշդ անոնք որ, տակաւին 8 — 10 տարեկան, տեսան ամէն բան, եւ հատ – հատ ողջ մնացած ըլլալով, իսկ այժմ արդէն չափահաս, կրնան լիովին պատկերացնել Զարհուրանքը։

— Բայց, չէ՞ որ ծանր տպաւորութիւն կը գործեն, մղձաւանջի մը պէս կը հալածեն ընթերցողը, քուն կը խանգարեն...

— Միայն այդ իրողութիւնը բաւական էր, արդարացնելու համար անոնց հաւաքումը, խմբագրութիւնն ու հրատարակութիւնը։ Ի՞նչ, կը կարծէք թէ չա՞տ երկար տեւեց մղձաւանջը։ չատ չատերու ոչ միայն ջիղերը, այլ եւ սիրտերը թմրիլ սկսած են արդէն...

— Գէչ կ'ազդեն նաեւ մեր բարոյական կորովին վրայ։ Շատունակ «Ջարդեցի՛ն, Ջարդուեցա՛նք» ըսելով – ըսելով սրտաբեկութիւն կը պատճառեն, արգահատանքի եւ խեղճութեան տպաւորութիւն կը գործեն։

— Այդ ալ ճիշդ չէ։ Եթէ ուշադրութեամբ հետեւած ըլլաք, պիտի տեսնէք որ, համառարած ահռելագոյնի դժոխքին մէջ, ի՛նչքան առաքինութիւններ ալ երեւան եկեր են,— մայրեր, քոյրեր, նոյն իսկ պառաւ մամիկներ որ ամէնէն յուսահատական պահերուն սիրտ են տուեր դէպի սպանդանոց քշուած բազմութիւնները, ուրիշներ որ խումբ խումբ գետը կամ կրակը նետուած են, իրենց պատիւը փրկելու համար, պատանիներ որ մինչեւ վերջին փամփուշտը կռուեր են, իրենց քրոջը կամ մայրիկին պատիւը փրկելու համար։ (Կարդալ Դերջանի սարսափները, Գ.հ.)։ Ամբողջ կտակ մըն է Մշեցի մամիկին օրհասական աղաղակը.— «Վաօ՛, չմոռնաք զմեր արուն, զմեր արուն, զմեր արուն»։ (ԻՄ ՏԵՍԱԾՆԵՐՍ 1915 – 1924, Լ. Տօնիկեան)։ Հպարտութիւն մը չզգա՞ք լմանալով պատմութիւնը Իմիրցի մանկամարդ կնոջ, որ երբ իր ծծկեր երախան գրկած կը հանուի կեսարիոյ եւ Տէր Զօրի ճիւղին, Զէքի պէյի առջեւ, անձնատուր ըլլալու համար, կ'ըսէ տակաւին ցասումով.— «Չեզի պէս «ալչաֆ»ները ոչ թէ ամուսինս, շունս անգամ կոչել չեմ գիջաներ։ Ահաւասիկ ես եւ զաւակս, շուտ կատարէ ինչ շնութիւն որ մտածեր ես»։ Եւ զազանը նախ երախան կը զարնէ մօրը կուրծքին վրայ, յետոյ երկուքը մէկտեղ գետին կը փռէ։ (ՑՈՒՇԵՐ ՏԷՐ ՁՕՐԻ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ, Սամուէլ Սահակ, «Յառաջ», մարտ 15–27)։ Տակաւին դէպերով ունինք այս կարգի դէպուզներ։ Եւ դէպերով ճեռագիր, տետրակ – տետրակ, չրջանէ չրջան։ Անոնցմէ ձեր աչքին չէ վրիպած պատմողներուն այնքան բնական եւ անարուեստ, սառոյ իսկ հարազատ ու վաւերական չարադրութիւնը։ Գիտէք որ չատերը դպրոց իսկ չեն տեսած, կամ կէս ձգած են...

— Կարելի չէ՞ր դրքի ձեւով հրատարակել այս յուշերը, իբրեւ նիւթեր պատմութեան համար, փոխանակ գրուելու օրաթերթի մէջ որ երկու ժամուան կեանք ունի։

— Անշուշտ աւելի լաւ կ'ըլլար, եթէ ունենայինք ազգ. հաստատութիւն մը, այս կարգի բոլոր յուշերը հաւաքելու, խմբագրելու եւ պարբերաբար հրատարակելու համար, իբրեւ Դիւան ժամանակակից Պատմութեան։ Դժբախտաբար ցնորքի մը չափ անմատչելի է կամ հեռաւոր՝ այդ ծրագիրը։ Ուրեմն, մենք մեր կրցածն է որ կ'ընենք, որպէսզի չմոռցուին եւ չկորսուին։ Բոլոր անոնք որ ճեռագիրներ յանձնած են մեզի, միեւնոյն ատեն բաղձանք յայտնած են գրքի վերածելու զանոնք։ Ան որ միջոց ունի, «Յառաջ»ի մէջ հրատարակուելէ յետոյ գրքի ալ կը վերածէ։ (Կէս ատ կէս աժան է այս միջոցը, քանի որ չարելու ծախքէն ազատած կ'ըլլայ)։ Մենք սիրով պիտի ստանձնէինք այս գործն ալ, եթէ մեր միջոցները թոյլատու ըլլային։ Ամէն պարագայի մէջ, գրել, գրել տալ, հաւաքել եւ հրատարակելն ալ աչխատանք մըն է որ ահագին դեր կը կատարէ, յիշողութիւնները թարմացնելու, նեթ ընչելու եւ նեթընչուելու, հոգեկան հաղորդակցութեան կապերը ամրապնդելու, ոգին վառ պահելու համար։ Նոյն իսկ ջարդէն ողջ մնացածը կրնայ սայթաքիլ, այս լոյծուն պողոտաներուն վրայ։ Օրաթերթին կեանքը կարճ է։ Բայց օրաթերթը ունենալով սպառնալի լայն խաւերու մէջ, իբրեւ առօրեայ ընկեր, կը ներգործէ ուղղակի, կը վարակէ անմիջականօրէն եւ ալիք – ալիք։

— Քանի որ Ցուշեր ունիք ամէն չրջանէ, գիւղ կամ քաղաք, ինչո՞ւ անոնց հայրենակիցները միջոցներ չեն մտածեր, զանոնք ամփոփելու եւ գրքի վերածելու համար։

— Կը մտածեն թէ ոչ, մեր գործը չէ։ Մենք մեր պարտականութիւնը կը կատարենք, ուրիշներն ալ թող մտածեն իրենց մասին։ Մենք ուրախ ենք որ բարի նախանձ մը ստեղծուած է «մնացորդաց» բնակորներուն մէջ, իրենց գիտցածները գրի առնելու համար։ Արդէն հինգ – վեց տետրակներ կարգի կը սպասեն։ Նոյն իսկ չատերը անհամբեր են, անգամ մը գրած եւ յանձնած ըլլալով։ Ի հարկէ ստիպուած ենք նկատի առնել օրաթերթի պայմանները, միեւնոյն ատեն զգուշանալով սրտաբեկութիւն պատճառել ո եւ է մէկուն։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊՈՍԹԸՆԻ ԵՒ ՇԻՔԱԿՈՑԻ ԴԵՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

Եւրոպական թերթերուն մէջ նոր տեղեկութիւն չկայ Պոսթընի եւ Շիքագոյի դէպքերու մասին, որոնց առաջին լուրը տուած էինք երէկ։ Բոլոր թերթերն ալ, «Նիւ Երք Հէրըլտ», «Շիքակօ Թրիպիւն», «Թայմզ», «Տէյլի Մէյլ» եւայլն միեւնոյն ձեւով կը պատմեն։ Վիրաւորներու թիւն ալ նոյնն է։ Շիքակոյէն «Թրիպիւն»ի կը հեռագրեն թէ հայ գաղութը ոստիկանական խիստ հսկողութեան տակ է։

Ինչպէս կ'երեւայ, այս առթիւ ալ «գործօն» դեր կատարած են կարգ մը հայ կիներ, քանի որ Շիքակոյի հինգ ձերբակալեալներէն չորսը կիներ են եւ միայն մէկը այր...

«Նիւ Եորք Հէրըլտ», որ առաջին լուրը տուած էր երկուշաբթի օր, երէկ նոր հեռագիր մը կը հրատարակէր Շիքակոյի մասին, միեւնոյն տեղեկութիւններով,— ոստիկանութիւնը արտասուաքեր ռումբեր գործածելով, յաջողեցաւ վերահաստատել խաղաղութիւնը, չորս կին եւ մէկ այր ձերբակալելէ յետոյ։

Երեւի խռովութիւնները ծագած են Զատկի տօնին առթիւ (հին տոմար), կիրակի՝ Պոսթընի, իսկ երկուշաբթի՝ Շիքակոյի մէջ։

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄԸ
ՄՈՒՍՈԼԻՆԻԻ ՁԱՆՕԹ ՃԱՌԻՆ ԱՌԹԻԻ

Մուսոլինիի պատասխանը Հռոմի թուրք դեսպանին

Ինչպէս գրած էինք, ապրիլ 5ին Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ հարցումներ եղան Մուսոլինիի ծանօթ ճառի մասին։ Թուրք թերթերը ընդարձակ մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն այդ մասին։ Տեղի անձկութեան պատճառաւ, այսօր կուտանք միայն արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի յայտարարութեանց հիմնական մասը։

— «Ներբին բաղաքականութեան առթիւ եւ մասնաւորաբար խտալիոյ ընտրութեանցնախօրեակին արտասանուած այս ճառին արտաքին բաղաքականութիւնը շօշափող մասերուն մէջ, Ափրիկէի հետ կը խօսուէր նաեւ Ասիոյ մասին։ Շատ լաւ գիտէի թէ մեր երկիրը, որ թէ՛ իր աշխարհագրական կացութեամբ եւ թէ՛ իր ճակատագրով եւրոպական պետութիւն մըն է, Ասիոյ մէջ ունի հայրենիքէն անբաժանելի հողեր, բանկագին բարեկամներ եւ մեծ շահեր։

Այս տեսակէտով, մեր սովորութիւնն է շահագրգռուիլ մասնաւորաբար Մերձաւոր եւ Կեդրոնական Եւրոպայի վերաբերեալ ամէն տեսակ բաղաքական գործունէութեամբ։ Արդէն, եթէ ճառը չշօշափէր ալ այս պարագաները, մենք նորէն պիտի շահագրգռուէինք արտաքին բաղաքականութեան մասին խտալիոյ վարչապետին ըրած յայտարարութիւններով, նկատելով որ ճառախօսը կը ներկայացնէ Միջերկրականեան մեծ պետութեան մը գաղափարները, եւ մեր երկրին մարմինը կը գտնուի Միջերկրականի եւ ծովեզերեայ երկու մեծ բեկղզիներու մէջ։

Միեւնոյն ատեն, այդ ճառին մէջ կային զինաթափութեան համաժողովին եւ սպառազինման վերաբերեալ խօսքեր, արժանի գրաւելու բոլորին շահագրգռութիւնը եւ ուշադրութիւնը։

Մէկ խօսքով, ուշադրութեամբ կարդացինք Իտալիոյ վարչապետին ճառը որ կարեւոր է իմ յիշած բոլոր այս պատճառներով։ Հետեւեցանք նաեւ միւս շահագրգռուող պետութեանց եւ թերթերուն այս ճառին առթիւ ըրած խորհրդածութեանց։

Ամէնէն առաջ ուզեցինք լուսաբանութիւն առնել Հռոմի կառավարութենէն, որուն կապուած ենք բարեկամութեան եւ չէզոքութեան դաշնագրով եւ որուն հետ լաւ յարաբերութեանց մէջ ենք»։

Կ'ամփոփեմ Հռոմի մեր դեսպանէն ստացուած մարտ 30 թուակիր հեռագիրը։

«Այսօր, ժամը 4ին, շատ փափկանկատութեամբ եւ անկեղծութեամբ ընդունուեցայ Պ. Մուսոլինիի կողմէ։ Անոր ընթացքին եւ խօսքերուն մէջ մեծ փափկանկատութիւն մը եւ անկեղծութիւն մը կար։ Պ. Մուսոլինի այս առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Անկեղծօրէն եւ վճռապէս կը հաւաստեմ ձեզի թէ ճառիս մէջ բնաւ չեմ ակնարկած Թուրքիոյ, եւ ատիկա վայրկեան մը անգամ չէ անցած միտքէս։ Ասիոյ մասին խօսած ատեն, ուզեցի շեշտել մեծ Ասիոյ կարգ մը երկիրներու հետ գործակցութիւն մը։ Ես բազմաթիւ անգամներ ըսած եմ ձեզի թէ Թուրքիոյ իրական մէկ բարեկամն եմ եւ որևէ յետին նկատում չեմ սնուցաներ։ Բարեկամ հղած ժամանակ՝ իրական բարեկամ կ'ըլլամ։ Մասնաւորաբար խոր համակրանք ունիմ Թուրքիոյ եւ անոր յեղափոխական վարչածեւի մասին զոր միշտ գնահատած եմ։ Վստահ եղէք թէ ձեզ եւրոպացի կը նկատեմ, եւ եթէ որոշած ըլլայի միայն հարեւան երկիրներու մասին խօսիլ իմ ճառիս մէջ, վրստահ եղէք թէ շատ բարեկամաբար պիտի խօսէի Թուրքիոյ եւ Յունաստանի մասին։ Առաջին անգամ մեր ստորագրած բարեկամութեան դաշնագրէն ի վեր, բաղաքականութիւնս եւ բարեկամութիւնս բնաւ չէ փոխուած, միշտ նոյնն է։ Արդէն, պայմանաժամը դեռ չլրացած, երկարաձգեցի մեր միջեւ գտնուող բարեկամութեան դաշնագիրը։ Երբ որոշեմ լուրջ եւ շատ բաց բարեկամութիւն մը չմշակել, ոչ կ'երկարաձգեմ, ոչ ալ դաշնագիր կը կնքեմ։ Թուրքիոյ հետ իմ բարեկամութիւնս անկեղծ, ուղղամիտ եւ յստակ է։ Կրնամ վճռապէս ապահով ըլլալ ասոր»։

Նախկին ռազմիկները
սոտակարդ ժողով կը գումարեն

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 3 ԸՆԴԷ. ՁԵՂՔ ՊԱՀԱՆՋԵՑ

Ինչպէս գրած էինք, երկուշաբթի օր նախկին ռազմիկներու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետ Պ. Ցումէրկի, լսելու համար կառավարութեան առաջարկները։ Վարչապետը բացատրեց թէ հլմտացոյցը հաստատակոռելու համար անհրաժեշտ է որ նախկին ռազմիկները հայրենասիրաբար յանձն առնեն հարիւրին 3 կրճատում՝ իրենց կենսաթոշակներուն եւ հատուցման գումարներուն վրայ։ Այսպէս, Ը. խիստ երաբաննութեան պիտի

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԳԱՑԹԱԿՂՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

»»»·«««

Առաջին անգամ չէ, որ կ'իմանամ նման գայթակղութիւններ,— բազմաթիւ մեծահարուստ Հայեր, մեռնելէ յետոյ, իրենց հարստութիւնը կտակ ձգած են օտարներուն, նոյնիսկ... Թուրքին։

Եւ հիմա նոր պատմութիւն մը։

Բարեգործականի «բարի ծաղիկներէն», Պ. Սիմապեան, նախկին *Նաղըր* (թրքական նախարար), նախկին *էքզէկլաթս*, նախկին *էֆէնտի*, նախկին ... արարողապետ Նուպար փաշայի, մեռաւ վերջերս։

Թէ որքան Հայ էր այս... *ախթարման*, տեղը չէ յիշատակել։

Գիտէինք որ, Բարեգործականի *քօմ իլ ֆօ* մարդոցմէն ըլլալով, տնօրէն նշանակուած էր Ազգային Մատենադարանին, զոր հիմնեց Պօղոս Նուպար փաշան։ Եւ իբրեւ տնօրէն, կը ստանար երեք հազար ֆրանք ամսական, երե՛ք հազա՛ր ֆրա՛նք, (այսինքն *Լօթըրի Նասիոնալ* կը զարնէր ամէն ամսագլուխ)։ Որովհետեւ պաշտօնը, որ տրուած էր իրեն, *սինէքիւր* մըն էր պարզապէս։ Այսինքն, շաբաթը երկու օր եւ օրը երկու ժամ աշխատգործականի մէկ աթոռին վրայ նստելու ձանձրոյթին փոխարժէք ստանալու պաշտօն ունէր։ Տեղը չէ յիշատակելու, դարձեալ, թէ Ազգ. Պատուիրակութեան մէջ, ժամանակին, ուրիշ *սինէքիւրլոթ*ներու հետ ո՞ր ժամերուն շուտ ընելու հրաւիրուած էր *Ֆոպուրկ Սէնթ Օնօրէ*ի կամ *Րիւ Պօքքատօր*ի չէնիքին մէջ, եւ որքա՞ն կ'արժէր իր շուրթին մէքրը։

Օրուան գայթակղութիւնն այն է, որ Սինապեան *էքզէկլաթը* իր *էքզէկլան* մատենադարանը կտակեր է Ֆրանսայի Ակադեմիային։

Ֆրանսական մատենադարանները շատ հարուստ են, պէտք ունի՞ն այդպիսի հարուստ նուէրներու, ուրիշ հարց է։ Խնդիրն այն է թէ ազգային հարստութենէ մը ամբողջ երեք հազար ֆրանք ամսական առնելէ յետոյ, այս մարդը ի՞նչ կտակեց ազգին։ Ի՞նչ տուաւ ազգին, որ շատ բան տուաւ իրեն։

Ցաճախ մեր մամուլը գանգատեցաւ որ մեր ազգային հարստութիւնները օտարներուն ձեռքը կ'անցնին։ Գիտենք թէ Հայաստան շատ սիրող, Հայաստանի բարեշինութեան համար եր – դուրնցող եւ ներգաղթ կազմակերպող Բարեգործականը, իր դրամագլուխին արտագաղթը շարունակելով, օտարին պիտի թողու այդ*քան* հարստութիւն։ Հաւանական կը նկատենք, որ վաղը Ադաթօն պէյն ալ իր հարստութիւնը կտակէ Մոսկուայի, Մալէզեանն ալ, անգլիացի օրիորդի մը օրինակին հետեւելով, իր փիսիկին կտակէ հարստութիւնը։

Բայց Մալէզեաններու, Սինապեաններու հարստութիւնը իրենց *պաշխին քէսէյէն* ժառանգ մնացած չէ, այլ այս թշուառ հայ ժողովուրդին լումաներով է կազմուած։ Ուրո՞ւ հարստութիւնը որո՞ւ կը կտակեն։

Պատասխան կ'ուզենք։

Այս գայթակղութիւնները բացատրութիւն կ'ուզեն։

ԱՐԱՋ

Նոր կարգադրութիւն
հայ եւ ռուս գաղթականներու համար

ԻՆՔՆՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՐՔԸ

ՄՄՐ.— Ֆրանսայի երեսփ. ժողովը եւ ձերակոյսը վերջերս օրէնք մը քուէարկեցին Նանսէնեան նոր տուրքի մասին, որ պիտի հրատարակուի չուտով։ Այս առթիւ Հայ Գաղթ. Գրասենեակի վարիչ ընկ. Ա. Խաչատեան հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզի.—

Այս օրէնքին հիման վրայ, ռուս եւ հայ գաղթականներ, որոնք կ'օգտուին Նանսէնեան անցագրէն, իրենց տեղափոխութեան ընթացքին եւ ստիպուած են երկու տարին մէկ անգամ իմքնութեան թուղթ առնել, այս տարի մայիս 1էն պիտի վճարեն յաւելուածական տուրք մը։ 100 ֆրանքնոց անձնագրի համար պիտի վճարեն տարեկան 25 ֆր., իսկ 20 ֆրանքնոցի համար՝ 12·50 ֆրանք։ Ըստ կառավարութեան հրահանգի, որ պիտի հրատարակուի, մեր Գաղթ. Գրասենեակները իրաւունք պիտի ունենան ադեատներուն տալ վկայականներ, որոնց հիման վրայ անոնք կամ կէսը պիտի վճարեն (տարին 6 ֆրանք) կամ բոլորովին ազատ պիտի ըլլան վճարումէ։ Հաշիւ եղած է թէ տարեկան այս տուրքը պիտի արտադրէ, Ռուսերու համար՝ մօտաւորապէս մէկ միլիոն ֆր., իսկ Հայերուն՝ մօտ 200,000 ֆրանք։ Այս գումարը պիտի բաժնուի Ռուսերու եւ Հայերու բարեգործական հիմնարկութիւններու միջեւ։ Ամբողջ գումարին կէսը պիտի ուղարկեն Ժընեւ, Նանսէնեան գրասենեակին, որ զայն պիտի բաժնէ զանազան երկիրներու մէջ գոյութիւն ունեցող ընկերութիւններու մէջ, իսկ միւս կէսը պիտի բաժնուի բացառապէս Ֆրանսայի մէջ։ Ուրեմն կը յուսացուի թէ Ֆրանսայի մէջ գործող հայկական բարեգործական ընկերութիւնները տարեկան պիտի ստանան մօտաւորապէս 100,000 ֆրանք եղաստ։ Եթէ գաղթականներու մեծագոյն մասը ձգտի ազատիլ այս յաւելեալ տուրքէն, գումարը շատ աւելի պակաս պիտի ըլլայ։ Նոյնը եւ Ռուսերու համար, որոնք տարեկան կը սպասեն մօտաւորապէս 500,000 ֆրանք, քանի որ ռուս գաղթականներու թիւը հինգ անգամ աւելի մեծ է, քան Հայերու։ Ռուս եւ հայ գաղթականներու բարեգործական հիմնարկութիւնները (դպրոցական, կարմիր խաչ, որբանոցներ, փեխադարձ օգնութիւն, մանկապարտէզներ, անկարներ եւն.), տագնապի հետեւանքով գրկուած ըլլալով իրենց սովորական եկամուտներէն, յանախ կը ստիպուին փակել իրենց դուռները ամէնէն արդար պահանջներու եւ կարիքներու առջեւ։ Ուստի այս նոր տուրքը — *ինքնօգնութեան տուրքը* — պէտք է ողջունել, իբրեւ նոր միջոց մը պահպանելու մեր ազգօգուտ եւ կարեւոր հիմնարկութիւնները։ Քանի որ մենք չունինք ոչ ազգային, ոչ ալ պետական որ եւ է պարտաւորիչ տուրք, այս է միակ միջոցը աջակցելու մեր հիմնարկութիւններուն։ Կը մնայ որ բաժանումը ըլլայ արդար եւ առանց որ եւ է կողմնակցութեան։ Այս տեսակէտէն ալ միջոցներ խորհուած են։ Առաջին անգամ տուրքը պիտի բաժնուի 1935 յունուարին եւ տարին երկու անգամ։

Երկու անհաւ կատակներ

Սելանիկի «*Հորիզոն*»ը ապրիլ 1ի թիւով կը ծանուցանէր թէ ազգ. վարժարանի շէնքը փլած է։ Այս առթիւ կատարուած շատ բնական մանրամասնութիւններ, որոնք որ եւ է կասկած չէին ձգեր դէպքին մասին, թէեւ թերթին թուականը կրնար շփոթութիւն պատճառել։

Նոյն թերթին ապրիլ 3ի թիւէն կ'իմանանք թէ լուրը... ապրիլ 1ի կատակ էր։

Աւելի անվնաս խաղ մը փորձած էր «*Նոր Օր*»ը, գրելով թէ Պ. Գ. կիպրիկեանց Աբէնք հասած եւ այսինչ պանդոկը իջած է։

Պիտի թելադրէինք մեր երկու պաշտօնակիցներուն՝ զգուշանալ այս անհամ խաղերէն որոնք շատոնց «տէմոտէ» եղած են։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՑԵ՝ ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 52-00-11, 52-00-22

ՀԱՄԱՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ 50 ԴՐԱՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍՑԵ՝ ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 52-00-11, 52-00-22

ՀԱՄԱՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ 50 ԴՐԱՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՑԵ՝ ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 52-00-11, 52-00-22

ՀԱՄԱՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ 50 ԴՐԱՄ

ԷՅԼԵՐ ՅԱՑԱՀԱՂԱՑՈՒ ՍԱՐԱՍՓԵԼԻ, 1914-20

ՂՈՏՍՈՑՈՒՆ

Մեր Սարասփելի ամառ

ՀՀ ՀՀ

Հունվարի 1-ին Սարասփելի գյուղական խորհրդի նախագահ Ս. Ա. Ալեքսանյանը հրավիրեց գյուղի ակտիվի ժողովը, որի օրակարգում դրված էր հարցը՝ գյուղի ներսում ձմեռային ճանապարհների բարեկարգման մասին։

Ժողովը որոշեց ճանապարհների բարեկարգման համար կազմակերպել հատուկ բրիգադներ, որոնք պետք է ձյունը հեռացնեն ճանապարհներից։ Ժողովը որոշեց նաև ամեն տնից հավաքել 2 օրվա աշխատանք։

Ժողովի որոշումը ոգևորությամբ ընդունեցին գյուղացիները։ Հունվարի 3-ին գյուղի բոլոր տնտեսությունները ուղարկեցին իրենց ներկայացուցիչները։ Ձյունը հեռացնելու համար բաժանվեցին 4 բրիգադների։ Ամեն բրիգադ ստացավ իր հատուկ տեղամասը։ Ձյունը հեռացնելու համար գործադրվեցին թիակներ, ցախավելներ, ինչպես նաև ձիաքարշ սահնակներ։

Ձյունը հեռացնելու աշխատանքները տևեցին 3 օր։ Ձյունը հեռացնելու աշխատանքներին մասնակցեցին գյուղի 102 տնտեսություններից 98-ը։ Ձյունը հեռացնելու աշխատանքներին մասնակցեցին նաև գյուղի կոլտնտեսականները։ Ձյունը հեռացնելու աշխատանքներին մասնակցեցին նաև գյուղի կոլտնտեսականները։ Ձյունը հեռացնելու աշխատանքներին մասնակցեցին նաև գյուղի կոլտնտեսականները։

ներկարկուին կենսաթոշակները եւ նախկին ռազմիկներու տոմսերը: Այս գլուխէն կը նախատեսուի 150 միլիոն ֆրանկ:— 2· Զրի խնամքներու ծախքը պիտի կրճատուի նոր կանոնագրով մը·— խնայողութիւն՝ 25 միլիոն·— 3· Պատուոյ Լեգէոնի եւ զինուորական շքանշանի թոշակները պիտի կրճատուին հարիւրին 20 (30 միլիոն)·— 4· Նախկին ռազմիկներու հանգստեան թոշակին մատակարարութիւնը պիտի ստանձնէ պատերազմիկներու Ազգ· Գրասենեակը, կառավարութենէն ստանալով 500 միլիոն ֆրանկի միանուագ գումար մը եւ ազգ· վիճակահանութեան ամբողջ արդիւնքը: Այս կերպով պետական ելմտացոյցը պիտի շահի 856 միլիոն ֆրանկ: (Այս նոր կարգադրութիւնը ի գործու պիտի ըլլայ 1934 յուլիս 1ին):— 5· Իբրեւ նախկին ռազմիկներու եւ պատերազմի զոհերու նպաստ՝ ելմտացոյցի հաւասարակշռութեան համար, 3 առ հարիւր համեմատութեամբ դրոշմաթուղթ պիտի փակցուի բոլոր թոշակներուն վրայ: Այս տուրքէն ազատ են բացարձակապէս անկար ռազմիկները (հարիւրին հարիւր վիրաւոր, ինչպէս կ'ըսեն): Շահ՝ 206 միլիոն: Համագումար խնայողութիւն՝ 1267 միլիոն, որով ամբողջովին կը փակու ելմտացոյցին ացը (չորս միլիառ):

Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր էր, բայց նախկին ռազմիկները վերապահեցին իրենց պատասխանը, յայտնելով թէ Ազգ· Խորհուրդը բացառիկ նիստի պիտի հրաւիրեն, որովհետեւ ան է միակ իրաւասու իշխանութիւնը: Ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, հինգշաբթի, որով պատասխանի կը սպասուի ուրբաթ օր: Կառավարութիւնը լաւատես է արդիւնքի մասին· թէեւ նախկին ռազմիկներու դաշնակցութիւնը իր վերջին համագումարին մէջ որոշած էր բացարձակապէս ընդդիմանալ որ եւ է կրճատման եւ ի հարկին քաղաքական գործունէութեան դիմել: Նախկին ռազմիկներու պատուիրակութեան վրայ ազդելու համար, Պ· Տումէրկի ուսկնդրութեան ներկայ էին նաեւ մարաջախտ Փէթէն, կենսաթոշակներու նախարար Ռիվոլէ, որ Ռազմիկներու Դաշնակցութեան ընդհ· քարտուղարն է, եւ ելմտական նախարարը:

Մինչ այս մինչ այն, հակասական տեղեկութիւններ կը հասնին զանազան շրջաններէ: Հօր Սավուայի նախկին ռազմիկները ընդհ· ժողով գումարելով, որոշեցին առաջարկել կեդր· վարչութեան որ ընդունի կառավարութեան պահանջած զոհողութիւնները: Լիւնէվիլի ռազմիկներն ալ նոյն բանաձեւը ընդունարկեցին, յանուն 32,000 անդամներու: Իսկ Փիռէնէ – Օրիանթալի ռազմիկները հեռագիր մը ուղղելով Պ· Ռիվոլէի, պահանջեցին պահել ռազմիկներու անձեռնմխելի իրաւունքները:

Զախակողմեան տարրերու խրտուիլները

Զախակողմեան տարրերը, եւ մասնաւորապէս ընկերվարականներն ու համայնավարները կը չարունակեն գրգռել հանրային կարծիքը, կառավարութեան քաղաքականութեան դէմ: Երկուշաբթի օր նորցոյցեր տեղի ունեցան հեռախօսի կեդրոնին մէջ: Երբ առաւօտեան ժամը 8ին գործի սկսան, բանուորները սկսան պոռալ·— «Անկիւճ՛ն սովամահութեան հրամանագիրները», «Զենք ընդունիր թոշակներու կրճատումը»: Ամէն ինչ հանդարտ անցաւ մինչեւ կէս օր, երբ նոր ցոյցեր տեղի ունեցան որոնք տեւեցին 15 վայրկեան: Կ'ըսուի թէ ամէն օր պիտի կրկնուին այս կարգի ցոյցերը:

Պետական պաշտօնեաներու Դաշնակցութիւնը տաքը տաքին եւ երկար պատասխան մը հրատարակեց, կառավարութեան տուած լուսաբանութեանց դէմ:

Պաշտօնեաներու ընկերվարական դաշնակցութիւնն ալ ժողով գումարեց, որոշելու համար իր բռնելիք դիրքը:

Անտուկ Տէլմա, ուսուցիչներու ազգ· Սէնտիքալին ընկերվարական քարտուղարը, բուռն յայտարարութիւն մը հրատարակեց, յայտնելով թէ ամէն միջոցի պիտի դիմեն, պայքարելու համար « անարդար եւ տմարդ » հրամանագիրներուն դէմ եւ « քշելու համար ֆաշական կառավարութիւնը »:

Համայնավարները միլիոն մը տարբեր են ապրիլ 20ի համար, Օթէլ որ Վիլլի մէջ: Կ'ըսուի թէ գաւառներէն ալ պատուիրակներ պիտի գան:

Ընկերվարական պաշտօնաթերթը եւ պահպանողական թերթերը միաժամանակ կը գրեն թէ Լիոնի մէջ անծանօթ մը խորտակելով գինովաճառի մը խանութը, 30 հրացան եւ 30 տորճանակ թոցուցած է, բոլորն ալ նոր դրութեամբ: Անշուշտ քաղաքական նպատակներով:

Պ· Արամ Պօյաճեան, մերիէվգուլի եւ ջիչէք ընտանիքները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր եւ ազգականուհիին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ

(ծնեալ ՄկրիչմԹոիլի)

դառնադէտ մահը:

ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 10.30ին իր բնակարանին մէջ 13, rue d'Orcel, Paris (18), մէթրօ Barbès:

Մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Տէր եւ Տիկին երուանդ Ցարութիւնեան 50 ֆրանկ կը նուիրեն «Համազգային» Միութեան, փոխան ծաղկեպակի, Տիկին Մարգուհի Պօյաճեանի մահուան առթիւ:

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏի յիշատակին

Է.Յ.Դ. Իսկ լէ Մուլինոյի ՄՈՒՐԱՏխումբը հովանաւորութեամբ ՋԱՒԱՐԵՆՆ Կոմիտէի կը տօնէ ՄՈՒՐԱՏի մահուան 15 ամեակը եւ իր ծննդեան 60 ամեակը Ապրիլ 29ին կիրակի օր:

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան Կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ակումբին մէջ: Բացականները նկատի կ'առնուին:

ԱՆԻԷՌ Պուա Քոլոնպի «Վիշապ» ներհակումիւէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին:

Գաւառ

Վիէնի Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի երեք խումբերը.— Քրիստափոր խումբը վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ: «Ապառաժ» խումբը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ:

Իսկ Շասի Ռոսսում խումբը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը: կարեւոր օրակարգ կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն:

ՀԱՆԴԻՍ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Գոյնսէնվիլի Շ· ք· Դ· *ՏԱՒՐՈՍ* խումբի կողմէ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին

Ferme des Noues à Goussainville, Salle dc Réunion*ի մէջ*

Կ'երգեն Տիկ· Ս· Խաչատրեան, Օր· Շ· Գնեագեան եւ Պ· Ս· Սպարթալեան:

Կ'արտասանեն՝ Օր· Օսմանեան, Պ· Տիլանեան *եւ ընկերներ՝* Ս· Կարապետեան *եւ* Կ· Օսմանեան:

Նուագ Թառի վրայ: *Մուտք 3 ֆրանք:*

Շոգեկառք կայ տիւ Նօրէն ժամը 1.17 եւ 1.27 եւ իջնել Goussainville*ի* կայարանը:

ԵՐԵԿՈՑԹ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած փարիզի

ՀԱՄԱԽԱՐԲԵՐԴՅԻԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Salle des Ingenieurs Civils*ի սրահին մէջ* 19, Rue Blanche

Metro: Blanche *կամ* Trinité

Բանախօսութիւններ՝ Սահակ Կաթողիկոսի, Թլկատինցիի, Ռ· Զարդարեանի, Ռ· Որբերեանի *եւ* Գ· Պէշկէօթիւրեանի *մասին:*

Գեղարուեստական ձոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա· ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ

Տիկիններ Թէրգիպաշեան *եւ* Սիրարփի Աժտէրեան (*Հօգառի քօնսէրվատուարէն*)*: Օրիորդներ՝* Աստղիկ Աւաքելեան *եւ* Էլիզ Մուշեգեան, Պ. Պ. Դ. Մէհիթէրեան, Ա. Կոմիկեան *եւ* Ա. Գամբէթեան*:*

Նուագախումբ *Արբ* եւ Թառիստ *Աբգար* իր Թառով*:*

Պարերու մրցում, ղեկավարութեամբ փրոֆէսէօր *Պաղտասարեանի:*

ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ

Դիմ այրերու *համար 10, իսկ կիներու համար 7.50* ֆրանք*:*

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑ�էՔ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՕԺԱՆԴԱԿ ՕՐՈՒՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ԿԻՐԱԿԻ 13 ՄԱՅԻՍ ՍԱԼ ՀՕՇԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Կը խնդրուի միութիւններէն նկատի ունենալ սոյն թուականը:

«ԵՐԿՈՒՆՔ»

ՕՐԿԱՆ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Դ· ՏԱՐԻ

Խմբագիրը Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Երիտասարդութեան միակ պարբերաթերթը, որ կ'ապրի եւ կը տեւէ 4 տարիէ ի վեր: Ապրիլեան սաներու, Վահանգնեան երիտասարդներու բեմը,— ԵՐԿՈՒՆՔ կը հրատարակէ նիւթեր հայ որբերու պատմութեան, յուշեր աշխարհ եւ ջարդէ ազատած բեկորներու կեանքէն, ուսումնասիրութիւններ Հայոց գրականութեան եւ պատմութեան մասին, յօդուածներ յեղափոխեալ երիտասարդ սերունդի մը նկարագրին կազմութեան համար, առողջապահական եւ մարզական հրահանգներ, վերազնաիտութեան փորձեր մեր անցեալին ու ներկային վրայ, որբերու նամականի, որբերու ազարակի աշխատանքները:

Վերջապէս բեմ մը, ուր պէտք է հաւաքուին մեր գաղութներու բոլոր երիտասարդները:

Տարեկան բաժնեգին՝ 15 *ֆրանք՝ Ֆրանսա*, 20 *ֆրանք՝ արտասահման:* Դիմել՝ A. KAPIKIAN, 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

15 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3ԻՆ

ՄԵՐՈՒ «ՊԱՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ

26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)

ԱՒՏԱՅԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ

Ա. ՄԱՐՎԱՃԵԱՆԻ

«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒՐՍ»

ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար

կը մասնակցին՝ տիկիններ *ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՔՆԱՐԻԿ - ՄԱՔՂՈՒԼԵԱՆ* օրիորդներ՝ *ՍԻՄԱ, ՅԱՄԱՄԻԿ*, պարոնները *ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆ, Ա. ԳԱՄԲԻԹԵԱՆ* եւ *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*:

Տեղերու դիները՝ 10, 7.50 *եւ* 5 *ֆրանք:*

Սահմանափակ թիւով ըէզերվէներ:

Տոմսերու համար դիմել՝ Գրատուն Հրանտ - Սամուէլ, (51, rue Mr. le Prince), Ֆլորիա հաստաբանը (61, rue Mr. le Prince) *եւ* Պ. Լ. Գեւոնեանին (17, rue Damesme, Paris 13):

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԿԱՆՉԷ

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ ԲՈԼՈՐ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

Այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը

ԿԱՐԵՒՈՐ

ԲԱՑՕՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՁԷՐԵԱՆԻ

ԱՐԴԻՒՆԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.: Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ *13 rue Pierre Curie.* K. Bicêtre. Metro: Porte d'Italie **13**

Մ. ՀՐԱՉԵԱՆ

11, Rue FLEGIER. MARSEILLE. Tél. Nat. 31 - 59

ՀՐԱՏ 3

Նեթաճամ եւ արտաճամ ամէն տեսակ նպարեղէններու, Պուլկարական գ՛ձքավալ, Պոլսական եւ Յունական ամէն տեսակ գոմաէրվաններ, ձիթապտուղ, Իզմիրի չամիչ, տերեւ, ճերմակ պանիր, քաշէր եւ համեմներ:

Raki ERIVAN. p.r.

Ներկայացուցիչ **NIEL** *ճերմակ պանիրի ընկերութեան:*

ՅՕՒՀԱՆՆԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Հրաւէր բոլոր հայ Ֆութպոլիստներուն

Փարիզահայ Ֆութպոլիստներու խորհրդակցական ընդհ· ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը երեկոյ ժամը ճիշտ 9ին La Chope du Nord*ի մէջ, 7, Bld.* Denain (Gare du Nord): *Բոլոր հին եւ նոր Ֆութպոլիստները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այս խիստ կարեւոր ժողովին, ուր պիտի որոշուի հայ Ֆութպոլիստներու կացութիւնը:*

Ժողովին ներկայ կ'ըլլայ Փարիզի Ֆութպոլի Համագործնակցութեան ներկայացուցիչը:

Հ· Մ· Ը· Մ·ի Ֆութպոլի Առաջնակարգ ցանցնախումբ

Վ. Փափազեան, Մ. Ասատուրեան, Հ. Ցակոբեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ցակոբեան եւ պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի աղջկան՝

ՍԵՒԱ ՑԱԿՈԲԵԱՆի

դառնադէտ մահուան առթիւ:

ՑԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի Հ. Մ. Ը. Մ.ի Շրջանային Վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ազգային. սկաուտ պետ Պ. Գրիգոր Ցակոբեանի՝ իր աղջկան *դառնակսկիծ մահուան առթիւ:*

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (12)

ՀԱԼԱԾ ՄՕՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ *Թարգ· Ժ. Մ.*

Գաղտնի ոստիկանին այդ տարօրինակ եւ անիմոյթ վերաբերումը դարձեալ զարմացուց Գարան· անիկա աւելի պաշտօնականութիւն կը սպասէր այդ մարդէն:

— Վերջին անգամ ե՞րբ հանդիպեցաք Վասալարոյին, հարցուց Թ. Ք. դուարթ շեշտով մը:

— Կարծեմ շաբաթ մը առաջ, պատասխանեց Գարա:

— Լաւ խորհեցէք...

Ցոյնը մտածեց քանի մը րոպէ ու խնդալով ըսաւ·

— Կարծեմ...

— Ինչ որ է, կարեւորութիւն չունի, ընդմիջեց Թ. Ք... Ուրիշ հարցում մը եւս — դուք ա՞յտեղ էիք երէկ գիշեր երբ պարոն Լէքսմըն նամակ մը ստացաւ· այդ մասին փաստեր կան, օրինակ սպասուհիին եւ ցուրիչին յայտարարութիւնները...

— Այո, այստեղ էի երբ պարոն Լէքսմըն նամակ մը ստացաւ, պատասխանեց Գարա, լաւ մը խորհելէ յետոյ:

— Նամակ մը որուն թուղթը դեղին էր եւ քիչ մըն ալ հաստկեակ, այնպէս չէ՞...

Գարա վարանեցաւ·

— Ոչ դոյնին, ոչ ալ տեսակին մասին երբեմն չեմ կրնար ընել չիտակը:

— Իսկ ես կ'ենթադրեմ թէ պիտի կրնայիք երբեմն ընել, քանի որ դուք էիք որ վառեցիք պահարանը...

—Ես որ եւ է պահարան չվառեցի, ըսաւ Ցոյնը:

— Ինչ որ է, չարունակեց Թ. Ք., երբ Պ· Լէքսմըն նամակը ձեզի կարդաց...

— Ի՞նչ նամակի մասին է ձեր խօսքը, հարցուց Գարա յօնքերը բարձրացնելով:

— Պ· Լէքսմըն սպառնական նամակ մը ստացաւ Վասալարոյէն, կրկնեց Թ. Ք., ահա այդ նամակն էր որ ձեզի կարդաց եւ յետոյ, ինչպէս դուք ալ գիտէք, դրամարկղին մէջ դրաւ զայն:

Գարա գլուխը թօթվեց եւ խնդաց·

— Կարծեմ կը սխալիք· ճիշդ է որ կը յիշեմ թէ անիկա նամակ մը ստացաւ, բայց ինծի չկարդաց անոր պարունակութիւնը, ոչ ալ ինծի տուաւ...

Գաղտնի ոստիկանը աչքերը կէս մը փակեց եւ ուժեղ շեշտով մը ըսաւ·

— Եթէ ձեզ դառարան տանէին, պիտի համարձակի՞ք երդում ընել թէ անիկա նամակը չկարդաց ձեզի կամ դուք չկարդացիք, պիտի կրնա՞ք երդում ընել որ Լէքսմընը նամակ չստացաւ·

— Բնականաբար, պատասխանեց Ցոյնը:

— Պիտի կրնա՞յիք երդում ընել թէ Վասալարոն չէք տեսած չարաթէ մը ի վեր....

— Անշուշտ....

— Պիտի կրնայի՞ք երդում ընել թէ անոր չհանդիպեցաք երէկ գիշեր Լուխի կայարանին քարափին վրայ, կամ անկէ բաժնուելէ յետոյ Լոնտոնի ճամբան չբռնեցիք, բայց եաքը Պէսթըն Թրէյսի չվերադարձաք...

Գարա անշարժ մնաց·

— Պիտի կրնայի՞ք երդում ընել թէ քառուղիին անկիւնը չսպասեցիք, դաշտին մէջ չմտաք եւ չդիտեցիք ինչ որ կ'անցնէր կը դառնար այնտեղ...

— Այո, կրնամ երդում ընել, ըսաւ Ցոյնը:

— Իսկ երդո՞ւմ ձեր Լոնտոն ժամանումին մասին..

— Լոնտոն հասայ տասնին կամ տասնըմէկին...

Թ. Ք. խնդաց:

— Կրնայի՞ք երդում ընել թէ ժամը տասներկուքուկէսին տեսնողը կելֆըրատէն չանցաք եւ ձեր ինքնաշարժին քարիւղը չնորոգեցիք:

Ցոյնը ինքզինքը գտած էր հիմա· ոքի ելաւ·

— Շատ վարպետ մարդ էք, պարոն Մէրէտիթ... կարծեմ այդպէս է ձեր անունը...

— Այո, Մէրէտիթ է անունս· պէտք չեմ ունեցած փոխելու զայն այնքան յաճախ որքան դուք կը փոխէք ձերինը...

Թ. Ք. նշմարեց կրակը որ կը վառէր դիմացինին աչքերուն մէջ: Իր վերջին խօսքը շատ ազդած էր անոր վրայ:

— Պէտք է երթամ, ըսաւ Գարա· այստեղ եկայ Տիկին Լէքսմընը տեսնելու եւ միթքէս չէր անցներ ոստիկանի մը հանդիպիլ...

— Սիրելի Պ· Գարա, ըսաւ Թ. Ք· ոտքի ելլելով եւ սիկարէթ մը վառելով, այդ տեսակ տխուր հանդիպումները դեռ չատ պիտի ունենաք...

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք...

— Ինչ որ ըսի· չատ անգամ պիտի ուզէք « այսինչ »ին հանդիպիլ եւ պիտի հանդիպիք « այնինչ »ին եւ այս վերջինը պիտի ըլլայ միշտ ոստիկան մը...

Թ. Ք·ի բարկութիւնը իջած էր արդէն:

Երկու կարեւոր ապացոյցներ կան դարս պէտք է ունենամ՝ Լէքսմընը լուրջ փորձանքէ մը ազատելու համար· անոնց առաջինն է նամակը որ այրուեր է, ինչպէս դուք ալ գիտէք...

— Այո, ըսաւ Գարա:

— Ի՞նչպէս գիտէք, հարցուց Թ. Ք· յանկարծ:

— Մէկը ըսաւ, միտքս չէ թէ ով չէ...

— Ոչ, ինձմէ եւ տիկին Լէքսմընէն զատ մարդ բան չի գիտեր այդ մասին...

— Բայց դուք հարցուցէք ինծի թէ նամակը վառողը ե՞ս էի...

— Ես հարցուցի պահարանին մասի՛, ըսաւ Թ. Ք. խնդալով:

— Իսկ երկրորդ ապացոյցները ո՞րն է, հարցուց Ցոյնը:

— Ատրճանակը...

— Պարոն Լէքսմընի՞ ատրճանակը:

— Ոչ, անիկա հոս է· մենք կ'ուզենք Ցոյնին ատրճանակը...

— Կը ցաւիմ որ օգտակար չեմ կրնար ըլլալ, ըսաւ Գարա եւ մօտեցաւ դուռին: Թ. Ք. հետեւեցաւ անոր:

— Կարծեմ Տիկին Լէքսմընը պէտք է տեսնեմ անգամ մը...

— Չեմ կարծեր, ըսաւ Թ. Ք.:

— Ա՞ն ալ ձերբակալուած է, հարցուց Ցոյնը:

— Դուք մի խառնուիք, պատասխանեց Թ. Ք. խստութեամբ եւ զայն առաջնորդեց դէպի իր ինքնաշարժը:

— Նոր մէքենավար մը ունիք այս դիշեր...

Գարա բարկացած ինքնաշարժը մտաւ:

— Եթէ ձեր միւս մէքենավարին նամակ գրէք, մխիթարեցէք իմ յարգանքներս մատուցանելու եւ իմ կողմէս հարցուցէք թէ ինչպէս է մայրիկը...

Գարա պատասխան չտուաւ: Ինքնաշարժը ճամբայ ելաւ· եւ ինք բարձրէն վրայ ընկողմանած կատաղօրէն հայհոյեց:

(Շար·)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՈՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳ-ՇԱԲԹԻ
12
ԱՊՐԻԼ
JEUDI
12 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2468

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՉԳՈՀՑՇ

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ՅՈՒՍԱԲԵՐ»Ի, 29 ՄԱՐՏ)

—.—

Այն հին ու երանելի օրերուն, երբ տակաւին մխուռն կար մեր հակառակորդներուն ճակտին, ժուռնալիզիտ-ութիւնը կը նկատուէր սուրբին արհեստ մը։

Կը մտանէին՝ գաղտնաբար, իսկ երբ բռնուէին՝ ուրանալով կ'ուրանային իրենց գործած արարքը։

Մտանիչը — այն հին ու երանելի օրերուն — մչտ կը շնչէր երկու մահերու խեղդող սարսափին տակ,— ֆիզիքական մահ՝ մտանուածին կողմէ, եւ բարոյական մահ՝ հանրութեան կողմէ։

Մտանութիւնը բարձ չէր հանրութեան համար եւ մտանիչը հանդուրժելի անդամ չէր այն հասարակաց-ութեան մէջ՝ ուր ինք կը գործէր։

Բացառութիւններ կին արտառուրները, ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս հաստատուն հանրութենէն։

Այլ է պատկերը այսօր։

Մեծ պատերազմէն ասդին հիմնապէս փոխուած են բարքերը, մանաւանդ մեր մէջ։

Բախտագործը (Պետոզը) կ'ըսէր.

Մի ժամանակ իմաստունը էշ էր հեծնում շրջելիս.
Մեր օրերին փողոցները այլ պատկեր են ցոյց տալիս։
Տակն ու վրայ եղաւ հիմա
Հին քարերը երկրի վրայ...
Այժմ արդէն էշերն իրենք ձի են հեծնում շրջելիս,
Իմաստունը բոպիկ ոտով հազիւ հազ է բարշ գալիս...

«Իմաստուն»ի տեղ զրկք բարոյապէս պարկեշտ Հայը, եւ բանաստեղծին գծած պատկերը հայելին կը դառնայ այն ապականութեան, որ պատերազմէն վերջ վիճակուեցաւ մեզ։

—. «Մենք պիտի ընենք գավեզի մատնութիւնը՝ մեր կռնակը տուած հայ ժողովուրդին»,— իր յունուար 26ի թիւով բարձրաձայն կ'աղաղակէր «Եր. Հայաստան»։

Ու բացառիկ երեւոյթ չէ այս։

Ինչպէս խորհին մէջ բացառիկ երեւոյթ չէ նաեւ այն զոլիր ժուռնալը, որ Աթէնքի Կարապետը տուած է յոյն կառավարութեան.

Ինչպէս խորհին մէջ բացառիկ երեւոյթ չէ նաեւ այն զոլիր ժուռնալը, որ Աթէնքի Կարապետը տուած է յոյն կառավարութեան.

—. «Երախտապարտ պիտի ըլլայիք Ձեզի հանդէպ, Վսեմափայլ Տէր, եթէ անխնայ կերպով ջախջախէիք Դաշնակցական ահաբեկչական կազմակերպութիւնը, որ հեղինէ հիւրընկալ հողը յարմար վայր կը նկատէ բաղաքական ոճիրներ գործելու համար»։

Սեւով ճերմակի վրայ այս աղերսանքը կ'ուղղէր զաղութի մը «Հոգեւոր պետ»ը ղինք հիւրընկալող կառավարութեան պետին՝ «իր» հօտի մէկ տուար մասին դէմ։

Այսչահար «Վաղըթ», որ երբեք էչէր ակնկալեր, թէ հայ ժողովուրդը իր անկումին մէջ երբեւէ կարող է Գրմոը Սիասըի բարքերը հարազատել, իր յունուար 15ի թիւով կը գրէր.

«Այս ուղղութեամբ որոշելը լաւ է։ Բայց խնդիրը որոշում տալուն մէջ չի կայանար, այլ տրուած որոշումը ի գործ դնելուն եւ ի գործ դնել տալուն մէջ։ Այս որոշումը տուողները արդեօք պիտի կարենա՞ն յարգել տալ իրենց որոշումը»։

Որոշ էր բորենիին ակնարկը։

«Վաղըթ» կը ներշնչէր ոչ միայն Դաշնակցականներու վտարման խնդիր յարուցանել, այլ եւ այդ վտարումը ի գլուխ հանել. ոչ միայն Դաշնակ կազմակերպութեան ջախջախումը պահանջել, այլ եւ այդ ջարդը իրագործել։

Իսկ անդին, Ֆիլիպէի «խումբ մը Հայեր», արձագանգելով «Վաղըթ»ի եւ եղբայրական այցելութեան տալով «Ռոտոսի» թուրք լաթի խմբագրութեան՝ յանուն «Հայ ժողովուրդ»ի կ'ողջագուրուէին եւ կը համբուրուէին ջարդարարներու հետ ընդդէմ Դաշնակցութեան...

«Թովելի մատնութիւն»ը, որու անունէն կը սպառնայ «Եր. Հայաստան», ոչինչով կը տարբերի սովորական մատնութենէն, որու ճամբան չանաստակ ինկան Արամեանցներն ու Եսաեանները։

«Մխացեալ»ի վեհարաւոր եւ անվեհեր անդամները զրաւոր եւ բանաւոր հետեւեալ յայտնութիւնները կուտան իշխանութիւններուն այն երկիրներու մէջ, ուր հիւրընկալուած ենք մենք.

Ա.— Դաշնակցութիւնը յեղափոխական կազմակերպութիւն մըն է, որ կը կռուի յեղափոխական զէնիերով.

Բ.— Դաշնակցութիւնը ընկերվար հասաւթ մըն է, որ իր քնական երկիրներու մէջ ընկերվարութիւն կը խարոզէ.

Գ.— Դաշնակցութիւնը ոճրագործ խմբակ մըն է, որ շարունակ ոճիրներ կը կազմակերպէ.

Դ.— Դաշնակցութիւնը կ'ուրանայ դրօշը այն երկիրներու, ուր ինք կը քնակի.

Ե.— Դաշնակցութիւնը տեւաբար խռովութեանց կը մղէ հայ ժողովուրդը այն վայրերուն մէջ, ուր մուտ գործած է։

Այս ամբաստանութիւնները թէ՛ հաստատելու եւ թէ անոնց ընթացք տալու համար, «Մխացեալ»ին անդամները.—

ա. Ցանկանէ յանուանէ ցուցմունքներ կ'ընեն.

բ. Խուզարկութիւններ կատարել կուտան Դաշնակցականներու տուներու եւ խռնութիւններու մէջ.

գ. «Փաստեր» կը հայթայթեն ոստիկանութենէն.

դ. Դաշնակցական ձեռնարկներու դէմ իշխանութիւնները կը նախապաշարեն.

ե. Հետամուտ կ'ըլլան ձերբակալութեան.

զ. Լկտի մատնութիւններով վտարումը կը պահանջեն այն Դաշնակցականներու, որոնք այս կամ այն պատճառով հաճելի չեն իրենց։

Այսինքն լրիւ կերպով կը սպառէն հատընտիր լրտեսներու եւ մատնիչներու «ծառայութեանց ցուցակ»ը։

Դժուար է մատնանշել մատնութեան եւ լրտեսութեան արարք մը, որ խորհրդաւոր «Մխացեալ»ի անդամներուն։

ՆՄԱՆ ԱՐԱՐՔ ԳՈՑՈՒԹԻՒՆ ՁՈՒՆԻ։

Դաշնակցութիւնը «Մխացեալ»ի անդամներէն այսօր կը պաշտպանուի ճիշդ այնպէս, ինչպէս իր առնին կը պաշտպանուէր սուլթանական լրտեսներէն եւ ցարական մատնիչներէն։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԽՈՌՎԱՑՈՑՋ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹՈՇԱԿՆԵՐՈՒ ԿՐՃԱՏՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

—.—

Բողոքի ընդհանուր ցոյցեր ապրիլ 15ին

Ժողովները, բողոքները ու ցոյցերը կը շարունակուին ամէն կողմ, հրամանագիր — օրէնքներուն դէմ։

Պետական պաշտօնեաներու Դաշնակցային Միութիւնը (Քարթէլ) առջի օր ժողով գումարելով, հետեւեալ որոշումները տուաւ, բողոքելու համար այդ հրամանագիրներու «ընդվզեցուցիչ անարդարութեան դէմ»։—

1. Պէտք է նահանգներու եւ մեծ կեդրոններու գլխաւոր քաղաքներուն մէջ համախմբուին բոլոր պետական պաշտօնեաները, գործօն թէ հանգստեան կոչուած։ Այդ համախմբումը տեղի պիտի ունենայ կիրակի օր, 15 ապրիլ, եւ յետոյ ցոյցեր պիտի սարքուին փողոցներու մէջ։ Փարիզի մէջ համախմբումը պիտի կատարուի Իւրաքանչիւր արհեստագործութեան կամ դաշնակցութեան համար առանձին — առանձին, իրենց յարմար դասած թուականին։

2. Բողոքի ազգային օր պիտի հռչակուի երկուշաբթի, 16 ապրիլ, որու միջոցին ցոյցեր պիտի կատարուին աշխատանքի վայրին մէջ, համաձայն կեդրոնի հրահանգներուն։

3. Անմիջապէս տեղեակներ եւ յայտարարութիւններ պիտի հրատարակուին, մերկացնելու համար հարկային խարդախութիւնները, սեղանաւորական գայթակղութիւնները, ինչպէս եւ կառավարութեան ելմտական քաղաքականութեան անհեթեթութիւնը, որ աւելի պիտի ծանրացնէ բոլոր աշխատաւորներու, բանուորներու, գիւղացիներու եւ առեւտրականներու վիճակը։

Պետական պաշտօնեաներու մեծամասնութիւնը այս «Քարթէլ»ին կապուած ըլլալով, կարելի է դաղափար կազմել սարքուած բողոքին տարողութեան մասին։ Միւս կողմէ, կը վախցուի որ ընկերվարութեան եւ մանաւանդ ֆաշական տարրերը փորձեն խափանել այս ցոյցերը։ Այդ պարագային ընդհարումներն անխուսափելի են։

Պետական պաշտօնեաներու մեծամասնութիւնը այս «Քարթէլ»ին կապուած ըլլալով, կարելի է դաղափար կազմել սարքուած բողոքին տարողութեան մասին։ Միւս կողմէ, կը վախցուի որ ընկերվարութեան եւ մանաւանդ ֆաշական տարրերը փորձեն խափանել այս ցոյցերը։ Այդ պարագային ընդհարումներն անխուսափելի են։

Պաշտօնեաներու ազգ. սենտիքան ալ իր կարգին ուժգին բողոք մը հրատարակեց հրամանագիր — օրէնքներուն եւ մանաւանդ 80,000 պետական պաշտօնեաներու կրճատման դէմ։ Բողոքագիրը կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս դանդուածային արձակման հետեւանքներու մասին, որոնց առջինը պիտի ըլլայ դործազրկութեան աստիճացումը։

Պետական պաշտօնեաներու ինքնավար դաշնակցութիւնն ալ դեկոյց մը հրատարակեց, կրկնելով իր բողոքները։

Երեքշաբթի օր եւ չորրորդ անդամն ըլլալով, հեռախօսի կեդրոնին պաշտօնեաները նոր ցոյց մը կատարեցին հրամանագիր — օրէնքներուն դէմ։ Ինչպէս կ'երեւայ, յատուկ ազդանշանի մը կը հետեւին եւ ամէն օր պիտի չարունակեն 10 — 15 վայրկեան, «անկիր'ն սոսմամահութեան հրամանագիրները» աղաղակելով։

Նախկին ռազմիկները առ այժմ հանդարտ են, սպասելով իրենց ազդ. խորհուրդի արտակարգ նիստին։ Շատ մը զաւառական կեդրոններու միութիւնները հեռագիրներ ուղղած են վարչապետին, հաւանութիւն յայտնելով կենսաթոշակներու հարիւրին երեք կրճատման համար։

Մինչ այս մինչ այն, նախարարները սկսած են գործադրել կրճատումներն ու արձակումները։ Նոր — ընկերվարական Մառքէ, աշխատանքի նախարարը, որոշեց ապրիլ 20ին արձակել ընկերային ապահովագրութեան վարչութեան 26 անօրէնները, յայտնելով թէ արդէն հանգստեան թոշակ կը տանան 11,000էն մինչեւ 31,000 ֆրանք։

Ցետոյ, նախարարը խիստ չրջաբերական մը ուղղեց իր նախարարութեան պաշտօնեաներուն, յանձնարարելով որ ամէն մէկը միայն եւ միայն իր պաշտօնով զբաղի։ Նախարարը կ'ըսէ թէ բաղմաթիւ պաշտօնեաներ մէկ օր պաշտօնատեղ հանդիպելէ յետոյ, կ'երթան անհատ գործատէրերու քով կ'աշխատին, «ինչ որ այսպանելի է որ եւ է տեղ, իսկ յանցապարտ՝ այնպիսի ժամանակ մը երբ հազարաւոր բանուորներ գործէ զրկուած են»։ Նախարարը կը պատուիրէ դրասենեակի վարիչներուն՝ խիստ հսկողութիւն կատարել, նախ քան ուրիշ ազդարարութիւն մը ուղղել եւ յետոյ, եթէ չհպատակին, «զարժանն անօրինել»։

ՎՃՌԱԲԵԿ ԱՏԵԱՆԻՆ Ա. ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԾԱՆՐԱՊԷՍ Կ'ԱՄԲԱՍՏԱՆԷ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՏԱԽԱԶԸ

Սթավիսքիի գործին խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովը երեքշաբթի օր վերսկսաւ իր աշխատանքները, լրացուցած ըլլալով Զաահկի արձակուրդը։

Վկայութեան կանչուած էին վճռաբեկ տեսանի Ա. նախագահը, Պ. Լէքուվէ եւ հանրապետութեան պաշտօնական դատախազը, Փռէսատ (նախկին վարչապետ Շօթանի քեռայրը)։ Բայց հազիւ Պ. Լէքուվէն կրցան լսել։ Թերթերը կը գրեն թէ այս վկայութիւնը ջախջախիչ ամբաստանագիր մըն է Պ. Փռէսարի դէմ։ Յանձնաժողովը կ'ուզէր լուսարանուիլ Պ. Լէքուվէի երկու տեղեկագիրներուն — յունուար 27 եւ փետրուար 27 — հակասութեանց մասին։ Վճռաբեկ տեսանի նախագահը բացատրեց թէ հակասութիւնը երեւութական է եւ եթէ չատ խիստ գրած է երկրորդը, պատճառը այն է որ ապահով դատաւորը, Պ. Փռէնօն նորութիւններ պատմած էր իրեն որոնք աննպաստ էին Պ. Փռէսարի համար։ Յունուար 15ին, Պ. Փռէնօ կը յայտնէ Պ. Լէքուվէի, խոր յուզումով.— «Ազգի խայթէ մը ազատեցայ»։ Պ. Լէքուվէ չէ հասկնար.

— «Այդ օրն իսկ իր մահավճիռը սատրաղրած եղաւ, առանց դիտնալու»։

Ցետոյ պատմեց թէ ինչպէս առացած էր Կրիխուալի տեղեկագիրը եւ նախկին ոստիկան Փաշոյի նամակը։

(Վկային յայտարարութեան համաձայն, եթէ ժամանակին ընթացք տրուած ըլլար այս տեղեկագրին, Սթավիսքի կրնար ձերբակալուիլ 1930ին)։ Այս փաստաթուղթերը յանձնուած էին հանրապետութեան դատախազին, որ ուղեց ծանօթանալ տեղեկագրին, «զայն ցուցնելու համար»։ Որո՞ւ. անչուշտ ընդհ. դատախազին կամ դատական նախարարին։ Առաջ մը նորէն կը խօսուի տեղեկագրի մասին եւ նոր նամակ մը կը առացուի Պ. Փռէնէյէն։ Հանրապետութեան դատախազը կը պատասխանէ թէ տակաւին եղրակացութեան չէ յանգած։ Աւելն մը վերջը, դատախազը կը խնդրէ Պ. Փռէնօէն այս փաստաթուղթերը վերադարձնել Սթավիսքիի թղթածրարին մէջ։ Վկան (Լէքուվէ) Պ. Փռէնօի յայտարարութիւնները լսելէ յետոյ, դիտել կուտայ թէ իր խօսքերը չատ ծանրակչիռ հանգամանք ունին։ Պ. Փռէնօ կրկին կը պնդէ իր յայտարարութեանց ճշդութեան վրայ եւ կ'աւելցնէ. «Տունը ծանօթագրութիւններ եւ փաստաթուղթեր ունիմ որոնց չնորհիւ կրնամ ճշդել իմ խօսակցութիւններս Պ. դատախազին հետ»։ Վկան խորապէս ազդուած էր Պ. Փռէնօի յուզումէն եւ անկեղծ չէչտէն։ Պ. Փռէնօի յուզումը այնքան ուժգին էր որ ինք (Լէքուվէ) նախընտրեց նոյն օրը չատանալ իր յայտարարութիւնը։ Համաձայնեցան որ Պ. Փռէնօ տուն պիտի երթայ, զեկոյց մը պիտի խմբագրէ եւ իրեն պիտի յանձնէր փետր. 18ին, չորք մը փաստաթուղթերու հետ որոնց նշանակութիւնը չէր պարզած։ Փետրուար 18ին վկան այս իրողութիւնները հաղորդեց դատական նախարարին, որ խնդրեց դատախազէն հասկնալ թէ ինչո՛ւ ընթացք չէ տրուած կրկնուայլ տեղեկագրին։ Նոյն օրը Պ. Փռէնօ գրեց իրեն թէ Ծոնսիէնի տեղեկագիրը հանրապետութեան դատախազին քով մնացած է մինչեւ չորեքշաբթի, երբ ազատ կ'ըլլայ, խոստացած զեկոյցը գրելու համար։ Երեքշաբթի օր Պ. Փռէնօ Տիժօն կանչուեցաւ։ Չորեքշաբթի օր խմացանք իր մահը եւ անհետացումը այն փաստաթուղթերուն գրոս միասին տարած էր, համբան քննելու համար։ Պայուսակին մէջ գտնուեցաւ միայն իր հրաւիրագիրը։

Իր յայտարարութիւններէն յետոյ, վճռաբեկ տեսանի նախագահը պատասխանեց նաեւ բաղմաթիւ հարցումներու որոնք կարկուտի պէս կը տեղային։ Այս առթիւ երեւան եկաւ թէ սպասելի դատաւորը չարունակ Պ. Փռէսարեսին կը զրկէր իր համոյակատարութիւնը։ Վկան ինքն ալ ըսած էր թէ հանրապետութեան դատախազը «ոչ» ըսել չէր գիտեր։ Այս առթիւ, Պ. Լէքուվէ դատաւորէն գանգատեցաւ թէ չատ մը քաղաքական դէմքեր բարոյական ճնշում կը բանեցնեն դատաւորներուն վրայ։ Քննիչներէն մէկը գիտել տուաւ թէ վկան ինքն ալ ազատ չէ մնացած այդ ազդեցութիւններէն, յանձնարարականներ ստացած ըլլալով Փուանքառէյէն, Պաոթուէն եւայլն։

*** Հարցաքննիչ դատաւորին հրամանով ձերբակալուեցաւ նախկին ոստիկան եւ Պայոնի հռչակաւոր դրամատան պաշտօնեայ Անթուան Տիկուան, որ 50,000 ֆրանք առացած է Սթավիսքիէն եւ 1931ին Պայոնի դրամատունը աւանդ ձգած է խաչագողին գտնարեղինները, 12 միլիոն ֆրանք առնելով անոր հաշուէն։ Արդ, մասնագէտներ կ'ըսեն թէ այդ գտնարեղինները ոչ իսկ երկու միլիոն կ'արժեն։

Մխիթարեան օրը հարցաքննուեցաւ ձերբակալուած Թան Օաչէն, որ յայտնեց թէ մերժած է իրաւազէտ փաստաբանի դեր կատարել Սթավիսքիի դանազան գործերուն համար եւ առնիմ չէ առացած։

ԱՊՐՈՒՍՏԻ ՍՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Նախարարական խորհուրդը միջոցներ կը խորհի, ապրուստի սղութիւնը կասեցնելու համար։ Մասնաւորապէս պիտի քննուի նպարեղինները խնդիրը, որ ամէնէն աւելի մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմուեցաւ որուն անդամ են Պ. Պ. Էռիօ, Թառարիէօ եւայլն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ «ՅԱՌԱՋ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ

«Յառաջ»ի ընթերցողներուն համար 9րդ վիճակահանութենէն գնուած ենթէ տոմսակներէն մէկը ճով կը վերջանայ. ուրեմն շահած է 200 (երկու հարիւր) ֆրանք։

Ի՞նչպէս բաժնեվիճ այս գումարը... Որոշեցիք երկու տոմսակ գնել 10րդ վիճակահանութեան համար, միեւնոյն պայմաններով։ Հետեւաբար, անհրաժեշտ է պահել կտրօնները։ (Խնդրո պարագեւ մը շահելու պարագային, բաժնորդներն ալ պիտի օգտուին)։

ԿՈՏ ՂՎՓՈՒՅՈՒ ՍՈՒՏՈՒ ՂՎԻՀԻ ՎՀՎՎԻՂԲ

— oo —

ՊՈՒՀՅՎՍՆ ՎՈ ՂՎՆՈՅՋՂ ՇՎՖՈՒՎՍՈՒ

Մարդիկ միշտ ասել են, որ դիմելը ինչ-որ բան խնդրելու համար է, ինչ-որ բան ստանալու համար, բայց ոչ ոք չի ասել, թե ինչպես պետք է դիմել։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։

Ֆրանսիայում ասում են՝ «Ինչպես ես դիմում, այնպես էլ կստանաս»։ Ես կարծում եմ, որ այդ ասացվածքը ճիշտ է ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլև ամբողջ աշխարհում։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։

Ֆրանսիայում ասում են՝ «Ինչպես ես դիմում, այնպես էլ կստանաս»։ Ես կարծում եմ, որ այդ ասացվածքը ճիշտ է ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլև ամբողջ աշխարհում։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։

Ֆրանսիայում ասում են՝ «Ինչպես ես դիմում, այնպես էլ կստանաս»։ Ես կարծում եմ, որ այդ ասացվածքը ճիշտ է ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլև ամբողջ աշխարհում։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։

Ֆրանսիայում ասում են՝ «Ինչպես ես դիմում, այնպես էլ կստանաս»։ Ես կարծում եմ, որ այդ ասացվածքը ճիշտ է ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլև ամբողջ աշխարհում։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։

Ֆրանսիայում ասում են՝ «Ինչպես ես դիմում, այնպես էլ կստանաս»։ Ես կարծում եմ, որ այդ ասացվածքը ճիշտ է ոչ միայն Ֆրանսիայում, այլև ամբողջ աշխարհում։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։ Ես ուզում եմ ասել, որ դիմելը ինքնին արվեստ է, որ դիմելու համար պետք է ունենալ ոչ միայն ցանկություն, այլև որոշակի հմտություններ։ Ես ինքս էլ դեռ շատ բան ունեմ սովորելու այդ գիտության մեջ։

ԼՅԻՐ ՅԱՅՑԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԵՐԸ, 1914-20

Ֆ. Ա. ԽՍԼՅԱՆԻ ՅԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՕՐԱԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

Ֆ. Ա. Խսլյանի յիշողությունները Լեռնային Ղարաբաղի ինքնապաշտպանական պայքարի մասին հրատարակվել են 1921 թ. Երևանում, «Ազգային գրադարան» հրատարակչության կողմից։ Գրքի առաջին հրատարակությունը, որ ներկայացնում է հեղինակի ձեռագրի ամբողջական տեքստը, լույս է տեսնում 1991 թ. Ստեփանակերտում։ Գրքի խմբագիրն է Ռ. Ա. Խսլյանը։ Ներկայացնում ենք հատվածներ գրքի առաջին գլխից։

ՅՈՒՇԱՐՁԱՆՔ ՀԱՅՐՍ ՄԱՀՎԱՆ

Հայրս մահացավ 1914 թ. հոկտեմբերի 5-ին։ Նա ծնվել էր 1850 թ. Ուրեմն մահվան պահին նա 64 տարեկան էր։ Հայրս ծնվել է Ղարաբաղի Խսլու գյուղում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդրը, ծնվել է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ղուշչի գյուղում։ Ալեքսանդրի հայրը՝ Ավետիսը, ծնվել է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ղուշչի գյուղում։ Ավետիսի հայրը՝ Ստեփանը, ծնվել է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ղուշչի գյուղում։ Ստեփանի հայրը՝ Հովհաննեսը, ծնվել է Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ղուշչի գյուղում։ Հովհաննե

Դաւադիրներ գիծէն հանեցին
Փարիզ-Վիէննա ճեպընթացը

Երեքշաբթի օր ծանր արկած մը պատահեցաւ Լինցի մօտ (Աւստրիա): Վիէննա – Փարիզ ճեպընթացը դիծէն ելլելով, մեքենավարը եւ օգնականը սպաննուեցան եւ 15 հոգի վիրաւորուեցան: Արկածը հետեւանք է դաւադրութեան մը: Երկաթ գիծը հանուած էր երկու կայարաններու միջեւ, 25 մեթր տարածութեան վրայ: Կառախումբը սրընթաց հասաւ վնասուած տեղը, վայրաչարժ եւ երկու առաջին վակոնները անմիջապէս ելան գիծէն, իրենց հետեւէն քաշելով միւս վակոնները: Ճամբորդները սկսան լեղապատառ ճիչեր արձակել, մութին մէջ եւ տեղատարափի անձրեւին տակ: Անկարագրելի էր խուճապը: Գրեթէ բոլոր պաշտօնեաները վիրաւորուած էին: Զոհերուն մեծ մասը կառախումբին պաշտօնեաներն են: Ձիշդ միեւնոյն տեղը նմանօրինակ երկու դաւադրութիւններ տարբրուած էին 1932ին եւ 1933ին: Աւստրիոյ երկաթուղիներու վարչութիւնը 5000 շիլին պարգեւ խոստացած է, դիւրացնելու համար դաւադիրներուն ձերբակալութիւնը:

Կարող թագաւորը սպաննե՞լ կ'ուզեին

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ ապրիլ 10ին խիստ խուզարկութիւններ կատարուեցան չատ մը սպաններու տուներուն մէջ: Զէնքեր եւ ուժանակի փամփուշտներ գտնուած ըլլալով, ութ սպաններ եւ վեց քաղաքացիներ ձերբակալուեցան: Այս առթիւ զարմանազան դրոյցներ չրջան կ'ընեն: Իբրեւ թէ դաւադրութիւն մը տարբրուած էր, սպաննելու համար Կարոլ թագաւորը: Բայց իրաւիճակները կ'ըսեն թէ անհիմն է այս լուրը, եւ խնդիրը կապ ունի Տիկին Լուփէսքոյի հետ, որ իբրեւ թէ կը չարունակէ ազդել թագաւորին քաղաքականութեան վրայ, իբրեւ անոր նախկին սիրուհին: Կառավարուած քննութեանց հետեւանքով, քանի մը սպաններ կ'ուզէին սպաննել տիկինը: Գլխաւոր դաւադիրն է դէր – գնդապետ Փրէքուփ, որ թագաւորին երբեմնի մտերիմն է եւ վերջերս ունկնդրութեան ընդունուած էր: Կ'ըսուի թէ մահափորձը պիտի կատարուէր օրթոտոքսներու Զատկին օրը, օդը հանելով Պուքրէշի մայր եկեղեցին: Դէր–գնդապետին երկու եղբայրներն ալ ձերբակալուած են, ինչպէս եւ չորս ուսանողներ, որոնց գործը պիտի ըլլար խռովութիւններ յարուցանել: Դաւադիրները բոլորն ալ Թրանսիլվանիացի են:

Նոր հեռագրի մը համաձայն, բանտարկեալներուն թիւը 130ի կը հասնի:

LOTERIE NATIONALE

Թ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

»»»·«««

Ինչպէս գրած ենք, Ֆրանսայի Ազգային Պարգեւավաղին Թ. շերտին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ երեքշաբթի, 10 ապրիլ:

Հինգ միլիոնի մեծ պարգեւը շահած է G. շարէչն **082.993** թիւը:

Հետեւեալ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահած է մէկ միլիոն փրանք. —

Շարք G.	no 51.608
Շարք S	no 76.243
Շարք H	no 28.838
Շարք T	no 65.565
Շարք Y	no 75.805
Շարք U	no 90.971
Շարք R	no 03.893
Շարք U	no 66.943
Շարք X	no 04.990
Շարք E	no 89.675
Շարք K	no 95.038
Շարք E	no 94.293
Շարք K	no 59.821
Շարք T	no 64.994
Շարք A	no 23.856

Բոլոր շարէերուն մէջ (**20** հատ) **18.521** թիւը շահած է **500,000** փրանք:

100.000 փրանք կը շահին **6.175** վերջացող թիւերը:

50.000 փրանք կը շահին **9.597** վերջացող թիւերը:

10.000 փրանք կը շահին **817** վերջացող թիւերը:

200 փրանք կը շահին **6** վերջացող թիւերը:

Հրապարակային Բ. դասախօսութիւն

կազմակերպուած *ՀԱՅ ԿԱՄ. ԵՒ ՄԱՐՏԻԿ. ԿԵՂՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

Կիրակի Ապրիլ 15ին ժամը ճիչտ 2.30ին

120, Bld. de Belleville. Métro Belleville

Կը խօսի՝ ԳՆԴԱՊԵՏ Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ

Նիւթ ունենալով *«ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ»*

Մուտքը ազատ է:

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱՊԱՏ ԹԱՏՐՈՆ

15 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3ԻՆ

ՍԵՒԻՐԻ «ՊԼՅԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ

26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)

ԱՒԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՒԻ

Ս. ՍԱՐԿԱՋԵԱՆԻ

«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒՐՄ»

ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար

կը մասնակցին՝ տիկիններ ՀԻՒՍԻ ՊԼԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՔՆԱՐԻԿ - ՄԱՒՌՈՒՆԱՑ Օրիորդներ՝ ՍԻՄԱ, ՅԱՄԻԿ, պարոնները ԱՐՄԱՆ ԿՈՓԻԿԵԱՆ, Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ,

Տեղերու գիները՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք:

Սահմանափակ թիւով ըլեզերվէներ:

Տոմսերու համար դիմել՝ Թրատուն Հրանս-Սամուել, (51, rue Mr. le Prince), Ֆլորիա ճաշարանը (61, rue Mr. le Prince) եւ Պ. Ի. Գեւոնեանին (17, rue Damesme. Paris 13):

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ակումբին մէջ: Բացականները նկատի կ'առնուին:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Վառամեան խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30է Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՆԻԷՒԻ Պուա Քոլոնպի «Վիչապ» ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին:

Գալատ

Վիլնէի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի երիք խումբերը.— Քրիստափոր խումբը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը ճիչտ 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ: «Ապառաժ» խումբը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ:

Իսկ Շասի Ռոսամոմ խումբը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն:

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ (Մարսէյլ) Ընկեր Կարօ խումբի քննկերական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի երեկոյ ժամը 6ին ընկ. Ս. Պօյաճեանի բնակարանին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԷՆ ԺԻՒԼիԷնի (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պար թաղային սրահին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՌՈՍՏՈՄ խումբի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 131, Fbg. du Temple-ի սրճարանին մէջ: կը խօսի՝ ընկ. ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, «Ներկայ թուրքիոյ շուրջ» նիւթի մասին: *Կը հրաւիրուին նաեւ համակիրները:*

ԵՐԵԿՈՑԹ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած փարիզի

ՀԱՄԱԽՍՐԲԵՐԴՈՒԹԻԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

14 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Salle des Ingenieurs Civils-ի *սրահին մէջ* 19, Rue Blanche

Metro: Blanche *կամ* Trinité

Բանախօսութիւններ՝ Յակոբ կաթողիկոսի, Թլկատինցիի, Ռ. Զարդարեանի, Ռ. Որբերեանի *եւ* Գ. Պէշկէօթլիւրեանի *մասին:*

Գեղարուեստական ճոխ բաժինն սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻԻ

Տիկիններ Թէրզիպաշեան եւ Սիրարփի Ա.ժտէրեան (Հօգանի քօնսէրվաթուարէն): Օրիորդներ՝ Աստղիկ Ալաքելեան եւ Էլիզ Մուժճեան, Պ. Պ. Դ. Մէհիթէրեան, Ա. Կոթիկեան *եւ* Ա. Գմբէթեան:

Նուագախումբ *Արիա* եւ Թառիստ *Աբգար* իր Թառով:

Պարերու մրցում, ղեկավարութեամբ փրոֆէսէօր *Պաղտասարեանի:*

ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ

Դին այրերու *համար 10.* իսկ կիներու *համար 7.50* ֆրանք:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԵՆԻ ՕԺԱՆԴԱԿ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ

ՑԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ԿԻՐԱԿԻ 13 ՄԱՅԻՍ ՍԱԼ ՀՈՇԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Կը խնդրուի միութիւններէն նկատի ունենալ սոյն թուականը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը անական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար: Թուրքերէն գիտնալը պայման է: Գրել՝ Jean Abdalian*-ի*, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes):

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

L. LECORCHÉ Chir. Den.

Ex. Interne des Hôpitaux de Paris

Chef de Clinique à l'Ecole Dentaire Française

Assistant Ա. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ *chir. dent. D.E.D.F.*

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՁԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆ

Ակռայ կը քաշենք առանց սրսկումի, միայն մէկ վայրկեան քուն՝ Somyl-ով: Քուրսն եւ պրիճ. ատամնաշար՝ շատ թեթեւ քրոմէ մետաղով, կր վերափոխենք ձին ատամնաշարեր: Երախաներու ատամներու շտկում:

Կ'ընդունի 9 - 12 *եւ* 2 - 7 Հեռախօս Inv. 27-95

28 Avenue d'Orléans

Métro Denfert Rocherau ou Mouton Duvernet

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Հ. Յ. Դ. Վալանսի Քրիստափոր Ենթակոմիտէն, Ռոմանի Անդրանիկ խումբը, Սէն Ժիւլիէնի Վրէժ խումբը իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն ընկեր Յակոբ Կօշկակարեանի իր տիկնոջ վաղամահ մահուան առթիւ:

Հ.Յ.Դ.ՓՈՐԻՉԻ ՈՒՆՏՈՒՄ իւրաքանչիւր յիշատակ իր ընկերներէն Մաթաթիա Լուսիկեանի, կը նուիրէ Զ. Ո. Մ.ի գրադարաններուն 10 օրինակ Միք. Վարանդեանի «Բանաստեղծ Հրապարակոս» գիրքէն եւ 5 օրինակ «Փետրուար 18»էն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Թագուհի Վարպետեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Զաւէն Վարպետեան եւ ազգականները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին՝

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի

դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

L'ARMÉNIE

Աթէնք հրատարակուող լ'Ադմէնի Ֆրանսերէն պարբերաթերթը կը *ծախուի Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ Hachette գործակալութեան այն քէօշկերը, ուր կը ծախուին նաեւ յունարէն թերթեր:*

վարչութիւն «լ'Ադմէնի»ի

Փարիզի ամենալաւ շինուած շէնքը

Parc Buttes Chaumont

1 փիէս, մուտք, խոհանոց, լոգարան 2900

2 փիէս, մուտք, խոհանոց, լոգարան 3900

կեդր. ջեռուցիչ, տաք ջուր, վերելակ, հեռաձայն, աղբանոց:

19, rue de l'Atlas.

Métro: Belleville

Հրաւէր բոլոր հայ Ֆութպոլասէրեան

Փարիզահայ Ֆութպոլիստներու խոչընդոտական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը երեկոյ ժամը 8½ին La Chope du Nord-ի մէջ, 7, Bld. Denain (Gare du Nord): Բոլոր հին եւ նոր Ֆութպոլիստները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այս խիստ կարեւոր ժողովին, ուր պիտի որոշուի հայ Ֆութպոլիստներու կացութիւնը:

Ժողովին ներկայ կ'ըլլայ Փարիզի Ֆութպոլի Համագումարակցութեան ներկայացուցիչը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ֆութպոլի Ա.ժմ.այ ցանձնախումբ

Վ. Փափազեան, Մ. Աատուրեան, Հ. Յակոբեան:

ՅՕԻՇԱՏԵՍՏ

ԱՐԱԲԿԻՐի Հայրենակց, Միութեան բոլոր անդամները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ֆլորիա ճաշարանին վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ:

«ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ եւ Հրատարակչական Համագգային Ընկերութեան» Վալանսի մասնախումբը, ընդհ. ադամական ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամ-անդամուհիները եւ անդամագրուիլ փափաքողները վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Գ. Պագրատեանի սրճարանը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ դատավարութիւն Լեւոն Շանթի «Ինկած Բերդի Իշխանուհին»ի մասին: Կազմակերպուած Մարսէյլի Հայ Ուսանողաց Միութեան կողմէ այս Շաբաթ կիրակի ժամը 9ին նախկին Ֆաքիլթէ տէ Սիանսի մեծ Ամփիթէատրոնին մէջ, 40, Allée Léon Gambetta.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Ֆրանսայի մէջ շատոնց վնտռուած Արեւելքի իսկական օղին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

Փնտռեցէ՛ք զայն կարեւոր պիտակով: Ընգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ եւ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)

ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ. —

M. M. H. Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit. Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւ այլն. **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie*

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կր ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կր պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարանի ներու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կր կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Ընդունման ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

«ԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ՀԱԼԱԾ ՄՕՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ԱԻՕՀԸՍ Թարգ. Ժ. Մ.

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

»»»·«««

Վեց ամիս վերջ, օր մը երբ Թ. Ք. Մէրչիսթի Սրսէքսի նահանգին քար – տէսը կը քննէր, ներս մտաւ Ընդհանուր Ոստիկանապետը:

Համաձայն Սըր Ճորճին, պետական պաշտօնեաներ մը Թ. Ք.էն աւելի կապդուրիչ օգնական մը չէր կրնար ունենալ. այդ պատճառով իսկ, ա – ոեթը չէր փախցներ երբեք անոր, այսինքն իր բառով, «սորազատաեա – լին» հանդիպելու:

— Ըրածդ լա՞ւ է, հարցուց Սըր Ճորճ:

— Այս առաւօտ դասերնիս քար – տիտպղիտութիւն է, բաւ Թ. Ք. ա – նանց գլուխը բարձրացնելու:

Սըր Ճորճ անոր հետեւը անցաւ եւ ուսին վրայէն նայեցաւ քարտէսին:

— Բայց չատ հին քարտէս է, չէ՞...

— Պատրաստուած է 1876ին, սա – կայն այստեղ կան կարգ մը գիտակներ որոնք նշանակուած չեն նորերուն մէջ, չեմ գիտեր ինչու... վստահ եմ որ այդ դեպեակներէն մէկուն մէջ պիտի գտնեմ փնտռածս...

— Ուրեմն տակաւին յոյս ունիս Լէքամբրնի մասին...

— Երբեք չպիտի յուսահատիմ մին – չեւ մահս. թերեւս այն առեն ալ յոյս կորած չըլլամ տակաւին...

— Քանի՞ տարի տուին, տասնը – հի՞նգ...

— Այո, տասնըհինգ, բախտաւոր էր որ մահուան չդատապարտուեցաւ:

Սըր Ճորճ պատուհանին մօտեցաւ եւ դիտեց Ուայթհոլի հրապարակը:

— Իմացայ որ նորէն բարեկամացեր ես Գարայիին հետ, հարցուց:

Թ. Ք. հաստատական պատասխան տուաւ:

— Հարկաւ դիտես թէ այդ մարդը հերոսական ճիգ թափեց քեզ պաշ – տօնէդ վտարել տալու համար...

— Զարմանալու պէտք չկայ, ես ալ նոյնքան հերոսական ճիգ թափեցի պինքը կախել տալու համար... եր – կուքս ալ իրարմէ վար չենք մնար... Ի՞նչ ըրեր է... նախարա՞ր եւայլն տեսար է...

— Այո՛...

— Ապո՛ւշ...

— Այո, այդ բոլորը հասկնալի են, բաւ Սըր Ճորճ անդին զառնալով, բայց չեմ հասկնար թէ ինչու ներո – զութիւն խնդրեցիր իրմէ...

— Տակաւին ինչեր կան որ չէք հասկնար, բաւ Թ. Ք. կծու չեչտով մը, կրնայի ահագին ցանկ մը պատրաստել...

— Լիբրը անպիտան... ճաշի պիտի գա՞ս հետս...

— Ո՞չ...

— Մեր ակումբը...

— Կը ցաւիմ, պատասխանեց Թ. Ք. քաղաքավարօրէն. մէկ անգամ ճաշած եմ ձեր Ակումբը եւ...

Օգնական ոստիկանապետը Սըր Ճորճի մեկնելէն յետոյ չարունակեց իր աշխատանքը:

Գարան չատ մնափառ մարդ էր:

Դիտէր թէ գեղեցկադէմ էր եւ հա – բուտ: Շատ պատշաճ վարմունք մը ունեցեր էր, քանի որ ոչ միայն ըն – դուներ էր Թ. Ք.ի «ներողութիւնը», այլ ամէն միջոցի կը դիմէր՝ ցոյց տալու համար թէ կը փափաքէր լաւ տպաւորութիւն գործել պինքը նախա – տել ուղղ այդ մարդուն վրայ:

Թ. Ք. ընդուներ էր Գարայի հրա – ւէրը չարաթ օրուան արձակուրդը անցնելու դիւղը գտնուղ անոր «փոք – րիկ բնակարանին» մէջ: Ցոյնը այն – տեղ հրաւիրեր էր նաեւ նշանաւոր քաղաքագէտներ — որոնք կրնային թերեւս օգտակար ըլլալ՝ փառասիրու թիւններ ունեցող երիտասարդ ոստի – կանին համար — ինչպէս նաեւ գի – ղեցիկ աղջիկներ որոնք նուագ հետա – քրքրական ու հաճելի չէին: Գարա նոյնիսկ գերասաններ կանչեր էր եւ սրահներէն մէկը թատրոնի վերածեր էր ներկայացնել տալու համար «Ա – նուշարոյր Մադիկներ» անունով թա – տերգութիւնը:

Նոյն գիչերը երբ Թ. Ք. Մէրչիսթի անկողին կը մտնէր, յիչեց որ ըսած էր Գարայիին թէ «Անուշարոյր Մադիկներ»ը իր նախընտրած կտոր – ներէն մէկն էր. ուրեմն պատիւը եղած էր մասնաւորաբար իր հաճոյքին հա – մար:

Գարա ուրիչ զանազան ձեւերով աչ – խատեցաւ բարեկամութիւն մշակել Թ. Ք.ի հետ: Մորհուրդ տուաւ անոր որպէսզի զնէ Փոքր Ասիոյ մէջ բանող երկաթուղիի ընկերութեան մը ար – ժեթուղթերը որոնց գինը ինկած էր, սակայն գաղտնի ոստիկանը չնորհա – կալութեամբ մերժեց այդ խորհուրդը եւ չգնեց. իրաւ է որ երեք չարաթ վերջը արժեթուղթերը երեք ոսկիի բարձրացան, սակայն Թ. Ք. ցաւ չզ – գաց իր մերժումին համար:

Ձեռն Լէքամբրնի տունը ծախուած էր. վաճառման եւ կարասիներուն Լոնտոն փոխադրութեան գործողութիւննե – րուն հսկած էր օգնական ոստիկանա – պետը: Տիկին Կրէյս Լէքամբրն չարկա – բաժին մը ունէր հիմա ուր կ'ապրէր առանձին: Իր անձնական եկամուտ – ները ինչպէս նաեւ Ձոնի գերբերուն հասոյթը որ — դառն էր ըսել — դա – տավարութենէն եւթ սկսած էր աճիլ, շատ ապահով վիճակ մը ստեղծած էին իրեն համար:

— Տասնըհինգ տարի, կրկնեց Թ. Ք. եւ սուլեց:

Ձեռն Լէքամբրնի վիճակը սկիզբէն յուսահատական էր: Պարտք ունէր այն մարդուն զոր սպաններ էր, անի – կա չկրցաւ ապացուցանել սպառնա – կան նամակի մը գոյութիւնը. ցոյնին տարճանակն ալ գտնուած չէր: Երկու հոգի միայն լուչեան կը հաւատային անոր պատմութեան. մէկը՝ ներքին գործերու նախարարը, իսկ միւսը օդ – նական ոստիկանապետը: Նախարարը վստահացուցեր էր այս վերջինը որ թէ գանէր կորսուած տարճանակը եւ կապ մը հաստատէր անոր եւ գոր – ծուած ոճիրին միջեւ, այն ատեն Լէ – քամբրնը պիտի արձակուէր:

Ոճիրին վայրը չրջապատող բոլոր տուներուն մէջ փնտռտուք կատարած էին. նոյնիսկ անոնց մէկուն ջրբե – րին պարպելով մաղէ անցուցեր էին անոր յատակը ծածկող ցեխը. եւ սակայն տարճանակը չկար: Թ. Ք. դիմեր էր աւելի ապդու եւ քիչ մրն ալ ապրէն միջոցներու:

Մորհրդատուր երեւոյթով երեկոյ – դէմ մը Գարայի բացակայութեան, գացեր է անոր բնակարանը՝ քէս – կրն Աքուէր եւ առանց որ եւ է գի – ւաբանութեան առաջնորդուեր էր ուղ – ղակի Ցոյնին անձնական սենեակը՝ կարգ մը գործիքներ քննելու նպատա – կով:

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 Ֆրանք	70 Ֆրանք	35 Ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 Ֆրանք	100 Ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 13 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 13 Avril 1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2469 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՑՑ ԲՈԼՇԵՒԻԿ ԽՄԲԱԳՐԻ ՄԸ ՀԵՏ

—·—

— Մինչեւ ե՞րբ պիտի չարունակէք խաթարել, այլանդակել, անճանաչելի դարձնել հայերէնը: Հայ բանուորներն ու գիւղացիները որոնց անունով երգում կ'ընէք տարին տասներկու ամիս, որ եւ է բան կը հակնո՞ն այդ խառնիճաղանճ չարաղրութիւնէն, պոշպոշի կապուած այդ բառակոյտերէն, անճարակ եւ անճոռնի բառակազմութիւններէն...

— Մենք լեզուն ալ կ'ուզենք ազատագրել պուրժուա – նացիոնալիստական տենդենցներէն, կ'ուզենք ճոխացնել զայն եւ ստեղծել գիտական – հասարակական հարուստ տերմինոլոգիա:

— Խոստովանեցէք որ ոչ միայն տարբրական տրամաբանութեան, այլ եւ գիտութեան պահանջներուն կը հակասէ ձեր այդ ամուլ աշխատանքը: Չէ՞ք յիշեր, ձեր վարպետն անգամ ըմբռնացած է այս կապակութեան դէմ: Լէնինը չէ՞ր որ կը գրէր, տարիներ առաջ.— «Ռուսերէն լեզուն մեծ փճացնում ենք: Օտար բառերը գործ ենք ածում առանց հարկի: Ինչո՞ւ ասել «դեֆեկտ»ներ, երբ կարելի է ասել թերութիւններ, կամ պակասութիւններ կամ բացեր... Ժամանակը չէ՞ արդեօք առանց հարկի օտար բառեր գործածելու դէմ պատերազմ հրատարակելու... Ժամանակը չէ՞ արդեօք պատերազմ յայտարարել ռուսերէն լեզուի աղաւաղման դէմ»: (Գրական Թերթ, 20 յունուար 1934):

Արդ, երբ ձեր վարպետն իսկ այսքան կը զայրանայ ռուսերէնի աղաւաղման դէմ, թելադրելով պատերազմ սարքել, դուք ի՞նչպէս կ'արդարացնէք հայերէնի աղաւաղումը, որ չափ ու սահման չի ճանչնար, ռուսերէնն ալ գերազանցելով: Մնաց որ, դուք պարզապէս ռուսերէնը կ'ընդօրինակէք, հայերէնը վերածելով հայատառ չինարէնի: Անչուշտ մտքի ծուլութիւն ...

— Շատ յառաջ կ'երթաք: Մենք այնպէս հարուստացած ենք լեզուն որ, մեր բոլոր միտքերը կրնանք արտայայտել առանց դժուարութեան:

— Որպէսզի մեր գրոյցը չձգձգի, ձեզի խօսինք օրինակներով: Ահէք «Ա. Հայաստան»ի որ եւ է թիւ: Ձեր լուսադրյն օրաթերթը չէ՞, բովանդակութեամբ եւ խմբագրութեամբ: Կառավարութեան ալ բերանն է, եւ տարին ատ նուազն երկու անգամ խմբագիր կը փոխեն, «զծի թեքում» կամ ուրիշ մեղքեր պատրուակելով: Ահա մարտ 29ի թիւը: Սկսինք խմբագրականէն: Խորագիրը՝ «Կազմակերպել Տնտեսվարկը խանութներում»: Ի՞նչ կը նշանակէ «Տնտեսվարկ», թրխաուած եւ իրարու փակցուած երեք բառերով: Հարեւանցի չարենք ուրիշներ ալ,— Քաղկօօպ, Համատարած, ապրանքաշրջանառութիւն, Փոխնկիսնայութիւն, տնտեսավարկային, տասրտիմէնտ եւն.: Աչք մը նետեցէք ամբողջ թերթին վրայ,— կուսհրատ, կուսլրատու, կուսշրջկոմի պլենումը, կոմկուս, կենտկոմ, մարզկոմ, քաղկոմ, կուսկազմակերպութիւն, Անդրերկրկոմի կուլտուրա, կոմպանեական բնոյթ, միջոցառում, կուսհամագումար, քաղնարեադ, կուսկազմակերպիչ, կոլապր – կութիւն (անշուշտ նաեւ իշխողկութիւն), բանդիտ: Ահա ուրիշ թիւ մը, կարդացէք,— Ֆրոնտ, քաղբաժին, պազա, գոմաշինաարութիւն, սանիտարական զրուեիչն, ռեպրեսիաներ, մանուածքային, գործուածքային (Լէնինականի մանարանն անգամ Լենաեկան կամ մանուածքային գործարան կը կոչէք), Փիզկուլտուրա, էքպրես, զրահատորային բրիգատներ, շրջնպատակօօպ: Եւ այս բոլորը ձեր ուղղագրութեամբ, որ նոյնքան անճոռնի է եւ որ ոամկավարներն անգամ լեզու հանեց...

— Մենք բոլորովին նոր ոէֆիմ մը հաստատած ըլլալով, պէտք ունինք համապատասխան բառերու: Կ'ուզէիք որ Հայկազեան դպրատո՞ւնը նայէինք, համաշխարհային յեղափոխութեան լոզունգներն ու տերմինոլոգիան կազմելու համար...

*— Լսեցէ՛ք. տարակոյս չկայ որ ամէն դարաշրջան, ամէն ընկերային կամ քաղաքական յեղափոխութիւն իրեն հետ կը բերէ նոր ըմբռնումներ, նոյն իսկ հասատատութիւններ եւ առարկաներ, որոնք համապատասխան բառեր կը պահանջեն: Արդ, ձեր ըրածը այդ չէ: Այնքան պերճախօս «բայ»ը ունինք տարիներէ ի վեր, եղմատական իմաստով, բայց դուք յամառօրէն կը գրէք «դեֆիցիտ», որ ընդօրինակութիւնն է լատիներէնին կամ աղաւաղումը ֆրանսերէնի (տէֆիսի): Նոյն բառը կը գործածէք նաեւ պակասի, թերութեան համար: Ունինք «բաժին» եւ «բաժնետիրական» բառերը. դուք աւանդաբար, թուխսկօրէն կը գրէք «փայ» եւ ... «փայատիրական»: Ունինք առողջապահականը. դուք առանց աջ ձախ նայելու կը գրէք «սանիտարական», քանի ալ՝ «դրութիւն», որ կը նշանակէ «սխեմա», մինչդեռ ձեզի համար (եւ դժբախտաբար մեզմէ չատերուն համար) կը գործածուի երբեմն «կացութիւն» կամ «վիճակ»: Կը գրէք «ֆրոնտ», երբ ունինք հրաչալի ճակատ, «էշելոն» — դասալիք, «ռեսուրս» — պաշար, միջոց. «տրանսպորտ» — փոխադրութիւն: Բայց ո՞ր մէկը յիշէինք, հազարաւորներ են, բոլոր հայացուած՝ ռուսերէնէ, լատիներէնէ, գերմաներէնէ, թրքերէնէ, բոլորովին աւելորդ եւ զզուելի: Եթէ մտքի ծուլութիւն չէ այս, ուրեմն տգիտութիւն է, աններելի եւ քրէական, քանի որ կ'աղճատէ այնքան գեղեցկօրէն կազմաւորուած լեզու մը: Մի եւնոյն առեն մեր լեզուն այնքան ճկուն է որ, դիւրաւ կ'ընտելանայ նորութեանց, կը բաւէ որ ըմբռնած ըլլաք ոգին

ԿԱՇԽԵՑԱՆ ՑՈՒՑԱՊԱՏԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶԻՆ ԿԱՐԴԱՑԱԾ ԵԼՈՒՅԹԻ ՇՈՒՐՋ

— oo —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ, ԼԵԶՎԻ ԵՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՀԱՄԱՏԵՂ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԸ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ԻՆ ԿԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶԻ ԵԼՈՒՅԹԻ ՇՈՒՐՋ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ։

Ելույթներ կունենան ակադեմիկոս Ա. Աբրահամյանը, գրականագետ Ս. Մելիք-Օհանջանյանը, գրականագետ Ա. Ղազարյանը, գրականագետ Ա. Ղանալանյանը, գրականագետ Ա. Ղարիբյանը, գրականագետ Ա. Ղուկասյանը, գրականագետ Ա. Ղուկասյանը, գրականագետ Ա. Ղուկաս

ԷՔԵՐ ՅԱՅՆԱՔԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՔԸՆ, 1914-20

ՊԱՐՈՆ ԿՈՍՏԱՆ

Շարաթական տնտեսական

»»» «««

Մեր Հնչակեան 1924ին, սա տան վրայ ընդհատ դադրեցուցած ենք մեր տեսութիւնները, որովհետեւ մեր ընթերցողներէն շատերը կը գրկուէին մեր յօդուածներէն, որոնք կը վերաբերէին ընդհանուր տնտեսական հարցերու։ Ներկայ ատենս կը վերսկսինք այդ տեսութիւնները, ելեւէջներ ունենալու պայմանով։ Ելեւէջներ, որոնք կրնան ըլլալ ներքին կամ արտաքին։ Ներքին ելեւէջներ կրնան ըլլալ մեր ազգային կեանքին մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւնները, իսկ արտաքին ելեւէջներ՝ մեր ազգային կեանքին վրայ ազդեցութիւն ունեցող արտաքին պատճառները։

Ներքին ելեւէջներէն ամենէն կարեւորը, որ մեր ազգային կեանքին վրայ ազդեցութիւն ունեցաւ, եղաւ Ցեղասպանութիւնը։ Ցեղասպանութիւնը ոչ միայն ոչնչացուց մեր ազգային հարստութեան մեծ մասը, այլ նաեւ ընդհատեց մեր ազգային կեանքի զարգացման ընթացքը։ Ցեղասպանութենէն ետք մենք ստիպուեցանք նոր սկսիլ, նոր ուղիներ գտնել մեր ազգային կեանքը կազմակերպելու համար։ Ցեղասպանութենէն ետք մենք ստիպուեցանք նոր սկսիլ, նոր ուղիներ գտնել մեր ազգային կեանքը կազմակերպելու համար։ Ցեղասպանութենէն ետք մենք ստիպուեցանք նոր սկսիլ, նոր ուղիներ գտնել մեր ազգային կեանքը կազմակերպելու համար։

Թանկագին նկար մը գողցուած

Երեքշաբթի գիշեր Կանոի (Պելժիա) մայր եկեղեցիէն գողցուեցաւ Վան Էյքի հռչակաւոր մէկ նկարը, «Աստրդաւոր Գառնուկը», որ չինուած է 1420–ին եւ հրաշալիք մըն է ֆլաման արուեստի: Արժէքը 12 միլիոն ֆրանք կը գնահատուի: Այս պատմական գործանկարները 12 հատ են, ցիրուցան եղած՝ դարերու ընթացքին, արշաւանքներու եւ գրաւումներու հետեւանքով: Ութ հատը Փրուսիոյ թագաւորին կողմէ գնուեցան 1815ին եւ Պելժիոյ վերադարձուեցան, համաձայն հաշտութեան դաշնագրին: Այս ութ հատէն մէկն է գողցուածը:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ըլլալով իսկամ բաղաբապետ մը ընտրուեցաւ կալկաթայի մէջ: Այս ընտրութիւնը մեծ զարմանք պատճառած է Լոնտոնի մէջ:

ՊՈՒՔՐԼՇԷՆ կը հեռագրեն թէ հիմմ չունի կարող թագաւորին դէմ սարքուած դաւադրութիւնը: Ամբողջ խնդիրը անձնական փառասիրութեան փոքր մըն է, սարքուած՝ սպայի մը կողմէ, որ թագաւորին մտերիմն է եղած ժամանակին:

ՓԱՆՏԱԿԱՆ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐ ինկալ, որ վերջին պահուն ուզած էր քրմական հպատակ դառնալ փրկուելու համար, երէկ Իզմիր առաջնորդուեցաւ եւ ամերիկեան նաւ մը պիտի դրուի, նիւ Եորք դրկուելու համար: Փախստականը յանձնուած է Պոլսոյ ամերիկեան փոխ–հիւպատոսին: Ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ 25 օր:

ՀԱՆԴԷՍ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած ԿՈՒՍԷՆՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. *ՏԱՐՐՈՍ* խումբի կողմէ
Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին
Ferme des Noues à Goussainville, Salle de Réunion *ի մէջ*

Կ'երգեն Տիկ. Ս. Խաչատրեան, Օր. Հ. Գնեազեան եւ Պ. Ծ. Իւսկիւտարլեան:
Կ'արտասանեն՝ Օր. Ծամանցեան, Պ. Տիլանեան *եւ ընկերներ՝* Ծ. Կարապետեան *եւ* Կ. Ծամանցեան:

Նուագ թառի վրայ: *Մուտք 3 ֆրանք:*

Կը ներկայացուի՝ ԴԻՈՒՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԸ (*գաւեչտ*)

Շոգեկառք կայ տիւ Նօրէն ժամը *1.17* եւ *1.27* եւ իջնել *Goussainville*ի կայարանը:

Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԿԱՆՉԷ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅՔԻ ԲՈԼՈՐ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
Այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը

ԱՊՐԻԼ 11-24Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՏԷՄԻՆԻ ՄԷՋ

22 *ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2ին Հ. Յ. Դ. ՏԱՆ ՄԷՋ*
Նախաձեռնութեամբ *ՋԷՅԹՈՒՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ*
Մասնակցութեամբ *Հ. Յ. Դ. ՏԻՄԻՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻ, ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ, Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ, ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ եւ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ*
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

Փարիզի Գրական Ակումբ *վազը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին,* 5 rue Paul Berruel (*նախկին* rue Cambronne, *131*) *Մէթրօ՝* Vaugirard, *կը դասախօսէ՝ Գնդապետ Ա. Շահխաթունի, Նիւթ՝* կոմս Լորիս Մելիքեան իբրեւ զինուորական եւ պետական մարդ:
Մուտքը ազատ է:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ
Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ՍԱԼ ԿԱՎՈՅԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ
(*Զուիցերիայէն հրաւիրուած*)

Կը խօսին՝
ՏԻԿ. ԱՆԱՅԻՍ, ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱՒԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին մասին յայտարարով:

Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ
ԱՊՐԻԼ 11Ը ԿԸ ՏՕՆԷ
21 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ Գ. ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ
Բարձր հովանաւորութեամբ ՏՈՔԹ. Ա. ՊԻՏՈՆԻ
(Նախագահութեամբ Նախկին պատերազմիկներու Միութեան)
Եւ ներկայութեամբ Լիոնի ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ, ՌՈՆԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻՆ, Լիոնի Զինւ. ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ:

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Խ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ
Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻԻԶԱՆԴ
Մասնակցութեամբ հայ եւ ֆրանսացի արուեստագէտներէ բաղկացած նուագախումբի, ղեկավարութեամբ Ս. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ, մեներգ ՕՐ. Ծ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ, արտասանութիւն՝ ՕՐ. Մ. ԱՃԷՄԵԱՆԻ, Պ. ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆԻ եւ ՄԻՍԱՔ – ՄԻՐԶԷԻ կողմէ:

⁂

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

22 *ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ*
Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻԻԶԱՆԴ
Մանրամասնութիւնները յայտարարով:

Ռ.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ակումբին մէջ: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Վոլեպոլի Խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՆԻԷՌ Պուա Քոլոնպի «Վիլպա» ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին:

Գաւառ

Վիէնի Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի «Ապառաժ» խումբը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ:

Իսկ Շասի Ռոսաոտ խումբը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին ծանօթ հաւաքատեղին: Բոլոր ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ որոշեալ ժամուն:

Սէնթ Անթուան (Մարսէյլ) Ընկեր Կարօ խումբի ընկերական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի երեկոյ ժամը 6ին ընկ. Ս. Պօյաճեանի բնակարանին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Սէն Ժիւլիէնի (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պար թաղային սրահին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Իշնան Ենթակոմիտէի (Մարսէյլ) ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

Ռոմանի Անդրանիկ խումբի հերթական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընկերվարականներու սրահին մէջ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ՌՈՍՏՈՄ խումբի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին, 131, Fbg. du Temple*i* սրճարանին մէջ: Կը խօսի՝ ընկ. *ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ*, «Ներկայ Թուրքիոյ շուրջ» նիւթի մասին: *Կը հրաւիրուին նաեւ համակիրները:*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱՍՏԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

15 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3ԻՆ
ԻԶԵՒՐԻ «ՊԻՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ
26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)
ԱՒԱԶԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ
Ա. ՍԱՐՎԱԶԵԱՆԻ
«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒԻՐ»
Ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար
Բեմադրութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆԻ

Կը մասնակցին՝ տիկիններ *ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՔՆԱՐԻԿ - ՄԱՔԴՈՆԱԼԴ* Օրիորդներ՝ *ՍԻՄԱ, ՅԱՄԻԿ*, պարոններ *ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆ, Ա. ԳԱԲԷՓԵԱՆ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ:*

Տեղերու դիները՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք:

Սահմանափակ թիւով ըէզերվէներ:

Տոմսերու համար դիմել՝ Գրասուն Հրաճ-Սամուէլ, (51, rue Mr. le Prince), Ֆլորիա հաւաքարար (61, rue Mr. le Prince) եւ Պ. Լ. Գեւոնեանին (17, rue Damesme. Paris 13):

ԵՐԵԿՈՅԹ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած փարիզի
ՀԱՄԱԽՍՐԵՐԴՅԻԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
14 Ապրիլ, Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*էն մինչեւ առաւօտ
Salle des Ingenieurs Civils*i սրահին մէջ* 19, Rue Blanche
Metro: Blanche *կամ* Trinité
Բանախօսութիւններ՝ Յակ կաթողիկոսի, Թկատինցիի, Ռ. Զարդարեանի, Ռ. Որբերեանի *եւ* Գ. Պէշկէօթիւրեանի *մասին:*
Գեղարուեստական ճոխ բաժին սիրայօժար մասնակցութեամբ՝
Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ
Տիկիններ Թէրզիպաշեան *եւ* Սիրարփի Աժտէրեան (*Հօդանի քօնսէրվաթուարէն*), *Օրիորդներ՝* Աստղիկ Առաքելեան, Էլիզ Մուշճեան *եւ* Օր. Շահլամեան (*Ջութակ*), Պ. Պ. Դ. Մէհիէրեան, Ա. Կոճիկեան *եւ* Ա. Գմբէճեան:
Նուագախումբ *Արիս* եւ Թառիստ *Աբգար* իր Թառով:
Պարերու մրցում, ղեկավարութեամբ փրօֆէսէօր *Պաղտասարեանի:*
ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ
Գին այրերու *համար 10*, իսկ կիներու համար *7.50* ֆրանք:

Հրապարակային Բ. դասախօսութիւն

կազմակերպուած *ՀԱՑ ԿԱՄ. ԵՒ ՄԱՐՏԻԿ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*
Կիրակի Ապրիլ 15ին ժամը ճիշտ 2.30ին
120, Bld. de Belleville. Métro Belleville
Կը խօսի՝ ԳՆԴԱՊԵՏ Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ
Նիւթ ունենալով «ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՑՈՑ ՄԷՋ»
Մուտքը ազատ է:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆԶԷՐԵԱՆԻ
ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒԹԸ
97 Route d'Orléans. Cachan
Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւ *ընկ.* Գիներ **13**
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ *13 rue Pierre Curie.* K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie*

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած՝ Ֆր. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 253, J. J. Rousseau դարմանատան մէջ: Կը խօսի Տիկին Փափազեան առողջապահութեան մասին: Փափաքողները կրնան ներկայ ըլլալ: Մուտքը ազատ է:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Արարատ Միութեան Վարչութիւնը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ստորեւ նշանակուած հայրենակիցներուն, որոնք վարչութեան անդամ Պ. Օննիկ Վարսամեանի տան մէջ տեղի ունեցած ընտանեկան հաւաքոյթին միջոցին բրած են նուիրատուութիւններ աեղւոյս մանկապարտէզի օգտին:

Պ. Օննիկ Վարսամեան 20 ֆր.: Պ. Պ. Սաքօ Յակոբեան, Տիգ. Տէրոյեան, Ա. Բազումեան, Տ. Կարապետեան, Յ. Թորգոմեան, Գ. Զաքարեան, Կ. Կօճիկեան եւ Ա. Կնազեան 10ական ֆրանք: Պ. Պ. Ն. Տակուեան եւ Ծատուրով 5ական ֆրանք: Գումար 110 ֆրանք:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ Տրակինեանի մէջ բնակող աշխոյժ, վստահելի եւ ընտանիքի տէր հայրենակից մը, որ գիտէ ֆրանսերէն, հայերէն, հաշուակալութիւն, մեքենագիր եւ աթէնօ: Կը ստանձնէ աշխատանք որ եւ է քաղաքի մէջ: Կուտայ նիւթական եւ բարոյական երաշխաւորութիւն:

Դիմել՝ Ervand Terzian*i*. B. P. 31, Droguignan (Var).

ԲԱԼՈՒ քաղաքի Վեր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի կազմակերպած պարզեւաբաշխութենէն շահաթ են հետեւեալ թիւերը.—

608 *պատի ճօճականաւոր ժամացոյց*, 731 *մետաքս ծածկոց*, 373 *Փուխտոլ*, 506 *սեղանի ծածկոց*, 614 *զոյգ մը թաւիշէ բարձ*, 963 *փօլատ*, 638 *չիլ մը օ տը քօլոնէր*, 581 *զոյգ մը ծաղկաման*, 42 *վեց հատ թաշկինակ*, Առարկաները ստանալու համար դիմել Վարչութեան:

ՅԱՒԻՇԱՏԵՍ

ԱՐԱԲԿԻՐԻ Հայրենակից, Միութեան բոլոր անդամները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ֆլորիա Տաշարանին վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ:

«ՀԱՑ ԿՐԹԱԿԱՆ եւ Հրատարակչական Շամազգային ընկերութեան *Վալանսի մասնախումբը, ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամ-անդամուհիները եւ անդամագրուիլ փափաքողները այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Գ. Պազայեանի սրճարանը:*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ դատավարութիւն Լեւոն Շանթի «Ինկած Բերդի Իշխանուհին»ի մասին: *Կազմակերպուած Մարսէյլի Հայ Ուսանողական Միութեան կողմէ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին նախկին Ճաքելթէ տէ Սիանսի մեծ Ամփիթեատրոնին մէջ, 40, Allée Léon Gambetta.*

L'ARMÉNIE

Աթէնք հրատարակուող լ'Ամէնի ֆրանսերէն պարբերաթերթը կը ծախուի Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ Hachette գործակալութեան այն քէօշկերը, ուր կը ծախուին նաեւ յունարէն թերթեր:

Վարչութիւն «լ'Ամէնիի

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (14)

ՀԱԼԱԾ ՄՕՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼՀՍ *Թարգ. Ժ. Մ.*

Գարա տուն վերադարձեր էր յաջորդ օրը· կարեւորութիւն իսկ չէր տուած այդ այցելութեան, սակայն դիշերը ուշ ատեն զրամարկղը բանալուն տեսեր էր որ զինքը կողոպտեր էին:

Բարեբախտաբար անոր ամէնէն թանկագին ու անձնական գոյքերը զրամատունն էին: Ապահովար՝ ան չէինել տուած էր ուրիշ զրամարկղ մը՝ այս անգամ շատ աւելի զօրաւոր· շիշողները խոստացեր էին գողութեան մը պարագային փոխարինել իր վնասը:

Թ. Ռ. Մէրչիթ աւարտեց աշխատանքը· ձեռքերը լուաց ու երբ կը սրբուէր, յանկարծ նեղս ինկաւ Մէնսըս: Ոստիկանը ընդհանրապէս այդ ձեւով չէ որ կը մտնէր գրասենեակ – ներէն ներս· զանգատ, մեքոտիկ եւ խզճամիտ մարդ մըն էր· խոհուն ու պաշտօնական հով մը կար իր վրայ:

— Ի՞նչ կայ նորէն, հարցուց Թ. Ռ.:

— Վաստկարօյին բնակարանը խուզարկութիւն չկատարեցինք, պոռաց Մէնսըս շնչասպառ, ճիշդ հիմա երթ օթոպիւսով Ուէսթմինսթրի կամուրջ – ջէն կ'անցնինք, միթքս ինկաւ որ...

— Ո՞վ ըսաւ որ չխուզարկեցինք... դուն կը քնանաս դեռ...

— Ո՛չ, պարոն, ո՛չ, ըսաւ Մէնսըս յաղթական չեչտով... անիկա կրկյթ ձէյմս փողոց կը բնակէր...

— Ո՛չ, Ասէլֆի կը բնակէր, ճշդեց Թ. Ռ.:

— Երկու հասցէ ունէր, ըսաւ Մէնսըս:

— Ինչպէ՞ս իմացար, հարցուց օգնական ոստիկանապետը՝ աւելի լրջացած:

— Այս առտու· օթոպիւսով Ուէսթմինսթրի կամուրջէն կ'անցնինք· առ – ջեւս երկու հոգի նստած էին· լսեցի «Վաստկարօ» անունը եւ բնականաբար ականջներս տնկեցի...

— Շատ ալ բնական չէ քեզի համար, բայց, ինչ որ է, չարունակէ նայիմ, ըսաւ Թ. Ռ.:

— Երկու անձանօթներէն մէկը որ չնորհքով մարդ մըն էր, ըսաւ· «Այդ Վաստկարոն իմ տունս կը բնակէր· անոր գոյքերը քովս են տակաւին, ինչ ընելու է չեմ գիտեր...»

— Դուն ի՞նչ ըսիր այդ խօսքին վրայ...

— Վախցուցի· «Ես ոստիկան մըն եմ եւ պէտք է ինձի ընկերանաս», ըսի:

— Եւ ի հարկէ պատասխան չկրցաւ տալ, ըսաւ Թ. Ռ.:

— Այո, այդպէս եղաւ· բայց քանի մը րոպէ ետք լեռնանը բանալ տուի· Վաստկարօն Կրկյթ ձէյմս փողոց կը բնակէր, թիւ 604 տան երրորդ յարկը· անոր կահ կարասիները հոն են դեռ· կարեւոր պատճառներ ունէր երկու հասցէ պահելու համար...

— Ի՞նչ պատճառ...

— Վաստկարօն կին մը ունէր որ զինքը լքեր էր սպանուելէն չորս ամիս առաջ· Ասէլֆիի հասցէն՝ գործի հասցէն էր եւ ինչպէս կ'երեւայ, չարձուան երկու, երեք գիշերը Կրկյթ ձէյմս փողոց կը մնար... մարդուն ըսի որ ամէն բան եղածին պէս ձգէ մինչեւ որ մենք երթանք...

Տասը վայրկեան վերջ երկու ոստիկանները կը դանուէին Վաստկարօյի տունը: Տանտէրը բացատրեց թէ կարասիներուն մեծ մասը կը պատկանէր իրեն, իսկ քանի մը առարկաներ կը վերաբերէին սպանեալին: Աւելցուց նաեւ, տխուր չեչտով մը, թէ վեց ամիսէ ի վեր վարձք չէր վճարած:

Վաստկարօյի գոյքերուն մաս կը կազմէին թիթեղէ չինուած անտուկ մը, պզտիկ գրասեղան մը, գիրքերու դարակ մը ինչպէս նաեւ քանի մը կտոր հագուստ: Գրասեղանն ու գիրքերու դարակը բանալիով գոցուած էին, բայց անտուկը փականք չունէր:

Մէնսըս գրեթէ առանց դժուարութեան բացաւ երկու կարասիները· գրասեղանին մէջ գտաւ բազմաթիւ նամականեր, հաշիւներ եւայլն: Թ. Ռ. ուշադրութեամբ քննեց անոնցմէ իւրաքանչիւրը, սակայն որ եւ է չհեհկան նիւթ չգտաւ: Կը թուէր թէ բոլորովին աւելորդ էր իրենց խուզարկութիւնը եւ կարեւոր բաներ մը չպիտի գտնէին այդ թուղթերուն մէջ: Բայց յանկարծ Թ. Ռ.ի աչքին զարկաւ թիթեղէ քառանկիւն տուփ մը որ կը տեսնուէր գրասեղանին փոքրիկ դարակներէն մէկուն մէջ:

Դուրս հանեց տուփը եւ անոր մէջ գտաւ արծաթ թերթի մէջ փաթթուած կտրոններ: Ամէնքն ալ միեւնոյն տեսակին կը պատկանէին: Ամէն մէկը 1000 ֆրանքի թուղթի փոքրիկ կապոց մը:

— Այս ի՞նչ է, ըսաւ Թ. Ռ. ուրախութեամբ:

oooooo

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Տարթմուրի բանտին պարտէզը՝ անօրէնին յատկացուած չէնքին առջեւ կեցած էր կալանաւորի տարազով մէկը: Անոր մազերը չատ կարճ կտրուած էին եւ իր թախծոտ դէմքին վրայ կը տեսնուէր երկու օրուան մօրուք մը: Զեռքերը եւին կապած՝ հրամանի կը սպասէր աշխատանքի սկսելու համար:

Ձօն Լէքմըըն էր այդ մարդը՝ բանտարկեալ թիւ 43: Կապուտակ երկնքին նայեցաւ ու հարց տուաւ ինքնիրեն թէ այդ օրը արդեօք ինչէր վերապահած էր իրեն:

Որովհետեւ օրը անոր համար սկիզբն էր ու վախճանը յաւիտենականութեան: Անիկա չէր համարձակեր խորհիլ յառաջիկայ երկար ու ցաւատանջ տարիներուն մասին եւ չէր կրնար աչքին առջեւ պատկերացնել իր կինը կամ այն տաւտապանքը որուն ենթարկուած էր ան: Ինք չէր պատկաներ այլ եւս այն աշխարհին զոր կը սիրէր, այն աշխարհին որուն ծանօթ էր կամ այն բոլոր բաներուն որոնք մաս կը կազմէին մարդոց կեանքին: Ամէն ինչ փչրուած ու այլափոխուած էր հիմա անոր համար փրինտհամի քարահանքերուն կրանիթէ պատերուն տակ ուր կ'աշխատէր եւ իր հոգիին կծկուեր էր չրջապատի ամայի տպաւորութիւններուն մէջ:

Կեանքը տանելի դարձնելու համար սկսեր էր մշակել նոր նախասիրութիւններ, որոնցմէ առաջինն էր բանտին ուսելիքը, իսկ երկրորդը՝ գիրքը զոր պիտի տանար բանտին գրադարանէն: Ապագան անոր համար կիրկի օրուան մատուռն էր, ներկան՝ այն աշխատանքը զոր իրեն պիտի տային:

Այդ օրը Ձօն Լէքմըըն պիտի ներկէր բանտապահներէն մէկուն յանկացուած տնակին դուռներն ու պատուհանները: Պատճառ մը կար ի հարկէ որ բանտապահը, նախորդ օրը, չատ ագնիւ ու քաղաքավար կերպով խօսած էր անոր հետ:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 15 ԱՊՐԻԼ DIMANCHE 15 Avril 1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2471

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

... ՄԻՆՉԵՒ ՕՐ ՍՈՒՐԻՆ ԲԵՐԱՆԸ ՄԱՇԵՑԱՒ

Քէմալապետութիւնը տենդագին աշխատանքի լծուած է, քաղաքական սերունդ մը հասցնելու համար, իր կաղապարին վրայ։

Այդ աշխատանքին յատկացուած են «Մալք Էվի»ները (ժողովրդի տուն. նախկին «Թուրք օճաղի»ները)։

Նոյն ծրագրին լրացուցիչ մասը կը կազմէ Թուրք Ճեղափոխութեան դասընթացքը, որ սկսաւ վերջերս եւ որու մասին ոչ մի-այն լոյն տեղեկութիւններ, այլեւ մանրամասն վերլուծումներ հրատարակեցինք եւ պիտի հրատարակենք տակաւին։

Երէքշաբթի օր պիտի կարդաք ամփոփումը՝ վերջին երկու դասախօսութեանց, մէկը՝ կրթական գործավարին, միւսը՝ դատական նախկին գործավարի մը, Մահմուտ Խաստի բերնով։

Ջափազանց պերճախօս է այս վերջինը, ոչ միայն տիրող հոգեռանութեան, այլև ծրագրուած առաջադրութեան տեսակէտով։

Մինչ կրթական գործավարը, Հիքմէթի պէյ, բաղդատաբար պզտրիւն վերլուծումներ կ'ընէ, միւսը, Մահմուտ Խաստ փըր-փուրը բերնին կ'որոտայ, կը սպառնայ, չանթ ու բոց կ'արձակէ։

Իրականին մէջ, կապելիք խենդ մրն է այս մարդը եւ միշտ միջադէպեր կը ստեղծէ։ Անցեալ տարի քիչ մնաց արիւն թափել պիտի տար Իզմիրի մէջ։ Թոյն, մազաղ եւ արիւն կը հոսի իր արտասանած ամէն մէկ բառէն։

Եւ սակայն, հին խօսք է,— ճշմարտութիւնը լսէ խենդերէն։

Իր վերջին «դասախօսութեան» մէջ, Մահմուտ Խաստ կ'ըսէ ճշմարտութիւններ, որոնք ամբողջ քաղաքականութիւն մը կը պարզեն։

Իր ըսելու ձեւն անգամ — խուժանային եւ մարտագոռ — եղանակը, ազդանշանն է այդ քաղաքականութեան։

— «Թուրք երիտասա՛րդ, ո՞վ ես դուն։ Խորհէ՛ անգամ մը, ո՞վ ես դուն եւ ի՛նչ տեսակ պատուիրեան մը տգան ես» ...

Իթթիհատի օրերէն կը սկսի այս կոչականը, բանաստեղծ Մէհմէտ Էմինները «Է՛յ Թուրք» կամ «Թուրանի որդի»ով։ բայց շատ աւելի բիւրեղացած, զարգացած եւ գունաւորուած է այսօր։

Երէկ՝ տակաւին «բանաստեղծական» էին խօսքերը։ Որոշ, ծանրացեալ գոյներ չունէին բառերը, եւ աւելի շատ կը ձգտէին միայն մթնոլորտ ստեղծելու, ոգի արթնցնելու։

Այսօր արդէն ուղեգիծ — մարտակոչն է որ կը հնչէ, համալսարանի բեմէն, եւ հատընտիր բազմութեան մը առջեւ.

— «Թուրք երիտասա՛րդ, շատ հեռուները մի՛ երթար, մինչեւ հին սեռունդները, պապերդ կամ հայրերդ մի՛ երթար... Մի՛ մոռնար թէ ի՛նչ տեսակ ցեղի մը զաւակն ես։ Այփասլան, Մանազկերտի պատերազմին մէջ, միայն 20,000 հոգիով գերի բռնեց բիւզանդական 220,000նոց բանակը, իր կայսեր հետ։ Գըլըճ Ասլան, Անատոլու արշաւող մէկ միլիոն խաչակիրները կոտորեց, մինչեւ որ իր սուրին բերանը մաշեցաւ»։

Այսքանը՝ իրրեւ «պատմութիւն»։ Դուք ըսէք՝ հէքեաթ։

Հարցը այն է որ, այստեղ անգամ, դասախօսը չի ծամծմեր պատմական ճշմարտութիւն մը,— Թուրքին աւերելու, կոտորելու, ջարդելու առաքինութիւնը։

— «Թուրք հողերը շատ նուիրական են. անոնք իրար կը լրացնեն։

Իրար խառնելով սուսն ու իրաւը, Մահմուտ Խաստները տիրաբար յառաջ կը տանին իրենց հիմնական քաղաքականութիւնը, — բազմութիւնները սերտօրէն կապել իրենց սեփական պատմութեան հետ, պաշտամունքի վերածել հայրենիքը, անոր հողերուն ամբողջականութիւնն ու անկախութիւնը։ Կարճ,— սերունդ հաստնել, մինչեւ անգամ դիմիվայր չըջելով պատմութիւնը։

Եւ քանի որ Թրքական ամբողջ պատմութիւնը հուրի եւ սուրի ժամանակագրութիւն մըն է, Մահմուտ Խաստները արամաբանօրէն Թուրք նոր սերունդին ալ կը յանձնարարեն «ձեռք չձգել սուրը» եւ «սուրէ անցընել»։

×

— Ինչո՞ւ կրկին եւ կրկին կը յիշեցնէք այս ճշմարտութիւնը։

— Ի պէտս զարգացելոց... Հաստատելու համար թէ Թուրքը առանց վերապահութեան կը պարծենայ իր պատմութիւնով — ջարդապատում — իսկ մեր մէջ մարդիկ բոշաներու նախանձը կը շարժեն, եղած — չեղած պատմութիւն, քաղաքութիւն, վաստակ, արիւն, խորհրդանշան, խտէալ, «անկորնչելի», «Մեծ Տեսիլք», ցեղային առաքինութիւններ, փառքեր կամ սուգեր ծաղրանկարի վերածելու համար։ Բայց, չչեղնինք նիւթէն...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

28 ղեկավարներ կախակապուեցան

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ ԵՒ ՎԱՂՈՒԱՆ ՑՈՑՑԵՐԸ

Պետական պաշտօնեաները ուրբաթ օր սկսան առաջին չարքը խաղալ ցոյցերուն, իբրեւ բողոք հրամանագիր — օրէնքներուն դէմ որոնց համաձայն թուչակի կրճատումներ պիտի կատարուին եւ 80,000 պաշտօնեաներ պիտի արձակուին։

Ուրբաթ օրուան մէկ ժամ գործադուլը սահմանափակուեցաւ դրեթէ միայն Թղթատարական վարչութեան մէջ, առաջնորդութեամբ համայնավարական միութեանց։ Շատ մը պարագաներու մէջ ընկերվարական կամ անկախ միութեանց անդամները մերժեցին միանալ համայնավարներուն, սպասելով կիրակի եւ երկուշաբթի օրուան հրապարակային ցոյցերուն եւ բողոքներուն։

Ուրբաթ օրուան գործադուլին ամէնէն կարեւորը տեղի ունեցաւ կրընկէզ փողոցի հեռագրական կեդրոնին մէջ։ Պաշտօնեաները ամէն աշխատանք դադրեցուցին ժամը 11·30ին եւ ցոյցեր կատարեցին բակին, փողոցին եւ ներքանգներուն մէջ, մինչեւ ժամը 12·30, այնպէս որ հեռագիրներու բաշխումը մէկ ժամ ուշացաւ։ Իրրեւ հետեւանք, Թղթատարական նախարարը հրամայեց կասխակալել 28 ղեկավարներ, որոնց երկուքը կիներ են։ Այս կախակայմանները առժամեայ անօրինութիւններ են։ Վերջնական պատիժները պիտի սահմանուին իւրաքանչիւր յանցաւոր անձնաւ — անձնաւ հարցաքննուելէ յետոյ։ Այս 28ին մէջ են նաեւ անոնք որ մէկ շաբաթէ ի վեր ամէն օր 15 վայրկեան ցոյց կը կատարէին։

Աշխատանքները 45 վայրկեան դադրեցան նաեւ Թղթատարական կեդրոնին մէջ, առանց որ եւ է միջադէպի։ Նմանօրինակ ցոյցեր տեղի ունեցան Փարիզի դրեթէ բոլոր նամակատուներուն մէջ։

Ռուանի մէջ աշխատանքը դադրեցաւ երկու ժամ, իսկ Մարսէյլի մէջ ցոյցերը տարածուեցան փողոցէ փողոց։ Լիոնի մէջ ալ կէս ժամ գործադուլ տեղի ունեցաւ։

Ինչպէս յայտնի է, բուն ցոյցերը տեղի պիտի ունենան այսօր եւ վաղը։ Ընկերվարական եւ համայնավարական պաշտօնեաներու միութիւնները ժողով գումարելով, խորհրդակցեցան երկուշաբթի օրուան գործադուլի մասին, որ պիտի տարածուի ամբողջ երկրին մէջ եւ պիտի տեւէ մէկ ժամ։ Հէնրի-Լիւթեթի մէջ (Փա տը Քալէ) հանքագործները գործադուլ պիտի ընեն ամբողջ երկուշաբթի օրը, որովհետեւ քանի մը օր առաջ-կոխներ ծագելով, համայնավար մը սպաննուեցաւ արքայականի մը կողմէ։

Ալֆորվիլի մէջ, որուն քաղաքապետը համայնավար է, քանի մը օրէ ի վեր ուսուցիչները դասերը ուշ կը սկսին, իբրեւ բողոքի ցոյց։

Նախկին պատերազմիկներու խնդիրը

Պ. ՏՈՒՄԷՐԿ ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԲԷ, ԵԹԷ...

Նախկին պատերազմիկներու ազգ. խորհուրդին որոշումները լսելէ յետոյ, վարչապետը եւ էմմատական նախարարը առանձին տեսակցութիւններ ունեցան մանուկ պատուիրակութեան մը հետ։ Երկու տեսակցութիւններն ալ սիրալիր էին, թէեւ տաք վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան զանազան հարցերու մասին։ Կառավարութիւնը հաւանեցաւ որ վերահաստատուի տասը միլիոն ֆրանքի վարկը, պատերազմի սաներու կրթութեան եւ խնամատարութեան համար։ Ուրիշ կարգ մը հարցերու մասին ալ մէջնին բանաձեւեր գտնուեցան։ Նախկին ռազմիկները պնդեցին որ կրճատումները սկսին յուլիս 1ին, եւ ոչ թէ ապրիլէն, ինչպէս կը պահանջէ կառավարութիւնը։ Էմմատական նախարարը սպասնաց հրաժարիլ, պնդելով ապրիլի վրայ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Տումէրկ ալ սպասնաց հրաժարիլ, եթէ նախկին ռազմիկները չհամարկերպէին։

Կէս օրէն յետոյ, գոյացած համաձայնութիւնը եւ նոր հրամանագիրները ենթարկուեցան դահլիճին վաւերացման, եւ պիտի հրատարակուին այսօր իսկ։

Իրագեկ շրջանակներէ կը հաւաստեն թէ Պ. Տումէրկ բացորոշապէս հասկցուցած է որ պիտի հրաժարի, եթէ նախկին ռազմիկները հրապարակային ցոյցեր կատարեն հրամանագիր — օրէնքներուն դէմ։

Նորանոր յայտնութիւններ

ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԸ ԵԻՍ ԿԸ ՍԵԻՆԱՑ

Մորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովը առջի օր լսեց շատ կարեւոր վկայութիւններ, որոնք ճիշդ ութ ժամ տեւեցին։ Վկաներն էին Փարիզի դատաւորներէն Կլառ, Քովէս եւ Քոժոլ, որոնք երեքն ալ պատմեցին թէ սպանեալ դատաւոր Փէյնն իրենց հաղորդած էր իր դառնութիւնը՝ հանրապետութեան դատախազ Պ. Փէյաթի դէմ։ Մանաւորապէս Պ. Քովէս յայտնած պատմեց թէ իր տարաբախտ պաշտօնակիցը մտերմական յայտնութիւններ ըրած էր փետրուար 15ին եւ 16ին, (սպանութիւնը տեղի ունեցաւ փետր. 20ին)։

Այս վկայութիւններէն երեւան եկաւ որ ծանր պատասխանատուութեան տակ կ'ինայի դատական նախկին նախարար Պ. Ռիընէ Ռընու եւ երեսփոխան Պ. Անտռէ Հէս։ Այսպէս, կը յայտնուի որ 1926էն ի վեր, Սթաւիսկի սոսկալի ամբաստանեալ մը չէ, նախկին նախարար մը (դատական) միշտ կը պնդէր որ ջնջեն իրեն դէմ հանուած հրամանագիրը, երբ արդէն փախած էր։ Ուրիշ նախարար մը կը փորձէր արգիլել հարցաքննիչ դատաւորի մը աշխատանքը՝ այս կամ այն գործին մէջ։ Դարձեալ, երեւան կուգայ որ խաչագողը սերտ կապեր ունէր ոստիկանական արդարադատութեան եւ աշխատանքի նախարարութեան մէջ, եւ գիտէր դատական — ոստիկանական այն բոլոր կապակցութիւնները որ առնչութիւն ունէին իրեն հետ։ Երեք դատաւորները աննպատակ վկայութիւններ տուին նաեւ հանրապետութեան պաշտօնական դատախազին՝ Պ. Փէյաթի մասին։

Երեքշաբթի օր ուրիշ դատաւորներ ալ պիտի լսուին, Սէնի չրջանէն։

⁂ Նոր քննութեանց հիման վրայ, լուրջ կասկածներ կան թէ Սթաւիսկիի թղթածրարէն անհետացած 1200 փաստաթուղթերը թաղուցեր է անոր փաստաբանը, Կոլիէ, որ բանտը կը գտնուի։

⁂ Տակաւին կարելի չէ եղած ճշդել թէ ո՛վ էր որ հեռախօսով փոխանցուցած նախարար Պ. Տալիմիէի ծանօթ նամակը, յետոյ չրջաբերականի վերածելու համար։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ա՞ՑՍ ԱԼ ՇԱՏ ՏԵՍԱՆ...

ooooo

Բարեպաշտ բարեկամ մը առջի օր հոս ի հեռ ներս մտնելով խմբագրատունէն, աղաղակեց.

— Իմացա՞ր եղածը։ Այսբան ալ...

— Ի՞նչ է պատահեր, ոեի՞ր, սպանուե՞ր, առեւանգո՞ւմ։

— Ոչ, ոչ. շատ բան կ'երեւակայէի, բայց այս մէկը...

— Սթաւիսկիի գործին մէջէ՞ն ալ Հայ ելաւ։

— Ի սէր Աստուծոյ, մի՛ զուար-ճանար։ Եթէ իմանա՞ս...

— Լա՛ւ, ինչո՞ւ մէկ անգամէն չես ըսեր։

— Սի՞րտ մնաց որ պատմեմ։ Էջ-միածնի 1934ի տօնացոյցէն ջնջուած է Նահատակաց տօնը։

Այնքան յուզուած էր բարեպաշտ բարեկամս, որ ես ալ վարակուեցայ։ Ցետոյ փորձեցի մխիթարել։

— Թերեւս թիւրիմացութեան մը զոհ գացած ես։ Դուն աչխովդ կարդացի՞ր։

— Ինչո՞ւ չես հաւատար, բարեկամ ասոր կատակը կ'ըլլա՞յ։

— Հիմա ամէն բան կ'ըլլայ. պաշտօնակից մը ապրիլ 1ը տօնելու համար փլցուցած էր Սելանիկի դպրոցը. ուրիշ մը՝ սպաննել տուած էր Մ. Քեմալը...։

— Տեսայ, կարդացի եւ եկայ ինձի պատմելու։

— Լաւ. ինչո՞ւ այդքան կը յուզուիս։

— Դուն ալ ամէն բանի մասին տէրվիշի պէս կը մտածես։ Երբ Ամերիկայի Հայոց կաթողիկոսը տօնացոյց-ցեն կը ջնջէ մէկ միլիոն նահատակներու տօնը, կը նշանակէ թէ ա՛լ իրա-ւունք չունինք տօնելու։ Մեր եկեղեցականները նորէն գլուխ պիտի բըռնեն, նոր փորձանքներ պիտի ծագին...

— Ի՞նչ կը կորսնցնենք եթէ եկեղեցին եւ կղերը նոյնիսկ հոգեհան-գիստ չկատարեն, հաւատարիմ մնալու համար Ամերիկայի Հայոց կաթողիկոսին։ Ո՞ղջ մնայ Ամերիկայի Հայոց ժողովուրդը։

— Եկեղեցական արարողութիւնն ալ ուրիշ արժէք ունի։ Եւ յետոյ, բանի որ Էջմիածնի տօնացոյցէն ջնջուեր են, ժողովուրդն ալ երկուքի պիտի բաժ-նուի։

— Հո՛գդ. ո՛վ որ չի կրնար տար-բերութիւն դնել մէկ միլիոն զոհերու յիշատակին եւ տօնացոյցին կամ վե-րարկի միջեւ, քող տուր նստի եւ սազմոս բաղէ։

— Ես չեմ հաւնիր այս բաներուն։ Ո՞ւր պիտի երթանք այսպէս։ Արդեօք դիւանագիտութե՞ան համար ըրած են. որպէսզի Թուրքերը չվշտանա՞ն...

— Բայց չէ՞ որ Խ. Հայաստանը ա-զատ է եւ անկախ։

— Կառավարութիւնը քող չմաս-նակցի. բայց ի՞նչ կ'ուզեն տօնացոյ-ցէն։ Արդեօք օգտակար չըլլա՞ր եթէ հեռագիր — աղերսագիր մը զրկենք Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին.

— « Միացեալ ճակատ »ին հար-ցուր։

Եւ բարեկամս բաժնուեցաւ սրտա-բեկ։

ՎԱՐԴԳԷՍ

Ա. Ահարոնեանի առողջական վիճակը

Բժ. Օհանջանեան կը գրէ Մարսէյլէն, (11 ապրիլ).— Ահարոնեանի ապա-քինումը կ'ընթանայ շատ դանդաղ, բայց միշտ փոքր բարելաւումով։ Գիտակ-ցութիւնը պարզ է։ Ոտքի եւ ձեռքի շարժումները դեռ չեն վերահաստատ-ուած։ Լեզուի շարժումները կանոնաւոր են, խօսքեր եւ վանկեր արտասանելու կարողութիւնը պահպանուած, բայց արտասանած խօսքերուն եւ վանկերուն միտք եւ նշանակութիւն տալու ընդունակութիւնը կը պակսի։ Դարմանումը կը կատարուի կանոնաւորապէս։ Ապրիլ 15ին պիտի սկսի ելեկտրաբուժական դարմանումը։

Թուրքեւպուլկար բերքերու բանավէճը

ՈՐՔԱ ՈՐՔԱ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ

Սոֆիայի « Զօրա » թերթը կը գրէ ապրիլ 7 թուականով.—

« Կիսապաշտօնական « ձիւմհուրիէթ »ի համաձայն, Թիթուլէսքու, Մաքսիմօս եւ Եվթիչ, էնկիւրի հասաքուելէ յետոյ, Թէվֆիք Րիւշտի պէյի հետ էտիրնէ պիտի երթան։ Թուրք թերթը կ'աւելցնէ թէ այն օրէն ասդին որ Պուլկարիա մերժեց մասնակցիլ Պալքանեան ուխտին, Թուրքիա, Յունաստան, Րումանիա եւ Եուկոսլաւիա կարեւորութիւն կուտան էտիրնէին, պալքանեան խաղաղութիւնը պահպանելու տեսակէտով։

Խաղաղութեան պահպանման համար էտիրնէն առաջ քչելուն իմաստը որչ է։ Այդ քաղաքը մեկնակէտը պիտի կազմէ Պուկարիոյ վրայ կատարուելիք յարձակումի մը։ Աւելի բացէ ի բաց սպառնալիք մըն է մեր երկրին դէմ, որովհետեւ Պուլկարիա անգլէն է ոչ միայն նիւթապէս, այլեւ բարոյապէս։ Մեր մէջ, միայն կարգ մը անհատասարակչիռներ կրնան խօսիլ էտիրնէի եւ Թէքիրտաղի մեր կողմէ գրաւման մասին, ինչպէս գրեց երեսփոխանի հանգամանքին փաթթուած գրգռիչ մը։ Փոքր Պուլկարիան միտքէն անգամ չանցըներ գրաւել այդ չրջանները որոնք Նեղուցներու չուրջը կը գտնուին։

Այս առթիւ կ'ուզենք յիշեցնել Թուրքերուն թէ իրենց վինուորները պէտք է հեռու պահէն այդ վայրերէն, ինչպէս կը տրամադրեն դաշնագիրները։

Մեզի համար մտանուր կարեւորութիւն մը ունի այն պարագան, որ Պալքանեան ուխտը առարգրողները էնկիւրիէն էտիրնէ կը փոխադրուին եւ մեր սահմանին վրայ ցոյցի ձեւով մը կը վերջացնեն իրենց ժողովը։ Եուկոսլաւ արտաքին նախարարին էտիրնէ երթալը պիտի փարատէ բոլոր վարանումները եւ պիտի բանայ գոց աչքերը »։

Այս առթիւ « ձիւմհուրիէթ » դիտել կուտայ.— *կարգ մը թերթեր կը սիրեն լուն ուղտի վերածել։ Արդարեւ, մեր տուած լուրը այն էր թէ « արտաքին նախարարները, էնկիւրի այցելելէ յետոյ, հաւանարար էտիրնէ հաւաքուին եւ հոն խորհրդակցին »։*

Ահա այս պարզ լուրն է որ մղած է « Զօրա »ն այդ ծանր հեռաւութիւնները հանելու։ Որպէսզի էտիրնէն կարենայ յարձակման մեկնակէտ մը ըլլալ, պէտք է որ առաջուան նման ամբացուի։ Մինչդեռ այսօր թնդանօթ մը անգամ չկայ զեղեցիկ էտիրնէի մէջ։ « Զօրա » թերթը լաւ կ'ընէ, եթէ բանայ աչքերը այն անհատասարակչիռներուն, որոնք էտիրնէի, Թրակիոյ եւ Թէքիրտաղի վերագրաւումէն կը ճառեն։ Այս կը պահանջէ իրական խաղաղասիրութիւնը »։

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՍՈՒՐԻՈՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պէյրութի թերթերը կը հաստատեն թէ էնկիւրիի ֆրանսական դեսպանը հովանաւորեալ երկիրներու անունով, թրքական կառավարութեան հետ մշակած է համաձայնութիւն մը, որով Թուրքիա կ'ընդունի որ Սուրիան Պարսկաստանի միացնող երկաթուղին անցնի թրքական հողէն։

Համաձայնագիրը պիտի ստորագրուի եւ հրատարակուի մօտ ատենէն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊՂՈ ԴԱՏԻ ՈՐՈՂՈՒՄ

— oo —

Նոյնօրէն ոչ մէկ կասկած կրնայ ըլլալ որ ան — ամէն ինչէ առաջ — ինքզինքը կը համարէր ֆրանսացի մը, ինչպէս որ ամէն ֆրանսացի կ՚ուզէ ինքզինքը համարել, ինչ ալ ըլլայ անոր ծագումը, ինչ ալ ըլլայ անոր ցեղը, ինչ ալ ըլլայ անոր կրօնքը։ Ան կը սիրէր Ֆրանսան, ինչպէս որ կը սիրէ զաւակ մը իր մայրը, ինչպէս որ կը սիրէ ամուսին մը իր կնոջը։ Ան կը սիրէր զայն ամբողջ սրտով, ամբողջ հոգիով, ամբողջ մտքով, ամբողջ ուժով։ Ան կը սիրէր զայն ինչպէս որ կը սիրէ մարդ մը իր կեանքը։

— Տէր, ասոնք ամէնքն ալ, որոնք հոս կը տեսնուին, ասոնք ալ ինծի պէս ձեզ կը սիրեն եւ ձեզ կը պաշտպանեն։ Ասոնք ալ ինծի պէս ձեզ կը պատուեն եւ ձեզ կը յարգեն։ Ասոնք ալ ինծի պէս ձեզ կը հաւատան։ Ասոնք ալ ինծի պէս ձեզ կը հնազանդին։ Ասոնք ալ ինծի պէս ձեզ կը ծառայեն։ Ասոնք ալ ինծի պէս ձեզ կը սիրեն։

« Ու հիմա, իմ սիրելի ընկերներս, ես ձեզ կը թողում ձեր ինքնիշխանութեան ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ազատութեան ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ուժերուն ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր սիրոյն ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր հաւատքին ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր հնազանդութեան ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ծառայութեան ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական սրտին ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական հոգիին ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական մտքին ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական ուժին ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական սիրոյն ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական հաւատքին ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական հնազանդութեան ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական ծառայութեան ներքեւ։ Ես ձեզ կը թողում ձեր ֆրանսական ֆրանսայի ներքեւ։

Ան կը խօսէր ակնհայտ յուզումով մը։ Ամբողջ ժողովուրդը, որ կը լսէր զայն, ինքն ալ յուզուած էր։ Ամէնքն ալ կը զգային, որ ան կը խօսէր ոչ միայն իր անունով, այլ նաեւ ամբողջ ֆրանսական ազգին անունով

ԷՖԵՐ ՅԱՑԱՋԻՆՆԵՐԸ, 1914-20

ԴԱՄԱՆ ՀԱՅԴՈՒՏՅԱՆ

1200 ՊԱՏՄ. ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ

300 ՆԿ. ՊԱՏՄ.

Տասն տկդրատած Լատրպատ
ասու միգդատած Լատրպատ

Ցասնդոյ ընտ ընձեր։

Ես որ պատմուճանի ձորերում
Ծնվել եմ ու մեծացել,
Ես որ ամեն ծառ ու ծաղիկ
Ինձ համար հարազատ է,
Ես որ ամեն ժայռ ու քարի
Հետ ծանոթ եմ ինչպես
Ինքս ինձ հետ, ես որ ամեն
Ձորակ ու լեռնալանջ
Ինձ համար հարազատ է
Ինչպես հայրենի տունը,
Ես որ ամեն ծառ ու ծաղիկ
Ինձ համար հարազատ է
Ինչպես հայրենի տունը,
Ես որ ամեն ծառ ու ծաղիկ
Ինձ համար հարազատ է
Ինչպես հայրենի տունը,
Ես որ ամեն ծառ ու ծաղիկ

ՄԱՏԱՄ ՃԱԹԵԱՆ ALIMENTATION GÉNÉRALE

9, rue des Fêtes, Paris. Tél. Combat 12-02 *Մէկրո՝ Փաս տէ Ֆէր:*

ԱՐՏԻԶԼԵԱՆ եւ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ամենալաւ տեսակի նպարեղէններ ամենաժամն գիներով: Անթերի մաքրութիւն եւ արագ սպասարկութիւն: Ուղղներուն՝ ապրանքը կը յանձնուի բնակարանը:

Այցելեցէք անգամ մը տեւական յաճախորդ դառնալու համար: Բոլոր գնումներուն կուտանք նուէրի դրոշմաթուղթ:

Այսօր կը ներկայացուի ԳԻՇԷՆ ԴՈՒՐՍ *նոր տրաւէր*

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍՏՈՐԵՒ՝ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Օսար աշխատաւորներու դէմ

Սէնի նահանգապետը ընդ առաջ երթալով զանազան հարցապնդումներու, քննութեան ձեռնարկած է, ստուգելու համար թէ իրապէս կը գործադրուի օտար աշխատաւորներու վերաբերեալ օրէնքը: Քննութենէն կ'երեւայ որ հարիւրին տասը համեմատութիւնը պահուած է քաղաքապետական չինուածներու մէջ: Բայց եւ այնպէս, հետապնդումները պիտի շարունակուին, որպէսզի գեղծումներ չպատահին:

300րդ գիշատուիմ

Տէպլէր, պետական դահիճը, ապրիլ 13ին կատարեց իր 300րդ գլխատումը, կիլոթինը իջեցնելով Բոռսիէացի ուազակ Պասթիայի վզին: Քանի մը օր առաջ ալ գլխատած էր ծանօթ ոճրագործ Սառէն, էֆսի մէջ: (Այս մարդը որ ֆրանսացած Հունգար մըն է, իր զոհը հալեցուցած էր «ասիտ սիւլֆիւրի – f »ով):

Դահիճը նիս գնաց, ուրիշ երկու մահապարտներ գլխատելու համար:

150 ՊԱՂԵՍՏԻՆՑԻ ԴՐԱՄԱՏԷՐՆԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Անցեալ շաբթու, 150 հրեայ դրամատէրներ Պաղեստինէն Պէյրութ հասան եւ մեկնեցան Դամասկոս:

Կը կարծուի թէ այս դրամատէրները կ'ուզեն հողեր գնել Դամասկոսի շրջանները եւ հոն հաստատուիլ:

Ց.

Դ. Հ.

Գաւառ

ՄԱՐՍԻՒԼԻՈստառնենթակոմիսէի ընդհ. ընկեր. Ժողովը վաղը երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատեղւով:

ՀԱՅ ԴԱՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած ԿՈՒՍԷՆՎԻԼԻ Հ. Ց. Դ. *ՏԱՒՐՈՍ* խումբի կողմէ

Այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին

Ferme des Noues à Goussainville, Salle de Réunion*ի մէջ*

Կ'երգեն տիկ. Ս. Խաչատրեան, օր. Հ. Գնեազեան, տիկին Ցադիկեան եւ Պ. Ս. Իւսկիւտարլեան:

Կ'արտասանեն՝ օր. Օսմանճեան, Պ. Տիլանեան *եւ ընկերներ՝* Ս. Կարապետեան *եւ* կ. Օսմանճեան:

Կը խօսի՝ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Նուագ Թառի վրայ՝ *Մուտք* 3 *ֆրանք:*

Կը ներկայացուի՝ ԴԴՈՒՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԸ (*գաւեչտ*)

Շոգեկառք կար տիւ Նօրէն ժամը *1.17* եւ *1.27* եւ իջնել *Goussainville*ի կայարանը:

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋԸ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 3ԻՆ

ՍԵՒՐԻ «ՊԻՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» սրահին մէջ

26, Rue Troyon (Métro: Pont de Sèvres)

ԱՒԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

Ա. ՄԱՐՎԱԶԵԱՆԻ

«ԳԻՇԷՆ ԴՈՒՐՍ»

ընտանեկան յուզիչ տրամ չորս արար

Բեմադրութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԻԿԵԱՆի

Կը մասնակցին՝ տիկիններ *ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՓՆԱՐԻԿ - ՄԱՒՐՈՆԱԼԻՏ* օրիորդներ՝ *ՍԻՄԱ, ՑԱՄՄԻԿ*, պարոններ *ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԻԿԵԱՆ, Ա. ԳՄԲԻԹԵԱՆ* եւ *Մ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ*:

Տեղերու գիները՝ 10, 7.50 եւ 5 *ֆրանք:*

Սահմանափակ թիւով ըէզերվէներ:

ՅՈՒՆԻՍ 2, ՇԱԲԱՔ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 21ԻՆ

Salle Gaveauի ՄԷՋ

Գ. Մ. ԱԼԷՔՄԱՉԱՀԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ եւ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Սպենդիարեանի, կոմիտաս վարդապետի, Տէր Ղեւոնդեանի

եւ Գ. Մ. Ալէքմաճիի բոլորովին նոր գործերը:

Հրապարակային Բ. դասախօսութիւն

կազմակերպուած *ՀԱՅ ԿԱՄ. ԵՒ ՄԱՐՏԻԿ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ*

Այսօր կիրակի *Ապրիլ* 15ին *ժամը* ճիչտ 2.30ին

120, Bld. de Belleville. Métro Belleville

Կը խօսի՝ ԳՆԴԱՊԵՏ Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ

Նիւթ ունենալով *«ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ»*

Մուտքը ազատ է:

Հայերու ժողովրդային

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն **Danton:** 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան իրանդէմներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւն. դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie.*

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի Ֆութպոլի Ա. խումբը այսօր կիրակի կը մրցի S. C. Argenteuil*ի խումբին դէմ: Ժամադրավայր Փորթ տը Քլիչի ժամը ճիշտ* 1.30*ին:*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Զատկական տօներու առթիւ Մարսէյլի Պոլսեցիներու Միութեան կողմէ՝ Տիկիններ Մատլէն Եավէր, Նուարդ Վարժապետեան եւ Բերթրոն Ունճեան, ու Պարոններ Միհրան Աստուածատուր, Հրանդ Ունճեան, Օննիկ Վարժապետեան, Միքայէլ Եավէր, Արամ Քիւթապճեան եւ Հաճի Բակոր Պահչէճեան, այսօր Քոնսէրվատոյրի յարկաբաժինները այցելելով, հայ հիւանդներուն անխտիր բաժնեցին յոյժ ծրարներով՝ կարմիր հաւկիթներ, զատկական չէօրէկներ, չօքօլաներ եւ պատուղներ:

Հրապարակաւ մեր ջերմագին երախտագիտութիւնը յայտնելով Պոլսեցիներու պատուարժան Միութեան, կը յուսանք որ յետ այսու ուրիշ քոյր միութիւններ եւս անոնց բարի օրինակին պիտի հետեւին, հիւանդանոցներու մէջ անյոյս, լքուած ու բախտին թողուած հիւանդներուն:

Քօնէքսիօն հիւանդանոցի հայ հիւանդներ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ԿԱՎՈՑԻ ՃԱԿԱՏԸ ՍԿԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ (Ջուիցերիայէն ժրաւիրուած)

Կը խօսին՝ ՏԻԿ. ԱՆԱՑԻՍ, ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆՋԵՏԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնի դեկավարութիւնը եւ երգեհոնի (orgue) բաժինը կը ստանձնէ Ֆրանսացի յայտնի երաժշտագէտ *ՓՕԼ ՅՈՒՇԷ*, ուսուցիչ փարիզի պետական երաժշտանոցի:

Կը նուագեն, առանձին եւ իմբովին, օրիորդներ՝ *ՆԻՎԻԻ ԿՕԹԻԷ* (թաւ ջութակ), *ԼՈՒՒԷՐԺՈՆ* (ալթօ), *ԿՐՄԶԺՕ* (ջութակ), *ՓՐՕՍՏԻ* (դաշնակ): Պարոններ՝ *ՓԻԷՐ ՊԱԺԷՕ* (թաւ սրինգ.hautbois, օփերայէն) եւ *ԼԻՒՍԻԼՆ ՊՐՈՒՆ* (սրինգ), բոլորն ալ Ա. մրցանակով պսակաւորներ փարիզի պետական երաժշտանոցէն:

Կը նուագեն հայ եկեղեցական եւ աշխարհիկ եղանակներ, եւ Հայաստանի արդի երաժիշտներու գործերէն:

Կ'արտասանէ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ *Յ. Թումանեանի «ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ»*

Կ'ԵՐԳԷ ***ՀԱՅԿԱՆՈՒՀԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆ***

Մուտքը ազատ է: *Ծանօթ.— Ծախքերու մասնակցութեան համար* 3 *եւ* 5 *ֆր. տեղւոյն համաձայն:*

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

21 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ Գ. ԲԱԶԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ **ՏՈՔԹ. Ա. ՊԻՏՈՆԻ** (Նախագահ Նախկին Պատերազմիկներու Միութեան)

Եւ ներկայութեամբ ԼԻՈՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ, ՌՈՆԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻՆ,

ԼԻՈՆԻ ՁԻՆ. ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ:

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Խ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Մասնակցութեամբ հայ եւ ֆրանսացի արուեստագէտներէ բաղկացած նուագախումբի, դեկավարութեամբ Ա. Մելիոնեանի, մեներգ, օր. Ե. Տէր Պետրոսեանի, Արտասանութիւն օր. Մ. Աճէմեանի, Պ. Լեւոն Ալէմեանի եւ ՄԻՍԱԿ-ՄԻՐՋԷի կողմէ:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ *Կը նախագահէ՝* Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Tricots TERZIAN

Tél.: Central 93-75 3, rue Poissonnière. Paris (2)

Nouvelle Série d'Été: Tricots d'enfant et maillot de bains d'anfant à partir de 4 frs. Gillet et pullover femme, etc. etc.

Լաւ տեսակի ապրանք, խիստ ածան գիներ եւ ուղղակի աշխատելակերպ. ահա՛ այս յատկութիւնները որ կգտնէք **Tricots TERZIAN** *Տան համբաւը:*

Արագ առաքումներ Ֆրանսայի ամէն կողմը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

28 *ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԴԻՇԵՐ ԺԱՄԸ* 9.30*ին* **Salons COLISÉE***ի ՄԷՋ*

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Դպրոցասէրի նախկին սանուհիներու կողմէ՝

Ա. ՊԱՅՄԱԳՐԵԱՆԻ *ՏԷՐՆ ՈՒ ԾԱՌԱՆ* օփէրէթը

„ԵԼ ՈՒ ԵԼ" հայկական պատկեր նահապետական կեանքէ առնուած

Ընկերացած երգի ու պարի

ՆԱԻԱՍՏԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ երգախառն

Դպրոցասէրի նորաբաց վարժարանին սաներուն կողմէ

Կը նուագէ Մարսիլիոյ հանրածանօթ 12 *հոգինոց* **Arman-Guy** *ճազը*

Մենեարդներ ծանօթ երգչուհիներու կողմէ:

Մուտք՝ 10 *եւ* 5 *ֆրանք:*

Տոմսերը կը ծախուին Դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ անդամներուն քով:

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Մէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հիշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Ընդունելի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՋԷՐԵԱՆԻ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 *տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ* (7 *եւ* 10 *տարեկան*) *խնամելու համար: Թուրքերէն գիտնալը պայման է: Գրել՝* Jean Abdalian*ի*, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes):

ՄԱՅՐԱՆՈՑ

Villa ANNETTE

6, rue de d'Atlas, 6

(Buttes Chaumont*ի պարտէզէն* 25 *մէթր հեռու*)

Tél. NORD: 46-65

Վերաբուժական գործողութեանց եւ ծննդաբերութեանց ընդարձակ սրահներ՝ արդիական ամէն յարմարութիւններով. լուսաւոր օդասուն, գեղեցիկ սենեակներ:

Կ'ընդունինք Assurance Sociale*ի հիւանդներ:*

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ

Մէթրօ՝ Belleville et Simon Bolivar, *Հանրակառք՝ թիւ* 5, 26:

Օթօպիւս՝ N. BF. BN.

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԱԺՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իմմիրի ազգ. ֆիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի հայ չափահաս կին մը մէկուկէս տարեկան երախայ մը խնամելու եւ տնական գործեր կատարելու: Դիմել MANIAN, 28, rue Auger, Bourg-la-Reine. (Seine).

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱՔԵՐԲ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.296

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՆՐԵՒԵՇԱԲԹ
17
ԱՊՐԻԼ
MARDI
17 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année № 2472

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԲ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ԹՌՉԻ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՎՐԱՑ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԾՐԱԳՐՈՒԻ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն ապրիլ 15 թուականով.— *Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ կառավարութիւնը Ազգ. Մեծ ժողովին յանձնած է օրինագիծ մը՝ օտար թղթատարական օդանաւերու մասին։ Կ'ըսուի թէ կարգ մը օդանաւեր բռնադրաված են պայմանագրութեանց տրամադրութիւններ, իսկ ուրիշներ սաւառնած են արգիլեալ գօտիներու վրայ։ Օրինագծին տրամադրութեամբ, այն օդանաւերը որոնց վարիչները չեն համակերպիր մանաւանդ պայմանագիրներով նախատեսուած պայմաններուն, վար պիտի առնուին եւ վարիչները պիտի ձերբակալուին գինու զօրութեամբ։ Որ եւ է օդանաւ որ Թրքական հողի վրայ կը սաւառնի 800 մէթրէն պակաս բարձրու-թեամբ կամ արգիլեալ գօտիներու վրայ, գնդացիրի պիտի բռնուի։ Երբ օտար օդանաւեր թռչին Թրքական հողի վրայ, պարտաւոր պիտի ըլլան վար իջնել եւ մինչեւ առնել Թուրք վարիչ մը, որ իրենց պիտի ընկերանայ երկրին վրայ քառասնեակ մը։*

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱՒ ՊԱՏԻԺՆԵՐ ՏՆՕՐԻՆԵԼ

Համաձայն տրուած որոշման, կիրակի օր եւ երկի րոպէի ցոյցեր տեղի ունեցան ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, ընդդէմ հրամանագիր օբէնքներուն։ 140 զինուոր քաղաքներ մասնակցեցան այս ցոյցերուն, հրապարակային ժողովներով եւ թափօրներով։ Ինչնամական կանչեր արձակուեցան կառավարութեան դէմ եւ չաս մը տեղերու մէջ պարզուեցաւ կարմիր դրօշ, մուրճ — մանգաղով։ Ամբողջ երկերը վարակուած էր ջղագրգռութեամբ, սակայն ծանր դէպքեր չպատահեցան։ Ցոյցերուն մեծ մասը վերջացաւ թափօրներով։ Ցուցարարները ուղղուեցան դէպի նահանգապետութեանց կամ քաղաքապետութեանց կեդրոնները, բազմութեան մը համար։ Այս ցոյցերը փորձ մըն էին երկարթի օրուան գործադուլին համար, որ տեւեց մէկ ժամ, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Գործադուլի ժամը կը փոխուէր տեղին համեմատ։

Կիրակին խաղաղ անցաւ Փարիզի մէջ, որովհետեւ պաշտօնեաները զգուշացան գրգռիչ ցոյցերէ, որպէսզի ընդհարումներ չունենան ֆաշական տարբերուն հետ։ Սովորականին կրկնապատիկը ոստիկաններ կազմ եւ պատրաստ կը սպասէին, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Տարբեր հասանքէ լրագրավաճառներուն մէջեւ ալ ընդհարումներ տեղի չունեցան, որովհետեւ կառավարութիւնը հրահանգած էր որ ոստիկանները իրարմէ հեռու պահուին հակառակորդ լրագրավաճառները։ Սակաւաթիւ ոստիկաններ դիրք բռնած էին մեծ պողոտաներուն վրայ։ Բարեբախտաբար օդը լաւ ըլլալով, հազարաւոր քաղաքացիներ նախընտրած էին դիւղ երթալ։

Շաբաթ օր կրկին գործադուլ սարքուեցաւ հեռագրական կեդրոնին մէջ։ Գործադուլը սկսաւ կէսօրին։ Ժամը 3ին 3—4000 պաշտօնեաներէն միայն հարիւրին 2ը կ'աշխատէին, իսկ մնացեալները ցոյցեր կը կատարէին բակին մէջ եւ փողոցը, կամ ժողովներ կը գումարէին յարակից սրճարաններուն մէջ։ Ցուցարարները պատուիրակութիւն մը դրկեցին Թղթատարական նախարարին, որ մերժեց ընդունիլ։ Այդ միջոցին կախակայուած 29 պաշտօնեաներէն ոմանք — յայտնի հոմայնավարներ — գործադուլի կը մղէին պաշտօնեաները։ Նախարարը հեռախօսով լուր տուաւ ոստիկանութեան, եւ երկու հզի ձերբակալուեցան։ Ցետոյ նախարարը հաւանեցաւ ընդունել պատուիրակութիւնը, բայց մերժեց անոնց պահանջը՝ անմիջապէս վերահաստատելու համար 29 կախուած պաշտօնեաները։ Աւսր վրայ գործադուլը չարունակուեցաւ, դադրեցնելով հեռագիրներու առաքումը եւ բաշխումը։ Այս դադարը խանգարեց նաեւ չատ մը նախարարութեանց գործերը։ Չարկ եղաւ մանաւանդ սուրհանդակով սակարանի կեդրոնական հեռագրատունը զրկել հեռագիրները, որպէս զի այն տեղէն զրկուին։

Այս ցոյցերուն հետեւանքով, Թղթատարական նախարարը վերջնապէս պաշտօնանկ ըրաւ 23 գլխաւոր պաշտօնեաներ, եւ կարգապահական տնօրինութիւններ որոշեց ուրիշ եօթը պաշտօնեաներու դէմ, որոնց երկուքը կիներ են։ Աքսակուեցան նաեւ երկու պաշտօնեաներ՝ կառ ուր Լիոնի նամակատունէն։ Գործադուլը տեւած էր ինը ժամ։ Երկու պաշտօնեաներ ձերբակալուեցան իրենց խռովարար։

Երկուշաբթի օրուան ցոյցերուն մասնաւորապէս աչքի կը զարնէին Թղթատար — հեռագրական պաշտօնեաները, Փարիզէն մինչեւ յետին գիւղը։ Ուսուցիչներու դաշնակցութիւնն ալ հրահանգած էր համախմբուիլ եւ բողոքի բանաձեւեր ստորագրել։

*** Ներքին գործերու նախարարին հրամանով, նահանգապետները մերժեցին ընդունիլ այն պատուիրակութիւնները որոնք բողոքի բանաձեւեր պիտի յանձնէին։*

**** Բոլոր կազմակերպութիւնները եւ ձախակողմեան թերթերը բողոքի եւ գործադուլի հրաւէր ուղղելով, կը պատուիրէին ցոյցերը կատարել աշխատանքի վայրին մէջ, արժանավայել դիրքով եւ կարգապահութեամբ։ Երկուշաբթի օրուան ցոյցերուն պատասխանատուութիւնը առանձնած էր Թղթատարական պաշտօնեաներու դաշնակցութիւնը, եւ կը յանձնարարէր տուապէս հետեւիլ գրած հրահանգներուն։*

ԱՆՍՈՎՈՐ ՏԱՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կիրակի օր գեղեցիկ օդ մը վայելեցինք Փարիզի մէջ։ Թերթերը կը գրեն թէ այս եղանակին այսքան տաք (29 աստիճան) չէր տեսնուած 60 տարիէ ի վեր։ Քաղաքին կէսը գիւղերը թափած էր։

Նոյն երեւոյթը նաեւ Լոնտոնի մէջ։

ԴԱՏԱԽՈՐ ՓՈՒՆՆՈՒ ՍՊԱՆԻԶԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱ՞Ծ Է

Օր նոր, պատմութիւն նոր։ Շաբաթ բնակող անգլիացի մը, Ուոթսըն, պատմած ըլլալով թէ դատաւոր Փունի սպանիչը իր վարձակալներէն Պ. Ոթինօն է, ոստիկանութիւնը պաշարեց տունը եւ քննութեան ձեռնարկեց։ Պ. Ոթինօ հարցաքննուեցաւ եւ յայտնեց թէ վստահ է որ իր զարհամբը Փունի սպանիչն է...

Քննութիւնները կը շարունակուին։

ՄԱՀ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ԱՐՔ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ

Սոֆիայի մեր թղթակիցը կը գրէ ապրիլ 11 թուականով.—

Երէկ, 10 ապրիլ, վախճանեցաւ Ստեփանոս արք. Յովակիմեան, 88 տարեկան հասակին մէջ։

Հակառակ իր խոր ծերութեան, Նիկոմիդիոյ նախկին առաջնորդը, բաջառողջ էր, բայց վերջերս այճեան բարոյական եւ ֆիզիքական զրկանքներ կրեցը որ, օրէ օր կը ծիւրէր։ «Թեմական» կոչուած խառնիճաղանճը օրերով ալեօթի ձգած էր վաստակաւոր եպիսկոպոսը, իսկ վերջերս «պաշտօնանկ» ընելով, որոշած էր որ Ռուսճուճ երթայ։ Առաջնորդը մերժեց, բանի որ էջմիածինը կը շարունակէր ճանչնալ զինքը։ Բժշկական բննութիւնը հաստատեց թէ թոմատապէ կը տառապէր։

Վերջերս շրջաբերական մը հրատարակած էր, պարզելով իր դէմ սարքուած դաւերը։ Եւ Բիւթանացիները, խորապէս ազդուած, հանգանակու-թեան ձեռնարկեր էին (ինչպէս Ալֆորվիլի մէջ)։

Շնորհով կը ներկայացնենք այս վաղեմի վաստակաւորին կեանքն ու գործը, Նիկոմիդիոյ բազմամեայ առաջնորդութենէն մինչեւ ախորը։

Կաթողիկոսին նոր կոնդակը Ղեւոնդ արք.ի սպանութեան առթիւ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը մարտ 16 թուակիր կոնդակ մը ուղղած է ազգ. իշխանութեանց, դատապարտելով Ղեւոնդ արք.ի սպանութիւնը։ Ահա բանի մը հատուածներ այդ կոնդակէն, որուն ամբողջութիւնը պիտի հրատարակենք առանձին, իր կարգին զբաղելու համար.—

— *«Ամենայն փորձ մարդասպանութեան ինքնին արժանի է դատապարտութեան, զի սէր կենաց եւ մահու՝ Աստուած է միայն, բայց դեր ի վերոյ է քան զսովորական ոճիր եւ սրբապղծութիւն մեծագոյն՝ բարձրացուցանել գձեռն ի վերայ բարձրասահման հոգեւոր պաշտօնէին եկեղեցւոյ ի տան Տեառն, ուր պարտ էր մատանել երկիւղածութեամբ միայն եւ բարեպաշտական զգացմամբ։*

Բայց առաւել դատապարտելի է ոճիրդ, որ կատարեցաւ ի վերայ բարձրասահման պաշտօնէին եկեղեցւոյ, որ ըստ բարոյական պարտուց եւ հայրական սիրոյն, զոր ունէր նա առ հասն իւր, եւ ըստ հրահանգաց մերոց առաջնորդէր ի չարիզ խոհեմութեան եւ ազգաշահ գործունէութեան ջանալով հեռու պահել ի մոլորութեանց եւ եւ յազգալինս գործոց։ Նզովք հասարակաց համաբեմք զայդպիսի ոճիրս անլուր, զոր ոչ տեսանեմք յրնթացս դարաւոր պատմութեանց ի մեզ եւ յօտար ազգս։

... Այսու Հայրապետական կոնդակաւ մերով, յայտնելով զխորին մեր վիշտ և զցաւ վասն տարապարտ եղերական մահուան որդւոյ մերոյ սիրելւոյ Տ. Ղեւոնդ արք.ի, դատապարտեմք զոճիրագործս եւ զոճիրն, որպէս զհետեւանս մոլար մտածողութեանց եւ յորդորեմք զամենեսեան, որպէս հայր հասարակաց՝ զդաստանալ, Թողուլ զանօգուտ վէճս եւ գերկպառակութիւնս, հեռու մնալ մանաւանդ յանզուսպ գործողութեանց, որք վնասաբերք են եւ անվայել անուան բարեկիրթ ազգի եւ ժողովրդեան, ոչ ի չահ բնիկ հայրենեաց՝ Արեւելեան Հայաստանի եւ կառավարութեան, հասեալ մեզ ի բաժին որպէս որպէս զերկրային եւ զքաղաքական ժառանգութիւն, խաղաղ պահպանութիւն ոըոյ խորխոխ յուսոյ եւ արմատ կենդանութեան է ըստ խմաստուն ասացուածոյ, Թէ «Ծառն՝ արմատովն է ծառ, եւ տունն՝ հիմամբ»։

Ծաւիօթ սեղանաւոր Ռուշէթ կոկորդը կտրեց ածելիով

ԻՐ ՁԳԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՎ ԿԱՄԲԱՍՏԱՆԷ ՇԱՏ ՄԸ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ

Ծաւիօթ սեղանաւոր Ռուշէթ, որ Սթավիցքիի առաջին տպագրութիւնը եղած է պատերազմէն առաջ, չաբաթ օր ածելիով մը կտրեց վիզը, Փարիզի 9րդ տաճանին առջեւ։ Սեղանաւորը երեք տարի բանտարկութեան նոր պատիժ մը կրած էր այդ տաճանէն, եւ այդ առթիւ յայտարարած էր,—«Դատապարտեցի՛ք դիս։ Արիւն պիտի թափի այս գործէն»։

Սեղանաւորը չաբաթ օր դատարան զացած էր, իբրեւ պարզ ունկնդիր։ Ճանկարծ ածելի մը հանելով, կտրեց կոկորդը։ Արիւնը ժայթքեց փաստաբան Մօրօ Ժիաֆէրիի վրայ, որ ուրիշ դատ մը կը պաշտպանէր այդ օրը։ Անմիջապէս փոխադրեցին հիւանդանոց, բայց մեռաւ, 13 ամսթիմէթր խորութեամբ վէրք մը բացուած ըլլալով։ Ալ ձեռքը բռնած էր ածելին, իսկ ձախ ձեռքը՝ նամակ մը։

Արկածալի կեանք մը ունեցած է հանգուցեալը, ճիշդ Սթավիցքիի պէս գործեր սարքելով։ Վերջին անգամ դատապարտուեցաւ սեղանաւորական թերթ մը հրատարակած եւ ընթերցողները մոլորեցուցած ըլլալով կարգ մը բաժեթուղթերու մասին։ Իր խաչադողութիւնները կը սկսին 1907էն եւ ճիշդ այսօրուան պէս իրարանցում պատճառած էն, խորհրդարանական քննիչ տաճաններու յանգելով։ Ինքն ալ միլիոններ չորթած է, որոնք աւելի մեծ արժէք ունէին պատերազմէն առաջ։ Ծնած էր 1878ին, լաւ ընտանիքէ։ Սեղանաւորական ասպարէզը մտաւ կանուխէն, եւ չուտով մանագէտ մը դարձաւ խարեբայութեանց։ 30 տարեկան էր երբ ձերբակալուեցաւ 200 միլիոն ֆրանքի խաչադողութեան մը համար։ Այն տաճն օրուան նորոյթն էր հանքերու չահագործումը։ 1908ին ձերբակալուեցաւ եւ երկու ամիս վերջը առժամապէս ազատ արձակուեցաւ։ 1910ին քննիչ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Թոզէի նախագահութեամբ եւ այս առթիւ ալ պետական պաշտօնեաներ եւ երեսփոխաններ սեւցան։ Սեղանաւորը դատապարտուեցաւ երեք տարի բանտարկութեան, եւ 1912ին, երբ պիտի ձերբակալուէր, անհետացաւ։ Մեքսիքա փախած էր, եւ հարկ եղաւ երկրորդ քննիչ յանձնաժողով մը կազմել, իր դատերուն յետագրումը լուսաբանելու համար։ (1914)։ Երկու տարի յետոյ, ոստիկանութիւնը կրանվիլի մէջ (Ֆրանսա) կը ձերբակալէր փախստական դինուոր մը։ Ռուշէթն էր։ 1908ին երկու տարի բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։ 1927ին նորէն ձերբակալուեցաւ, «Պուռս է Ֆինանս» թերթին խմբագրատան մէջ։ Իր ձգած նամակներով կ'ըսէ թէ «ամբողջ կեանքին մէջ զոհ մը եղած է», եւ թէ գիրք մը գրած է իր կեանքի մասին։ Ցետոյ կ'ամբաստանէ չատ մը բարձրաստիճան պաշտօնեաներ։

Նոր հրամանագիրները հրատարակուեցան

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԷՆ ԱՒ 60,000 ՀՈԳԻ ՊԻՏԻ ԿՐՃԱՏՈՒԻՆ

Ինչպէս գրած էինք, ապրիլ 15ին (կիրակի) հրատարակուեցաւ հրամանագիր — օրէնքներու երկրորդ շարքը, որ կը վերաբերի նախկին ռազմիկներ — ուն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՑՈՐԴԻՔ — ՇԱՆՈՐԴԻՔ

Դեկտեմբեր 24ի դէպքը կատղեցուց ոչ միայն դաս մը կիներ, այլեւ տա-րիքին առած երեւելիներ։ Պարոնեանի բառով՝ «ազգային ջղեր»։

Կարելի չէ որ եւ է թերք ձեռ առնել, առանց հանդիպելու մէկուն կամ միւսին բաջագործութեան։

Այդ «բաջ»երէն է Պ. Հայկ Խօճասարեան, ծանօթ ազգային երեսփոխանը։

Այս վարժապետը փետրուար 14ին ճառ մը կը խօսի Նիւ Եորքի Ս. Խաչ եկեղեցին, Ղեւոնդ արք.ի սգահանդէսին, եւ գեհկօրէն կ'անարգէ պատանիներու կազմակերպութիւն մը, «Հայրդիք»։

«Հայրենիք»ի թղթակիցը կը գրէր, այս անարգանքին առթիւ (21 փետր.)

— «Հ. Ը. Դաշնակցութեան հայհոյելէ վերջ, Պ. Խօճասարեան զգուշացուց ներկայ կիները, իբր մայրեր հեռու պահել իրենց զաւակները այնպիսի կազմակերպութիւններէ, որ պիտին է» Հայրդիք» — շանորդիք միութիւնը»։

Պ. Խօճասարեան մէկ ամիս եւ մէկ շաբաթ լռելէ յետոյ, մարտ 27ին լուսարանութիւն մը կը հրատարակէ ռումիկավար «Պայքար»ի մէջ։ Լուսարանութիւն մը որ անմիջապէս կը յիշեցնէ թրքական առածը.— «էշ գիւրի գապահաքընտան պէօյիւ»։ (Ձմեռանիկը յանցանիէն աւելի ծանրը)։

Ի՞նչ է կ'ըսէ ազգային երեւելին։

Պարզապէս հրատարակութեան կուտայ «Հայրենիք»ի վարչութեան եւ իր միջեւ փոխանակուած նամակներ։

«Հայրդիք»ը փետրուար 24ին բացատրութիւն պահանջած ըլլալով «շանորդիք»ի մասին, Հայկ Խօճասարեան փետրուար 26ին կը պատասխանէ նամակով մը, ուր կը կարդանք.

— «Ես «Հայրդիք»ը չանորդիք անուանած չեմ։ Որպէսզի յստակ ըմբռնիէ թէ ինչպէս գործածուած է այդ բառը, նոյնութեամբ կ'արտագրեմ ձեզ շահագրգռող այդ հատուածը։ Ահա խօսածս.

— «*Ո՛վ կրնար երեւակայել թէ հայրենիքի ազատագրութեան համար կազմուած յեղափոխական կազմակերպութիւն մը, տարիներ յետոյ պիտի լքէր իր գոյութեան ծնունդ տուող միակ նպատակը, եւ իր ուժը պիտի գործածէր բուն իսկ հայրենիքի դէմ, ստեղծելով ներքին մահաւոր պայքարներ։*

«*Զգո՛յշ, Մայրեր, Դաշնակցութիւնը ճարպիկ է դունատեղ բառերով, ցեղակրօն, այլակրօն, հայորդիք, չանորդիք, հրապուրել ձեր զաւակները, մղելու համար զիրենք մահուան դիմաց, դաշնակահարել տալու համար ազգին արժէքաւոր զաւակները, որոնցմէ մին էր եղերաբախտ Դուրեան Սրբազան*»։

Եւ այս եղաւ «լուսաբանութիւն», իսկ «Հայրենիք»ի թղթակցին գրածը՝ «չարամտօրէն այլափոխուած»։

Պ. Խօճասարեան իմիջ ալ չհաւատալով իր ըսածին, վարժապետական բացատրութիւն մը եւս կուտայ.— «Շանորդիք բառը գործածուած է առանձնապէս եւ ոչ թէ իբրեւ յոմանք «Հայորդիք»ի»։

Այս տրամաբանութեամբ, կրնամ ըսել, առանց չարամտութեան.

— «Զգոյշ, հայրենակիցներ, ամսամբ, սամավար, ողջամիտ, ոչ խարամիտ, գովական, կովական, խորհրդային, խլրդային ...»։

Ո՛վ իրաւունք ունի վշտանալու։ «Վարժապետն ասաց» թէ մէկը միւսին յօրդ չէ։

ՎԱՀԷ

Նոր հրամանագիրները վեց հատ են։ (Առաջին շարքը 14 հատ էր)։ Անոնց գործադրութեամբ, կառավարութիւնը պիտի խնայէ 1,200,000,000 ֆրանք, որ բարդուելով պաշտօնեաներու կրճատման եւ ուրիշ փոփոխութեանց շնորհիւ գոյացած խնայողութեանց վրայ, պիտի գոցէ չորս միլիառ ֆրանքի բացը Նախկին ռազմիկները շատ մը առարկութեանց կարգին խնդրած էին որ կեանսաթոշակներու հարիւրին 3 կրճատումը սկսի յուլիս 1էն, բայց կառավարութիւնը մերժեց եւ կրճատումը պիտի սկսի ապրիլ 1էն, ինչպէս պետական պաշտօնեաներու համար։ Վարչապետը եւ ելմտական նախարարը բացորոշապէս յայտնած են թէ պիտի հրաժարին, եթէ նախկին ռազմիկները ցոյցեր կատարեն կամ ընդդիմանան տրուած որոշումներուն։

Նոր կինիա մը եւս պիտի աւելնայ օրուան հոգերուն վրայ, իբրեւ հետեւանք երկաթուղիներու վարչական վերակազմութեան։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը ծրագիր մը կազմած է, որուն համաձայն հարիւրին 5 պիտի կրճատուին թոշակները, խնայելով 350 միլիոն ֆրանք, հարիւրին 15 պիտի կրճատուին հանգստեան թոշակները (486 միլիոն), պիտի ջնջուին երկրորդական գիծերը, արձակելով 60,000 պաշտօնեաներ (1164 միլիոն)։ Երկրորդական գիծերու շոգեկառքերուն տեղ օթոպուսներ պիտի բանին։

Թրոցքի պահուած էր Փարիզի մօտերը

ՁՈՐԲՈՐԴ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ

Աչագնովութեան տեսչութիւնը մտքէ չանցած գաղտնիք մը երեւան հանեց չաբաթ օր։

Աւենչ մը ի վեր զրոյց կը չրջէր թէ խորհրդաւոր լրտեսներ կը բնակին Պարպիզոնի մէջ (Սէն — է — Մառն, Փարիզի չրջակայքերը)։ Ոստիկանութիւնը մեծ կարեւորութիւն տուած էր այս լուրերուն, որովհետեւ մասնանչուած վայրին մօտ կը գտնուի Ֆոնթէնէպլոյի թնդանօթաձիգներու վարժարանը։ Ուրիշ զրոյցի մը համաձայն, մասնանչուած վիլլային մէջ կը բնակէին... դատաւոր Փունէնի սպանիչները։ Ամիսներ տեւեց այս խորհրդաւորութիւնը։ Տեղացիներն ալ զարմանքի մասնուած էին, որովհետեւ վիլլային բնակիչները ոչ միայն կը մերժէին որ եւ է տեղեկութիւն տալ իրենց մասին, այլ եւ նամակ ալ չէին ստանար ուղղակի ցրուիչէն։ Ամէն օր հեծելանիւ մը կուգար Փարիզէն, դէպ — դէպ կապոցներով։

Այս տեղեկութեանց վրայ, գաղտնի ոստիկաններ քննութեան ձեռնարկեցին։ Հեծելանուրդը ուրբաթ իրիկուն խանգարման մը մասնակցելով, առանց լոյսի կ'երթար։ Ոստիկանները բռնեցին մարդը, որ մերժեց յայտնել իր անունը կամ որ եւ է հասցէ։ Իր պայուսակին մէջ գտնուեցան կապոց մը նամակներ՝ «Քէյը Մոնիք» վիլլային անունով։ Ոստիկանները անմիջապէս պաշարեցին վիլլան։ Աւտուն արշալոյսին Մէյէօնի հարցաքննիչ դատաւորը հասաւ եւ բանական դժուարութիւն քաշելէ յետոյ կրցաւ ներս մտնել։ Կարգով հարցաքննեց կին մը, երկու գերմանի ծառաներ, գերման քարտուղար մը եւ լեհ քարտուղար մը։ Ցետոյ առաջին յարկը բարձրանալով, դուռ մը բացին եւ մտան խառնաչփոթ սենեակ մը ուր գրասեղանին առջեւ նստած էր մարդ մը, երկու խոշոր ատրճանակներով։

— Ո՛վ էք դուք։ — Ստրով։ — Դուք Լէոն Թրոցքին էք, բսաւ հարցաքննիչ դատաւորը։ — Այո՛, պատասխանեց նախկին գործավարը, հեղնական

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ «ՏԱՐԱԶՆՈՒՅՑ» ՕՐԱԹԵՐԹ

Հրատարակվում է 1921 թվականի հունվարի 1-ից

Տարեկան բաժանորդագին՝ 12 ռուբլի

Կենտրոնական Կոմիտեի և Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության պլենումների որոշումները

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստ

Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության նիստում քննարկվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
2. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։
3. Կենտրոնական Կոմիտեի Նախագահության կազմի լրացման մասին։

Որոշումներ կայացվեցին։

ԷՔԵՐ ՅԱՅՏՆԱՔԱՐԶ ՍԱՀՄԱՆՔԸ, 1914-20

— Ես ինչո՞ւ հուսամ, Տէրս, Մեծ Ամպապետ կ՚ուզէ որ ես իր օրհնեալ Յարութեան վրայ կարենամ ուրախանալ ու կանչել Տէրս ինձ հետ։

— Մարթա քոյր, — ըսաւ Յիսուս, — Մի՛ վհատիր եւ մի՛ տրտմիր։ Ես կ՚ուզեմ որ դուն հաւատաս եւ տեսնես Աստուծոյ փառքը։

Մարթա ոտքի ելաւ եւ գնաց։ Յիսուս մնաց միայնակ։ Ան ալ ոտքի ելաւ եւ գնաց դէպի գերեզմանը։ Ան ալ կանչեց Ղազարոսը։ Ղազարոս ելաւ գերեզմանէն։ Ոտքերն ու ձեռքերը կապուած էին, երեսը ծածկուած էր թաղման շորով։ Յիսուս ըսաւ անոր։

— Արձակեցէ՛ք զայն եւ թո՛ղուցէք որ երթայ։

Ղազարոս ազատ էր։ Ան գնաց իր տունը։ Մարթա եւ Մարիամ ուրախ էին։ Ղազարոս ապրեցաւ մահէն։ Ան ապրեցաւ, որովհետեւ Յիսուս կանչեց զայն։

Յիսուս գիտէր որ Ղազարոսի մահուան լուրը պիտի հասնի Երուսաղէմ։ Ան

ժպիտով մը։

Պաշտօնեաները կարծեցին թէ մեծ դիւտ մը կատարած են, քանի որ Թրոցքի արտօնուած էր միայն Քորսիքա բնակելու։ Բայց կարմիր բանակին կազմակերպիչը անցագիր մը ցուցուց որ հանուած էր 1933 դեկտեմբերին, օրի– նապէս ստորագրուած, եւ որով ներքին նախարար Պ. Շոթան կ'արտօնէր Սէն– է – Մառնի նահանգին մէջ բնակելու։ Թրոցքի յայտարարեց.

— Այստեղ կը բնակիմ ազատելու համար սպիտակ Ռուսերու հետապն – դումներէն։ Միեւնոյն ատեն կ'աշխատիմ Զորրորդ Միջազգային մը կազմել։

Հարցաքննիչ զաւտաւորը ստիպուեցաւ վերադառնալ, ցնոր տնօրինութիւն։ Հաւանական է որ Թրոցքի Քորսիքա կամ ուրիշ տեղ մը երթայ, քանի որ թա– քստոցը երեւան ելաւ եւ իր թշնամիները արթուն են։

«Ծոյց Էֆրեմի մէջ»

Սոֆիայի *Սլովօ* թերթը գրած է հետեւեալը, խմբագրական սիւնակին մէջ, (6 ապրիլ)։—

*Թուրքիոյ արտաքին գործակալը, Թէվֆիք Րիւշտու պէյ, անբացատրելի պատճառութեամբ մը կը ճգնի ցուցադրել Պուլկարիոյ հանդէպ իր անբարեացա– կամ զգացումները։ Ուրիշ ի՞նչպէս բացատրել իր այն նախաձեռնութիւնը, ո– րով Էմիրնէյի մէջ պիտի հաւաքուին իր այն բոլոր պաշտօնակիցները որոնք Աթէնքի ուխտը ստորագրեցին։ Մենք չենք կրնար իր դիւանագիտական ծրա – գիրներուն խոր իմաստութիւնը գուշակել, բայց, ամբողջ այս աւելորդ աղ – մուկին մէջ, որ կ'ելլէ Պալքաններ աղմկայացոյց ուխտին չուրջ, երեւան կու գայ վախ մը, թէ Թէվֆիք Րիւշտու պէյ վստահ չէ իր գործակիցներու ան – կեղծութեանը, եւ, այդ պատճառաւ, կ'ուզէ զանոնք աւելի ամուր կերպով կապել՝ կարգ մը այցելութիւններով եւ ցոյցերով, որպէսզի թատերական ձե– ւով մը ընդգծած ըլլայ իրենց միաձայնութիւնը։ Իսկ ամէնէն ծիծաղելին այն է որ այս բոլորը տեղի կ'ունենան ոչ թէ Թուրքիոյ սահմաններու պաշտպանու– թեան համար որ ոչ ոքի կողմէ վտանգուած են, այլ՝ զոհացում տալու համար յաւակնութիւններուն դիւանագէտի մը, որ կ'ուզէ մեծ ասպարէզ մը չինել իրեն եւ որ ուխտին հեղինակը կը նկատուի։ Հեղինակի ինքնասիրութիւնը միակ նեցուկն է ամբողջ այս ջղագար գործունէութեան, որով Թէվֆիք Րիւշտու պէյ կ'ուզէ իր անձնաւորութիւնը քննարկել իբրեւ առաջնակարգ դիւանագէտ մը՝ եւ– րոպայի մէջ։ Եւ, իրապէս, ի՞նչ են այդ գործունէութեան արդիւնքները։ Միայն կոյրերը չեն տեսներ թէ՝ չնորհիւ այդ գործունէութեան, Թրթռանեան բարե– կամական զգացումները Պուլկարիոյ որ մինչեւ երկու երեք տարի առաջ չա – փազանց լաւ կերպով տրամադրուած էր դէպի Թուրքիան։ Այսօր, այդ զգա– ցումները զգալապէս պաղած են՝ չնորհիւ երիտասարդ եւ յաւակնոտ մարդու մը «գործունէութեան» որ իրեն նպատակ է ըրած Պալքաններու մէջ ոսոխական զօրքի դեր կատարել։

Այդ գործունէութեան իրական արդիւնքները ասոնք են ահա։

Միամիտներ չենք հասկնալու համար թէ ինչ նպատակ կը հետապնդուի էմիրնէյի ցոյցով։ Անոր նպատակն է քար մը եւս դնել Պուլկարեւեւկոսլաւ մերձեցման առջեւ, որովհետեւ հոն ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ Պ. Եէվթիչ (Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարը)։ Պարտաւոր ենք այժմէն իսկ յայտա– բարելու թէ՝ մեր եւ Եուկոսլաւիոյ մերձեցման միջեւ ցոյութիւն ունեցող բո– լոր քարերուն ամենափոքրն ու ամէնէն անարժէքը պիտի ըլլայ ասիկա։ Բայց, Պելկրատի մէջ եւս պէտք է լաւ հաշուեն թէ՝ որեւէ իմաստ կա՞յ էնկիւրիի դիւանագէտի մը «կայտա»յովը պարելուն մէջ, դիւանագէտի մը որ շատ ուշ սկսաւ է Պալքանեան քաղաքականութիւն ընելու։

Տէր եւ Տիկին Գ. Ղազարոսեան եւ զաւակը (Գըզանլըճ), Տէր եւ Տիկին կար. Ղազարոսեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Գալստեան (Գըզանլըճ), Տէր եւ Տիկին Յ. Թէմիռեան (Կ. Պոլիս), Արժ. Տ. Վաղինակ Քհնյ. Տէր Մինասեան եւ ըն– տանիք, Այրի Տիկին Ն. Թարաճեան եւ որդի (Մոնթէվիտէօ), Տէր եւ Տիկին Օ. Թարաճեան (Մոնթէվիտէօ), Այրի Տիկին Ե. Փափազեան (Սլիվէն), Տէր եւ Տիկին Կ. Փափազեան (Սլիվէն), Տէր եւ Տիկին Մ. Յովաննովիկ եւ զաւա – կուհի (Սլիվէն), Տէր եւ Տիկին Թ. Պեզիրճեան եւ զաւակուհի (Աղեքսանդ – րիա), Տէր եւ Տիկին Կ. Փափազեան (Սելանիկ), Տէր եւ Տիկին Գ. Փափազ – եան (Սելանիկ), Տէր եւ Տիկին վ. Տօճապետեան (Դամասկոս), Տէր եւ Տիկին Գ. Զաքարեան եւ որդիք (Լիւսիհէց), Տէր եւ Տիկին Լ. Զաքարեան եւ Այրի Տիկին Ա. Զաքարեան (Սուլիա), Տէր եւ Տիկին Մ. Զաքարեան եւ զաւակուհի, Տէր եւ Տիկին Թ. Զաքարեան եւ զաւակուհի (Կ. Պոլիս), ինչպէս նաեւ Յ. Թազուրեան, Գ. Պաֆլաեան, Թ. Պաֆլաեան, Կ. Ռիզով ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի մօր, մեծ մօր, զոքանչին, մօրաքրոջ, հօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԵՂԻՍԱԲԵԹ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆԻ

(Ծնեալ Թոմոսեան, 1859ին)

դառնաղէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ այսօր, 11 ապրիլ 1934, ժամը 3ին տառա– պալից հիւանդութենէ յետոյ։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Ապրիլ 12ին, Ֆիլիպէի Ս. Գէորգ Ե– կեղեցւոյ մէջ։

Ֆիլիպէ, 11 ապրիլ 1934

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆրանսահայ կարմիր Խաչի Փա– րիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Պ.Ա.Շահխաթունիի, Տիկին– ներ՝ Ա. Գեւոնեանի, Ա. Գէորգեան-Արղութեանի, Օր. Շահլամեանի եւ Պ. Ռ. Զարդարեանի, որոնք իրենց սիրալիր մասնակցութեամբ փայլ տուին «Կարմիր Խաչի Օր»ի հան– դէսին։

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մեր ցաւակցութիւնը կը յայտ– նենք ընկ. Ղազարոս Մարկոսեանի, որ իր ինքնաշարժով փոսի մը մէջ իյնալով, կորնոցուցած է իր մէկ թեւը։

Խումբ մը ընկերներու կողմէ
Այվազեան
Թուլուզ, 12 Ապրիլ 934

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՒԻ

Գործ կը փնտռէ Տրակինեանի մէջ բնակող աշխոյժ, վստահելի եւ ընտանիքի տէր հայրենակից մը, որ դիտէ ֆրանսերէն, հայերէն, հաշ– ուակալութիւն, մեքենագիր եւ աթէ– նօ։ Կը տանձնէ աշխատանք որ եւ է քաղաքի մէջ։ Կատարեալ նիւթական եւ բարոյական երաշխաւորութիւն։

Դիմել՝ Ervand Terzian*ի*. B. P. 31, Draguignan (Var).

ՀԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատ. Մի– ութեան 1935ի «Գոյամարտ» օրա– ցոյցի պատրաստութեան համար, կը խնդրենք բոլոր այն հայրենա– կիցներէն, որոնք ցարդ հա– սարակութեան անծանօթ մնացած, յեղափոխական դէմքերու կենսա– գրականներ, եւ կարեւոր դէպքերու մասին ծանօթութիւններ ունին մէկ ամիսէն զրկեն Միութեանս հասցէին K. Antikian, 49, rue Nationale. Marsetlle.

Ի դիմաց Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան «Գոյամարտ»օրացոյցի ձանձնախումբ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ
Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ԿԱՎՈՑԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ (Ջուիցերիայէն ինքնաթռուած)

Կը խօսին՝ ՏԻԿ. ԱՆԱՑԻՍ, ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնի դեկավարութիւնը եւ երգեհոնի (orgue) բաժինը կը ստանձնէ ֆրանսացի յայտնի երաժշտագէտ *ՓՕԼ ՏՈՒՇ*, ուսուցիչ փարիզի պետական երաժշտանոցի։

Կը նուագեն, առանձին եւ իմբովին, օրխորդներ՝ *ՆԻՀԻԼ ԿՕՔԻԼ* (թաւ ֆլիւթակ), *ԼՈՎԻԶՐԺՈՆ* (ալթօ), *ԿՐՈՒԶՕ* (ջուի– թակ), *ՓՐԱՏԼ* (դաշնակ)։ Պարոնները՝ *ՓԻԷՐ ՊԱԺԷՕ* (թաւ սրինգ.hautbois, օփերայէն) եւ *ԼԻՒՍԻԼ ՊՐՒՆ* (սրինգ), բոլորն ալ Ա. մրցանակով պետական փարիզի պետական երաժշտանոցէն։

Կը նուագեն հայ եկեղեցական եւ աշխարհիկ եղանակներ, եւ Հայաստանի արդի երաժիշտներու գործերէն։

Կ'արտասանէ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ *Յ. Թումանեանի «ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ»*

Կ'ԵՐԳԷ ՀԱՅԿՈՒՆՈՒՀԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մուտքը՝ ազատ է։ *ՇԱՀՕԹ.— Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 եւ 5 ֆր. տեղւոյն համաձայն։*

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

21 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ Գ. ՔԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ **ՏՈՔԹ. Ա. ՊԻՏՈՆԻ** (Նախագահ Նախկին պատերազմիկներու Միութեան)

Եւ Ներկայութեամբ ԼԻՈՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ, ՌՈՆԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻՆ,
ԼԻՈՆԻ ԶԻՆ. ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ ՆԵՐԿԱՑՑՈՒԻՉՆԵՐՈՒՆ։

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Խ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ — Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻԻԶԱՆԴ

Մասնակցութեամբ հայ եւ ֆրանսացի արուեստագէտներէ բաղկացած նուագախումբի, դեկավարութեամբ Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ, մեներգ՝ Օր. Ե. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի, Արտասանութիւն Օր. Մ. ԱՁԷՄԵԱՆի, Պ. ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՔԵԱՆի եւ ՄԻՍԱԿ-ՄԻՐԶԷի կողմէ։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8.30ին, *Սինէմա Թափիվէռի մէջ*

Կը նախագահէ՝ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻԻԶԱՆԴ — *Կը նախագահէ՝* Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՍԱՐՍԷԼԻ ՀՐԱՑԱՐ ԽՈՒՄԲԸ *կը ծանչ ՀՐԱՑԱՐի մահուան 30ամեակը, կիրակի Մայիս 6ին կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին* **Salle Géographie***ի մէջ։*

Նկատի առնել այդ թուականը։

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏի յիշատակին

Հ.Յ.Դ. Իսի լէ Մուլինոյի ՄՈՒՐԱՏխումբը հովանաւորութեամբ ՋԱՒԱՐԵՍԵՆ կոմիտէի կը ծօնէ ՄՈՒՐԱՏի մահուան 15 ամեակը եւ իր ծննդեան 60 ամեակը Ապրիլ 29ին կիրակի օր։

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԵՐԵԿՈՑԹ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ՝ Ֆր. Կ. ՀԱՋի ՓԱՐԻԶի ՄԱՍՆԱՃԻՒՂի եւ «ՄԻՓԱՆ» ԵՐԳԱՀՈՒՄԲի «ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆ»ի ԱՌԹԻՒ

9 Մայիս Շաբաթ երեկոյ

կը ներկայացուի «ԱՆՈՒՇ»ի քանկիւլիւմի տեսարանը, խմբական երգերով եւ գեղջկական սիրուած պարերով։ Գեղարուեստական խնամուած բաժին։

Մանրամասնութիւնները մօտ ատենէն։

կազմակերպութիւններէ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

ՀԱՐՍԱՆԻՔՆԵՐՈՒ, ՆՇԱՆՏՈՒԻՔՆԵՐՈՒ, ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ եւ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ համար գիմեցէք «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբին որ կը նուագէ հայկական, եւրոպական, կովկասեան եւ արեւելեան եղանակներ։ Մատչելի գին բոլորին համար։ Դիմումները կատարել նախօրօք, անձամբ կամ նամակաւ Պ. ՕՆՈՍԵԱՆի, 15, Rue Pourtour, Clamart, Seine.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար։ Գրել՝ Jean Abdalian*ի*, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes)։

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օղիին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարսիր պիտակով։ Անգամ մը ճաշակելէ յե– տոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ եւ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՑՑՈՒԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné. Lyon Rhône)

ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—

M. M. H. Khatchadourian et Danielian *24*, rue Assalit. Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմա– րութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներ– րու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.։ Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի՝ *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie.* **13**

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրասենը
Գրասենը ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ
51, Rue Monsieur - le - Prince, Paris (5e) Métro: Odéon Tél. Danton 88 — 65

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւլն. ամէն տեսակ գրքեր
Արդիական կազմատուն։ *Տպագրական գործեր։*
Աշխարհի բոլոր կողմերէն ձեզ ծանուցուիլ ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի հայ չափահաս կին մը մէկուկէս տարեկան երախայ մը խնա– մելու եւ տնական գործեր կատարելու։ Գոհացուցիչ վճարում։ Դիմել MANIAN, 28, rue Auger, Bourg-la-Reine. (Seine).

ՀԱԼԱԾ ՄՈՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ *Թարգ. Ժ. Մ.*

Երբ ինքնաշարժը մօտեցաւ պար– տէզին ցանկապատին, ձօն ցատկեց անոր մէջ եւ պահուըտեցաւ։ Կառքը սկսաւ սուրալ՝ հետզհետէ աւելի ա – րագ։ Ձօն Լէքամըն չէր գիտեր թէ ուր կ'երթար, թէեւ կառքին ուղղութենէն հասկցեր էր թէ կը սուրային դէպի ամէնէն ամայի տարածութիւնները որոնք կը գտնուէին բանտին ձախ կողմը՝ շատ հեռուն։

Յանկարծ ինքնաշարժը կանգ ա – ռաւ։

— Դուրս ելիր, պռատ ձայն մը։

Ձօն Լէքամըն վրայէն անդին նետուեց ծածկոցը եւ դուրս ցատկեց։ ինքնա– շարժը դարձեալ ճամբայ ելաւ եւ սու– րաց դէպի այն կողմը ուրկէ եկած էր։

Ձօն կարծեց թէ առանձին էր այդ ամայի տեղը։ Ո՞ւր պիտի երթար, ի՞նչ պիտի ընէր հիմա։

Յանկարծ մը լսեց յանկարծ ու ետին դարձաւ։ կեցաւ զարհուրի մը գագա– թը որուն առջեւը կը տեսնուէր կա– նանչ դաշտ մը, այդ դաշտին մէջէն էր որ կը կատարուէին Տարբիմուրի ա – մառուան ձիարշաւները։ Բայց ձիու մը հետքն անգամ չկար այնտեղ, Ձօն Լէքամըն տեսաւ թռչունի նմանող խո– շոր գործիք մը որ իր սպիտակ թե –ւերը բացած՝ կեցած էր դաշտին ճիշդ մէջտեղը։ գործիքին քով կար օգա – նաւորդի տարազով մէկը։

Լէքամըն զարհուրէրէն իյաւ ու երբ գործիքին մօտեցաւ, ապշած մնաց...

— Գարա..., ճչաց ու մարդը ին– դաց։

×

— Բայց չեմ հաւկնար, ի՞նչ է միտքդ, հարցուց Լէքամըն երբ սթա– փեցաւ։

— Քեզ ապահով տեղ մը պիտի տա– նիմ, ըսաւ Ձոյնը։

— Գաճաճ չկայ որ երախտապարտ ըլլամ քեզի, Գարա, ըսաւ Ձօն հա – ռաչով մը։ մէկ բառով կրնայիր պիտ ազատել...

— Սուտ չէի կրնար խօսիլ, Լէքա– մըն։ եթէ ակնարկդ նամակին մասին է, իրաւ որ անոր գոյութիւնն իսկ մոռցեր էի։ բայց եւ այնպէս կրցածս պիտի ընեմ քեզի եւ կնոջդ համար...

— Կնո՞ջս...

— Քեզի կը սպասէ...

Հեռուէն թռնդանօթի մը որոտը լս– ուեցաւ։

— Վիճաբանելու ատեն չունինք։ փախուստդ իմացեր են, շուտ, մէջը ցատկէ...

Եւ օգնաւին մէջ անցաւ։ Գարա հետեւեցաւ անոր։

— Ինքնիրեն ճամբայ կ'ելլէ, ըսաւ Գարա, նոր գիւտ մը...

Վար հրեց լծակը եւ գործիքը մռն– չելով սողալ դաշտին մէջ։ Ցետոյ բազմաթիւ ոստումներ կատարելով սկսաւ արագանալ ու հետզհետէ վեր բարձրացաւ։ Սրարշաւ թռչունի մը պէս կտրեց ամպերը եւ հասաւ կա – պոյտ ծովուն վրայ։

Մեքենաներուն որոտը անկարելի կը դարձնէր երկու ճամբորդներուն խո – սակցութիւնը։

Ցայտնի էր թէ Գարա վարպետ օ– դանաւորդ մըն էր։ Յանկարծ գրպա– նէն թուղթ մը հանեց եւ վրան քանի մը բառեր գրելով տուաւ Ձօնին որ կարդայ։—

« Եթէ լողալ չես գիտեր, ապատա– րար գօտի մը կայ բազմոցիդ տակը»։

Ձօն գլխու նշանով մը հասկցուց թէ լողալ գիտէ։

Գարա ծովուն վրայ կը փնտռէր բան մը զոր անմիջապէս գտաւ։

Դիտելով այն բարձրութենէն ուր իրենք կը գտնուէին, անիկա սպի – տակ կէտ մըն էր կապոյտ ծովուն մակերեսին վրայ։

Յանկարծ օդանաւը ահաւոր արա – գութեամբ սկսաւ վար իջնել։ Ձօն Լէքամըն վախ մը զգաց։ Ամէն ինչ անհասկնալի կը թուէր իրեն հիմա։ արթո՞ւն էր թէ կ'երազէր... իր բան– տարկութի՞ւնն ալ երազ մըն էր արդ– եօք։ Կէտը որուն կ'ուզէր հասնիլ Գա– րան, ճերմակ ու երկար գլօսանաւ մըն էր։ Երբ օդանաւը վար իջաւ, Ձօն տեսաւ թէ նաւակ մը կը մօտենար ի– րենց։

— Կրնանք տասը վայրկեան ծխել ջուրին երեսը, ըսաւ Գարա. մինչեւ այն ատեն կուգան մեզ կ'առնեն։ Հինգ վայրկեան վերջ նաւակը որուն նա – ւաստիները Ցոյներ էին — Լէքամըն անմիջապէս հասկցաւ — մօտեցաւ օ– դանաւին։

Երկու ճամբորդները նետուեցան անոր մէջ ու քանի մը վայրկեան ետ– քը Ձօն Լէքամըն ու Գարա կեցած էին գլօսանաւին կամրջակին վրայ ու կը դիտէին օդանաւը որ հետզհետէ կը տուժէր ծովուն մէջ։

— Ահաւասիկ հազար հինգ հարիւր ոսկի եւս որ կը կորսուի, դիտել տը– ւաւ Գարա ծիծաղով մը։ Աւելցուր երկու հազարին վրայ զոր բանտապա– հն տուի եւ կ'ունենաս կլորիկ դու– մար մը... Բայց բաներ կան որ աշ– խարհիս բոլոր հարստութիւնները կ'արժեն...

ԳԼՈՒԽ ԵՕԹԵՐՈՐԴ

Դիչեր մը ժամը տասնըմէկին, Թ. Ռ. Մէրէխիթ Տաունինկ Սթրիթէն կը վերադառնար ուրախ – զուարթ տրա– մադրութեամբ։

Երբ փողոցին ծայրը հասաւ՝ գաւա– զանը օդին մէջ պտտցնելով, պահակ ոստիկանը ճանչցաւ զինքը, բարեւ տուաւ եւ աւելորդ սեպեց ազդարարել թէ ըրածը վտանգաւոր բան էր։

Սանդուղներէն վեր վազելով գրա– սենեակը մտաւ։ Մէնըսը իրիկուան թերթը կը կարդար։

— Խեղճ բարեկամս, ըսաւ Թ. Ռ. կարծեմ քեզ չատ սպասցուցի, այն – պէս չէ՞... վաղը քեզի հետ մինչեւ Տէվընշըր պիտի երթնանք... այնտե– ղի օդը քեզի համար լաւ է, Մէնըսը... Աստուածդ կը սիրես, ուրտեղէն ալ գտար այդ ապուշ անունը...

— Մեղքը իմս չէ, պատասխանեց ոստիկանը։

— Բսած եմ, նորէն կ'ըսեմ, իմաս– տութեան կայծ մը կայ մէջդ, ըսաւ Թ. Ռ. Հեգնանքով։

Ցետոյ աւելի լրջացաւ. գրպանէն հանեց կապոյտ երկար պահարան մը որուն պարունակութիւնը ձեռք բե – րելու համար այնքան աշխատած էր։

— Ատրճանակին գտնուիլը քու գը– լուխ գործդ էր, Մէնըսը, ըսաւ Թ. Ռ. պատանց։

(Շար.)

L'ARMENIE

Աթէնք հրատարակուող l'Ամէնի ֆրանսերէն պարբերաթերթը կը ծախուի Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ Hachette գործակալութեան այն քէօշկերը, ուր կը ծախուին նաեւ յունարէն թերթեր։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.285

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԱՆ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : GOBLIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ	ՅՈԹԱՄՍԵԱԿ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐՆԵՔՇԱԲԹԻ
18
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
18 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2473

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՆԴԱԿՆԵՐՈՒ "ՏԼՄՓԻՆԿ„Ը

1933 յունիս 14էն ի վեր, երբորդ կոնդակն է որ կը հանի էջմիածինէն, իբրեւ թէ խաղաղութիւն սերմանելու, բայց իրապէս միտք պղտորելու համար: (Առանց հաշուելու զանազան չրջաբերականներ եւ նամակներ):

Իրազեկներ կը պնդեն թէ կաթողիկոսը յանցանք չունի եւ իր չրջապատն է որ կը բռնանայ, զանազան թուղթեր ստորագրել տալու համար:

Այս առթիւ կը յիշուին, բուն կառավարութենէն զատ, երկու անուններ,— Արսէն եպիսկ. Ղլտճեան եւ Գէորգ արք. Չէօրէքճեան, իբրեւ չար ոգիներ:

Հարցը այն է որ, «Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը»,— ինչպէս կը կոչէ «Ճուսարեր»— ուղղակի կամ անուղղակի իւղ կը լեցնէ կրակին վրայ, իր ստորագրութիւնը դնելով կասկածելի թուղթերու տակ:

Այդ տեսակէտէն չափազանց պերճախօս է վերջին կոնդակը, մարտ 16 թուականով. (Տես Բ. էջ):

Այնչուչտ կաթողիկոսն ալ իրաւունք ունէր իր ցաւն ու դատապարտութիւնը յայտնելու դէմ. 24ի դէպքին առթիւ:

Ո՞վ ցաւ չէյայտնեց, առաջին օրէն իսկ:

Եւ սակայն, կաթողիկոսը հայրապետական կոնդակի մը մէջ փռելով իր մարդկային եւ քրիստոնէական պարտականութիւնը, կը գործածէ բառեր ու բացատրութիւններ, կը յայտնէ միտքեր, որոնք ուրիշ բանի չպիտի ծառայեն, եթէ ոչ կեր հալթայթել ամբոխին:

Առանց այդ կոնդակին ալ, մթնոլորտը այնքան թունաւորուած, խուժանային հոգեբանութիւնը այնքան յարուցած է որ, մ՛որ չի կրնար նախատեսել հետեւանքները:

Ի՞նչ կ՛ըսէ կաթողիկոսը, իր նոր կոնդակով:

Պարզապէս «օրհնածիր» եւ «սրբատուռ» մտազաղթի մը վրայ կ՛արձանագրէ այն բոլոր տեսութիւնները ու բացատրութիւնները, որ դեկտ. 24էն ի վեր զրամատլուխ ծառայեցին խուժանարարներուն, վեղարաւոր թէ անվեղար, կարմիր կամ դեղին, այլ թէ կիներ, կուսակցական թէ «բոլորաչէքեան»:

Ներքին Ա. ալ կ՛ուզէ այն տպաւորութիւնը գործել թէ Ղեւոնդ արք. Դուրեան ո՛ր եւ է մեղք չունէր, այլ «չընթանայր ըստ ցուցման եւ հրահանգաց մերոց, չան ի գործ եդեալ հեռու պահել զնեղեցին մեր եւ գհասատատութիւն նորա ի կուսակցական պայքարից»:

Էջմիածնի մէջ արգելափակուած եւ միայն մէկ ճայն, մէկ եզանակ լսելով, Ներքին Ա. ալ կը կարծէ թէ Ղեւոնդ արք. «հայրական սէր» ունէր «առ հասն իւր», եւ զայն կ՛առաջնորդէր «ի չաւիղ խոհեմութեան եւ ազգաշահ գործունէութեան, չանալով հեռու պահել ի մոլորութենից եւ յազգավնաս գործոց»:

Մինչդեռ, իրականութիւնը բոլորովին հակառակն է:

Մենք այստեղ չպիտի արտատպենք նախորդ առաջնորդին «ցուցակ ծառայութեանց»ը, որ յանգեցաւ քսամնեայի դէպքի մը: Ոչ ալ պիտի արդարացնենք սպանութիւնը:

Բայց, բաւակա՛ն է, բաւակա՛ն է որքան չահագործուեցաւ այս թեթեւամիտ եւ առոյ իսկ դժբախտ մարդուն դիակը:

Բաւական է որքան բերնէ բերան, բեմէ բեմ, թերթէ թերթ արձակուեցաւ սոփիտյական կանչ մը,— «Ոճիրներուն ոճիրը», «աննախընթա՛ց», «աղգակործա՛ն» եւն.:

Դժբախտաբար, կաթողիկոսը ինքն ալ մոլորած է այս լուրծուն ճամբուն վրայ, երբ կը յայտարարէ իր կոնդակին մէջ.

— «Նզովք հասարակաց համարեմք զայդպիսի ոճիրս անլուր, զոր ոչ տեսեմք յընթացս դարաւոր պատմութեանց ի մեզ եւ յօտար ազգս»:

Կաթողիկոսը պատմութիւն չէ՞ կարդացած: Եթէ օտար ազգերու պատմութիւնը չէ սերտած, հայկակա՞նն ալ չէ տեսած, Էջմիածնի կամ Երեւանի Մատենադարանին մէջ:

Այս առթիւ, ի՞նչպէս չյիշել հնչակեան վաղեմի գործիչին, Գրիգոր Եղիկեանի այնքան կծու յօդուածաչարքը, որուն վերջին մասը արտատպած ենք այսօր:

Տակաւին ոչ մէկ Դաշնակցական արտայայտուեցաւ եղիկեանի բառերով ու միտքերով: Կամ եթէ կ՛ուզէր արտայայտուիլ, չգտաւ դաշնակցական թերթ մը որ տպէր.

— «Այս ցաւալի երեւոյթի պատճառը ի՞նչ էր: Մի դիակ: Մի սովորական դիակ: Ո՛չ, ասում են մեզ, այդ դիակը սովորական չէր, այդ դիակը մի արքեպիսկոպոսի դիակ էր, մի արքեպիսկոպոսի, որ հագել էր փայլուն շքեղ հագուստ, գլխին ականակուռ թագ ուներ, ձեռքին գաւազան եւ կրօնական պաշտամունք էր կատարում:

Ցերէրական ժողովուրդ:

Հաւասարապարհ էլ տէրտէրական է այս ժողովրդի մէջ, ընկերվարականն էլ, ռամկավարն էլ, պատուելին էլ, վարժապետն էլ, տիրացուն էլ:

Կարելի է բազմաթիւ մարդիկ սպանել, կարելի է ամբողջ ժողովուրդ մը ճահատակել, բայց մի եպիսկոպոսի սպանել եկեղեցում, ոսկեշող թագը գլխին, այդ անկարելի է:

Կարելի է ներել բոլոր մարդասպաններին, բայց եպիսկոպոսին սպանողները պէտք է անպայման մեռնեն, նրա հետ ենթադրական կապեր ունեցողներն էլ պէտք է օրէնքից դուրս յայտարարուեն:

Սա է տէրտէրական — տիրացուական ժողովրդի հոգեբանութիւնը:

Սա է ստրկացած ժողովրդի հոգեբանութիւնը»:

... Բայց հարցը կաթողիկոսական կոնդակի մասին էր:

Կ՛ուզէինք իմանալ թէ՝ ո՛ւր պիտի յանգի կոնդակներու այս «տըմփինկ»ը:

Էջմիածինը ի՞նչպէս կը յաւակնի գաղութ կառավարել կոնդակներով, ներշնչուած եւ յատկապէս խմբագրուած թուղթերով:

Կաթողիկոսը ինչո՞ւ կը միջամտէ այնպիսի գործերու, որոնք եպիսկոպոսի եւ վարդապետի խնդիրներ չեն, այլ կապ ունին գաղութներու ինքնավարութեան եւ ինքնապաշտպանութեան հետ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ

ԿՐՃԱ ՏԵՒԵՑ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎՃՌԱՊԷՍ ԿԸ ԳՈՐԾԱԴՐԷ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔՆԵՐԸ

Երկուշաբթի օրուան բողոքի գործադուլը չունեցաւ ապատուած յաջողութիւնը: Հազարաւոր պետական պաշտօնեաներ ընդհանրապէս մէկ ժամ դադրեցուցին աշխատանքը, բայց ուրիշ հազարաւորներ ալ չարունակեցին: «Բողոքի ազգային օր»ը մասամբ միայն յաջողեցաւ: Ծանր դէպքեր չպատահեցան, եւ Փարիզի ոստիկանութիւնը միայն մէկ — երկու անգամ միջամտեց, ձերբակալելով ութ դեկավարներ, երբ ցոյցերը աղմկալի հանգամանք ստացան Սէն Միւլփիսի եմմատեան պաշտօնատան առջեւ:

Ան հասարակ, ժողովուրդը չհասկցաւ թէ գործադուլ կը կատարուի. միայն նամակներու եւ մասնաւորապէս հեռագիրներու բաշխումը, ինչպէս եւ հեռախօսի հաղորդակցութիւնը յապաղեցան քիչ մը: Տեղ — տեղ աղբահատաններն ալ ուշ գործի սկսան: Երթեւեկի միջոցները կանոնաւորապէս բանեցան, ջուրի եւ էլեկտրականութեան բաշխումը չխանգարուեցաւ, թէեւ պաշտօնեաները մէկ ժամ ուշ գործի սկսան:

Գատաւորներու մէջ ալ տօրհնեայ կեանքը մեծ փոփոխութիւններ չկրեց: Շատ մը քաղաքներու մէջ — Մարսէյլ, Լիոն, Լիլ, Պոռնօ եւայլն — ինչպէս Փարիզի մէջ, գործադուլի մասնակցողներուն մեծագոյն մասը թղթատարական պաշտօնեաներն էին:

Սբտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած էին Կրընէլ փողոցի հեռագրական կեդրոնին մէջ, որովհետեւ այնտեղ էր որ աշխատանքները ինը ժամ դադրեցան չարաթ օր, երբ թղթատարական նախարարը կախակայեց 29 պաշտօնեաներ: (Ասոնց 23ը պաշտօնանկ եղան վերջնապէս): Գրեթէ բոլոր մուտքերը փակուած էին եւ ապակեայ դուռներուն տեղ տախտակեայ դուռներ դրուած էին: Ոստիկաններ կազմ եւ պատրաստ կը սպասէին: Ժամը 11·15ին իրենց կարգը լրացուցած պաշտօնեաները պաշարած էին սանդուղները եւ յաջորդ հերթապահները չէին կրնար գործի սկսիլ: Մնաց որ, իրենց ուղածն ալ այդ էր: Այս գործադուլը տեւեց մէկ ժամ: Պաշտօնեաները դիրք բռնեցին սան — դուղներուն վրայ եւ բակերուն մէջ, բայց նախորդ օրերու եռանդը չունէին: Ժամը 12·15ին համայնավարները ըսին թէ գործադուլը պիտի չարունակէն մինչեւ գիշերուան ժամը 9, բայց ընկերվարականները որոշեցին վերսկսիլ աշխատանքը: Շատ մը համայնավար պաշտօնեաներ մեժեցին աշխատիլ կէսօրէն յետոյ:

Նմանօրինակ գործադուլ մը տեղի ունեցաւ Սակարանի (Պուռս) թղթատարական կեդրոնին մէջ, ուշացնելով նամակներու եւ հեռագիրներու բաշխումը: Լուվրի թղթատարական կեդրոնին մէջ պաշտօնեաները 45 վայրկեան կամ մէկ ժամ ուշ եկան:

Գործադուլին մասնակցողները երեք տեսակ էին: Տեղ — տեղ պաշտօնեաները իրենց գործը ձգելով փողոց կ՛իջնէին. ուրիշներ պարզապէս կը նստէին իրենց տեղերը, ձեռքերը ծալած եւ խօսքի բռնուած. իսկ երրորդ դաս մը ցանցաօրէն կը մասնակցէր:

Իրիկուան ժամը 5ին ուսուցիչներու բազմանդամ պատուիրակութիւն մը հաւաքուեցաւ քաղաքապետարանին առջեւ, բողոքագիր մը ներկայացնելու համար Սէնի Նահանգապետին: Բազմաթիւ ոստիկաններ կը հսկէին բարեկարգութեան: Հակառակ տիրող ջազբզռութեան, ծանր դէպքեր չպատահեցան: Ցուցարարները կ՛աղաղակէին.— Մեր թոշակները լման կ՛ուզենք: Վաթսունի չափ պաշտօնեաներ խռնուած էին քաղաքապետարանին մէջ. մէկը սկսաւ ճառ մը խօսիլ. ոստիկանները միջամտեցին եւ թեւէն բռնելով պատուիրեցին որ կարճ կապէ: Միւս պաշտօնեաները համախմբուեցան իր չուրջը եւ վերարկուն բանալով, ցոյց տուին ռիհուորական չքանչանները: Ցուցարարներուն մէջ էր նաեւ Զիրոմսքի, ընկերվարական ծանօթ գործիչը: Քանի մը ընդհարումներ պատահեցան հրապարակին վրայ, եւ տասը հոգի ձերբակալուեցան:

Փողերանոցի պաշտօնեաներն ու բանուորները մէկ ժամ դադրեցնելով աշխատանքը, ճառեր խօսեցան եւ ազգկալի ցոյցեր ըրին: Աչխատանքը վերսկսելու վրայ էին, երբ իմացան թէ 11 պաշտօնեաներ պաշտօնանկ եղած են: Ասոր վրայ մէկ ժամ եւս գործադուլ ըրին:

Պաշտօնեաներու կազմակերպութիւնները եւ ձախակողմեան մամուլը զոհունակութեամբ կ՛արձանագրեն ցոյցերուն յաջողութիւնը, մասնաւորապէս չեչուելով անոր կարգապահ եւ արժանավայել հանգամանքը: Այս առթիւ կը բողոքին կատարուած պաշտօնանկութեանց, կախակայումներուն եւ ձերբակալութեանց դէմ:

⁂ Երկաթուղիի պաշտօնեաներու դաշնակցութիւնը արտակարգ ժողով մը գումարեց երկուշաբթի օր, մասնակցութեամբ 76 պատուիրակներու որոնք կը ներկայացնէին ամբողջ Ֆրանսայի եւ զաղթավայրերու երկաթուղիները: Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ, որոշուեցաւ բանաձեւ մը քուէարկել, որ — զոքելով թոշակներու կրճատման, բազմաթիւ պաշտօնեաներու արձակման եւ ուրիշ անօրինութեանց դէմ: Այս առթիւ հրապարակային ժողովներ եւ ցոյցեր պիտի սարքուին: Պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ հանրօգուտ չինութեանց նախարարին, բողոքագիրը յանձնելու համար:

Մոսկուայի նոր փոխառութիւնը
3,500,000,000 ռուբլի

Խորհրդային կառավարութիւնը ներքին նոր փոխառութիւն մը հրապարակ հանեց, 3,500,000,000 ռուբլի ճարելու համար, ինչ որ 500,000,000 ռուբլի աւելի է անցեալ տարուան փոխառութենէն: Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ բանուորներն են որ ինքնաբերաբար առաջարկած կ՛ըլլան այս փոխառութիւնը, եւ կառավարութիւնը պարզապէս ընդառաջ կ՛երթայ... Անհամար թռուցիկներ եւ յայտարարութիւններ հրատարակուած են, ուժ տալու համար փոխառութեան: Ամէն չանի պիտի թափուի, որպէսզի փոխառութիւնը յաջողութեամբ պսակուի: Եթէ հաւատանք տրուած լուրերուն, այս անգամ 40 միլիոն բանուորներ արձանագրուած են, մինչ 1929ին հազիւ վեց միլիոնի կը հասնէր թիւը: Բանուորները պարտաւոր են փոխառութեան յատկացնել իրենց աշխատավարձին երեք չորրորդը, բայց թերթերը կը գրեն թէ շատ մը գործարաններու մէջ «ինքնաբերաբար» կ՛արձանագրուին մէկ — երկու ամսական:

Ներքին փոխառութիւնը սովորական երեւոյթ է Խ. Միութեան համար, եւ գրեթէ ամէն տարի կը կրկնուի, բանի որ կարելի չէ դրամ ստանալ արտասահմանէն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՑ

Հնամեայ եւ տնաբոյս կղերապետ — տութեան վերջին ներկայն էր Ստեփանոս արք. Ցովակիմեան, որ հոգին աւանդեց Սոֆիայի մէջ, ապրիլ 10ին:

Մօտաւորապէս իննսունուն տարեկան այս վաստակաւորը, որ իր 60 — 65 տարուան առաջնորդարանութեան երեք — չորրորդը անցուցած է Նիկոմիդիայ մէջ, շատ կը նմանէր Սերաստիոյ Պետրոս արքեպիսկոպոսին, նոյնպէս ասպարէզին մէջ մեծցած եւ կեանքին մեծագոյն մասը միեւնոյն թեմին մէջ անցուցած:

Երկուքն ալ առաջնորդ աւելի քան մըն էին. տեսակ մը «խալիֆա» կամ պատրիարք:

Պարբերաբար կուգային Պոլիս, կ՛երթային երկրզ, եւ ընդհանրապէս իրենց գործերը կը կարգադրէին ա — ռանց օրուան պատրիարքին աջակցութեան:

Թուղթ աւանդապաշտ եւ հակառակ՝ գրոց — բրոցներու, Ստեփանոս արքեպիսկոպոս կը սիրէր միշտ հեգնութիւններ սահեցնել իր բարոգներուն մէջ, Արմաշի եւ արմաշականներու հասցէին:

Պատմական էր իր ոճը, բառերը հատիկ — հատիկ, երկարաձիգ եւ ըզանակաւոր, միշտ ալ խառն ռամկաբանութիւններով.

— Օրմանեան սրբազան գրաբարեա գիտէ. ինկիլիզկէ եւ փրանսըզեա գիտէ. հատտա լատիներէ ալ գիտէ...

— Ուշադրութի՛ւն պէ ճանըմ...

Մանրավէպերու շտեմարան մըն էր հանգուցեալ առաջնորդը: Ժողովուրդն ալ բազմաթիւ մանրավէպեր հիւսած է իր անունին չուրջը:

Կը յիշեմ երկու հատ, իրեւ բիչ — շատ վաւերական եւ արտայայտիչ:

1915ի սարսափներուն ատեն, Նիկոմիդիոյ եկեղեցին կը վերածուի պահ — տերազմական ատեանի: Ստեփանոս արք. ին ալ կը հրամայեն որ դուրս ելլէ:

Առաջնորդը կ՛ընդդիմանայ, յայտարարելով թէ իմ « փէրման » ունի Սուլթանէն:

Երբ ճորէն կը պնդեն, Ստեփանոս Արք. միջոց կը խնդրէ պատրաստուելու: Կը մտնէ առաջնորդարանի դահլիճը, կուրծքէն կը կախէ ստացած բոլոր պատուանշանները (մէկը՝ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ) եւ կայսերական մանչ ալ ճեռքը, կ՛աղաղակէ.

— Այս բոլորը ոտքի տակ առէք, եւ յետոյ դուրս հանեցէք գիս...

Չեմ գիտեր ի՛նչպէս կը վերջանայ պատմութիւնը: Բայց շատ չանցած Նիկոմիդիոյ առաջնորդն ալ կը խտանուի կարաւանին եւ կը հշուի դէպի ափոր:

Այդ միջոցին իսան հազար ափսոսանքներ խռնուած էին Գոնեայի մէջ, վրանները տակ: Հիւանդութիւնը սաստկօրէն ճարակած էր: Շուներ երախաներ կը թոցնէին վրաններէն...

Ոստիկանները կ՛ուզեն դէպի Հալէպ հշել առաջնորդը եւ հետեւորդները, որպէսզի ժողովուրդը յուսահատի: Ստեփանոս արք. այ — ծախ կ՛իյնայ, կը հրմշտկուի, կը նախատեսուի, բայց վերջապէս կը յաջողի մօտենալ կառապետ ձէլալ պէյին եւ իր բողոքը ներկայացնել: (Այս կառապետը իսկ ալ հակառակ էր տեղահանութեան եւ ետ կանչուեցաւ) :

Ուրիշ մանրավէպ մը, նորէն ի պատիւ իրեն:

Զինադադարին, երբ քէմալական — ները սկսած էին ջարդել Բիւթանիոյ վերակազմուած գիւղերը, Ստեփանոս արք. անգամ մը կը դիմէ Պոլսոյ քրիստոնեական մարզպանին, ընկերակցութեամբ թարգմանի մը:

Նախնական խօսակցութիւններէն յետոյ, մարզպանը կը հարցնէ թէ ի՛նչ կ՛ուզէ Սրբազանը:

Ստեփանոս արք. կը թելադրէ թարգմանին, նշանացի, ճեռքն ալ գլխուն տակ դնելով:

— Ըսէ որ ժողովուրդիս համար բարձ մը կ՛ուզեմ, բարձ մը...

Իր յատկանշական գործերէն մէկն է եղած բաղնիքներու եւ աղբիւրներու շինութիւնը՝ իբրեւ կալուած դպրոցներու համար: Ուրիշ մը՝ բազմաթիւ գիւղերու անուններուն հայացումը,— Արամ գիւղ, Դեղամ գիւղ, Մանիշակ գիւղ եւայլն:

Բայց, Բահանայ ճեռնադրած առեն, մասնաւոր մարմաջ մը ունէր ընտրելու ամէնէն խրթին անունները, ինչպէս Պետրոս արք. ի պէս: Այս երկու առաջնորդներն էին որ շարժման մէջ դրին Ոճոփրիոսները, Դիոնեսիոսնե — րը, Սիմոնները, Թէոսները եւ Թէոփիլոսները:

ՎԱՐԴԳԷՍ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՇԽԱՏԱԿՑԻ ՄԸ ՍՈՒԳԸ

Ընկեր Կարօ Ղազարոսեան, (Ցառաջի վ. Իշխանեանը եւ Սօսեաց տղան), դժբախտութիւնն ունեցած է կորսնցնելու իր մայրը, Այրի Տիկին Եղիսաբէթ Ղազարոսեան, ինչպէս կ՛երեւար երէկ հրատարակուած մահագրէն:

Դժբախտ մայրիկը ծանր հիւանդութենէ մը կը տառապէր չորս ամիսէ ի վեր եւ բժշկական բոլոր խնամքները անօգուտ անցան:

Մեր սրտագին վշտակցութիւնը՝ Ցառաջի երիտասարդ աշխատակցին եւ պարագաներուն:

ԲՈՒՌՆ ՑԱՍՈՒՄ ԹՐՈՑՔԻ ԴԷՄ

« ՊԷՏՔ Է ՔՇԵԼ ՇՈՒՆԻ ՄԸ ՊԷՍ... »

Երէկ հաղորդած էինք թէ ինչպէս Փարիզէն կէս ժամ հեռու թաքսաոց մը ճարած էր Թրոցքի, կարմիր բանակին կազմակերպիչը եւ Սթալինի ախոյեանը:

Այս յայտնութիւնը կատաղութեան մատնած է աջակողմեան մամուլը, որ միաբերան կը պահանջէ վտարել Թրոցքին: « Սահմանէն դո՛ւրս », կը բացագանչէ « Էքօ տը Փարի »:— « Պէտք է չունի մը պէս քշել այդ մարդը », կը ձայնակցի « Լա Լիպէռթէ », չեչտելով թէ ոչ միայն Ֆրանսայի, այլեւ Բորսիքայի դուռները փակուելու են անոր առջեւ: Ֆրանսա ոճրագործներուն համար միայն մէկ վայր ունի իր անդրծովեան ստացուածքներուն մէջ,— հողի պատառ մը Մարոնի գետին բերանը »: (Կ՛ակնարկէ Ֆրանսական կալնիոյ ազատարարին): « Մաթէն » խոշոր տառերով դիտել կուտայ թէ ինչպէս Սթալինիզքիի խայտառակութեան, նոյնպէս այս գործին մէջ վարչական իշխանութիւնները չափը անցուցին: « Երբ ապատ ասպարէզ կուտան Սթալինիզքիներու ջալիրին, բնական է որ ապատ ասպարէզ տան նաեւ բոլշեւիկեան ջոլիրին: Երկուքը իրարու խնամի են »: Եւ կ՛աղաղարէ.

— « Մենք պարտականութիւն չունինք տեղաւորելու շնորհազուրկ Մոսկովցիները եւ աշխատանոց մը ճարելու անոնց, որպէսզի համայնավարութեան նոր ձեւ մը ցկնին: Թող ուրիշ տեղ երթան, եւ եթէ իրենց կամքով չեն երթար, պէտք է իշել: Բորսիքան 25,000 հոգի կորսնցուց իր զաւակներէն, իրրեւ հետեւանք ռուսական դասալքութեան: Ոդջ մնացողները չեն կրնար նոր ապարգանք մը կրել: Այլ եւս ոչ մէկ դաւանան եւ խռովարար՝ Ֆրանսայի մէջ: Պէտք է մաքրել մեր տունը »:

Վերջին լուրի մը համաձայն, Թրոցքի հեռացած է Պարպիզոնի թաքստոցէն, անծանօթ ուղղութեամբ:

Իտալիան ալ կը զեղչէ

Իտալական կառավարութիւնն ալ որոշեց ընդհանուր կրճատման ենթարկել

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՓՈՒՐՎԱՐ ՂԱՐԱՔԱՂ ԵՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՎՐԱ

— ՕՕ —

Մայր 18րդ Դարուն Ի Հայ Ազգային Կեանքի Մէջ Տեղի Ունեցած Ամենամեծ Դէպքերէն Մէկը Եղաւ Փուրվարի Ղարաքաղի Նշանակութիւնը Հայ Ժողովուրդի Համար։ Ան Ոչ Միայն Ազատագրական Պայքարի Մեծ Խորհրդանիշ Մնաց Մեր Ժողովրդի Յիշողութեան Մէջ, Այլեւ Ազգային Միասնութեան Եւ Ինքնապաշտպանութեան Ամենավառ Օրինակներէն Մէկը։ Ղարաքաղի Ապստամբութիւնը Ծագեցաւ 1917 Թուականի Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան Ազդեցութեան Տակ, Երբ Ռուսական Կայսրութեան Մէջ Ամէն Տեղ Սկսան Ալեկոծուիլ Ազգային Ազատագրական Շարժումները։ Հայ Ժողովուրդը Այդ Ժամանակ Կը Գտնուէր Ծանր Վիճակի Մէջ։ Ռուսական Բանակի Նահանջի Հետեւանքով Արեւմտեան Հայաստանի Մեծ Մասը Ամայացած Էր, Իսկ Արեւելեան Հայաստանի Մէջ Ստեղծուած Էր Կրկնակի Իշխանութիւն՝ Ռուսական Ժամանակաւոր Կառավարութեան Եւ Տեղական Ազգային Մարմիններու Միջեւ։ Այս Պայմաններուն Մէջ Ղարաքաղի Ապստամբութիւնը Դարձաւ Ոչ Միայն Տեղական, Այլեւ Համազգային Նշանակութեան Դէպք։

Ղարաքաղի Ապստամբութեան Պատճառները Խորքին Մէջ Կը Կայանային Ազգային Ինքնութեան Պահպանման Մէջ։ Ղարաքաղի Հայութիւնը Ենթարկուած Էր Ճնշումներու, Հարկադրական Տեղահանութիւններու Եւ Ազգային Իրաւունքներու Ոտնահարումներու։ Երբ Ռուսական Կայսրութիւնը Սկսաւ Քայքայուիլ, Հայերը Որոշեցին Ոչ Միայն Պաշտպանել Իրենց Հողերը, Այլեւ Վերականգնել Իրենց Պատմական Արդարութիւնը։ Ղարաքաղի Ապստամբութիւնը Ղեկավարեցին Ազգային Գործիչներ, Որոնք Կարողացան Միաւորել Տարբեր Գաւառներու Հայութիւնը Մէկ Ընդհանուր Պայքարի Մէջ։

Ապստամբութեան Ընթացքին Ստեղծուեցաւ Ղարաքաղի Ազգային Խորհուրդը, Որ Դարձաւ Ժամանակաւոր Իշխանութիւն Ամբողջ Շրջանին Մէջ։ Խորհուրդը Կազմակերպեց Զինուած Ուժեր, Հաստատեց Կարգ Ու Կանոն Եւ Ձեռնարկեց Քայլեր Ինքնապաշտպանութիւնը Ապահովելու Համար։ Ղարաքաղի Ապստամբները Կռուեցան Ոչ Միայն Թշնամական Ուժերու Դէմ, Այլեւ Ներքին Անկազմակերպուածութեան Դէմ, Որ Ամենադժուարը Եղաւ։ Ապստամբները Ստիպուեցան Պայքարիլ Ոչ Միայն Ռազմաճակատի Վրայ, Այլեւ Ներքին Կարգ Ու Կանոնի Համար։

Ղարաքաղի Ապստամբութեան Ամենակարեւոր Արդիւնքներէն Մէկը Եղաւ Ազգային Միասնութեան Գաղափարի Ամրապնդումը։ Ապստամբութեան Ընթացքին Հայ Ժողովուրդը Կարողացաւ Հաղթահարել Տարածքային Եւ Քաղաքական Պառակտումները։ Ղարաքաղի Ապստամբութիւնը Ցոյց Տուաւ, Որ Հայերը Կրնան Միասնաբար Գործել Ընդհանուր Նպատակի Համար։ Այս Միասնութիւնը Կարեւոր Նշանակութիւն Ունեցաւ Ոչ Միայն Ապստամբութեան Ընթացքին, Այլեւ Ապագայ Պայքարներու Համար։

Ղարաքաղի Ապստամբութեան Ընթացքին Հայերը Ստիպուեցան Դիմագրաւել Ոչ Միայն Ռազմական Դժուարութիւններ, Այլեւ Ներքին Հակասութիւններ։ Ապստամբները Ստիպուեցան Պայքարիլ Ոչ Միայն Ռազմաճակատի Վրայ, Այլեւ Ներքին Կարգ Ու Կանոնի Համար։ Ղարաքաղի Ապստամբութեան Ընթացքին Հայերը Ստիպուեցան Դիմագրաւել Ոչ Միայն Ռազմական Դժուարութիւններ, Այլեւ Ներքին Հակասութիւններ։ Ապստամբները Ստիպուեցան Պայքարիլ Ոչ Միայն Ռազմաճակատի Վրայ, Այլեւ Ներքին Կարգ Ու Կանոնի

ԷՖԵՐ ՅԱՅԱՍՊԱՆՋ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԵՐԸ, 1914-20

— Ինչու՞ համար ես հարցնում, ձեզ համար էլ նույնն է, ինչ մեզ համար։ Ամեն մարդ ինքն իր համար։ Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես եք դուք վերաբերվում հայերի նկատմամբ։

Մարդը ժպտաց։

— Ես ոչ մի վերաբերմունք չունեմ։ Ես ոչ մի կապ չունեմ քաղաքականության հետ։ Ես ուզում եմ ապրել, ինչպես ապրում են ուրիշները։ Ես ուզում եմ, որ ինձ թողնեն հանգիստ։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն աշխատել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն ապրել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն սիրել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն ատել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն մտածել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն խոսել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն լռել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն գրել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն կարդալ։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն ուզել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն չուզել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն լինել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն չլինել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն ապրել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ չխանգարեն մեռնել։

Մարդը լռեց։

— Ես ոչ մի կապ չունեմ քաղաքականության հետ։ Ես ուզում եմ ապրել, ինչպես ապրում են ուրիշները

պետական պաշտօնեաներու թոշակները, խնայողութեան համար: Կրճատման չափը պիտի բլլայ հարիւրին 20, դահլիճին անդամներուն համար, հարիւրին 12՝ ամսական 2000 լիրէի համար, եւ համեմատաբար մինչեւ հարիւրին 8 եւ 6: Այս կրճատումներով պիտի խնայուի 410 միլիոն լիրէ: Միեւնոյն ատեն, բնակարաններու վարձքերը պիտի կրճատուին հարիւրին 12, իսկ առեւտրական շէնքերու վարձքերը՝ հարիւրին 15:

Դիւանագիտական շաբաթ մը

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կարելի է դիւանագիտական կոչել այս շաբաթը:

Պ. ԵՒՂԵՆԻ, Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարը, կիրակի իրիկուն ճամբայ ելաւ դէպի Էնկիւրի, պաշտօնապէս այցելութիւն տալու համար Թուրք կառավարութեան: Պելկրատի թերթերը մեծ արժէք կուտան այս այցելութեան, ոչ միայն երկու երկիրներու յարաբերութեանց սերտացման, այլեւ Պալքաններու կացութեան ամրապնդման տեսակէտով: Մանաւանդ որ, Պ. Վենիզէլոս սկսած է բուռն պայքար մղել պալքանեան ուխտին դէմ:

Երկուշաբթի օր Փարիզ հասաւ Պ. Թիթուլէսքօ, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, որ պիտի մնայ մինչեւ չորեքշաբթի, կարեւոր խորհրդակցու – թիւններ կատարելով զինաթափութեան եւ ուրիշ քաղաքական խնդիրներու մասին:

Իսկ չաբաթ օր Վարշաւա պիտի երթայ Պ. Պարթու, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, պաշտօնապէս այցելելու համար Լեհական կառավարութեան: Այն – տեղ պիտի մնայ կիրակի եւ երկուշաբթի, յետոյ պիտի անցնի Փրակա, ուր պիտի հասնի ապրիլ 26ին եւ պիտի մնայ երեք օր:

Պերլինի մէջ ալ կը սպասէին Պ. Պարթուի այցելութեան, բայց հաւանա – կան չէ:

ԱՐԿԱԾ ՄԸ ԵՒ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ապրիլ 9ին հայ երիտասարդ մը, Տիգրան Հէօնէքեան, Պէյրութի հանրա – կառքին տակ մնալով, երկու սրունքները ջախջախուեցան: Հակառակ եղած դարմանիներուն, երիտասարդը մեռաւ հիւանդանոցին մէջ, սրունքները կտրուե – լէ յետոյ: Ժամագործ էր եւ երեք հոյրեր եւ երկու եղբայրներ ունի Եգիպտոսի մէջ:

⁂ Սուրիոյ արաբական թերթերը կը գրեն թէ թրքական սահմանին վրայ սպանուած է 17 տարեկան հայ աղջիկ մը, Սիրուհի Յովհաննէսեան, Գրիգոր անուն երիտասարդի մը կողմէ: Զարագործը որ Տէմիր Գափու կը բնակէր, թէեւ ամուսնացած եւ զաւակներու հայր, երկար ատենէ ի վեր կը հետապնդէր աղջիկը: Իր բոլոր դաւերը անօգուտ անցած բլլալով, դանակի 22 հարուած – ներով կը սպաննէ դժբախտ աղջիկը, որ Ամերիկեան Նպաստամատոյցին կողմէ փրկուած էր 1922ին, դեռ հինգ տարեկան: Ոճրագործը անհետացած է:

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՊԱՆԵՂՕ - ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ընթակովիտէ հերթական ընդհ. անդամական դասախօսու – թիւնը տեղի կ'ունենայ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պանեղօի սովորական հաւաքատե – ղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Կոմիտէի վիճաբանական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Քէնտիրեանի ճաշարանը, 14, rue François Garcin: Նիւթ՝ Բռնապետութի՞ւն թէ ժողովրդավարութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Քրիստափոր խումբի ժողովը վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ինսովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

28 *ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ* 9.30ին **Salons COLISÉE**ի *ՄԷՋ*

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ բլլալով կը ներկայացուի Դպրոցասէրի Նախկին սանուհիներու կողմէ՝

Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ *ՏԷՐՆ ՈՒ ԾԱՌԱՆ* ֆէերէթը

„ԵԼ ՈՒ ԵԼ" հայկական պատկեր նահապետական կեանքէ առնուած ընկերացած երգի ու պարի

ՆԱԻԱՍՏԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ երգախառն

Դպրոցասէրի նորաբաց վարժարանին սակերուն կողմէ

Կը նուագէ Մարսիլիոյ հանրածանօթ 12 *հոգինոց* **Arman-Guy** *ճազը*

Մ Ե Ն Ե Ր Գ Ն Ե Ր ծանօթ երգչուհիներու կողմէ,

Մուտք՝ 10 *եւ* 5 *ֆրանք:*

Տոմսերը կը ծախուին Դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ անդամներուն քով:

ՇՕՖԷՕՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզահայ Շօֆէօրներու Մի – ութիւնը իր նոր վարչութիւնը կազ – մեց հետեւեալ կերպով.— Յ. Գա – լուստեան նախագահ, Ս. Փափազ – եան փոխ. նախագահ, Ժ. Տէր Ղա – զարեան ընդհ. քարտուղար, Ս. Վար – դանեան օգն. քարտուղար, Ս. Ջէյ – բէքեան գանձապահ, Զ. Մանուկեան եւ Մ. Ժամկոչեան խորհրդական – ներ: Հասցէ՝ — 61, rue Mr. le Prince. restaurant «Floria»,

ՅՈՒՆԻՍ 2, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 21ԻՆ

Salle Gaveauի ՄԷՋ

Գ. Մ. ՇԱԼԻՄՐՇԱԽԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Սպենդիարեանի, կոմիտաս վարդապետի, Տէր Ղեւոնդեանի

եւ Գ. Մ. Ալէմշաճի բոլորովին նոր գործերը,

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմա – րութիւններով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.-դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie.*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ հայ չափահաս կին մը մէկուկէս տարեկան երախայ մը խնա – մելու եւ տնական գործեր կատարելու: Գոհացուցիչ վճարում: Դիմել՝ MANIAN, 28, rue Auger, Bourg-la-Reine. (Seine).

Կ'ուզէ՞ք զուտ խաղողէ պատրաստուած Արեւելեան օղին խմել

Փ Ն Տ Ր Ե Ց Է Ք

ՐԱՔԻ "ՏԻԻԶ,,

«ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔՐ"

Որ, ձեր ուզածին պէս կը ճերմկնայ ու «քէյֆ» կուտայ

Ցրանսայի համար արտօնատէր

Ա. ՏԱԼԱՔԻԲԵԱՆ

Dépot Central des Grandes Marques

8, rue Suffren (Place de la Bourse) Marseille

Tél. D. 70-89

Պատուաւոր գործակալներ կ'ուզուին գաւառներուն համար:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար: Գրել՝ Jean Abdalian, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes):

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ
Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

22 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ԿԱՎՈՅԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ (Ջուիցերիայէն ֆրաւիրուած)

Կը խօսին՝ ՏԻԿ. ԱՆԱՑԻՍ, ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԶԱՏԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնի դեկավարութիւնը եւ երգեհոնի (orgue) բաժինը կը ստանձնէ ֆրանսացի յայտնի երաժշտագէտ *ՓՕԼ ՃՈՒՆԷ*, ուսուցիչ փարիզի Պետական երաժշտանոցի:

կը նուագեն, առանձին եւ խմբովին, ծրիորդները՝ *ՆԷՎԼԻ ԿՕՔԻՐ* (թաւ ջուխտակ), *ԼՈՒՔՐԻԺԻՆ* (ալթօ), *ԿՐԱՒՇՕ* (ջու – թակ), *ՓՐԱՏԷԼ* (դաշնակ): Պարոնները՝ *ՓԻԵՐ ՊԱԺԷՕ* (թաւ սրինգ, hautbois, օփերայէն) եւ *ԼԻՍԻԻՆ ՊՐՒՕՆ* (սրինգ), բոլորն ալ Ա. Ժողովականով պսակաւորներ փարիզի Պետական երաժշտանոցէն:

կը նուագեն հայ եկեղեցական եւ աշխարհիկ եղանակներ, եւ Հայաստանի արդի երաժիշտներու գործերէն:

Կ'արտասանէ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ *Յ. Թումանեանի «ՀՈԳԻՀԱՆԳԻՍՏԸ»*

Կ'ԵՐԳԷ *ՀԱՅԿԱՆՈՒՀԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

Մուտքը՝ ազատ է: *ՇԱՀՕԹ.— Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 եւ 5 ֆր. տեղւոյն համաձայն:*

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

21 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ Գ. ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ ՏՈՔԹ. Ա. ՊԻՏՈՆԻ (Նախագահ Նախկին պատերազմիկներու Միութեան)

եւ ներկայութեամբ ԼԻՈՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ, ՌՈՆԻ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻՆ,

ԼԻՈՆԻ ՋԻՆ. ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ ՆԵՐԿԱՑՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ:

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Խ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Մասնակցութեամբ հայ եւ ֆրանսացի արուեստագէտներէ բաղկացած նուագախումբի, դեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի, մեներգ, օր. Ե. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի, Արտասանութիւն օր. Մ. ԱՃԷՄԵԱՆի, Պ. ԼԵՒՈՆ ԱԼԷՄԵԱՆի եւ ՄԻՍԱՔ-ՄԻՐՋԷի կողմէ:

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՄԷՋ

22 *ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ* 8.30ին, *Սինէմա Թափիվէռի մէջ*

կը նախագահէ՝ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԻ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ին *ՄԱԼ ՏԷ ՖԷԹԻ ՄԷՋ*

կը նախագահէ՝ Ս. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ *Կը խօսի՝* ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցի ընկերները՝ Յ. ԲԱՆՃԱՐԵԱՆ, Ղ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ ԵՒ ԱՐԹԱՒԻ

Տաղերու մասնակցութեան համար մուտք 1 ֆրանք

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

22 *ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԻ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ* 2ին Հ. Յ. Դ. ՏԱՆ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ *ՋԷՅԹՈՒՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ*

Մասնակցութեամբ *Հ. Յ. Դ. ՏԷՍԻՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻ, ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ*

ՅՐ. Կ. ՆԱՀԱՊԻ, ՍԵԲԱՍՏԻԱՑ եւ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ

Կը նախագահէ՝ Պ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. Կ. ԽՐԱՅԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւններ եւայլն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂԻ

ԹՐԻԷՍԹԷ, Վ. Յ. — 250:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Գ. Լ. — 35:
ՔՐԷՕԶՕ, Յ. Ա. — 35:
ԼԱ ՍԻՕԹԱ, Գ. Դ. — 100:
ՏԷՍԻՆ, Գործ. — 550: Կարգագրէ ցիմֆ:
ՓԱՐԻԶ, Թ. Փ. — 70:
ՊՈՏԷՍԱ, Գազ. — 200:
ՓՈՆ ԹԷՎԷՐ, Գ. Տ. Խ. — 100:
ՎԻԷՆ, Գործ. — 376.40:
ՌՕՄԱՆ, Ա. Վ. — 50:
ՀԱԼԷՊ, Հայր Մ. — 140:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ. — 213.50:
ՔԱՆՏԻԱ, Ա. Մ. — 50:
ԷՔԻՒԼԻ, Յ. Թ. — 85:
ԹԻԹՐՈՑՔ, Զ. Ակ. — 20 տոլար:
ՖՕՆԹԷՆ, Հան. եղբ. — 35:
ՓԱՐԻԶ, Մ. Գ. — 70:
ՊՕՐՏՕ, Գործ. — 549:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ա. Հ. — 140:
ԼԻՈՆ, Գործ. — 600:
ԿԱՐՏԱՆ, Գործ. — 312.40:
ԿԱՐՏԱՆ, Կիւրթ. — 150:
ԼԻՈՆ, Մարկ. — 105:
ԼԻՈՆ, Ա. Կ. — 140:
ՎԻԷՆ, Լ. Տ. — 100:
ՓԷԱԺ ՏԸ ՌՈՒՍԻՑԵՈՆ, Թաշ. — 35:
ԼԱՆՍԷՑ, Փօք. — 35:
ՍԷՆ ԺԷՌՕՄ, Շ. Հ. — 100:
ՓԱՐԻԶ (8), Տօքթ. Գ. — 140:
ԺՈՒԱՑԵՕԶ, Ս. Մ. — 47: Կարգագրեցինք:
ՍԷՆ ԿԼՕՏ, Ռում. — 35:
ԻՍԻ, Տէր Թ. — 70:
ԻՍԻ, Խ. Խաչ. — 100:
ՍԷՆ ԺԻՒԼԻԷՆ, Կ. Կ. — 150:
ԱՐԺԱՆԹԷՕԶ, Թ. Բ. — 35:
ՓԻԷՌՖԷՕ, Վարդ. — 35:
ՍԷՆ ԼՈՒԻ (Մարսէյլ), Բ. Հ. — 35:
ԿՐԸՆՕՊԼԸ, Օր. Հ. Մ. — 35:
ՍԷՆ ԹՐՕՓԷԶ, Զօր. — 35:
ՊՈՄՈՆ, Հ. Աւ. Քհնյ. — 35:
ՔՈՒՐՊԸՎՈՒԱ, Վ. Ու. — 140:
ՆԷՕՑԵԻ, Իշխ. Ա. — 50:
ՍԷՎՐԱՆ — ԼԻՎՐԻ, Մ. Պ. — 140:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Գործ. — 632:
ՊՈՒԱ ՔՈՒԼՈՆՊ, Տօնէլեան. — 85:
ԼԱՆՋՍԹԵՐ, Կ. Ա. — 35:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Կիւմ. — 50:
ՔՈՒՐՊԸՎՈՒԱ, Օ. Պ. — 35:
ՍԷՆ ԼՈՒ (Մարսէյլ), Փիլ. — 150:
ԼԻՈՆ, Պաղ. — 140:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Պաղտ. — 280:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Թէլ. — 280:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ. — 212:
ՓՐԱԿԱ, Էկիպ. — 250:

ՀԱԼԱԾ ՄՈՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼՏՍ *Թարգ. Ժ. Մ.*

Ոստիկանը ուրախացաւ, որովհետեւ Թ. Ք.ի առորադասակարները խնդալէն կը սիրէին դինքը եւ անոր գովասանքը գրեթէ հաւասար էր պաշտօնի բարձ – րացման:

Արդարեւ, Մէնսըսի թելադրութեամբ վրայ էր որ Լոնտընէն Լուիս երկա – րող ճամբուն վրայ կատարուած էին ամէնէն մանրագնին քննութիւնները եւ այդ ճամբուն վրայ գտնուող գե – տակներուն մէջ փնտուած էին կոր – սուած հետքը:

Աւերճանակը գտնուած էր Կէմուիլի եւ Հօրլիի միջեւ: Դիւրութեամբ հաստատուեր էին անոր սիրոջ ինքնո – թիւնը, որովհետեւ Վասալարօ իր ա – նունը փորագրել տուած էր անոր վր – րայ. արծաթագոյն եւ սուղնոց ապր – ճանակ մըն էր՝ սատուիկ կոթով:

— Աւազակի մը նուէրը ուրիշ աւա – զակի մը, դիտել տուեր էր Թ. Ք.:

Այդ կարեւոր հետքը երեւան հանե – լէ յետոյ, մնացածը բաւական դիւրին էր:

Ոստիկանութեան գործը աւելի եւս դիւրացաւ, սակայն, երբ Թ. Ք. Վա – սալարոյի թուղթերուն մէջ գտաւ ա – նոր սպառնական նամակին մօտաւոր պատճէնը, որուն տառասխալներէն կարելի էր եզրակացնել թէ նամակին չարագործութիւնը ուրիշ մը թելադրած էր եւ այս վերջինը կատարեր էր պէտք եղած սրբագրութիւնները:

Բայց գաղտնիքը բոլորովին լուծ – ուեցաւ, երբ Թ. Ք. Վասալարոյի գա – րակներուն մէջ գտաւ քիմիական բա – զադրութիւններով պատրաստուած թուղթերու փոքրիկ կապոցը: Այդ թուղթերէն քանի մը հատը Թ. Ք.՝ ընդհանուր ոստիկանապետին եւ ներ – քին գործերու նախարարին ներկայա – թեան, « վառեց », պարզապէս քանի մը երկվայրկեան էլեկտրական լոյսին դիմացը բռնելով զանոնք: Կծու եւ գարշելի հոտ մը լեցուց նախարարին գրասենեակը:

Թ. Ք. ժամացոյցին նայեցաւ:

— Արդեօք ո՞ւր է Տիկին Լէքամբըն երթալու համար, հարցուց իր սուս – բադասեալին:

— Չեմ կարծեր, որ եւ է տաեն կր – նանք երթալ, ըսաւ Մէնսըս:

— Միթասին եկուր...

Բայց յուսախաբ եղան: Տիկին Լէ – քամբըն տունը չէր. զանգակին ալ պա – տասխան տուող չկար: Շէնքին դռնա – պանը այն տպաւորութեան տակ էր թէ Տիկինը քաղաքը չէր այդ օրը: Ա – նիկա ընդհանրապէս կը մեկնէր շա – բաթ օրերը եւ կը վերադառնար եր – կուշաբթի՝ շատ քիչ անգամներ ալ երեքշաբթի:

Ոստիկաններուն այցելութիւնը եր – կուշաբթի զիշեր մըն էր որ տեղի կ'ունենար: Թ. Ք. հանելուկի մը առ – ջեւ էր: Դռնապանը խորհելով թէ իր օգնականը որ ցերեկները կ'աշխատէր, կրնար աւելի տեղեկութիւններ տալ, արթնցուց զայն:

Այո, Տիկին Լէքամբըն գացած էր կիրակի — շաբաթական արձակուրդի գացողը օր մը՝ առջի ճամբայ կ'ելլէ առմոլորաբար — եւ միասին տարած էր երկու պայուսակ: Դռնապանը աւել – ցուց նաեւ թէ Տիկին Լէքամբըն յուզ – ուած վիճակ ունէր: Երբ իրեն հար – ցուցին թէ ինչ ըսել կ'ուզէր, անկա – պակից բառեր չարեց իրարու քով:

— Այսինքն... կը հասկնաք... ինչ – պէս ըսեմ... սանկ ... տեսակ մը...

— Չեմ հաւնիր այս եզրածներուն, ըսաւ յանկարծ Թ. Ք. մեր գտած հետքերուն մասին որ եւ է մեկը լուր ունի՞...

— Մեզմէ գատ ոչ ոք, ըսաւ Մէն – սըս, բացի թերեւս...

— « Բացի թերեւս », ի՞նչ, բար – կացաւ Թ. Ք. մի պապանձիր, եթէ լեզուիդ տակը բան մը կայ, ըսէ...

— Այսինքն, կրկնեց ձէյմս փղոցի մանուկը բաներ մը ըսած չըլլայ... անիկա զիտէ թէ խուզարկութիւն կա – տարեցինք...

— Աւիկա կրնանք դիւրութեամբ տուգել, ըսաւ Թ. Ք.:

Ինքնաշարժ մը առին եւ գացին չի – տակ կրկնեց ձէյմս փղոց: Տանտէրը քնացած էր, դժուարաւ արթնցուցին:

— Դուք ինծի « մարդու բան մի ը – սեր » չըսիք, պարոն Մէբէտիթ. ես ալ մարդու բան չըսի արդէն, բայց այն պարոնէն որ ձեր եկած օրը ինծի ե – կաւ...

— Ի՞նչ կ'ուզէր, հարցուց Թ. Ք.:

— Իմացեր է որ Վասալարոն այս – տեղ կը բնակէր եւ եկեր է անոր պարտքը վճարելու...

— Ի՞նչ տեսակ մարդ էր...

Տանտէրին նկարագրութիւնը սար – սուռ մը տուաւ օգնական ոստիկանա – պետին:

— Աստուած վկայ Գարան է, ըսաւ ան ու հայհոյեց:

Ցետոյ կառքին տուաւ Քէնսոկըն Սքուէրի հասցէն:

Դուռը անմիջապէս բացին: Պարոն Գարան քաղաքը չէր շաբաթ օրէն ի վեր: Ծառան, որ կասկածոտ աչքով մը նայեցաւ այցելուներուն վրայ, տակէ՛ աւելի բան չըսաւ, որովհետեւ յանկարծ յիշեց թէ նախորդ ծառան իր գործը կորսնցուցեր էր՝ կեղծ ելեկ – տրագէտին հետ բարեկամանալով: Գարայի վերադարձին մասին տեղե – կութիւն չունէր ան, կրնար երկար ա – տեն բացակայիլ, կրնար անմիջապէս՝ նոյնիսկ այդ գիշերը վերադառնալ:

— Աղէկ բախտագուշակ կրնաս ըլ – լալ, դիտել տուաւ Թ. Ք. բարկու – թեամբ, ուրիշ ընելիք չունաց, ըսաւ Մէնսըսին, երբ կը վերադառնային: Հասկցիր թէ թէվիսթօքի առաջին չո – գեկառքը քանիին կը մեկնի վաղ առ – տու եւ հետազրէ ձորճ պանդոկը, որ – պէսզի ինքնաշարժ մը կայարան ղր – կեն:

— Ինչո՞ւ այս դիշերուընէ չեր – թանք, ըսաւ Մէնսըս, կէս գիշերուան չոգեկառքը կ'առնենք, առտուն վե – ցին, հօթին կը հասնինք:

— Շատ ուշ է հիմա, մեկ վայր – կեանէն կայարան չենք հասներ:

Առտուան ճամբորդութիւնը դէպի Տէվընշըր, հակառակ դեղեցիկ օրին, հաճելի չէր երկու ոստիկաններուն համար: Թ. Ք. նախազգացում մը ու – նեցաւ թէ տխուր բան մը պատահած էր: Երբ չոգեկառքը դաշտերուն մէ – ջէն կ'անցնէր, գարնան զեփիւռը նոր ոգեւորութիւն մը տուաւ անոր:

— Նայեցէք, ըսաւ Մէնսըս, յան – կարծ ցոյց տալով երկինքը, ուր սպէ – կաւ ինքնաչարժ մը կայարան կը – կէն:

— Ինչո՞ւ այս դիշերուընէ չեր – թանք, ըսաւ Մէնսըս, կէս գիշերուան չոգեկառքը կ'առնենք, առտուն վե – ցին, հօթին կը հասնինք:

— Շատ ուշ է հիմա, մեկ վայր – կեանէն կայարան չենք հասներ:

Առտուան ճամբորդութիւնը դէպի Տէվընշըր, հակառակ դեղեցիկ օրին, հաճելի չէր երկու ոստիկաններուն համար: Թ. Ք. նախազգացում մը ու – նեցաւ թէ տխուր բան մը պատահած էր: Երբ չոգեկառքը դաշտերուն մէ – ջէն կ'անցնէր, գարնան զեփիւռը նոր ոգեւորութիւն մը տուաւ անոր:

— Նայեցէք, ըսաւ Մէնսըս, յան – կարծ ցոյց տալով երկինքը, ուր սպէ – կաւ ինքնաչարժ մը կայարան կը – կէն:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՈՐԱՄՍԵԱՅ
Իրանահ եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ԱՊՐԻԼ JEUDI 19 Avril 1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2474 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ԱՆՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌՋԵԻ

Մուսոլինիի ծանօթ ճառին առթիւ, որուն լուսաբեռ յայտա – րարութիւններէն յետոյ, Թէվֆիք Րիւշտի պէյ անհրաժեշտ կը գտնէր չեչտել.

— «կառավարութիւնը երբեմ չէ անտեսած միջազգային կացութեան հարկադրած ինքնապաշտպանութեան միջոցները, որոնց վրայ հիմնուած է մեր խաղաղասիրական հաղթականութիւնը:

«... Այս կէտին վերաբերեալ մանրամասնութիւնները մօտերս պիտի լրա – նէ մեր վարչապետին հեղինակաւոր բերնէն: Միայն սակայն կրնամ ըսել թէ՝ ազգովի կարենանք մեր յանձնառութիւնները կատարել եւ ամենամեծ ուժին դէմ ապահովել Թուրքիոյ հողերը, քնաւ չյարձակիլ բայց ամէն հաւանական նուիթեան դէմ դնել, ստիպուած ենք շատ ուժեղ գտնուելու ջանիք թափել»:

Ան յս առթիւ հրաչունչ խօսքեր արտասանեց կապելիք խենդն ալ, Մահմուտ Խաուա, չեչտելով թէ անհրաժեշտ է «միշտ զինուած եւ պատրաստ գտնուիլ»: Թէեւ, միեւնոյն ամբոխավարին յայ – տարարութեամբ, «Թուրք ազգը ոչ ոքէ կը վախնայ» եւ «ոչ մէկ առեն պարտուած է»:

Ան յս հանդիսաւոր յայտարարութեանց զուգընթաց, հեռագի – րը կը հաղորդէր թէ Էնկիւրի որոշած է աւելցնել ծովային եւ օդա – նաւային ուժերը, նոր վարկեր պահանջելով խորհրդարանէն:

Իսկ առջի օր, նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ օրինագիծ մը կազմուած է, օտար օդանաւերու մասին: Օրինագծին տրամա – դրութեամբ,

— «Ո՛ր եւ է օտար օդանաւ որ թրքական հողի վերեւ կը սաւառնի 800 մեթրէն պակաս բարձրութեամբ կամ արգիլեալ գօտիներու վրայ, զնդացիրի պիտի բռնուի: Երբ օտար օդանաւեր թռչին թրքական հողի վրայ, պարտա – ւոր պիտի ըլլան վար իջնել եւ միասին առնել թուրք վարիչ մը, որ իրենց պի – տի ընկերանայ երկրին վրայ թռած միջոցին»:

Օրինագիծը խստութիւններ կը պարունակէ նաեւ թրքամատա – կան օդանաւերու մասին: «Այն օդանաւերը որոնց վարիչները չեն համակերպիր մասնաւոր պայմանագիրներով նախատեսուած պայմաններուն, վար պիտի առնուին եւ վարիչները պիտի ձերբա – կալուին գինու զօրութեամբ»:

Ուրեմն Թուրքիան ինք ալ չի հաւատար կնքուած թուղթերուն եւ ուխտերուն, եւ, ապահովութեան միակ երաշխաւորութիւնը կը գտնէ ուժերու վերակազմութեան եւ բազմապատկութեան մէջ:

Արդար ըլլալու համար, պէտք էր չեչտել թէ՝ Թուրքիան միշտ արձան եղած է այս տեսակէտին:

Հաւատիքներ տառնալով եւ անոնց տառնապատիկը չոայլե – լով հանդերձ, Թուրքը գիտցած է միշտ չոր պահել վառօդը, եւ խոփին ու արօրին դրամը յատկացնել հրացանի եւ թնդանօթի:

Ատոր համար էր որ կրցաւ դիմանալ յունական արշաւանքին, եւ «ծովը թափել թշնամին», ինչպէս ուխտած էր:

Զինադադարին, յաղթական Դաշնակիցներու ամէնէն զօրա – ւոր չըլլանին ալ, Անատոլուն անապատ չտեմարան մըն էր զէնքի եւ զազմանութի: Պակասը լրացուցին յաղթականները իրենք, ոչ մի – այն խեղկատակութեան վերածելով զինաթափութիւնը, այլ եւ նորանոր սպառազինութիւններ ճարելով: Այս գետնին վրայ եւս անոնք մրցումի ելան իրարու հետ:

Տասերկու տարի անցած է Թրքական յաղթանակէն ի վեր, եւ էնկիւրի անընդհատ կը սպառազինուի: 200–220 միլիոն ոսկիի ել – մուտքովին 60–70 միլիոնը միշտ կ'երթար ազգ. պաշտպանու – թեան: Ու թէեւ նախահաշիւը կրճատուած է քանի մը տարիէ ի վեր, իջնելով մինչեւ 175–180 միլիոնի, բայց նորէն առիւծի բա – ժինը կը սպառէ ազգ. պաշտպանութիւնը:

Թուրքիոյ արտաքին գործակալը դիտել կուտար թէ «քաղա – քական կացութիւնը վարդատան մը չէ»:

Հետեւաբար, 12 տարիէ ի վեր եղած սպառազինութիւնները, պատերազմական ահագին աւարներն ու օդանաւային յաւելում – ները ալ անբաւական կը համարուին այժմ: Օրուան նշանախօսքն է՝ «չատ ուժեղ գտնուիլ»: Ուրիշ խօսքով՝ զինարշաւ: Ինչպէս միւս բոլոր ազգերուն համար:

✕

Անշուշտ ծիծաղելի պիտի ըլլար բերան առնել մեր անունը՝ յարաճուն սպառազինութեանց այս պատկերին առթիւ:

Եւ նոյնքան միամտութիւն պիտի ըլլար, տրուած տեղեկու – թիւններէն եզրակացնել թէ այսօր – վազը անակնկալ մը պիտի պայթի Թուրքիոյ գլխուն, եւ չազանակներ պիտի հանուին մեզի համար:

Պահելով բոլոր համեմատութիւնները եւ ամուր կանգնելով ա – նողոք իրականութեան դէմին վրայ, կ'ուզէինք ըսել թէ՝ երբ հզօրները, կազմակերպուած պետութիւններն անգամ լուրջ մրա – մաուքներ ունին եւ կը բազմապատկեն իրենց հանրային եւ ռազ – մական ուժերը, նոր ազէտ մը չէ՞ որ կը սպառնայ մեզի, այս կազմայոյծ կացութեամբ եւ ներքին խաչակրութիւններով:

Ո՞վ կ'ուզենք խաբել, կարծելով թէ մեր բոլոր պահանջներուն կը բաւէ ինչ որ ունինք, եւ կը մնայ ապաստել «Մեծ Տեսիլք»ին:

Նոյն իսկ Երեւանի ձգելով քաղաքական բոլոր մտահոգու – թիւնները — ինչպէս կ'ընեն զանազան հոսանքներ — կրնա՞նք հանդիսա սրտով դիտել զազութներու վիճակը:

Ահա փշուր – փշուր կը քակուի ներքին ճակատը, մէկ տարիէն միւսը, եւ գաղութէ գաղութ:

Զկայ որ եւ է նշանախօսք, խորհրդանշան կամ ծրագիր, որ կարենար մեղմացնել կիրքերը, եւ տարամերժ տարրերը համա – խմբել միեւնոյն ճամբուն վրայ:

Նոյն իսկ Ապրիլ Տասնմէկը ճեղքեր բացած է ու կը բանայ տարուէ տարի:

Ո՞րն է այն համազգային սրբութիւնը որ պիտի կարենար խել – քի կանչել մեզ, գոնէ բարոյապէս սպառազինուելու համար, աշ – խարհի հրացանին եւ հրասայլին առջեւ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՐՈՑՔԻ ԿԸ ՎՏԱՐՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱՑԷՆ

ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ ՊԻՏԻ ՍՊԱՍԷ, ՄԻՆՉԵՒ ՈՐ ԱՊԱՍՏԱՆԵԼԻՔ ՏԵՂ ՄԸ ԳՏՆԷ

Նախարարական Խորհուրդը երեքշաբթի օր բացառիկ նիստ գումարելով, որոշեց սահմանէն դուրս հանել Թրոցքին: Հրամանը գործադրելի է անմիջա – պէս: Ամէն պարագայի մէջ, Թրոցքի այլեւս չի կրնար Փարիզ մնալ, եւ պիտի քշուի այս կամ այն սահմանը, մինչեւ որ մօտաւոր կամ հեռաւոր երկիր մը յանձն առնէ ընդունիլ աքսորականը: (Կ'ըսուի թէ Ապանիա զացած է):

Վտարման հրամանը ստանալէ անմիջապէս վերջը, Թրոցքի եւ հետեւորդ – ները Պարպիզոնի վիլլային փեղկերը փակելով, սկսան բեռ կապել: Թրոցքի ինքն ալ չի գիտեր թէ ո՛ւր պիտի երթայ: Կը կարծուի թէ Թուրքիան ալ այս անգամ չպիտի արտօնէ որ Փրինքիպօ բնակի:

Ազգայնական մամուլը կը շնորհաւորէ կառավարութեան կարգադրութի – ւնը, կրկին չեչտելով թէ Ֆրանսան չի կրնար որջ մը դառնալ զաւաճաններու եւ խռովարարներու: Մանաւանդ այսպէս կը չեչտուի թէ Թրոցքին էր որ ստորագրեց Պրէսթ Լիթովսքի դաշնագիրը, դաժամադատէն քաշելով Ռուսաստանը եւ պատ – ճառ դառնալով հազարաւոր Ֆրանսացի զինուորներու կորուստին եւ մեծ պա – տերազմին մէկ տարի երկարաձգման: «Մեր մեռած եւ նախկին զինուորներուն համար անարգանք է մեր երկրին մէջ տեղ տալ Թրոցքիին»: «Էքօ տը Փառի» կը պահանջէ խուզարկել Պարպիզոնի վիլլան, ստուգելու հա – մար թէ Թրոցքի գաղտնի տպարան մը չունի՞ր հոն: «Ժուռնալ» առջի օր հր – րատարակած էր Թրոցքիի ոուսերէն թերթին ճակատին լուսանկարը: Թերթը կը կոչուի «Ընդդիմադիր տեղեկատու» եւ օրկանն է Զորրորդ Էնթերնասիո – նալին: Թրոցքիի ստորագրութեամբ յօդուածի մը մէջ կան հետեւեալ տող – րը.— «Ճեղափոխական գործի տեսակէտով Դ. Միջազգայինը մեռած է: Ճե – դափոխութիւնը ուրիչ միջոցներ պիտի ընտրէ: Լէնինեան բոլշեւիկները (Թրոցքիականն) իրաւունք ունին հպարտանալու որ դէպքերու բերումով իրենց կ'իյնայ գծել նոր ուղին»:

Թերթերը կը պնդեն թէ նախկին գործակարը գաղտնապէս Պարպիզոն բնակած տեղն աշխատանքներ կատարած է, նոր համայնավարական բջիջներ կազմելու համար, որոնց նպատակը պիտի ըլլար «ընդհանուր գործադուլ եւ քաղաքացիական պատերազմ» սարքել: Այս յայտնութեան հետեւանքով չատ մը գործիչներու անուններ եւ հասցէներ գտնուած են: «Ընդդիմադիր Տեղե – կատու»ն վերջերս գոհունակութեամբ կ'արձանագրէր «յեղափոխական նոր կազմակերպութեան վճռական յառաջդիմութիւնը»:

Այժմէն չափաւոր թերթերն ալ կը մեղադրեն թէ Թրոցքի չարաշար գոր – ծածած է նախկին կառավարութեան տուած արտօնութիւնը, խախտելով հիւ – րընկալութեան կանոնները:

Ֆրանսայի նոր պատասխանը ապառազինութեանց կրճատման մասին

ՎՃՌԱՊԻՍ ԿԸ ՄԵՐԺԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՎԵՐԱԶԻՆՈՒՄԸ

Նախարարական խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մէջ միաձայնու – թեամբ հաստատեց նոր ծանուցագիր մը, իբրեւ պատասխան Անգլիոյ պահան – ջած լուսաբանութեանց: Լսելէ յետոյ արտաքին նախարարին զեկուցումը, ո – րոշուեցաւ անմիջապէս անգլիական դեսպանատան գործակատարին հաղորդել տրուած որոշումը:

Ծանուցագիրը բացորոշապէս կ'ըսէ թէ Ֆրանսա չի կրնար հաւանիլ որ ինք նոր կրճատումներ կատարէ, եւ միեւնոյն ատեն Գերմանիան վերազինուի: Ֆրանսա չընդունիր նաեւ իտալական տեսակէտը, որ կը տրամադրէ ատ այժմ եղած վիճակին մէջ պահել Ֆրանսական եւ գերմանական բանակներուն ուժը: Կարճ խօսքով, Փարիզ «ոչ կարեմ» կը պատասխանէ այնպիսի հարցերու մասին, որոնք ուղղակի կապ ունին զինաթափութեան խորհրդաժողովի գո – յութեան հետ: Գերմանացիները արդէն չատոնց յայտնատած են խորհրդա – ժողովին, միշտ պնդելով իրենց վերազինման իրաւունքին վրայ:

ՀԱՅԸ ՀԻՏՏԻ ՍՂԷ

Հայագործներու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապե – տին եւ երկրագործական նախարարին, կարգ մը առաջարկներ ներկայացնելու համար: Վարչապետը խնդրեց որ, գոհողութիւններու այս շրջանին մէջ, հա – յագործներու ընկերակցութիւնն ալ հետեւի ընդհանուր օրինակին եւ գիները աւելցնելու խնդիր չյարուցանէ, մինչեւ յառաջիկայ հունձքը: Ընկերակցու – թեան նախագահը խոստացաւ կոչ մը ուղղել բոլոր մասնաճիւղերուն:

⁂ Այն յանձնախումբը որ կազմուած է ապրուստի գիները ճնշելու եւ ա – ժանցնելու համար, առջի օր կարեւոր զեկոյց մը լսեց հրապարակի գիներու մասին: Այդ զեկոյցէն կ'երեւայ թէ՝ հացին գինը աւելցած է, թէ բանջարե – ղէնները եւ պտուղները սուղ են տակաւին, բայց զգալապէս աժանցած են կա – թը, կարագը, պանիրը, հաւկիթը, չոր բանջարեղէնները, բրինձը, սուրճը, եւ մանաւանդ ձէթը որուն գինը իջնած է հարիւրին 30: Այս առթիւ տեղեկու – թիւններ տրուեցան նաեւ խարդախութեանց դէմ ձեռ առնուած միջոցներու մասին: Ցետոյ թէր ու դէմ վիճաբանութիւններ կատարուեցան, ստուգելու համար թէ կարելի՞ է զգալապէս աժանցնել ապրուստը: Վիճաբանութեանց ընթացքին խստօրէն քննադատուեցան տուրբերու եւ փոխադրական ծախքերու ծանրութիւնը, ինչպէս եւ կարգ մը օրէնքներ որոնք պատճառ կ'ըլլան հացի եւ շահաբի սղութեան: Որոշուեցաւ մասնախումբ մը կազմել, հրապարակի գի – ները մանրակրկիտ քննութեան ենթարկելու եւ առաջարկներ բերելու համար:

Մեծախոհ ճարտարագործութեան տագնապը Լիոնի մէջ

Լիոնի մետաքսի գործարաններու սենտիքալին հերթական ընդհ. ժողովը գումարուեցաւ առջի օր: Նախագահը իր ճառին մէջ սեւ գոյներով նկարագրեց այս բանուկ ճարտարարուեստին ներկայ վիճակը: Արտածումները 200 միլիոն ֆրանք պակսած են, բաղդատելով 1932ի հետ: Արտածման մեծապէս կը վնասէ նաեւ այն յաւելուածական տուրքը զոր հաստատած է Անգլիա, փետրուարէն ի վեր: Զօրաւոր մրցակից մը դարձած է նաեւ Ճափոնը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ » ՄԵԳԵՐԱՆՔ

Որքան ալ զգուշելի դարձած ըլլայ, կը փորձուիս աչէէ անցընել եւ կար – դալ:

Նիւ Եորքի մէջ, քաղաքի ժողովի մը առթիւ — հոն ուր Հայկ Խօճասար – եան «Հայորդիք – շանորդիք» խա – զացած էր — կը խօսի նաեւ Տիկին Զարուհի Գալէմքեարեան:

« *Հայրենիք* »ի թղթակիցը կը գրէ թէ տիկինը գերազանցեց այդ բանա – խօսները, ատելութիւն սերմանելու տեսակէտէն:

Կարդացէք ձեր սեփական աչքերով.

— « *Ես գիտեմ, որ երբ դաստիա – րութիւնը վերջանայ, ձենէ չատեր պիտի մոռնան իրենց ատելութիւնը եւ ձեռք մեկնեն անոնց, որոնք այսօր կ'անիծէք: ԵԹԷ ԱՁԴՊԷՍ ՎԱՐՈՒԻՔ, ԱՆԻԾԵԱԼ ԸԼԼԱՔ ԴՈՒՔ: ԱՁՍ ԱՏԵ – ԼՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐՏԱԻՈՐ ԵՆՔ ՓՈ – ԽԱՆՑԵԼ ՄԵՐ ՋԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ, ՍԻ – ՐՈՒՆԴ ՍԵՐՈՒՆԴ* »:

Պոլսեցիները պէտք է ճանչնան այս Տիկինը,— երբեմնի բանաստեղծ «ու – տեպէչ»ն, որ այլապէս շահեկան պատմութիւններ ունի:

Կարդացէք շարունակութիւնն ալ.

— « *Եկեղեցասէր կիներու վէճ նը – պատակները իրականացնելու եւ Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը տապալելու հա – մար, երգչուհի Տիկին Զապէլ Արամ Փանոսեան իր կողմէ հինգ տոլար նուիրեց: Իրեն հետեւեցան բոլոր «ե –* կեղեցասէր » կիները »:

Այս երկրորդն ալ հանրածանօթ է Պոլսէն մինչեւ Ամերիկա եւ Փարիզ: Եւ արուեստագիտուհի: Երգչուհի՞:

Եթէ Շիլլերը ողջ ըլլար, կը կար – ծէ՞ք թէ պիտի կրնար պնդել.— «Զա – րերը երգ չունին»:

Պ. Գրիգոր Եղիկեան, հնչակեան գործիչը, կը հարցնէր իր այնհան խռովիչ յօդուածաշարքին մէջ, ձաղկելով այս կարգի խայտառակու – թիւնները.

— « *Հայ կինը գազանացե՞լ է թէ գիտակից է դարձել* »:

Չեմ գիտեր: Ըսողներ կան թէ դաս մը կիներու համար — եկեղեցասէ՞ր — սանտրուած կամ ալեծածան մօ – րուէ մը աւելի կ'արժէ, բան կնոջա – կան կոչումը, մայրական քնազդը, մարդկային զգացումը, նոյնիսկ «Նա – հատակաց Տօն »ը:

— Բայց գրագիտուհին եւ երգչու – հին պէտք չէ՞ որ տարբերութիւն մը ունենան մոլորեալ Ուսկուկներէն եւ Վարդուկներէն:

— Ո՞վ ըսաւ թէ չունին: Եթէ Ուս – կուկներն ու Վարդուկները փայտերով զինուած՝ կը սպասեն Նիւ Եորքի ամ – բաստանեալներու ճամբուն վրայ, այդ « կենդանուկ կտտրտելիքները » նախա – տելու եւ ծեծելու համար, գրագիտու – հին եւ երգչուհին ալ հազարներու հո – գին կը վառեն, անմնուի՛րաբար կ'արծարծեն նուիրական հուրը, սե – րունդէ սերունդ փոխանցելու համար ատելութիւնը...

ՎԱՀԷ

Անգլիա կը զեղչէ տուրքերը,

ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏԵԼՈՎ ԿՐՃԱՏՈՒԱԾ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ

Անգլիոյ ելմտական նախարարը ապրիլ 17ին երեսփ. ժողովին ներկայա – ցուց նոր նախահաշիւը, որ կը կոչուի «ապաքինման ելմտացոյց»: Վերջացող ելմտացոյցը 29 — 30 միլիոն ոսկիի շահ մը ձգած ըլլալով, կառավարութիւնը հետեւեալ առաւելութիւնները կ'ընծայէ նոր տարեշրջանին համար.— 1· Ի – րաքանչիւր ոսկիի վրայ վեց փենիի կրճատել եկամտի տուրբը, սկսելով յունուար 1էն –2·ամբողջովին վերահաստատել, յունուարի 1էն սկսեալ, գործազրկութեան նպաստը որ կրճատուած էր 1931ի տագնապին առեն·— 3· Հարիւրին 50 վերահաստատել 1931ին կրճատուած թոշակները եւ աշխատա – վարձերը·— 4· Հարիւրին 25 գեղչել ինքնաշարժներու տուրբը, իջեցնելով 15 շիլինի:

Այս տարի ալ, ելմտացոյցը որ եւ է զուարճ չի նախատեսեր, ի հաշիւ պա – տերազմական պարտքերու վճարման (Մ· Նահանգներուն): Երեսփոխանները ջերմապէս ծափահարեցին ելմտական նախարարը, այս կազդուրիչ պատկերին առջեւ: 1934 — 35ի նախահաշիւը կը ներկայացնէ 727,200,000 ստերլին մուտք, 698,100,000 ստերլին ելք, որով շահ կը նախատեսուի 29,100,000 ոսկի·

Ելմտական նախարարը պատկերալից ճառ մը խօսեցաւ, նախահաշիւը ներկայացուցած ատեն:

— «Իմ լաւագոյն ելմտացոյցս ներկայացնելու համար, փոխ պիտի առնեմ Տիքընսի ամէնէն հռչակաւոր վէպերուն խորագիրները եւ պիտի ըսեմ թէ փա – կեցիք «Աւերակ Տան» դառնութիւնը եւ այսօր կը բանանք «Մեծ Յոյսեր»ու ա – ռաջին գլուխը: 1932ին շատ թանձր ամպեր կը կուտակուէին հորիզոնին վրայ· 1933ին մթնոլորտը բիչ մը պայծառացած էր, բայց հաւատք չունէինք թէ գե – ղեցիկ եղանակ մը պիտի ունենանք: Այսօր, պարոններ, պայծառ է երկինքը »:

Այս կազդուրումը գլխաւորապէս կը վերագրուի Անգլիոյ ներքին շուկային վերակազմութեան եւ զարգացման:

3000 ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ ԵՐԵՒԱՆ Կ'ԵՐԹԱՆ ՋԻՆՈՒՈՐ ԸԼԼԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ?

Ձիւմհուրիէթ » կը գրէ այս վերնագրին տակ·— Առանձայի « Թուրք Ակօ – դիւ » թերթին Հալէպէն առած տեղեկութեանց համաձայն, Երեւանի կառա – վարութիւնը Դամասկոսի Հայկ· միութեան նախագահին նամակ մը գրելով, բան է թէ կառավարութիւնը չափազանց պէտք ունի զինուորի եւ հետեւաբար Հայաստան կը հրաւիրէ Սուրիա գտնուող բոլոր Հայերը: Այս առթիւ, Քրանս· բանակին մէջ ծառայող բազմաթիւ Հայեր հրաւիրուած են եւ կը պատրաս – տուին Հայաստան մեկնելու:

Մարդոյ երկրին մէջ հրճուանք պատճառած է այն պարագան որ 3000ի մօտ Հայ երիտասարդներ, իրենց ընտանիքներով պիտի հետառան Սուրիայէն:

Խմբ·— Աւելորդ է բացատրել թէ՝ թուրք թերթը գռեհկօրէն կը խեղա – թիւրէ ներգաղթի վերաբերեալ տեղեկութիւնները: Մնաց որ, դեռ ոչինչ կար – գադրուած է:

Ճախընտրական մարտանաւեր Պոլսոյ մէջ

Ապրիլ 12ին Պոլիս հասան ճախընտրական «Աւտամ» եւ «Իսմմէթ» դպրոց – մարտանաւերը եւ դիմաւորուեցան «Համիտիէ» զրահաւորին կողմէ: Ճափոն ծովակալը զինուորական պատիւներով ընդունուեցաւ Տոլմա Պաղչէի քարա – վին վրայ, այցելեց Պոլսոյ կուսակալին եւ հրամանատարին, ծաղկեպսակ մը դրաւ հանրապետութեան յիշատակարանին վրայ եւ յաջորդ օրը գնաց Էնկիւ – րի: Վերադարձին 200 հոգինոց ընդունելութիւն մը սարքեց իր մարտանաւին մէջ, փառաբանելով Թուրքեւճափոն բարեկամութիւնը:

Կարոյ թագաւորին դէմ սարքուած դաւը

Ուրբաթ օր Պուքրէշի զինուորական ատեանին առջեւ պիտի դատուին խումբ մը ամբաստանեալներ, որոնք դաւադրութիւն մը սարքած էին, սպան – նելու համար Կարոլ Թագաւորը: Այս առթիւ կազմուած ամբաստանագիրը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԼԵՑՈՒՅԹ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԵՐԵՔՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

— Ես, ինչպես և ամբողջ ընտանիքը, շատ ենք սիրում մեր հարևան Մարիամ տատիկին։ Նա մեզ համար ոչ միայն հարևան է, այլև մտերիմ ընկերուհի։ Ամեն անգամ, երբ նրա մոտ գնում եմ, նա ինձ ինչ-որ բան է հյուրասիրում։ Ես էլ նրա համար ինչ-որ բան եմ անում։ Մի խոսքով, մենք շատ լավ հարևաններ ենք։

Այսպես էր ասում Ռուզան Ավետիսյանը, որ 4-րդ դասարանի աշակերտուհի է։ Ռուզանը շարունակեց.

— Մարիամ տատիկը ինձ շատ է սիրում, որովհետև ես էլ նրան շատ եմ սիրում։ Նա ինձ միշտ պատմում է իր մանկության, պատերազմի տարիների մասին։ Ես էլ նրան կարդում եմ գրքեր, թերթեր։ Նա շատ է սիրում լսել։ Մի անգամ նա ինձ ասաց, որ ուզում է կարդալ Ալեքսանդր Շիրվանզադեի «Քամո» պատմվածքը։ Ես էլ գնացի գրադարան և գրքերի մեջ գտա այդ պատմվածքը։ Կարդացի և տարա նրան։ Նա շատ ուրախացավ։ Ես էլ ուրախացա, որ նրան ուրախություն պատճառեցի։

Ռուզանը ասաց, որ Մարիամ տատիկը շատ է սիրում նաև ծաղիկներ։ Ամեն առավոտ նա ինքն է ջրում իր տան առջևի ծաղկանոցի ծաղիկները։ Ռուզանն էլ է սիրում ծաղիկներ։ Նա ինքն էլ ունի մի փոքրիկ ծաղկանոց։ Ռուզանը ասաց, որ Մարիամ տատիկը նրան խոստացել է մի քանի ծաղիկ տալ։

Ռուզանի հետ զրուցելիս նկատեցի, որ նա շատ է սիրում նաև կենդանիներ։ Ռուզանն ասաց, որ ունի մի շուն, որի անունը Ֆիֆի է։ Ֆիֆին նա շատ է սիրում։ Ռուզանն ասաց, որ Ֆիֆին ինքն է կերակրում։ Ֆիֆին շատ է սիրում նաև Մարիամ տատիկը։ Ռուզանն ասաց, որ Մարիամ տատիկը երբեմն Ֆիֆիին ինքն է կերակրում։

Ռուզանը ասաց, որ Մարիամ տատիկը շատ է սիրում նաև իր հարևանների երեխաներին։ Նա ամեն անգամ, երբ նրանց տեսնում է, նրանց ինչ-որ բան է տալիս։ Ռուզանն ասաց, որ Մարիամ տատիկը շատ է սիրում նաև իր հարևանների երեխաներին։ Նա ամեն անգամ, երբ նրանց տեսնում է, նրանց ինչ-որ բան է տալիս։

ԷՔՍՐ ՅՈՒՆԱՔՉԱՑ ՍՈՒՖՈՒՔԵԼԸ, 1914-20

Թեքեցին ըսե։— Լա՛ւ ու ի՞նչ ուզես։ Ըսի որ ինծի համար ոչինչ կրնայ ընել։ Ծիտը ինչ կրնայ ընել մարդուն համար։ Ան ալ ինծի ըսաւ թէ ինչ որ ուզեմ՝ ինծի համար ընելու պատրաստ է։ Ես ալ ըսի թէ ուզածս ինծի համար ընելու պատրաստ ըլլայ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Հիմն. 1934 թ. Ս. Ե.

— Օ՜հ, իսկ թ. Ֆ., ահա՛ այդ ինչպես պետք է լինի — Լիակ միշտ մեզնից մի բան պակսում է:

— Ի՞նչ մտքեր ունի Հրայր ընկերոջ մասին Ռուբեն Սևակը:

— Ինչպե՞ս կարծեմ, ասում է թ. Ֆ. Ես կարծում եմ, որ նա մեծ հարգանք ունի ընկերոջ հանդեպ:

— Իսկ ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի արտաքինը:

— Ես հասկացա, որ նա հասակով միջակ է, ուժեղ կազմվածքով, լայն ուսերով, ամուր ոտքերով, ինչպես ասում են՝ ամրակազմ տղա:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի բնավորությունը:

— Ես կարծում եմ, որ նա ազնիվ, համեստ, բարի, ուրախ, կենսասեր, ինչպես նաև ուսումնասեր տղա է:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի ուսումնական հաջողությունները:

— Ես կարծում եմ, որ նա լավ աշակերտ է եղել, քանի որ ուսուցիչները նրան սիրել են:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի ընկերական հարաբերությունները:

— Ես կարծում եմ, որ նա ընկերասեր է եղել, քանի որ ընկերները նրան սիրել են:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի ընտանեկան հարաբերությունները:

— Ես կարծում եմ, որ նա ընտանեկան հարաբերություններում ևս լավ է եղել, քանի որ ծնողները նրան սիրել են:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի մահը:

— Ես կարծում եմ, որ նա մահացել է ինչ-որ հիվանդությունից:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի հուղարկավորությունը:

— Ես կարծում եմ, որ նրա հուղարկավորությանը շատ մարդիկ են մասնակցել:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի ծնողների վիճակը:

— Ես կարծում եմ, որ նրանք շատ տխրել են:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի ընկերների վիճակը:

— Ես կարծում եմ, որ նրանք շատ տխրել են:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի մասին հոդվածը:

— Ես կարծում եմ, որ հոդվածը շատ լավ է գրված:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի մասին հոդվածի հեղինակը:

— Ես կարծում եմ, որ հոդվածի հեղինակը շատ լավ է գրել:

— Ինչպե՞ս է նկարագրում Հրայրի մասին հոդվածի հեղինակի վերաբերմունքը:

— Ես կարծում եմ, որ հոդվածի հեղինակը շատ լավ է վերաբերվ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԿՐԹԱՒԵԱՅԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ
20
ԱՊՐԻԼ
VENDREDI
20 Avril
1934

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուքներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année № 2475

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁՐՈՅՑ ԲԱՐԵՊԱՇՏ ՄԱՐԴՈՒ ՄԸ ՀԵՏ

»»»··«««

— Կաթողիկոսական կոնդակն ալ խծբծել սկսաք: Ո՞ւր կ'ուզէք հասնիլ այսպէս պայքար բանալով ամէն բանի դէմ:

— Փոխանակ սկզբունքի խնդիր հանելու, լաւ կ'ըլլար որ մատնանշէիք մեր սխալները, ծուռն ու անարդարը: Չէ՞ որ զանազան խնդիրներ յուզած էինք, այդ կոնդակին առթիւ:

— Ամէն պարագայի մէջ, անյարմար էր լրագրական բանավէճի առարկայ դարձնել Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը: Ի՞նչ կրնայ ընել խեղճը· հարկադրուած է համակերպիլ պայմաններուն: Կը նայի պետական քաղաքականութեան հակառակ երթալ:

— Եթէ ուշադրութեամբ հետեւած ըլլայիք, պիտի տեսնէիք որ մենք չատ քիչ կը զբաղինք էջմիածինով, կաթողիկոսով կամ իր կոնդակներով: Շատ պարզ է մեր դիրքը, կղերին եւ իր իշխանութեան հանդէպ: Նախ, ի՞նչ կը նշանակէ գաղութ կառավարել կոնդակներով: Երկրորդ, կաթողիկոսը ազատ չըլլալով, ստիպուած է իր կոնդակներուն մէջ դրի առնել եւ ստորագրել այնպիսի բաներ որոնք յայտնապէս վնասակար են եւ իւղ կը լեցնեն կրակին վրայ:

— Հապա ի՞նչպէս պիտի վերահաստատուի խաղաղութիւնը Ամերիկայի եւ ուրիշ գաղութներու մէջ: Ծորգոր, խրատ, երբեմն ալ հայրապետական սաստ· չէ՞ որ հովիւը կը կառավարէ հօտը:

— Անցա՞ն այդ օրերը, բարեկամ: Աւետաստմանի հայ ժողովուրդը հօտ չէ: Որ եւ է ժողովուրդ հօտ չէ: Բայց թողունք տեսական հարցերը· կաթողիկոսը իր կոնդակներով կը միջամտէ այնպիսի հարցերու որոնք ոչ միայն մութ են իրեն համար, այլ եւ վէր՝ իր հայրապետական իրաւասութենէն: Այսպէս· վերջերս շրջաբերականով մը հրամայած էր հնազանդիլ առաջն· տեղապահ Մատթէոս-վարդապետին: Կը ճանչնա՞ք այս թշուառականը, առեւտրական ասպարէզի մէջ ձախողած այս բարի ծագիկը որ հայերէն իսկ չի գիտեր, որուն համար կ'ըսեն թէ «քաղիլ չանէման»ի երգիչ է եղած Սուրիոյ մէջ...: Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ հնազանդին այսպիսի տիպարի մը, «ինատ»ի համար ընտրուած եւ էջմիածին հաղորդուած տեղապահի մը, որ առաջին տեղը կը բռնէ իբրեւ պառակտիչ: Մեզի համար բուն խնդիրը այդ չէ: Կրօնաւոր կրօնաւորի կը հնազանդի կամ ոչ,— իրենց գործն է: Այս բոլորին մէջ ընդվզեցուցիչը այն է որ, էջմիածինը չմբռներ ամերիկեան տագնապին բուն պատճառները, եւ կամ, ըմբռնելով հանդերձ, չարաչար կը գործածէ իր աւանդական հմայքն ու կաթողիկոսական կնիքը: Առաջնորդները կ'ընտրուին թեմերու ազգ· ժողովներէն: Այդ, Ամերիկան երկու մասի բաժնուած է այժմ, չատ խոր պատճառներով, եւ մինչեւ որ չլուծուի այդ վէճը, արտաքին որ եւ է միջամտութիւն վնասակար է: Եւ չատ աւելի վնասակար, երբ այդ միջամտութիւնը կը կատարուի կղերապետական մակնոյով: Էջմիածինը ո՞ւր, Ամերիկան ո՞ւր... Եթէ կ'ուզեն անպատճառ միջամտել, ինչո՞ւ քննիչ մը չեն ղրկեր, որպէսզի ամէն բան առուգէ տեղին վրայ:

— Կը հաւատա՞ք թէ այդ միջոցը աւելի արդիւնաւոր պիտի ըլլայ: Եթէ բողոքողները նորէն չհամակերպին...

— Մենք ալ Թերահաւատ ենք, հոգեբանական այս կացութեան մէջ, երբ նոյն իսկ դուռ — դրացի, այր եւ կին, քոյր եւ եղբայր, հաց ու փեսայ իրարու երես տեսնել չեն ուզեր, ազգային աղէտի մը վերածելով դէպք· 24ի դէպքը: Բայց կոնդակները, հրամանագիրները երբե՛ք չեն կրնար լուծել տագնապը· ընդհակառակն, կը բարդացնեն զայն, զէնք դառնալով չարամիտներու ձեռքին մէջ:

— Բայց կաթողիկոսը չատ խելօք խրատներ ալ կուտայ, միշտ յանձնարարելով որ արտաքսմանի առաջնորդները զգուշանան կուսակցական պայքարներէ, «հայելով միայն ի բարօրական եւ ի կրօնական չինութիւն»:

— Ո՞ւր էր թէ այդքանը միայն լսէին ոչ միայն վեղարաւոր առաջնորդները, այլ եւ անոնց անվեղար խորհրդականներն ու փոքրաւորները: Եթէ մեր հոգեւոր հովիւները ամփոփուէին իրենց սեփական ասպարէզին մէջ, մենք ինչո՞ւ պիտի ունենայինք Ղեւոնդի, Կարապետի, Մամբրէի կամ Մարգուկեսեանի խնդիր: Չէ՞ք տեսներ, ամէն մէկ վարդապետ կամ եպիսկոպոս տեսակ մը «էքսպէրթ» է դարձեր, եւ իր ուզածին պէս կը մեկնէ ու կը դարձուցէ նոյն իսկ հայրապետական հրահանգները:

— Բայց ինչո՞ւ կը պահանջէք որ առաջնորդները թշնամական դիրք բռնեն Մ. Հայաստանի կառավարութեան հանդէպ, որուն հնազակայ է նաեւ էջմիածինը:

— Այդպիսի պահանջ դնող չկայ: Թող հոգեւոր հովիւները հետեւին աշխարհական գործերու, թող հետեւ մնան օրուան քաղաքական — կուսակցական պայքարներէն, եւ հաւատարմօրէն ծառայեն իրենց կոչումին· այն ատեն չատ մը փորձանքներ կը պակսին: Էջմիածնի ո՞ր կոնդակին արտադրութեամբ Ղեւոնդ արք· պնաց Շիքակոյի միջազգային յուգահանդէսին, ազգ· խորհրդա — նշանը վար առնելու համար: Կաթողիկոսական ո՞ր հրահանգին կը համապատասխանէ Աթէնքի հրէշին, Կարապետ Մազլումեանի «ժուռնալ»ը: Կամ եթէ վաղը Աթէնքի ժողովուրդը պաշտօնական հրամայէ որ պահէ այդ անուղղայ զաւակները եւ կաթողիկոսը հրամայէ որ պահեն եւ հնազանդին, հետեւանքը բարի՞ք պիտի ըլլայ թէ չարիք: Հարցերը պէտք է քննել այս ուղղութեամբ, եւ ոչ թէ կանխակալ կարծիքներով կամ բանաւոր հօտի հոգեբանութեամբ: Եթէ արդի հայ դէրը բարօրայէս ընկած չըլլար, նախ ինք դատի կը կանչէր Մամբրէներն ու Կարապետները, ու կը դատապարտէր իբրեւ անարժան վեղարի եւ գաւազանի: Բայց, Ջուրը Ջաղացքը տարեր է:

— Այս ընթացքով չախչախին ալ վրայ պիտի տանք:

— Միայն փնտռենք դարմանը, փոխանակ հառաչանքներ արձակելու կամ աժան — կարապետ կարծիքներ յայտնելու:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՎԱՃԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ
ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԿՐՃԱՏՄԱՆ ՄԵՍԻՆ

ՎԱԽ ԿԱՑ ՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐԶՆԱՊԷՍ ՎԻԺԻ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Ֆրանսա անգլիական կառավարութենէն հաղորդել իր վերջին ծանուցագիրը, իբրեւ պատասխան զինաթափութեան պայմանները մասին եղած հարցումներու:

Վերջերս Անգլիա տրամադրութիւն յայտնած էր երաշխաւորութիւններ տալու Ֆրանսայի՝ զինաթափութեան պայմանագրի գործադրութեան մասին եւ կը կարծուէր թէ Ֆրանսա պիտի ընդունի իտալական ծրագիրը, որ կը թելադրէ ներկայ վիճակին մէջ պահել միւս ազգերու սպառազինութիւնները եւ օրինականացնել Գերմանիոյ կատարած վերազինումը:

Աւզ, Ֆրանսա վճռակէս կը յայտարարէ թէ՝ նկատի առնելով Գերմանիոյ վերազինումը, ուրիշ բան չի մնար ընել եթէ ոչ ամբողջ խնդիրը յղել Ժընեւի խորհրդաժողովին: Միեւնոյն ատեն կ'ըսէ թէ չի կրնար ներկայ վիճակին մէջ սահմանափակել իր սպառազինութիւնները, չեչտելով· «Ֆրանսայի խաղաղասիրութեան կամքը պէտք չէ փոխել թէ պաշտպանութեան լծումին հետ»:

Ֆրանսական ծանուցագիրը դիտել կուտայ թէ՝ ճիշդ այն օրը որ կը հաղորդուէր բրիտանական ծանուցագիրը, հրատարակուեցան Գերմանիոյ պիւտճէական, ծովային եւ օդանաւային նախահաշիւները որոնք 352 միլիոն մարքի յատկում մը կը ցուցնեն 1934ի համար: Այդ· կառավարութիւնը այնքան ազդուեցաւ այս յատկումէն որ, բացատրութիւններ պահանջեց Գերմանիայէն, եւ « այդ բացատրութիւնները արդարացումէ աւելի հաստատում եղան »:

Ուրիշ փաստեր ալ յիշելէ յետոյ, ծանուցագիրը կը շարունակէ·— Այս կը նշանակէ թէ գերմանական կառավարութիւնը կ'ուզէ իր կամքը պարտադրել, չհարգնակելով իր վերազինումը իր յարմար դատած սահմանին մէջ և հակառակ վերապրյալ դաշնագրին: Ան կ'ուզէ անմիջապէս աւելցնել եւ մեծ համեմատութեամբ աւելցնել ոչ միայն իր բանակին, այլեւ նաւատորմին եւ օդային ոյժը: Աչքի առջեւ ունենալով այս վերջին կէտը, Գերմանիոյ դրացիները չեն կրնար անտեսել իրենց զլխուն վերեւ կախուած վտանգը, մանաւանդ որ վերջերս օդանաւային բազմաթիւ կայաններ կազմակերպուած են պատկեռազմի ժամանակ, նոյնպէս հակառակ հաշտութեան դաշնագրին »:

Ծանուցագիրը կ'ըսէ նաեւ թէ Գերմանիա չի փորձեր քաղաքացիական կազմակերպութեանց վերածել իր կէս — զինուորական միութիւնները, այլ «կը կատարելագործէ զանոնք, պատերազմի ատեն գործածելու համար»:

« Այս բոլորը կ'ապացուցանեն թէ գերմանական կառավարութիւնը գիտակցօրէն կամ ոչ, անկարելի դարձուցած է բանակցութիւնները որոնց հիմը ինքն իսկ քանդեց »: Ծանուցագիրը յետոյ կը բացատրէ թէ այս իսկ պատճառով, Ֆրանսա հարկադրուած է ամէն բանէ առաջ մտածել իր ապահովութեան մասին : Ցետոյ կը յիշեցնէ թէ՝ բանակցութեանց յաջողութեան համար անհրաժեշտ է որ Գերմանիա ժընեւ վերադառնայ : Անգլիան ալ անհրաժեշտ կը դանէր այդ ներկայութիւնը, բայց չկրցաւ խոստում ստանալ Գերմանիայէն :

Շեչտելէ յետոյ թէ Ֆրանսա պէտք է զգոյշ եւ արթուն մնայ, որովհետեւ ամէնէն ծանր կորուստները կրեց Մեծ պատերազմին մէջ, ծանուցագիրը կ'եզրակացնէ· — « Ֆրանսա կը ցաւի որ օտար նախաձեռնութիւն մը այսպէս յանկարծակի ի դերեւ կը հանէ բանակցութիւնները երկու երկիրներու միջեւ որոնք հաւատարապէս ոգորուած են բարեացակամութեամբ եւ ուղղամտութեամբ»: Ե յոյս կը յայտնէ թէ Մեծն Բրիտանիա պիտի չարունակէ գործակցիլ Ֆրանսայի հետ, ամրապնդելու համար խաղաղութեան երաշխաւորութիւնները:

Այսպէս ուրեմն, զինաթափութեան խնդիրը կը վերադառնայ հոն ուր կը գտնուէր անցեալ հոկտ. 14ին, երբ Գերմանիան առաջ քաշեց թէ ժողովէն եւ Ազգերու Դաշնակցութենէն: Մանաւանդ բանակցութիւններն ալ ձախողած ըլլալով, կը մնայ նոր ելք մը գտնել ժընեւի մէջ: Թերթերը կ'ըսեն թէ Ֆրանսայի այս վճռական ընթացքը հետեւանք է ազգայնական տարրերու ճնշումին, եւ թէ արտաքին նախարար Պ. Պարթու տրամադիր էր ընդունելու սպառազինութեանց կրճատումը, նոյնիսկ Գերմանիոյ մինչեւ հիմա կատարած վերազինումը օրինականացնելու գնով: Կ'ըսուի թէ այս առթիւ դէր կատարած է նաեւ Պ. Թիթուլէսքօ, որ ոչ միայն Ռումանիոյ արտաքին նախարարն է, այլեւ Փոքր Համաձայնութեան ներկայացուցիչը եւ որ Փարիզ կը գտնուի այժմ:

Ի՞նչ կ'ըսեն Գերմանիոյ մէջ

Փարիզեան թերթերու թղթակիցները Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսական պատասխանը չատ ծանր տպաւորութիւն գործեց Գերմանիոյ մէջ: Այս առթիւ, Գերմանական թերթերը ուժգնօրէն կը բողոքեն, հետեւեալ տեսակէտները պարզելով·— 1· Ֆրանսա սուտ կը խօսի, երբ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ վերազինումը հակառակ է Վերսայլի դաշնագրին·— 2· Գերմանիոյ վերազինումը չատ վար կը մնայ դաշնագրով արտօնուած մակարդակէն: Ֆրանսա ինքն է որ կը բռնաբարէ դաշնագիրը, սպառազինելով իր սահմանները, մինչդեռ պէտք էր զինաթափ ըլլար: Իրականին մէջ, Ֆրանսա ճակատ փոխած է, եւ բացէ ի բաց կը խուսափի համաձայնութեան գետին մը գտնելէ· չուզեր որ զինաթափութեան որ եւ է պայմանագիր կնքուի·— 3· Վերջապէս Ֆրանսա խնդիրը նորէն Ժընեւ փոխադրելով, կ'ուզէ վերջնապէս խափանել զինաթափութիւնը:

**** Ֆրանսական պատասխանը զարմանք պատճառեց Հռոմի մէջ, ուր կը կարծէին թէ Անգլիա կրցած է հարթել չատ մը թիւրիմացութիւններ: Մամուլը այլեւս ձախողած կը համարի զինաթափութեան խորհրդաժողովը:*

Անգլիական կառավարութիւնը Սպիտակ տետրակ մը հրատարակեց, որ կը պարունակէ փետրուար 14էն ապրիլ 17 փոխանակուած ծանուցագիրները եւ ուրիշ վաւերագիրներ:

Մ. Նահանգներու ահաւոր բացը

Մինչ Անգլիոյ ելմտացոյցը 29 — 30 միլիոն ոսկիի շահ կը ցուցնէր, Մ. Նահանգներու ելմտացոյցին բացը կը հասնի 3,072,988,000 տոլարի, ներկայ ելմտական շրջանի առաջին ինը ամիսներուն համար: Այս գումարը աւելի բարձր է քան նախորդ տարեշրջանի ամբողջական բացը եւ գրեթէ հաւասար՝ պատերազմի օրերու բացին:

■■■■■■■■

ԷՆԿԻՒՐԻ հասաւ եւ մեծ պատիւներով ընդունուեցաւ Պ. ԵՎքիչ, նուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարը:

ՊՈՒԿՐԻՇԻ մէջ մեռած է Պ. Պարոյր Լեւոնեան, երբեմն խաղաքաղաքապետ Ա— լեքսանդրապոլի, որ 1922ին Պուքրէշ հաստատուելով, «Նոր Արշալոյս» թերթը հիմնած էր:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՑԳԵՊԱՆԸ ԵՒ «ՄԻԱՑԵԱԼ»Ը

ooooo

Հայ մը, Ֆիւրտ մը եւ Թուրք մը ընկերակցաբար կը ճամբորդէին ա— մառնային տաք օր մը, երբ անցան այգիի մը ֆովէն:

Հասուն խաղողներուն տեսքը անոնց ախորժակը գրգռեց, եւ չկրցան դի— մանալ ցանկապատէն ներս մտնելու փորձութեան:

Բայց հազիւ սկսած էին խաղողէն ճաշակել, ահա այգիին տէրը, նոյն— պէս Թուրք մը, տնկուեցաւ իրենց գլխուն:

Այգեպանը տեսնելով որ գողերը ե— րեք հոգի են, եւ առանձին չպիտի կրնայ պատժել զանոնք, խորամանկու— թեան կը դիմէ, եւ դառնալով Հայուն, կ'ըսէ·

— Հայո՛ւ, այս մարդիկը ինծի պէս միւսլիմաններ են, քով իրենց կերածը հաշլ ըլլայ, բայց դուն, ո՛վ կեա— վուր, ի՞նչպէս չանդգնեցար միւսլի— մանի մը այգին մտնել:

Թուրքն ու Ֆիւրտը այս խօսքերը լսելով, լռելեայն իրաւունք կուտան այգեպանին, եւ փոխանակ իրենց ըն— կերը պաշտպանելու, կը ձգեն, որ Հայը փառաւոր ծեծ մը ուտէ ու ցան— կապատէն դուրս նետուի:

Այգեպանը յետոյ կը դառնայ Ֆիւր— տինի եւ կ'ըսէ·

— Հայո՛ւ, մենք այս մարդուն հետ միեւնոյն ազգին զաւակներն ենք, նոյն լեզուն եւ նոյն կրօնքը ունինք· ք՞ո՛ղ անոր կերածը հալալ ըլլայ, իսկ դուն, վայրենի՛ Ֆիւրտ, որ դեռ միւսլիման ըլլալու մեղքն ալ ունիս, ի՞նչպէս յանդգնեցար այգիս մտնել եւ խաղող— ներս փճացնել:

Ֆիւրտն ալ իր կարգին փառաւոր ծեծ մը կ'ուտէ ընկերոջ առջեւ որ իրբեւ ազգակից այգեպանին, ամբողջ սրտով իրաւունք կուտար անոր փաս— տարկութիւններուն:

Այգեպանը երբ առանձին կը մնայ Թուրքին հետ, խօսքը կ'ուղղէ անոր· — Է՛յ, եկո՛ւր տեսնենք, ազգակից: Դուն որ Աստուծոյ եւ Մուհամմէդի օրէնքները կը ճանչնաս, եւ գիտես թէ գողութիւնը մարդուցմէ ամօթ եւ Աս— տուծմէ մեղք սեպուած է, ի՞նչպէս յանդգնեցար յոյս ցերեկով այգիս մտ— նել եւ խաղող գողնալ:

Այս ըսելով կ'իյնայ անպաշտպան մնացած Թուրքին վրայ եւ անոր ալ փառաւոր ծեծ մը բաշելով, կը նետէ ցանկապատէն դուրս:

×

Կարդալով այս պատմութիւնը, ձեր մխիթը չի՞յնար հռչակաւոր « միաց— եալ ճակատ »ը:

Փոխարէնարար, այգեպանին տե— ղը դրէք երեւակը կամ էջմիածինը, իսկ հասուն խաղողի երեք «ընկեր»նե— րուն տեղ՝ ռամկավարը, հնչակ — բոլ շեւիկը եւ··· կղերը, որոնք «անձ— նուիրաբար » շրջապատած են այգին:

Անշուշտ այգեպանը պիտի արթն— նայ առտու մը:

Բայց, առաջին անգամ ո՞րու գլխուն պիտի իջեցնէ բիրը···

ՍԼԱՓ

ԹՐՈՑՔԻ ՏԵՂ ՉԷ ԳՏԱԾ ՏԱԿԱՒԻՆ

Թրոցքիի բաբեկամները դաւնէ դաւ ընկած են ի սիւնս աշխարհի, հաւրընկալ երկիր մը գտնելու համար: Առջի օր գրոյց կը չրջէր թէ Սպանիա գացած է, բայց յետոյ հերքուեցաւ: Դիմում կատարուած է մինչեւ Մ. Նահանգները: Ողբերգութիւնը հոն է որ, ոչ միայն ազգայնականներն ու բոլոր տեսակի հակայեղափոխականները, այլ եւ ուղղափառ համայնավարները ամէն մէկը կը դիմեն, որպէսզի աքսորականը չընդունուի: Ստալինի կուսակիցներուն աչքին Թրոցքին նոյնքան հակայեղափոխական է որքան ես ու դուն···

Մինչ այս մինչ այն, Թերթերը կը չարունակեն զարմանազան յայտնութիւններ հրատարակել Թրոցքիի գաղտնի գործունէութեան մասին: Այսպէս, կը պատմեն թէ փետրուարեան դէպքերու սկիզբէն մինչեւ վերջը, նախկին գործավարը հետեւած է ամբողջ անցուդարձին, ժամը ժամին տեղեկութիւններ քաղելով սուրհանդակներու միջոցաւ: Միեւնոյն ատեն անդադար կը բանէր հեռախօսը: Միեւնոյն աղբիւրներէն կը հաւատան թէ Թրոցքիի գործակիցները եւ կազմակերպութեան դիմած էին ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութեանց եւ արհեստակցական կազմակերպութեանց, միացեալ ճակատ կազմելու համար: Այս նպատակով, « Վէրիթէ » անուն թերթ մըն ալ հրատարակուեցաւ երեք օր անընդհատ, եւ հազարաւոր թուղթիկներ ցրուեցին: Այս թերթը խաւերէն որ— պագրութիւն մըն ալ ունէր, Թրոցքիի գաղտիարները տարածելու համար: Այս պատմութիւնները հրապարակ հանուած են «ժուռնալ»ի կողմէ, որ կը յայտարարէ թէ զօրաւոր փաստեր ունի:

Ռուսեւամերիկեան յարաբերութիւնները

Վերջերս Ուաշինկթընի մէջ օրէնք մը քուէարկուեցաւ, որուն համաձայն կարգ մը արգելքներ կը հաստատուին այն երկիրներուն դէմ որ պարտք ունին Մ. Նահանգներուն : Այս օրէնքին հիման վրայ, ռուսական առեւտուրի ամերիկեան դրամատունը որոշեց վարկ չբանալ Մոսկուայի, իսկ այս վերջինը կը սպառնայ դադրեցնել առեւտրական յարաբերութիւնները, որոնք նոր հաստատուեցան:

Կացութիւնը անորոշ ըլլալով խորհրդային պատուիրակութիւնը յետաձգեց իր մեկնումը դէպի Ամերիկա:

Երբ Լիթվինով Ուաշինկթընէն այցելեց, Րուզվելթի հետ համաձայնեցան որ ռուսական պարտքերու խնդիրը կարգադրուի դիւանագիտական ճամբով: (Պարտքերու գումարն է 325 միլիոն տոլար) : Այդ բանակցութիւնները առկախ կը մնան մինչեւ հիմա:

Խորհրդային Միութեան ծանր ճարտարարուեստի պաշտօնաթերթը կը բողոքէ Մ. Նահանգներու բանած դիրքին դէմ, դայն համարելով իրեւ բարոյական ճնշում եւ անօգուտ սպառնալիք:

Հայաստանի պատերազմական պարտքը

Անգլիոյ ելմտացոյցին մէջ, ամէն տարի պարտականութիւններու կարգին կը յիշատակուի նաեւ Հայաստանը: Այս տարի պարտքին գումարը բարձրացած է 1,409,000 անգլ· ոսկիի···

300,000 հրացանակիր բանուորներ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կեդր· Արհեստակցական Միութեան խորհուրդը համաձայնութիւն մը կնքած է Օդանաւային եւ Քիմիական Պատերազմի Միութեան հետ, 300,000 մասնագէտ բանուորներ եւ գիւղացիներ ընտրելու եւ մարզելու համար իբրեւ «օժանդակ հրացանակիրներ, որպէսզի զօրացնեն երկրին զինուորական ուժը »:

Իւրաքանչիւր արհեստակցական միութիւն մինչեւ յունիսի վերջերը պիտի ընտրէ առնուազն երկու մասնագէտ հրացանակիրներ՝ իւրաքանչիւր 100 հաղարացի անդամի վրայ, իսկ մէկ հոգի՝ գիւղական հարիւր անդամի վրայ: Օգոստոսին ընդհանուր զօրահանդէս մը պիտի կատարուի եւ դրամական

(Յաւերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻՔԻ ՀԱՅ ՂԱԶԱԽՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը բնակին ամենախիտ կերպով Ալեքսանդրապոլի գաւառին մէջ։ Ասոնք ունին 10 գիւղեր, 710 ծուխ եւ 4260 շունչ։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին անասնապահութեամբ։ Ունին մեծ քանակութեամբ ոչխարներ, ձիեր, եզներ եւ կովեր։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ երկրագործութեամբ։ Ունին ցորենի, գարիի, կորեկի, եգիպտացորենի, բամբակի, ծխախոտի, կանեփի, բանջարեղէնի եւ այլ տեսակ մշակաբոյսերու ագարակներ։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ մեղուաբուծութեամբ։ Ունին մեծ քանակութեամբ մեղուներ։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ ձկնորսութեամբ։ Ունին մեծ քանակութեամբ ձկնորսական նաւակներ։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ առեւտուրով։ Ունին մեծ քանակութեամբ խանութներ։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ արհեստներով։ Ունին մեծ քանակութեամբ արհեստանոցներ։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ ուրիշ զանազան գործերով։ Ունին մեծ քանակութեամբ ուրիշ զանազան գործեր։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ ամէն տեսակ գործերով։ Ունին մեծ քանակութեամբ ամէն տեսակ գործեր։ Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ ամէն տեսակ գործերով։ Ունին մեծ քանակութեամբ ամէն տեսակ գործեր։

Ղազախները հայ գիւղերուն մէջ կը զբաղին նաեւ ամէն տեսակ գործերով։ Ունին մեծ քանակութեամբ ամէն տեսակ գործեր։

ԷՔԻՐ ՅԱՅԱՔԻՆԻ ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ, 1914-20

Օր մը բանտի դռնապանը ներս մտաւ, մօրթիքեզը եւ ձեռնափայտը ձեռքին, եւ ըսաւ ինծի. «Ելլանք, պարո՛ն Յարութիւն, ձեզ կ՚ուզեն (Ճոխաչոն), շուտո՛վ եկէք»։ Ուսերս թօթուեցի, շրթունքներս ծռեցի եւ ելայ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեն զիս։ Ի՞նչ կրնան ուզել ինծմէ։ Ի՞նչ կրնան ընել ինծի։ Ի՞նչ կրնան ըսել։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեն զիս։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեն զիս։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեն զիս

պարգեւներ պիտի տրուին ամէնէն յաջող անդամներուն եւ խումբերուն համար:

Այս 300,000 հատընտիր հրացանակիրները պիտի կոչուին « վորոշիլովի արձակազէնները » եւ պիտի կազմակերպուին գնդապետ Կամենեւի կողմէ, որ նախկին ցարական սպայ մըն է: Ցանճնարարուած է 500,000 այս կարգի հրացանակիրներ կազմակերպել օգոստոս 15էն առաջ:

»»»··«««

ՍԹԱվԻՑԻՒի գործին խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովը առջի օր լսեց Պ· Տալատիէն, վերաբննիչ Ատեանի նախագահ Պ· Տրէյֆիւսը եւ ուրիշ բազմաթիւ կարեւոր անձեր:

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՊԱՆԵԼՕ - ՔԱՇԱՆի «Արթիւ» Ընթակոմի ս է հերթական ընդհ. անդամական դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պանեէօի սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի Զաւարեան Կոմիտէի դասախօսական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ակումբին մէջ: Բացականները նկատի կ'առնուին:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի «Մուրատ» խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Գալատ

ԼԻՈՆի Կոմիտէի վիճաբանական ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Քէշտիրեանի ճաշարանը, 14, rue François Garcin: Նիւթ՝ Բռնապետութի՞ւն թէ ժողովրդավարութիւն:

ՊՕՄՕՆի (Մարսէյլ) Զաւարեան ընթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ պար թապայի սրահին մէջ:

ՊՈՒԼՎԱՐ 088Oի (Մարսէյլ) վ.ուամեան ընթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, Գայլ վահան, կայծակ եւ մուրատ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի իրիկուան ժամը 6ին 6ին ճաշօթ հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼի «Աղբիւր Մերոյ» Ընթակոմիտէի ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՍԷՆթ Թ'ԷթիԷնի Անտոք Ընթակոմիտէին ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատետրով: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ
Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ԿԱՎՈՑԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

45-47, Rue de la Boëtie, Métro: Miromesnil

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ (Ջուիցերիայէն հրաւիրուած)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ՝ ՏԻԿ. ԱՆԱՅԻՍ, ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱՒԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնի դեկավարութիւնը եւ երգեհոնի (orgue) բաժինը կը ստանձնէ ֆրանսացի յայտնի երաժշտագէտ *ՓՕԼ ՅՈՒՆԻ*, ուսուցիչ փարիզի պետական երաժշտանոցի:

կը նուագեն, առանձին եւ իմբովին, օրիորդներ՝ *ՆԻՎԻԻ ԿՕՔԻԼ* (թաւ ջութակ), *ԼՈՒՒԷՐԺՈՆ* (ալթօ), *ԿՐԱՆԺՕ* (ջութակ), *ՓՕԱՏԻՎ* (դաշնակ): Պարոնները՝ *ՓԻԷՐ ՊԱԺԷՕ* (թաւ սրինգ.hautbois, օփերայէն) եւ *ԼԻՒՍԻԷՆ ՊՐԻՕՆ* (սրինգ), բոլորն ալ Ս· Մրցանակով պսակաւորներ փարիզի պետական երաժշտանոցէն:

կը նուագեն հայ եկեղեցական եւ աշխարհիկ եղանակներ, եւ Հայաստանի արդի երաժիշտներու գործերէն:

Կ'արտասանէ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ *Յ. Թումանեանի «ՀՕՌԵՒԱՆԴԻՍԸ»*

ԿԵՐԳԷ *ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտները:

Ցախքերու մասնակցութեան համար 5 ֆր. օթեակները եւ միջնասրահը, 3 ֆր. Բ. եւ Գ. յարկի պատշգամները:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ Գ. ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ **ՏՕՔԹ. Ա. ՊԻՏՕՆԻ** (Նախագահ Նախկին պատերազմիկներու միութեան)

եւ ներկայութեամբ ԼԻՈՆի ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ, ՌՕՆի ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏԻՆ,

ԼԻՈՆի ԶԻՆ· ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԻՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ:

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ· Խ· ՍՈՂԻԿԵԱՆ — Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Մասնակցութեամբ հայ եւ ֆրանսացի արուեստագէտներէ բաղկացած նուագախումբի, դեկավարութեամբ Պ·Ա·ՄԵԼՔՕՆԵԱՆի, մեներգ, Օր· Ե· ՏԻՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի, արտասանութիւն Օր· Մ· ԱՁԻՄԵԱՆի, Պ· ԼԵՒՈՆ ԱԼԻՄԵԱՆի եւ ՄԻՍԱՔ-ՄԻՐԶԷի կողմէ:

կը նուագեն ՏԻԿԻՆ ՓԼԷՍԻԱ (ջութակ), ՏԻԿ· ՄԱՐԿՈՒԻԹ ՎԻԻՑԱՐ (թաւջութակ), Օր. Մ· ՕՓԷՆ, (դաշնակ), Պ. Ա· ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ (ջութակ):

կ'երգեն կովիտասի հիւսկաւոր «ՏԷր Ողորմեան», եւաձայն ՉԱՆՏԵԱՆ, ԴՈՒԼԱՄԱՆԵԱՆ եւ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ («կովիտաս» քառեակէն) ընկերակցութեամբ նուագախումբին:

ՄԱՐՄԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱՒՕՏ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8.30ին, Սինէմա Թափիվէոի մէջ

կը նախագահէ՝ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

կը խօսին՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՓԻՊՐԻԹՃԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: — կը նուագէ Ջ. Ռ. միութեան ՎԱՇԱԴՆԵԱՆ նուագախումբը:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ին ՍԱԼ ՏԷ ՖԷԹ ՄԷՋ

կը նախագահէ՝ Ս· ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ — *կը խօսի՝* ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին ընկերներ՝ Յ· ՌԱՆՃԱՐԵԱՆ, Ղ· ՂԱԶԱՐԵԱՆ ԵՒ ԱՐԹԱՒԻ Ծախսերու մասնակցութեան համար ՄՈՒՏՔ 1 ֆրանք

ՏԷՄԻՆԻ ՄԷՋ

ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2ին Հ. Յ. Դ. ՏՈՆ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ ՋԻՅՈՒՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. ՏԻՄԻՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻ, ՊԱՏԱՆԳԱՒՈՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ, ՄԵԲԱՍՏԻՈՅ եւ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԱՋՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ

Կը նախագահէ՝ Պ· Յ· ՊԱՐՈՆԵԱՆ — Կը խօսի՝ Պ· Կ· ԽՐԱՅԵԱՆ

երգ, արտասանութիւններ եւայլն:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱՅՐԱԿԱՆ ԹԷՅԱՍԵՂԸՆ

Ի պահու ընկերներ՝ Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆի ԵՒ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆի

կազմակերպուած *ՄԱՐՄԻԼԻՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ* կողմէ

վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Salon St. Jaquesի սէջ

4, rue Saint Jaques

5 ֆրանք մուտք ծախսերու մասնակցութեան համար

Թատերական ներկայացում Շավիլի մէջ

Ի ՆՊԱՍՏ ՇԱՒԻԼԻի ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ

վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին Salle Patinի մէջ

114, Grand'Rue, Chaville

կը ներկայացուին՝

« ՇՈՒԱՐԱԾ ՎԱՐԴԱՊԵՏ »Ը եւ « ՆԱՍՐԷՏԻՆ ՀՕՃԱ »

փարիզահայ Թատերախմբին կողմէ դեկավարութեամբ Պ. Վ. Պաղտասարեանի

Շաղորդկց. միջոց.— Pont de Sèvresէն առնել 1Թիւ ճանապարհը եւ իջնել Ancienne Mairie:

Կ'ՈՒԶՈՒՄ ՔԵԶԻ *քրէպ տը շինէ եւ քրէպ ժօրժէթի չըմիզիէ կատղած անթրբփրբն լօքներ: Ներկայանալ Նամոյնեռով առաւօտները ժամը 9—11: Դիմել՝* DARONIAN, 2, rue St Philippe-*Փարիզ*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ալֆորվիլի Հայ Երկսեռ Երիտասարդաց Միութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հինեւնոր բոլոր անդամ-անդամուհիները այս երեկոյ ժամը 9ին Հայ Ակումբին մէջ:

ԿԱՐԵԻՈՐ

Ծանօթ օրիորդ մը կը ստանձնէ ֆրանսերէնի, անգլիերէնի, գերմաներէնի եւ հայերէնի դասեր տալ տուներու մէջ: Դիմել Ե. Ցարութիւնեանի 13, rue d'Orcel, Փարիզ (18), Մէթրօ Barbès.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պարտիզակցի Տիկ. Դչխուհի Գաբրիէլեան (Ծնեալ Թիւթիւնճեան), Հայրը՝ Օննիկ (սպաննուած), մայրը՝ Մարիամ (մեռած) կը փնտռէ իր երկու եղբայրները՝ կարապետ եւ Յակոբ եւ իր քոյրերը՝ Թագուհի եւ Մարգրիտ: Տեղեկանութեան միջոցին տարաձրուած է իր եղբայրներուն եւ քոյրերուն հետ Գոնիա, ուր կորսնցուցած է իր եղբայրը կարապետ, իսկ իրենք տարագրուած են Խաբմայ, այդ չրջանին մէջ ալ անյայտացած են իր եղբայրը Յակոբ եւ իր երկու քոյրերը: Իրենց մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել S. Kaprielian c/o Pharmacie Melikian, Tcharrah Vezarat-DJeng, Tehéran, Perse (Via U. R. S. S.):

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործ կը փնտռէ Տրակինեանի մէջ բնակող աշխոյժ, վստահելի եւ ընտանիքի տէր հայրենակից մը, որ գիտէ ֆրանսերէն, հայերէն, հաշուակալութիւն, մեքենագիր եւ սթենօ: Կը ստանձնէ աշխատանք որ եւ է քաղաքի մէջ: Կատարեալ նիթեական եւ բարոյական երաշխաւորութիւն: Դիմել՝ Ervand Terzian, *բ. P. 31, Draguignan (Var).*

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑԷՔ

Foyer Français *ձեռնարկած է ֆրանսերէնի գիշերային դասընթացք հաստատելու Պէլվիլի եւ Ալֆորվիլի Հայերուն համար: Ամսական 5 ֆրանք: Փափաքողները կրնան գրել Պ. Գր. Թէլլալեանի, 5, Rue Emile Desvaux. Paris 19:*

ԲՑԱՌԻԿ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆի

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.-Դիմել՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. Bicêtre. Metro: Porte d'Italie. **13**

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՀԱԼԱԾ ՄՕՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ — *Թարգ.Ժ. Մ.*

Լէքամբիններու անհետացումէն չ — տոյ այդ ինդիրներով ինքն էր որ կը դրաղէր: Իրեն համար բնաւ տարբե — րութիւն չէրաւ, երբ յայտնի եղաւ թէ ձօն գինքը կտակակատար նշանակած էր եւ արդէն իսկ իրը խնամակալ աշ — խատած էր Տիկին Լէքամբրնի գործե — րուն համար: Ասկէ զատ վկայ եղած էր ձօնի հարսնիքէն առաջ կնքուածա — մուսնական պայմանագրութեան մէջ: Լէքամբիններու եկամուտը զգալապէս աւելցած էր· հեղինակին գիբքերը ջուրի պէս կը սպառէին, իսկ Տիկին Լէքամբրնի հօրաքրոջ անժամանակ մահուան պատճառաւ, աւելի եւս ծանրացած էին խնամակալին հոգերը, քանի որ հարուստ հօրաքոյրը իր ու — նեցածը — չունեցածը ձգած էր իր « զժբախտ եղբօրը աղջկան »:

— Տարի մը եւս կը պահեմ խնամա — կալի պաշտօնս, ըսաւ Թ. Ք. փոս — տարանին· յետոյ կը հրաժարիմ:

— Կը կարծէ՞ք որ երեւան պիտի գայ այդ խնդիրներով ինքն էր որ կը դրաղէր: Իրեն համար բնաւ տարբե — րութիւն չէրաւ, երբ յայտնի եղաւ թէ ձօն գինքը կտակակատար նշանակած էր եւ արդէն իսկ իրը խնամակալ աշ — խատած էր Տիկին Լէքամբրնի գործե — րուն համար: Ասկէ զատ վկայ եղած էր ձօնի հարսնիքէն առաջ կնքուածա — մուսնական պայմանագրութեան մէջ: Լէքամբիններու եկամուտը զգալապէս աւելցած էր· հեղինակին գիբքերը ջուրի պէս կը սպառէին, իսկ Տիկին Լէքամբրնի հօրաքրոջ անժամանակ մահուան պատճառաւ, աւելի եւս ծանրացած էին խնամակալին հոգերը, քանի որ հարուստ հօրաքոյրը իր ու — նեցածը — չունեցածը ձգած էր իր « զժբախտ եղբօրը աղջկան »:

— Տարի մը եւս կը պահեմ խնամա — կալի պաշտօնս, ըսաւ Թ. Ք. փոս — տարանին· յետոյ կը հրաժարիմ:

— Կը կարծէ՞ք որ երեւան պիտի գայ այդ ինդիրներով ինքն էր որ կը դրաղէր: Իրեն համար բնաւ տարբե — րութիւն չէրաւ, երբ յայտնի եղաւ թէ ձօն գինքը կտակակատար նշանակած էր եւ արդէն իսկ իրը խնամակալ աշ — խատած էր Տիկին Լէքամբրնի գործե — րուն համար: Ասկէ զատ վկայ եղած էր ձօնի հարսնիքէն առաջ կնքուածա — մուսնական պայմանագրութեան մէջ: Լէքամբիններու եկամուտը զգալապէս աւելցած էր· հեղինակին գիբքերը ջուրի պէս կը սպառէին, իսկ Տիկին Լէքամբրնի հօրաքրոջ անժամանակ մահուան պատճառաւ, աւելի եւս ծանրացած էին խնամակալին հոգերը, քանի որ հարուստ հօրաքոյրը իր ու — նեցածը — չունեցածը ձգած էր իր « զժբախտ եղբօրը աղջկան »:

— Տարի մը եւս կը պահեմ խնամա — կալի պաշտօնս, ըսաւ Թ. Ք. փոս — տարանին· յետոյ կը հրաժարիմ:

— Կը կարծէ՞ք որ երեւան պիտի

(Շար.)

ՀԱՐԱՉԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԽԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԹՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուածներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
21
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
21 Avril
1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2476

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՑԵԱԼ "ՊԱՏԻԻ,, ՄԸ՝ ՓՈՂՈՑԷ ՓՈՂՈՑ

»»»··«««

« Ո՞ւր կ'ուզեն յանգիլ··· » — կը հարցնէինք ապրիլ 10ին, երբ հեռագիրը կը հաղորդէր հայկական նոր խռովութիւններ՝ Պոսթընի եւ Շիքակոյի մէջ։

Մանրամասնութիւններ չունինք տակաւին, երկու դէպքերու մասին։

Կը սպասենք այսօր – վաղը։

Այսօր, Բ. էջին մէջ հրատարակած ենք թղթակցութիւն մը, որ հաւանօրէն կը վերաբերի Պոսթընի խռովութեան, դառնալով ծանօթ հեռագրին եւ այս թղթակցութեան թուականներէն։ Թէեւ, հեռագիրը այն տպաւորութիւնը կը ձգէր թէ ընդհարումները տեղի ունեցած են եկեղեցիներու շուրջ։ Եւ չատ աւելի ծանր կը ներկայացնէր հետեւանքները։

Ուրեմն, մեր խօսքը Պոսթընի այն դէպքի մասին է որուն նկատմամբ ոստիկանութիւնը պիտի կարդաք այսօր իսկ։

Ինչպէս կը տեսնէք, նախայարձակները նորէն «Միացեալ Ճամկա»ի զինուորեալներն են։

Դաշնակցութիւնը հանդէս – բանախօսութիւն կը սարքէ։ Մանր խառնիճաղանճը կ'երթայ խանգարելու։ Կ'երթայ սպառա – զինուած բիրերով ու երկաթի կտորներով, իսկ ամէնէն յատկա – նշականը՝ կիներով ու մանուկներով։

Նոր ռազմախաղ մըն է այս, որուն առաջին փորձը կատար – ուեցաւ Նիւ Եորքի մէջ, նորէն Դաշնակցութեան սարքած հրատա – րակչին ժողովին առթիւ։

Այն առեն ալ (25 փետր.), ճամբուն վրայ դիրք բռնած էին 2-300 ցուցարարներ,—«Հայ, հրեայ, սեւամորթ, Թափառաշրջիկ – ներ, Հայ պառաւ կիներ, փոքր տղաներ եւ աղջիկներ», ինչպէս կը նկարագրէր «Հայրենիք»ի թղթակիցը։ (Հակառակորդները այս թիւը վերածեցին քանի մը հազարի···)։

Այն առեն ալ, ինչպէս այս անգամ, խուժանը իր կատաղու – թիւնը կը թափէր ոչ միայն Դաշնակցութեան, այլ եւ ազգ. խոր – հրդանշանին դէմ։

Եւ խուժանին կարմիր կամ դեղին բերանները, յայդարդ օրը պարծանքո՛վ կ'աւետէին թէ եռագոյնը բզքտուեցաւ, ցեխերու մէջ կոխկրտուեցաւ եւն.։ (Այնուհետեւ այս այն խորհրդանշանը չէ որուն տեսէք «բանակ է քալած», այլ «սանճաքը չէրիֆ»ը կամ քէմալա – կան մահիկը···)։

Ուրեմն, ազգանշանը տրուած է Ո՛ւր որ դաշնակցական հան – դէս մը կամ հրապարակային ժողով մը սարքուի, «միացեալ»ը զօրակոչ պիտի կատարէ, առանց ազգի, դաւանանքի, սեռի եւ տա – րիքի խորութեան, զայն խանգարելու, փողոցային կռիւներ յա – րուցանելու եւ··· չքանչան ստանալու համար։

Ճիշդ չորս ամիս է որ, գոյնզգոյն խաչակիրները անհամար ժողովներ կը կատարեն Մ. Նահանգներու բոլոր քաղաքներուն մէջ, վայրենօրէն չահագործելով դիակ մը, նոյն իսկ դրամական աղբիւրի վերածելով զայն, իսկ Դաշնակցութիւնը իրաւունք չու – նի կուսակցական բանախօսութիւն իսկ սարքելու։

Ո՞վ արձակեց հրամանը,— «Միացեալ»ը։ Ո՞վ է «միացեա – լ»ը.— Ամենագարշելի խառնիճաղանճը որ երբեք երեւան եկած ըլլայ մեր հանրային կեանքին մէջ, ոտքի տակ առնելով ամէն սր – բութիւն։

Թոստովանինք թէ չափազանց միամիտ հարցում էր մերի – նը,— «Ո՞ւր կ'ուզեն յանգիլ»։

«Միացեալ»ը չատոնց տուած է պատասխանը։

Դեռ յունուարին, բողոքի ժողովներու մեղրալուսնի օրերուն, «միացեալ»ը հրատարակութեան կուսակ 11 յօդուածներէ բաղ – կացած բանաձեւ մը, կը տրամադրէր։—

Պոյճոթի ենթարկել Դաշնակցութեան մտաւորականութիւնն ու գործօն անդամները, հանրային բոլոր ասպարէզներուն մէջ,— Վտարել Դաշնակցա – կան պաշտօնէութիւնը՝ ազգ. հաստատութիւններէն եւ պոյճոթի ենթարկել այն հաստատութիւնները որոնք Դաշնակցականներ կը պահեն,— Պահանջել Ք. Նահանգներու կառավարութենէն, որ դռնքաց բնութեան ենթարկէ Դաշ – նակցութեան ամբողջ բաղաքական գործունէութիւնը,— Պահանջել նոյն կա – ռավարութենէն՝ որ պատժէ Դաշնակցական ամբողջ ղեկավարութիւնը,— կազմակերպել ժողովրդական դատավարութիւններ բոլոր գաղութներու մէջ, Դաշնակցութիւնը նսեմացնելով ամբաստանեալի աթոռին վրայ։

Զէ՞ բաւեր այսքան արտառոցում, ապացուցանելու համար սարքուած դաւադրութեան ամբողջ անբարոյականութիւնը։

Այնուհետեւ այս բոլորը սահմանուած էին «հռուսաբոսափի» մատ – նելու Դաշնակցութիւնը։

Իրենց չար բախտէն, ոչ միայն մաղ չչարժեցաւ Դաշնակցու – թեան դէմուն վրայ, այլ եւ աւելի խտացան չարքերը, նորանոր կորիզներ կազմուեցան կամ հիներ կրկնապատկուեցան, պատա – նեկան Միութիւնները բազմացան, «Հայրենիք»ը անդլիերէն չա – բաթաթերթ մըն ալ ունեցաւ, աւելի քան երկու հազար բաժա – նորդներով, աւելի աշխուժացան այն կազմակերպութիւնները որ ուղղակի կապ ունին Դաշնակցութեան հետ, եւ,—

Ահա «միացեալ»ը փողոց իջած կիներով եւ մանուկներով···

Այսինքն այնքան մանրացած ու ինկած որ, իր անզօր կատա – ղութեան թափին մէջ, փողոցային ցոյցեր կազմակերպելու, կռիւ յարուցանելու, դրօշակ բզքտելու պաշտօնն անգամ՝ կիներու եւ մանուկներու կը վստահի։

Կրնա՞յ երեւակայել դուք այսքան գաղանային ազգանշան՝ հայ կնոջ բերնին մէջ, օտար պողոտաներու վրայ։

— Զարկէ՛ք անիծեալ Դաշնակներուն, զարկէ՛ք որ սատկին, զարկէ՛ք որ վերնան։ (Ցապաւած ենք շատ աւելի գռեհիկ բացագանչութիւններ)։

Կրնա՞յ երեւակայել «ճակատ» մը այսքան անպատիւ, եւ պարտութիւն մը այսքան փողոցային···

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՏԱՆԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ ԻՍՔԷՆՏԵՐՈՒՆԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 6ին Իսքէնտէրուն գնաց Ատանայի կուսակալ Միւմթազ պէյ եւ քա – նի մը ժամ հիւր եղաւ մարզպանութեան պատուիրակին որուն հետ ճաշելէ յե – տոյ մեկնեցաւ։ Այս այցելութիւնը տեղի տուած է զանազան մեկնութեանց։ Մանաւորապէս Թուրքերը կը չահագործեն զայն, կապելով Իսքէնտէրունի անձնաքը Թուրքերուն ձգելու ծրագրին հետ։

« Ազդակ »ի Թղթակիցը այս առթիւ կը գրէ Անտիոքէն (14 ապրիլ)։

— Իրաւասու շրջանակներու հետ հետաքրքրուեցանք, այս առթիւ շրջան ընող գրոյցներու իսկութիւնը ճշդելու համար։ Վճռապէս կը հերքեն նման խո – դիրի մը ճո՛յնիսկ հաւանականութիւնը, որ եւ է առթիւ, արեւելեան երեւա – կայութեան վերագրելով այս լուրերու աղբիւրը։ Գալով Ատանայի կոնսակալին Իսքէնտէրուն այցելութեան, այդ կը վերաբերի սահմանային եւ վարչական խնդիրներու կարգադրման։ Ասկէ առաջ ըստ բրեական վարչական բաժանու – մին Իսքէնտէրունի սահմանային խնդիրներու առթիւ պաշտօնական յարաբե – րութիւնը տեղի կ'ունենար Ճէպէլ Պէրէքէթի վիլայէթին հետ, իսկ այժմ վար – չական նոր կարգադրութեամբ Թուրքերը Ճէպէլ Պէրէքէթի վիլայէթը լուծե – լով վարչականօրէն բաժնած են Ատանայի եւ Այնթապի միջեւ, որով Ալէք – սանտրէթի բրեական սահմանը կը պատկանի վարչականօրէն Ատանայի կու – սակալութեան եւ որուն հետ ի հարկէ պիտի կատարուին պաշտօնական յարա – բերութիւնները սահմանային հարցերու շուրջ։ Իբրեւ դրացի կուսակալ բա – րեկամական այցելութիւն մըն է որ կը տրուի թուրք կուսակալին կողմէ՝ Սանճաքի փրանսական ներկայացուցչին։

Նոր հրամանագիրներ երկաթուղիներու մասին

»»»··«««

Պաշտօնաթերթը երէկ հրատարակեց երեք նոր հրամանագիրներ, երկա – թուղիներու շահագործման եւ ծախսերու կրճատման մասին։ Այս օրէնքներուն շնորհիւ կը յուսան խնայել 2,000,000,000 ֆրանք։ Կազմուած է մանր – բամասն ծրագիր մը, որուն համաձայն պիտի ջնջուին շատ մը երկրորդական գիծեր, անոնց տեղ հաստատելով օթօպուսներ եւ ուրիշ կառեր։ Միեւնոյն ատեն կրճատումներ պիտի կատարուին թոշակներու եւ հանգստեան թոշակներ – ու վրայ, հարիւրին 5 — 10 համեմատութեամբ, որքան ալ փոքր ըլլայ գու – մարը։ Հարիւրին 20 պիտի կրճատուին պարգեւները (բարւոք աշխատանքի, արագութեան եւայլնի համար), հարիւրին տասը՝ բնակութեան համար յատ – կացուած գումարները եւայլն։ Շատ մը աւելորդ պաշտօններ ալ պիտի ջնջուին։ Այս խնայողութիւնները ի գործ պիտի ըլլան տարուան երկրորդ կէ – սին համար։

Արդէն իսկ խլրտումներ սկսած են պաշտօնեաներուն մէջ, որոնց վրայ տի – րական ազդեցութիւն ունին ընկերվարականները եւ համայնավարները։

Պետական պաշտօնեաներու ցոյցերը

»»»··«««

Հակառակ ոստիկանական արգելքին, ընկերվարական եւ համայնավա – րական օրկաններն ու արհեստակցական կազմակերպութիւնները երէկ քաղա – քապետութեան հրապարակը հրաւիրած էին իրենց կուսակիցները եւ բոլոր պետական պաշտօնեաները, բողոքի ցոյցեր կատարելու համար։ Ոստիկանու – թիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած էր։

Հրատարակուած կոչերը կը հրաւիրէին գրասենեակներէն, արհեստանոց – ներէն եւ գործարաններէն փողոց իջնել խմբովին, իրիկուան ժամը ճի՛շ, «ուժ – գնօրէն բողոքելու համար թշուառութեան հրամանագիրներուն, վերջին խռո – վութիւններէն ծնած չափազանց կառավարութեան եւ ֆաչական մարդաս – պաններուն դէմ»։ Միեւնոյն ատեն կը պահանջէին լուծել քաղաքապե – տական խորհուրդը, երեսփ. ժողովը եւ միացեալ ճակատ հաստատել։ Բոլոր կոչերն ալ ուղղուած էին պետական պաշտօնեաներուն, բանուորներուն, գոր – ծազուրկներուն եւ նախկին ռազմիկներուն։

Համայնավարներու կոչը յատկապէս կը պահանջէր ջնջել հրամանագիր – օրէնքները, վերահաստատել արձակուած պաշտօնեաներն ու կրճատուած թո – շակները, լուծել ֆաչական միութիւնները, լուծել Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդը, նոր ընտրութիւնները կատարել համեմատական դրութեամբ եւն.։

⁂ Կ'ըսուի թէ թղթատարական նախարարը պատժած է 150 պաշտօնեա – ներ, մէկ մասը հրաժարեցնելով եւ միւսները տեղափոխելով։ Ելմտական նա – խարարն ալ խիստ միջոցներ ձեռք առած է։

Երկու կարեւոր դէպքեր Սթավիցքիի գործին մէջ

»»»··«««

Պ. Լէքուվէ, Վճռաբեկ Ատեանին Ա. Նախագահը, որ վերջերս վկայու – թեան կանչուած էր քննիչ յանձնաժողովին առջեւ, մերժեց երկրորդ անգամ ներկայանալ։ Աւելի ճիշդ, չուզեր երես երեսի գալ պաշտօնանկ դատա – խազ Փէյասի հետ եւ առանձին լուսաբանութիւններ պիտի տայ իր առաջին յայտարարութեանց մասին։ Այս մերժումը զարմանք պատճառեց քննիչ յանձ – նաժողովին, որ կրկնեց իր հրաւէրը։ Պ. Լէքուվէ նամակ մը գրելով դատական նախարարին, կ'ըսէ թէ տեղեկագիր մը պատրաստած է Փէյասի մասին, հե – տեւաբար անպատեհ կը համարէ դէմ դիմաց երթալ անոր հետ։

Առջի օր հարցաքննուեցաւ դատական նախկին նախարար մը եւս, Պ. Փէ – նանսիէ, առանց նոր բան մը յայտնելու։

⁂ Երէկ, ուրբաթ, Տիժոնի մէջ 24 վկաներ կարգով դէմ դիմաց հանուե – ցան երեք ամբաստանեալներու, Պառոն Լուսացի, Քարպանէի եւ Սփերթոյի հետ, որոնք ձերբակալուած են իբրեւ հեղինակները կամ մեղսակիցները դա – տաւոր Փէյնոի սպանութեան։ Խիստ հսկողութեան տակ առնուած էր դատա – րանը։ Հարցաքննութիւնները պիտի շարունակուին նաեւ այսօր, շաբաթ։

ԿԻՆ ԼՐՏԵՍ ՄԸ ԵՒՍ

Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ 32 տարեկան Ֆրանսուհի մը, Օր. Լուիզ Տիւվալ, իբրեւ մեղսակից զինուորական լրտեսութեան։ Օրիորդը իբրեւ միջնորդ ծառայած է ձերբակալուած լրտեսներուն, որոնց թիւը կը հասնի հսկայ։

Անցեալ օր կրկին հարցաքննութեան ենթարկուեցան Տէր եւ Տիկին Սուից (ամերիկացի), որոնք բուն կազմակերպիչներն են ամբողջ գործին։ Առջի օր յանկարծակի բռնուեցան, երբ փաստաթուղթեր կը փնտռտէին, սիկառներու մէջ տեղաւորելով···

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՐԿՏԵԼ ԳԻՏԵ՞Ս

Համբաւիմ չունին հնթլէրական իշ – խանութեան հաստատած նորութիւն – ները։

Ապրիլ 15ին վերջացաւ բննութիւնը մեքենագիրներու։ Կը մասնակցէին երկու սեռէ 1,200,000 երիտասարդ – ներ, պատասխանելով իրենց արհես – տին եւ գաղափարական գիտելիքնե – րու մասին եղած հարցումներու։ Քն – նութիւնը ոչ միայն տեսական էր, այլ եւ գործնական։

Երիտասարդները բաղդատաբար ա – ժան ազատեցան։ Իսկ աղջիկները, ո – րոնք ընդհանրապէս 14 — 16 տարե – կան էին, պարզապէս բրտեցան։

Երկու սեռին համար ալ, հարցում – ները կը սկսէին ընդհանուր գիտե – լիքներով։

Այսպէս, ենթակաները պարտաւոր էին պատասխանել սա տեսակ հար – ցումներու։

— « Հինգերական երիտասարդու – թիւնը ի՞նչ նշանակութիւն ունի ինծի համար »։

Մոլեռանդ հինգերական մը տուած էր հետեւեալ պատասխանը։

— « Հինգերական երիտասարդու – թիւնը ինծի համար չէ, այլ ե՛ս հին – գերական երիտասարդութեան համար եմ »։

Աղջիկներուն մասնաւորապէս կը հարցնէին։

— Ի՞նչ կ'ըսես, եթէ մէկուն բիքէն արիւն վազէ։

Ցետոյ, ենթական ալ աւելի մօտե – ցնելով իր կոչումին, կը հարցնէին։

— Կարկտէլ գիտե՞ս։ Ի՞նչ կ'ընես, երբ գուլպայ մը ծակի կամ կոճակ մը փրթի։

Մի կարծէք թէ աղջիկը կ'ապատէր պատասխանելով այս հարցումներուն։

Ոչ։ պարտաւոր էր գործնապէս ա – պացուցանել թէ գիտէ կարկտել, ո – րոգել, լուալ, արդուկել, դարմնել, յարմարցնել եւայլն։

Որովհետեւ, Հինգերի համար գեր – մաղ կնոջ եւ աղջկան բուն կոչումը ընտանիքն է, տուն – տեղ կազմել եւ արտադրել··· Մնացեալը երկրորդա – կան է։

Ճիշդ ատոր համար ալ, մրցանակ – ներ հաստատեց հարսնցու աղջիկնե – րու համար, հազարաւորներ կտրելով շուկայի եւ գրասենեակներու կեան – էն։

Պատերազմէն առաջ, Վիլհելմ կայսրն ալ գերման կնոջ համար ունէր « ընտանիքի պատուական հօր » նշա – նախօսք մը, երեք «Ք»երը։ (Քրիստ – եկեղեցի, Քիւխէ – խոհանոց։ Քին – տէր – երախաներ)։

Պատերազմը վեր ի վայր շրջեց ա – մէն բան, եւ հիմա Հինգեր կ'ուզէ վե – րահաստատել հին կարգ ու սարքը։

··· Քանի՞ հայ աղջիկներ ներմակ – երես պիտի ելլէին, եթէ կարկտելու կամ կերակուր եփելու բննութիւն մըն ալ բացուէր մեր մէջ։ Սկսելով Փարի – զէն։

Վ.Ա.Հ.

ՍՊԵՐԹ ԱՆԸՆԴՈՒՆԱԾ ՀԻՆՈՒԹԻՒՆ

Շ. Ո. Միութիւնը, վաղը, կիրակի, առաւօտուն, սպերթ մը կազմակեր – պած է դէպի Ցաղթական կամար, ծաղկեպսակ մը դնելու Անծանօթ Զինուորի դամբարանին վրայ։

Սպերթի թափօրին առջեւէն պիտի երթան Ֆրանսական Բանակի հայ նախ – կին կամաւորները, Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական խումբերը, յետոյ Զուռնիւիճ եւ ժողովուրդը։

Թափօրին ժամադրավայրը՝ Մէթրօ էթուալ, ժամը 9·30ին (Ավրնիւ վակրամի մուտքին առջեւը)։

×

«ՅԱՌԱՋ»ի ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒԸ յատկացուած է հայաջինջ սարսափ – ներու, Ապրիլ Տասնըմէկի սգահանդէսին առթիւ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԴԵՊՔԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

»»»··«««

« Հայրենիք »ի մէջ կը կարդանք (6 ապրիլ)։—

Մեր ստացած տեղեկութիւններու համաձայն, Ղեւոնդ Արքեպիսկոպոս Դուրեանի սպանութեան գործին մէջ ամբաստանուած ութը մեղադրեալներու դատավարութիւնը պիտի սկսի մայիսի առաջին երկուշաբթի օրը։

Կրնայ պատահիլ, որ դատախազի կամ պաշտպան փաստաբանի պահանջին վրայ դատավարութիւնը յետաձգուի մէկ երկու շաբաթ եւս նշանակուած օ – րէն։

Ութը ամբաստանեալներու պաշտպանութիւնը ստանձնած են։—

Ճ. Պէնթըն, գլխաւոր պաշտպան փաստաբան, Թ. Շէրիտըն եւ Վահան Թարտաչեան, գործակից փաստաբաններ։ Պ. Պէնթըն եղած է ութը տարի Նիւ Եորքի շրջանային դատախազ, Պ. Շէրիտըն՝ շրջանային դատախազի օգնական եւ Նիւ Եորքի նահանգին ծերակուտական։

Սթավիցքիի գործն ալ Պոլսոյ մէջ

— · —

« ԷՍՆԱՖ » ԴՐԱՄԱՏԱՆ 400,000 ՈՍԿԻՆ ՀԱՒԱՆ

Պոլսոյ Հաղափապետական ընդհ. ժողովը ապրիլ 15ին գումարեց իր վեր – ջին նիստը, որ շատ աղմկալից անցաւ։ Ասոր պատճառն եղաւ այն խնդիրը թէ ի՞նչպէս հայեցան Էսնաֆ դրամատան 400,000 ոսկիները։ Անդամներէն կայիսի Պախթիար պէյ կարդաց բննիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը որ կ'ըսէ։—

« Յառով կը յայտնենք թէ դրամատան բոլոր պաշտօնեաները թերացած են իրենց պարտականութեան մէջ։ Առանց ապահովութեան, բուռերով դրամ գացած է, եւ 400,000 ոսկի հոս հոն տրուած է, առանց ո եւ է երաշխաւորու – թեան »։

Կայիսի Պախթիար պէյ շարունակելով իր բացատրութիւնը, ըսաւ թէ դրա – մատուն 100,000 ոսկի դրամագլուխով հիմնուած է 3 հոկտ. 1925ին։ Աւելի վերջը որոշուեցաւ 500,000ի բարձրացնել դրամագլուխը, Քաղաքապետութի – ւնը 200,000 տուաւ, իսկ մնացեալ բաժնեթուղթերն ալ ժողովուրդին կողմէ վճարուեցան։

— 400,500 ոսկիի աւանդ գումարը ամբողջովին փճացած է, ըսաւ տես – նախօսը։ Կ'ըսուի թէ դրամատունը առնելիք ալ ունի եւ պարտքերը վճարելէ յետոյ դեռ 10,000 ոսկի կը մնայ։ Առիկա ճիշդ չէ։ դրամատունը ամբողջովին սպառած է իր դրամագլուխը։ Առնելիքները առանց երաշխաւորութեան են եւ մէկ մասն ալ ժամանցումի ենթարկուած է։

Թրոցքի նոր հեռն Թուրքիա՞ կ'երթայ

Ապահովութեան տեսչութիւնը ապրիլ 19ին Թրոցքիի յանձնեց Ֆրանսայէն վտարման պաշտօնագիրը։ Մինչեւ սահմանագլուխ իրեն պիտի ընկերանայ դաղտնի ոստիկան մը։ Կ'ըսուի թէ նախկին գործավարը նորէն դիմած է Քըր – քական կառավարութեան, որպէսզի արտօնէ Պոլիս վերադառնալու։ Ցոյսեր կան նաեւ Սպանիոյ մասին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԻՍՏԸ

«««···»»»

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԻՍՏԻ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Խորհրդարանի նիստի հանդիսավոր բացումը տեղի ունեցավ ժամը 12-ին։ Նիստին ներկա էին Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցության Կենտկոմի, Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի Կազմկոմի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական պատմության ինստիտուտի, Կենտկոմին առընթեր Մարքս-Էնգելս-Լենին ինստիտուտի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական արխիվի, Կենտկոմին առընթեր Մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական թանգարանի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական կոմիտեի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական ստուգատեսի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական տպագրության, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական հրատարակչության, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական գրադարանի, Կենտկոմին առընթեր Կուսակցական կենտրոնական արխիվ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեւանի

ՀԱՆՐԱՁԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

»»» ·««

Ճաշախ գրած ենք Երեւանի հան-
րային մատենադարանին մասին, որ
օրէ օր կը հարստանայ նոր հրատա-
րակութիւններով եւ հին գիրքերով:
Ներկայիս ունի 800,000 կտոր գիրք,
որոնք դասաւորուած են հետեւեալ բա-
ժիններուն մէջ.— Հայ, ռուս, թուրք,
եւ քիւրտ ժողովուրդներու, եւրոպա-
կան լեզուներու եւ մամուլի բաժին:
Ակից զատ, մատենադարանը ունի
մասնաւոր գրադարաններ՝ Միասնիկ-
եանի, Արզուբեանի, Ղորդանեանի,
Լազարեան ճեմարանի, Ճարտարա-
պետ Սերեբրեակեանի, Լ. Մսերեանի
անուններով:

Վերջերս մատենադարանը կրեց
բարեկարգութիւն մը, այսպէս գրա-
կանութեան բաժինը գիրքերը դասա-
ւորեց ըստ լեզուներու եւ այսպէս դիւ-
րացնելով ընթերցողներուն աշխա-
տանքը:

Ընթերցողներուն թիւը տարուէ տա-
րի կ'աճի: 1930ին մատենադարանի
ընթերցողներուն թիւն էր 96,700, յա-
ջորդ տարի՝ 98,880, բայց 1932ին մէկ
ոստումով կը բարձրանայ մինչեւ
117,859: Անցեալ տարի նոր աճում մը
եւս՝ 131,122:

Ապրիլի սկիզբը կրթական գործա-
վարը, մատենադարան այցելելով,
քելադրեց աւելի եւս ուժ տալ հայե-
րէն գիրքերու ճոխացման, մասնա-
ւոր ուշադրութեան յանձնեց արեւել-
եան եւ կովկասեան բաժիններուն կա-
րեւորութիւնը, յետոյ հրահանգ տը-
ւաւ որ աւելի լայն ձեւով մը փոխա-
նակութիւն կատարուի արտասահմա-
նի հայկական նոր հրատարակու-
թեանց հետ:

ՀԻՒԾԱԽՏԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

oooo

300,000 րուբլի յատկացուեցաւ Հի-
ներու համար Հիւծախտի հանրապե-
տական տուն մը: Այս չէնքին ամբող-
ջական ծախք կը նախատեսուի 920,000
րուբլի:

Հիւծախտի հանրապետական տան
մէջ պիտի տեղաւորուին հիւծախտի
յատուկ բուժարանը, մանկական բա-
ժինով միասին, գիշերային ապաքի-
նարան (սանաթորիում) 40 հոգինոց,
առողջապահական մանկապարտէզ
արեւաբուժարան 50 երախաներու հա-
մար, ոսկրային հիւծախտի բաժին եւ
մնայուն բուժարան 35 մահճակալով՝
Թոքախտաւորներու յատուկ:

Հիւծախտի տունը պիտի ունենայ
նաեւ փորձարան (լապորաթուար),
Ռէօնթկէնեան ճառագայթի բաժին,
Քանգարան: Այստեղ պիտի կեդրո-
նացուի նաեւ հիւծախտի դէմ պայ-
քարի աշխատանքը:

Հիւծախտի տունը կը սկսի աշխա-
տիլ այս տարի, օգոստոսին:

Նոր հիւանդանոցներ

oooo

Այս տարի Հայաստանի զանազան
շրջաններուն մէջ ծաւալուն կերպով
սկսած են հիւանդանոցներու եւ պան-
դոկներու շինութիւնները:

Հիւանդանոցներու շինութեանց
յատկացուած է 1,100,000 րուբլի: Շու-
տով կ'աւարտի Երեւանի տարախտիկ
հիւանդութեանց հիւանդանոցը, բնա-
բուժական եւ կլիմայաբուժական ինս-
տիտուտը, մահճաբուժական ինստու-
տի 3րդ յարկը: Արթիկի հանքաւանին
մէջ 50 մահճակալով հիւանդանոց մը
շինելու համար 150,000 րուբլի վարկ
յատկացուած է: Որոշուած է ընդար-
ձակել Ղամարլուի եւ Թալինի հիւան-
դանոցները:

Երեւանի մէջ մօտ օրէն շահագործ-
ման կը յանձնուի մեքենական կեդ-
րոնական լուացարանը:

*** Մարտունիի գիւղերուն մէջ բա-
կած են ծաղկի դէմ պատուաստել բո-
լոր մանուկները: Ապրիլ 15ին նոյն
գիւղերուն մէջ սկսան բնակչութիւնը
պատուաստել կեղծմաշկի եւ ժան-
տատենդի դէմ:

Երկրաբանական հետազօտութիւններ

oooo

Հայաստանի լեռնա - ջրա - երկրա-
բանական յանձնաժողովը ձեռնարկած
է այս տարի կարեւոր հետախուզու-
թեանց: Երկրաբանական խոր քննու-
թեան պիտի ենթարկուի Սեւեփանա-
նայի լեռնային շրջանը, ուր կը յու-
սացուի պղինձի հանքեր գտնել, իբրեւ
շարունակութիւնը Ալաւերդի - Շ-
լուղ պղնձահանքերու երակին: Քննու-
թիւն պիտի կատարուի նաեւ Լէնինա-
կան - Ջալոյու ուղղութեամբ, պար-
զելու համար այդ հողամասի բնական
հանքային հարստութիւնները, մաս-
նաւորապէս քարածուխի գոյութիւնը:

Լէնինկրատի կեդրոնական մարմ-
նոյն կողմէ յանձնախումբ մը ներ-
կայիս կ'ուսումնասիրէ Ագարակի շր-
ջանը, ուր, ինչպէս գրած էինք, կա-
պարաքարի եւ պղինձի հանքեր կան:

Առուևստագիտներու ողիմպիական

»»» ·«««

Ապրիլ ամսուան ընթացքին, Երեւա-
նի մէջ տեղի կ'ունենայ արուեստա-
գէտներու ողիմպիական մը, որուն կը
մասնակցին երիտասարդ նկարիչներ,
քանդակագործներ, երաժիշտներ, գը-
րողներ, բազմարուեստեան վարժա-
րանի ուսանողներ: Կը մասնակցին
նոյնպէս պետական թատրոնը, բան-
ուորական թատրոնը, պատանեկան
թատրոնը, պետական օպերան:

Այս առթիւ պիտի կատարուի բացու-
մը Ղ. Ղուկասեանի արձանին:

** Ղարաքիլիսայի մէջ եւս տեղի
ունեցաւ երիտասարդ արուեստագէտ-
ներու աշխատանքի ցուցահանդէս մը,
որուն կը մասնակցէին 51 երիտասարդ
գրողներ, նուագածուներ, երգչուհի-
ներ, նկարիչներ: Բոլորը ցուցադրե-
ցին իրենց ընտրած ու տաղանդի բեր-
քը: 23 երիտասարդներ վարձատր-
ուեցան զանազան մրցանակներով:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ապրիլ 3ին Ղարաքիլիսայէն կը հե-
ռագրեն Երեւան թէ ամբողջ գիշերը
ձիւն տեղացած է: Ձիւնը նուազ 20 սան-
թիմեթր: Ձիւնը կը շարունակուի:

Նոյն թուականով Արթիկէն եւս կը
հեռագրեն թէ սաստիկ ձիւն կը տե-
ղայ:

** Երեւանի քաղաքային պարտէզին
մէջ հողային աշխատանքներ կատար-
ուած միջոցին, Երեւան ելան փիքարէ
ջրատար խողովակներ, որոնք կ'են-
թադրուին որ գետեղուած են Ժ.Զ. դա-
րուն: Այս ջրատար խողովակները գե-
տեղուած էին պարսիկ սարդարին հին
պալատին ուղղութեամբ: Ճշդուած չէ
թէ ո՞ւր է սկիզբը այս ջրատար խողո-
վակներուն:

** Լէնինականի արդիւնաբերական
հաստատութեանց (սպանդանոց եւ
մանարան) ընդարձակման պատճա-
ռով, որոշուեցաւ նոյն քաղաքին ջը-
րաելեկտրակայանին ուժը հասցնել
մինչեւ 5280 քիլովաթ: Այս տարի,
այդ աշխատանքներուն համար, յատ-
կացուած է 586,000 րուբլի: Անհրա-
ժեշտ նկատուած է Արփաչայ գետին
վերին մասերուն վրայ շինել ջրամ-
բար, որպէսզի ջրաելեկտրակայանը
կանոնաւորապէս բանի ամբողջ տա-
րին:

** Մարտունիի շրջանին մէջ բաց-
ուեցաւ մասնաւոր բուծարան մը կով-
կասեան գամփռներու համար: Այս
գամփռները հրաշալի հովիւներ կ'ըլ-
լան, տոկուն են, արթուն եւ ուժեղ:

ԵՕԹԸ ՊՈՐՏԷՆ ԱՒ ՎԵՐ

Բուվանդակ Գերմանիոյ մէջ, նորա-
հաս երիտասարդութիւնը խումբ առ
խումբ կը դիմէ Նացիներու շարքերը:
Եթէ թոյլ տրուի, ոչ մէկ երիտասարդ
պիտի մնայ դուրսը: Ինչպէս գրեցինք,
վերջերս շրջաբերական մը արգելքներ դրաւ այս խուժումին առ-
ջեւ: Ամէն երիտասարդ, որ կ'ուզէ
արձանագրուիլ Նացիներու շարքերուն
մէջ, պիտի ենթարկուի մանաւանդ
քննութեան մը, որ պիտի ճշդէ իր
Ծննդոցը մինչեւ 1800 թուականը:
Մինչեւ այդ թուականը իր արիական
արեան օտար կամ սեմական արիւն
խառնուա՞ծ է թէ ոչ: Այդ թուական-
նէն ապրին քննութիւնը անհրաժեշտ չէ
նկատուած, որովհետեւ մինչեւ 1800
Հրեաները ազատագրուած չէին Գեր-
մանիոյ մէջ, հետեւաբար չէին կրնար
ամուսնութիւն կնքել Գերմանացինե-
րու հետ:

Այս հրահանգով, կուսակցութենէն
կը հրաժարեցուին բոլոր այն Նացի-
ները, որոնց եօթը պորտէն ալ վեր,
իրենց գերդաստանին մէջ օտար ա-
մուսնութիւն մը կնքուած է: Ասկից
զատ, ազատ որմնադրութեան յարած
երիտասարդները, Նացիներու շար-
քերուն մէջ մտնելէ առաջ, պարտաւոր
են երդումով յայտարարել թէ այլ եւս
ոչ մէկ կապ եւ յարաբերութիւն պի-
տի մշակեն իրենց նախկին «եղբայր»-
ներուն հետ: Նախկին ազատ - որմ-
նադիրները, ընդունուելէ յետոյ Նա-
ցիներուն մէջ, պիտի չկարենան զեկա-
վար դիրքեր գրաւել: Նոյն արգելքնե-
րը նաեւ կաթոլիկ կազմակերպու-
թեանց նախկին անդամներուն մասին:

** Գերմանական թերթերը վերջերս
սկսած են պայքար մը 600 երախա-
ներու մասին, որոնք ծնած են Հաւնո-
սի գրաւման շրջանին, Գերմանուհի-
ներու եւ ալճերիացի գինուորներու
յարաբերութեանց պտուղ:

«Տէօյչէ Ցայթունկ»ի մէջ յօդուա-
ծագիր մը կ'առաջարկէ ամլացնել այս
600 երախաները, որոնք ծնած ըլլալով
1919ին, այսօր 15 տարեկան են, եւ
չուտով ամուսնանալով՝ կրնան պղտո-
րել գերմանական արիւնը: Յօդուա-
ծագիրը կ'աւելցնէ թէ ցեղախառնու-
թիւնը վտանգաւոր է, որովհետեւ
ֆիզիքական եւ իմացական այլասեր-
ման կ'ենթարկէ:

Թագաւորի մը վահը շարժանկարներու հետեւ

Հարկ եղաւ կոչ ուղղել պատմա-
կան խուզարկութեանց չատ մը մաս-
նագէտներու Metro Goldwyn Mayerի
նոր արտադրութեան՝ La Reine Christineի
տեսարաններէն մին շարժանկարելու
համար, որուն գլխաւոր դերակատարն
է Greta Garbo:

Այդ տեսարանը ցոյց կուտայ աւելի
քան 300 տարի առաջ, Լիւծէնի ճակա-
տամարտի դաշտին վրայ Քրիստինէի
հօր՝ Կիւսթաւ Ատոլֆ թագաւորին
մահը: Այս տեսարանը ճշդրտօրէն
ներկայացնելու համար պէտք եղաւ
պրպտել բազմաթիւ թանգարաններու
մէջ փոշիով ծածկուած եւ բորբոսած
հատորները: Հարկ էր դիտնալ,—
Ժամը քանիի՞ն սպաննուած էր Կիւս-
թաւ Ատոլֆ, օդը պայծա՞ռ էր թէ ամ-
պամած, թագաւորը ի՞նչ համազգեստ
կը կրէր, ի՞նչպէս էր սուրը, թաթ-
պան ունէ՞ր, գլխարկին վրայ փե-
տուր կա՞ր, ի՞նչպէս հագած էին թշ-
նամի զինուորները, այդ թուականին
ի՞նչ կերպով կը հագուեցնէին ձիերը:
Այդ ժամանակ տարբանակ կը գոր-
ծածուէ՞ր: Երկար չարաքներու պր-
պտումներէ յետոյ, պատերազմի դաշ-
տին յատակագիծը, Կիւսթաւ Ատոլ-
ֆի մահը ներկայացնող նկարներ եւ
ուրիշ վաւերաթուղթեր ներկայացուե-
ցան բեմադրիչ Ռուբէն Մամուլեանի:
Եւ այս դժուարին տեսարանը թէեւ
ֆիլմին մէջ առաջին, ամէնէն վերջ
շարժանկարուեցաւ, երբ ճշդումը
պէտք եղած կերպով տեղի ունեցաւ:
Արդիւնքը բացարձակապէս հիանալի
եղաւ եւ ամէն քննադատութենէ ղերծ:
La Reine Christineը մեղի ցոյց պիտի
տայ թէ Կիւսթաւ Ատոլֆ թագաւորը
մեռաւ ամպամած օր մը՝ ճակատա-
մարտի դաշտին վրայ որ ամէն կողմէ
մշուշով ծածկուած էր: Կը կրէր կա-
շիէ համազգեստ, ժանեկաւոր բարձր
օձիք մը: Սուրը արծաթէ էր, շեղբը 3
բթամատ, իսկ դեղաքանդակ երախա-
կալը ոսկի էր: Երբ իր բանակները
խուճապի մատնուեցան, երեք քշնամի
զրահապատ զինուորներ՝ որոնց ցցու-
նաղարդ սաղաւարտներուն եզերքները
վար իջած էին, ճակատամարտի ծխա-
ցող ամբիոններէն վեր առին թագա-
ւորը:

Այս երեք զինուորները զինուած էին
տրճանակներով եւ դաշոյններով:

Կիւսթաւ Թագաւորին խօսքը ի պա-
տասխան իրենց հարցումին՝ «Ո՞վ էք
դուք», եղաւ .·. «Շուէտի թագաւորն
էի»:

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ՀԱՒԻՐԱՆԻ ՄԷՋ

Հրէական ներգաղթի լուրը բաւա-
կան ըսի ըսաւներու եւ վիճաբանու-
թեանց նիւթ դարձաւ Լիբանանեան
եւ Սուրիական մամուլին մէջ: Հակա-
ռակ քանի մը փոքր թերթերու պաշ-
պանութեան, մեծ մասը սուրիական եւ
լիբանանեան թերթերու, ադմ մը կը
նկատեն Հրեաներու գաղթը հոլանա-
ւորեալ երկիրներ: Իսլամական թեր-
թերը սկսած են բուռն պայքարի:

Հաւրանցիները խիստ գրգռուած
այն լուրէն թէ սիոնականներուն պայ-
ման դրուած է բնակիլ եւ հողեր գը-
նել Հաւրանի շրջանները, պատուիրա-
կութիւն մը ղրկած են վարչապետին՝
բողոքելու համար այդ համաձայ-
նութեան դէմ: Վարչապետ Շէյխ Թա-
ճէտտին պատուիրակութեան յայտա-
րարած է. «Որքան ատեն որ ես իշխա-
նութեան գլուխ մնամ, Հրեաները ոչ
կրնան հող գնել եւ ոչ ալ վարձել Հաւ-
րանի շրջաններուն մէջ»:

ԱՄՄՈՒԿ

ԿԱՐՄԻՐ ԹԱԹԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

»»» ·«««

*Աթէնքի «Նոր Օր»ը հետեւեալ
խորհրդածութիւնները կ'ընէ խմբագ-
րականի մը մէջ (11 Ապրիլ)·*

— «Անուրանալի է որ զանազան դի-
մակներու տակ, բոլշեւիզմը կը գործէ
գաղութներու մէջ, յեղարարներ կը
գտնէ, քարեկամներ կը ճարէ: Անորհա-
մար դիւրին եղաւ որս գտնելը, առանց
յոգնութեան եւ բրտիճի թափելու: Ա-
ռաջին բայլին իսկ, դիմառարողներ
ունեցաւ, որոնք անվերապահ բարե-
կամութիւն եւ հնազանդութիւն առա-
ջարկեցին, փոխարէն առանց բան ըս-
պասելու: Բոլշեւիզմը զարմացաւ այս
երեւոյթին ի տես: Մինչ՝ կը խորհէր
թէ աւելի մեծ դժուարութիւններու եւ
ընդդիմութեան պիտի հանդիպէր գա-
ղութներու մէջ, գրկաբաց ընդունե-
լութեան եւ սիրալիր հրաւէրներու
առջեւ գտնուեցաւ, ներբնապէս գար-
շանք զգալով ցուցադրուած ստրկա-
մտութենէն եւ ինքնամատուցումէն:

Առաջին բայլափոխին իսկ, բոլշե-
վիզմը իր առջեւ գտաւ հայ կղերը,
ձեռերը խաչաձեւած կուրծքին վրայ,
գլխահակ եւ հրաման ապասող վիճա-
կին մէջ: Սեւազգեստներէն: Գոնէ ա-
ռաջին հանդիպումը չէր ուզեր ունե-
նալ անոնց հետ: Ցեղափոխութեան ա-
ռաջին տարիներուն, բոլշեւիկութիւնը
կարմրելու առաքինութիւնը մասամբ
կը պահէր եւ պայքարի միջոցներուն
ընտրութիւնը կ'ընէր, գաղափարական
շրջագիծին մէջ մնալու համար: Ցե-
ղափոխութեան կուսութիւնը պղծը-
ւած չէր տակաւին:

Ասկէ՝ անհաճոյ տպաւորութիւնը՝
որ ստացաւ հայ կղերէն, որ եղաւ ա-
ռաջին հանդիպողը իր ճամբուն վրայ:

Երկարած ձեռքը չեն մերժեր: Ու
բոլշեւիզմը գիրկը բացաւ հայ կղերին,
անոր հոգիին մէջ կուտակուած մաղ-
ձէն եւ անսահման տգիտութենէն օգ-
տուելու համար: Հայ կղերը բոլշեւիկ
չեղաւ, բայց կատարեց ալպան կաթո-
լիկ կղերին դերը՝ աւելի ճարպիկու-
թեամբ: Հայ կղերը խաչը եւ աւետա-
րանը ձեռէ չձգեց, բայց եկեղեցին
վերածեց առեւտրական կեդրոնի մը,
ուր կը յաճախէին միայն հաշիւ ունե-
ցողները:

Մեր եկեղեցիներուն մէջ ցուցադր-
ուեցան ամէնէն տխուր եւ նողկալի
բարբերը: Ամուսնական խայտառա-
կութիւններ, կաշառք, գայթակղու-
թիւններ, դաւեր՝ անձերու եւ զանգր-
ւածներու դէմ:

Հայ կղերը աստիճանաբար, բայլ
առ բայլ անգունդ առաջնորդեց թէ
ինքզինքը, թէ եկեղեցին եւ թէ միա-
միտ հաւատացեալները, բոլշեւիզմի
ազդեցութեան տակ:

Երեւակայեցէք որ էջմիածնի որոշու-
մով Մ. Նահանգներու Հայոց առաջ-
նորդական տեղապահ կարգուած Մամբրէ վեր. Գալֆայեանը պատե-
րազմէն առաջ, Սուրիոյ մէջ Ռ ա փ է
Ե ա ե թ ա ն ի երգիչ եղած է, ժա-
մանակ մը յետոյ կաթոլիկ կրօնաւորի
վերարկուն հագնելու համար:

Այս բոլորը տեղի կ'ունենան բոլշե-
վիզմի ազդեցութեան տակ: Բոլշեւիզ-
մը մեծ գաղութի մը առաջնորդական
պաշտօնը կուտայ նախկին Է է օ չ է-
կ ի մը: Բոլշեւիզմը պատասուոր ֆա-
դաֆացի կը հռչակէ նախկին առաւ-
փախաւ մը: Բոլշեւիզմը փողոցային
միջնորդներ իբր իր ներկայացուցիչ-
ները կը նստեցնէ ազգային մարմին-
ներու մէջ, հայ կղերի կողքին:

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ գաղութ-
ներու մէջ, բարբերու անկման առնչու-
թեամբ, բոլշեւիզմն է որ կ'ընէ, զա-
նազան դիմակներ անցուցած դէմքին:

Թաքը հայ կղերին ու եկեղեցիին
վրայ դնելէ յետոյ, բոլշեւիզմը չպիտի
դժուարանար շրջանակը ընդլայնելու
եւ գործունէութեան ցանցը ընդար-
ձակելու, Հայ կղերին ետին կեցած
էր հայ դրամատէրը, հայ կրեսոսը, որ
արդէն սնած ու մեծցած ապականած
միջավայրի եւ գէշ բարբերու շրջա-
նակին մէջ, երբեմ չբծուեցաւ դէմ-
քը, երբ դէմ յանդիման եկաւ բոլշե-
վիզմին հետ:

Հրաշք էր: Բոլշեւիզմը եւ հայ դը-
րամատիրութիւնը առաջին հանդի-
պումին իսկ սիրահարուեցան իրարու:
Ի՜նչ փաղաքշանքներ, ի՜նչ գուրգու-
րանք իրարու հանդէպ: Ճաշասեղան-
ներ փալասներու մէջ, պատուոյ ըն-
դունելութիւններ սալօններու մէջ ու
դեռ ինչեր:»:

ՍՏԱՑԱՆՔ

«ԵՐԿՈՒՆՔ», պաշտօնաթերթ Զ.Ռ.
Մութեան, Դ. տարի, թիւ 10—12,
բացառիկ բովանդակութեամբ, 48 էջ,
նուիրուած Ապրիլեան նահատակներու
յիշատակին: Ծաղուածներ ունին.— Ե.
Թումանեան, Մ. Վարանդեան, Շ. Մի-
սաքեան, Ս. Պարթեւեան, Ե. Ճ. Սի-
րունի, Գ. Կաւարեանց, Կ. Ե. Բա-
մաճեան, Ենովք Արմէն, Փալլակ Սա-
նասար, Ուխտաւոր, Մկրտիչ Պար-
սամեան, Վահան Թոլումճեան, Գ.
վրդ. Սրուանձտեանց, Գեղամ Տէր
Կարապետեան, Զարեհ Ֆալաք, Մ.Ա.
Մանուկեան, Օ. Զարմունի, Ե. Տա-
րօնեան, Ռուբէն Զարդարեան, Ոսկան
Օհան, Կ. Պոլիկեան, Ճակոր Տէր Ճա-
կոբեան, Վ. Սարգսեան, Գ. Մխի-
թարեան, Զմշկիկ, Հ. Ակոնցեան,
Արամ Ե. Գաբրիէլեան, Մ. Արալեան,
Ե. Կ. Կարինեան, Հ. Կապրաշեան, Տ.
Ա. Կարինեան, Հ. Կապրաշեան, Տ.
Ա. Կարինեան, Շ. Զալկարացի, Ս. Ընտրիկեան, Շ.
Նարդունի, Անչէն Որբուկ: Եւ բազ-
մաթիւ նկարներ, խմբանկարներ,
խորհրդանշաններ: Այս բացառիկ թի-
ւին գինն է 3 ֆրանք: Կը ծախուի Ապ-
րիլ Տասնմէկի ազահանդէսի սրահնե-
րուն մէջ, ամէն կողմ:

Բացուած է Ե. տարուան բաժանոր-
դագրութիւնը:

Տարեկան բաժնեգինը, Ֆրանսա 15
ֆրանք, արտասահման՝ 20 ֆրանք:
Դիմել A. Kapikian, 17 Ave. Philippe
Auguste, PARIS:

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ գա-
ղաթի կեդրոնական թաղին եկեղե-
ցիին մէջ, անծանօթ մը զանակի մէկ
հարուածով անշունչ գետին փռեց տի-
կին Անճէլա Ֆէլմանտէզ, 76 տարե-
կան, որ կ'պաղօթէր պատարագի պա-
հուն: Մարդասպանը ձերբակալուեցաւ
եկեղեցիին մէջ: Կատաղի անիշխանա-
կան մըն է մարդասպանը, 1932ին Ար-
ժանթինի հանրապետութենէն վտար-
ուած: Տակաւին յայտնի չէ սպրիչին
պատճառը:

ԷՋԵՐ ՀԱՅԱՋԻՆՋ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐԷՆ, 1914-20

Եղբայրներուս ձերբակալումը լսե-
լով, ամէնքն ալ մայրիկս զատա-
պարտեցին, թէ ինչո՞ւ թերպիսկք
զնաց եւ տղոցը ձերբակալման պատ-
ճառ եղաւ:

Քանի մը շաբաթ վերջը Ռուսերը
դրաւած էին Մամախաթունը: Մայրս
մեր տղոց ըսաւ որ դիս առնեն, Ռու-
սերուն մէջ փախչին: Մերոնք լսին թէ
վաղը միւս օր հոս ալ կուգան: Բայց,
յուսախար եղան: Ռուսական զօրքը
մեր գիւղը կանգ առաւ, իսկ Թուրք
բանակը Հէյպէկի Ղարամի կողմը
դիրք բռնեց: այլ եւս անկարելի էր
Դերջան անցնիլ: Հէյպէկի Դերջանի
կողմը ռուս զօրքն էր, իսկ Ղարամի
կողմը Թուրք զօրքը կը մնար: Քանի
մը շաբաթ վերջը Ռուսերն ալ
զօրանոցի վերածուեցան: Հող քիւրա
տղայ մը մեզ մատնեց, գինուորները
ձերբակալեցին մեզ եւ տարին Իսմա-
իլ Ջաւուշին ախոռը բանտարկեցին:
Հոն երեսունի չափ երիտասարդներ
մեղմէ զատեցին եւ բոլորին ձեռքե-
րուն շղթայ զարնելով գիշերանց տա-
րին անծանօթ ուղղութեամբ: Ասոնց
մէջ էին մերոնց Նշանը եւ Արմենակը,
հօրեղբայրս՝ եղիազարը, կնքահայրս
Զախոյենց Գրիգորը, Թաղոյենց Նը-
չանը, 12 տարեկան հօրաքրոջ տղան՝
Գարեգինը, Կողբցի վարժապետը եւ
ուրիշներ: Իսկ մեզ, կիներն ու երա-
խաները հետեւեալ օրը ծեծելով, Մր-
վանց փոխադրեցին: Հոն մեզ երկու օր
բանտարկելէ յետոյ, երրորդ օրը
սկսան զատել մեր ծնողքներէն բոլոր
պղտիկները: Կարգը մեզի եկած էր,
ես, քոյրս եւ հօրեղբօրս աղջիկը,
մայրիկս քղանցքը պինդ բռնած, կու-
լայինք որ չզատեն: Զինուորը սկսաւ
դիս քաշկռտել: Մայրս կուլար եւ չէր
ուզեր մեզմէ զատուիլ: Զինուորները
սկսան վայրագօրէն ծեծել, մայրս որ
արիւնլուայ վար ինկաւ: Իսկ զինուոր-
ները մեզ քաշքշելով չան լակոտնե-
րու պէս, կը տանէին: Ցանկարծ հա-
րիւրապետ մը եկաւ եւ զինուորները
բարեւի կեցան: Հարիւրապետը հար-
ցուց թէ ինչ կ'ընեն. զինուորներէն
մէկը պատասխանեց թէ ընդհանուր
հրամանատարութենէն կարգադրու-
թեամբ պէտք է տղաքը մայրերէն
զատուին: — Պատճա՞ռը: — Մնող-
ները վաղը պիտի աքսորուին, իսկ ե-
զանակի անյարմարութեան պատճա-
ռով, մանուկները պէտք է հոս մնան:
Հարիւրապետը բարկացած ըսաւ.

— Մնողքները կը սատկին, թող
զատկներն ալ միասին սատկին: Այս
ի՞նչ անիրաւութիւն է: Բաւական է
եղած չարագործութիւնը, թշնամին
եկած ձեր դուռը կանգնած է, փո-
խանակ անոր կուրծք տալու, խեղճ ու
կրակ անզէն ժողովուրդին վրայ կը
թափէք ձեր կատաղութիւնը:

Հարիւրապետը զնաց ընդհ. հրա-
մանատարութեան քով, բողոքելով
եղած անգթութեան դէմ: Մեզ վերա-
դարձուցին մեր ծնողքին:

Այդ ձմեռ Մրվանց կեցանք: Քիւր-
տի մը ախոռը կը պահէինք, ոչ կա-
նոնաւոր հազուստ ունէինք, ոչ ալ
վերմակի նմանող քուրջի մը կտոր,
որպէսզի գիշերը ծածկուէինք: Մայրս
մեզ կը թաղէր ախոռին անկիւնը հա-
ւաքուած խուչիկին մէջ: Մինչեւ մեր
վիզը կը ծածկուէինք տաք ալրով:
Առաւօնները կանուխ գինուորական
վրաններուն մուրալու կ'երթայինք եւ
այսպէսմեր օրերը կ'անցընէինք: Ցոյրս
Արեգնազը եւ Հօրեղբօրս աղջիկը՝ Պա-
հարը միշտ մեզ վրան կ'երթային եւ
շատ հաց ու միս կը բերէին: Օր մըն
ալ ես զացի քոյրերուս հետ նոյն վը-
րանը: Հող մեզ կերակրեցին: Զին-
ուորին մէկը սկսաւ չոյել մեզ եւ ը-
սաւ որ ամէն օր երթանք իրենց վրա-
նը: Այսպէս չարունակ կ'երթայինք
յիշեալ վրանը եւ մեր փորը կշտա-
ցնելէ յետոյ, մայրիկիս ալ կը տա-
նէինք: Օր մը գինուորը պատուիրեց որ
մայրիկիս ըսենք, իրենց հարիւրապե-
տին համար սնձ հաւաքէ: Ճաշորդ օ-
րը ես քիչ մը տկար էի, մայրս պղտիկ-
ներուն հետ գնաց սնձ հաւաքելու
դաշտը: Նոյն վրանին գինուորը կը
հանդիպի մայրիկիս եւ կ'ըսէ թէ իր
ընկերը Հայ է եւ թէ իրմէ եւ հարիւ-
րապետէն զատ ոչ ոք գիտէ: Ցետոյ
մօտս կ'ըսէ.— Ռուս գինուորը լերան
միւս կողմն է, եթէ կ'ուզես ձեզ տա-
նիմ անկընեմ գացէք, ազատուեցէք:
Մայրս կ'ըսէ.— Տգաս գիւղը հիւանդ
է, եթէ ան ալ հոս ըլլար, այսպէս
վրայ էին. կուգային հայ կիները կը
խաբէին թէ ձեզ ռուսական տահմանը
պիտի անցընենք եւ կը տանէին համբան
կը սպաննէին: Երկու Քիւրտեր եաս-
տրդ գիւղէն, կողեր գիւղացի Մանու-
կինց հարսը եւ Սարըքայա գիւղէն
հարս Նարկիզը խաբելով թէ Ռուսաս-
տան պիտի տանին, անտառին մէջ
կ'առաջարկեն որ իրենց կին ըլլան:
Հարսները կը մերժեն: Գազան Քիւր-
տերէն մէկը Նարկիզին ձեռքէն երա-
կան խելով քարին կը զարնէ: Տղեկին
գլուխը կը ջախջախուի ու կը մեռնի:
Դարձեալ կը տեսնենայ գազան Քիւրտը
Նարկիզին եւ կ'ըսէ.— Չիս պիտի
առնե՞ս, ղըզկ փլայ (հայ աղջիկ):
Նարկիզը կ'ըսէ.

— Դեռ երթե՞ս ունիս, հրէ՛ս, ի՞նչ
ես կեցեր, չսպաննե՞ս դիս:

Եւ քար մը առնելով կը խոյանայ
Քիւրտին վրայ: Քիւրտը սուրի հար-
ուածով մը երկուքի կը բաժնէ Նար-
կիզի մարմինը եւ յետոյ Մանուկենց
հարսը: Այս քաոսնելի սպանդը մեզի
պատմեց եաստրդ գիւղացի Մուրցիկ
Հասանը, որ մեր գիւղը Թորոս պա-
պուս ախոռը կըպահէր եւ լալովմայր-
բիկիս ըսաւ.— Ձըլլայ թէ խաբուիք:

ՄԱՆՈՒԿ ՏԷՐ ԱՆԱՆԵԱՆ

(Շար.)

ՀԱՅԿԱԿ ԲԱՐԻՆՅԱՆ ՀՈՒՇԵՐԸ

Ֆրանսերէնէ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

■■■■■■■■■

Թ. Ֆ. Հասցեդ ինչ ասիթով հիշ-
ցուցիր Ֆրանսայի մէջ մեր ներկայացուցչին
դիմումով նախարարութեան կողմէ ինձ
տրուած շնորհը։ Ես ալ ուրախ եմ, որ
կրցայ ձեզի ծառայել։ Ինչպէս գիտէք,
ես ալ Ֆրանսայի մէջ ծնած եմ, ուր
հայրս ապրած է շատ տարիներ։ Ես
ալ ուսանած եմ Փարիզի համալսարանին
մէջ։ Ուրեմն ինձ համար հաճելի պար-
տականութիւն մը եղաւ ձեզի օգտակար
ըլլալ։

— Ներողութիւն, որ ձեզ կը նեղեմ
այս հարցերով, բայց ինչո՞ւ ձեր հայրը
Ֆրանսայէն հեռացաւ։ Ինչո՞ւ ձեր ըն-
տանիքը չապրեցաւ հոն։

— Հայրս ինծի համար ամենէն
սիրելի էակն է աշխարհի վրայ։ Ան
ինծի համար ամէն բան է։ Ան ինծի
համար հայրն է, մայրն է, ընկերն է։
Ան ինծի համար ամէն բան է։ Ան
ինծի համար ամէն բան է։ Ան ինծի
համար ամէն բան է։ Ան ինծի համար
ամէն բան է։ Ան ինծի համար ամէն
բան է։ Ան ինծի համար ամէն բան է։
Ան

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.282

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Télénhone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԱԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 Ֆրանք	70 Ֆրանք	35 Ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 Ֆրանք	100 Ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
22
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
22 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année № 2477

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՁՐՈՑՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

»»»··«««

— Տաբօրինակ ժողովուրդ էք··· Տարիներ եւ տարիներ ջարդուեցաք թշնամիէն, զոր կը կոչէք վայրենի, գազան, ճիւաղ, հրէշ, բարբարոս, բորենի, արիւնռուչա, ջարդարար, աւարառու, ուազակ··· Տարիներ ու տարիներ դէպքերը կրկնուեցան միեւնոյն եղանակով, եւ մէկը միւսէն ահռելի ցնցումներով, բայց կը թուի թէ բան սորվելիք չունիք:

— ... ...

— Բարբարոսին սուրը կախուած էր ձեր գլխուն, դուք ալ սուր եւ զէնք ունէիք, բայց փոխանակ անոր ապաւինելու, ձեր աչքերն ուղղեցիք սահմանէն անդին, դէպի Եւրոպա եւ աւելի հեռուները: «Քեռին կուգայ կ'ազատէ, «Ինկիլիզ»ը Տարտանէլ հասած է···»: Չհասկցաք թէ աշխարհ բանկած էր, զոյութեան կռիւ էր, եւ թշնամին պիտի զարնէր անխնայ: Ե՞րբ կրնար երազել այսպիսի պահուիճ: Իսկ դուք, ո՞ր օրուան կը սպասէիք···

— Կը սպասէինք որ թշնամին իր ուժը չափէր մեր ռազմիկներուն հետ, ոչ թէ անզէն, անպաշտպան կիներու, ծերունիներու եւ երախաներու վրայ:

— Զըսո՞ թէ բան չէք սորվիր: Դիտէիք թէ թշնամին հրէշային բնաւորութիւն ունէր, չափազանցէր մեծին ու փոքրին, կնոջ կամ երախայի: Անոր համար ժամանակը եկած էր ձեր հաշիւը փակելու, ձեր արմատը չորցնելու: Ձեր անունն ելած է իբրեւ չար բան պիտցող ժողովուրդ, բայց երեւան եկաւ որ Թուրքին պատմութիւնն անդամ չէք սորված, թէեւ անոր իշխանութեան տակ մնացիք վեց հարիւր տարի···

— Թշնամին իր քաղաքակիրթ էր որ կը յաղթէր, այլ հրէշային վատութեամբ: Դիտնալով որ չափազանց ճակատ ճակատի չափուիլ, դիմաց անարդ, ճիւաղային գաւազրութեան մը: Մինչեւ 45 տարեկանը զինուոր գրեց: Ցետոյ հաւաքեց բոլոր զինեալները, պոլսոյ ամէնէն ակռանաւոր դէմքէն մինչեւ յետին գիւղի ախրէրը, եւ մնացեալը սպանդանոց քշեց հօտի մը պէս, կէս ժամ, մէկ ժամ անդին ոչնչացնելու համար: Եւ այս բոլորը, ամբողջ ժողովուրդի մը անճիտումը կոչեց «կարգ մը անպատեհութիւններ», չանսասան թափէթի բերնով: Մինչեւ այսօր ալ այդպէս կը կոչէ, այսինքն բան չի խոստովանիր···:

— Անգամ մը եւս խոստովանեցէք թէ բան չէք սորվիր: Ի՞նչ, կ'ուզէիք որ Թո՞ւրքն ալ ձեզի պէս թուրքին յանձնէր իր ըրածն ու չըրածը: Վեց հարիւր տարուան փորձառութիւն եւ համոզում ունի· աչխարհներ կը փլչին, առանց որ եւ է բան յայտնելու, եւ աչխարհներ կը փլչին, առանց որ եւ է բան խոստովանելու: Մինչդեռ դուք ··· Անոնք չառանց որ եւ է բան խոստովանելու: Մինչդեռ դուք ··· Անոնք չտո՞նց համրած էին ձեր ակռաները: Ձեր ոտքը զեռնէն կարած էր Օսմ. Սահմանադրութեան չրջանին: Ձեր վրայ արեւ ցաթած էր զինադադարին, իսկ ան իր ձայնը քաչած, այնպէս ձեւացնելով թէ ոչ մէն բանէ յուսահատած եւ ճակատագրին համակերպած է, նոր ծրագիրներ կ'որոճար, պատմութիւն կը սերտէր եւ զործեր կը սարքէր: Մոռցեր էիք նոյն իսկ ձեր պատմութիւնը···

— Եթէ արտաքին պարագաները չնպաստէին, անոր զերեզմանը չատոնց փորուած էր: Անոր վերջին յաղողութիւնն ալ արդիւնք էր իր բարբարոսական եւ արիւնռուչա բնազդին:

— Երեւի ձեր քրիստոնէական Աւետարանը ձեր դատողութիւնն ալ բթացուցած է: Եթէ Թուրքը օգտուեցաւ արտաքին պարագաներէն, այնքան դժնդակ պայմաններու մէջ, դուք որ առաւելութիւններ կը վայելէիք, ինչո՞ւ չօգտուեցաք եւ սկսաք պարել Թուրքերու վրայ, ոտքերը զեռնէն կարած եւ ձեռքերը օդին մէջ ··· Թողո՞ւնք անցեալը, այսօր իսկ, երբ ոչ հող ունիք ձեր ոտքին տակ, ոչ ալ որ եւ է հեռանկար, նորէն Թուրքն ու ճառն է ձեր ամբողջ զբաղումը: «Վըչ՛ժ, վըչ՛ժ» կ'աղաղակէք, ասկայն միւս կողմէ այնպիսի զործեր կը կատարէք որ միայն տգէտ կամ խելակորոյս ժողովուրդի մը համար նեբելի պիտի ըլլային:

— Կրնա՞ք աւելի բաց խօսիլ:

— Գաղտնի՞ք է ինչ որ պիտի պարզեմ: Ձեր կեանքը իր նմանը չունի որ եւ է ժողովուրդի մէջ, ոչ անցեալով, ոչ ալ ներկայով: Եւ սակայն, կը թուի թէ նոր աչխարհ եկեր էք, եւ ուրիչ հոգ, ուրիչ պարտականութիւն չունիք եթէ ոչ իրարու հետ չափուիլ, իրար զցել եւ խօսքի տակ չմնալ: Մինչ թշնամին···

— Ամէն ժողովուրդի մէջ ալ կը պատահին այսպիսի բաներ· երկինքէն հինգ հրէշտակներ չենք վերջապէս: Հոգ չունինք, տուն չունինք, ցերեկուան ի սիրտս աչխարհի, զուռնէ զուռ ինկած···

— Այդ բոլորը ոչ թէ կ'արդարացնեն ձեզ, այլ աւելի կը ծանրացնեն ձեր մեղքը: Ձիշդ անոր համար որ ոչ հոգ ունիք ոտքի տակ, ոչ ալ վարկ՝ աչխարհի առջեւ, դուք պիտի ատենապետականէիք իրար վրայ, ոչ ալ վարկ՝ աչխարհի առջեւ, դուք պիտի ատենապետականէիք իրար վրայ, զրպարտութիւններով, մինչդեռ ձեր մեբարքով եւ հաւաքական առաքին

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԹՈՒՐՔԸ ԵՒ ԻՐ ՄԵՂԱՒԱԿԻՑՆԵՐԸ

»»»··«««

Պատմութեան չար ոգին, դարերէ ի վեր կը հալածէ մեզ, մեր հայրենիքէն ներս՝ թէ դուրս:

Տակաւին հին օրերէն՝ մեր կուրծքին նռնաձ էին Բիւզանդիոնը, Պարսկաստանը, Թաթարն ու Թուրքը:

Հայաստանի արեւմուտքը բռնած էին Թուրքերը, հիւսիս – արեւելքը Թաթարները, հարաւը Քիւրտերը, արեւելքը Պարսիկներն ու դարձեալ Թաթարները, միջնաշխարհը Թիւրք – մէնները, որոնք ձմեռը կը բունէին մեր երկրի դաշտերը, իսկ ամառը կը բարձրանային լեռները:

Անդորրութիւնը երազ էր: Հայաստանը կը հեծէր անոնց մահաւոր կրունկներուն տակ: Դարձեալ ջարդ ու բռնութիւն, աւեր ու տարագրութիւն:

Գրիգոր Լուսաւորչին,— այդ օրերու ողբասաց տարեգիրը,— մոնդոլ խաներու սխրագործութիւնները այսպէս կը պատմէ.—

... Զարս սրոյ ճարակ տուին
Եւ զկանայսն գերեցին,
Զոմանց գլուխսն էրթ-էին,
Հանդերձ հերօքն խլէին,
Որպէս զոչխար մորթէին,
Փակս ի թիկանցն հանէին
Զկէսըս հրով խորովէին
Եւ ճենճերովքն ցնծային:

×

Անցան այդ օրերը պղտոր հեղեղի մը պէս:

Եկան համեմատաբար խաղաղ օրեր եւ հայ ժողովուրդը կրկին չունեց իր բունաւեր երկիրը:

Արեւելքի տիրակալութեան քար – տէսը կրկին փոխուեցաւ:

Այժմ, հայ ժողովուրդի կուրծքին վրայ երկու տապանաքարեր են դրուած,— Թուրքիան եւ Ռուսաստանը: Մէկը՝ կը հալածէ ու կը սպանդէ մեզ ֆիզիքապէս, միւսը՝ հոգեպէս:

Մեծ եղեռնը, իր ահաւոր ծալքերուն մէջ, դարեր չարունակ պիտի մնայ մեր պատմութեան ԱՄԵՆԱՒՈ – ՇՈՐ ՎԷՐԲԸ:

Սերունդներ չարունակ պիտի ջախջախուին ու խոկան, այս անօրինակ եղեռնի զործադրութեան եւ պատճառներուն վրայ:

Երբ մէկ միլիոն հայութիւն, ծծկեր մանուկէն մինչեւ զառամած ծերուները, լալահառաչ ու զոհահար, յուզարկաւորութեան ու խաչելութեան ճամբան բռնեցին, անդնդախոր ձորերու եւ անապատներու մէջ, սուիններու եւ հրէշներու առջեւ բազմաթիւ անգամ մահը փնտռեցին ու տեսան, Եւրոպային Ամերիկա՝ Սաքօ եւ Վանցէթթիի առթիւ կատարուած ցոյցերուն մէկ քառորդն անգամ չեզաւ ինքնապաստան «մարդասէր»ներուն կողմէն, փրկելու համար զանոնք:

Տասնեւիներ տարի յետոյ, ոճրագործ Թուրքը ո՛չ միայն ինքնիրեն ներեց այդ մեծագոյն սպանդը, այլ դեռ պատրաստ է նորերն ալ գործելու, որովհետեւ լաւ կը ճանչնայ «քաղաքակիրթ մարդկութեան համբերատարութիւնն ու զգացումները:

Թուրքիան ընդունուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ լոթարնայուրթեան փառաբանութեամբ եւ արիւնոտ ձեռքի սեղմումներով...

Եղեռնի ճամբան, մեզ վերջնապէս համոզեց, որ մեր դաբաւոր ոսոխին հետ մենք մինակ ենք: Եւրոպական պետութեանց անթիւ խոստումներն ու պաշտօնական յանձնառութիւնները, կը մնան փոշոտած մագաղաթներ, անզօր նոյն իսկ հայ հովիւի մը կեանքը ապահովելու:

Սակայն, լաւ է, թարմացնելու համար յիշողութիւնները, տեղ տանք քանի մը վաստերու, հարեւանցի մատնանշելու Գերմանիոյ դերը ջարդերու պահուն:

×

Իբերու բերումով, Թուրքիան գերմանական գաղութ մըն էր, մեծ պատերազմէն առաջ: Ֆրանսական ազդեցութիւնը հետզհետէ կը թուլնար: Գերմանիան՝ Արեւելքի միահեծան տէրը կ'ուզէր ըլլալ:

Թուրքիոյ ամենակենսական գործառնութիւնները կը գտնուէին Գերմանացիներուն ձեռքը: Քինուորական մարզիչներ, ելմտագէտներ, նախարարական խորհրդականներ, առեւտրական ընկերութիւններ, դպրոցներ, հիւպատոսներ, ճարտարարուեստական մենաշնորհներ, ողողած էին Թուրքիան:

Գերմանիոյ տնտեսական եւ քաղաքական ծաւալման ճամբուն վրայ, հայ ժողովրդի ազգային բաղձանքները խոչընդոտներ էին:

Հայ ժողովրդի աշխարհագրական մշտական դրացնութիւնը Ռուսաստանի, գերմանական մղձաւանջ մը դարձած էր:

Պարսկաստան, Կովկաս, Արաբիա, Միջագետք եւ Եգիպտոս դնել Թուրք տիրապետութեան տակ, կը նշանակէր, ձգել գերմանական հովանաւորութեան տակ:

Թուրքական եւ գերմանական պատրանքները,— համաթուրանականութիւն եւ համագերմանականութիւն, ի հաշիւ մեր զանգուածային գոյութեան, կ'ուզէին իրարու զիրկընդխառնուիլ:

Ժամանակին, Պոլսոյ գերման դեսպան Վանկենհայմ, յայտարարած էր.

— «Քալալներ, Հայերը, իրենց անկախութեան ղգացումներուն մէջ, կը նշանակէ ռուս քաղաքականութեան խաղը խաղալ: Հայաստանը պէտք է անհետանայ»...

Գրեթէ նոյն միտքերը, աւելի յստակ ու որոշ կ'արտայայտէր Զօր. Ֆոն Տէր Գոլց.

— «Թուրքիան նոր աղէտ մը փրկելու համար, ռուս – թրքական սահմաններուն կից Վանի, Բաղէշի եւ Կարնոյ կուսակալութեան մէջ ապրող կէս միլիոն Հայերը, պէտք է հեռացուին ռուս – թրքական սահմանէն եւ փոխադրուին Հարաւ՝ Հալէպի եւ Միջագետքի կողմերը, իսկ այն տեղ Արաբներն ալ փոխադրուին անոնց տեղերը»: (Ռիւնէ Փինօն, «Մէթոտ Ալլեմանտ, Թռավայ Թիւրք):

Ֆրետերիկ Նաուման, որ 1898ին Վիլհէլմին ընկերացաւ Պոլիս, կ'ըսէր.

— «Մենք պարտաւոր ենք քաղաքականօրէն անտարբեր ըլլալու Թուրքիոյ մէջ ապրող քրիստոնեայ ժողովուրդներու տանջանքներուն, որքան ալ ցաւալի ըլլայ մեր զգացումներուն համար»...

Բաւական պերճախօս են փաստերը, ցոյց տալու համար, որ հայկական ջարդերուն մէջ Գերմանիան մաքուր ձեռքեր չունեցաւ:

ԱՐՁԸ ԿՈՒԼԱՑ

»»»·«««

Ղալ Գաւառի Շահ - Հիւսէյին հայկական գիւղը անմատչելի չէր կրնար մնալ հայաջինջ սարսափներէն: Ախորժակ ու տրամադրութիւն չկայ նկարագրելու այդ գիւղի կոտորածի պատկերը: Սոյն գիւղի մնացորդներէն՝ համեստ ընտանիքի հայր մը որ կրցած էր իր փոքրիկ գերդաստանով ազատուիլ, պատմեց խիստ յուզիչ դրուագ մը:

— Ո՞րքան ճիշդ է ձեր պատմութիւնը, Պօղոս աղբար:

— Ես սովորութիւն չունիմ սուտ խօսելու. աչքովս տեսածն է որ, կը պատմեմ. հոգս չէ որ դուք չէք ուզեր հաւատալ.

Եւ սկսաւ, ունկնդիրներս պահելով քարացած վիճակի մը մէջ.

— «Մեր գիւղը, տեղահան եղաւ. մեծ մասը գիւղին մէջ կոտորուեցան. մէկ մասը գիւղէն դուրս փախուստի միջոցին. չատ քիչեր կրցան ապաստանիլ Ծանօթ Քիւրտերու տունը եւ մի քանիներ ալ պահուեցան անթափանցելի անտառներու խորը: Ես այս վերջիններէն էի: Զորս հոգինոց ընտանիքովս պահուեցայ անտառի մը մէջին ու անծանօթ մէկ անկիւնը. ես, կինս, եւ երկու փոքրիկ երեխաներ. մէկ մէկ տարեկան երկուորեակ էին մանչ ու աղջիկ:

Անտառին մէջ գետնափոր խրճիթ մը չինեցի – գիշերները երբ ամէն կողմ խաղաղութիւնն ու լռութիւնը կը թագաւորէր, չատ զգոյշ դուրս կուգայի թաքստոցէս, հարեւան, Ծանօթ Քիւրտերու տուները կ'երթայի պատառ մը կորեկ հաց ճարելու համար: Երկու մահմոդութեան մղձաւանջը կ'ապրէինք, մէկը՝ անտառին մէջ գոյութիւն ունեցող արջերն էին, որոնք այնքա՜ն կատաղի, այնքա՜ն զիշատիչ էին որ, չորեքի ժողովուրդը անոնց սարսափէն անտառին մօտէն իսկ չէին անցնիր: Մեր երկրորդ մահմոդութիւնը՝ այդ կողմերը դեգերող որեւէ ոսոխիանի կամ պետական պաշտօնեայիերեւումն էր: Երկու վտանգներէն զգուշանալու համար, գերմարդկային ճիգեր կը թափէինք: Մեր ձայները, խեղդած, մեր չշուկները չափաւորած ձեռքի, աչքի ունքի չարժումներով կը խօսէինք: Այս պայմանները մեծերուս համար զրեթէ դիւրին էր. բայց զոյգ, ծծկեր երեխաներս մանաւանդ մէկը իր չարունակական լացովը կատարեալ վտանգ մըն էր. միջոց չունէինք ձայնը կտրելու. կ'ապրէինք ահաւոր վտանգի մը բոլոր սարսափը:

Պէտք էր լացող երեխան անհետացնել: Կնոջս հետ այդ որոշումը տուինք: Գործադրութեան ձեւին ու ժամանակին մասին կը խորհէինք:

Աբեւը քաշուեցաւ մեր թիկունքի անտառուտ լերան ետեւ. մթնեց չորքս կայքը եւ մենք դէռ երեխան անհետացնելու ձեւն ու ճարը որոշած չէինք, տեղն ու տեղը խեղդել ու թաղել կամ մօտակայ ձորին մէջ հոսող ջուրը նետել. ձեւեր էին ասոնք որոնց գործադրութեան համար անհրաժեշտ քաջութիւնն ու կորովը կը պակսէր: Այս տագնապալի պահուն անտառին խորերէն խշշոցի մը աղմուկ լսուեցաւ: Աղմուկը հետզհետէ կը մեծնար եւ կը մօտենար մեզ, հսկայ բրդոտ արջ մը դանդաղ ու հանդիսաւոր կերպով մեր առջեւ կանգնեցաւ իր բոլոր հասակովը: Ե – րեխաները կուլային. մայրը կուլար. եւ ես բանականութիւնս կորսնցուցած՝ ապուշ նայուածքս սեւեռած արջին, քարացած մնացեր էի. պաշտպանուելու մասին պզտիկ խորհուրդ մը չանցաւ մտքէս. ամէն բան բախտին ձգեցի: Արջը յետոյքին վրայ հանգիստ նստաւ եւ առջեւի թաթերուն վրայ ծռեց գլուխը: Տագնապալի վայրկեաններ անցան. ան միօրինակ նստած էր մեր առջեւ, մղկտալու ձայներ կը հանէր երբեմն. իր աղեխորշ ձայնը աւելի կերկերուն, աւելի լսելի կ'ընէր, երբ երեխաները իրենց լացի ձայնը կը բարձրացնէին: Երբ պահ մը երեխաները քնանալու թմրութիւնը կ'ունենային եւ լացը կը դադրէր, արջն ալ իր մղկտոցը կը վերջացնէր, անոնց լացին հետ ինքն ալ կը մղկտար: Ես տեսայ անոր աչքերուն արցունքը որ, կաթիլ կաթիլ կը հոսէր վար. արջը կուլա՜ր. մեր ողբերգական վիճակը ազդած էր արջին վրայ: Արջը, լացա՜ր, չպիտի հաւատաք, բայց ես տեսայ այդ լացը, ես տեսայ այդ ամէհի գազանին հսկայ մարմնոյն կծկուիլը, արգահատական նայուածքին բոլոր փափկութիւնը:

Գիշերը անզգալաբար անցաւ. մեր աչքերուն քունը չէր մօտեցած, արջը մինչեւ վերջը իր դիրքը պահեց: Արշալոյսի ցոլքերը արեւելքի խաւարը ճեղքեցին. չորքոտանի պատկերը լուսաւորուիլ, քար ու թումբ, ծառ ու ճեղ տեսանելի դարձան, արջը երերաց հանդիսաւոր կերպով, ետ ու առ նայեցաւ, վերջին ազեխարշ ու խլացուցիչ ոռնոց մը ձգեց, ահագին ոստումներով հեռացաւ մեր մօտէն եւ անյայտացաւ անթափանց անտառին խորը:

Երկար օրեր արջի երես չտեսանք:

Մեր երկրորդ մահմոդութիւնը դեռ կար ու կը մնար. նորէն մտաբերեցինք մեր նախկին որոշումը — երեխան անհետացնել: Կէս ժամ պէտք էր այդ գործին համար: Ոտքի ելայ, մօրը գրկէն խլեցի երեխան՝ որ տպրուկի նման փակած էր ծիծերուն...: Այնքան կը յիշեմ որ, արբնթաց առուակը մէկ երկու անգամ իր չառաչուն կոհակներով երեխային դիակը իր ե – զերքին զարկաւ եւ առաւ տարաւ:

— Նետեցի՞ր, հարցուց կինս:

— Այո, պատասխանեցի: Ուրիշ ոչ մէկ խօսք, արցունք չունէինք որ լա – յինք:

...Երկար օրեր անցան, առտու մը հեռուէն արձակուած քնդանօթի ձայները կ'որոտային եւ անոնց արձագանգը ամբողջ անտառը կը ցնցէր:

Ռուսերը մեր երկիրը մտած էին...

ՑՈՎՀ. ՍԱՀԱԿԵԱՆ

ԿԱՐԴԱՑԻՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԻՔ «ՑԱՌԱՋ»Ը

ՄԱՔՍ ԺԱԳՕՊ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

»»»··«««

Այլեւս դոյութիւն չունին խաչակիրներ, կ'ըսէ բանաստեղծը, որ պէտք է երթան մարտնչելու նուիրական հողի մը համար, բայց կան մտաւորականներ որոնք խաչակրութեան կ'ելլեն անարգարութեան մը դէմ: Անարդարութի՜ւն: Ո՞ր ազգը Հայէն աւելի իրաւունքը ունի այդ բառը աղաղակելու: Թերեւս ճիշդ է որ մեր դատը իր այսօրուան վիճակին մէջ պիտի չկրնայ պաշտպաններ գտնել արտաքին դործօդ նախարարութիւններուն եւ սակարաններուն մէջ (նոյն բանն է). բայց ոչ մէկ դժուարութեան կրնայ հանդիպիլ գտնելու համար պաշտպաններ մտաւորականներու եւ գրագէտներու դասին մէջ: Եւ Ֆրանսան որ ամէն ժամանակ եւ ամէն արդար դատի առթիւ տուաւ խաչակիրներ, այսօր կը մեղանչէ Հայուն առջեւ: Ատով մեր դատը չի դադրիր անշուշտ արդար ըլլալէ, բայց Ֆրանսացի դրագիտը ինքզինքն է որ կ'ուրանայ, ինքզինքն է որ կը դաւաճանէ՝ իր լաւագոյն արիւնին մէջ: Ժիրօտու թէ Մօնթ-Կոլան, Սէլին թէ Այմէ, Մոռան թէ Հէօմպուր՝ Հայը յիշեցին անցողակի կերպով միայն, մակերեսային խծբծանքով՝ առանց կանգ առնելու անոր անսահման ողբերգութեան վրայ: Եւ սուգի այս ամիսին, ապրիլ ամիսին, իւնչ զոհունակութիւն է գտնել հոգի մը, բանաստեղծ մը, ամէնէն վաւերական եւ ամէնէն խոր բանաստեղծներէն որ անունս ցաւով եւ խանդաղատանքով կը հակի դէպի Հայը: Մաքս Ժագօպն է անշուշտ այն երկար քերթուածը որ կը կոչուի « Les Alliés sont en Arménie » իրաւ է թէ բոլորովին նոր գրութիւն մը չէ, բայց ան կուգայ մէկէն որ այսօր կ'իյնայ Ֆրանսական բանաստեղծութեան մէկ հատուածին: Եւ քերթուածը բոլորովին անծանօթ էր մեզ, բլլալով անգտանելի: Պէտք է գայն ամբողջութեամբ կարդալ տեսնելու համար թէ ի՛նչքան սիրով Մաքս Ժագօպ կը յիշէ Վարդանը, Նայիրին, Ճարլէմէնները թէ Մամիկոնեանները: Կը պոռթկայ ցասումով, այլ եւս դարմանալի՛ նուիրումով ...մանակի Ջարդերը յիշած միջոցին չի մոռնար ըսել թէ նոյն պահուն «օտար հեթանոսները պատահաբար կը բացակայէին» աղէտին վայրէն: Ինչ քրիստոնեայ մըն է մինչեւ իր ծոցը, պայ ոչ Գլօտէլի մը պէս Ֆրանսացի - քրիստոնեայ մը՝ ազգայնամոլ եւ այլամերժ, այլ մա՛րդ - քրիստոնեայ մը որ բնաւ չի վարանիր խարանելու աբեւմտեան նիւթապաշտութիւնը եւ քերթուածը կ'աւարտէ խրախոյսի սաղերով.

Tes larmes vont tarir, regarde l'avenir!
C'est apprendre à régner que d'apprendre à souffrir.

Կատանք քերթուածին սկիզբը, լաւագոյն մասը՝ ըստ մեզ:

Ֆ.

HAIASDAN

Gémis donc, Haïasdan, crie pour qu'on t'entende.
Le monde entier, le dos tourné, plante des choux;
Ne faut-il pas que l'on achète et que l'on vende,
Qu'on se marie et qu'on mette au coffre des sous,
Mais quel autre que Dieu peut écouter la plainte
D'un peuple tout entier au pied de l'Ararat?
Il n'est plus de croisés mourant en Terre Sainte!
Il n'en est qu'en esprit et je suis de ceux-là...
Interprète effrayé de la douleur humaine,
Je vous offre les pleurs qu'on verse près de vous
Et le sang de ce prêtre qui s'ouvrit les veines,
Le proposant en prix pour apaiser des fous.
Seigneur!... voyez aussi! je vous offre mes larmes!
Le fer à Ton Côté que je sens dans le mien,
Celui qui d'Arméniens a causé tant d'alarmes,
Et les bûchers de ces nouveaux martyrs chrétiens!
La douleur de la terre est un gouffre sonore.
Comme tu as souffert, faut-il qu'on souffre encore?
Pour quelle dette, ô Dieu, une telle rançon?
Quoi! le sang de Ton Fils rougissant le calvaire
N'a-t-il pas des mortels obtenu le pardon?
Et ne devait-il pas apaiser ta colère?
Se peut-il, Jehovah, qu'il soit dans ton dessein
Qu'on prenne les enfants de la mère à son sein,
L'épouse à son époux, à son foyer la vierge?
Qu'on allume un bûcher du prêtre avec un cierge?
Celui qui t'abandonne appartient au démon
Qui le transperce à la pointe de l'hameçon;
Mais ce peuple arménien écoutait tes apôtres!
Ont-ils comme Jésus sur eux l'erreur des autres?
L'église dit que les martyrs des premiers temps
Etaient pour affirmer la puissance du Verbe;
Vous servez-vous, mon Dieu, des bourreaux musulmans
Pour punir les païens d'Occident trop superbes?

Max JACOB.

ՋՈՐԵՊԱՆ ԽԱԼԻԼ

»»»··«««

Առտուն մթնշաղին, ջորիներու կարաւանը սկսաւ Քոփի վերելքը: Նոյեմբերի կարճ ցերեկը հազիւ կը բաւէր կտրելու այդ լերան զառիթէր ու զարձագարձիկ ճամբաները:

Կարաւանին եօթէն կը քալէր Ջորեպան Խալիլ, ծանր, կոշտպլոչտ, աղգդպեղ մարդ մը: Ձմեռնային հագուստներուն պատճառաւ ալ աւելի այլանդակ երեւոյթ մը առած էր: Մարմինը մուշտակներուն տակ դունդ ու կլոր կոճղ մըն էր պարզապէս: «Գապալուզ »ը կը փաթթուէր վզին ու գլխուն չուրջ ու իր ծալքերուն խորէն կը պճլտային աչքերը միայն ու կը փնչար քիթը: Քանի մը քայլ եւս, ու եղեամը պիտի դար թաւելու թաւ պեխին ու յօնքերուն:

Կը քալէր սակայն, համր, աչքին ու ձախին իյնալով, քայլերը քարշ տալով, այնքան ծանր էին մուճակները: Մերթ ընդ մերթ գլուխը վեր կ'առնէր ու կը նայէր իր տասնեակ մը Ջորիներուն, որոնք մէկ գծի վրայ, իրենց հակերուն տակ չորորալով ու կրկռալով, կը հետեւէին իրարու, նոյնքան դանդաղ, նոյնքան չափածոյ քայլերով: Աղջեւէն, դիրենք կ'առաջնորդէր Մահմուտ, Ջորեպանին տղան:

Նոյեմբերեան սպիտակ աշխարհին մէջ, իրենցմէ զատ, ոչինչ էր արթնացած տակաւին. ճանապարհը կը մնար ամայի, օգը՝ սառած, լեռները՝ ապշահար: Խալիլ, թէեւ ականջները փակ, բայց յստակօրէն կ'իմանար իր անասուններուն վզէն կախ զանգակներու ու բոժոժներու մեղմ ղօղանջիւնը, որ իր կեանքին միակ երաժշտութիւնն էր այլեւս: Այդ լուռ ու կայուն առտուան մէջ մանաւանդ, ալ աւելիջերմ ու մտերիմ կը հնչէր անոնց ձայնը Խալիլի ականջին:

Ծանկարծ Խալիլ նշմարեց որ Ջորիներէն մէկը կը կաղար, ճիշդ միեւնոյնը, « Ալաճա »ն, այն որ նախընթաց օր, Բաբերդէն մեկնելէն վերջ կորսնցուցած էր պայտին քանի մը դամերը: Արդարեւ, իրիկունը, Քոփի խանը հասնելուն պէս, հայր ու տղայ կրկին դամած էին պայտը. բայց ահաւասիկ, անասունը կը կաղար ու ալ աւելի զէշ...

Խալիլ փութացուց քայլերը, մօտեցաւ Ջորիին: Սմբակին վրայէն արիւն կը հոսէր: Անախորժ բան մը անցաւ մտքէն: Ակնարկ էր եղածը. ամապատանքով զամը ծուռ զարկած, միսած էին կենդանի մսին ուղղութեամբ...

Բայց ինչ օգուտ. անկարելի է կանգ առնել, ճարը խորհիլ, դէշ ազէկ քալելու է: Քոփի զառիթափներուն վրայ բոպիները սուղ են, մանաւանդ աշնանամերջի ցրտին այդ օրերուն. Խալիլ կը ճանչնայ Քոփը, անոր մրրիկները, անոր նենգ քմահաճոյքները, ոչ, ներելի չէ տնտնալ, ոչ ալ վատահիլ Քոփի դիշերուան:

— Եահո՛ւ... չի՛... կ'ինչնէ մտրակը անասունի քամակին ու միանգամ – մայն հայրը ձայն կուտայ տղուն.

— Պէ տավրա՛ն... Մահմուտ...

Խարազանի չաչիւնը կ'ոգեւորէ անասունները. « ալաճան » կը մոռնայ ոտքին ցաւը. կաղնի կաղ կը պահէ իր տեղը չարքին մէջ. կը մաղլցի, բայց ոլորապտոյտ ճանապարհը կը դառնայ, կը բարձրանայ ու չի վերջանար: Ջորիները կը սկսին հեւալ, սահիլ, սայթաքիլ, պահ մը կանգ կ'առնեն, բայց մտրակը կը սուլէ միշտ իրենց ականջին ետին... « Ալաճան » կը մնայ չարքին պոչը. միջոցը կը բացուի իր եւ միւսներուն միջեւ: Խալիլ կը հայհոյէ, քարշ կուտայ, բայց յոգնութիւնը կը զգեստնի զինքն ալ:

Կէսօրը կ'անցնինն սարահարթի մը վրայ. անհրաժեշտ կ'ըլլայ թեթեւացնել « Ալաճա »ին բեռը: Քոփի գագաթը չէն անցած տակաւին, բայց շատ հեռու չէ: Ժամ մը ճամբայ թեւեռաւ: Անկէ անդին զառիթափն է ու Խալիլ կը յուսայ, թէեւ ուշ, բայց վերջապէս, դիշերով իսկ ըլլայ, հասնիլ բռնակապանի խաները:

Կը քալեն ուրեմն: Կաղ անասունը այլեւս ոչ մարդուն լեզուն կը հասկնայ, ոչ փայտին. վիրաւոր կճղակը կը նեղէ, կը տառապեցնէ զինքը, իւրաքանչիւր քայլը չարչարանք մըն է. կ'երերայ ամբողջ մարմնով. կը յամառի կենալ, կը մնայ չնչասպառ, արցունքոտ աչքեր կը դարձնէ աջին ու ձախին... հայր ու զաւակ կը խօրհրդակցին, թեւը կը թեթեւցնեն, բայց ի զուր...

Վերջապէս կը յաջողին անցնիլ գագաթը, բայց աշնանամերջի յետմիջօրէն արդէն աւելոր կը տանի իր խարուսիկ ժամերը... Դաժան երկինքը սկսած է մոխիր մաղել սպիտակ գագաթներուն վրայ... վարը, ձորակներու ու խոռոչներու խորը, վերահաս դիշերը պահուըտած կը խաղայ...

Ու յանկարծ, զառիվայր ճամբան հազիւ բռնած, իրենց դիմաց գտան հիւսիսի ձիւնախառն հովը. այն սառուցիկ քամին, որ կը պոռթկայ հանդիպակաց Փալան — Տէօքէնի սարալանջերէն, կը լզէ Օվայի սառուցիկ դաշտը ու կը բախի մոլեգնօրէն Քոփի վիթխարի կուրծքին...

Որքան զառիթափն ի վար կ'իջնէր Խալիլի կարաւանը, մրրիկը կը զայրացնէր. Ջորեպանը ըմբռնեց կացութիւնը. քանի տակաւին դիշեր չէր եղած, պէտք էր դէթ սպասել ճամբան...

— Մահմուտ... աս « խընդրը » առնասունին հետ գլուխ չենք ուրը չըլլար, ընելիքս գիտէր... դուն ինծի մի նայիր... բաց քայլերդ... քաշէ անասուններուն գլուխը ու կը նաս, ժամ առաջ, իջիր Բռնակապան: Եսետեւէդ ուշ կանուխ կը հասնիմ « Ալաճա »յին հետ...

Մահմուտ քաշեց Ջորիներուն չըղ – թան. մրրիկի եռին կորսուեցաւ իրենց ուրուանկարը:

Այն առեն Խալիլ կատաղօրէն սկսաւ քարշ տալ կաղ Ջորին: Զէ, ալ համբերութիւնը հատած էր: Քանի՛ իրենց չուրջ կը բարձրացնէր ձիւնի ու սառի գուլաներ, որոնք կը պատուելքէին, կը սեղմուէին իրենց չուրջ: Խալիլ մտրակը կը չաչէր անասունին կողերուն, եւ կը հայհոյէր.

— Սիւրիւ... խընդըր... եիւրիւ – սէնէ՛...

Ի՞նչպէս կրնար քալել յոգնաբեկ անասունը ձիւնախառն մրրիկին դիմաց, երբ կճղակին ցաւը սրտին կը զարնէր: Ցաւագին կը խռնչար հարուածներու տարափին տակ ու կը գալարէր ինքն իր վրայ...

Խալիլ սարսափահար նշմարեց որ դիշերն ու մրրիկը կը ծածկէին այլ եւս ճամբան: Անհնար էր ալ ճակատ տալ հովին դիմաց. Թաթարը սառի բիւրեղներ կը թքնէր իր դէմքին ու Խալիլ կը մնար, աչքերը փակ ու գրեթէ չնչահեղձ... Պաղ սարսուռներ կ'անցնէին իր կռնակէն վար...

Իր երկիւղէն մոլեգնած, ան սկսաւ մտրակը իջեցնել Ջորիին քթին ու մօրթին:

ՓԱՇԱԿ ՍԱՆԱՍԱՐ

(1)

(Շար.)

ԷՔԵՐ ՅԱՅՑԱԼԱՆՔ ՍԱՍՈՒՆԻՔԻՆ, 1914-20

Ինչպէս ըսի, Քիւրտիստանի եւ մա-
նաւանդ Սասունի մէջ ամէն տեսակ
ցեղ գտնւած կրնայ ըլլալ։ Ուրեմն
ինչո՞ւ չենք կրնար ենթադրել, որ
Սասունի մէջ ալ Սասնցիներէն զատ
ուրիշ ցեղեր ալ կան։ Իսկապէս այդ-
պէս է։ Ես ինքս Սասնցի եմ, բայց
Սասունի մէջ ունեցած իմ ճամբոր-
դութեանս ընթացքին տեսայ, որ
Սասնցիներէն զատ ուրիշ ցեղեր ալ
կան։ Ասոնք ալ ունին իրենց լեզուն,
սովորութիւնները, հագուստները եւ
ամէն բան։ Ասոնք ալ ունին իրենց
ազգային երգերը։ Ես ինքս լսած եմ
անոնց երգերը։ Ասոնք ալ ունին իրե-
նց պարերը։ Ասոնք ալ ունին իրենց
ազգային հագուստները։ Ասոնք ալ
ունին իրենց սովորութիւնները։ Ա-
սոնք ալ ունին իրենց ազգային ա-
ղանդները։ Ասոնք ալ ունին իրենց
ազգային ծէսերը։ Ասոնք ալ ունին
իրենց ազգային ամէն բան։ Ասոնք
ալ ունին իրենց ազգային ամէն բան։
Ասոնք ալ ունին իրենց ազգային ա-
մէն բան։ Ասոնք ալ ունին իրենց ա-
զգային ամէն բան

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Պ. Մուշեղով, Պուլկարիոյ վարչապետը, Պերլին հասաւ ապրիլ 19ին, եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով: Նոյն օրն իսկ խօսակցութիւններ ունեցաւ Հիթլէրի եւ միւս նախարարներուն հետ: Կ'ըսուի թէ այցելութեան նպատակը տնտեսական է, ոչ թէ քաղաքական:

Կը յիշուի թէ Պոլիս Թագաւորն ալ վերջերս Պերլին գնաց: Քաղաքական չրջանակներու մէջ մեծ հետաքրքրութիւն կը չարժեն այս այցելութիւնները: Կ'ենթադրուի թէ Պուլկարիան յուսահատած է արեւմտեան պետութիւններէն (Անգլիա եւ Ֆրանսա):

ՊՈՒԽԲԻՆԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրբաթ օր սկսաւ դնդ. Փրէքուիի եւ միւս 12 ամբաստանեալներուն դատավարութիւնը, Պուքրէշի զինուորական տեղանին առջեւ: Ժողովուրդը այնքան գրգռուած էր որ ամբաստանեալները չկրցան փաստաբան դտնել: Բոլոր ամբաստանեալներն ալ միաձայն յայտարարեցին թէ երբեք նպատակ չունէին սպաննելու Կարոլ Թագաւորը, այլ Ծրագիրներ կ'որոճային Տիկին Լուպէսքուի դէմ (Թագաւորին սիրուհին, աքսորի չրջանին):

Դատավարութեան առեն կարգացուեցաւ փաստաթուղթ մը, որ կը յայտնէր թէ զաւադրութեան յոդութենէն յետոյ վարչապետ պիտի ըլլար դնդ. Փրէքուի, իրեն ընկեր առնելով արդի վարչապետը, Թաթարէսքու եւ արտաքին նախարարը, Թիթուլէսքու:

»»»••«««

9000 *ԱԶԱԿՈՂՄԵԱՆ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ* ազատ արձակուեցան Սպանիոյ մէջ, ընդհ. ներումի մը շնորհիւ:

Պ. ՏՈՐԻՕ, Սէն Տընիի համայնավար քաղաքապետը, որ կուսակցութեան կրակոտ անդամներէն մէկն է, հրաժարեցաւ եւ ապարէզ կը կարդայ իր ընկերներուն, որպէսզի հաստատեն իենց մեղադրանքները:

ԳԵՐՄԱՆ ԼՐՏԵՍՈՒՀԻ ՄԸ ձերբակալուեցաւ, ամբաստանուած ըլլալով թէ փորձած է ձեռք անցընել փրանսական «Սիւրբուֆ» սուզանաւուն յատակագիծը:

ԹԷՑ ԱՍԵՂԱՆ

ՓՐ. Կ. ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

29 Ապրիլ, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին
Villa Chanteriveի մէջ, 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-Bains
Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն դաշնակով եւ ջութակով եւ մեներգով՝ տիկ. ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԿԵԱՆ, Օր ՍԻՐԱՐԹԻ ԱՃԷՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՉԻԹՈՒՆԻ եւ օր. ներ ԱԼԻՍ եւ ԱՑՑԱ ՊԱՊՈՆԵԱՆ եւայլն:

Մուտքը 5 ֆրանք Թէյասեղանի համար:

54 թիւ համրակառքը Trinitéէն կը մեկնի անկէն: Շոգեկառք կայ տիւ ն օրէն կը մեկնի 13.47, 14 02ին եւ 14.28ին:

ՅԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՈՒԼՐՏ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՀՕՄԻ ՆԱԽԿԻՆ
ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

6 *ՄԱՅԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ* 2.30ԻՆ
Salle des Ingénieurs CivilsԻ ՄԷՋ
19, rue Blanche. **Métro: Trinité**
Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ հաճելի անակնկալներ:
Orchestre Sandros and his boys
ՄՈՒՏՔ 7.50 *ՖՐԱՆՔ:*

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՏԻԿ. ՓԷՐԹԻ ՏԷՐ ՊՕՂՈՍԵԱՆՑ որ ականատես եղած է 1918ին Բագուի կոիւներուն եւ առ հասարակ ծանօթ է հայկական չարդերուն, կը խօսի վաղը, Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Լիոնի Երրորդ Թաղապետարանի սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ
ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

28 *ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ* 9.30ԻՆ **Salons COLISÉE**Ի *ՄԷՋ*

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Դպրոցասէրի նախկին սանուհիներու կողմէ՝

Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ *ՏԷՐՆ ՈՒ ԾԱՌԱՆ* օպէրէթը

„ԵԼ ՈՒ ԵԼ" հայկական պատկեր նահապետական կեանքէ առնուած ընկերացած երգի ու պարի

ՆԱՒԱՍՏԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ երգախառն

Դպրոցասէրի նորաբաց վարժարանին սաներուն կողմէ
կը նուագէ Մարսիլիոյ հանրածանօթ 12 *հոգինոց* **Arman-Guy** *ճազը*
ՄԵՆԵՐԳՆԵՐ ծանօթ երգչուհիներու կողմէ:
Մուտք՝ 10 *եւ* 5 *ֆրանք:*
Տոմսերը կը ծախուին Դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ անդամներուն քով:

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ կիրակի, Պանեէօ – Քաշանի « Յառաջդիմասիրաց » վարժարանին ի նպաստ ներկայացում – հանդէս, դեկավարութեամբ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի: Կը նուագէ թառիստ Գ. Յովհաննէսեան:

ՅՈՒՆԻՍ 7, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 21ԻՆ
Salle GaveauԻ ՄԷՋ
Գ. Մ. ԱԼԷՔՄԷՇԵԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ եւ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ
Սպենտիարեանի, կոմիտաս վարդապետի, Ֆէր Ղեւոնդեանի
եւ Գ. Մ. Ալէքմէշեանի բոլորովին նոր գործերը:

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած էլեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւն. Դիմել **13** ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի ***13 rue Pierre Curie***, K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

կարող դերձակուհի Տիկին ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, **12 rue Saint Sulpice.** *Փարիզ. Մէթրօ՝* **Odeon.** *կը կարէ ամենավերջին նորաձեւութիւնները ուղարկելով* Manteau, Robe de Soir, Robe de Mariage եւ Robe d'Après midi:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՔ ՓՐԻԶԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ

Կարող դիտցողներու դիւրութեան համար, երբէ կը փոխադրին, կերպասը կը կտրէ իրենց վրայ յարմար գնով: Կ'ընդունի Կիրակի եւ շաբթուայ բոլոր օրերը: Գիշերներն եւս կաթելի է: Կը ղրկենք վերջին նորաձեւութեան թուաձեները օտար երկիրներ քնակող ներուն:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԷԿ
Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ ՅԻՆ ԿԱՎՈՅԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ
45-47, Rue de la Boëtie, Métro: Miromesnil

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ Պ. ՔՐԱՖԹ ՊՈՆԱՐ (Ջուիցերիայէն հրաւիրուած)

կը խօսին՝ **ՏԻԿ. ԱՆԱՅԻՍ, ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ, ԱՐՇԱՒԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնի դեկավարութիւնը եւ երգեհոնի (orgue) բաժինը կը ստանձնէ Փրանսացի յայտնի երաժշտագէտ *ՓՕԼ ՖՈՒՇԷ*, ուսուցիչ փարիզի Պետական երաժշտանոցի:

Կը նուագեն, առանձին եւ իմբովին, օրհորդներ՝ *ՆԻԼԼԻ ԿՕԹԻՒ* (թաւ ջութակ), *ԼՈՒՒԶԻՐԺՈՆ* (ալթօ), *ԿՐԱՆԺՕ* (ջութակ), *ՓՐՕՍՏԻ* (դաշնակ): Պարոնները՝ *ՓԻԷՐ ՊԱԺԻՕ* (թաւ սրինգ.hautbois, օփերայէն) եւ *ԼԻՒՍԻԻՆ ՊՐՒՕՆ* (սրինգ), բոլորն ալ Ա. Ռիցանակով պսակաւորներ փարիզի Պետական երաժշտանոցէն:

Կը նուագեն հայ եկեղեցական եւ աշխարհիկ եղանակներ, եւ Հայաստանի արդի երաժիշտներու գործերէն:

Կ'արտասանէ **ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ** *Յ. Թումանեանի «ՀՕԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ»*

Կ'ԵՐԳԷ *ՀԱՅԿԱՆՈՒՀԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆ*

Կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտները:

Ժախքերու մասնակցութեան համար 5 ֆր. օթեակաները եւ միջնասրահը, 3 ֆր. բ. եւ գ. յարկի պատշգամները:

ԱՋԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ
10ՐԴ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ, ԿԷՍ, ՔԱՌՈՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԿՐՆԱՔ ԳՆԵԼ ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ, 22 ԱՊՐԻԼ, ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ Ժ. 9Ը

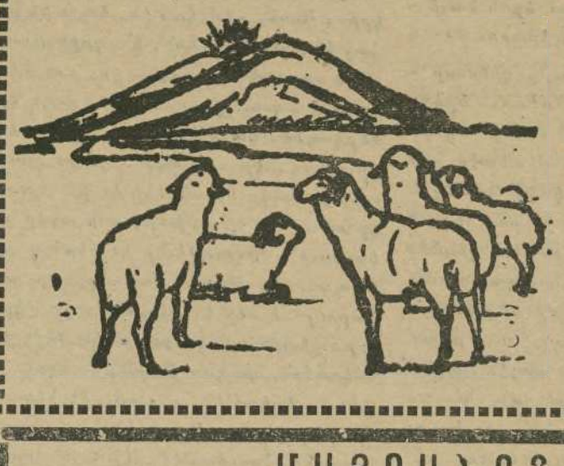
ՈՉ ՈՔԻ ՉԻ ՄԵՐԺՈՒԻՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ, բայց խուճապի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի գնումը չյետաձգել վերջին վայրկեանին:

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ՄՈՒՏՔԻ Է՝ 2, **Avenue RENÉ BOYLESVE**

A. GODOVANNIKOFF

30, Quai, de Passy Paris (16)

Tél. Jasmin: 01-50 **Métro: Passy**

Tricots TERZIAN

Tél.: Central 93-75 **3, rue Poissonnière. Paris (2)**

Nouvelle Série d'Été: Tricots d'enfant et maillot de bains d'anfant
à partir de 4 frs. Gillet et pullover femme, etc. etc.

Լաւ տեսակի ապրանք, խիստ աժան գիներ եւ ուղղաձիգ աշխատելակերպ. ահա՛ այս յատկութիւնները որ կազմեցին **Tricots TERZIAN** *Տան համբաւը:*

Արագ առաքումներ Ֆրանսայի ամէն կողմը:

ՄԱՅՐԱՆՈՑ
Villa ANNETTE
6, rue de d'Atlas, 6
(Buttes Chaumontի պարտէզէն 25 մէթր հեռու)
Tél. NORD: 46-65

Վիրաբուժական գործողութեանց եւ ծննդաբերութեանց ընդարձակ սրահներ՝ արդիական ամէն յարմարութիւններով. լուսաւոր օդասուն, գեղեցիկ անկեակներ:

Կ'ընդունինք Assurance Socialeի *հիւանդներ:*

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ

Մէթրօ՝ Belleville et Simon Bolivar, *Հանրակառք՝ թիւ 5, 26:*
Օթօպուս՝ N. BF. BN.

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺԹ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. Ցիւանդանոցին
33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)
Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ:

Etude de Me **BERNARD WAHL**
(*12* année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare (*Մէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական ինդիրներ, ինչպէս նաեւ փաղոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:
Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

Հայերու ժառանգրական հայրը
Նշանաւոր **ՖԼՕՐԻԱ**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Odéon *եւ* Saint Michel Հեռաձայն Danton: 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օդին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵԻԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻՆ

փնտռեցէ՛ք գայն կարսիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱԳԻ ՀԱՄԱՐ՝
Société "PEUREUX"
48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10
ԼԻՈՆԻ եւ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
D.N.BAHADOURIAN 32 **rue Sévigné. Lyon** Rhône)
ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—
M. M. H. Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit. Nice (A. M.)

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆԶԷՐԵԱՆԻ
ՍՐԴԻԿԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆԸ
97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար: Գրել՝ Jean Abdalianի, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes):

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
L. LECORCHÉ Chir. Den.
Ex. Interne des Hôpitaux de Paris
Chef de Clinique à l'Ecole Dentaire Française
Assistant Ա. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ *chir. dent. D.E.D.F.*
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

Ակռայ կը քաշենք առանց սրսկումի, միայն մէկ վայրկեան քուն՝ Somnyով: Ֆուրոն եւ պրիճ. ատամնաշար՝ շատ թեթեւ քրոմէ՛մեւտոդով, կը վերափոխենք ինն ատամնաշարեր: Երախաներու ատամներու չնկում:
Կ'ընդունի 9 - 12 *եւ* 2 - 7 Հեռախօս Inv. 27-95
28 Avenue d'Orléans
Métro Denfert Rocherau ou Mouton Duvernet

Կ'ՈՒԶՈՒԻՒ

քրէպ տը շին եւ քրէպ ժորժէթի չըմիգիէ կարող անթրբրփրընէօրներ, Ներկայանալ նոյն առաւօտները ժամը 9—11, *Դիմել՝* DARONIAN, 2, rue St Philippe, *Փարիզ:*

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԱԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԲՐԵՏԻՒՆԱԹ
24
ԱՊՐԻԼ
MARDI
24 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année № 2478

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՐԻՒՐ ՅԻՍՈՒՆ ԵՒ ՀԱՋԱՐ ՀԻՆԳ ՀԱՐԻՒՐ

»»»..«««

Երկու պատկերներ՝ մէկուն մէջ։ Մէկը վրդովիչ, միւսը՝ կազդուրիչ։

Ապրիլեան սարսափներու տարեդարձին առթիւ, կիրակի առաւօտ Հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Փարիզի ժամուն մէջ։ Ականատեսներ կը պատմեն թէ բազմութիւնը կը հասնէր 150ի։ Դուրսը մնացողներն ալ հաշուելով՝ ընդ երկու հարիւր։

Ա՛յս է միայն ամբողջ ողբերգութիւնը։

Ո՛չ։ Մէկ միլիոնի հոգեհանգիստը կատարուած է «ի միջի այլոց», Գլեոնդ արք.ը եւ վերջերս մեռած հայրենակից մըն ալ միասին առնելով։

Մխիթարեան իրիկունը, Սալ Կավոյի ամենամեծ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Զ. Ո. Մխիթեան սարքած սգահանդէսը։ Լեցուն էր ամբողջ դահլիճը, միջին սրահէն, օթեակներէն մինչեւ վերնա – յատակները։ Շատեր ալ ոտքի վրայ մնացին նրբանցքներուն մէջ, կամ վերադարձան, իրենց ուզած տեղը չգտնելով։

Յատկանշական պարագայ մը եւս,— եկեղեցին բաց էր բոլորին առջեւ, այսինքն անվճար։ Իսկ Սալ Կավոյի սգահանդէսին համար մուտք էր նշանակուած 3 եւ 5 ֆրանք, տեղին համեմատ։

Եւ երրորդ ուշագրաւ պարագայ մը,— ժամուն բազմութեան մեծագոյն մասը կը կազմէին սովորական բարեպաշտները, եթէ չհաշուենք Զ. Ո. Մխիթեան անդամները, Ֆրանսական բանակի նախկին համաւորներէն ոմանք, Հ. Մ. Ը. Մ.ի արիները եւ կարգ մը քաղաքացիներ, որոնք առաւօն ծաղկեպսակ մը դնելով Անծանօթ Զինուորի դամբարանին վրայ, փութացեր էին եկեղեցի, ծաղկեպսակ մըն ալ հայ անծանօթ զինուորի յիշատակարանին վրայ դնելու համար։

Իսկ Սալ Կավոյի բազմութիւնը կը կազմէր բուն ժողովուրդը։ Զախջախիչ մեծամասնութեամբ երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ։ Աշխատաւոր, արհեստաւոր, միջին դաս։ Եթէ կ'ուզէք՝ «զինուորցուներ», 20էն 45 տարեկան։

Շատ քիչ էին մազերը ճերմկած քաղաքացիները։ Աւելի քիչ՝ այն դրոց – բրոցները որոնց անունները դոց գիտեն բոլորը։

Մէկ խօսքով՝ իրենց բացակայութեամբ կը փայլէին «ազգային եթէւէլիները»։ Մինչեւ իսկ Զօհրապներու, Տիրան Քէլէկեաններու, Սարգիս Սուիններու աբոնդակիցները ու դաւանակիցները։ Ինչպէս եւ «բարձրասրտիման կղեր»ի կամ «Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ» ախոյեանները։

Ըսէ՛ք թէ՝ բացի «Ճառաջ»էն, սգահանդէսի կամ ապրիլեան տարեդարձի մասին տող մը դիր չկար ուրիշ թերթի մէջ։ Ոչ իսկ ժամուն հոգեհանգիստի ազդը ... (ներողութիւն, եթէ աչքէ վրիպած է)։

×

Ուրեմն, եկեղեցին իր պարտականութիւնը կը կատարէ ապրիլեան Արհաւիրքին տարեդարձը վերածելով Մշեցի «զարիսպ»ի մը յուղարկաւորութեան։ Կամ, յիշելով այնքան ողբան Եփրեմ Խուրի Ասորին, Եպիփան Կեսարացին, Բաբել Հայրապետը, Անտոնիոսը, Թէոփիլոսը, Անիկտոսը, Փոտինոսը, Դանիէլ մարզպէնն կամ Սեդրաք – Միսաք – Աբեդնագովը, Անդրէ զօրավարն ու Կալինիկոսը, Ինդոան ու Դոմնան...

Իսկ «ա՞զգ»ը.— Ան ալ «փոքէո» կը խաղայ։ Կամ տունը նստած կը հառաչէ։ Չի՞ բաւեր։

Բայց լա՛ւ է, լա՛ւ է այսպէս։

Թող իւրաքանչիւրն իր հարազատ կերպարանքով երեւայ գոնէ տարին մէկ անգամ։ Եւ թող պատմութիւնը դրէ թէ՝ նոյն իսկ Ապրիլեան Մեռելոցը դարձաւ կռուախնճոյր, աչխարհի պողոտաներուն վրայ։

1915ի ժառանգութիւնը չատոնց գտած է իր տէրը,— բուն ժողովուրդն ու իր երիտասարդութիւնը, մնացեալը ձգելով իր անփառունակ մեկուսացման եւ թմրութեան մէջ։

Ո՛ղջ մնայ ապրիլեան սերունդը — ժառանգութեան յառաջապահ գունդը — իր «չափահաս»ներով, արիներով, ուղեկիցներով ու վկաներով, որոնք տիրաբար կանգնած պատնէշին վրայ, իրենց ափին մէջ ամուր բռնած ազգ. խորհրդանշանը, կը յայտարարեն այստեղ եւ ամէն տեղ։

— Ձեզի՛ ձեր սուրբերն ու վկաները, իրենց յայտմաւուրքով եւ Հոգեհանգիստով։ Մենք ունինք մէկ միլիոն Ջարդուփչուր ոսկորներ, ձեր հազարին դէմ, եւ անոնց աւանդն ու յիշատակը պիտի փոխանցենք սերունդէ սերունդ, եթէ նոյն իսկ երկանաքարի ծանրութիւն ունենան։ Մենք տեսանք արեան դետերն ու արիւնազանգ աղաւնատները, եւ ահաւասիկ հասակ նետած, մեր կանանչ արիւը ի սպաս կը գնենք Հաւուց գործին։ Ո՛չ լաց, ունինք, ոչ ալ նահանջ։ Գօտեպնդուած հաւատքով ու վճռականութեամբ, մենք մեր ձեռքը կ'երթանք հաստատակամ։ Վա՛յ անոր որ մեռելի մը աստղնուէրը չունի իր սրտին մէջ ...

Այս չէ՞ն ապացուցաներ կիրակի օրուան հարիւր յիսունն ու հազար հինգ հարիւրը։ Մէկուն առաւոտեայ ձեւականութիւնը, որ մոխիա կը հոտի, եւ միւսին սաւառնաթեւ խոյանքը, որ միտք ու սիրտ կը նորոգէ, անպատում սարսուռ մը հոսեցնելով ջիղերու եւ աչքերու մէջ, ցնցելով մինչեւ ոսկորները։

Ո՛չ։ եթէ ճակատագրուա՛ծ է որ այս ժողովուրդը մարի իւղն սպառած ճրագի մը պէս, այդ պիտի ըլլայ ոչ թէ մէկ միլիոնի կոտորածով, այլ անոր յիշատակին մոռացումով։

Իսկ մենք փրկուա՛ծ ենք այդ վտանգէն։ Ժառանգութիւնը զտա՛ծ է իր տէրը։

Կը բաւէ որ, ան, տէրը, կարենայ անխախտ մնալ իր հաւատարմութեան մէջ, եւ չեչտակի նայիլ աչխարհին։ Ինչպէս նայեցան անոնք որ գացին ու չեկան։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պ. ՏՈՒՄԷՐԿԻ ՆՈՐ ՁԱՌԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

«Ո՛Վ ՈՐ ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ԿԸ ԳՈՐԾԷ, ԴԱԻԱՃԱՆ Է»

Շաբաթ գիշեր երկրորդ անգամ ըլլալով ձայնասփռակին առջեւ ճառ մը խօսեցաւ Պ. Տումէրկ, իր դաշինքին քաղաքականութեան մասին։ Մինչ առաջին ճառը տեսակ մը յորդորական էր, այս անգամ ազդարարութիւններ ալ կ'երեւային։ Բուն ճառին ամփոփումը տալէ առաջ, ըսենք թէ կառավարութիւնը որոշած է խիստ միջոցներ ձեռք առնել ըմբոստ կամ պարտազանց պաշտօնեաներ – ուն դէմ։ Մէջտեղ հանելով 1848ի օրէնք մը, որ գրեթէ մոռցուած էր, կառավարութիւնը հրահանգեց ընդհ. դատախազին՝ հետապնդում կատարել այն տարրերուն դէմ որոնք, հակառակ դրուած արգելքին, գրգռիչ կոչեր ուղղած էին ուրբաթ օրուան ցոյցին համար։ Այս օրէնքը պատիժ կը սրամադրէ փողոցային ապօրէն համախմբումներու համար։ Այս հետապնդումը մանաւորապէս ուղղուած է համայնավար «իմանիթէ»ի դէմ, որ կը հրաւիրէր պետական պաշտօնեաները՝ անտեսել կառավարութեան արգելք եւ բողոքի ցոյցեր սարքել քաղաքապետարանին առջեւ։ «Իմանիթէ» կոչ մը ուղղած էր նաեւ ընդհ. գործադուլի համար, որ կը համարուի հակօրինական։

Վարչապետը իր ճառին մէջ չեչտեց պետական պաշտօնեաներու ըմբոստութեան ծանրակչիռ հանգամանքը։ Ըսաւ թէ կառավարութեան առաջին պարտականութիւնը պիտի ըլլայ խորտակել պետական պաշտօնեաներու ապօրէն միութիւնը, որ «պետութեան մէջ պետութիւն» կը նշանակէ։ «Որպէսզի արտաքսմանը չարգէ մեզ, անհրաժեշտ է որ Ֆրանսական պետութիւնը յարգուի երկրին մէջ, մանաւանդ անոնց կողմէ որ կը ծառային իրեն։ Անթոյլատրելի է որ հանրութիւնը նեղութեան մատնուի հանրային սպասարկութեանց խափանումով։ Եւրոպական վերակազմութեան հետ անհրաժեշտ է վերահաստատել նաեւ պետութեան հեղինակութիւնը։ Կը թուի թէ պետական պաշտօնեաները չեն ըմբռներ եւրոպական կացութեան տագնապի հանգամանքը։ Ֆրանսա չպիտի աւելի պաշտօնեաներ կը պահէ։ Անհրաժեշտ էր կրճատում մը»։

Պ. Տումէրկ այս առթիւ չնորհակալութիւն յայտնեց նախկին ռազմիկներուն, որոնք յօժարակամ ընծայեցին իրենց աշխատութիւնը, ապահովելու համար եւրոպական վերակազմութիւնը։

Վարչապետը յետոյ տեղեկութիւններ տուաւ յառաջ բերուած արդիւնքներու մասին եւ յայտարարեց թէ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, ապրուստի ազութիւնը մեղմացնելու համար։ Փոապանները խոստացած են աշխատիլ կառավարութեան։ Ցոյս կայ թէ ուրիշ առեւտրական ճիւղեր ալ պիտի հետեւին այս օրինակին։ Վարչապետը այնքան լաւատես է որ, ըսաւ թէ հինգ օրուան ընթացքին 119,000,000 ֆրանքի ոսկի հոսած է Պանք տը Ֆրանսի դանձը, չնորհիւ տիրող վստահութեան։

Այս ճառէն եւ ուրիշ կարգ մը երեւոյթներէ կը հետեւի թէ կառավարութիւնը խստօրէն պիտի գործէ ծայրայեղ տարրերուն, յատկապէս համայնավարներուն դէմ։ Զպիտի արգիլուի անոնց պղտոնական գործունէութիւնը, բայց երբ խօսքէն գործի անցնին, անխնայ պիտի հետապնդուին։ Կը կարծուի թէ աջակողմեան ծայրայեղներուն դէմ ալ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։ Պ. Տումէրկ չեչտեց իր ճառին մէջ.—«Ո՛ւ եւ է Ֆրանսացի որ ազգային մութենէ տարրեր բանի համար կը պայքարի, դաւաճան է Ֆրանսայի»։

**** Պահպանողական եւ չափաւոր թերթերը չերմպաշտ կը գնահատեն վարչապետին ճառը, իսկ ընկերվարականներն ու համայնավարները կը ձաղկեն զայն։ «Իմանիթէ» կրակ կտրած է, մանաւանդ որ դատական հետապնդումներ պիտի կատարուին։ Իսկ «Փոփիւլէր» կ'ըսէ թէ «Տումէրկ վար դրաւ իր դիմակը», պայքար բանալով պետական պաշտօնեաներուն դէմ։*

ԵԼՍՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԱՌԸ

ՈՒԺ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ

Վարչապետէն ճառէն անմիջապէս վերջը, ելմտական նախարարը գեկոյց մը հրատարակեց, պարզելով ձեռք բերուած նպաստաւոր արդիւնքները։ Ըսաւ թէ կառավարութիւնը որոշած է հանրօգուտ շինութեանց ձեռնարկել, երկրին անտեսական վերակազմութեան համար։ Շնորհիւ ելմտացոյցին հաւասարակշռութեան, կարելի պիտի ըլլայ գեղչել տոկոսի սակը։ «Անթոյլատրելի է որ Ֆրանսա հարիւրին վեց տոկոս վճարէ փոխ առնուած դրամարին վրայ, երբ անգլիական կառավարութիւնը կը վճարէ միայն երկու քառորդ տոկոս իշնէ, ապրանքներու գիներն ալ պիտի իյնան։ Կառավարութեան ուրիշ մէկ գործը պիտի ըլլայ բարեփոխել եկամուտի տուրքի դրութիւնը, որպէսզի արտադրութեան ծախքերը պակսին եւ ապրուստը ժողովուրդին աժանայ։ Սահմանափակ թիւով հարկատուներ են որ կը վճարեն եկամուտի տուրքը»։

Իրրեւ բարւոքման ապացոյց, նախարարական գեկոյցը կ'ըսէ թէ Պանք տը Ֆրանսի ոսկիի պահեստը 500 միլիոն Ֆրանք աւելցած է, ապրիլ 14ն ի վեր, Ֆրանսական արժեթուղթերը բարձրացած են 6 — 7 կէտ, ինչ որ կը նշանակէ 20 միլիառ յաւելում արժէքերուն դրամագլուխին վրայ եւն.։ Առեւտրական կեանքն ալ աւելի լաւ է քան անցեալ տարի։ 1934ի առաջին եռամսեայի միջոցին ներածումները արտածումներէն աւելի եղած են միայն 2,142,000,000 ֆրանք, մինչդեռ 1933ի առաջին երեք ամիսներուն բացը, 3,253,000,000 ֆրանք էր։ Բարւոքում կը նշմարուի նաեւ տուրքերու արդիւնքին մէջ։ 1934 մարտին հասոյթները նախատեսուածէն պակաս եղած են միայն 108 միլիոն ֆրանք, իսկ 1933 մարտի արդիւնքէն 55,000,000 ֆրանք։ Նախատեսումներու պակասը հարիւրին 4·6 է այսօր, մինչդեռ հարիւրին 11·2էր յունուարին եւ փետրուարին։

ՄԱՐՍԷԼԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Երէկ ստացանք Մարսիլիոյ Առաջնորդ Գրիգորիս եպիսկ. Պալաքեանի ապրիլ 16 թուակիր մէկ չորքաթերականը, որ կ'ըսէ թէ յուսահատելով հրաժարած է։

Պաշտօնական հրաժարականը ղրկուած է Էջմիածին, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին։

Շրջաթերականը ուրիշ խնդիրներ ալ կը յուզէ որոնց պիտի անդրադառնանք առանձին։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՐԵՏԻ ՓՕՆՍԻԷԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐԸ

Քրէտի Փօնսիէի ապրիլ 15ի վիճակահանութենէն հետեւեալ թիւերը շահեցան.— 1886ի պարտաթուղթերէն 155,471 թիւը 100,000 ֆրանքի, 1903ի 410,084 թիւը 100,000 եւ 1911ի 134,424 թիւը 50,000 ֆրանքի շահեցան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ԻՐԱՐՈՒ ՊԱՏՄԵՑԷՔ...

oooo

Գրած էի թէ՝ Պոսքրնի մէջ կազմուած է «եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւն» մը, որ պատերազմ հուչա – կած է, հետեւեալ մարտակոչով.

— «Մենք, եկեղեցասէր տիկիններս, որ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ կամաւոր եւ ուխտեալ հաւատաւոր զինուորներն ենք, հարկ է որ կատարենք մեր զինուորական պարտականութիւնը այսուհետեւ եւ միշտ։

Ժամը հնչած է, ուրեմն, գիտակցելու այս պարտականութեան, կենալու պատնէշին վրայ եւ ցուցադրելու մեր գիտակցութեան խորութիւնը»։

Ցիշեր էի, նաեւ, գրագիտուհի՛ Զարուհի Գալէմքեարեանի այլապէս ռազմաշունչ ազդարարութիւնը.

— «Եթէ մոռնաք ձեր առեւտութիւնը, անիծեալ ըլլաք։ Այս առեւտութիւնը պարտաւոր ենք փոխանցել մեր զաւակներուն, սերունդէ սերունդ»։

(Հարցը Թուրքի կամ Քիւրտի մասին չէ, այլ... Դաշնակցութեան)։

Այս բոլորը կ'ըլլան փետրուար – մարտին։

Առագաստները իջա՞ծ են ապրիլին, գարնան պայծառութեան եւ ջերմութեան հետ։

Պատասխանը կ'իմանանք Ամերիկայի ռամկավարներու պաշտօնաթերթէն։

— «Այսօր, հայ կինը, պոյքոթի օրհնեալ աւելը ձեռքը՝ իր տունէն դուրս կը չպրտէ անուղղակի խմբակին պատկանողներն ու համակիրնեը։ Հայ տղամարդը նոյն երիցս օրհնեալ զինուած պահակ կեցած է աչալուրջ, հայ եկեղեցիին, հայ զպրոցին եւ բոլոր հայ հաստատութիւններու դռներուն առջեւ, հաստատապէս թոյլ չտալու որ յետ այսու հոնկէ ներս սպրդի դաշնակ կամ դաշնակ համակրութեամբ կասկածելի ոեւէ մէկը, վարդապետի, քահանայի, ուսուցիչի, հոգաբարձուի, դործիչի, նոյնիսկ ժամկոչի դիմակին տակ։ Եւ համոյն հայութիւնն իր օձիքը թօթուելով կը կրկնէ — բարի ա – զատում? » (Պայքար, 4 ապրիլ 1934)։

Ինչպէս կը տեսնէք, «նահատ»ը ամուր է եւ «ճիհատ»ը պիտի շարունակուի մինչեւ որ··· Հիւսիսային Բեւեռ հաշուին «հայորդիք – շանոր – դիք»։

Կատակ չէ· պատնէշին վրայ, փոդոցներու անկիւնը, ժամուն բանկալը եւ տուներու դուռներուն առջեւ դիրք բռնած են ոչ թէ ռամկավարները, որ միշտ կը սիրեն պատին տակէն խալել, այլ «տիկնայք փափկասուիք»։

Թուրքերը հազիւ քանի մը նալիւտ «օնպաշի»ներ ունէին, թշնամին հարուածելու համար։ Իսկ մենք ունինք ամբողջ վաշտ մը «զինուորեալ կանանց», եկեղեցասէր եւ մանաւանդ կղերասէր։

Կարդացէք եւ պատմեցէք իրարու։

ՎԱՐԴԳԷՍ

ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԱՐՔ.Ի ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՎ ԱԼ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ԲԱԶՄՈՒԹԵԱՄԲ

Նիկոմիդիոյ նախկին առաջնորդ Ստեփաննոս արք. Ցովակիմեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ ապրիլ 15ին, մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Մահուընէն մինչեւ թաղման օրը հազարաւորներ այցելած են։ Թէեւ մտադրութիւն կար յուղարկաւորութիւնը կատարելու Պոլսոյ մէջ եւ այս առթիւ դիմում եղած էր կուսակալութեան, բայց վերջին պահուն յարմար դատուեցաւ թաղումը կատարել Սոֆիայի մէջ։

Առտուն անսովոր բազմութիւն մը խռնուած էր եկեղեցիին շուրջը։ Ներս մտնելու արտօնուած էին միայն կիները։

Կէսօրէ վերջ, բակին մէջ սկսաւ արարողութիւնը։ Շրջաններէն եկած էին շատ մը հաւանութիւններ եւ Բիւթանացիներու ինչպէս նաեւ Թաղ· խորհուրդներու ներկայացուցիչներ։ Ներկայ էին նաեւ Ցար Պօրիսի բարեւուղարը, արտաքին եւ կրօնից տեսչութեան ներկայացուցիչը, խաչամատեանը, վարդապետներ, փրօֆէսէօրներ, մտաւորականներ, հայ գաղութին մեծ մասը եւ բազմաթիւ Պուլկարներ։ Կարգապահութեան կը հսկէին ոստիկան զօրքեր, հեծեալ եւ հետիոտն, ինչպէս նաեւ հայ սկաուտները։

Նախ հայերէն դամբանական մը խօսեցաւ գերման պատուելի էմմա՝ եւ դրուատիքը ըրաւ Ստեփաննոս արքեպիսկ.ին։ Ի մէջ այլոց ըսաւ թէ Ծնունդին իրիկ ստացած է նամակ մը զոր կը պահէ որպէս սրբութիւն սրբոց։

Խօսեցան նաեւ երկու ուսուցիչներ, մէկը պուլկարերէն։

Անկէ վերջ, թափօրը նամբայ ինկաւ դէպի գերեզմանատուն։ Ճամբու ընթացքին չորս տեղ Աւետարան կարդացուեցաւ։ Հետզհետէ բազմութիւնը կը ստուարանար։ Մեծ պողոտաներուն վրայ երթեւեկը կանգ առաւ։ Արարողութեան սկիզբէն մինչեւ գերեզմանատուն, աներեւոյթ կը լուսանկարէին եւ շարժական կը թուէին։ Եկեղեցիէն գերեզմանատուն թափօրին անցքը ժամեր տեւեց։ Ամէն մէկ բայլափոխի, հասարակութիւնը անխտիր յարգանքի կը կենար եւ խաչ կը հանէր ուսամարմն տարուող դագաղին առջեւ։

38 ծաղկեպսակներուն մէջ, որոնք բերուած կամ ղրկուած էին պուլկար թէ ազգային պաշտօնական հաստատութեանց կամ միութիւններու կողմէ, ուշագրաւ էին արտաքին նախարարութեան ու Ռուսճուքի թաղ· խորհուրդինը՝ ապակիի մէջ խաչուած Ցիսուսը։

Մահուան առթիւ, պուլկարական մամուլը երկարօրէն գրաղեցաւ։ Նոյնիսկ լայն տեղ տրուեցաւ նաեւ թաղման նկարագրութիւններուն։ Պուլկար փրօֆէսէօր մը, ինչպէս նաեւ պուլկար մամուլի ներկայացուցիչներ անվերջ տեղեկութիւններ կը հաւաքէին ու գրի կ'առնէին։

Ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, շաբաթ մը ամբողջ հանգուցեալին այցելութիւնը այնքան շատ են եղած որ օրական 2000 լէվա մոմի հասոյթ գոյացած է։

Մահուընէ մէկ օր առաջ, էջմիածնէն ստացուած է հեռագիր մը որով կը կինն անգամ ըլլալով Սրբազանը ցմահ առաջնորդ կը նանչցուէր, իսկ Փէրտահանեան եպիսկ· փոխանորդ։ Այսուհանդերձ, խորհուրդները, թեմական թէ Թաղ· խորհուրդ, կը շարունակեն իրենց անոներելի ընթացքէ՝ պարտադրելով որ չյիշուի անոր անունը։ Գուսան վրդ·ը կը ծառանայ եւ կը յիշէ։ Իսկ երբ սարկաւագը կ'ուզէ հետեւիլ վարդապետի օրինակին, յիշելով Ստեփաննոս արքեպիսկոպոսի անունը՝ որպէս Պուլկարիոյ առաջնորդ, զինքը դուրս կը հանեն եկեղեցիէն՝ «եկեղեցին մերն է, անոր անունը չպիտի յիշուի» ըսելով։ Թէեւ մահէն վերջ տէր կանգնեցան եւ ցաւակցութիւններ ընդունեցին։

Սոֆիա Հայոց եկեղեցին, ինչպէս ծանօթ է, պիտի փլցուի։ Հետեւաբար կարելի չէր եկեղեցիի բակը թաղել։ Ռուսճուքէն եկած էր պատուիրակութիւն մը եւ Ռուսճուք թաղելու առաջարկը բերած· բայց յանձնախումբը մերժեց եւ Սրբազանը թաղուեցաւ Սոֆիայի Հայոց գերեզմանատան մատրան մէջ։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ ԹՈՒՐՔԻԱ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՑԻ

Պոլէն կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի Շահը պաշտօնապէս հրաւիրած պիտի ըլլայ Թուրքիա 15ին։ Կ'ըսուի թէ ճամբորդութիւնը պիտի կատարուի ինքնա –

(Ուրիշ շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀՈՒՏՈՂ ԴՈՒՌԸ

(Վերջ)

— Ն՛ էհաթվիր... սատ է՞ տուրը... ա՛խ ջան ախ... Ինչ ասեմ, որ ինձ էլ չհավատաս... Ես ինքս էլ չեմ հավատում, որ դուք կրկին տեսնեք ձեր հարազատ տունը, ձեր ծննդավայրը, ձեր ծոցի ծնունդներին... Ես ինքս էլ չեմ հավատում, որ ես ողջ եմ մնացել

ԼՔԱԾ ՅԱՅՆԱՔԱՂԱՔԸ, 1914-20

Ահեղ կռիւն 80-90 տարիներ առաջ, երբ Մայր Տէրն Ցեղասպանութեան ենթարկուեցաւ Օսմանեան Թուրքիոյ կողմէ, Հայ ժողովուրդը ինքզինքը գտաւ ամբողջական կորուստի եզրին։ Ոչ միայն Ցեղասպանութեան ենթարկուեցաւ Հայ ժողովուրդի մեծ մասը, այլ նաեւ ամբողջ աշխարհին մէջ ցրուեցաւ։

չարժով եւ Թաւրիզ – Տրապիզոն գծով։ Շահը Տրապզոնէն պիտի երթայ Սամսոն, Երքական մարտանաւով մը եւ անկէ Էնկիւրի, Սրվազի չոգեկառքով։

Դիւանագիտական այցելութիւններ եւ նոր մտադրութիւններ

Արտաքին նախարար Պ. Պառթու Վարշաւիա գնաց չաբաթ օր եւ արժանացաւ Ջերմ ընդունելութեան։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս այցելութեան։ Պ. Պառթու մասնաւորապէս լուսաբանու – թիւններ պիտի ստանայ լեհ-ուգերման համաձայնութեան մասին, որ լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ Փարիզի մէջ, եւ պիտի ջանայ մերձեցում հաստատել Լեհաստանի եւ Փոքր Համաձայնութեան միջեւ։ Ցրանսա մինչեւ հիմա Լեհաստանի վրայ կը նայէր իբրեւ կրտսեր քրոջ, բայց Լեհաստան այժմ երիտասարդ եւ ամուրի պետութիւն մը դարձած ըլլալով, կ'ուզէ հաւասարէ հաւասար խօսիլ։

Արտաքին նախարարը յետոյ պիտի երթայ Փրակա, նոյնքան կարեւոր բանակցութիւններ կատարելու համար։

⁂ Վարչապետ Պ. Տումէրկ կիրակի առտու կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան խորհրդականին, Պ. Սուվիչի հետ, որ Փարիզ եկած է դինաթափութեան մասին խորհրդակցելու համար։ Կ'ըսուի թէ Իտալիա թելադրած է որ յետաձգուի դինաթափութեան խորհրդաժողովը, որպէսզի կարենայ Անգլիոյ հետ միջնորդել եւ մերձեցում հաստատել Գերմանիոյ եւ Ցրանսայի միջեւ։ Պ. Տումէրկ՝ բացէ ի բաց յայտնած է Ցրանսայի մտահոգութիւնները՝ Գերմանիոյ վերազինման առթիւ եւ հաւատք չունի մասնաւոր բանակցութեանց վրայ։

Պ. Սուվիչ Լոնտոն գնաց, Պ. Մաքտոնալտն ալ տեսնելու համար։

⁂ Պ. Եչվիչ, Եուկոսլավիոյ արտաքին նախարարը, որ Էնկիւրի գացած էր, իր պաշտօնը լրացուցած ըլլալով դարձաւ Պելկրատ։ Այս առթիւ թերթերը գոհունակութիւն յայտնելով, կ'ըսեն թէ Պ. Եչվիչ եւ Թէվֆիք Րիւշտի երկարօրէն խորհրդակցած են, աւելի ընդլայնելու համար Պալքանեան դաշինքը։

⁂ Պուլկարիոյ վարչապետը Գերլիչէն գնաց Հռոմ, քաղաքական եւ տնտեսական բանակցութիւններ կատարելու համար։ Մերժեց որ եւ է յայտարարութիւն ընել իր տեսակցութեանց մասին, պարզապէս գոհունակութիւն յայտնելով եղած ընդունելութեան համար։

Տղարտ 15 ֆր.ի ապ վար ինկաւ

Ատեն մը քիչ – չատ կայուն վիճակի մէջ մնալէ յետոյ, տղարտը չաբաթ օր 5 ֆրանքէն ալ վար ինկաւ։ Այս անկումը մեծ տպաւորութիւն գործեց սակաբաններու վրայ։ Կը կարծուի թէ անկումը պիտի չարունակուի։

Թրոցքի Թուրքիա պիտի երթայ

Վերջնապէս կը հաստատուի թէ Թրոցքի Նորէն Թուրքիա պիտի երթայ։ Միւս բոլոր երկիրները մերժած են անցագիր տալ։ Թուրքերն ալ չատ տրամադիր չեն ընդունելու, բայց քանի որ Փրինքիփօ պիտի բնակի եւ ապստրէդ չունի գործելու, « բարեկամաբար » համակերպած են։ Մինչեւ վերջին օրը դանազան տաղտուկներ կրեց կարմիր բանակին հիմնադիրը։ Ոչ միայն գործ ունեցաւ դաղտնի ոստիկաններու, Թղթակիցներու եւ բարմաթիւ հետաքրքիրներու հետ, այլեւ.... բարապաններ երեւցան, յետնեալ առնելիք մը գտնէլու համար։ Ամերիկացառաջ 1500 քիլօ ածուխի գին գտնէց (600 ֆրանք)։ Միւս կողմէ ինք ծախու հանեց չատ մը աւելորդ իրեր եւ մասնաւորապէս երեք չուներ։ Այս վերջինները չծախուեցան, չատ սուղ ըլլալով։ Թղթակից մը հարցուց քարտուղարին թէ Թրոցքի դրամի պէ՞տք ունի որ կը ծախէ չուները։— « Ոչ թէ դրամի պէտք ունի, այլ չուներուն պէտք չունի »։

Մարդասպաններ նորեն չգտնուեցան

Հակառակ դաղտնի ոստիկան Պոնիի թափած չանքերուն, տակաւին չդտնուեցան դատաւոր Փէյնսի սպանիչները։ Այն երեք ծանօթ կասկածելիները որ բռնուած էին — Լուսաց, Քարպոնէ — Վանթուբա եւ Սիխրիխօ եւ Տիժօն փոխադրուած, անպարտ արձակուեցան։ Միայն Պառոն Լուսաց Փարիզ փոխադրուելով պիտի դատուի ուրիշ յանցանքի մը համար։

Ուրեմն, երկու ամիս վերջն ալ, տակաւին չէ լուսաբանուած դատաւորին սպանութեան դաղտնիքը։

Դաղտնի ոստիկան Պոնի երեք չաբաթէ ի վեր իր քննութիւնները կը չարունակէ Միջերկրականի ափերը։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ՄԸՆ ԱԼ ՓԱԿՈՒԵՑԱՒ

Ցրանսայի գործակցական միութեանց (քօօփէրաթիվ) դրամատունը, որ երկար տարիէ ի վեր կը հետապնդուէր դանազան անկանոնութեանց պատճառով, իր վճարումները առժամապէս դադրեցուց, ապրիլ 23էն սկսեալ։ Այս առթիւ հրատարակուած ազդը կ'ըսէ թէ դրամատան չարժուն եւ անչարժ հարստութեանց դումարը 500 միլիոնը կ'անցնի, հետեւաբար յաճախորդները պէտք է պահեն իրենց պաղարիւնը։

Իրարանցումը այնքան մեծ էր որ, ուրբաթէն չարաթ ութ մէլիոն ֆրանքի դումար մը քաշուեցաւ դրամատունէն։

ՀՕՌՄԻ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԳԱՐՁԸ

Ապրիլ 21ին մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ Հռոմի հիմնարկութեան տարեդարձը, ամբողջ Իտալիոյ մէջ։ Լոմպարտիոյ գաւառէն 2500 պատերազմի հաշմանդամներ Հռոմ գացած էին, մասնակցելու համար։ Ապրիլ 21ը միեւնոյն ատեն աշխատանքի ազգային տօնն ըլլալով, 60,000 հանդիսատես թոչակի տեսարակներ տրուեցան ծեր կամ անկար բանուորներու (50 միլիոն լիրէ)։ Գաւառներու մէջ այս տեսարակները բաժնեցին նահանգապետները, իսկ Հռոմի մէջ՝ Պ. Մուսոլինի անձամբ յանձնեց հազար տեսարակներ։

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ *վալանի* մասնաճիւղը գաղութին պահանջին գոհացում տալով, բացած է *բժշկ. դարմանատուն* մը որ ունի իր մնայուն բժիշկը, ինչպէս նաեւ այցելու հայ բժիշկ մը ՏՕՔԹ. ՍԵՓԹՃԵԱՆ։

Ամէն շաբաթ առաւօտ ժամը 10էն մինչեւ ժամը 6 կ'ընդունուին հիւանդները, 4 պիս բիւ Պուֆիէ։

Մանրամասնութիւնները տեղեկանալ Կ. Խաչի վարչութենէն։

ՎԱՐՁՈՒ Է

Կահաւորուած սենեակ մը, գին 200 ֆրանք։ Դիմել Պ. Կ. Մուրատեանի 13 բիւ Սոլնիէ, Փարիզ (9), մէքրօ՝ Քատէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻԱՆ

ՅՕԴՔ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ, ԿԷՍ, ՔԱՌՈՐԴ ԵՒ ՄԷԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԿՐՆԱՔ ԳՆԵԼ ԱՅՍՕՐ ԻՍԿ, 24 ԱՊՐԻԼ, ՄԻՆՉԵՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ Ժ. 9Ը

ՈՉ ՈՔԻ ՉԻ ՄԵՐԺՈՒԻՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ, բայց խուճապի տեղի չտալու համար, կը խնդրուի գնումը չյետաձգել վերջին վայրկեանին։

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻ ՄՈՒՏՔՆ Է՝ 2, **Avenue RENÉ BOYLESVE**

A. GODOVANNIKOFF

30, Quai, de Passy Paris (16)

Tél. Jasmin: 01-50 **Métro: Passy**

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԻ ՍՔԹԻԹ

Նախաձեռնութեամբ՝ *Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղի եւ «Մ Ի Փ Ա Ն» Երգչախումբի*

9 *Մայիս Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս*

Horticulture*ի չքեղ սրահին մէջ*

Գեղարուեստական խնամուած յայտագիր. Անուշի շամբարձման վիճակի տեսարանը, ջանգիւլիւմի ճոխ քառեակներով, երգ ու պարերով, մասնակցութեամբ տիկիններ՝ ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ, ԼԻԱԻ (հայկական եւ լեռնական պարեր)։ Կ'երգեն՝ Օր. ՀՌԻՓ. ՓՆԻԱՁԵԱՆ, Պարոններ՝ Գր. ՄԷՀԹԻՐԵԱՆ, ԵՐ. ՈՒՆՁԵԱՆ երգ ու պարերուն կ'ընկերանան Թառիստներ ՌՈՒԲԻՆ եւ ԳԱՐԵԳԻՆ։ Հայկական գեղջկական սիրուած շուրջպարեր ՍԻՓԱՆի չքեղ տարազներով։

կը ներկայացուի քրքջալիր զաւեշտ մը։

*Եւրոպական պարեր «***Poéma***» եւ սիրուած թանկօներու նշանաւոր* **compos. Maria Melfi***ի ութ հոգինոց նուագախումբով, մասնակցութեամբ յայտնի* **bandonéoniste Ernesto Remondini***ի։*

ձոխ եւ ընտիր պիւֆէ մատչելի գիներով։

Մուտք կիներու՝ 7.50 *ֆրանք, իսկ այրերու՝* 10 *ֆրանք։*

Տոմսերը հայկական խմբագրատուները, Հրանտ-Սամուէլի գրատունը, Հ. Կ. Խաչի վարչութեան եւ սիփանի անդամներու մօտ։ Ընդհ. Հասցէ.— Sako Hagopian. 158 rue du Chateau Paris (14). Tél. Ségur 40-96։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

29 Ապրիլ, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Villa Chanterive*ի մէջ,* 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-Bains

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն դաշնակով եւ ջութակով եւ մեներգով՝ Տիկ. ԱՆՆԻՇ ՅԱՐԳԼԿԼԵԱՆ, Օր ՍԻՒԱՐԻԻ ԱՃԷՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՉԻԹՈՒՆԻ եւ Ը.ՆԵՐ ԵԼԼՍ ԵՒ ԼԷՏ ՏԼՏՐՆ. ԵԱՆ ԵՒԱՅԼՆ։

Մուտքը 5 ֆրանք Թէյասեղանի համար։

54 Թիւ հանրակառքը Trinitéէն կը մեկնի ամէն 20 վայրկեանը մէկ։ Շոգեկառք կայ նաեւ Ներէն կը մեկնի 13.47, 14.02ին եւ 14.28ին։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀՐԱՉ ՉԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

«ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԸ»

ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ

Գին *15* ֆրանք, փոստի ծախքով, միայն կանխիկ, Ցրանսա՝ *16* Ֆր.

Արտասահման՝ *17* ֆրանք։

Դիմել.— H. Zartarian, 126, Ave. Simon Bolivar, Paris (19)։

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ կիրակի, Պաճէէօ – Քաշանի « Ցառաջդիմասիրաց » վարժարանին ի նպաստ ներկայացում – հանդէս, դեկավարութեամբ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի։ Կը նուագէ թառիստ Գ. Յովհաննէսեան։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

*LOTERIE NATIONALE**ի*

ՅՕՐԴ ՇԵՐՏԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ

ԱՅՍՕՐ, ԺԱՄԸ 19·50ԻՆ

Salle Trocadero*ի մէջ*

Ցրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օդին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարսիր պիտակով։ Անգամ մը ճաշակեցէք յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ։

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ՑՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 **rue Sévigné. Lyon** Rhône)

ՆԻՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—

M. M. H. Khatchadourian et Danielian *24*, rue Assalit. Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն.-դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie,* K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie* **13**

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար։ Գրել՝ Jean Abdalian*ի,* quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes)։

Վերջին ազդարարութիւն

«Ալիֆ»ի, «Ցառաջ»ի, «Ցուսաբեր»ի եւ «Հայրենիք» ամսագրի

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԹԱՒՐԻԶ, 31 մարտ.— Թաւրիզում եւ շրջաններում գտնուող այն բաժանորդները, որոնք ամիսներ շարունակ կարդացել են յիշեալ թերթերը, տակաւին չեն վճարել բաժնեգիները եւ ձգձգել են, հակառակ իրենց եղած դիմումներին։

Սրանով վերջին անգամ յայտարարում եմ այդ անպարտաճանաչ բաժանորդներին, որ մինչեւ 1934 թիւ մայիս 20ը փակեն իրենց հաշիւները, հակառակ դէպքում ստիպուած կը լինիմ այդպիսիների անունները թերթերում յայտարարելու եւ օրինական միջոցների դիմելու։ Իսկ այն բաժանորդները որոնք իւրաքանչիւր ամսի վերջին իրենց հաշիւները չեն փակի, այդպիսիների թերթը անմիջապէս կը դադարեցուի։

Գործակալ՝ ԽԱՉԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը

Գրատուն ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51, Rue Monsieur - le - Prince, Paris (5e) Métro: Odéon Tél. Danton 88 — 65

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւլլն. ամէն տեսակ գրքեր

Արդիական կազմատուն։ Տպագրական գործեր։

Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով։

ՊԱՐԳԵԻ ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆ

Ամենավերջին պարերը, չատ դիւրուսոյցմէթոտով, իբ մասնաւորապարասրահին մէջ կամ այցելու։ Ֆաժադրուելու համար գրել՝

88, Bld. de Port - Royal, PARIS (5e)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **17, Rue Damesme, PARIS (13e)**

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ՀԱԼԱԾ ՄՕՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼՀՍ *Թարգ. Ժ. Մ.*

Մտաւն խնդաց.

— Կարելի է, պարոն, Սահմանադրական Ակումբն էի առաջ։

— Ուրեմն այնտեղ տեսած ըլլալու եմ...

Մտաւն նեղս մտնելով արտասանեց հիւրին անունը։

Ընդարձակ սենեակ մըն էր, աքանչելի կարասիներով, բայց չունէր այն տաք ու հանգստաւէտ մթնոլորտը որ Անգլիացիի մը տան յատկանիշն է։

Գարա զրաստեղանէն բարձրացաւ ու խնդումներես ողջունեց այցելուն։

— Բոլորովին անսպասելի հաճոյք մը, ըսաւ եւ սրտագին սեղմեց անոր ձեռքը։

Թ. Ֆ. տարիէ մը ի վեր չէր տեսած այս երիտասարդ ու տարօրինակ մարդը, որուն վրայ չատ քիչ փոփոխութիւն նշմարեց։ Աւելի ինքնավստահ ու չնորհալի չէր կրնար ըլլալ ան։ Իր ունեցած յայողութիւնները չփացուցած չէին զինքը, քանի որ իր չարժումները չատ բնական էին։

— Կարծեմ այդքանը կը բաւէ, Միս Հոլընտ, ըսաւ Գարա դառնալով իր մեքենագրին որ կեցած էր զրասեղանին քովը։

— Մեր յոյն բարեկամը լաւ ճաշակ ունի քարտուղարուհիներու ընտրութեան մէջ, մտածեց Թ. Ֆ. որ մէկ ակնթարթի մէջ տեսած էր աղջկան խարտեաշ մազերն ու գեղեցիկ ոտքերը։

Անիկա կիներուն գեղեցկութեամբ դիւրաւ հրապուրուող մարդ չէր։ Համոզուած ամուրի մըն էր, որովհետեւ ժամանակ չունէր ամուսնութեան մասին խորհելու։ Եւ սակայն քարէ չինուած պէտք է ըլլար, չզգալու համար այդ աղջկան թարմութիւնը, գեղեցկութիւնը եւ երիտասարդութիւնը։ Կինոստնակ, վտուանուն բան մը կար անոր վրայ։

— Ո՞րն է ամէնէն արտառոց անունը զոր լսած էք, հարցուց Գարա ենդալով։ Ձեզի հարցնելուս պատճառը այն է որ Միս Հոլընտ ու ես կը խօսէինք նամակի մը մասին զոր մեզի ղրկեր է Մէճի Կումբը անունով մէկը՝ ղրամ ուղելու համար։

Աղջիկը թեթեւ մը ժպտեցաւ ու ա – նոր ժպիտին մէջ Թ. Ֆ. տեսաւ դբաիսը։

— Այէնէն արտառոց անո՞ւնը, կրկնեց Թ. Ֆ.... կարծեմ իմ իմա – ցածներուս մէջ ամէնէն դէշը Պէլին – տա Մէբրին է։

— Այոիկա ծանօթ կը թուի ինծի, ըսաւ Գարա։

Թ. Ֆ. նայեցաւ աղջկան, որ հա – մարձակօրէն իր աչքերը յառած էր դաղտնի ոստիկանին։ Յետոյ աղջիկը ակնարկ մը նետեց Գարային ու դուրս ելաւ։

— Պէտք է ձեզի ներկայացնէի, ըսաւ Գարա. քարտուղարուհիս է, գեղեցիկ է, չէ՞...

— Շատ, դիտել տուաւ Թ. Ֆ.։

— Կը սիրեմ գեղեցիկ բաներով չրջապատուիլ, ըսաւ Գարա որուն գո – հունակ չեշտը հաճելի չթուեցաւ դաղտնի ոստիկանին։

Ծոյնը սեղանին վրայէն վերցուց արծաթէ տուփ մը եւ սիգարէթ հրամցուց իր հիւրին։ Մոխրադոյն հագուստ մը հագած էր եւ հակառակ որ այդ դոյնը չի վայելեր ամէն օտարականի, չատ յարմարած էր Գարայինն։

— Շատ կասկածոտ էք, Պ. Մէբրի՛ – տիթ...

— Կասկածո՞տ, ես...

— Այո, վստահ եմ որ կ'ուզէք տեղեկութիւններ հաւաքել իմ ծառանեբուս մասին. գիտեմ որ չպիտի հան – գստանաք, մինչեւ որ լուր չառնէք խոհարարիս, սպասուհիս, քարտուղարիս անցեալին մասին...

Թ. Ֆ. խնդաց։

— Կատակը մէկ կողմ, քիչ մը ուշիմ այդ թերութիւնը, բայց ձեր տըրնական խնդիրներով երբեք չեմ զբաղած, միայն թէ հետաքրքրուած եմ ձեր կառավարին անցեալով...

— Օ՛հ, պրաունը ըսել կ'ուզէք...

— Այոն մը Սմիթ էր անոր անունը, բայց կարեւորութիւն չունի. իսկական անունը Փօրօփուլօս էր, ըսաւ Թ. Ֆ.։

— Օ՛հ, Փօրօփուլօսը, կրկնեց Գարա լրջութեամբ. քովէս հանեցի եր – կար ժամանակ առաջ...

— Եւ Թոշակ յատկացուցիք, կարծեմ...

Գարա ոստիկանին նայեցաւ րոպէ մը. յետոյ չարունակեց.

— Հին ծառաներուս լաւ կը նայիմ։ Ի՞նչ բանի կը պարտիմ ձեր այցե – լութիւնը...

Թ. Ֆ. սիգարէթ մը վերցուց ու պատասխանեց.

— Որչեցայ թէ կրնայիք ինծի օգտակար ըլլալ, ըսաւ այնպիսի անտարբերութեամբ մը որ կարծես իր գլխաւոր մտահոգութիւնը սիգարէթին էր։

— Ոչ մէկ բան աւելի մեծ ուրա – խութիւն պիտի տար ինծի, ըսաւ Գարա անհամբերութեամբ։ Կը թուի թէ դուք չատ ալ չփոփաքեցաք չարունակել մեր յարաբերութիւնները որոնք հետզհետէ պիտի յանդէին թանկագին բարեկամութեան մը, չատ աւելի թանկագին ինծի համար — Գարա խնդաց — քան թէ ձեզի...

— Շատ ամչկոտ մարդ եմ եւ չատ քաշուող. ընդհանրապէս հաւատք ալ չունիմ իմ հրապոյրներուս մասին՝ ընկերութեան մէջ մտնել, ելլելու համար. հիմա ձեզի եկած եմ որովհետեւ դուք ամէնուն ծանօթ էք... լաւ չիշեցի, որքա՞ն տանիլ որ ունիք այս աղջիկը, հարցուց Թ. Ֆ. յանկարծ։

Գարա ձեղունը նայեցաւ, կարծես նեղչհուելու համար։

— Զարս... ոչ, երեք ամիսէ ի վեր. չատ կարող աղջիկ մըն է. դիւրահաղորդ չէ սովորաբար, աւելի լաւ ու սուտ ատացած է քան իր դիրքը ունեցող չատ մը աղջիկները, օրինակ, չատ ալկհ կը դբէ ու կը խօսի արդի յուներէն լեզուն...

— Դանձ մը, դիտել տուաւ Թ. Ֆ.։

— Իսկապէս. կը բնակի Թիւ 86 Մարլիպօն փողոց. բարեկամ չունի եւ իրերկոյները կ'անցընէ տունէն ներս, չատ պարկեշտ եւ քիչ մըն ալ պաղ ինծի հանդիպ...

Թ. Ֆ. յանկարծ նայեցաւ իր խոստիկին։

— Ի՞նչու այդ բոլորը կը պատմէք ինծի...

— Որպէսզի պարագ տեղը ձգէք, պատասխանեց Ծոյնը սառնօրէն։ Ձեր անյագ հետաքրքրութիւնը որ պաշտօնին մաս կը կազմէ, պիտի ըսպիտի ձեզ, վստահ եմ, անձամբ քննութիւն կատարելու։

(Շար.)

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ կին մը (*37* տարեկան) տնական աշխատանքներու համար, օրավարձով կամ ամսականով։ Դիմել Մխիթարեանի, *6*, rue Blanqui, փարիզ (*13*)։

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.28

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԹՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Արեւելքի երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ԱՊՐԻԼ
MERCREDI
25 Avril
1934

10 ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2479

ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԻՄԱՐ _ ԻՄԱՍՏՈՒԻՆ ԽՕՍՔԵՐ

»»»··«««

Այսօր պիտի կարդաք չրջաբերական մը, Մարսէյլի առաջնորդին ստորագրութեամբ :

Պալաքեան եպիսկ. մի քինի մը սարքած էր 1933 դեկտ. 31ին, հրապարակաւ պատասխանելու համար իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանց : Այս առթիւ, ներկայացուց իր գործունէութեան հաշիւը եւ քիչ մըն ալ դրամ հաւաքեց, թեմական կազմակերպութիւնը վերահաստատելու յանձնառութեամբ :

Ինչպէս կ'երեւայ, առաջնորդը չէ յաջողած գլուխ հանել իր ծրագիրը եւ այժմ չրջաբերականով մը կուտայ իր «վերջնական եւ անդառնալի» հրաժարականը :

Ինչպէս Պալաքեան եպիսկ.ի չատ մը գործերը, այս չրջաբերականն ալ խառնակոյտ մըն է յիմար–իմաստուն միտքերու եւ արտայայտութեանց :

Մարսէյլի առաջնորդը իրար խառնելով իր թեմը, Մ. Նահանգները, Ռումանիան, Պուլկարիան, Քալիֆօրնիան, Ցունաստանը՝ իրենց առաջնորդական խնդիրներով, «800,000է աւելի հայ գաղութցիները», իր բարեկամներն ու թշնամիները, իր կարգին կը հնչեցնէ ահազանգը.— «Արթնցի՛ր, հայ ժողովուրդ, քանի դեռ ուշ չէ» :

Ա՛ւ այժմ յետաձգելով բուն Մարսէյլի խնդիրը, փորձենք հետեւիլ Պալաքեանի յուզած հարցերուն :

Միտքերու եւ լեզուի խառնիճաղանճին մէջ, կը հանդիպինք հետեւեալ խորհրդածութիւններուն.

— «Եւ այսպէս անխնայօրէն(?) ու չարաչար կը հալածուին քոյր առաջնորդ եպիսկոպոսները, Ռումանիայէն մինչեւ Պալիֆօրնիա, Ցունաստանէն մինչեւ Նիւ Եորք» :

Պալաքեան մոռնալով թէ ինք առաջնորդ մըն է, ոչ թէ ազգային փրկիչ, կ'աղաղակէ սրտառուչ ինքնահաւանութեամբ.

— «Փոխանակ շինարար եւ ստեղծագործ աշխատանքներու, կենսունակ ուժերս այսպէս յուսախաչ վատնելու ներքին անվերջ կրճոտ պայքարներու, անմտութիւն է եւ յիմարութիւն, քանի որ կարողութենէս բարձր է թումբ կեղ արտասահմանի 800,000է աւելի հայ գաղութները փրկել իրենց սպառնացող վերահաս եւ անխուսափելի կազմալուծութենէն» :

Եւ կը յանգի չատ իմաստուն եզրակացութեան մը.

— «Արտասահմանի հայ ժողովուրդը կատարեալ հոգեկան հիւանդ մըն է եւ վերահաս բլլալով իր այս հիւանդագին ծալը դրութեան, պէտք է քանիք եւ ճիգ ընէ ինքզինքը փրկելու : Տարբեր փրկութեան նամբայ չեմ տեսներ ես. ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐՈՎ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԱՌԱՎԱՐԵԼՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿՆ ԱՆՑԱԾ Է ԱՁԼ ԵՒՍ, ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԷՆ Ի ՎԵՐ» :

Ուրեմն, Պալաքեան եպիսկ. յուսահատած է ոչ միայն Մարսէյլէն, ուր կը գործէ եօթը տարիէ ի վեր, այլ եւ բոլոր գաղութներէն : «Ոչ մէկ հնվուական պաչտօնի թեկնածու եմ առ այժմ, զի ոչ մէկ գաղութի մէջ խաղաղութիւն կայ եւ բոլոր առաջնորդներն ենթակայ են անլուր անարգանքի, հալածանքի եւ մինչեւ սպանման» :

Պալաքեան եպիսկ. ինքզինքը բժշկի մը տեղ դրած է : Բայց, ինչ օգուտ, «եթէ հիւանդը կը մերժէ բժիշկը եւ կը հալածէ» :

Հորհրդածութեան առատ նիւթեր կան այս հարեւանցի տեսութեանց մէջ : Ե՛ւ յիմարաբանութիւններ՝ և՛ իմաստութիւններ :

Եթէ Պալաքեան եպիսկ. միայն իր կեանքն ու գործը քննութեան ենթարկէր, դիւրաւ պիտի ըմբռնէր իր մատնանշած «հալածանք»ին պատճառները :

Իր յիշած գաղութներուն մէջ, ամէն մէկ առաջնորդ իր առանձին պատմութիւնն ունի : Իմաստակութիւն է մէկը միւսին հետ խառնել, համատարած ողբերգութեան մը տպաւորութիւնը ձգելու համար :

Մարսէյլի առաջնորդը չի՞ գիտեր թէ ինչո՛ւ վարկաբեկուեցաւ ինքը, դուռ բանալով չատ մը պայքարներու, արդար կամ անարդար : Չի՞ գիտեր Նիւ Եորքի պատմութիւնը : Եւ եթէ չատ նարդար է այս պարագան, Մազլումեանի խնդի՞րն ալ չի գիտեր : Տեսակէտ չունի՞ այդ մասին...

Այս ի՛նչ անմեղունակ «զոհեր» դարձան բոլորն ալ, մէկ օրէն միւսը : Անոպայ խմբակի մը կողմէ Սուեփաննոս արք.ի դէմ գործուած գահակութիւնը որ եւ է զաղափարական կապ ունի՞ անյարիչական Մազլումեանի մը դէմ մղուած պայքարին հետ :

Հարցը այն է որ, գաղութներու կազմալուծման մէջ, մաքուր չեն բարձրաստիճան կոչուած կղերին ձեռքերը, մէկն ըլլալով Մարսէյլի առաջնորդն ալ :

Պալաքեան եպիսկ. ճշմարտութեան մէկ մասը կ'ըսէ, բայց միւսը չուզեր խոստովանիլ :

Ան արխարար կը յայտարարէ թէ չատոնց անցած է «հայրապետական կոնդակներով ժողովուրդը կառավարելու ժամանակը», բայց չըսեր մնացեալը,— Շատոնց անցած է, նաեւ, կղերապետութեան չըջանը :

Մենք ի՞նչ պէտք ունէինք առաջնորդներ հալածելու, եթէ ա – նոնք ամփոփուէին իրենց վեղարին տակ, իբրեւ հոգեւոր հովիւներ, փոխանակ իշխանասիրի, պետի ձեւեր առնելու եւ քաղաքականութիւն խաղալու :

Եւ ինչո՞ւ պիտի զրաղէինք վարդապետ – եպիսկոպոսի գայթակղութիւններով, եթէ անոնք նախանձախնդիր ըլլային իրենց դասակարգային բարոյականին :

Եթէ «արտասահմանի հայ ժողովուրդը կատարեալ հոգեկան հիւանդ մըն է», այդ հիւանդութեան զարգացման պատասխանատուներն մէկն ալ «առաջնորդ» կոչուած կղերն է, իր աննախընթաց անկումով, ամուլ յոխորտանքներով ու վատասիրութեամբ, թաց անկումով, ամուլ յոխորտանքներով ու վատասիրութեամբ, թեթեւամտութեամբ կամ նենգամտութեամբ : (Բացառութիւն – ները չենք մոռնար) :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Նախարարական չրջաբերական ապրուստի սղութեան մասին

Գրած էինք թէ կառավարութիւնը միջոցներ կը խորհի, ապրուստը ժանգնելու համար : Առջի օր վարչապետին եւ ներքին նախարարին առաջարկութեամբ չրջաբերական մը ուղղուեցաւ նահանգապետներուն, անոնց աջակցութիւնը խնդրելու համար : Չրջաբերականը կը յանձնարարէ միջոցներ ձեռք առնել, մեծաքանակ գնումի եւ փոքրաքանակ վաճառման դիներուն տարբերութիւնը թեթեւցնելու համար : Այս առաջադրութեամբ, անհրաժեշտ կը համարուի կրճատել ապրանքներու բաշխման ծախքերը եւ խափանել միջնորդներու կամ մանրավաճառներու զեղծումները : Չրջաբերականը կը հրահանգէ կանոնաւորապէս ժողովի հրաւիրել 1921 հոկտեմբերին հաստատուած նահանգային յանձնախումբերը, տեղողական եւ կորովի դիմումներ կատարել վաճառականներուն, զեղծարարներու հանդէպ գործադրել 1791ի, 1924ի եւ 1933ի մասնաւոր օրէնքները, մասնաւորապէս քննել հացի եւ միսի խնդիրները եւ մասական տեղեկագիրներ ղրկել ներքին գործերու նախարարութեան :

Զինաթափութեան խնդիրը ջո՞ւրը կ'իյնայ

Պ. Ֆուլիօ Սուվիչ, Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան խորհրդականը, որ Փարիզէն Լոնտոն գացած էր, Պ. Մաքտոնալտի հետ տեսակցելով, յայտնեց թէ Ֆրանսա բոլորովին հակառակ է ո՛ր եւ է մասնաւոր բանակցութեան եւ կ'ուզէ որ զինաթափութեան խնդիրը կարգադրուի միայն եւ միայն ժընեւի մէջ : Խորհրդականը տեսակցեցաւ նաեւ Անգլիոյ արտաքին նախարարին եւ ուրիշ իրաւասու անձերու հետ : Լոնտոնի մէջ ալ այն համոզումը կը տիրէ թէ զինաթափութեան սկզբնական ծրագիրը ջուրը ինկած է, եւ կը մնայ անկարելին փորձել, որպէսզի նոր զինարշաւ մը չսկսի, ինչպէս եղաւ 1904ին եւ 1914ին, յանգելով համաշխարհային պատերազմին : Ուրեմն, ոչ թէ սպառազինութեանց կրճատում է որ պիտի կատարուի, այլ սահմանափակում, եթէ համաձայնութիւն գոյանայ :

Ֆրանսա եւ Լհհաստան կ'ամրապնդեն իրենց բարեկամութիւնը

Պ. Պարթու, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը փայլուն ընդունելութիւն գտաւ Վարչաւայի մէջ : Նախարարը սիրալիր խօսակցութիւններ ունեցաւ Լհհաստանի վարիչներուն հետ : Թերթերը կը գրեն թէ տպաւորութիւնը չատ լաւ է եւ թէ Ֆրանքֆուրեան գինակցութիւնը աւելի պիտի ամրապնդուի այսուհետեւ : Երեք լհհ զօրավարներ եւ 11 բարձրաստիճան սպաներ Պաուոյ Լեգէնդի չքնաղը ստացան, այս այցելութեան առթիւ :

Մուսոլինի միչտ անհրաժեշտ կը գտնէ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկեան թերթի մը թղթակիցը վերջերս տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ.Մուսոլինիի հետ : Իտալիոյ վարչապետը նորէն չեչտեց թէ անհրաժեշտ է վերաքննել պատերազմական դաշնագիրները : Հաւատիկ իր խօսքերուն ամփոփումը.—

« Ես լաւատես չեմ : Բայց անմիջական պատերազմի վտանգ մը չեմ տեսներ : Կը սխալին անոնք որ կը պնդեն թէ ներկայիս 1914ին կացութիւնը կը տիրէ : Անտարակոյս, սպառնալիքներ կը զգացուին, եւ բազմաթիւ երկիրներ են – թարկուած են տնտեսական անհանդուրժելի դժուարութեանց : Բայց պատերազմելու ցանկութիւն գոյութիւն չունի : Եւրոպական ցամաքամասին վրայ, ոչ ոք պատերազմ կ'ուզէ : Տասնամեայ խաղաղութիւն մը ապահովեցէք եւ ներկայ ծգտումը գրեթէ ամբողջովին պիտի փարատի :

Բայց խաղաղութիւնը չէ եւ չի կրնար յաւիտենական ըլլալ, ինչպէս չեն հաշտութեան դաշնագիրները : Իտալիոյ մէջ նոր կարգ մը կը հաստատենք եւ չենք ուզեր խանգարուիլ մեր կազմակերպութեան մէջ :

« Պատերազմէն խուսափած չենք ըլլար, եթէ խուսափինք ճակատէն դիտելու իրերը : Բոլորը գիտեն թէ ներկայ պարագաներու մէջ ո եւ է ազգ չպիտի գինաթափուի, եւ թէ Գերմանիա պիտի վերազինուի, եթէ միւս ազգերը չգինաթոփուին : Մէկ խօսքով, բոլորը կատարելապէս գիտեն թէ վերսայլի մէջ գծուած Եւրոպայի դաշնագիրը պէտք է վերաքննուի, ասիկա տեղի ունենայ պատերազմով թէ ուրիշ միջոցով մը : Ինչո՞ւ չէ,— «ուրիշ միջոցով մը» : Ինչո՞ւ այս վերաքննութեան չձեռնարկել ոչ թէ մէկ անգամէն, այլ բաղաձական ու տնտեսական փոխարինութեանց աստիճանական դրութեամբ մը :

« Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Զինաթափութեան խորհրդաժողովը շատ մեծ յաւակնութիւններ ունին, եւ լայն սահմաններ կ'ընդգրկեն : Մենք պէտք է իրականութեան հետ բալենք, ապա թէ ոչ իրականութիւնն է որ պիտի յաղթէ մեզի : Եւրոպա դժուարաւ կրնայ միանալ : Ազգերու Դաշնակցութիւններ չեն կրնար ըլլալ, մինչեւ որ դրացնութեան լաւ յարաբերութիւններ չհաստատուին ազգերու միջեւ : Նախ խորտակենք ամէնէն մօտիկ պատնարները, տնտեսական գօտիներու ընդարձակման ձեռնարկներով :

Այս տեսակէտով, Հռոմի համաձայնութիւնները կը կազմեն առաջին քայլը դէպի Դանուբեան աւազանին վերականգնումը : Եւ խաղաղեցման այս գործը պէտք է աստիճանաբար առաջ տարուի Զորսերու ուխտի հիման վրայ » :

«Վա՜ւ կ'ըլլայ եթէ Թուրքիոյ տան խմբենտուրան»

Առանձայի « Թիւրք Սէօզիւ » թերթը լուր մը հրատարակած էր որուն համաձայն իբր թէ Ֆրանսա Իսքէնտէրունի գաւառակը Թուրքիոյ պիտի վերադարձնէ : Ցնչեալ թերթը կը գրէր թէ Սուրիոյ մարզպանն ալ լրագրողներու հաստատած է այս լուրը :

Այս առթիւ, « Ճիւմհուրիէթ » կը գրէ թէ կարելի չէ եղած քննել այս լուրին որ աստիճան հիմնաւոր ըլլալը, եւ սակայն, « Ֆրանսա լաւ բան մը ըրած եւ արդարութիւն մը գործած կ'ըլլայ, եթէ այս մեծ մասով Թուրք բնակչութեամբ հողամասը մեղի վերադարձնէ : Ֆրանսա որ տարիներով Ալճզր – Լօրէնի կարօտը քաշած է, ամէն ազգերէն աւելի կրնայ գնահատել Թուրքերը իրենց մայր հայրենիքին արժանացնելու պէտքը» :

ԸՆԿԵՐ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԱԹՈՒԱԾԱՀԱՐ

»»»··«««

Մօրին ցաւով կ'արձանագրենք նոր հարուած մը, որ չատ կը նմանի ընկեր Ա. Ահարոնեանի պատահած դժբախտութեան :

Երէկ Մարսէյլէն առացանք հետեւեալ հեռագիրը, Բժ. Հ. Օհանջանեանի առորագրութեամբ.—

ՄԱՐՍԷՅԼ, 23 ապրիլ.— Վարանդեան ուղեղային արիւնահոսութիւն ունեցաւ : Ձախ կողմը ամբողջովին անդամալուծուած է : Գիտակցութիւնը եւ խօսելու կարողութիւնը կը պահէ : Վիճակը անստոյգ է մինչեւ տասը օր :

Ընկեր Վարանդեան արդէն վատառողջ, վերջերս նոր յուզումներու են – թարկուած էր եւ քանի մը անգամ անկողին ինկաւ : Բժիշկները չատոնց պատուիրած էին զգուչանալ մտային յոգնութենէ եւ յուզումներէ :

Սպասելով նոր մանրամասնութեանց, արագ ապաքինում կը մաղթենք մեր վաստակաւոր ընկերոջ, նոյնը կրկնելով ընկեր Ահարոնեանի համար որուն վիճակն ալ անորոշ է տակաւին :

⁂ *Վերջին պահուն հետեւեալ երկտողը ստացանք Մարսէյլէն, դարձեալ ապրիլ 23 թուականով.— Երէկ գիչեր ժամը 9ին, ընկեր Մ. Վարանդեան կաթուած ունեցաւ, երբ ճաշի նստած էր բարեկամներու հետ : Անդամալուծ – ուած են ձախ ձեռքն ու ոտքը : Անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են : Այսօր խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ յայտնի մասնագէտներու կողմէ :*

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

»»»··«««

ԴԻՊԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱ

Ներքին կացութիւնը նորէն ծանրացած է Ցունաստանի մէջ, իբրեւ հետեւանք վէնիզելոսի մղած պայքարին : Անցեալ չաբթու գաղտնի խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան վարչապետին եւ պատերազմական նախարարին մէջ : Վարչապետը կ'ուզէ որ նոր ընտրութիւններ կատարուին, որովհետեւ ընդդիմադիրները մեծամասնութիւն կը կազմեն ներկայ մէջ :

Վարչապետին տեսակէտին համաձայն չէ զինուորական երրորդութիւնը, Գոնտիլիս – Մեթաքսաս – Համիքիրիաքոս, որ կ'առաջարկէ հետեւեալ տեսակէտը.

1.— Պալքանեան դաշինքին պատճառաւ ընտրութիւն պէտք չէ կատարել, որովհետեւ Ցունաստանի համար անմիջական վտանգ կը սպառնայ տակէ :

2.— Ներընտրութիւնը պատճառ պիտի ըլլայ ներքին խառնակութիւններու եւ կուսակցական կիրքերու չղթայազերծումին :

3.— Երկու գլխաւոր կուսակցութիւններուն ուժերուն հաւասարութեան եւ անոնց մոլեռանդութեան պատճառաւ, դժուար թէ կացութիւնը փոխուի նոր ընտրութիւններով : Հետեւաբար անհրաժեշտ է անմիջապէս լուծել Մերկուրյոն, որպէսզի դադրի անոր կուսակցական ընդդիմութիւնը, անպայման ժամանակով յետաձգել խորհրդարանական աշխատանքները, անկարգապահութիւններուն վերջ տալ եւ բանակին սպառազինութիւնը լրացնել :

Երրորդութիւնը յայտարարած է թէ նոր կացութեան ամբողջ պատասխանատուութիւնը կը ստանձնէ :

Պ. Մաքտոնալտ դիտել կուտայ թէ իբր արտաքին նախարար համաձայն չէ պիտի ըլլայ որ պալքանեան դաշինքին չուրջ նոր վիճաբանութիւն տեղի ունենայ Երեսփ. Ժողովին մէջ, եւ աւելցուցած է թէ կառավարութիւնը կրնայ դինք հրաժարած նկատել :

Վարչապետ Պ. Ցալտարիս համակարծիք է արտաքին նախարարին, միանգամայն պնդելով որ նոր կացութիւնը պարզուի խորհրդարանական ճամբով : Այսինքն, Երեսփ. Ժողովին մէջ, արտաքին նախարարին հրաժարականին յայտարարութենէն յետոյ, ամբողջ կառավարութիւնը հրաժարական կուտայ եւ անմիջապէս յետոյ, նոր դահլիճին կազմութիւնը կը յանձնուի Պ. Գոնտիլիսին, որ իր գործակիցներով, պիտի ստեղծէ նոր կացութիւնը :

Կառավարութիւնը արտահարդ միջոցներ ձեռք առած է, կասկածելով նոր դաւադրութիւններէ :

⁂ *Վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը աւելի ծանրացած է : Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը պիտի պահանջէ որ Վէնիզելոս դադրեցնէ իր պայքարը՝ Պալքանեան ուխտին դէմ, հակառակ պարագային ինք եւ ուրիշ 30 դէմքեր պիտի վտարուին Ցունաստանէն :*

Նաւարկութիւն Վանայ լիճին վրայ

»»»··«««

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Վանայ լիճին նաւարկութեան համար վարչութիւն մը կազմուած է որուն պաչտօնն է նաեւ հաստատել անուանութեան եւ անդորրութեան ու երկրին պաչտպանութեան տեսակէտով անհրաժեշտ նոր նաւահանգիստներ : Առանց միջեւ չարժանաւոր պիտի բանին :

Ամէն պատ, վարչութիւնը զարկ պիտի տայ ձկնորսութեան, եւ ծովեզերքի հողերով կզմինարի եւ ապիսի պատրաստութեան : Պիտի հատցնէ նաեւ որմնադիր, ծեփիչ, աստղաձգործ եւն. :

Վարչութեան կեդրոնը Ախլիս պիտի հաստատուի եւ պիտի ունենայ նաւարկութեան, նաւարանի, հաչուակարութեան եւ այլ ճիւղեր : Ի հարկին կրնայ ապզ. դրամատուներու գործակցութեամբ ձեռնարկներ ընել : Վերջերս վան այցելեց արեւելեան նահանգներու մարզպանը, Հիլմի պէյ :

Տասը թուրք բոլշեւիկներ ձերբակալուեցան Պոլսոյ մէջ

Պոլսոյ ոստիկանութիւնը բջիջ մը երեւան հանեց Պոլսոյ մէջ : Բոլոր անդամները ձերբակալուեցան : Վարիչն է՝ Տօքթ. Շէֆիք Հիւսնի, եղբայրը, Ֆոյրը, Տօքթ. Հիմմէթ եւ եղբայրը : Միւսները 18–20 տարեկան երիտասարդներ են : Խուզարկութեանց միջոցին երեւան հանուեցան «Գրզըլ Խաչապուլ» թերթը, մայիս 1ի յայտարարութիւններ, շրջաբերականներ, ժողովի տեղեկագրութիւններ եւայլն :

Զսիսի կրևան հաստատուիլ Սուրիոյ մէջ

Սուրիոյ մարզպանութիւնը հետեւեալ զեկոյցը հրատարակած է.—

Լիբանանեան եւ սուրիական կառավարութիւնները երկու ժողովուրդներու

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅԱՎԱՌԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

«««•···»»»

Մորքը ի տես նիհար, դեղնած ու հիւանդ որդւոյն՝ սկսաւ լալ ու ողբալ. — Ո՞ւր էիր, որդեակ, որ այսպէս նիհարացեր ես. ո՞ւր էիր, որ ոչ ուտես ես եւ ոչ խմես. ո՞ւր էիր, որ ոչ ես ուզում ինձ տեսնել

Ա. Ահարոնեանի հիւանդութեան առթիւ

■■■

ԹԱՒՐԻԶ, (Ցպ.)·— «Ցաւով սիրտի մէջ ցաւով կարդացինք մեր ազգի մեծ սիրելի ընկերոջ, հայկ· տաւտապանքի երգիչ, Ա. Ահարոնեանի ծանր ախտը բուժելիքը:

Շրջանիս բոլոր ընկերների կողմից պարտք կը զգանք յայտնել մեր խոր ցաւը այդ առթիւ, մաղթելով որ ան այս երկրորդ հարուածին եւս դիմադրէ, որով ապրի դեռ երկար տեսնելու բոլորիս երազը՝ անկախ եւ ազատ հայրենիքը:

Լիայոյս ենք որ, ընկերը խմբագիրը, արագօրէն կը առանձնէ լինելու մեր արտայայտիչը:

Նիւմատար Մարմինը ստացած է հետեւեալ նամակը·—

ՊԼԻՐՈՒԹ·— Հայ ճեմարանի ուսանողութիւնս կուգանք, որպէս ազնիւ յարգանքի տուրք մը, 340 ֆր·ի չափազանց համեստ օժանդակու – թեամբ մեր սրտարուխ ցաւակցու – թիւնը յայտնելու մեզի այնքան սի – րելի ու «Մեծ Հայուն» այս դառնա – ղէտ պատահարին առթիւ:

Ու, առ այդ, պիտի խնդրէինք որ մեր այս հարազատ զգացումը արտա – յայտող արձագանգը ըլլայիք Տիկին Ահարոնեանի մօտ:

Մեր բոլոր հոգիով կը փափաքինք ու կը մաղթենք չուտափոյթ ապաքի. նում մը մեր տառապանքներու երգ – չին որուն հոգու հրդեհին ենք կա – րօտ:

Հայ ճեմարանի Ուսանողութիւն

** Աքէնքին Զօր· Թորգոմ եւս երէ – կար նամակով մը արագ ապաքինում կը մաղթէ եւ իր մեծարանքը կը յայտնէ, «յանուն հայկական ճակատի ռազմիկներուն եւ Փոքր Ասիոյ վերջին հայ ռազմիկներուն, անոր որ իր ճա – կատը համբուրած էր տասը տարի առաջ, Թիֆլիսի մէջ, երբ կարին կ'երթար բերդաքաղաքին հրամանա – տարութիւնը ստանձնելու»:

Նաեւ դժուար է ծունկի բերել Թուր – քը, որ երէկ մեր ժողովուրդը խա – չեց: Անհատականէ չէ, որ այս չսուած խօսքերը (որ սակայն ու – րիշներ բարձրաձայն կ'արտասանեն), պատճառ են դարձած «Սիոն»ի սը – խալ դատումներին եւ հաւատքի տկա – րացման·— Գուցէ դժուար է, շատ դժուար իրականացումը մեր պահան – ջին, բայց երբեք անհնարին: Եւ այդ դժուարութիւնները հաշուի առնելով է հարկաւ, որ մենք հեռու ենք եւ հե – ռու պիտի մնանք արկածախնդրութե – նէ եւ անժամանակ քայլերէ: Մենք այսօր ի զօրու չենք պարտադրելու ե – ազդոյնը մեր թշնամի Մոսկուային եւ Անգարային, ինչպէս որ ի զօրու չեն «Սիոն»ի խաչն ու խաչվառը պար – տադիր դառնալու իր մրցակից ուրիշ կրօնքների: Բայց ինչպէս խաչն ու խաչվառը պարտադիր են մի եկեղե – ցականի համար, այնպէս էլ Եռագոյ – նը պարտադիր պէտք է լինի ամէն մի Հայի, լինի նա ուղղափառ թէ հերե – տիկոս, միայն թէ իրեն Հայ ու Հայի սերունդ զգայ: Այս է ահա մեր մտա – ծումը Եռագոյնի մասին:

Ռ·

ԿԷ ՅՈՒՇՈՒՄ ԻՐԵՆՔ ընթերցողներէ եւ բոլոր բաժանորդներէ իրենց գրասիրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մեկնաբանով:

Ի՞նչ կ'ըսէ Մարսէյլի առաջնորդը

»»»·«««

ՄԱՐՏ·— Երէկ հաղորդած էինք Մարսէյլի առաջնորդ Գրիգորիս եպիսկ· Պալաքեանի հրաժարումը: Այս առթիւ հրատարակուած չրջաբերականէն կը քաղենք հետեւեալ յատկանշական կէտերը·—

·— «Տեսնելով որ ներշղ 2 տարիէ ի վեր անհնար եղաւ ոչ Ազգ· Երեսփ· ժողով կազմել եւ ոչ ալ օրինաւոր ազգ· կեդր· վարչութիւն, այդ իսկ պատճառով Առաջնորդարանի նիւթական եւ բարոյական պատասխանատուութիւնը ծանրացաւ միայն իմ վրայ:

Այնուամենայնիւ 2 տարիէ ի վեր, տարի նիւթական եւ բարոյական ամէն զոհողութիւն, համբերեցի եւ տոկացի ամէն դժուարութեանց, միշտ յոյս տածելով որ վերջապէս մի բախտաւոր օրանպայման վերջ կը տրուի այս անկերպարան դժբախտ կացութեան:

Բայց ամիսներն ու տարիները եկան ու անցան, եւ հակառակ ամէն ջանքերուս, անհնար եղաւ Առաջնորդարանը իր օրինաւոր ժողովներով վերակազմել եւ պատասխանատուութեանս ծանրութիւնը թեթեւցնել:

Արդ, ներկայ ընդհանուր անտարբերութեան մէջ, այլեւս խորապէս համոզուեցայ որ, պաշտօնավարութեանս շարունակութիւնը ոչ օգտակար է, ոչ բաղձալի եւ ոչ ալ հնարաւոր, հետեւապէս ճարահատ կուտամ իմ վերջնական եւ անդառնալի հրաժարականս, Մարսէյլի թեմին առաջնորդութենէն:

Բայց որովհետեւ չկայ պատասխանատու անձ մը, որուն կարենամ փո – խանցնել Ազգ· Առաջնորդարանը իւր ամբողջութեամբ, հետեւապէս ստիպուած պիտի սպասեմ դեռ եւս 45 օր, այն է մինչեւ 1 յունիս 1934:

Եթէ մինչեւ այս բախտորոշ օրը, Մարսէյլի 30,000նոց հսկայ հայ գաղութը կրկին չսթափի իր ճունէն եւ շարունակէ իր կործանարար անտարբերու – թիւնը, այն ատեն ի հարկէ ստիպեալ Ազգ· Առաջնորդարանի հսկողութիւնը առժամապէս պիտի յանձնեմ Արժ· Բահանայ հայրերէն յարմարագոյնին եւ մեկնիմ անդարձ:

Որովհետեւ արտասահմանի հայ ընդհանուր գաղութներու ներկայ եղ – բայրասպան եւ կուսակցական կրքոտ ու արիւնոտ պայքարներուն մէջ անհնար է որ եւ է օգտակար գործունէութիւն ունենալ, որչափ ալ առ այս բարեյօժա – րութիւն եւ անձնազոհութիւն չպակսի ինձ: Այս իսկ շարժառիթներով, ոչ մէկ հովուական պաշտօնի թեկնածու եմ առ այժմ, զի ոչ մէկ գաղութի մէջ խա – ղաղութիւն կայ եւ բոլոր առաջնորդները ենթակայ են անդուր անարգանքի, հալածանքի եւ մինչեւ սպանման:

··· Փոխանակ շինարար եւ ստեղծագործ աշխատանքներու, կենսունակ ուժերս այսպէս յոռմպէտս վատնել ներքին անվերջ կրքոտ պայքարներու անմտութիւն է եւ յիմարութիւն, բանի որ կարողութենէս բարձր է թումբ կե – նալ եւ արտասահմանի 800,000է աւելի հայ գաղթօջախները փրկել իրենց սպառնա – ցող վերահաս եւ անխուսափելի կազմալուծութենէն:

Երէ հիւանդը կը մերժէ բժիշկը եւ կը հալածէ, որեւիցէ բժիշկ անզօր է այսպիսի հիւանդ մը փրկելու, որքան ալ մեծ հմտութիւն եւ բարի ջօժարու – թիւն ունենայ:Արտասահմանի հայ ժողովուրդը կատարեալ հոգեկան հիւանդ մըն է ե վերահաս ըլլալով իր այս հիւանդագին ծանր կացութեան, պէտք է ջանք ու ճիգ ընէ ինքզինքի փրկելու: Տարբեր փրկութեան ճամբայ չեմ տեսներ ես, որովհետեւ հայրապետական կոնդակներով ժողովուրդը կառավարելու ժամանակն անցած է այլ եւս, համաշխարհային պատերազմէն ի վեր:

Արտասահմանի հայ գաղութներու ներկայ դժոխային վիճակի մասին պէտք տեսանք ընդհանուր ակնարկ ձգել, անոր համար որպէսզի համոզենք ա – մենասկեպտիկներն իսկ, թէ անկեղծ եմ իմ այս անդառնալի հրաժարականին մէջ եւ ուղղամտութեանս ու անկեղծութեանս դէմ կը սեպեմ այսպիսի տագ – նապալի պայմաններու մէջ հրաժարական խաղալ: Արտասահմանի հայ գա – դութներու բարեկեցեան արդի կեանքին անցողակի եւ հակիրճ ակնարկ մը ձգելու համար ամէնքին, թէ հրաժարականիս ծնունդ տուող շարժառիթները շատ զօրաւոր հիմեր ունին, ոչ միայն Մար – սէյլի այլ եւ ընդհանուր արդի հայ կեանքին մէջ:

Հետեւապէս ոչ ոք թող փորձուի, զուր ջանք ու աշխատանք թափելու,հրաժարականս մերժել տալու համար ժամավաճառ ըլլալու, որովհետեւ եօթ տարիէ ի վեր,հակառակ շարունակական անդուր թշնամութեանց եւ անարգանքներու, երբեք ոչ մէկ օր փորձուեցայ հրաժարական խաղալու: Հետեւապէս ըմբռնելու է թէ որքան խոր են հրաժարականիս դրդապատճառները, ինձ նման իր ամբողջ կեանքին մէջ յուսահատիլ ու վհատիլ չդիտցող հոգեւորականի մը մէջ, երբ այլ եւս օգտակար չի գտներ իր ներկայութիւնը Մարսէյլի մէջ»:

Շրջաբերականը կը վերջանայ չնորհակալութիւն յայտնելով բարեկամներուն եւ ներո՛ւմ չնորհելով թշնամիներուն:

ՊՈՒՔՐԷՇԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏԱԼՆԵՐԸ

Պուքրէշի զինուորական առեանը մէկուկէս ժամ խորհրդակցելէ յետոյ, գնդ· Փրէքուլէսկու եւ իր զինուոր ընկերները դատապարտեց տասը տարի բան – տարկութեան եւ աստիճանազրկութեան: Քաղաքային ամբաստանեալներն ալ դատապարտուեցան տասնական տարի բանտարկութեան եւ հազարական տալար տուգանքի: Ութ սպաները եւ հինգ քաղաքացիները մինչեւ վերջը ուրացան թէ կ'ուզէին սպաննել Թագաւորը:Միայն գնդապետը խոստովանեցաւ թէ դաւ մը սարքած էր Տիկին Լուփէսքուի դէմ (Թագաւորին տարփուհին):

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՀԱԼԵՑԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

oooo9

Գրած էինք թէ Պոլսոյ Խանաֆ դրամատունը հալեցուցած է իր ստացած գումարները: Թուրմ մամուլը հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդէ այս մասին, ամբողջ գործը նմանցնելով Սթավիցքիի գայթակղութեանց·—

Թուրք թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէն էնաֆ դրամատան գումարներու փճացման մասին·—

Կէս միլիոն ոսկի յանգող դրամագլուխէն հալուած 5–6000 ոսկի մը – նացած է: Դրամատունը հիմնուեցաւ 1925ին, քաղաքապետ Տոքթ· Լմֆին պէյի օրով:

Դրամատան տնօրէն Ֆայիք պէյ չի դոհանար արհեստաւորներու օգնելով, այլ բազմաթիւ առեւտրական գործերու կը ձեռնարկէ: Նախ 28,000 ոսկիով կը մասնակցի կաթի ընկերու – թեան գործին: Քաղաքապետութիւնն ալ դրամատան միջոցաւ 32,000 ոսկի կը յատկացնէ կաթի գործին: Թէ դրամատան եւ թէ քաղաքապետութեան տուած դումարները կը կորսուին, ո – լովհետեւ կարելի չըլլար ընկերութեան դնել մէկը որ պարտաւոր ըլլայ զանոնք հատուցանել:

Միւս կողմէ, գերմանացի Ռիխարտ վօլֆ 90,000 ոսկի կը ստանայ, դրամագլուխնաներ բերել տալու համար: Եւ իբրեւ երաշխաւորութիւն կուտայ միայն պարզ մուրհակ մը, 15 դրչ·նոց դրոշմաթուղթով մը: Վօլֆ Պոլսոյ մէջ կը ծախսէ դրամին մէկ մասը, յետոյ Գերմանիա կը փախի:

Ասոնցմէ զատ, Խանաֆ դրամատունը սաւառնակի վիճակահանութեան տոմսեր ծախելու կ'ելլէ եւ այս պատճառով 80,000 ոսկի պարտական կը մնայ սաւառնակի միութեան: Դրա – մատունը կ'առարկէ թէ ինքն ալ 69000 ոսկի առնելիք ունի տոմսակավաճառներէ:

Աւելի ծանր է արձաններու խնդիրը: Արձանագործ Քէնան պէյ պահ – ուն կը ստանայ արձաններ շինելու դանազան քաղաքներու համար, որոնք ժամանակին կ'ընեն իրենց վճարումները: Բայց արձանները չեն շինուիր եւ Անատոլուի քաղաքապետութիւնները կը սկսին տրտնջալ: Մինչ այդ, արձանագործը 28500 ոսկի կ'առնէ դրամատունէն, բայց կ'առարկէ թէ այս գումարը կը ստանայ իբրեւ սմսական, եւ ոչ թէ արձաններու ի հաշիւ կանխավճար:

Դարձեալ, Ֆէրիա պէյ անուն մէկը 12000 ոսկի առած է, բայց կարելի չէ եղած ճշդել թէ ո՞վ է:

ԹՈՓԱԼ ԻՍՄԱՅԻԼ ՓԱՇԱ

■■■

Գաւաղիւղ, ազգականի մը տան մէջ մեռած է Իթթիհատի յայտնի պետերէն Թօփալ Իսմայիլ Հազզը փաշա, որ պատերազմի միջոցին պարէնաւորման նախագահ էր եւ այդ չբաջանին կը կեղեքէր ժողովուրդը:

Իսմայիլ Հազզը փաշա «Թօփալ» անուանուած է եէմէնի ըմբոստութեան չրջանին իր սրունքներէն մէկը կոտրելէն յետոյ: Զինադադարի առաջին օրերուն Եւրոպա փախաւ եւ երկար առեն Թախտեւցաւ այնտեղ:Քէմալական յաղթանակէն քանի մը տարի վերջ Պոլիս վերադարձաւ եւ ուղեց կարգ մը օտար ընկերութեանց հաշտգանուն· Հետեւէն կէօթաշ գիւղի լոյսը կը տեսնեն եւ իրենց քայլերը դէպի հոն կ'ուղղեն: Ճանկարծ իրենց առջեւ դիրքեր կը տեսնուին: Կը կարծեն թէ ռուսական դիրքեր են եւ ահա կը չրջապատուին: Թուրք զօրքին այս առթիւ գործած բարբարոսութիւնը թող ընթերցողը ինքը երեւակայէ: Կիները խոշտանգուելէ յետոյ մեր գաղթականները կը բերուին···

Մենք որ ազատ համարձակ կը պտրտէինք երզնկայի մէջ, չատերուն հանդիպեցանք: Օր մը մայրիկիս հետ թերպիսէք գիւղացի մխիթարին տը – ղուն Ղուռամին հանդիպեցանք: Ղուռամը մայրիկիս ըսաւ թէ ձեզի Թերպիսէք գիւղը տանիմ, հոն դուք պիտ կը պաշտպանէք: Մայրս հաւանու – թիւն չտուաւ: Այս Ղուռամն էր իմ ապատարար Կոզէր գիւղացի Փալիկին սպանիչը: Երբ Ռուսերը Թերպիսէք գիւղը կը գրաւեն, Ղուռամը վախէն կը փախչի, որովհետեւ երեք հայ աղջիկներ առած էր եւ գիտէր որ հայ կամաւորները իրեն չպիտի թողէին:

ՔՍԱՆ ՄԸ ԴՐԱՄ

Զօրս տղայ էինք: Ես, Ասէ գիւղացի Ասէիկը, Ծաղկաբցի Համբարձումը եւ Ապրանք գիւղացի Սիբունը: Վերջինս մեր առաջնորդն էր: Առանց Սիբունի տեղ մը չէինք կրնար երթալ: Տօնավաճառի օր մըն էր, չորսս ալ գացինք մուրալու: Վայրենիներու կը նմանէինք, բոպիկ, մեր հագուստ կապուտաը՝ չապիկ մը եւ վարտիք մը, ամէն կողմէն բաց, մեր միսերը կ'երեւային, իսկ մեր մազերը մինչեւ ուսը կ'իջնէին: Երբ տօնավաճառին տեղը հասանք,ամէն մարդ մեզի կը նայէր, ոմանք հայ կուսային, ո – մանք դրամ: Թուրք լակոտները մեզ չրջապատած կը դիտէին: Մէկը մի – սին ցոյց կուտար մեզ ըսելով·—Տէ՛ս, տես, կեավուր գերիներուն տղաքր վայրենի են: Մեզի հետ թուրքերէն կը խօսէին, իսկ մենք ալ կը պատաս – խանէինք նոյն լեզուով: Թուրք դի – դայիներ մածուն կը ծախէին: Դեղե – ցիկ դէմքով, երկար հասակով տղայ մը միշտ մեր եւեւէն կը պտրտէր: Գիւղացիկ մը երկուկնիկ մածունասաա եւ մեզ կանչեց, որպէսզի իր տունը տանինք: Կճիկին մէկը Սիբունը ա – ռաւ, իսկ միւսն ալ ես: Ասէիկը եւ Համբարձումն ալ միասին, գացինք տղային տունը: Հող յանկարծ գե – ղեցիկ սպան սկսաւ մեզի հետ հա – յերէն խօսիլ, մեզ տարաւ սեղանի մը չուրջ չարեց,մածունով և ուտելիքնե – րով մեզ կերակրեց:Բաւական կեցանք հոդ: Ճանկարծ ներս մտաւ թուխ և – բնատարդ մը, զինուորական հա – մազգեստով, սուրը մէկ կողմէն կախուած, աչքերը ակնոց: Մեզի ան – ծանօթ լեզուով մը խօսեցան իրարու հետ: Ակնոցաւոր հարիւրապետը ըս – կսաւ մեզի հարցումներ ուղղել: Նախ հարցուց թէ ո՞ր տեղացի ենք, ըսինք Դերջանի գիւղերէն ենք: Յետոյ հար – ցուց թէ Դերջանի մէջ ուրիչ Հայ կա՞յ: Ոչ, ըսինք, բոլորը մորթեցին: Ամէնս մէկ պատմեցինք Սանասարի ձո – րին ջարդերը, անոր մէջ նետուած դիակները: Հարիւրապետը ջղայնա – ցաւ եւ ընկերոջը ըսաւ·

— Ալ ինչո՞ւ կ'ապրինք մենք, քանի որ սարեր ձորեր լեցուած են Հայոց դիակներով:

Ես սկիզբէն մինչեւ վերջի վայր – կեանը աչքերս յառած էի հարիւրա – պետի սեւ աչքերուն: Ան չատ կը նը – մանէր եղբօրս Օվասին: Երբ դիակ – ներու խօսքը լսեց, արծիւի աչքերէն արցունքը հեղեղի պէս հոսեցաւ: Ես յուզուեցայ եւ սկսայ լալ, ինծի հե – տեւեցան ընկերներս ալ: Սպան յառա – ջանալով հարիւրապետին ըսաւ·—

ՄԱՆՈՒԿ ՏԷՐ ԱՆԱՆԵԱՆ

(Շար·)

ԵԱՄՈՒԼ

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

oooo

Թէհրանի «Ալիք»ը խմբագրական մը մէջ յիշելով Մալըմեան արք·ի «Ժուռնալ»ը եւ «միացեալ ճակատ»ի խայտառակութիւնները, կը գրէ (1 ապրիլ)·

— «Կա՞յ աւելի եղկելի, աւելի գըծուծ ու պժգալի արարք, քան այս հրապարակային,օր ցերեկով, ամբողջ աշխարհի առջեւ, գիտակցօրէն կատարուած դաւադրական լրբեսի ելոյթը՝ չէ թէ մի անհատի կամ անհատների, այլ մի ամբողջ հայ կուսակցութեան դէմ, որ միայն Ցունաստանում ունի 20,000 համակիրներ ու հետեւորդներ:

Ի՛նչպէս չը դողայ այդ հոգեւոր հրէշի գրիչը, երբ գրում էր նման բուռնոտ տողեր···

Ի՛նչպէս գէթ մի վայրկեան չը վրանից այդ սխեմատուր ցուդան, երբ ծրագրում էր իր արիւնոտ հարւածը տալու օտար իշխանութեան ձեռքով իր հարազատներին:

Խղճի ու մտքի այդքան բթութիւն:

Արդ,ե՞րբ պիտի սթափեն մեր բոլոր չէզոք, անկուսակցական տարրերը, որոնք ազգային գիտակցութիւն ու շունչ ունեն:

Միթէ ժամանակը չէ՞ համախմբե – լու մեր բոլոր կենսունակ ոյժերը եւ կազմելու մի Համազգային ճակատ՝ ընդդէմ ռնրագործ «միացեալ ճակատի» եւ զանազան կեղծ ու պատիր «Ռվոստեր»ի(*):

Չէ՞ որ կազմակերպւած սրիկայութիւնների դէմ պէտք է դնել նաեւ համազգայնօրէն կազմակերպւած պայքարող ոյժ:

Երբ «միացեալ ճակատ»ի բարոյապէս ընկածները լրբօրէն յայտարարում են ի լուր աշխարհի, թէ «մատնութիւնը քոյլատրելի է հակառակորդի դէմ կռուող պայքարի մէջ»:

Երբ ազգի արժանապատուութեան մեծագոյն սիմուլը՝ եռագոյնը անարգւում է:

Երբ գծուծ անձնական շահերն ու համայնավարական հակումները զոհ – դարկւում են Հայաստանի սիրոյ դիմակով·

Երբ իր հօտի եւ համայն հայութեան անկեղծ յարգանքն ու ջերմ հիմակրանքը վաստակած ալեզարդ հայ առաջնորդը անիրաւօրէն պշտօնանկ է լինում ու վայրագօրէն ահսորի են – թարկւում «միացեալ ճակատ»ի ստահակների կողմից:

Երբ լկտիօրէն շահագործելով Ղեւոնդ արք· Դուրեանի սպանութիւնը, «միացեալ յանցագործները» դրամ են հաւաքում եւ ապա այդ դրամի բա – ժանման շուրջ կուի բռնւում, իրար «դիակապուտներ» ու «խաչագողներ» անւանում·

Երբ··· բայց այս «երբ»երը վերջ չունեն· այդ բարոյապէս սնանկա – ցածների գծուծ ստահակութիւններից ո՞րն յիշենք, ո՞րը թողնենք· բոլոր բարոյական Ռուբիկոնները արդէն անցել են «միացեալ»ի ոճրագործնե – րը···

Եւ բանի որ յոյս էլ չկայ, որ Յուդաների այդ ամբողջ բանակը, հետեւելով իրենց նախահօրը, կը խղճա – հարւեն եւ իրենք իրենց մահւան դատավճիռը կը տան, ուստի մեզ ի՞նչ է մնում անել:

Մեզ մնում է միայն մի ճանապարհ՝ օր առաջ եւ ամենուրեք կազմել «Համազգային ճակատներ» եւ մի մարդու պէս ծառանալով «միացեալ»ի սրիկաների դէմ, ասել մեր կտրուկ խօսքը՝

— Բաւ՛, չե՛տ բաշէք ձեր կեղտոտ ձեռքերը առանց այն էլ բիւրաւոր վէրքերով յօշոտուած մեր ազնիւ ցեղից»:

ՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ԱՀՈՒԻՄԸ

»»»·«««

«Հայրենիք» ամսագրի փետր·ի համարի Ամերիկահայ բաժնին մէջ կը կարդանք·—

Ամերիկայի մէջ վերջին քանի մը ամիսներուն, ինչպէս Հ·Ց· Դաշնակցութիւնը, նոյնպէս Հայ Կարմիր Խաչը ունեցաւ խոշոր նուաճումներ:

Անցնող 3–4 ամիսներու ընթացքին կարմիր խաչի նոր մասնաճիւղեր կազմուեցան հետեւեալ վայրերուն մէջ·— Պուէնոս Այրէս, Մեխսիկա, Միլուոքի, Պրաւիս, Ս· Պօսթըն, Սան Ֆրանսիսկօ եւ Ֆաուլըր: Իսկ Սան – սանուհիներու խումբեր կազմուեցան Լօրէնսի եւ Իսթ Ս· Լուիզի մէջ:

Հին եւ նոր մասնաճիւղերու վրայ ուելցած նոր անդամներու թիւը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնէ·—

Ֆիլատելֆիա 10, Նիակարա Ֆոլս 7, Րէյսին 7, Ուոթըբաուն 7, Ուոֆէկըն 4, Շիքակօ 20, Նիւ Պրիթըն 7, Ս· Միլուոքի 4, Զըլսի 4, Պրէնթ – Ֆըրտ 5, Հարթֆըրտ 1, Մեխսիկօ 21, Պրաւիս 14, Ս· Պոսթըն 12, Սան Ֆրանսիսկօ 25, Ֆաուլըր 8, Միլուոքի 11, Պուէնոս Այրէս 70, Լօրէնս (Սան – սանուհիներ) 35, Ի· Ս· Լուիզ (Ս·Ս·) 18, Փրովիտենս 47, Քլիվլէնտ 29, Տիթրոյիտ Սաթենիկ 25, Տէյրէյ 32, Հ· Փարբ 67, Հէվըրհիլ 3,Իսթ Փրովիտենս 5, Տիըրպորն 9, Կրանիթ Սիթի 12, Լորէնս 4, Պըֆլոյ 12: Գումար 535:

Միայն քանի մը ամսուան ընթացքին այսքան նոր անդամներու յաւելումը Ամերիկայի Հ· Կ· Խաչին վրայ, անառարկելիօրէն ցոյց կուտայ անոր վայելած լայն ժողովրդականութիւնը:

Եթէ վերջին քանի մը չաբաթներու յաւելումներն ալ նկատի ունենանք, կարմիր Խաչի մասնաճիւղերուն եղած յաւելումը կը բարձրանայ 672ի:

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Դերձակ Պ· Կարապետ Մուրատեան իր գործերէն նմոյշներ ցուցադրած ըլլալով Ատանին Արհեստաներու ցուցահանդէսին մէջ, ստացած է մասնաւոր վկայական մը:

Ասորի բանուորներ Պաղտատի ճամբուն վրայ

Հալէպէն Դամասկոս կը սպասուին 500 Ասորի բանուորներ, որոնք պիտի աշխատին Պաղտատի ճամբուն վրայ Տմէյրի եւ Ապու Շամարի միջեւ:

«ԾԱՌԱՉ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (14)

ԷՋԵՐ ՀԱՅԱՋԻՆՋ ՍԱՐՍԱՓՆԵՐԷՆ, 1914-20

Երկու գիշեր այդ ձորին մէջ անցընելէ յետոյ, երրորդին երզնկայի բաց ձերն էինք արդէն: Այդ երկու գիշերուան ընթացքին Թուրք զինուորները աննկարագրելի լրբութիւններու են – թարկեցին մեր կարաւանը: Հոն մեզի հանդիպեցաւ անկեալ ձիերու վերա – կացու եւ մեր տունը մնացող Տիգրանակերտցի Օսման էֆէնտին: Երբ մեր խեղճ ու պատառ վիճակը տեսաւ, տղու պէս լացաւ:

Մայրս բոպիկ էր: Օսման էֆ· իր տրեխները մօրս տուաւ, հետն ալ ոսկի մը: Ցետոյ մօրս ըսաւ·— Ալ – ծուն հանըմ, խնդի տղան տեսայ· Տէվէ – Պոյնի մօտերը, պղպիկ է – ֆէնտիին հետ: Հասանը այսպէս կը կոչէր եղբայրս՝ Օվասը, իսկ «պղ – պիկ էֆէնտին» Անանիան էր: Ցետոյ Օսման էֆ· մօրս ըսաւ·— ԵԹԷ կու – գաս,հետոՏիգրանակերտ տանիմ ձեզ, հոն մօրս եւ զաւակներուս պէս կը պահեմ: Մայրս պատասխանեց·— Շնորհակալ եմ, բայց այս կիները ինչ որ ըլլան ես ալ այն կ'ըլլամ· իմ արիւնս աւելի կարմի՞ր է: Եւ այսպէս բաժնուեցանք: Մեր կարաւանը բաւական քալած էր: Տեսայ որ երկու անծանօթ կիներ մօրս հետ կը համբուրուէին եւ լալով իրար կը հարցնէին: Քիչ վերջը հասկցայ որ մէկը քահանայ քեռուս երէցկինն էր, իսկ միւսը՝ հարսը՝ Գեղեցիկը, Ասէ գիւղացի: Տեսուր տրտում հասանք երզնկա: Մեր հասած օրը քաղաքը դրօշազարդուած, խրախճանքի մէջ էր: Մեզ ուղղակի առաջնորդեցին պետական պաշտօնատունը եւ կարգ մը ձեւակերպութիւններ կատարելէ յետոյ փոխադրեցին երկյարկանի գեղեցիկ տուն մը· անմիջապէս հաց եւ կերա – կուր բաշխեցին: Զօրս ոստիկաններ մեր կեցած տանը դրան քով պահակ դրուեցան: Քանի մը օր այսպէս բանտարկուած պահելէ յետոյ մեզ ա – զատ արձակեցին: Կրնայինք քաղաքին մէջ պտրտիլ եւ իրիկունը վերադառնալ նոյն տունը:Մեր կեցած տունը կը պատկանէր Երզնկացի մեծա – հարուստ Սարգիս էֆ·ին:

Շաբաթ մը վերջը մեր գաղթակայանը եկան եղբօրս կինը՝ Մարիամը, քոյրը՝ Ազապին, մայրը՝ Կատարը, հնգամայր Պահարը եւ աղջիկը՝ Պէնկոն: Այս կիները Աղուորան գիւղը կը մնային, մեզի ծանօթ Հասանին քով: Մէկ օր առաջ կը պատրաստուին ամէնանը անցնելու: Հասան իր ծա – ռանեքէն չորս հոգիի առաջնորդութեամբ կիները ճամբայ կը հանէ դէպի Ռուսիա: Նախ պէտք է բարձրանան Ղուշան լեռը եւ անկէ վար պէտք է իջնեն երեքան կէօթաշ գիւղը: Հող է ուռւսական զօրքը:Այլեւս ազատուած կ'ըլլան: Կիները երբ Ղուշան լեռը կը բարձրանան, փոթորիկ մը կը սկսի լերան կատարէն եւ իրենց ճամբան կը կորսնցնեն, իսկ ուղեկից Քիւրտերը կը ձգեն կը հեռանան: Գայլերը կը սկսին ոռնալ, խեղճ կիները չեն գիտեր որ կողմը երթալ· իրենց մէջ կ'որոշեն լեռն ի վար սահիլ: Ու կը սահին: Շատերը ձիւնահիւսերու տակը կը մնան եւ կը մեռնին, իսկ ողջ մը – նացողները լերան ստորոտը իրար կը գտնեն· Հետեւէն կէօթաշ գիւղի լոյսը կը տեսնեն եւ իրենց քայլերը դէպի հոն կ'ուղղեն: Ճանկարծ իրենց առջեւ դիրքեր կը տեսնուին: Կը կարծեն թէ ռուսական դիրքեր են եւ ահա կը չրջապատուին: Թուրք զօրքին այս առթիւ գործած բարբարոսութիւնը թող ընթերցողը ինքը երեւակայէ: Կիները խոշտանգուելէ յետոյ մեր գաղթականները կը բերուին···

Մենք որ ազատ համարձակ կը պտրտէինք երզնկայի մէջ, չատերուն հանդիպեցանք: Օր մը մայրիկիս հետ թերպիսէք գիւղացի մխիթարին տը – ղուն Ղուռամին հանդիպեցանք: Ղուռամը մայրիկիս ըսաւ թէ ձեզի Թերպիսէք գիւղը տանիմ, հոն դուք պիտ կը պաշտպանէք: Մայրս հաւանու – թիւն չտուաւ: Այս Ղուռամն էր իմ ապատարար Կոզէր գիւղացի Փալիկին սպանիչը: Երբ Ռուսերը Թերպիսէք գիւղը կը գրաւեն, Ղուռամը վախէն կը փախչի, որովհետեւ երեք հայ աղջիկներ առած էր եւ գիտէր որ հայ կամաւորները իրեն չպիտի թողէին:

ՔՍԱՆ ՄԸ ԴՐԱՄ

Զօրս տղայ էինք: Ես, Ասէ գիւղացի Ասէիկը, Ծաղկաբցի Համբարձումը եւ Ապրանք գիւղացի Սիբունը: Վերջինս մեր առաջնորդն էր: Առանց Սիբունի տեղ մը չէինք կրնար երթալ: Տօնավաճառի օր մըն էր, չորսս ալ գացինք մուրալու: Վայրենիներու կը նմանէինք, բոպիկ, մեր հագուստ կապուտաը՝ չապիկ մը եւ վարտիք մը, ամէն կողմէն բաց, մեր միսերը կ'երեւային, իսկ մեր մազերը մինչեւ ուսը կ'իջնէին: Երբ տօնավաճառին տեղը հասանք,ամէն մարդ մեզի կը նայէր, ոմանք հայ կուսային, ո – մանք դրամ: Թուրք լակոտները մեզ չրջապատած կը դիտէին: Մէկը մի – սին ցոյց կուտար մեզ ըսելով·—Տէ՛ս, տես, կեավուր գերիներուն տղաքր վայրենի են: Մեզի հետ թուրքերէն կը խօսէին, իսկ մենք ալ կը պատասխանէինք նոյն լեզուով: Թուրք դի – դայիներ մածուն կը ծախէին: Դեղե – ցիկ դէմքով, երկար հասակով տղայ մը միշտ մեր եւեւէն կը պտրտէր: Գիւղացիկ մը երկուկնիկ մածունասաա եւ մեզ կանչեց, որպէսզի իր տունը տանինք: Կճիկին մէկը Սիբունը ա – ռաւ, իսկ միւսն ալ ես: Ասէիկը եւ Համբարձումն ալ միասին, գացինք տղային տունը: Հող յանկարծ գե – ղեցիկ սպան սկսաւ մեզի հետ հա – յերէն խօսիլ, մեզ տարաւ սեղանի մը չուրջ չարեց,մածունով և ուտելիքնե – րով մեզ կերակրեց:Բաւական կեցանք հոդ: Ճանկարծ ներս մտաւ թուխ և – բնատարդ մը, զինուորական հա – մազգեստով, սուրը մէկ կողմէն կախուած, աչքերը ակնոց: Մեզի ան – ծանօթ լեզուով մը խօսեցան իրարու հետ: Ակնոցաւոր հարիւրապետը ըս – կսաւ մեզի հարցումներ ուղղել: Նախ հարցուց թէ ո՞ր տեղացի ենք, ըսինք Դերջանի գիւղերէն ենք: Յետոյ հար – ցուց թէ Դերջանի մէջ ուրիչ Հայ կա՞յ: Ոչ, ըսինք, բոլորը մորթեցին: Ամէնս մէկ պատմեցինք Սանասարի ձո – րին ջարդերը, անոր մէջ նետուած դիակները: Հարիւրապետը ջղայնա – ցաւ եւ ընկերոջը ըսաւ·

— Ալ ինչո՞ւ կ'ապրինք մենք, քանի որ սարեր ձորեր լեցուած են Հայոց դիակներով:

Ես սկիզբէն մինչեւ վերջի վայր – կեանը աչքերս յառած էի հարիւրա – պետի սեւ աչքերուն: Ան չատ կը նը – մանէր եղբօրս Օվասին: Երբ դիակ – ներու խօսքը լսեց, արծիւի աչքերէն արցունքը հեղեղի պէս հոսեցաւ: Ես յուզուեցայ եւ սկսայ լալ, ինծի հե – տեւեցան ընկերներս ալ: Սպան յառա – ջանալով հարիւրապետին ըսաւ·—

ՄԱՆՈՒԿ ՏԷՐ ԱՆԱՆԵԱՆ

(Շար·)

յուզումը արտայայտեցին կարգ մը ըսի ըսուներու առթիւ, որոնց համաձայն իբր թէ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են մարզպանութեան եւ սիոնական վարիչներու միջեւ: Այդ բոլոր զրոյցները ալ սուտ են: Ոչ մէկ խօսակցութիւն տեղի ունեցած է այդ ուղղութեամբ: Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ հրէական գաղթավայրեր հաստատելու համար ոչ մէկ ձեռնարկ դոյութիւն ունի: Ակէ զատ, մարզպանը յունուար 16 եւ 17 թուակիր երկու որոշմնագրեր ստորագրած է, որոնք խիստ պայմաններ կը պարունակեն օտարներու հետ եղած հողային ա–ռուծախի գէմ:

Վերջին ցոյցերը եւ օտարականները

Անցեալ ուրբաթ օր, քաղաքապետարանին առջեւ կատարուած բողոքի ցոյ–ցերուն առթիւ, ոստիկանութիւնը ձերբակալած էր 940 ցուցարարներ, բայց վար դրուեցան միայն 29 հոգի: Այս կալանաւորներէն 20ը օտարականներ են: Երկուքը նախապէս վտարման հրաման ստացած, բայց խուսափած էին. ուստի անմիջապէս սահման առաջնորդուեցան, ուրիշ վեց օտարականներու հետ: Մէկը բանտարկուեցաւ, դիմադրած ըլլալով ոստիկաններուն: Միւսներու մա–սին քննութիւն կը կատարուի:

ՀԱ՞Ց ԷՐ ԽԵՂԴՈՒԱԾԸ

Առջի օր, Սէն Մառի մօտ, Մառն գետին վրայ շրջեցաւ նաւակ մը որուն մէջ կը գտնուէին այր եւ կին մը: Ազատարարները օգնութեան հասան, բայց ուշ էր, երկուքն ալ խեղդուած էին: Դիակները ճնշութեան ենթարկուելով, հաստատուեցաւ թէ այրը կը կոչուի Հէֆթոր Պէգեան, 23 տարեկան, իսկ կի–նէրուհին՝ Ֆիլպէրթ, 20 տարեկան:

ՕՐՈՒԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Կիրակի օր որ փութպոլի փրօֆեսիոնալ յատկացուած էր ֆէտէրասիոնին շրջանակային մարմիններու կողմէ, ֆրանս· խումբերը հետեւեալ արդիւնքնե–րը ձեռք ձգեցին.— Փարիզի մէջ Փարիզ յաղթեց Մարսէյլի 2–0, Լիլի մէջ Սըտնէրլանտ անգլ· խումբը յաղթեց հիւս· Ֆրանսայի 3–2, Շթութկարտի մէջ հարաւ· Գերմանիա յաղթեց հարաւ· Ֆրանսայի խումբին 6–1ով:

Պրրքանեի մէջ Մորպիյանի շրջանը անուններով կատարուած 291 ֆիլ·ի հեծե–լանիւի վազքը շահեցաւ Պելճիքայի Հարտիֆուէք իր հակառակորդներէն 3 վայրկեան առաջ հասնելով մրցումին վերջակէտը:

Պասֆէք – պոլի մէջ Ֆրանսա դիւրութեամբ յաղթեց Պելճիքայի 50–17ով:

Վերջին ազդարարութիւն

«Ալիֆ»ի, «Ցառաջ»ի, «Ցուսաբեր»ի եւ «Հայրենիք» ամսագրի

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

— oo —

ԹԱՒՐԻԶ, 31 մարտ·— Թաւրիզում եւ շրջաններում գտնուող այն բաժա–նորդները, որոնք ամիսներ շարունակ կարդացել են յիշեալ թերթերը, տա–կաւին չեն վճարել բաժնեգիները եւ ձգձգել են, հակառակ իրենց եղած դի–մումներին:

Սրանով վերջին անգամ յայտարարում եմ այդ անպարտաճանաչ բաժա–նորդներին, որ մինչեւ 1934 թիւ մայիս 20ը փակեն իրենց հաշիւները, հակա–ռակ դէպքում ստիպուած կը լինիմ այդպիսիների անունները թերթերում յայտարարելու եւ օրինական միջոցների դիմելու: Իսկ այն բաժանորդները որոնք իւրաքանչիւր ամսի վերջին իրենց հաշիւները չեն փակի, այդպիսիների թերթը անմիջապէս կը դադարեցուի:

Գործակալ՝ ՀԱԶԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ

"ԵՐԿՈՒՆՔ"

ՕՐԿԱՆ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

— oo —

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԴՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Դ· ՏԱՐԻ

Խմբագիր Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Երիտասարդութեան միակ պարբերաթերթը, որ կ'ապրի եւ կը տեւէ 4 տա–րիէ ի վեր: Ապրիլեան սաներու, Վահանգնեան երիտասարդներու բեմը,— ԵՐԿՈՒՆՔ կը հրատարակէ նիւթեր հայ որբերու պատմութեան, յուշեր ափսո–րէ եւ ջարդէ ազատած բեկորներու կեանքէն, ուսումնասիրութիւններ Հայոց գրականութեան եւ պատմութեան մասին, յօդուածներ յեղափոխեալ երիտա–սարդ սերունդի մը ճակատագրին կազմութեան համար, առողջապահական եւ մարզական հրահանգներ, վերազգահատութեան փորձեր մեր անցեալին ու ներ–կային վրայ, որբերու նամակաճի, որբերու ազարակի աշխատանքները:

Վերջապէս բեմ մը, ուր պէտք է հաւաքուին մեր գաղութներու բոլոր երի–տասարդները:

Տարեկան բաժնեգին·— 15 *ֆրանք՝ Ֆրանսա*, 20 *ֆրանք՝ արտասահման*: *Դիմել՝* A. KAPIKIAN, 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS:

Յ.

Դ

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Ռոտմիկ» խումբի դասախո–սական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկեր Ճիհանեանի բնակարանին մէջ, կը խօսի ընկեր Ս· Թորոսեան:

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏԻ յիշատակին

Հ.Յ.Դ. Իսկ լէ Մուլինոյի ՄՈՒՐԱՏԽումբը հովանաւորութեամբ ՋԱՒԱՐԵՍՆ կոմիտէի կը տօնէ ՄՈՒՐԱՏԻ մահուան 15 ամեակը եւ իր ծննդեան 60 ամեակը Ապրիլ 29ին կիրակի օր:

Կը նախագահէ ընկ· Ա· ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Կ'արտասանեն օր· ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ, կը նուագէ օր· ՇԱՀԱՄԵԱՆ եւ ուրիշներ ձոխ եւ խնամուած գեղարուեստական բաժին:

ՀՐԱՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Սարսէյլի «ՀՐԱՑ» խումբի նախաձեռնութեամբ ՀՐԱՑԻ մահուան 30 ամեակը կը կատարուի **Salle Géographie**ի մէջ

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ· Վ· ՓՓՓԱԶԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Ս· ՎՐԱՑԵԱՆ եւ Ս· ՍԱՍՈՒՆԻ

6 *Մայիս, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը* 2.30 *ին*

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

ՖՐ. Կ. ԽԱԶԻ ԱՆԿԵՒՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

29 Ապրիլ, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Villa Chanterive*ի մէջ*, 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-*Bains*

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ՐԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինն իրենց սիրայօժար ժասնակցութիւնը կը բե–րեն դաշնակով եւ ջութակով եւ մեներգով՝ Տիկ. ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԿԵԱՆ, Օր ՍԻՐԱՐԻ ԱՁԻՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՁԻՔՈՒՆԻ եւ Օր.ներ ԱԼԻՍ եւ ԱՑՑԱ ՊԱՊՈՆ·ԵԱՆ եւայլն:

Մուտքը 5 ֆրանք Թէյասեղանի համար:

54 Թիւ ցանրակառքը Trinitéէն կը մեկնի ընկէն: Շոգեկառք կար տիւ Նօրէն կը մեկնի 13.47, 14.02ին եւ 14.28ին:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՑԹ

Կազմակերպուած ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ

ՅԱՌԱԶԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

Այս Կիրակի, 29 Ապրիլ կէսօրէ վերջ ճիշտ ժամը 3ին

Պաճեհօ, 150, Route d'Orléans*ի* սուրճին մէջ

Ասպարէզները կը ներկայացնեն **«ԵՐԵՔ ՔԱՋԵՐ»** եւ **«ԳՈՒՇԱԿ»** խաղերը

Ղեկավարութեամբ՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի

ձոխ յայտագիր՝ խմբերգներ, արտասանութիւններ, կովկասեան եւ հայկա–կան պարեր, անակնկալներ եւ մոգական փորձեր:

Թառիս Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ կը նուագէ

Տախտերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. միջոց.— *Առնել Փոթի ս'Օրլէանէն* 88 *թիւ հանրակառքը եւ իջնել Պանեէոյի կայարանը:*

ՑԵՐԵԿՈՑԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՕԺԱՆԴԱԿ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ եւ ներկայութեամբ Պ. **Georges Picot**ի

եւ Պատուոյ նախագահութեամբ Ջօրավար **Edouard Brémond**ի

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ 13 ՄԱՅԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՕԸ

ՍԱԼ ՀՕՇԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ **9 Ave. Hoche** (Մէթրօ Courcelle)

Արժանթինեան անուանի orfeսpr, դեկավար **Manuel Pizarro**

Գեղարուեստական բաժին – անակնկալներ· *Մուտք* 15 *ֆր.*

Խնդրումի տեղի չի տալու համար կը խնդրուի կանխօրօք սեղանները վարձել: Դիմել հեռախօսով *Provence 95-61 եւ 34-61*:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

ՓԱՐԻԶ (17), Ս· Սիմ·— 70:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Տօք· Պ·— 154:
ԼԱՊԼԿԻՒՏ, Մ· Պ·— 100:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Գործ·— Ստացաւք:
ՍԱՎԻՆԵԻ, Պ· Գ·— 20:
ՊՈՆՏԻ, Փ· Պ·— 100:
ԷՒՍ ԱՆ ՓՐՕՎԱՆՍ, Ժ· Ա·— 70:
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Փ· Ու·— 50:
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Պ· Փ·— 60:
ՌՕՄԱՆ, Գործ·— 97·50:
ՎԻՎԻԷ, ՌԷօշ·— 35:

ԸԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատ. Մի–ութեան 1935ի «Դույամարտ» օրա–ցոյցի պատրաստութեան համար, կը խնդրենք բոլոր այն հայրենա–կիցներէն, որոնք ցարդ հա–սարակութեան անծանօթ մնացած, յեղափոխական դէմքերու կենսա–գրականներ, եւ կարեւոր դէպքերու մասին ծանօթութիւններ ունին մէկ ամիսէն դրկեն Միութեանս հասցէին K. Antikian, 49. rue Nationale. Marseille.

ԵԹԷ ՀԱՅՐԵՆԱԲԱՂՁՈՒԹԵՆԷ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻՔ

ԽՄԵՑԷՔ «ԵՐԵՒԱՆ» ԱՆԱՐԱՏ ՕՂԻՆ

ՍՏՈՐԵՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ ՊԻՏԱԿՈՎ

ՄԵՐԺԵՑԷՔ ԿԱՂՑԵՐԸ

Ֆրանսայի համար արտօնատէր

Société PEUREUX

12, Boulevard des Vignes, 12 MARSEILLE Tél. Colbert 58—10

Լիոնի եւ շրջակայքերուն ներկայացուցիչ

D.N.BAHADOURIAN 32 rue Sévigné Lyon (Rhône)

Նիսի դործակալ.—

M. H. Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit, Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրաքիներ՝ (ամէն չարմա–րուհիներով եւ օժտուած եղեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. դիմել 13

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*. K. *Bicètre. Metro: Porte d'Italie*

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՑՈՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նո–րաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

Լիակատար ոչ Հարձաք

ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԸ

Արամ Ջարըգի Թարգմանութեամբ 807 քառեակներ

Գեղարուեստական շքեղ կողք եւ ընտիր Թուղթի վրայ

Այս գիրքը ոչ կարելի է չունենալ եւ ոչ ալ ունենալէ յետոյ՝ ուրիշ փոխ տալէ ճամբու ընկեր, կեանքի առաջնորդ, բարձի գիրք:

Դիմեցէք ուղղակի Թարգմանչին (1, rue du Turin, Arnouville-les-Conesse (S. et O.), *եւ կամ ծանօթ տեղերը:*

Գինն 15 Ֆրանք

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25–35 *տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ* (7 *եւ* 10 *տարեկան*) *խնամելու համար: Գրել՝* Jean Abdalian*ի*, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes):

ՀՁ.Յ Կ. ՀԱԶԻ Նիսի մասնաճիւղի կազմակերպած պարզեւաբաշխու–թիւնէն շահած են հետեւեալ թիւերը. 70, 18, 166, 244, 156, 453, 160, 121, 40, 143, 298, 95, 154, 476, 136, 20, 28, 185, 5, 278, 42, 291, 175, 270:

Նուէրները ստանալու համար դի–մել մասնաճիւղիս գանձապետուհի Տիկ. Հերմինէ Զօրեանի, *Cité Ar-ménienne, Bld. de la Madeleine, Nice.*

L'ARMENIE

Աթէնք հրատարակուող լ'Ամէնի ֆրանսերէն պարբերաթերթը կը ձախուի Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ Hachette գործակալութեան իւյ քէօշկերը, ուր կը ձախուին նաեւ յունարէն թերթեր:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒ

Մարիամ Շաուրեան կը փնտռէ իր եղբայրը, քնիկ Զիմարացի Մար–տիրոս Շաուրեան (27 տարեկան), որ Մարսէյլ կը գտնուէր չորս տարի առաջ: Տեղեկացնել ցառաջի:

ՎԱՐԶՈՒԻ Է

Կահաւորուած սենեակ մը, գին 200 ֆրանք: Դիմել Պ. Կ. Մուրատեանի 13 բիս Սօլնիէ, Փարիզ (9), մէքրօ՝ Քատէ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ՀԱԼԱԾ ՄՈՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ *Թարգ.Ժ. Մ.*

Թ. Ք. խնդաց:

— Կրնա՞մ նստիլ, հարցուց:

Գարա բազկաթոռ մը հրամցուց ա–նոր եւ գաղտնի ոստիկանը նետուե–ցաւ անոր մէջ: Ցենարանին կռթնե–ցաւ եւ աչունքները խաչաձեւեց. չատ հանգիստ էր այդպէս:

— Շատ վարպետ էք, Պ. Գարա, ըսաւ Թ. Ք.:

Ցոյնը իրեն նայեցաւ լրջութեամբ:

— Ոչ այնքան վարպետ ձեր այցե–լութեան չարժառիթը հասկնալու հա–մար...

— Շատ պարզ է, ըսաւ Թ. Ք., չա–տերուն ծանօթ էք այստեղ, ի մէջ այ–լոց ծանօթ էք նաեւ Լէյտի Պարթօլէ–միուին...

— Այո, չատ լաւ կը ճանչնամ դին–քը, ըսաւ Գարա յօժարակամ, չափէն աւելի յօժարակամ:

Այդ պատասխանը այնքան արագ տրուած էր որ Թ. Ք. խորհեցաւ թէ Ցոյնը հասկցած էր իր այցելութեան պատճառը:

— Գաղափար ունի՞ք թէ Լէյտի Պարթօլէմիուն ինչ պատճառաւ ճամ–բորդութեան մեկնեցաւ ճիշդ այս պահուն, հարցուց Թ. Ք. բառերը կշ–ռելով:

Գարա խնդաց:

— Ինչ տարօրինակ հարցում, կար–ծես թէ անիկա իր ծրագիրները պիտի յայտնէր մէկու մը որ ուրիչ բան չէ եթէ ոչ սովորական ծանօթ մը...

— Եւ սակայն, ըսաւ Թ. Ք. սիկա–րէթին կրակին նայելով, դուք գինքը բաւական կը ճանչնաք իր մուրհակը պահելու համար...

— Մուրհա՞կը...

Զարմանք կար անոր ձայնին մէջ, Թ. Ք. ինքնիրեն հայհոյեց, որովհե–տեւ Ցոյնին դէմքին վրայ նշմարեց տեսակ մը սիոփանք: Հասկցաւ թէ սխալած էր եւ չատ վճռական եղած էր իր կարծիքին մէջ:

— Այսինքն, ըսաւ Թ. Ք. պազա–պատճառը:

— Գաղափար ունի՞ք թէ Լէյտի Պարթօլէմիուն ինչ պատճառաւ ճամ–բորդութեան մեկնեցաւ ճիշդ այս պահուն, հարցուց Թ. Ք. բառերը կշ–ռելով:

Գարա խնդաց:

— Ինչ տարօրինակ հարցում, կար–ծես թէ անիկա իր ծրագիրները պիտի յայտնէր մէկու մը որ ուրիչ բան չէ եթէ ոչ սովորական ծանօթ մը...

— Եւ սակայն, ըսաւ Թ. Ք. սիկա–րէթին կրակին նայելով, դուք գինքը բաւական կը ճանչնաք իր մուրհակը պահելու համար...

— Մուրհա՞կը...

Զարմանք կար անոր ձայնին մէջ, Թ. Ք. ինքնիրեն հայհոյեց, որովհե–տեւ Ցոյնին դէմքին վրայ նշմարեց տեսակ մը սիոփանք: Հասկցաւ թէ սխալած էր եւ չատ վճռական եղած էր իր կարծիքին մէջ:

— Այսինքն, ըսաւ Թ. Ք. պազա–րիւնով, մուրհակ ըսելով ըսել կ'ու–զեմ այն ապահովութիւնները զոր ընդհանրապէս պարտատէրը կը յանձ–նէ իր փոխատուին որմէ խոշոր դու–մարներ ստացած է: Գարա պատաս–խան չտուաւ. դարակէն հանեց բանա–լի մը եւ Թ. Ք.ի երկնցնելով ըսաւ.

— Ահաւասիկ դրամարկղիս բանա–լին. ազատ էք անոր մէջ փնտռելու Լէյտի Պարթօլէմիուին ինծի տուած մուրհակները... սիրելիս, արդեօ՞ք կը կարծէք որ ես վաչխառու մըն եմ:

— Մտքէս անգամ չէ անցած այդ տեսակ բան մը, ըսաւ Թ. Ք. որ կը սուէր:

Բայց Գարա ստիպեց որ բանալին առնէր:

— Զափազանց ուրախ պիտի ըլլամ եթէ փնտռէք ձեր ուզածին պէս, ինծի այնպէս կը թուի թէ Լէյտիին հիւան–դութեան պատճառը կը վերագրէք իմ կողմէս եղած վաչխառուական չարու–թեան մը, խնդրեմ փնտռեցէք ձեր իսկ բարիքին համար, դուք ալ գոհացում ստացէք, ես ալ...

Սովորական մարդ մը կամ սովորա–կան գաղտնի ոստիկան մը քաղաքա–վար կերպով պիտի մերժէր այդ տե–սակ խնդրանք մը եւ պիտի ըսէր թէ դրամարկղը բանալու եւ անձնական թուղթեր քրքրելու իրաւունք չունէր եւ չնորհակալութիւն անգամ պիտի յայտնէր այդ ազնիւ առաջարկին հա–մար: Եւ սակայն Թ. Ք. սովորական մարդ չէր: Առաւ բանալին զոր ափին մէջ թօթվեց ու ըսաւ.

— Ախկա՞ է ձեր ննջարանին նշա–նաւոր դրամարկղին բանալին...

Գարա հեգնանքով խնդաց.

— Ափիկա բանալին չէ այն դրա–մարկղին զոր իմ բացակայութեանս բանալ տուած էիք օր մը, Պ. Մէրէ–տիթ. հաւանարար դիտէք թէ նոր մը գնեցի... բայց թերեւս դուք չէք կր–նար բանալ...

— Կրնամ, կրնամ, ըսաւ Թ. Ք. հանդարտութեամբ եւ ոտքի ելաւ: Գարա սենեակին դուռը բացաւ անոր համար:

— Ձեզ առաջնորդեմ, ըսաւ քա–ղաքավար կերպով:

Ներքնագլէն անցնելով մտան ըն–դարձակ սենեակ մը որ լուսաւորուած էր երկաթեայ ձողերով պաշտպան–ուած պատուհանով մը: Լայնանիստ վառարանին մէջ փառաւոր կրակ մը կար եւ սենեակին ջերմութիւնը նե–ղացուցիչ էր, հակառակ դուրսի ցուրտին:

— Ահաւասիկ չորայլութիւն մը զոր, դուք իրաւ Անգլիացի, չպիտի ներէք ինծի:

Մահճակալին մօտիկը, պատին մէջ թաղուած էր կանանչ դուռով դրա–մարկղը.

— Հրամմեցէք, Պ. Մէրէտիթ. Րէ–մինկթըն Գարայի բոլոր գաղտնիքնե–րը ձեզի կը սպասեն...

— Կարծեմ պարապ տեղը յանձն ա–ռեր եմ այս յոգնութիւնը, ըսաւ Թ. Ք.:

— Համակարծիք եմ ձեզի, ըսաւ Գարա ժպիտով մը:

— Տարօրինակ է որ ձեր մտքէն ան–ցածը իմ մտքէս ալ կ'անցնի... աւել–ցուց Թ. Ք. եւ բանալին վերադարձուց Ցոյնին:

— Չէ՞ք ուզեր բանալ, հարցուց Գարա: Թ. Ք. գլուխ թօթվեց:

— Որքան կը տեսնեմ դրամարկ–ղը «Մակնուա» մըն է, իսկ բանա–լին վրայ գրուած է «Զըպս» անու–նը. գաղտնի ոստիկանի փորձառու – թիւնովս գիտեմ թէ «Զըպս»ի մը բանալին, «Մակնուս» դրամարկղը չի բանար...

— Ինչ ալ յիմար եմ, ըսաւ Գարա պարմանալով. հիմա յիշեցի, բանալի դրամատուն ղրկած էի բացակայու–թեանս եւ միայն այս առաւ վերա–դարձայ... բերել կուտամ...

— Հոգ չէ, ձանձրոյթ մի առնէք, ըսաւ Թ. Ք. քաղաքավարութեամբ եւ դրպանէն հանեց կաշիէ պահպանակի մը մէջ փաթթուած կարդ մը զործիք–ներ. անոնցմէ հատ մը զատեց եւ ան–ցուց դրամարկղին ծակին մէջ: Գարա դրամանքով ու քիչ մըն ալ վախով կը դիտէր անոր չարժումները:

— Ի՞նչ պիտի ընէք, հարցուց ան–սպասած:

— Հիմա կը տեսնէք, պատասխա–նեց Թ. Ք. ուրախ չեշտով մը:

Գործիքը դարձուց բանալին ծակին մէջ, մէկ մը աջ, մէկ մը ձախ· փա–կանքը տեղի տուաւ եւ դուռը բաց ունեցաւ:

(Շար.)

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ կին մը (37 տարեկան) տնական աշխատանքներու համար, օրավարձ–քով կամ ամսականով: Դիմել Մխիթարեանի, 6, rue Blanqui, փարիզ (13):

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.289

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ևս ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԹԱՄՍԵԱԿ	ԵՐԱՄՍԵԱԿ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ԱՊՐԻԼ JEUDI 26 Avril 1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2480

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉՈՒ ԱՆՁՐԿԵՐ Է ՄԱՐՍԷՅԼԸ

—·—

Եւ այժմ խօսինք Մարսէյլի գործերու մասին, առաջնորդին ծանօթ չըլլաբերականին առթիւ։

Զսխալի քրքրենք այդ հոծ եւ չէն գաղութին կազմալուծման բարդ պատճառները։ Վերլծենս առիթ ունեցանք յայտնելու մեր տպաւորութիւնները, եւ կ'ուզենք խուսափիլ կրկնութիւններէ։

Պալաքեան եպիսկ. իր չըլլաբերականին մէջ կ'ըսէ.

— «Երկու տարիէ ի վեր անհնար եղաւ ոչ Ազգ. երեսփ. ժողով կազմել եւ ոչ ալ օրինաւոր Ազգ. կեդր. վարչութիւն։ Այդ իսկ պատճառով, Առաջնորդարանի ճիւղական եւ բարոյական ամբողջ պատասխանատուութիւնը ծանրացաւ միայն իմ վրայ»։

Ուրիշ աղբիւրէ մը կ'իմանանք թէ՝ Առաջնորդարանը ամսական 1000 ֆրանք ծախք ունի, առանց հաշուելու առաջնորդին թոշակը. բայց ոչ իսկ այս գումարը կարելի է ճարել։

Մէկ խօսքով, կազմալուծում կամ անիշխանութիւն։ Միայն արուարձաններն ու գիւղերն են որ կը պահեն իրենց գլուխը, իրաքանչիւրը իր կարողութեան համաձայն։

Ինչպէս ըսինք, չպիտի մոռնանք մանրամասնութեանց մէջ։

Կարելի չէ երկու խօսքով պարզել այս կացութեան պատասխանատուութիւնները։ Մարսէյլի գաղութին չահը կը պահանջէ քննիչ աչեան մը կազմել եւ ճշդել ամէն բան։ Այլ եւս ոչ լրագրական թղթակցութիւնները օգուտ ունին, ոչ ալ փոխադարձ ամբաստանութիւնները։

Արդար ըլլալու համար, ըսենք թէ կազմալուծման պատասխանատուներուն մէջ կը գտնուին ոչ միայն Պալաքեանն ու Ծօրասունճեանը, Հայրենակցականները ու կուսակցութիւնները, այլ եւ Մարսէյլի ժողովուրդը ինք։

Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ, վերջապէս, այս բազմահայ կեդրոնը, ամէն բան բախտին ձգելով եւ իր պատեհանին մէջ քաչուելով։

Որո՞ւ դէմ է քէնը։ Որմէ՞ վրէժ լուծել կ'ուզեն։

Պալաքեանը չէ՞ք ուզեր։ Հաւաքուեցէք, օրինաւոր Մարմիններ կազմեցէք, դատեցէք եւ ճամբեցէք։

Չէ՞ք ուզեր որ կուսակցութիւնները մասնակցին։ — Հրամեցէք ասպարէզ։ Կ'ուզէք որ միայն մէկ – մէկ ներկայացուցի՞չ ունենան։ — Հաւաքուեցէք եւ որոշեցէք։

Կարճ խօսքով, քրէական յանցանք է այս անտարբերութիւնը։ Իսկ հետեւանքը՝ կորստարեր 20–25,000 հոգինոց գաղութի մը համար որ Փարիզին ասպարէզ կը կարդար երէկ։

Եթէ քիչ մըն ալ երկարաձգուի այս վիճակը, Մարսէյլն ալ պիտի դառնայ տեսակ մը Լիոն,— գաղութ մը ուր ծառ չի բուսներ, ուր մարդիկ «ազգասիրական» պարտականութիւն կը սեպեն եղածն ալ քանդել, արմատ կամ ճիւղ։

Ամէն տեղ ալ, անսահման յաւակնութիւններ ունինք մեր ճակատագիրը վարելու մասին։ Եւ ունինք սանձարձակ ազատութիւն։

Եւ սակայն, ահա Միջերկրականի ափերուն վրայ թառած գաղութ մը, որ իր գլուխը կորնչուցեր է երկու տարիէ ի վեր։

Ո՞ր օրէնք, կամ ի՞նչ բանի կը սպասէ Մարսէյլը։ Հայրապետական կոնդակի՞, կաթողիկոսական նոր պատուիրակի՞ մը թէ հրաչքի։

Բոլորս ալ կ'ուզենք որ կղերական իշխանութիւնը կամ հոգեւոր հովիւները կարելի եղածին չափ քիչ խառնուին ազգային գործերու, ամփոփուելով իրենց վեղարին տակ։

Արդ, երկու տարուան կազմալուծումը չըլլաբերականի նիւթ կը ծառայէ եպիսկոպոսի մը, իբրեւ ահազանգ։ Իսկ բուն իրաւատէրը, գաղութը խոր քուն կը քաշէ, կարծես հարցը Զուլուներու մասին ըլլար։

Բարոյական կորո՞ն է որ կը պակսի թէ նիւթական կարողութիւնը։

Ո՞ր տեսակէտէն ալ դատենք, ի՛նչպիսի չքմեղանքներ ալ փընտռենք, դժուա՞ր է ըմբռնել եւ բացատրել Մարսէյլի այսօրուան պատկերը։ Իսկ չատ աւելի դժուար՝ հանդուրժել անոր։

Որովհետեւ, վերջնական քայքայման կը տանի այս ճամբան։ Այն ալ հաղիւ տասը տարուան ճիգէ մը յետոյ։

Այսպէ՞ս է որ պիտի ապահովենք արտասահմանի արմատախիլ բազմութեանց ինքնապաշտպանութիւնը։

Աբեւելեան գաղութներուն մէջ, ուր չատ աւելի ծանր են առօրեայ հոգերը, մարդիկ հրաչքներ կը գործեն տարուէ տարի, որպէսզի բազմապատկեն դիմանալու կարողութիւնը։

Նոյն տարագիր բազմութեանց մաս չէ՞ն կազմեր Մարսէյլն ու Լիոնը։ Նոյն տառապանքներէն անցած, նոյն վտանգներուն ենթակայ, եւ նոյն տենչերով տոգորուած։

Ինչո՞ւ մէկ մասը պիտի ուզնի ու քրտնի այնքան տաժանելի պայմաններու մէջ, իսկ միւսը պիտի անճրկի, հակառակ բազմաթիւ առաւելութեանց։

Կ'ուզէինք չարաչար սխալած ըլլալ մեր յոռետեսութեան մէջ, եւ հաւատալ թէ անակնկալ մը կը պատրաստէ Մարսէյլի գաղութը, իր իսկ փրկութեան համար։

Կը զանուինք չրջանի մը մէջ որ կը պահանջէ ուժերու կազմակերպում եւ բազմապատկում, սուր հետաքրքրութիւն եւ դիտակից աչխատանք։

Իւրաքանչիւր գաղութ չաղախ մը պիտի դառնայ իր ներքին կազմակերպութեամբ եւ գործունէութեամբ։ Այլապէս ինքնապանութիւնն է որ կը սպառնայ, առանձին – առանձին եւ յետոյ բոլորին մէկ։

Չեն պատմութիւններ, տեղի – անտեղի դառնութիւններ կամ ուրիշ պատրուակներ չեն կրնար արդարացնել այս անկերպարան վիճակը։

Կարգի դիր տունդ, Մարսէ՛յլ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՋԱՓՈՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԽՆԱՄԱԿԱ՞Լն Է

»»»··«««

ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ԿԸ ՄԵՐԺԷ. ՈՐ ԵՒ Է ՕՏԱՐ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

Ճափոնի արտաքին նախարարը կարգ մը ուշագրաւ յայտարարութիւններ ըրաւ ապրիլ 18ին, պարզելով իր կառավարութեան դիրքը Չինաստանի հանդէպ։ Այս յայտարարութիւնները զարմանք պատճառեցին միւս պետութեանց, եւ անգլիական կառավարութիւնը փութաց բացատրութիւն պահանջել։

Ապրիլ 24ին, ճափոնական դահլիճը իր լիակատար հաւանութիւնը յայտնեց արտաքին նախարարին յայտարարութեան, անգամ մը եւս չեչտելով թէ Ճափոն չպիտի հանդուրժէ ո՛ր եւ է օտար միջամտութեան։

Նախարարական խորհուրդը հրատարակութեան տուաւ զեկոյց մը որ կ'ըսէ.— Վերջին պաչտօնական յայտարարութիւնը պարզապէս ընդլայնումն է արտաքին նախարարին կողմէ մարտ 23ին խորհրդարանին մէջ եղած յայտարարութեան։ Հետեւաբար, ապրիլ 18ի յայտարարութիւնը երբեք չի հակասեր բաց դուռի սկզբունքին եւ չի փոխեր Չինաստանի հողային ամբողջութիւնը։ Ճափոնական կառավարութիւնը որ եւ է առարկութիւն չունի պետութեանց կողմէ Չինաստանի ընծայուած որեւէ ոչ-քաղաքական աչակցութեան դէմ։ Համաձայն է նաեւ մչակութային աչակցութեան։ Բայց, Ճափոնական կառավարութեան տեսակէտով, օտար պետութեանց սեղանաւորական եւ արհեստագիտական աչակցութիւնը կը ձգտի քաղաքական նչանակութիւն ունենալ։ Ճափոն հակառակ է այսպիսի աչակցութեան, նկատի առնելով իր յարաբերութիւնները Չինաստանի հետ եւ իր դիրքը՝ իբրեւ խաղաղութեան գլխաւոր պահակ Ծայր. Արեւելքի մէջ։ Ճափոն չի կրնար թոյլատրել ռազմական օդանաւերու կամ դէնքերու ներածումը դէպի Չինաստան, առանց ուժգնօրէն բողոքելու, որովհետեւ այդպիսի գործառնութիւնները ուղ. կանուխ պիտի նպաստեն Չինաստանի խաղաղութեան եւ միութեան քայքայման։ Այս է Ճափոնի դիրքը եւ կը սիրենք յուսալ թէ պետութիւնները պիտի ըմբռնեն զայն»։

Այս զեկոյցը առաջին պատասխան մը կը համարուի բրիտանական կառավարութեան ծանուցագրին։

Այս առթիւ, հետագիրը ուրիշ կարեւոր լուրեր ալ կը հաղորդէ։ Ճափոն որոշած է յառաջիկայ երեք տարիներու ընթացքին կրկնապատկել իր զինուորական օդանաւերուն թիւը, որ 645 է այժմ։

Պերլինի ճափոնական դեսպանը տեսակցութեան մը ընթացքին յայտարարեց թէ նաւային յառաջիկայ խորհրդաժողովին մէջ անհրաժեչտ է ընդլել նաւային սպառազինութեանց անհաւասարութիւնները, որոնք հիմնուած են հին դաչնագիրներու վրայ։ Դեսպանը չեչտեց թէ մինչեւ որ Ճափոն միւս մեծ պետութեանց հաւասար տորմիղ մը չունենայ, չպիտի կրնայ անհրաժեչտ ապահովութիւնը վայելել Խաղաղականի մէջ։

*** Ինչպէս ըսինք, մեծ պետութիւնները իրար անցած են Ճափոնի բռնած դիրքին պատճառով։ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը առ այժմ լուռ կը մնայ, մինչեւ որ կացութիւնը պարզուի։ Անգլիա եւ Ամերիկա միեւնոյն տեսակէտն ունին այս հարցի մասին։ Ուաչինկթընի Ճափոնական դեսպանը յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը անչուչտ պիտի յարկէ եղած դաչնագիրները, միեւնոյն առեն ձգտելով ամրապնդել Չինաստանի կացութիւնը։ Եւ իրրեւ օրինակ յիչեց Մանչուրիոյ նոր պետութիւնը, որ կը զարգանայ խաղաղօրէն եւ ուր մէկ միլիոն Չինացիներ կը դաղթեն ամէն տարի։*

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԻ

»»»··«««

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՈՒՇԱԳՐԱՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ներքին նախարար Պ. Սառռ առջի օր ճառ մը խօսեցաւ Ֆրանսայի եւ գործարձներու ոստիկանական պաչտօնեաներու ընկերակցութեան տարեկան հացկերոյթին առթիւ։ Ըսաւ թէ անյապաղ պիտի սկսի բարեկարգութիւնը Ապահովութեան Տեսչութեան, որուն անունը չատ քաչչուեցաւ Սթավիցքիի գայթակղութեանց առթիւ։ Վերջին վեց տարիներու ընթացքին Ապահովութեան Տեսչութիւնը եւ իր չրջանն ոստիկանութիւնը հինգ հազարէ աւելի ձերբակալութիւններ կատարած են ոճիրներու համար, 38,000 ձերբակալութիւններ՝ զանազան յանցանքներու համար։ Միեւնոյն ժամանակաչրջանին ճչդուած է 250 հազար կասկածելի անհատներու ինքնութիւնը։ Ասոնց բոլորին ալ մատի հետքերը եւ լուսանկարները հանուած են։ Վերջապէս, Ապահովութեան Տեսչութիւնը ոստիկանական ատեաններուն յանձնած է հաղարաւոր գործեր։ Նախարարը ըսաւ թէ ժողովուրդը պիտի զարմանայ, երբ լսէ թէ Ապահովութեան Տեսչութիւնը կեդրոնական վարչութի՞ւն ունի օտարականներու հսկողութեան համար, ոչ ալ տեղեկատու (մամուլի) բաժին կամ թարգմանութեան գրասենեակ։ Ցետոյ, չունի նաեւ անհրաժեչտ նիւթերը՝ սեղանաւորական եւ անտեսական հարցերու մասին, որպէսզի կարենայ հսկել չահագործներու եւ գեղծարարներու վրայ։ Ոստիկանական Վերատեսչութիւնը, որ միայն Փարիզով կը զբաղի, ունի տարեկան 546 միլիոն ֆրանքի եկեմտութ մը, ինչպէս եւ յայն ցանց մը անօրէններու։ Ունի 800 դատական ոստիկանութեան սահմանուած եւ 500 այլ ընդհանուր գործերու կապուած դաղտնի ոստիկաններ կամ դէտեր։ Իսկ Ապահովութեան Տեսչութիւնը, որ ամբողջ Ֆրանսայի հետ կապուած է, ունի 47 միլիոն ֆրանք եկեմտութ, մէկ անօրէն եւ միայն երկու հարիւր պաչտօնեաներ, դատական եւ ուրիշ պետութիւններու համար։

Պուլկարիոյ վարչապետը Հռոմի մէջ

Ինչպէս գրած էինք, Պ. Մուչանով Պերլինէն անցաւ Հռոմ, խորհրդակցելու համար քաղաքական եւ անտեսական հարցերու մասին։ Քաղաքական խնդիրներու մէջ ամէնէն կարեւորը պալքանեան դաչինքն է, որմէ դուրս կը մնայ Պուլկարիա։ Իսկ անտեսական տեսակէտով, այդ երկիրը մահոդութեան մատնուած է Իտալիոյ, Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միջեւ կնքուած պայմանագիրներէն։ Սոֆիայի մէջ կը վախնան թէ Հունգարիոյ եղած զիջումներու հետեւանքով, պիտի վնասուին Պուլկարիոյ կարգ մը հողագործական արտադրութեանց ներածումները։ Բանակցութիւնները կը չարունակուին։

ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ԹՈՒՉՔԻ ՄԸ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

Երիտասարդ օդանաւորդ մը, Լուի Լըքօք, 27 տարեկան, առջի օր թռչիչք մը կատարեց Ցաղթական կամարէն մինչեւ Քոնքորտի հրապարակը, 50-60 մէթր բարձրութեամբ։ Պարզապէս տուներու տանիքներուն քսուելով կ'անցնէր, ինչ որ կրնար ազետալի հետեւանքներ ունենալ։ Օդանաւային ընկերակցութիւնը ետ առաւ իր արտօնագիրը, իրրեւ պատիժ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՑ ԱՂՋԻԿ ՄԸ, ԳԱՐԱՄԱՆՑԻ «ՊԱԽԱՐ»Ը ԵՒ...

oooo

Սխանչելի, սխանչելի՛ բերբեր արտադրեց «միացեալ ճակատ»ը։

«Եկեղեցասէր», կղերասէր տիկիններէն յետոյ, անաւասիկ աղջիկներ որ Գարամանցի «պախար»ներու փառքը կ'երգեն։

Զրպարտութի՞ւն է։ Գտէք եւ կարդացէք «Նոր Արշալոյս»ի 1934 ապրիլ 22ի թիւը։

Այս շաբաթաթերթը, որ կը հրատարակուի Պուէրէշի մէջ, իբրեւ օրգանը Հօկի եւ բթու հակադաչնակցական է, առաջին էջին վրայ տպած է նամակ մը «զոր Պոլսեցի օրիորդ մը Նիւ Եորքէն ղրկած է Պուէրէշի իր ազգականուհիին»։

Նամակը տեղեկութիւններ կուտայ Նիւ Եորքի դէպքին դատավարութեան մասին։ Եւ ի՞նչ տեղեկութիւններ.

— «Ոճրագործներէն երեքը չատ դաղտնիքներ մէջտեղ հանած են։ Ամէնքս անհամբեր կը սպասենք դաշնակ չէֆերուն ձերբակալման, որուց վրայ դաղտնի հսկողութիւն կը կատարուի որպէսզի չըլլայ թէ երկրէն փախչին։ Հաւատացած ենք որ ոճրագործներուն իրենց յանցանքը էլեկտրական աթոռին վրայ քաւելէն վերջ, կարգը պիտի դայ «մեծ»երուն, որոնք ցկեանս պիտի բանտարկութեան դատապարտուին։ Այդ ատեն պիտի ըլլայ մեր ազգին փրկութիւնը»։

Ցետոյ կը խօսի հանգանակութեան մասին։ Օրիորդը — կամ օրիորդի շրջագգեստ հագած դիմակաւորը — կը պատմէ թէ՝ հանգանակութիւնը «ոգեւորութեամբ յառաջ կը տարուի», թէ ամէնքն ալ կ'ուզեն որ Ղեւոնդ արք.ի մարմինը Հայաստան փոխադրուի։ «ՄԻԱՑՆ ՌԱՄԿԱՎԱՐՆԵՐը Կ'ՈՒԶԵՆ ՈՐ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ՄՆԱՑ, ՈՐՊԷՍԶԻ ԱՄԷՆ ԱՌԻԹԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՆԵՆ»։

Այս առթիւ կ'իմանանք թէ «հայ բոլշեւիկները ամէնէնառնկեղծներն են։ աւոնք այս բանը հասկցած են (այսինքն ռամկավարներուն շահագործումը) եւ թոյլ չպիտի տան որ Սրբազանին մարմինը այստեղ մնայ)։

Ու վերջապէս.— կ'արտատպեմ բառ առ բառ, որպէսզի ձեր սեփական աչերով կարդաք.

— «Բոլոր հայ ընտանիքներն ու հայ ճաչարանները, որոնք իրենց միսն ու ուրիչ պէտքերը դաչնակ խանութներէն կ'առնէին, հիմակ կը դիմեն յունական եւ իտալական խանութներ։ Տեսնաք, մարդոց երեսը ինչպէս կը խնդայ։ ԱՌ ԱՁԻՄ ԱՅՍՊԷՍՈՎ ՍԻՐՏԵՐՆԻՍ ԿԸ ԴՈՀԱՑՆԵՆՔ ԵՒ ՎՐԷԺՆԻՍ ԿԱՌՆԵՆՔ։ ԳԱՐԱՄԱՆՑԻ ՏԱՃԿԱՒՈՐ ՑՈՑՔ ՄԸ՝ ՈՐՈՒՆ ՑԱՃՈՐԴԸ ԵՂԱԾ ԵՆՔ, ԿԸՍԷ ԹԷ ԱՐԻՒՆԱԲԲՈՒ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ ԵՆ ԴԱԾ ՆԱԽՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ՈՐ ՀԱՑ ԱՂՋԻՆ ՊԱՏԻՒԸ ՈՏՆԱԿՈՒ ԸՐԻՆ։ ՇԱՏ ՃԻՇԴ Է ՄԱՐԴԸ։

Այսպէս է, սիրելի Մաւիս, պօյքոթ՝ առեւտուրի դէմ, պօյքոթ՝ այցելութեան դէմ։ Ամէնքը պիտի անակնկալենք։ Շատերը չէզոք եկեղեցի կ'երթան՝ հաւատացնելու համար թէ Դաչնակցական չեն։ Բայց խաբուող չկայ»։

Հապա այս բոլորին թագ ու պսակը։

Հակադաչնակ օրիորդը այնքան բընական սիրտ ունի եւ այնքան խոր գիտակցութիւն, որ այժմէն կ'աւետէ.

— «ԱՄԷՆԻՒ ԱՆՀԱՄԲԵՐ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆՔ ԴԱՏԱՒԱՐՈՒԹԵԱՆ. ՆԵՐԿԱՑ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՄ ԵՒ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՊԻՏԻ ԳՐԵՄ ՔԵԶԻ։ ԻՄԿ ԵՐԲ ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԱԹՈՌԻՆ ՎՐԱՑ ԴՐՈՒԻՆ, ՀԵՌԱԴԻՐ ՊԻՏԻ ՁԱՐՆԵՄ»։

Ես պիտի առաջարկէի թէյասեղան մը, գիւեճօճ մը, ճոյն իսկ մեծ մրիթինկ մը սարքել ի պատիւ այս հա՛յ օրիորդին եւ անոր Գարամանցի «պախալ»ին, ընդ հովանեաւ Բարեգործականի, որ «միացեալ»ին աներպասպան է։

ՎԱՐԴԳԷՍ

Ֆրանսայի եւ Լեհաստանի գիւնակցութիւնը

—·—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ ԱՆՈՐ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Տեղական մամուլը գոհունակութեամբ կ'արձանագրէ արտաքին նախարարին դէպի Լեհաստան կատարած ճամբորդութեան արդիւնքները։ Նոյն գոհունակութիւնը կը տիրէ նաեւ Վարչայայի մէջ։ Պաչտօնական տեսակցութեանց ընթացքին, կարելի եղած է հարթել կարգ մը թիւրիմացութիւններ որ կը տիրէին գերմանեւլեհ համաձայնութեան առթիւ։ Հաստատուած է թէ այդ համաձայնութիւնը որ եւ է ձեւով չի հակասեր Ֆրանքեւլեհ դինակցութեան։ Ֆրանսայի նախարարին այցելութեան առթիւ հրատարակուած պաչտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ «ամէն բանէ առաջ, Լեհաստանի եւ Ֆրանսայի միջեւ կնքուած դինակցութեան հիմերը կը մնան անխախտ եւ թէ այդ դինակցութիւնը յայտնապէս չինարար տարր մըն է եւրոպական քաղաքականութեան զարգացման մէջ։ Օրուան մեծ խնդիրներու քննութեան առթիւ, անգամ մը եւս հաստատուեցաւ թէ երկու կառավարութիւնները վճռած են չարունակել հաւատարիմ գործակցութիւնը որ մասնաւորապէս օգտակար է եւրոպայի խաղաղութեան համար»։

Թէեւ խորհրդակցութեանց վերջնական արդիւնքները յայտնի չեն, բայց կը յուսացուի թէ համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի չատ մը քաղաքական եւ տնտեսական հարցերու մասին։

ՀԱՑ ՄԱՐԶԻԿԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻԼԱՆԻ ՄԷՋ

Միլան, 23 ապրիլ (Ցառաջ).— Ապրիլ 20ին Միլանի ամէնէն յայտնի մարզիկ խումբերու մէջ տեղի ունեցան զանազան մրցումներ։ «Pro Patria» խումբին մէջ, որ Իտալիոյ ամէնէն լաւ կազմակերպուած եւ զօրաւոր խումբն է, կը գտնուի նաեւ երիտասարդ մարզիկ մը, Մեսրոպ Սրապեան, Կիւլէ-Էմմէցի (եղբայրը բանաստեղծ եւ «Ցառաջ»ի աչխատակից Արամայիս Սրապեան)։ Վերոյիչեալ երիտասարդը, օժտուած մարմնական երկաթեայ կազմով՝ «թեթեւ դասակարգ»ի բազմաթիւ մրցումներուն մէջ յաջողեցաւ առաջնութիւնը չահիլ ծանրութիւն վերցնելու փորձերուն մէջ։

Շատ գնահատելի եւ չնորհաւորելի է իր յաջողութիւնը, եթէ նկատի առնուի որ իր յաղթութիւնը արդիւնք է չափազանց կարճ ժամանակամիջոցի մը պատրաստութեան, նոյն մարզախումբին մէջ արձանագրուած ըլլալով հազիւ քանի մը ամիսէ ի վեր։

Ահաւասիկ իր արդիւնքը.— Աչ ձեռք 50 քիլօ, ձախ ձեռք 50 քիլօ, դասդաղօրէն 65 քիլօ, զոյգ ժամանակով 65 քիլօ, ոստումով 95 քիլօ։

Երիտասարդ մարզիկը խոստմնալից է նաեւ գունդ նետելու մէջ, ինչպէս երկաթի վրայ ապատ մարզանքներու։ Նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք։

Ո՛վ առձակեց կրակելու հրամանը

»»»··«««

ՆՈՐԱՆՈՐ ՑԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՔԵՒ

Փետրուար 6ի դէպքերուն քննիչ յանձնաժողովը առջի օր լսեց ոստիկանու-

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅԱՎԱՍՑԱԿԸ

«««···»»»

Ծուցուռաց ուրախ էր. ցուցան ու տարան ոչ միայն ամբողջ գիւղը, այլեւ հարեւան գիւղերը: Հարսանիքի օրը հաւաքուեցան հազարաւոր մարդիկ: Ամբողջ գիւղը ուրախ էր, ամբողջ գիւղը ժպտում էր, միայն Ծուցուռայի հայրը՝ Ծուցուռ Ծուցուռեանը, տխուր էր ու մռայլ: Ծուցուռը գիտէր, որ իր աղջիկը ուրախ չի լինելու այդ ամուսնութեան մէջ, որ նա ստիպուած է կատարել իր հօր կամքը, որ նա զոհ է գնում հարստութեան ու հպարտութեան:

Ծուցուռ Ծուցուռեանը ամենահարուստ մարդն էր գիւղում: Նրա հարստութիւնը ոչ թէ հողի մէջ էր, այլ ոչխարների: Ծուցուռը ունէր 3000 ոչխար, որոնց համար նա ամառը տանում էր լեռները, իսկ ձմռանը՝ Արարատեան դաշտերը: Ծուցուռը ոչխարներ էր վաճառում, կաթ, պանիր, բուրդ, մորթի էր ծախում, եւ ամէն տարի նրա հարստութիւնը աճում էր, աճում էր, աճում...

— Ըո՛ւ... շա՛ւ, շա՛ւ, շը՛ւ շատա՛ւ, շա՛ւ, շա՛ւ...

— Ա՛յ տա՛ւ, ու ո՛ւ. ու ո՛ւ...

Ծուցուռայի հրճուանքի սահմանը վերջացել էր այն օրից, երբ նրա միակ աղջիկը՝ Ծուցուռան, ասել էր, որ ինքը չի ուզում ամուսնանալ Ծուցուռ Ծուցուռեանի որդու հետ, որովհետեւ չի սիրում նրան: Ծուցուռան ասել էր, որ ինքը սիրում է Ծուցուռ Ծուցուռեանի հարեւան՝ Ծուցուռ Ծուցուռեանի որդուն՝ Ծուցուռին, որ նա էլ սիրում է նրան, եւ որ նրանք ուզում են ամուսնանալ միմեանց հետ:

Ծուցուռ Ծուցուռեանը զարմացել էր աղջկայ խօսքերից: Նա չէր կարծում, որ աղջիկը կարող է ինքնուրոյն կամք ունենալ, որ նա կարող է ինքնուրոյն սիրել: Ծուցուռ Ծուցուռեանը ասել էր աղջկան, որ նա ոչ մի կերպ չի համաձայնի այդ ամուսնութեան, որ նա ամէն կերպ կը խանգարի այդ ամուսնութեան կայանալուն, որովհետեւ Ծուցուռ Ծուցուռեանի որդին աղքատ է, եւ նրա հետ ամուսնանալով՝ Ծուցուռան կը դառնայ աղքատ:

Ծուցուռան ասել էր հօրը, որ ինքը չի վախենում աղքատութիւնից, որ ինքը սիրում է Ծուցուռին, եւ որ նրա հետ ամուսնանալով՝ ինքը կը լինի ամենաերջանիկ կինը աշխարհի վրայ:

Ծուցուռ Ծուցուռեանը զայրացել էր աղջկայ վրայ, եւ ասել էր, որ եթէ նա չհնազանդուի հօր կամքին, եւ չհրաժարուի Ծուցուռ Ծուցուռեանի որդուց, ապա նա կը զրկի նրան իր հարստութիւնից, եւ ոչ մի կոպեկ չի թողնի նրան:

Ծուցուռան ասել էր, որ ինքը չի վախենում աղքատութիւնից, որ ինքը սիրում է Ծուցուռին, եւ որ նրա հետ ամուսնանալով՝ ինքը կը լինի ամենաերջանիկ կինը աշխարհի վրայ:

Ծուցուռ Ծուցուռեանը զայրացել էր աղջկայ վրայ, եւ ասել էր, որ եթէ նա չհնազանդուի հօր կամքին, եւ չհրաժարուի Ծուցուռ Ծուցուռեանի որդուց, ապա նա կը զրկի նրան իր հարստութիւնից, եւ ոչ մի կոպեկ չի թողնի նրան:

Ծուցուռան ասել էր հօրը

ԷՔԵՐ ՅԱՅՆԱՔԱՂԱՔԱՑԻ ՍԱՐՍԱՓԱԼԻՔԸ, 1914-20

— Պատմէ՛ք, խնդրե՛մ, ամէն ինչ որ ձեզ հետաքրքրական թուի մեզի համար։ Ամէն մանրամասնութիւն կրնայ մեծ նշանակութիւն ունենալ։ Ուրեմն, ինչպէ՞ս սկսաւ ձեզ հալածել թուրքերու կառավարութիւնը։

— Ես ինքս ոչինչ կրած եմ, ըսաւ պարոն Տ. Պ. Ա. Ա. Ա

Թեան Նախորդ վերատեսուչը, Պ. Պոնֆուա Սիպուռ, որ երկաթօրէն պատմեց իր անուանման պարագաները, Քիամիի հետ ունեցած խօսակցութիւնը եւ մասնաւորապէս Ծանրացաւ փետրուար 6ին իր ձեռք առած միջոցներուն վրայ: Պնդեց թէ Ծրագիր կար երեսփ. Ժողովին վրայ յարձակելու եւ ներս խուժելու: « Շատեր կ'ուրանան այդ պարագան, բայց սովորութիւն է ուրանալ այն նպատակները որոնք ի դերեւ ելած են: Իմ պարտականութիւնս էր արգիլել դէպի ներսփ. Ժողով եւ դէպի էլիզէ խուժումը: Ինչ քննադատութիւններ չպիտի լսուէին այսօր, եթէ արշաւանքը յաջողէր եւ երեսփ. Ժողովը մատնուէր այն ահռելի հետեւանքներուն որ անխուսափելի էին: Քոնքորթի հրապարակը մաքրելու համար, անհրաժեշտ էր արգիլել ցոյցը. դուք պիտի ըսէք,— կրնայիք արգիլել: Եթէ հրամանագիր մը հանէի այդ իմաստով, չպիտի յարգուէր: Միւս կողմէ մտածեցի թէ լաւագոյն է իմ առջեւ համախմբել բազմութիւնը, որ - պէսզի ուրիշ տեղ չերթայ: Ուրիշ անպատեհութիւններ ալ կային Քոնքորտի հրապարակը չէզոքացնելու համար: Ձեռքիս տակ ունէի 8000 հոգինոց ուժ մը. շատ աւելին պէտք պիտի ըլլար: Ինծի կ'ըսեն թէ չընդդիմացայ կրակ բանալուն: Ուժգնօրէն կը յայտարարեմ թէ ես որ եւ էատեն հրաման չտուի կրակ բանալու եւ թէ որ եւ է ատեն իմ աչքիս առջեւ կրակ չբացուեցաւ բազմութեան վրայ: Հակառակ ինծի, նոյնիսկ —գաղտնի բան— կնոջս եւ զաւակներուս դէմ տեղացած լուտանքներուն եւ սպառնալիքներուն, ես, իբրեւ հանրապետական պաշտօնատար, կը կարծեմ թէ իմ պարտականութիւնս կատարեցի խորհրդարանը պահպանելով խռովութեանց դէմ որոնք նախապատրաստուած էին յեղափոխութեանց »:

Այս յայտարարութիւններէն յետոյ բազմաթիւ հարցումներ ուղղուեցան նախկին վերատեսուչին, որ ի մէջ այլոց խոստովանեցաւ թէ նախարարական խորհուրդը որոշած էր չբլոքաններէն հրապայլեր բերել Փարիզ: Յետոյ լսուեցան ուրիշ բազմաթիւ վկաներ, որոնք շատ մը հակասութիւններ կը պարունակեն:

Սթավիցքիի ցանցնաժողովին մէջ

Իսկ Սթավիցքիի քննիչ յանձնաժողովին մէջ նորէն լսուեցան Պ. Լէքուէվ, Վերաքննիչ Ատեանի նախագահը, եւ Պ. Փռէսատ, հանրապետութեան պաշտօնական դատախազը: Երկուքը երես երեսի պիտի բերուէին, բայց Պ. Լէքուէվ մերժած ըլլալով, զատ - զատ լսուեցան: Պաշտօնական դատախազը շատ մը նեղացուցիչ հարցումներու ենթարկուեցաւ: Քննիչ մը դիտել տուաւ,— 1934 յունուար 8ին, դուք առաջին նախագահ Պ. Տրէյֆիւսի առջեւ կը յայտարարէք թէ ոստիկան Քուզէնի տեղեկագիրը երբեք յանձնուած չէ ձեզի: Արդ, 1931 հոկտեմբեր 12ին, ձեր իսկ ձեռքով կազմուած տեղեկագրի մը մէջ, կը խօսիք Քուզէնի տեղեկագրի մասին: Ուրեմն ծանօթ էիք անոր: Ինչո՞ւ կանչել տուիք Պ. Փռէնսը: Դատախազը չկրնար պատասխաններ տուաւ: Քննիչը շարունակեց անխնայ.— Ահա թէ ինչո՛ւ դատաւոր Փռէնս կը ջղագրգռուի եւ կը բացագանչէ տուն գացած ատեն. «Այժմ ալ կ'ուզեն դիս պատասխանատու հանել Սթավիցքիի դատերուն յետաձգման համար »: Ուրիշ քննիչ մըն ալ հարցուց,— «Դուք առաջին անգամ ե՞րբ լսեցիք Սթավիցքիի խնդիրը:— Կարծեմ 1931ին, Քուզէնի տեղեկագրով:— Այն ատեն ի՞նչպէս բացատրել 1934 յունուար 8ի տեսարանը...

Իսկ Պ. Լէքուէվ եւս պատասխանեց բազմաթիւ հարցումներու, եւ պնդեց թէ դատաւոր Փռէնս փետրուար 15ին իր մահազիսը առորագրեց եւ թէ շատ կարեւոր փաստաթուղթեր զողցուած են սպանութենէն յետոյ:

Նախկին ռազմիկները եւ իրենց նախարարը

Տումէրկի դահլիճին մաս կը կազմէ Պ. Ռիվոլէ, նախկին ռազմիկներու դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը, իբրեւ կենսաթոշակներու նախարար: Վերջերս կատարուած կրճատումներուն հետեւանքով, նախկին ռազմիկները յուսախաբութեան մատնուեցան: Առջի օր խոշոր միթինկ մը գումարուեցաւ, ուր բուռն խօսքեր արտասանուեցան հրամանագիր - օրէնքներուն եւ Պ. Ռիվոլէի դէմ: Առանախօս մը դիտել տուաւ թէ թէ Պ. Ռիվոլէ խոստացած էր չդպհել նախկին ռազմիկներուն իրաւունքները, բայց նախարար դառնալէ յետոյ մոռցաւ իր խոստումը: Ուրիշ կրակոտ ճառերէ յետոյ, բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որ կրկին եւ կրկին բողոքելով հրամանագիր - օրէնքներուն դէմ, կը պահանջէ Պ. Ռիվոլէի հրաժարումը:

LOTERIE NATIONALE

oooo

Ա. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս գրած ենք, Ֆրանսայի Ազգային Պարգեւախաղին Ա. շերտին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ երեքշաբթի, 24 ապրիլ:

Հինգ միլիոնի մեծ պարգեւը շահած է **G** շարքէն **075.809** թիւը:

Հետեւեալ թիւերէն իւրաքանչիւրը շահած է մէկ միլիոն ֆրանք.—

Շարք **L**	**no 57.350**
Շարք **S**	**no 13.724**
Շարք **B**	**no 57.372**
Շարք **Y**	**no 08.798**
Շարք **A**	**no 94.706**
Շարք **E**	**no 23.718**
Շարք **S**	**no 18.575**
Շարք **X**	**no 92.238**
Շարք **E**	**no 66.149**
Շարք **D**	**no 36.750**
Շարք **Z**	**no 73.348**
Շարք **K**	**no 27.414**
Շարք **Y**	**no 42.137**
Շարք **S**	**no 30.998**
Շարք **D**	**no 91.188**

Բոլոր շարքերուն մէջ (**20** հատ) **77.437** թիւը շահած է **500,000** ֆրանք:

100.000 ֆրանք կը շահին **1.046** վերջացող թիւերը:

50.000 ֆրանք կը շահին **5.387** վերջացող թիւերը:

10.000 ֆրանք կը շահին **041** վերջացող թիւերը:

200 ֆրանք կը շահին **9** վերջացող թիւերը:

Ա.

Քարիզ եւ արուարձանները

ԱՌՈՒՎԻԼԻ «Ռուզմիկ» խումբի դասախոսական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկեր Ճիհանեանի բնակարանին մէջ, կը խօսի ընկեր Ս. Թորոսեան:

ՊԼԻՎԻԼԻ «Ռուսաստ» խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 131, Fbg. du Temple-ի սրճարանը: Ներկայանալ անդամատետրով: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ՓՕՏ Տ'ՕՊՆԱՑԻ կորիւն ենթահսիէի ընկերահաւաքական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ընկեր Սեդրաք Թոփալեանի բնակարանին մէջ: Փափաքողները կրնան ներկայ ըլլալ: Ընկ. Մ. Բարխեան կը խօսի կոբիւնի մասին:

ՏԻՍԻՆԻ Կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիսատփոր, Զաւարեան եւ Ռոստոմ խումբերուն բոլոր ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին Հ. Ը. Դ. Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԱՊՐԻԼ 11-24Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱԼԵՆՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱԼԵՆՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

28 *Ապրիլ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին*

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 29ին կիրակի օր

Կը խօսի Ջ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան անդամ Ա. ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏի յիշատակին

Հ.Յ.Դ. Իսի լէ Մուլինոյի ՄՈՒՐԱՏԽումբը հովանաւորութեամբ ՋԱՒԱՐԵԱՆ կոմիտէի կը տօնէ ՄՈՒՐԱՏԻ մահուան 15 ամեակը եւ իր ծննդեան 60 ամեակը Ապրիլ 29ին կիրակի օր:

Կը նախագահէ ընկ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

կ'արտասանեն Օր. *ՕՄՄԱՆՃԵԱՆ*, կը նուագէ Օր. *ՇԱՀԼԱՄԵԱՆ* եւ ուրիշներ

Ձոխ եւ խնամուած գեղարուեստական բաժին:

ՀՐԱՑՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Սարսէլի «*ՀՐԱՑՐ*» խումբի նախաձեռնութեամբ *ՀՐԱՑՐ*ի մահուան 30 ամեակը կը կատարուի **Salle Géographie**ի մէջ

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ եւ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ

6 *Մայիս, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30 ին*

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

Թ Է Ց Ա Ս Ե Ղ Ա Ն

ՖՐ. Կ. ԽԱԶԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Villa Chanterive-ի մէջ, 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-Bains

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար ժամնակցութիւնը կը բերեն դաշնակով եւ ջութակով եւ վեներգով՝ Տիկ. ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԷԿԵԱՆ, Օր ՍԻՐԱՐՓԻ ԱՃԷՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՉԻՒՐՈՒՆԻ եւ Օր.ներ ԱԼԻՍ եւ ԱՑՑԱ ՊԱՊՈՆ. ԵԱՆ եւայլն:

Մուտքը 5 ֆրանք Թէյասեղանի համար:

54 թիւ հանրակառքը Trinité-էն կը մեկնի ամէն: Շոգեկառք կայ տիւ ընթացքին կը մեկնի 13.47, 14.02ին եւ 14.28ին:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կը յայտարարենք հրապարակաւ, որ ամսոյս 29ին կատարուելիք Լիոնի Գաւառականի ընտրութեանց առթիւ կը մնանք բացարձակապէս ձեռնպահ:

Ասիկա առ ի գիտութիւն կը յայտնենք Լիոնի հայ հասարակութեան:

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԿՈՄԻՏԷ

×

Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ Լիոնի մէջ ամսոյս 29ին տեղի ունենալիք «վիճակային ընդհանուր ժողովի ընտրելիներու» եռապատիկ ցանկին մէջ մենք սեր թեկնածուութիւնը չենք դրած. այնպէս որ մեր անունները չեղեալ կը համարուին:

Ա. Հաբէշեան, Աւետիս Սիմոնեան, Թ. Այվազեան, Կ. Մանուկեան

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած ՊԱՆԵԼՕ - ՔԱՇԱՆԻ

ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՆԵԼՕ - ՔԱՇԱՆԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

Այս Կիրակի, 29 Ապրիլ կէսօրէ վերջ ներ ժամը 3ին

Պաճեհօ, 150, Route d'Orléans-ի սրահին մէջ

Ասկետցիները կը ներկայացնեն «ԵՐԵՔ ՔԱՋԵՐ» եւ «ԳՈՒՇԱԿ» խաղերը

Ղեկավարութեամբ՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

Ձոխ յայտագիր՝ խմբերգներ, արտասանութիւններ, կովկասեան եւ հայկական պարեր, անակնկալներ եւ մոգական փորձեր:

Թոռիս Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ կը նուագէ

Դրախքերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. մէջոց.— Առնել Փոթի տ'Օրլէանէն 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Պանեէոյի կայարանը:

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օդին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻՆ

փնտռեցէ՛ք գայն կարմիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ եւ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 **rue Sévigné. Lyon** Rhône)

ՆԻՍԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—

M. M. H. Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit. Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie.* K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie.*

Etude de Me **BERNARD WAHL**

(*12* année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Սէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարանները, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Ընդունելի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Կ'ուզէ՞ք զուտ խաղողէ պատրաստուած Արեւելեան օղին խմել

Փ Ն Տ Ռ Ե Ց Է Ք

ՐԱՔԻ "ՏԻՒԶ,,

«ԱՐՓԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔՐ»

Որ, ձեր ուզածին պէս կը ճերմկնայ ու «քէյֆ» կուտայ

Ֆրանսայի համար արտօնատեր

Ա. ՏԱԼԱՔԻԲԵԱՆ

Dépot Central des Grandes Marques

8, rue Suffren (Place de la Bourse) Marseille

Tél. D. 70-89

Պատուաւոր գործակալներ կ'ուզուին գաւառներուն համար:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը տնական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար: Գրել՝ Jean Abdalian-ի, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes):

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ կին մը (*37* տարեկան) տնական աշխատանքներու համար, օրավարձքով կամ ամսականով: Դիմել Պ. Մխիթարեանի, *6*, rue Blanqui, փարիզ (*13*):

ՎԱՐՁՈՒ Է

Կահաւորուած սենեակ մը, գին 200 ֆրանք: Դիմել Պ. Կ. Մուրատեանի 13 բիս Սոլնիէ, փարիզ (9), մէքքօ' Քատէ:

ՀԱԼԱԾ ՄՈՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ *Թարգ. Մ.*

— Շատ պարզ է, այնպէս չէ՞...

Այդ վայրկեանին Գարայի դէմքը այլափոխուեցաւ: Կատաղի բան մը կար անոր նայուածքին մէջ: Նեռուեցաւ դրամարկղին առջեւ եւ խստութեամբ պոռաց.

— Կարծեմ ալ չարը անցաւ, Պ. Մէրչիսիթ. եթէ դրամարկղս բանալ կ'ուզէք, արտօնագիր մը բերէք...

Թ. Ֆ. ուսերը թօթուեց, զործիքը հանեց պահպանակին մէջ դրաւ ու դրպանը:

— Դուք ըսիք, սիրելի Պ. Գարա, բաւ անուշ ձայնով մը. ի հարկէ գիտէի թէ ձեր ըրածը պարզապէս պլոֆ մըն էր եւ նպատակ չունէիք ձեր դրամարկղին պարունակութիւնը ինծի ցոյց տալու, ինչպէս նպատակ չէք ունեցած յայտնելու թէ ինչ պատահեցաւ Ճօն Լէքամբրնին:

Ակնարկը ճիշդ տեղին էր:

Գաղտնի ոստիկանին դէմքին կիղէրը պրկուեցան. բարկացած էր. բաց չըթունքներուն ետեւը կը տեսնուէին իր սպիտակ ակռաները. աչքերը պղտիկցեր էին, կզակը դուրս ցցուած էր. մարդու կերպարանք չկար այլեւս անոր արտայայտութեան մէջ:

— Դուն, դուն, պոռաց Թ. Ֆ. ու ձեռքը կատածելի չարժումով մը եւ տեւ տարաւ.

— Ձեռքերդ վեր, չուտ...

Գարա թեւերը օդին մէջ բարձրացուց, որովհետեւ ոստիկանին առաջ ճանակը կը հանդչէր իր կուրծքին վրայ:

— Առաջին անգամը չէ որ ձեռքերդ վեր բարձրացնելու հրաման կը տամ — նաս կարծեմ, չարունակեց Թ. Ֆ. կատակով:

Ձախ ձեռքով անոր տափատին եւ տեւի զրպանէն դուրս հանեց երկար դլան մը որ ելեկտրական լուսարձակի մը կը նմանէր, թէեւ խոշորացոյցին տեղ ունէր աղամանի մը գլուխին պէս ծակ — ծակ բաժին մը: Գարան ոչ ատրճանակ ունէր, ոչ իսկ զէնքի մը:

Թ. Ֆ. « լուսարձակին » կոճակը սեղմելու վրայ էր, երբ Գարա սար — սափահար ճչաց.

— Աստուծոյ սիրուն ուշադրութիւն ըրէ, չե՞ս տեսներ որ ինծի ուղղած ես, մի սեղմեր, կը պաղատիմ...

— Ի՞նչ, կը պայթի՞, հարցուց Թ. Ֆ. հետաքրքրութեամբ:

— Ո՛չ, ո՛չ...

Թ. Ֆ. « լուսարձակ »ին քիթը վար բռնելով կոճակը սեղմեց, ու յան - կարծ հեղուկ մը դուրս ժայթքեց զրպէն վրայ որ դունատեցաւ: Մութ մը կը բարձրանար վեր: Սենեակը կծու եւ անախորժ հոտով մը լեցուեցաւ: Թ. Ֆ. նայեցաւ Ճոյնին որ ճերմակ եղած էր:

— Արջասպ, հէ՞, ըսաւ գլուխը ետ - բերցնելով. ինչ բարի մարդ ես, այնպէս չէ՞...

Քիչ էր մնացած որ Ճոյնը ուշաթափ ըլլար. քանի մը բառեր արտասանեց քթին տակէն, բացատրելու համար թէ ինքնապաշտպանութեան համար կը պահէր այդ Ճոյնը, յետոյ մտիկ ըրաւ գաղտնի ոստիկանին որ՝ յուզուած, Գարայի եւ իր նախահայրերու կեանքը սաղրութիւնը ըրաւ:

Ճոյնը հեռուհեռէ ինքզինքը դատաւ.

— Քու վրադ չէ որ պիտի թափէի զայն, Մէրչիսիթ, երդում կ'ընեմ... թշնամիներով չրջապատուած եմ. ինքնապաշտպանութեան միջոց մը պէտք է ունենամ, թշնամիներս դիտեն ու կը վախնան... երդում կ'ընեմ, քու վրադ չէ որ պիտի թափէի զայն ... առանկ արտառոց բան մտքէս չէ անցած... կը ցաւիմ որ դրամարկղին համար քեզի խնդացի...

— Առիկա հոգդ մի ըներ, ըսաւ Թ. Ֆ. կարծեմ ես էի քեզի խնդացողը... ոչ, ես չեմ կրնար տալ, ընդհանուր ոստիկանութեան պէտք է յանձնեմ զայն, ասանկ գործիք երկար ատենէ ի վեր տեսած չէինք... ճնշուած օդով կը բանի երեւի...

Գարա հաստատական նշան մը ըրաւ.

— Հանճարեղ գիւտ չիտակը, չա - րունակեց Թ. Ֆ. եթէ ես քու ուղեղդ ունենայի... բան մը, զարման մը կը խորհէի. տարճանակով...

Ու օդնական ոստիկանապետը մեկնեցաւ:

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Սիրելի Պ. Մէրչիսիթ,

« Զափազանց կը ցաւիմ որ իմ փոքրիկ կատակս ձեղի հետ այդքան անփառունակ վախճան մը ունեցաւ:

Ինչպէս ծանօթ է ձեղի, շատ մեծ հետաքրքրութիւն ունիմ ձեր մարդասիրական գործունէութեան մասին որ գնահատած է ուրիշներուն կողմէ եւս:

Ճոյս ունիմ թէ երկուքս ալ պիտի մոռնանք այդ տխուր միջադէպը եւ պատեհութիւն պիտի տաք ինծի ան - ձամբ ներողութիւն խնդրելու ձեզմէ: Կը թուի թէ միայն այդ կերպով պիտի կարողանամ արժանանալ ձեր յար - դանքին եւ վերստանալ իմ վիրաւորուած ինքնասիրութիւնս:

Վստահ եմ որ պիտի հաճիք ինծի հետ ընթրել յառաջիկայ շաբթու օր մը, երբ ես առիթը պիտի ունենամ ձեղի ներկայացնելու շահեկան անձնաւորութիւն մը՝ ճորճ Կէյտըրքօլը, որ քանի մը օր առաջ վերադարձաւ Փաթակոնիայէն:

Վստահ եմ նոյնպէս թէ դուք բաւական լաչխախոհ մարդ ըլլալով, Ճոյս չպիտի տայիք որ իմ չիմար բարկութիւնս արգելք ըլլար մեր յարաբերութեանց պահպանումին որ, կը յուսամ, հաճելի է երկուքիս ալ համար: Եթէ արտօնէք կէյտըրքօլին որ հաշտեցնէ մեզ — թէեւ անիկա պէտք չէ դիտնայ իր կատարելիք դերը — այն ատեն պիտի հաւատամ որ իր ճամբորդու - թիւններուն համար կատարած ծախքերս, պարապ տեղը վատնուած չեն: Ձերդ անկեղծօրէն Ըէմինկթըն Գարա:

Գարա նամակը ծալեց ու պահարանին մէջ դրաւ: Գրասեղանին զանգակը սեղմեց եւ քովի սենեակէն ներս եկաւ քարտուղարուհին:

— Այս նամակը ղրկել տուէք, Միս Հոլընա:

Աղջիկը գլուխը կախ սպասեց: Գարա ոտքի ելաւ ու սկսաւ սենեակին մէջ պտտիլ:

— Կը ճանչնա՞ք Թ. Ֆ. Մէրչիսիթը, հարցուց յանկարծ:

— Իմացած եմ իր մասին, ըսաւ աղջիկը:

(Շար.)

ԸԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատուհեան 1935ի «Դայլայլոյ» օրուան ցոյցի պատրաստութեան համար կը խնդրենք բոլոր այն հայրենակիցներէն, որոնք ցարդ հաղորդած չեն իրենց ընդունած պատկութեան անձնօրէն ներկայանալու կենսափոխական դէմքերու գրականներ, եւ կարեւոր դէպքերու մասին ծանօթութիւններ ունին անխմսէն ղրկեն Միութեան հասցէին K. Antikian, 49. rue Nationale. Marseille.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925)

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ևս ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՅՈՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՕՐԲԱԹ 27 ԱՊՐԻԼ VENDREDI 27 Avril 1934

10րդ ՏԱՐԻ - 10e Année № 2481

Տպարանը՝ ՇԱԻԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՐՈՑՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ԲԱՐԵԿԱՄԻ ՄԸ ՀԱՏ

— ...—

— Վերջ ի վերջոյ բարեգործականը բարի՞ք է թէ չարիք, այս ժողովուրդին համար:

—Մ՚ը եւ է բարեգործական հաստատութիւն չի կրնար չարիք ըլլալ: Բայց, այն բարեգործականը, որ կը գործէ մեր մէջ, դարձեր է տեսակ մը չարիք, իր ծրագիրը – կանոնագրով եւ մանաւանդ առօրեայ գործունէութեամբ: Համոզուեցէ՛ք, վերջապէս, հատորեայ «քլիք» մը նստած է այդ հաստատութեան դիմաց, եւ կը չափէ ու կը ձեւէ համաձայն իր հայեցողութեան: Ոչ միայն աղա – էֆէնտիական ամբարտաւանութիւնը, այլ եւ կուսակցական կիրքը հեռուէն կ՚աղճատեն, անճանաչելի կը դարձնեն զայն:

— Դուք ալ կուսակցական հայեցողութեամբ կը չարժիք: Ձեր ամբողջ մտածումը տարիներէ ի վեր պայքար կը մղէ այս Միութեան դէմ, կը հալածէ եւ կը վարկաբեկէ զայն, փոխանակ ուժ տալու:

— Ձեր մոլորումը անոր մէջ է որ, երբեք ուշադրութիւն չէք ըներ թէ ի՛նչ կ՚ըսենք: Ինչո՞ւ չէք հետաքրքրուիր հիմնականով, քննադատութեանց առթիւ մէջտեղ դրուած փաստերով ու տեսակէտներով, եւ միայն ձեւը նկատի կ՚առնէք: Մենք պայքարը պայքարին համար — արուեստը արուեստին համար — չէ որ կը մղենք: Ամէն անգամ որ քննադատական խօսք մը կ՚ուղղենք, պատճառներն ալ կը յայտնենք: Բայց, ինչպէս բարեգործականի վարիչներն ու «քոլորատիքեան»ները, դուք ալ կանխակալ կարծիքներով կ՚առնորդուիք: Գամեր գամուած են ձեր ղլխուն մէջ, եւ դժուար է իրար հասկնալ: Դուք որոշեր էք մտիկ չընել, եթէ նոյն իսկ ըսենք թէ արեւը առտուն կը ծագի...

— Կը խոստովանիմ թէ ես կանոնաւոր չեմ հետեւած լրագրական պայքարներուն, բայց դիտեմ որ Դաշնակցութիւնը թշնամի է բարեգործականին:

— Ճիշդ հակառակն է իրողութիւնը: Բարեգործականն է որ, չեղելով իր նպատակէն, կը ձգտի դառնալ հակադիր, խափանարար ուժ մը ընդդէմ Դաշնակցութեան: Երէկ ցարական կառավարութիւնը կ՚ուզէր օգտագործել զայն — յիշեցէք Կովկասի փոխարքային զեկուցումը — իսկ այսօր՝ ուրիշները, նոյն իսկ երեւանը: Բարեգործականի այսօրուան դրասենեակը որէ մըն է կուսակցական մաքառանքներու, իսկ անոր վարիչ – պատուիրակը՝ դիմակաւոր գործիչ մը որ ջուր կը պղտորէ մտնելու թղթակցութիւններով եւ «կոնպինացիա»ներով: Յեսէք, 1934 յունուարէն ի վեր իր նշանաւոր զեկոյցներէն ալ զրկո՞ծ է «Ցառաջ»ը, եւ անշուշտ միւս դաշնակցական թերթերը...

— Բայց վարիչ – պատուիրակը ի՞նչ յանցանք ունի, քանի որ վարչական ժողով կայ:

— Իրականին մէջ վարիչ – պատուիրակը եւ վարչական ժողովի մէկ – երկու անդամներն են որ կը վարեն բարեգործականը: Անոնք ալ՝ հարեւանցի կամ «ընկալեալ սովորութեամբ»: Միւսները չուք են, իրենց պատեանին մէջ քաշուած ամիրաներ: «Վահանը գիտէ, Վահանը կ՚ընէ...»:

— Դուք ալ չափը անցուցիք Թոշակի խնդիրը յարուցանելով: Այդպիսի հաստատութեան մը վարիչին համար չա՞տ է տարեկան 100–120,000 ֆրանքը:

— Ապացոյց մը եւս թէ ոչ յուզուած հարցերուն կը հետեւիք, ոչ ալ անոնց ոգին կը հասկնաք: Լսեցէ՛ք, Ֆրանսան 40 միլիոն բնակիչ ունի: Պետական պաշտօնեաներուն թիւն է 850,000: Այս թիւին մէջ միայն 415 հոգի կան որ տարեկան 80–100,000 ֆրանք թոշակ կը ստանան, միայն 144 հոգի՝ 100–125,000, եւ միայն 33 հոգի՝ 125,000էն վեր: Բարեգործականի վարիչ–պատուիրակը ո՞ր դասակարգին կը պատկանի, նկատի ունենալով որ մեր թիւն է՝ կէս միլիոն, քիչ մը աւելի կամ պակաս, իսկ անոր ալ մեծ մասը՝ հինւ տարրական ապրուստ մը ապահոված:

— Բայց բարեգործականը միլիոնաւոր ֆրանքներ պիտի մատակարարէ...

— Մի՛ ընդմիջէք: Բարեգործականը սեղանաւորական հաստատութիւն չէ, բաժնետիրական ընկերութիւն կամ պանքա չէ: Թերթերը կարդացիք. Ֆրանսական կառավարութիւնը կրճատեց պետական պաշտօնեաներուն, մինչեւ իսկ նախկին ռազմիկներուն, պատերազմի զոհերուն թոշակները, բացառիկ օբէնքներով: Կրճատումը գործադրուեցաւ անխտիր, հարիւրին 5էն մինչեւ տասը: Նախարարներուն համար՝ հարիւրին 15, հանրապետութեան նախագահին համար՝ 20: Այս կրճատումներով Ֆրանսայի նախարարներուն թոշակը դրեթէ կը հաւասարի բարեգործականի վարիչ - պատուիրակին թոշակին... կը յիշէք անշուշտ, իտալական կառավարութիւնն ալ կրճատեց թոշակները, հարիւրին 6էն մինչեւ 12, իսկ նախարարներուն համար՝ հարիւրին 20: Գերմանիան ամէն տարի նոր կրճատումներ կը կատարէ...

— Ուրիշ ի՞նչ դանգատներ ունիք բարեգործականէն:

— Ահա այսպէս էք դուք. մէկ հարցէն միւսը կ՚անցնիք, առանց որոշ տեսակէտ յայտնելու: Տարիներով պարզած, մանրած, կրկնած եւ բանաձեւած ենք մեր դանգատները: Միայն վերջինը առնելու համար, յիշենք բարեգործականի կրթական ծրագիրը: Աներեւակայելի կարզացած է:

— Հարեւանցի կը յիշեմ. ի՞նչ դէշ բան կար անոր մէջ:

— Նենգամտութիւնն է որ կը սոդոմկի երեւութապէս բարեմիտ այս ծրագրին մէջ անգամ: Բարեգործականը ամէն մը ցորեն կը ցուցնէ, երկու ամէ որոմ ցանելու համար: Ուրիշ առեն աւելի բացը կը խօսինք: Հարցը այն է որ բարեգործականը այդ ծրագրով եւ անոր կցուած «լուսաբանութիւններով» պարզապէս անել եւ անպատուաբեր վիճակի մը կը մատնէ գաղութներու ազգ. մարմինները:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թրխկան փրոփականտը Իսթեհիսդրուհի մէջ

»»»··«««

Պէյրութի « Էլ Նիհար » թերթը կը գրէ·—

Անթիլիասի կաթողիկոսական վարժարանի բարձրագոյն դասարանի ուսանողութեան կողմէ Դամասկոս հասաւ պատուիրակութիւն մը, որ կը պահանջէ փիլիսոփայական դասընթացքի վերացումը: Կրթական նախարարութեան մօտ անոնք իրենց դիմումները կատարելէ վերջ, պատուիրակութեան անդամներէն մէկը հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ·—

« Անթիլիասի մէջ նոր կուսակցութիւն մը կազմուած է « Քէմալի Անթիլիասի կուսակցութիւն» անունով, որուն նպատակն է Ալէքսանդրէթի սանճագին մէջ յառաջ տանիլ Թրքական փրոփականտը: Այս կուսակցութեան անդամները հանրապետութիւններ ղրկեցին Էնկիւրի, պահանջելով Ալէքսանդրէթի սանճագին Թուրքիոյ կցումը: Այդ հանրապետութիւնները թուրք կառավարութեան ղրկուեցան ճիշդ այն միջոցին, երբ մարզպանը Ֆրանսայէն վերադարձին Էնկիւրի կը գտնուէր: Այս նորակազմ կուսակցութիւնը Անթիլիասի մէջ շատ կարեւոր եւ ուժեղ դերը մը ունի այսօր եւ լուծուած են Սանճագի Թուրքիոյ կցումին հակառակորդ բոլոր հոսանքները: Նոր կուսակցութիւնը յաջողեցաւ նոյնիսկ վարժարանին մէջ արաբերէնի ուսուցումը արգիլել: Անթիլիասի « Անթիոք » թերթը որ արաբերէն կը հրատարակուի, հետեւեալ սկսած է կորնչցնել իր կարեւորութիւնը եւ անոր տեղ կը տարածուի « Եէնի Կիւն » թրքատառ թերթը: Վարժարանի արաբ ուսուցիչներն տեղ այժմ կ՚ուղենք թուրք մը դնել»:

Այդեօք հովանաւոր պետութիւնը թոյլ պիտի տա՞յ որ թրքական փրոփականդը այսքան յառաջ երթայ Սուրիոյ մէկ մասին մէջ:

Սպառազինութեանց կրճատման բնագուկը

Իտալիոյ արտաքին նախարարութեան խորհրդականը երեք օր Լոնտոն մնաց, եկք մը գտնելու համար զինաթափութեան հարցի մասին: Արդի՞նքը,— ամէն չանք թափել, որպէսզի առաջքը առնուի նոր զինարշաւի մը: Իսկ այս գործը կ՚իյնայ զինաթափութեան ընդհ. յանձնաժողովին, որ նիստի հրաւիրուած է մայիս 29ին: Իտալիոյ պատուիրակը վերադարձաւ Հռոմ: Կատարուած խորհրդակցութիւններէն կը հետեւի թէ Գերմանիա, Իտալիա եւ Անգլիա մօտաւորապէս նոյն բանը կ՚ուզեն: Երեքին ծրագիրները իրարմէ կը տարբերին մանրամասնութիւններով, բայց համաձայն են հիմնական կէտին,—սպառազինութեանց վերահսկողութեան եւ կրճատման կամ սահմանափակման մասին: Անգլիա կը յուսար թէ կարելի պիտի ըլլայ Ֆրանսան ալ համոզել, բայց՝ ան մերժեց վերջին պահուն: Կ՚ըսուի թէ Ֆրանսա կը սպասէ զինաթափութեան ընդհ. յանձնաժողովին գումարման, նոր ծրագիր մը ներկայացնելու համար: Լոնտոնի եւ Հռոմի մէջ կը կարծեն թէ այս պիտի նըշանի կառքը ճիւն առջեւը դնելու:

Թուրքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ բարեկամութեան ամրապնդումը

Միջազգային մամուլը մեծ կարեւորութիւն կուտայ Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարին վերջին այցելութեան, որ աւելի ամրապնդեց Թուրքիոյ հետ հաստատուած բարեկամութիւնը: Այս առթիւ կը բացատրէ թէ՝ վերջին երկու տարիներու մէջոցին չորս կարեւոր դէպքեր տեղի ունեցան: Ա.— 1932 ապրիլին Էնկիւրիի մէջ ստորագրուեցաւ ափիոնի ներածման վերաբերեալ համաձայնութիւնը: (Թէ Թուրքիա եւ թէ Եուկոսլաւիա ափիոնի ամենակարեւոր արտադրիչներն են): Բ.— 1933 յունիսին Լոնտոնի մէջ ստորագրուեցաւ նախայարձակման վերաբերեալ համաձայնագիրը: Գ.— 1933 նոյեմբերին ստորագրուեցաւ բարեկամութեան, իրաւարարութեան եւ ոչ – յարձակման դաշնագիրը, ինչպէս եւ փոխադարձ պահանջներու խնդիրը: Դ.— Վերջապէս, 1934 փետր. 9ին Աթէնքի մէջ ստորագրուեցաւ պալքանեան դաշինքը, որով Թուրքիա, Եուկոսլաւիա, Յունաստան եւ Ռումանիա յանձն կ՚առնեն պահպանել իրենց սահմանները, այսինքն ներկայ դոյավիճակը· ուրիշ խօսքով՝ «Պալքանը Պալքանցիներուն»:

Այսպէս ուրեմն, երկու տարին բաւական եղաւ, որպէսզի Պելկրատ եւ Էնկիւրի հաշուեյարդարի ենթարկեն բոլոր առկախ վէճերը, ամրապնդելով իրենց քաղաքական եւ տնտեսական յարաբերութիւնները:

Մանաւորապէս Ֆրանսական մամուլը շատ գոհ կ՚երեւայ այս արդիւնքէն: Թուրքերը ի հարկէ շատ ուրախ են:

Ծանր կռիւ մը սուրիական սահմանին վրայ

»»»··«««

« ՀԱՑԵՐՈՒ ՀԵՏ ՁԵՌՔ ՁԵՌՔԻ ՏԱԼՈՎ ... »

Պոլսոյ « Միլլիյէթ » լրագիրը կը գրէ ·—

Վերջերս ձեռք անցաւ եւ արժանի պատիժը գտաւ Պէիիր Տէտէի հրոսակ – խումբը որ տարիներէ ի վեր Սուրիայէն մահսանենգութիւն կը կատարէր Թուրքիա:

Այս գինեայ հրոսախումբին 30 անդամները փոքր խումբերով եւ զանազան տեղերէ կ՚անցնէին սահմանէն: Անոնք զանազան ապրանքներ ապօրինի կ՚առնէին սահմանի վրայ տեղաւորուած Հայերու մթերանոցներէն եւ մուք ու անձրեւոտ գիշերները կ՚անցնէին մեր հողը:

Այս անգամ յուր կ՚առնուի թէ ապրանք պիտի փախցնեն: Բայց անոնց մէկ խմբակը թակարդի մէջ ինկաւ ձերբակալուած արեւմուտքը: Ընդհարման ընթացքին, մահսանենգներէն մէկը սպանուեցաւ եւ չորս բեռնաւոր ձիեր ձեռք անցուեցան:

Մնացեալ աւազակները թէեւ փախան, բայց յաջորդ օրը պաշարուեցան: Տեղի ունեցած ընդհարման ընթացքին, անոնցմէ մէկն ալ սպանուեցաւ, իսկ միւսները անձնատուր եղան: Այս կերպով ձեռք անցան 28 մահսանենգներ (20ը գինեայ) եւ ապրանքներով բեռնաւոր 30 ձիեր: Ընդհարման ընթացքին, մեր հեծեալներէն Սալիհ էֆ· նահատակուեցաւ:

Նահատակին յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Կազի Այթապի մէջ, եւ անոր ներկայ գտնուելու պարտաւորուեցան նաեւ բռնուած աւազակները, որոնք Հայերու հետ ձեռք ձեռքի տալով կը վնասէին պետական գանձին:

Հրոսախումբին պետը, Գըզըլպաշ Պէիիր Տէտէ, օրերով աշխատեցաւ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ՝ ԼՈԶԱՆԻ ԽԱՑՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

oooo

Մօտերս Լոնտոնի մէջ պիտի հրատարակուի գիրք մը՝ յետպատերազմեան դիւանագիտութեան եւ մասնաւորապէս Լոզանի խորհրդաժողովի մասին:

Հեղինակը՝ Հէրբըտ Նիֆոլսըն, Լորտ Քըրզընի մտերիմ գործակիցն է եղած եւ ֆոլջանսիօք՝ բոլոր անցուդարձերուն: Այնպէս որ, մեծ իրարանցում պիտի պատճառէ գիրքը:

Կ՚ուզէի՞ք համտեսել: Լորտ Քըրզընի պատուիրակութեան անդամներէն մէկը յուշատետր մը պահած է, որուն 1922 դեկտ· 22ի էջին վրայ կը կարդանք·.

— «Քըրզըն տարօրինակ տրամադրութիւն մը ունի այս առտու: Գրեթէ զուարթ: Երէկ գիշեր խօսակցութիւն մը ունեցած էր Լամէթի, Պաոէսի եւ Կառոնիի հետ: Վերջին երկուքը (Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ պատուիրակները) կը քծնին Լամէթի շուրջը, « Ձեր վսեմութիւնը » կոչելով ամէն մէկ խօսքին, « բարեկամ եւ սիրելի պաշտօնակից » անուանելով զայն: Այս պարագան կը զղուեցնէ Քըրզընը: Ամէն բան ծայրէն պիտի սկսէր նորէն ժամը 11ին, եւ Լորտը բարձրաձայն կը հառաչէր քանի ժամը կը մօտենար: Ա.— Թառէն ելաւ եւ սկսաւ կապկել Կառոնին, Լամէթի հետ խօսիլ ձեւացնելով, չոյելով, մեղրածորան խօսքեր ուղղելով անոր, որքան կարելի է բարձրաձայն: Լորտ Քըրզըն չատ յաջող ծաղրածու մըն է (միմիք): Ամբողջ ժամանակը մերթ կը խնդար կեղծելով Կառոնին եւ մերթ բացատրելով Կառոնին եւ մերթ բացատրելով թէ քանի մը վայրկեանէն ամէն բան ծայրէն պիտի սկսի...

Այդ միջոցին հասան Լամէթը եւ միւսները: Լամէթ ըստ սովորութեան ետ առաւ ինչ որ գիջած էր երէկ: Քըրզընը նորէն իր թիկնաթոռին մէջ ըն – կողմանեցաւ ուժասպառ յուսահատութեան մը չարժուձեւով »:

Որ եւ է խորհրդածութեան կը կարօտի՞ այս պերճիմաստ պատկերը:

Ցուշագիրը կը պատմէ Լորտին «միջանկեալ» գործերն ալ, որ կապ ունէին «փոքր գաշնակիցներուն» ճակատագրին եւ ուրիշ կենսական հարցերու հետ.

— «Յօթը. Նամակ կ՚երեւար նախաճաշէն յետոյ, պատմելու համար ահաւորութիւնը յունական կառավարին: Պ. Հէրբըտ Սիթհնոըր կուգար ճաշէն յետոյ, եւ կը մեղադրէր Անգլիան, Յունաստանի դէմ գործած դաւաճանութեան համար: Ապա Պետրոս կը ներկայանար ճաշէն առաջ, եւ կը յիշեցնէր այն բոլոր խոստումները զորս Անգլիա ըրած էր Ասորիներուն: Պ. Օլիվըր Պոլտընին, որ կազմած էր հայկական պատուիրակութեան, դառնութեամբ լի նամակներ կ՚ուղղէր Մեծն Բրիտանիոյ «ուղղամտութեան» մասին: Վենիզէլոս կուգար յոռետես դուշակութիւններ ընելու Կ. Պոլսոյ Օրթոտոքս պատրիարքութեան ապագայի մասին: Պ. Տուքա (Ռումանիա) կուգար խօսիլու առաջարկներ ներկայացնելու: Պ. Նինչիչ (Սերպիա) թելադրութիւններ կ՚ընէր Սեւրանիկի մասին...»

Այս բոլորէն յետոյ, զարմանալի՞ է որ Լոզանի դաշնագիրը ստորագրուեցաւ այնպէս ինչպէս որ գիտենք, հակառակ Լորտ Քըրզընի «խաթէրիք» շարժուձեւերուն:

Դեռ ի՞նչ յայտնութիւններ կ՚ըսպասենք, բանալու համար մեր «դիւանագիտական» աչքերը, որոնք միշտ ալ ստուերը կը շփոթեն իրականութեան հետ:

Վ.Ա.Շէ

ԸՆԿԵՐ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

»»»··«««

Երէկ Մարսէյլի խնամատար մարմինէն ստացանք հետեւեալ նամակը, ապրիլ 24 թուականով.—

Ա. Ախարոնեանէ վերջ Մ. վարանդեանն ալ անողորմ հարուածը ստացաւ, 22 ապրիլ 934, կիրակի երեկոյեան ժամը 10ին: Միեւնոյն գիւղին մէջ (Գօժոն) քանի մը վայրկեանի հեռաւորութեան վրայ հայ ժողովուրդի գուսանը եւ մեծ հրապարակագիրն ու տեսաբանը կորուած են արտաքին աշխարհէն, մէկը մահուան վտանգը անցուցած, միւսը տակաւին վտանգի մէջ:

Ախարոնեան խնամատար մարմինս շատ բնականօրէն պիտի դառնար նաեւ վարանդեան խնամատար մարմին, առաջին րոպէին իսկ, իրեն հետ ունենալով բժիշկ ախանջանեանը, որկազմակերպեց բժշկական խնամքի գործը:

Վարանդեանի վիճակը ծանր է այժմ ու մտահոգութիւն կը պատճառէ: Օրուան մէջ գինք կը խնամեն իր բժշկուհի աղջիկը եւ մասնաւոր հիւանդապահուհի մը, իսկ գիշերները՝ բժիշկ սիվրիհիսարեանը:

× *Ընկեր բժ. Օհանջանեան կը գրէ նոյն թուականով.—*

Ընկեր վարանդեան անգիտակից վիճակի մէջ է: ցնցումներ եւ նոպաներ կ՚ունենայ: Ջարկերակը մերթ 90, մերթ 130: կարելի բոլոր միջոցները կը գործադրենք,— արիւն առնել, ներարկումներ եւն.: Իսկ Ախարոնեանի վիճակը անփոփոխ է. ապաքինումը շատ դանդաղ կ՚ընթանայ:

ծածկել իր իսմնութիւնը, տարաձայնելով թէ պետը սպանուած է ընդհարման ընթացքին: Բայց ի վերջոյ հասկցուեցաւ թէ իսմն է աւազակներուն պետը:

Զինուորական մասնաւոր տեսեր, գիշեր ցերեկ աշխատելով, աւարտեց դատը եւ աւազակներուն մէկ մասը դատապարտեց 13, 9 եւ 7 տարուան բանտարկութեան, իսկ բոլորը՝ 394,000 ոսկի տուգանքի:

Ձեռք անցուած ապրանքներուն մէջ կան 322 կտոր մետաքսեղէն եւ բամպակեղէն, 54 կտոր կերպաս, 246 գործածուած բանկոն եւ բանկոնակ, 16 մետաքս վերարկու, 120 ֆիլօ հատուածտ ճիւթեր, կէս միլիոն սիկարի թուղթի տետր եւայլն:

Սիկարի թուղթերը դուրս ըլլալով, մնացեալ ապրանքները 14 հազար ոսկիի արժէք մը կը ներկայացնեն:

Ներգաղթը յետաձգուած է աշնան

Բարեգործականը հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը առացած է երեւանէն, ի պատասխան ներգաղթի յետաձգման մասին եղած հարցումին·

«Հակառակ մեր կառավարութեան խոստման եւ ցանկութեան, դժբախտաբար կարելի չպիտի ըլլի այս գարնան ներգաղթի սկսիլ, որովհետեւ մի շարք կենսական կարեւորութիւն ունեցող ձեռնարկներ, դլխաւորաբար սեռեթեանք կառուցուկ կոմբինատի հսկայական կառուցումը, ուր 150 բաժանմունք պիտի բնդունին կարեւոր թուով աշխատաւորներ, ինչպէս նաեւ մի կարգ Հայբենակցականների չինարարութիւնները, մասնաւորաբար Նուպարաշէնը, հազիւ պատրաստ կը լինին առաջիկայ աշնան միայն, երբ քաղ· Շահվերդեան կը մեկնի արտասահման: Թէեւ այս յետաձգումը ցաւալի է, բայց կառավարութեան ցանկութիւնն է որ մեր արտասահմանեան հայրենակիցները փոխադրութիւնը կատարուի լաւագոյն պայմանների մէջ»:

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՅԱՎԱՏՉԱՆ

«««···»»»

Ալեքսանդր Ծատուրյանի մասին կարելի է շատ բան ասել, բայց ամենից առաջ պետք է ասել, որ նա ապրել է ինքնուրույն կյանքով, ինքնուրույն մտածել է, ինքնուրույն գործել է։ Նա ոչ մեկի նմանը չէ եղել, ոչ մեկին չի նմանվել։ Նա ինքն է եղել, ինքն է մնացել։ Նա ինքնուրույն ճանապարհ է բացել իր համար, ինքնուրույն ճանապարհով է գնացել։ Նա ինքնուրույն ճանապարհ է ցույց տվել ուրիշներին։ Նա ինքնուրույն ճանապարհ է ցույց տվել ամբողջ ժողովրդին։

Ալեքսանդր Ծատուրյանի ինքնուրույնությունը նրա ստեղծագործության մեջ է։ Նրա ստեղծագործության մեջ ինքնուրույնությունը ամենից առաջ ձևի մեջ է։ Նրա ձևը ինքնուրույն է, նրա ձևը նոր է, նրա ձևը ինքնատիպ է։ Նրա ձևը ոչ մեկի նման չէ, ոչ մեկին չի նմանվում։ Նրա ձևը ինքն է, ինքնին է։ Նրա ձևը ինքնուրույն է, որովհետև նրա ձևը ինքնուրույն բովանդակության արտահայտությունն է։ Նրա ձևը ինքնուրույն է, որովհետև նրա ձևը ինքնուրույն աշխարհայացքի արտահայտությունն է։

Ալեքսանդր Ծատուրյանի ինքնուրույն աշխարհայացքը նրա ինքնուրույն ձևի հիմքն է։ Նրա ինքնուրույն աշխարհայացքը նրա ինքնուրույն ձևի հիմքն է։ Նրա ինքնուրույն աշխարհայացքը նրա ինքնուրույն ձևի հիմքն է։ Նրա ինքնուրույն աշխարհայացքը նրա ինքնուրույն ձևի հիմք

ԷՋԵՐ ՅՈՒՆԱՔԱՉ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ, 1914-20

ԲՐԻԳ ՍՈՒՐԱՆ ՀԱՍԼՑԵԱՆԻ ՀՈՒՇԵՐԻՑ

Պետական ծառայության անցնելուս հետո, 1914 թ. ամռանը, ինձ ուղարկեցին Ալաշկերտի գավառը՝ հարկահավաքի պաշտոնով։ Ճանապարհին ինձ ուղեկցեցին մի քանի զինվորներ։ Ես ձի չունեի, ուստի ստիպված էի ոտքով գնալ։ Ճանապարհին ինձ ուղեկցող զինվորները ինձ ասացին, որ ես ոտքով գնալով՝ իրենց ստիպում եմ հետևել ինձ։ Ես ստիպված էի ձի գնել։ Ալաշկերտ հասնելուս հետո ինձ ասացին, որ ես ոտքով գնալով՝ իրենց ստիպում եմ հետևել ինձ։ Ես ստիպված էի ձի գնել։

Ալաշկերտում ինձ ասացին, որ ես ոտքով գնալով՝ իրենց ստիպում եմ հետևել ինձ։ Ես ստիպված էի ձի գնել։ Ալաշկերտում

Թրոցքի ո՞ւր պահուած էր

Վտարման հրամանագրին յանձնուելէն ի վեր երկրորդ շաբաթն է, եւ Թրոցքի տակաւին չէ դադրած հիւրընկալ երկիր մը։

Այժմ կը սուզուի թէ երեքշաբթի օր հեռացած է Պարպիզոնի դղեակէն եւ ապաստանած՝ բարեկամի մը տունը, սպասելով աւետաբեր լուրին։ Տասը օրէ ի վեր անտանելի դարձած էր իր կեանքը, երեւան հանուած ըլլալով իր թաքստոցը։

Կ'ըսուի թէ նախկին դործակալը դիմած է Անգլիոյ իր բարեկամներուն, որպէսզի միջնորդեն եւ արտօնութիւն ձեռք բերեն գոնէ նորմանական կղզիներուն մէջ բնակելու։ Շատ յոյս չկայ, որովհետեւ Աշխատաւորական կառավարութիւնը նախապէս մերժած էր արտօնութիւն տալ։

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Ռոզմիկ» խումբի դասախօսական ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկեր Ճիհանեանի բնակարանին մէջ։ Կը խօսի ընկեր Ս. Թորոսեան։

ՊԻԼՎԻԼԻ «Ռոստամ» խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին 131, Fbg. du Temple-ի սրճարանը։ Ներկայանալ անդամատետրով։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Դաւաճան

ՓՕՏ Տ'ՕՊՆԱՅԻ կոթիւն ենթակոմիտէի ընկերահամակրական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ընկեր Սեդրաք Թոփալեանի բնակարանին մէջ։ Փափաքողները կրնան ներկայ ըլլալ։ Ընկ. Մ. Բարխեան կը խօսի Կոթիւնի մասին։

ՏԷՄԻՆի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրխասափոր, Ջաւարեան եւ Ռոստոմ խումբերուն բոլոր ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն.

ՑԵՐԵԿՈՑԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՕԺԱՆԴԱԿ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ եւ ներկայութեամբ Պ. **Georges Picot**ի

եւ Պատուոյ նախագահութեամբ Ջօրավար **Edouard Brémond**ի

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 13 ՄԱՅԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 1ՕՐ

ՍԱԼ ՀՕՇԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 9 Ave. Hoche (Մէթրօ Courcelle)

Արժանթինեան ազնուական orfèvre, դեկավար **Manuel Pizarro**

Դեղարուեստական բաժին - անակնկալներ։ *Մուտք* 15 *ֆր.*

Թոյդումի տեղի չի տալու համար կը խնդրուի կանխաւորօք սեղաններ վարձել։ Դիմել հեռախօսով *Provence 95-61* եւ *34-61*։

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը

Գրատուն ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51, Rue Monsieur - le - Prince, Paris (5e) Métro: Odéon Tél. Danton 88 — 65

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւլլն. ամէն տեսակ գրքեր Արդիական կազմատուն։ Տպագրական գործեր։

Աշխարհի բոլոր կողմերէն ճասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նիկոմիդիոյ նախկին առաջնորդ Տ. Ա. Ստեփաննոս արք. Ծովակիմեան որ իր վերջին տասը տարիները անցուց պուլկարահայոց առաջնորդութեամբ, վախճանեցաւ Սոֆիոյ մէջ. երեքօր — հայ կարճատեւ հիւանդութենէ վերջ։

Ի յիշատակ հանգուցեալ Ծերունազարդ արքայազնին հոգւոյն այս կիրակի առաւօտ Սէն Ժէրոմի նորակառոյց եկեղեցւոյ մէջ (Մարսէյլ), մատուռը Ս. Պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հանդիսաւորապէս, նախագահութեամբ Տ. Գրիգորիս եպիսկոպոս Պալաքեանի եւ մասնակցութեամբ Նիկոմիդացի արքեպիսկոպոսի եւ գակիը քահանայ հայրերու։

Կը խնդրուի Մարսէյլի ու բոլոր արուարձաններու հայրենակիցներէ, որպէսզի ներկայ ըլլան նոյն օրուան պատարագին եւ հոգեհանգստեան, յաւերժացնելու համար վաթսուն եւ մէկ ամեայ անձնազոհ եկեղեցականին անմահ յիշատակը։

Ժամանակացոյց.— սկզբն. ժամերգութեանց, կիրակի առաւօտ ի ժամ 7, Ս. Պատարագ կիրակի առաւօտ ժամը 9·30ին, հոգեհանգիստ ժամը մը 11ին, քարոզ ժամը 11·30ին։

Շարիթուրէն առնել 5 թիւ թրամ — ուէյը։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԱՊՐԻԼ 11-24Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՂՁՆԱՅԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՂՁՆԱՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

կը խօսի Ջ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան անդամ Ա. ԴԱԲՐԿԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 29ին կիրակի օր

կը խօսի Ջ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան անդամ Ա. ԴԱԲՐԿԵԱՆ

Սեբաստացի ՄՈՒՐԱՏի յիշատակին

Հ.Ց.Դ. Իսի լէ Մուլինոյի ՄՈՒՐԱՏխումբը հովանաւորութեամբ ՋԱՒԱՐԵԱՆ Կոմիտէի կը տօնէ ՄՈՒՐԱՏի մահուան 15 ամեակը եւ իր ծննդեան 60 ամեակը Ապրիլ 29ին կիրակի օր կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 2 rue Alexandre Guilmant, *Սալ Մաոի Տէլմայի մէջ, Մէօտոնի կայարանին դիմացը։*

Կը նախագահէ ընկ. Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

կ'արտասանեն Օր. *ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ*, եւ ուրիշներ

Ճոխ եւ խնամուած գեղարուեստական բաժին։

Հաղորդ. միջոց.— Առնել հանրակառք թիւ 23 եւ 32 եւ իջնել Ֆէրմ տ'Իսի, ուր կը սպասեն առաջնորդներ։

Ծախսերու համար կը գանձուի 3 ֆրանք։

ՀՐԱՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Սարսելի «ՀՐԱՑՐ» խումբի նախաձեռնութեամբ *ՀՐԱՑՐի* մահուան 30 ամեակը կը կատարուի **Salle Géographie**ի մէջ

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ եւ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ

6 Մայիս, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30 ին

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Villa Chanterive-ի մէջ, 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-Bains

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն դաշնակով եւ ջութակով եւ մեներգով՝ Տիկ. ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԷԿԵԱՆ, Օր ՍԻՐԱՐԴԻ ԱՁԻՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՁԻԹՈՒՆԻ եւ Օր.ներ ԱԼԻՍ եւ ԱՅՏԱ ՊԱՊՈՆԵԱՆ եւայլն։

Մուտքը 5 ֆրանք թէյասեղանի համար։

54 թիւ հանրակառքը Trinité-էն կը մեկնի Անկէ։ Շոգեկառք կայ տիւ Նօրէն կը մեկնի 13.47, 14.02ին եւ 14.28ին։

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին,* 5 rue Paul Berruel (*Նախկին* rue Cambronne, *131*) *Մէթրօ՝* Vaugirard, *Յիշատակի երեկոյ, Թորոս Թորամանեանի մահուան առթիւ, «Թ. Թորոմանեանի կեանքը եւ գործը», Յ. Չաւրեանէ, Յիշատակի խօսքեր ներկաներէ։ Կը մասնակցի նաեւ Ճարտարապետ Պ. Ա. ԹԱՒԹԱՃԵԱՆ։ Մուտքը ազատ է։*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած՝ Հ. Մ. Ը. Մ. ի Raincy-Rosny *ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ*

ի նպաստ *«ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՍ»* Թերթին

Վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին **Casino du Raincy** սրահին մէջ

Jazz-Tango ՄԻԼՔՈՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ Mlle Rosie Macdonold-ի Շարլէի թատրոնէն

Մուտք՝ 5 Ֆրանք։

ՑԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՒԻԼՐՏ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՀՕՄԻ ՆԱԽԿԻՆ

ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր օգնութեան մնաուկին

6 ՄԱՅԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԷՆ

Salle des Ingénieurs Civilsի ՄԷՋ

19, rue Blanche. Métro: Trinité

Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ հաճելի անակնկալներ։

Orchestre **Sandros and his boys**

ՄՈՒՏՔ 7.50 *ՖՐԱՆՔ*

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀՐԱՉ ՋԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

«ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԸ»

ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ

Գին *15* ֆրանք, փոստի ծախքով, միայն կանխիկ, ֆրանսա՝ *16* ֆր.

Արտասահման՝ *17* ֆրանք։

Դիմել.— H. Zartarian, 126, Ave. Simon Bolivar, Paris (19)։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

Կազմակերպուած ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ

ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

Այս կիրակի, 29 Ապրիլ կէսօրէ վերջ ճիշտ 3ին

Պանեէօ, 150, Route d'Orléans-ի սրահին մէջ

Ասպարէզ կը ելեկայացնեն **«ԵՐԵՔ ՔԱՋԵՐ»** եւ **«ԳՈՒՇԱԿ»** խաղերը

Ղեկավարութեամբ՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի

Ճոխ յայտագիր՝ խմբերգներ, արտասանութիւններ, կովկասեան եւ հայկական պարեր, անակնկալներ եւ մոգական փորձեր։

Թառիսս Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ կը նուագէ

Դասերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. միջոց.— Առնել Փոթթ տ'Օրլէանէն 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Պանեէոյի կայարանը։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար։ Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Danton:** 52.73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդիսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. Դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie.* K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie*

Կ'ՈՒԶՈՒ

Կ'ուզուի 25-35 տարեկան վստահելի հայ կին մը անձնական գործերու եւ երկու երախաներ (7 եւ 10 տարեկան) խնամելու համար։ Գրել՝ Jean Abdalian*ի*, quartier Colombe, Mougins (Alpes Maritimes)։

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Հայ կին մը (*37* տարեկան) տնական աշխատանքներու համար, օրավարձքով կամ ամսականով։ Դիմել պ. Մխիթարեանի, *6*, rue Blanqui, փարիզ *(13)*։

ՎԱՐԶՈՒԻ Է

Կահաւորուած սենեակ մը, գին 200 ֆրանք։ Դիմել Պ. Կ. Մուրատեանի 13 բիս Սօլնիէ, Փարիզ (9), մէթրօ՝ Քատէ։

ՅՈՒՇԱԳՈՒԹԻԻՆ

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Կրընոպլի մասնաճիւղի անդամուհիներէն Տիկ. Օտապաշեանի վերտաւլի մահուան առթիւ, յարգելի տիկնոջ պարագաներուն։

ՅՈՒՇԱՏԻՏ

Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը, Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Ժլորիա ճաշարանը։

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄ

Club Athlétique Iranien եւ Le Racing Club des Etudiants Persans-ի ֆութպոլի մրցուժը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, Stade de Colombes-ի մէջ։

Ներկայ կ'ըլլան պարսից դեսպանը եւ դեսպանատան պաշտօնէութիւնը։

Կը հրաւիրուին բոլոր պարսկահպատակները։

ՄԱՐՍԷՅԻԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարանը ամառնային եղանակի առթիւ, մինչեւ Սեպտեմբեր՝ բաց է երեկոյեան ժամը 8—9, իսկ կիրակի օրերը 10—12։ Ընթերցողներէն կը խնդրուի որ ասոր ժամուն գան։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ծանօթ օրիորդ մը կը ստանձնէ ֆրանսերէնէն, անգլիերէնէն, գերմաներէնէն եւ հայերէնէն դասեր տալ տուներու մէջ։ Դիմել Ե. Յարութիւնեանի 13, rue d'Orcel, Փարիզ (18), Մէթրօ Barbès.

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՍՈՐՎԵՑԷՔ

Foyer Français ձեռնարկած է ֆրանսերէնի դիչերային դասընթացք համատեղ Պէլվիլի եւ Ալֆորվիլի Հայերուն համար։ Ամսական 5 ֆրանք։

Փափաքողները կրնան գրել պ. Գր. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆի, 25, Rue Emile Desvaux. Paris 19։

ՀԱԼԱԾ ՄՈՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼՀՍ *Թարգ. Ժ. Մ.*

— Ահաւասիկ մարդ մը որ տարօրինակ միտք ունի, մարդ մը որուն դէմ իմ ամէնէն սիրելի զէնքս անզօր է ...

Քարտուղարուհին աչքերը բացած նայեցաւ անոր։

— Իսկ ո՞րն է ձեր ամէնէն սիրելի զէնքը, պարոն Գարա...

— Վախը ...

Եթէ անիկա քաջալերութիւն կը ըսպասէր իր դիմացինէն խօսքը շարունակելու համար, յուսախաբ եղաւ։ Եւ սակայն յայտնի էր թէ պէտք չունէր այդ տեսակ քաջալերութեան մը, որովհետեւ Գարա տիրապետող հոյ մը ունէր վրան՝ իր ստորադասականներուն առջեւ։

— Կարէ մէկու մը միտը, կը բուժուի։ մտրակէ զայն, օրին մէկը անոր յիշատակն ալ կը մոռնայ։ Եւ սակայն վախցուր զինքը, հասկցուր իրեն որ սարսափելի բան մը պիտի պատահի իրեն կամ իր սիրելիներուն — վեր — ջինը աւելի լաւ է — այնատեն երբեք չի կրնար մոռնալ քեզ։ Վախը բռնակալ է՝ աւելի սարսափելի քան հատաքննութեան չարչարանքի մեքենաները, ու աւելի ազդու քան խարոյկը։ Վախը հազար աչք ունի ու կը տեսնէ ամէնէն զարհուրելի բաները։

— Ուրեմն այդ է ձեր դատանդքը։

— Դատանդքս մէկ մասը միայն, Միս Հոլընտ, պատասխանեց Գարա ժպտելով։

— Իսկ ի՞նչպէս կ'արդարացնէք այդ տեսակ զէնքի մը գործածութիւնը, հարցուց աղջիկը։

— Նպատակի մը հասնելու համար։ օրինակ։ բանի մը պէտք ունիմ զոր չեմ կրնար ձեռք անցընել սովորական միջոցներով, էական բան մըն է ինծի համար, իմ երջանկութեանս համար, իմ հանգիստիս համար, իմ ինքնասիրութիւնս գոհացնելու համար, պէտք է զայն ունենամ անպատճառ։ եթէ կարելի է գնել, լաւ։ եթէ կարելի է գնել այն անձերը որոնց միջոցաւ կրնամ տիրանալ անոր, աւելի լաւ։ եթէ կարենամ իմ արժանիքներուս չնորհիւ յաղողիլ, ի գործ կը դնեմ այդ արժանիքները, այլապէս...

— Օ՜հ, ըսաւ աղջիկը զլուխը շարժելով։ բայց ատիկա «չանթաժ» չէ՞։

Գարա յօնքերը պռատեց։

— Այդ բառը երբեք չեմ գործածեր եւ չեմ ուզեր որ ուրիշներն ալ գործածեն իմ ներկայութեանս։ «չանթաժ»ը դրամ կորզելու ստորին միջոց մըն է...

— Բայց եւ այնպէս չատ օգտակար միջոց մը, ընդմիջեց աղջիկը ժպտելով մը։ ըստ ձեր պատճառաբանութեան, այդ միջոցը գործածողներն ալ արդարանալի են...

— Նայած թէ որ անկիւնէն կը դիտէք։ իմ տեսակէտովս անոնք ոճրագործներ են՝, այսինքն մարդիկ որ — րոնց հետ չեմ ուզեր մէջ է Թ. Ք.ն առտուընէ մինչեւ իրիկուն։ Մեծ յարգանք ունիմ Թ. Ք.ի հանդէպ։ հաւանաբար գործեալ պիտի հանդիպիք իրեն։ առիթի կը սպասէ իմ մասիս հարցումներ ընելու ձեղի։ աւելորդ է ըսել թէ...

— Ձեր գործերուն մասին ոչ օքի բան չեմ ըսեր, ընդմիջեց աղջիկը։

— Ձեղի չարաթխական երեք ոսկի կը վճարեմ... միայն ունիմ հինդ ոսկիի բարձրացնելու ձեր թոշակը, որովհետեւ չատ յարմար էք իմ գործերիս...

— Շնորհակալ եմ, ըսաւ աղջիկը հանդարտութեամբ, բայց արդէն գոհացուցիչ վճարում կը ստանամ...

Եւետոյ՝ զարմացած ու քիչ մըն ալ յուզուած արտայայտութիւնով մը դարս եւաւ սենեակէն։ Մերժել Ր — մինկթըն Գարայի չնորհները՝ կը նշանակէր նախատել զայն։

Արդէն Թ. Ք.ի հետ ունեցած իր վէճին մէկ մասն ալ հետեւանք էր այն անտարբերութեան զոր զաղտնի ոստիկանը ցոյց տուած էր անոր չատ բարեացակամ վերաբերումին հանդէպ։

Գարա զանգակը զարկաւ, ծառան կանչելու համար։

— Ֆիլըր, ըսաւ Ջոյնը, երբ ծառան ներս եկաւ, կէս յուզերքով անունով մէկը պիտի դայ, մէկ թեւով մարդ մըն է... որ եւ է պատրուակով վար դիր, որովհետեւ չատ դժուար է պէտք եղած ատեն զինքը գտնել... կ'ուզեմ անպատճառ իրեն հետ տեսնուիլ... դուրս պիտի երթամ, ժամը 6·30ին կուգամ, ամէն բան ըրէ որպէսզի ըսպասէ մինչեւ վերադարձս... գլուխդ բանս առաջնորդէ զինքը, դիրքերով կը հետաքրքրուի...

— Շատ լաւ, պարոն, ըսաւ դիւ — ղացի Ֆիլըրը... ձեր հագուստները պիտի փոխէ՞ք...

— Ոչ, այսպէս կ'երթամ, միայն մուշտակ վերարկուս բեր, չատ ցուրտ է։ Վառարանին հոդ տար, չմարի, անձնական նամակներս ննջարանս տար եւ Միս Հոլընտին ճաշը տուր...

Ֆիլըր մինչեւ ինքնաշարժը զնաց անոր հետ, մուշտակէ ծածկոցը փաթթեց անոր ոտքերուն, կառքին դռնակը զոցեց եւ ներս եկաւ։

Այդ վայրկեանէն յետոյ Ֆիլըրի վարմունքը քիչ մը տարօրինակ էր տանը մէջ։ Անբնական բան չկար ի հարկէ, երբ անիկա Գարայի աչքս — տանոցը զնաց թուղթերը կարգի դնելու համար։ Նոյնպէս անբնական չէր երբ աչքէ անցուց դրասեղանին դարկները, քանի որ ինք Ջոյնին վստահելի պաշտօնեան էր։

Գարա բարեկամ էր իր բոլոր ծառաներուն հետ, անշուշտ որոշ սահման մը։ Շատ անդամ Ֆիլըրը վարձատրած էր իր թոշակին կրկնապատիկը նուէրով մը։

Ֆիլըր կարեւոր բաներ մը չգտաւ թուղթերուն մէջ։ Սակայն յանկարծ ձեռքը ինկաւ Գարայի չէքի տետրակը, որուն արմատին վրայ նշանակուած էր 6000 ոսկիի գումար մը զոր նախորդ օրը զանձած էր դրամատունէն։ Այս յայտնութիւնը չատ հետաքրքրական էր ծառային համար որ չբիւնքները պրկած մտածեց։ Եւետոյ զնաց Ջոյնին աշխատանոցը, ուր քարտուղարուհին նամակներու ընդօրինակութեամբ զբաղած էր։

Ֆիլըր վառարանին կրակը հրահրեց եւ հարցուց քարտուղարուհին թէ որ եւ է հրաման ունի՞ր իրեն համար։ Եւետոյ զարձեալ սկսաւ իր խուզարկութիւնները, այս անգամ ննջարանին։ Դրամարկղը բանալու փորձ ընելէն յետոյ, մօտեցաւ ուրիշ փոքրիկ դրասեղանի մը ուր Գարա ընդհանրապէս կը պահէր իր օրը օրին ստացած անձնական նամակները. ծառան նորութիւն չդտաւ այնտեղ։

(Շար.)

L'ARMENIE

Աթէնք հրատարակուող Լ'Ասմենի ֆրանսերէն պարբերաթերթը կը ծախուի Փարիզ, Լիոն եւ Մարսէյլ Hachette-ի գործակալութեան հայ քէօշկերը, ուր կը ծախուին նաեւ յունարէն թերթեր։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱՔԵՐԲ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925)

Directeur et Propriétaire : Seb. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ եւ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՀԱՄԱՐ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

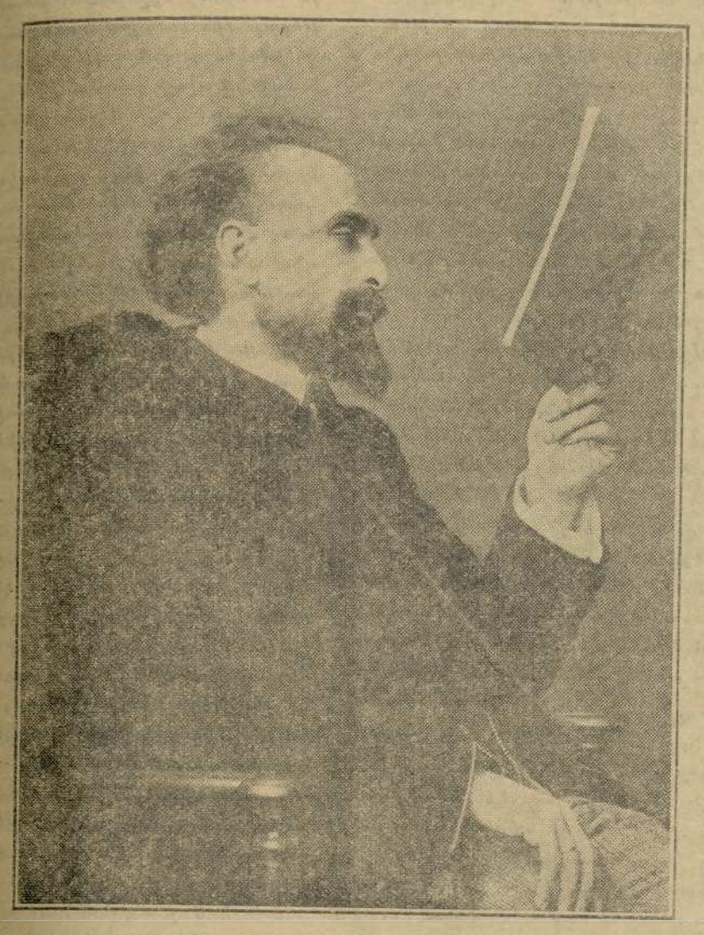
	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԹԱՄՍԵԱԿ	ՅՈՒԱՄՍԵԱԿ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխկոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
28
ԱՊՐԻԼ
SAMEDI
28 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année N° 2482

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՈՂՔԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ (ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ)
(ԾՆԱՒ 1872ին, ՄԵՌԱՒ 1934 ԱՊՐԻԼ 26)

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ՈՉ ԵԻՍ Է

... Վարանդեանն ալ կորսնցուցինք,— մէկը չատոնց նօսրացած սերունդի մը տաղանդաւոր եւ վաստակաբեկ ներկայացուցիչներէն։

Վչտին ծանրութեան տակ, անկարելի է ներկայացնել այս դէմքը, որ իրրեւ հրապարակագիր եւ տեսարան, իրրեւ հեղինակ եւ քաղաքական գործիչ, մօտ քառասուն տարի մնաց պատնէշին վրայ, գրելով, խօսելով, խմորելով եւ ներշնչելով։ Պատմութիւնը պիտի դասէ իր առաւելութիւններն ու թերութիւնները. բայց չպիտի կրնայ ժխտել մէկ բացորոշ իրողութիւն,— Միքայէլ Վարանդեան եղաւ ջերմեռանդ հաւատացեալ մը յեղափոխական եւ ընկերվարական իդէալին, խանդավառ տաղերգուն՝ հայ ազատագրական չարժման եւ իր խանդավառութեան ու գիտութեան անապատ զանձերը տրամադրեց այս ժողովուրդի բարիքին, հայկական թէ օտար բեմի վրայ, մինչեւ վերջին չունչը։

×

Պատահեցաւ անխուսափելին։ Այն չարաշուք հեռագրէն ի վեր որ կը ծանուցանէր ընկեր Միքայէլ Վարանդեանի անակնկալ հիւանդութիւնը — կաթուածահար — կիրակի օր, բարեկամի մը տունը ճաշած ատեն, յոռետեսութիւնը պատած էր բոլորին միտքը։ Հեռագիրն ալ — ստորագրուած՝ ընկեր Օհանջանեանի կողմէ — իր բժշկական սեղմ բառերով կը մատնէր լուրջ մտահոգութիւն։ Եւ մեծ լուրի կը սպասէինք ժամէ ժամ։

Հինգշաբթի օր թերթին տպագրութիւնը լրացած էր, երբ ստացանք հետեւեալ հեռագիրը։—

ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ ՎԻՃԱԿԸ ԱՆՑՈՑՍ։ ԼՈՒԻՐ ՏՈՒԻՔ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԵՒ ԹԱՏԻՍԵԱՆԻ։

Կէս ժամ յետոյ, Մարսէյլէն հեռախօսով կը հաղորդէին գոյժը.— ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ՄԵՌԱՒ ԱՅՍՕՐ ԺԱՄԸ 5ԻՆ։

Արդէն տկարակազմ եւ չափազանց զգոյշ, ընկեր Վարանդեան վերջերս կրկնապէս ազդուած էր ընկեր Ահարոնեանի հիւանդութենէն։ Ներկայ եղած էր այն հանդիսին— փետրուար 11 — երբ Ահարոնեան կաթուածահար ինկաւ, կէս ձգելով բանախօսութիւնը։ Այդ օրէն ասդին, բոլորովին ընկճուած եւ 8–10 օր ալ անկողնի ինկած էր։ Ամէն օր աչքին առջեւ ունենալով հիւանդին տառապանքը, խորապէս կը ճնշուէր, ինչպէս կը յայտնէին իր նահանջները։

Շաբաթ գիշեր պիտի նախագահէր Ապրիլեան սգահանդիսին։ Յաջորդ գիշերը տեղի կ'ունենար անակնկալ հարուածը։ Սիրտը վաղուց տկար ըլլալով, բժիշկները շատ յոյս չունէին, եւ ընկեր Համօճ ալ մտահոգութեամբ կը համրէր վտանգի օրերը — 8 — 10 օր... Ապրիլ 24ին արդէն կորսնցուցած էր գիտակցութիւնը եւ ցնցումներ կ'ունենար, ինչ որ կը սաստկացնէր մտահոգութիւնը։

Դժբախտաբար իրականացաւ առաջին կասկածը,— այդ բոլորը նախանշաններն էին «էմոյ»ի (մահաբուն)։

»»»··«««

ԹՂԹԱԻՄԸ ՎՃՌԸ, ԿԻՐԱԿԻ, ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Ողբացեալ ընկերոջ յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի վաղը, կիրակի, կէս օրէն յետոյ ժամը 2·30ին, Մարսէյլի Պոմոնի Հայոց եկեղեցին։ Մարմինը պիտի ամփոփուի Սէն Փիէռի գերեզմանատունը։ Յուղարկաւորութեան առթիւ ներկայացուցիչներ պիտի ունենան Հ. Յ. Դ. Արեւմտ. Եւր. կեդր. Կոմիտէն, ասոգ ընկերները, Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը, «Յառաջ»ի խմբագրութիւնը եւ Փարիզի եւ ուրիշ շրջաններու մարմինները։

ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

»»»··«««

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ողբացեալ ընկեր Միքայէլ Յովհաննէսեան (Վարանդեան) ծնած է Ղարաբաղի Վարանդա գաւառի Քեաթուկ գիւղին մէջ, 1872ին։

Իր նախնական եւ միջնակարգ կրթութիւնը Ղարաբաղի հայկական դպրոցներու մէջ ստանալէ յետոյ, մեծահարուստ Արամեանի (իր մօրեղբօր) աջակցութեամբ կ'անցնի Եւրոպա։

Ժրաջան համալսարանի ընկերային գիտութեանց կը հետեւի եւ կ'աւարտէ։ Իր շրջանի ուսանողներն էին Գ. Խաժակ, փրոֆ. Վ. Տոտոմեանց եւ Լ. Աթաբէկեան։ Ընկ. Վարանդեան կ'անցնի Գերմանիա։ Հոն եւս կը շարունակէ իր մասնագիտութիւնը·— ընկերային գիտութիւններ —եւ մարքսիզմի շունչին տակ, բուռն ու ոգեւոր, կ'աշխատակցի գերմանական ընկերվարական թերթերու։ Կ'աշխատակցի մասնաւորապէս Կարլ Կաուցկիի թերթին։

Ապա կ'անցնի Ֆրանսա։ Հոն Սորպոնի դասախօսութեանց կը հետեւի եւ կը հարստացնէ իր պաշարն ու ծանօթութիւնները ընկերային գիտութեանց վերաբերեալ։ Կ'աշխատակցի Ժօռէսի «Իւմանիթէ»ին շահեկան յօդուածներով։

Ընկեր Վարանդեան հմուտ էր բազմաթիւ լեզուներու՝ փրանսերէն, գերմաներէն, իտալերէն, ռուսերէն, լատիներէն եւ անգլիերէն։ Իսկ մայրենի լեզուով իր երկերը՝ երիտասարդութեան ամէնէն սիրած ու փնտռած աշխատութիւններն էին։ Խնամուած ոճ, թեւաւոր լեզու, հարուստ երեւակայութիւն եւ գրաւիչ ասութիւններ։

Վարանդեան 1893ին կը մտնէ Հ. Յ. Դ. շարքերուն մէջ։ Շուտով ուշադրութիւն կը գրաւէ։ Մեդ մարդակերտը՝ Քրիստափոր, գայն կ'առնէ իր շունչին տակ։

1896էն մինչեւ 1914 մնայուն անդամ կը դառնայ «Դրօշակ» ի խմբագրութեան։

Քրիստափոր, Ղարիպ (Ահարոնեան), Վարանդեան, «Դրօշակ»ը կը հասցնեն նախանձելի բարձրութեան մը։

«Դրօշակ»ի խմբագրական կազմին մէջ էին ողբացեալ Ռուբտում, Է. Ականեան, Վռամեան, Գ. Խաժակ, Ս. Զաւարեան եւ շատեր որ չկան այսօր...

1901էն 1912, ընկեր Վարանդեան անդամ է Հ. Յ. Դ. Արեւմտեան Բիւրոյի։

1905 — 1907 Թիֆլիս խմբագիր «Յառաջ» օրաթերթի։

1913 — 1916 խմբագիր «Հորիզոն»ի։

Ընկեր Վարանդեան՝ 1897ին մէկուկէս ամիս կը բանտարկուի Ռումանիոյ եւ 1915ին՝ մէկուկէս ամիս Ռուսաստանի մէջ։

Արեւմտեան երկիրներու մէջ հայկական դատի պաշտպանութիւնն ու իրոփականտը դրուած էր անոր ուսերուն վրայ։ Քիյառի, Լօնկէի եւ ուրիշներու հետ խմբագրած է «Փրօ Արմենիա»ն։

Շրջութկարտի ընկերվարական միջազգային համաժողովէն յետոյ, ընկեր Վարանդեան, գրեթէ միշտ, փոքր ընդհատումներով, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ներկայացուցած է Բ. Միջազգայինի թէ Գործադիր մարմնի եւ թէ համագումարներուն մէջ։

Հ. Հանրապետութեան անկախութեան շրջանին մինչեւ 1921 դեսպան էր Հռոմի։

Ընկեր Վարանդեան մասնակցած է Հ. Յ. Դ. գրեթէ բոլոր ընդհ. ժողովներուն։

Մինչեւ իր վերջին ժամը, ողբացեալ ընկերը անդադար կը գրէր։ Եռանդով կ'աշխատակցէր մեր կուսակցական մամուլին «Հայրենիք»ներու, «Յառաջ»ի, «Յուսաբեր»ի եւ «Դրօշակ»ի։

Վարանդեանի գրական երկերը անթիւ են։ Ան մեծապէս սատարեց կուսակցական դաստիարակութեան, երիտասարդութեան խոովայոյզ պահանջներու գոհացման եւ արթնցուց ընկերային գիտութեանց հետեւելու անհրաժեշտութիւնը։ Ջեռէ ձեռ կը խլուէին իր գիրքերն ու յօդուածները։ Վիճաբանական, տեսական հարցերու շուրջ գրած յօդուածները, մեծ մասամբ, կը ստորագրէր Է.Կ.Օ։ Երկար ատեն աշխատակցած է նաեւ «Մուրճ» գրական, գիտական ամսագրին։

Ողբացեալ ընկեր Վարանդեանի տեղը, տակաւին երկար ատեն բաց պիտի մնայ։ Վարանդեաններ չեն ծնիր մէկ օրէն միւսը։

Իր գլխաւոր գործերն են,— «Դաշնակցութիւնը եւ իր հակառակորդները», «Հոսանքներ», «Վերածնուղ Թիւրքիան», «Բողոքը Նորագոյն պատմութեան մէջ», «Հայրենիքի դաշտերը», «Կովկասեան վանդէան» «Հայ ազատագրական չարժման նախապատմութիւնը», (երկու հատոր), «Սիմոն Զաւարեան», «Մուրատ», «Պատմութիւն Հ. Յ. Դաշնակցութեան» (Ա. հատոր), «Բանասեղծ հրապարակախօսը» (Ա. Ահարոնեան), եւն.։ Ունի նաեւ ֆրանսերէն հրատարակութիւններ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

Խմբագրութիւնս որոշած է բացառիկ թիւ մը նուիրել ողբացեալ Վարանդեանի յիշատակին, յառաջիկայ կիրակի օր, 6 Մայիս։

×

Հ. Յ. Դ. Արեւմտեան Եւր. կեդր Կոմիտէն սուգի օր կը հռչակէ այս կիրակի, ի յարգանս իր մեծ եւ տարաբախտ ընկերոջ՝ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆի յուղարկաւորութեան, որ տեղի կ'ունենայ կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2·30ին Պոմօնի (Մարսէյլ) Հայոց եկեղեցիին մէջ։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԸՆԹԱՑ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Երէկ Մարսէյլէն ստացանք հետեւեալ նամակը, (25 ապրիլ), որ կը պարզէ ընկ. Վարանդեանի հիւանդութեան նախընթաց պարագաները։—

Ընկ. Մ. Վարանդեանի առողջական վիճակը քայքայուած էր վերջին ամիսներուն։ Մտային աշխատանքը գրեթէ արգիլուած էր փրօֆ. Օլմէսի եւ ուրիշ բժիշկներու կողմէ. թանսիօնը բարձր էր, 25ի կը հասնէր։ Զինք չրջապատողները չարունակաբար կը զգուշացնէին հաւաքոյթներու ներկայ գրուելէ, յօդուածներ գրելէ։ Մանաւորապէս ուշադրութիւն կը դարձուէր իր անուղղին։

Բայց այսուհանդերձ եթէ մէկ հաւաքոյթէն կը խուսափէր, միւսին անպատճառ ներկայ ըլլալ կ'ուզէր։ Դաշնակցութեան դէմ բացուած պայքարին տեղիւ չատ անհանգիստ էր, կ'ուզէր որ ժողովուրդը լուսարանուի, հասկցող ու դեկավար տարրերը հակացողութեան մը զան, վերջապուրիւնը մխիթարական չէր գտներ։

Մտահոգ էր վերջերս որ «Դաշնակցութեան պատմութեան» երկրորդ հատորը չէ վերջացած տակաւին։ Կարգ մը աղբիւրներ, մանաւորապէս «Ազատամարտ»ի հաւաքածոն, կը պակսէին իրեն։ Փարիզ պիտի մեկնէր մէկ երկու ամիսով, այդ ուղղութեամբ աշխատանքները դասաւորելու համար։

Մտահոգ էր որ Պուքրէշէն ընկերոջ մը այնքան տրամաբանական առաջարկները (Հրատարակչականի չուրջ) անպատասխանի մնացին։ Հաւաքեր էր թերթերը (Յառաջ) եւ կ'ուզէր պատասխանել։

«Հայրենիք», «Ցուսաբեր», «Յառաջ», «Ապարէզ», «Նոր Օր» եւն. յօդուածներ կ'ուզէին, անհանգիստ էր, կ'ուզէր ամէնուն գոհացում տալ։

Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ ընկերվարականներուն, մանաւանդ իր սիրելի Աալէրին պարտութիւնը, նաեւ Ֆրանսայի ընկերվարականներու պառակտումը, Բրիւօէլի բաժանումը մեծ ցաւ պատճառ էին իրեն։ Շատ կը սիրէր այս վերջինը, որովհետեւ Ժօրէսեան գիծը պահած էր։

Բացի հայկական 5 — 7 օրաթերթերէ, կը կարդար Ֆրանսական եւ ռուսական 2 — 3 օրաթերթ։ Ամէն օր հակառակ ամէն արգելքի 2 — 3 ժամ գրաւոր աշխատանք կը կատարէր, ու այսպէս կը սպասէր գեղեցիկ եղանակի վերադարձին։

Իմնչ օգուտ որ իր սիրելի Աւետիքին դժբախտութիւնը աւելի չատ վրայ հասաւ քան հարաւային Ֆրանսայի կապոյտ ու արեւոտ երկինքը։

Հարուածը չատ ծանր պզտեց իր վրայ, որովհետեւ պաշտելու չափ կը սիրէր Աւետիքը, որու առողջական վիճակի մասին պարտականութիւն սեպած էր գրել բոլոր ծանօթ ու սիրած ընկերներուն ու բարեկամներուն։ Չէր ուզեր որ մենք գրէինք, որովհետեւ, ըստ իրեն, մենք լաւատեսներ էինք, իսկ ինքը իրատես։

Իր անողոք կաթուածէն ճիշդ երկու ժամ առաջ ընկերներու հետ նկարուելէ վերջ, երբ բարեկամի մը տունը թէյ առնելու կ'երթայինք, (սարքուած ընկ. Օհանջանեանի մեկնումի առթիւ), լաւատես դարձած էր եւ կը հաւատար թէ Ահարոնեանը չուտով պիտի գտնէ իր լեզուն եւ դիտակցութիւնը։

Նախընթաց օրը եւ նոյն կիրակին ժամերով աշխատած էր, Հայր Աբրահամի մահուան տարելիցին առթիւ իր յուշերը գրելու, վերջապէս հանդչէ իր պարտքը կատարելու համար։ Զափազանց յոգնած էր, սեղանի չուրջ տեղզուած ոգեւորութիւնը եւ Ահարոնեանի կենաց առաջարկուած բաժակաճառերը խորապէս ազդեցին իր վրայ։ Հակիրճ բառերով չնորհակալութիւն յայտնեց, ու հազիւ նստած էր, հարուածը տապալեց գլուխէն։

Փոխնակ սենեակին մէջ ընկ. Օհանջանեանի կողմէ տարուեցան բոլոր նախնական խնամքները։ Դիտակցութիւնը եւ լեզուն պահած էր, յոյս ունէինք թէ պիտի փրկուի։

Առաւօտեան 9էմ, 23 ապրիլ, վիճակը ծանրացաւ, բերինք մեծ մանապէտ մը որ երկար քննութիւնէ վերջ, իր կարգին հաստատեց, ինչպէս բժ. Օհանջանեան եւ Սիմոնիհիսարեան, թէ վիճակը չատ ծանր է եւ 10 օր պէտք է սպասել։— Հայկ Սէրէնկիւլեան

Օր. Ռիթա Մ. Վարանդեան, Տէր եւ Տիկ. Ա. Ահարոնեան եւ պարագաները խորին վշտով կը ծանուցանեն անփոխարինելի կորուստը իրենց սիրեցեալ հօր եւ եղբօր եւ աներորդւոյն՝

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

որ խստաբեցաւ կարճատեւ եւ տաժանելի հիւանդութենէ մը յետոյ։

Հ. Յ. Դ. Արեւմտեան Եւրոպայի կեդր. Կոմիտէն խոր կսկիծով կը ծանուցանէ դառնադէտ մահը իր վեթերան ընկերոջ, կուսակցութեան անխոնջ տեսաբանին եւ անվեհեր ախոյեանին,

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

որ շիջեցաւ անակնկալ հարուածով մը, ապրիլ 26ի իրիկունը, Մարսէյլի մէջ։

«Յառաջ»ի խմբագրութիւնը դառնօրէն կ'ողբայ կորուստը Հ. Յ. Դաշնակցութեան վաստակաւոր գործիչին եւ իր աշխատակցին,

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ.Հ. Պատուիրակութիւնը խորին ցաւով կը ծանուցանէ Հռոմի նախկին դեսպան եւ հայկական դատի կորովի ներկայացուցիչ

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

անդարմանելի կորուստը։

ՊՈՍԹՐՆԻ ԴԷՊՔԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մասնաւոր նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Պոսթրնի վերջին դէպքին (8 ապրիլ) դատավարութիւնը տեղի ունեցած է Ապրիլ 17ին։ Դատարանը յանցաւոր գտած է երեք Դաշնակցականներ եւ 7 հոգի ալ «միացեալ ճակատ»ի հետեւներէն։

Երկու կողմն ալ դիմած են վերաքննութեան։

ՀԱՎԱՏՔԸ

»»»·····«««

Ի՞նչ ասենք, ո՛չ, ո՛չ, ես չի կարող ասել։ Ինչպե՞ս ոչ մէկը, որ ծովերի խիստ ալեկոծ ժամանակ — ասում է ժողովրդի իմաստուն առածը — ու ծովի մեջ ձկնորսական իր նավակով դուրս է գալիս ձկնորսելու, ինչպե՞ս նա կարող է հավատալ, որ ծովը իրեն չի խեղդելու։

Ո՛չ, ո՛չ, ես էլ չեմ կարող ասել, որ ես հավատում եմ ամեն ինչին, ինչ ասում են ինձ շրջապատող մարդիկ։ Ես հավատում եմ միայն այն բանին, որ ես ինքս եմ տեսել, լսել և զգացել։ Ես հավատում եմ միայն այն բանին, որ ես ինքս եմ տեսել, լսել և զգացել։ Ես հավատում եմ միայն այն բանին, որ ես ինքս եմ տեսել, լսել և զգացել։

ԷՋԵՐ ՅԱՑԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻՑ, 1914-20

ԵՐԵՎԱՆ

Ամեն անգամ որ ես ուզում եմ գրել Երևանի մասին, ինձ միշտ թվում է, թե ես ուզում եմ գրել մի մեծ ընտանիքի մասին, որի անդամները, ինչպես ամեն մի ընտանիքում, իրարից տարբերվում են իրենց բնավորությամբ, ճաշակով, սովորություններով, ձգտումներով, բայց որոնք միևնույն ժամանակ իրենց ներքին էությամբ, իրենց ընդհանուր հոգեբանությամբ, իրենց ընդհանուր ապրումներով, իրենց ընդհանուր հիշողություններով, իրենց ընդհանուր ցավերով ու ուրախություններով, իրենց ընդհանուր հավատով ու հույսերով, իրենց ընդհանուր ատելություններով ու սիրով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի թշնամիներով ու բարեկամներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ընկերներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ծանոթներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի հարևաններով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ծառայողներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ղեկավարներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ղեկավարությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարչական ապարատով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարչական ապարատի ղեկավարներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարչական ապարատի ղեկավարությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարչական ապարատի ղեկավարության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի կառավարչական ապարատի ղեկավարության ներկայացուցիչների ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցիչների ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցիչների ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչությամբ, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցչության ներկայացուցիչներով, իրենց ընդհանուր ատելի ու սիրելի ներկայացուցչության

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Տասը պաշտօնատարներ դատի յանձնուած

»»»··«««

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՐԻՇՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Ինչպէս կ'երեւայ, կառավարութիւնը վճռած է խիստ հսկողութեան տակ պահել պետական պաշտօնեաները: Առջի օր հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հանուեցան երմտական նախարարութեան տասը պաշտօնատարները, որոնք ապմկալի գոյգեր կատարած էին անցեալ չարթու, թոշակներու կրճատման առթիւ: Ցոյցը այնքան ուժգին էր որ ոստիկանութիւնը հարկադրուեցաւ միջամտել: Այս տասը պաշտօնեաներուն ձերբակալումը եւ անոնց դէմ եղած մեղադրանքը գրեթէ աննախընթաց է Ֆրանսայի մէջ, որովհետեւ նախորդ դահլիճներու օրով այսպիսի պաշտօնեաները անպատիժ կ'ազատէին:

Հարցաքննութիւնը վերջացաւ ինքնութեանց ճշդումով, որովհետեւ մբաստանեալները մերժեցին պատասխանել առանց փաստաբանի:

Միւս կողմէ, թղթատարական նախարարութիւնը որոշած է հրամանագիր մը հանել, որուն համաձայն ընկերվարական եւ համայնավար գործօն դիներ չպիտի կրնան վարել այնպիսի պաշտօններ որոնց խանդարումը կրնայ վտանգել անհրաժեշտ ապահովութիւնները,— անթել, հեռագիր եւ հեռաձայն: Այս որոշման դէմ բուռն բողոքներ մը հրատարակեց թղթատարական պաշտօնեաներու դաշնակցութիւնը, որ կը գտնուի ընկերվարական — ներու ազդեցութեան տակ:

Այս առթիւ չընդալից պատմութիւններ կը հրատարակեն այժակոմման թերթերը, գրելով թէ ծանօթ ցոյցին օրը երեք համայնավար պաշտօնեաներ գրաւած էին անթելի կեդրոնին ճայնափիւռ գործիքները, խափանելով հաղորդակցութիւնները: Միեւնոյն առեն կը պատրաստուէին կրակոտ կոչեր ուղղել Ֆրանսայի, Մոսկուայի եւ ուրիշ երկիրներու իրենց ընկերներուն, բայց մասնաւոր ճարտարագէտներ յաջողեցան կտրել թելերը:

Ֆրանսա եւ Չեխոսլովակիա

»»»··«««

ՋԵՐՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻԻՆ Պ. ՊԱՌԹՈՒԻ

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Վարշաւայէն դնաց Փրակա, միեւնոյն դիւանագիտական առաքելութեամբ եւ ընդունելութեամբ: Նախ Չեխոսլովաքիոյ իր պաշտօնակիցին հետ տեսակցելէ յետոյ, ներկայացաւ հանրապետութեան նախագահ Պ. Մասարիքի եւ վարչապետ Պ. Մալիփեթրի: Իրկունը հացկերոյթ մը արուեցաւ ուր ջերմ բաժակաճառներ արտասանուեցան: Պ. Պենէշ, Չեխոսլովաքիոյ արտաքին նախարարը, մասնաւորապէս չեչտեց իր բաժակաճառին մէջ.— « Մեր բարեկամութիւնը եւ դինակցութիւնը չինա — բար է: Ան ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ մեր դրացիներուն մէջ ընդլայնել գործակցութեան շրջանակը, անկեղծ եւ ուղղամիտ բարեկամութեամբ: Այս առթիւ կը ծանրանամ հարցի մը վրայ ուր ընդհանուր գործակցութիւնը մասնաւորապէս անհրաժեշտ է,— կեդրոնական եւրոպայի համաձայնութիւնը: 1920էն ի վեր, Փարիզ եւ Փրակա միշտ համաձայն են եղած կեդրոնական Եւրոպայի միջին պետութեանց անկեղծ գործակցութեան: Ֆրանսան մեզի համար մեծ բարեկամ մը եւ դինակից մըն է, բայց մանաւանդ մեծ օրինակ մը »:

Նոյնքան սիրալիր բաժակաճառ մը խօսեցաւ Պ. Պառթու, չեչտելով.— « Ֆրանսա եւ Չեխոսլովաքիա կը ծառայեն միեւնոյն նպատակին: Մենք մեր ապագայ սերունդներուն համար ուրիշ բան չենք պահանջեր եթէ ոչ ապահովումը իրենց ազատութեան եւ պահպանումը իրենց հայրենի ժառանգութեան: Մենք կ'ուզենք որ միւս ժողովուրդները, բոլոր միւս ժողովուրդները խաղաղութեամբ վայելեն իրենց ազգային կեանքին բարիքները: Ազգերու Դաշնակցութիւնը մեզի համար կը մնայ քաղաքակրթութեան լաւագոյն ազդակներէն մէկը. մենք ոչ կ'ուզենք լքել զայն, ոչ ալ տկարացնել »:

Ժերակուտական վր, Հախկին Հախարար

50,000 ՖՐԱՆՔ ՍՏԱՅԱԾ ԷՐ ՍԹԱՎԻՅՔԻԷՆ

Մորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովը առջի օր երեք ժամ քրտնցուց նախկին նախարար մը, ծերակուտական Ռընէ Ռընու, որ խոստովանեցաւ թէ 50 հազար ֆր. ստացած է «Ալիփա» թատրոնին անօրէն Այթէն, միջնորդելու համար ի նպաստ Սթավիյքիի: Ահա իր խօսքերը.— « Ես աչխատանքիս վարձք ստացած եմ իրրեւ փաստաբան: Գումարը ինծի յանձնուեցաւ իմ գրասենեակիս մէջ, Այթի կողմէ, Սթավիյքիի անունով: Հակառակ թէ գործը կարեւոր էր: Նչանակեցի ստանալիք գումարս, 50,000 ֆրանք որոնք յանձնուեցան Այթի կողմէ »:

Ցանձնաժողովը խորապէս ազդուեցաւ այս յայտարարութենէն: Քննիչներէն Մահաներ յայտարարեց.— « Ես արմատական ընկերվարական եմ: Եւ ողբալի կը գտնեմ որ իմ կուսակցութեանս նախկին նախագահը, երբեմն գատաստանի նախարար, գտնուի խարեբաներու եւ գողերու կողքին՝ ընդդէմ գահերուն:

Նախկին նախարարը յայտարարեց թէ 50,000 ֆրանքը բացառիկ վարձատրութիւն մը չէ իր ստանձնած ծառայութեան համար: (Այդ գումարը ստացած է 1926ին, ընդհանուր դատախազին դիմելու եւ Սթավիյքիի դէմ բացուած դատը խափանելու համար): Քննիչ մը հարցուց.

— Չէ՞ք կարծեր թէ արդարութիւնը բան մը չի չահիր երբ նախկին դատական նախարար մը իշխանութիւնը ձգելէն երեք չորս ամիս վերջը կը ներկայանայ դատաւորներուն առջեւ, ոչ միայն ամբաստանեալը պաշտպանելու, այլեւ այդպիսի դիմումներ կատարելու համար:

— Կը կարծեմ թէ ուրիշ նախկին դատական նախարարներ ալ իրենց տեսակէտ ի գործ կը դնեն եւ նոյնիսկ այս կարգին մէջ կան Հանրապետութեան նախկին նախագահներ:

— Գիտէ՞ք թէ ո՛վ էր Սթավիյքի, երբ փաստաբան կոչել խնդրեց զրպղել անոր գործով:

— Բացարձակապէս ոչ: Այթի ինծի ըսաւ թէ գատաւորէն կը սեսակցի ա — նոր հետ, ուրիշ բան չըսաւ:

— Տակաւին թոյլ կուտա՞յ որ փաստաբան մը չգիտնայ թէ ո՛ւր կը գտնուի իր փոխանորդեալը եւ պաշտպանէ անոր չահերը առանց զայն տեսած ըլլալու:

— Շատ մը պարագաներու մէջ պաշտպանութիւնը կը կազմակերպուի անհետացած փոխանորդեալի մը ազգականներուն կամ բարեկամներուն կողմէ:

ՊԱՌԱԿՏՈՒԻՄ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Պ. Տորիօ, Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան կրակոտ երեսփոխանը, որ վերջերս հրաժարեցաւ Սէն Տընիի քաղաքապետի պաշտօնէն, առջի օր վիճաբանական ժողով մը սարքած էր իր չրջանին մէջ, իր հակառակորդներուն դէմ: Ներկայ էին կուսակցութեան յայտնի վարիչները, Քաչէն, Վայեան Քութիւրիէ եւ ուրիշներ: Պ. Տորիօ ուժգնօրէն քննադատեց կեդր. կոմիտէն, իրրեւ բացարձակապէս անկարող վարելու զանգուածները: Այս առթիւ կարգադրութիւն մը որով Կոմինտէրնը Մոսկուա կը հրաւիրէ զինքը: Տորիօ մերժած է երթալ: Երկու ժամ խօսելէ յետոյ, կարգը եկած էր հակառակորդներուն: Բազմութիւնը հայհոյներով ընդունեց Մարսէլ Քաչէնը եւ չուզեց մտիկ ընել: Ժառնակութիւնը տեւեց մինչեւ կէս գիշեր: Յետոյ բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ որ կը գնահատէ Պ. Տորիոյի բռնած դիրքը: (Մնացեալ ճակատ ճախակողմեան տարրերու հետ): Կեդր. կոմիտէն Թրոցքիական եւ «ողբալի բնկոր » եւն. կը կոչէ Տորիօն:

ԹՈՒՐՔԻԱ ՊԱՇՏՕՆԱՊԵՍ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԹՐՈՑՔԻՆ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ թրքական կառավարութիւնը արտօնած է Թրոցքիի վերադարձը, Փրինքիփօ կղզին բնակելու պայմանաւ: Միւս բոլոր երկիրները մերժած են: Թերթերը կը դրեն թէ կարմիր աքսորականը պահուած է բանկամի մը տունը, Փարիզէն հարիւր քիլոմեթր հեռու:

Հ. Յ. Դ.

Պլէվնայի «Ռոստամ» խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին 131, Fbg. du Temple-ի սրճարանը: Ներկայանալ անդամատեսրով: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ՓՕՏ Տ'ՕՊՆԱՑԻ Կորիւն ենթակոմիտէի ընկերատամակրական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ընդհ. Սեդրաք Թափալեանի բնակարանին մէջ: Փափաքաղները կրնան ներկայ ըլլալ: Ընկ. Մ. Բարխեան կը խօսի Կոբիւնի մասին:

ՏԻՍԻՆի Կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրխատփոր, Զաւարեան եւ Ռոստոմ խումբերուն բոլոր ընկերները վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն.

ԱՊՐԻԼ 11-24Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՀԱՆԱՄԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՀԱՆԱՄԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

կը խօսի Ջ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան անդամ Ա. ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

Վաղը Կիրակի օր

կը խօսի Ջ. Ո. Մ. կեդր. վարչութեան անդամ Ա. ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ եւ մասնակցութեամբ ՏԵՂԻՈՅՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին տեղւոյն մատրան մէջ

Կը նախագահէ՝ Պ. Գ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ Տ. Ա. ԿԻՒԼԻՆԿԵԱՆ (հրաւիրուած Լիոնէն)

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Պ. Ա. Մելքոնեան եւ Օր. Ե. Տէր-Պետրոսեան (Լիոնէն):

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

28 *ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ* 9.30ին **Salons COLISÉE**-ի ՄԷՋ

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Դպրոցասէրի նախկին սանուհիներու կողմէ՝

Ա. ՊԱՏՄԱԳՐԵԱՆԻ ***ՏԷՐՆ ՈՒ ԾԱՌԱՅՆ*** օփերէթը

„ԵԼ ՈՒ ԵԼ" հայկական պատկեր նահապետական կեանքէ առնուած ընկերացած երգի ու պարի

ՆԱԻԱՍՏԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ երգախառն

Դպրոցասէրի նորաբաց վարժարանին սանուհիներուն կողմէ

Կը նուագէ Մարսիլիոյ հանրածանօթ 12 հոգինոց **Arman-Guy** *ճազ*

Մ Ե Ն Ե Ր Գ Ն Ե Ր ծանօթ երգչուհիներու կողմէ

Մուտք՝ 10 *եւ* 5 *ֆրանք:*

Տոմսերը կը ծախուին Դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ անդամներուն քով:

ԹԷՅԱՄԵՂԱՆ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Villa Chanterive-ի մէջ, 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-Bains

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԻԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն դաշնակով եւ ջութակով եւ մեներգով՝ Տիկ. ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԷԿԵԱՆ, Օր. ՍԻՐԱՐԻԻ ԱՁԻՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՉԻՒՆՈՒՆԻ եւ Օր. Ներ ԱԼԻՍ եւ ԱՅՏԱ ՊԱԼՊՈՆԵԱՆ հեւայլն:

Մուտքը 5 Ֆրանք Թէյասեղանի ճամար:

54 Թիւ հանրակառքը Trinitéէն կը մեկնի ամեն: Շոգեկառք կայ տիւ նոյնն կը մեկնի 13.47, 14.02ին եւ 14.28ին:

Փարիզի Գրական Ակումբ *այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին,* 5 rue Paul Berruel *(Նախկին* rue Cambronne, *131) Մէթրօ՝* Vaugirard, *Ճիշտ ակի երեկոյ, Թորոս Թորամանեանի մահուան առթիւ «Թ. Թորոմանեանի կեանքը եւ գործը», Ց. Չաւրեանէ: Ճիշտ ակի խօսքեր ներկաներէ: Կը մասնակցի նաեւ ճարտարապետ Պ. Ա. ԹԱՀՄԱԶԵԱՆ: Մուտքը ազատ է:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ

ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

Վաղը Կիրակի, 29 Ապրիլ կէսօրէ վերջ ճիշտ ժամը 3ին

Պաճեհօ, 150, Route d'Orléans-ի սրահին մէջ

Ասկերտները կը ներկայացնեն «ԵՐԵՔ ՔԱՋԵՐ» եւ «ԳՈՒՇԱԿ» խաղերը

Ղեկավարութեամբ՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի

ձոխ յայտագիր՝ խմբերգներ, արտասանութիւններ, կովկասեան եւ ճայկական պարեր, անակնկալներ եւ մոգական փորձեր:

Թատրոս Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ կը նուագէ

Դռները կը բացուին ճամար մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. մէջց.— Առնել Փոթթ տ'Օրլէանէն 88 Թիւ տաքսիով կամ իջնել Պանեէոյի կայարանը:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած՝ Հ. Մ. Ը. Մ. ի Raincy-Rosny ՄԱՄՆՈՒՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ «ՀԱՅ ՄԿԱՆԻՏ» Թերթին

Այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Casino du Raincy սրահին մէջ

Jazz-Tango ՄԵԼՔՈՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ Mlle Rosie Macdonold-ի Շարլիի քաոսոնից

Մուտք՝ 5 Փրանք:

Վերջին ազդարարութիւն

«Ալիք»ի, «Ցառաջ»ի, «Ցուսարեր»ի եւ «Հայրենիք» ամսագրի

ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԹԱՒԻՐԻԶ, 31 մարտ.— Թաւրիզում եւ շրջակայքում գտնուող այն բաժանորդները, որոնք ամիսներ շարունակ կարդացել են յիշեալ թերթերը, տակաւին չեն վճարել բաժնեգիները եւ ձգձգել են, հակառակ իրենց եղած յիշեցումներին:

Սրանով վերջին անգամ յայտարարում եմ այդ անպարտաճանաչ բաժանորդներին, որ մինչեւ 1934 թիւ մայիս 20ը փակենք իրենց հաշիւները, հակառակ դէպքում ստիպուած կը լինիմ այդպիսիների անունները թերթերում յայտարարելու եւ օրինական միջոցների դիմելու: Իսկ այն բաժանորդները որոնք իւրաքանչիւր ամսի վերջին իրենց հաշիւները չեն փակի, այդպիսիների թերթը անմիջապէս կը դադարեցուի:

Գործակալ՝ ԽԱՉԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ

ԵԹԷ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵՆԷ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻՔ

ԽՄԵՑԷՔ «ԵՐԵՒԱՆ» ԱՆԱՒԱՍՏ ՕՂԻՆ

ՍՏՈՐԵՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ ՊԻՏԱԿՈՎ

ՄԵՐԺՈՒՑԷՔ ԿԵՂԾԵՐԸ

Ֆրանսայի համար արտօնատէր

Société PEUREUX

12, Boulevard des Vignes, 12 MARSEILLE Tél. Colbert 58—10

Լիոնի եւ շրջականներուն Ներկայացուցիչ

D.N.BAHADOURIAN 92 rue Sévigné Lyon (Rhône)

Նիսի գործակալ.—

M. H. Khatchadourian et Danielian 24, rue Assalit, Nice (A. M.)

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հայասանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւն. Դիմել ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. Bicêtre. Metro: Porte d'Italie

Կ'ուզէ՞ք զուտ խաղող պատրաստուած Արեւելեան օդին խմել

ՓՆՏՌՑԷՔ

ՐԱՔԻ "ՏԻՒԶ,,

«ՎԱՐՊԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔԸ»

Որ, ձեր ստամոքսին պիտի չի ճերմկնայ ու «քէյֆ» կատարեալ

Ֆրանսայի համար արտօնատէր

Ա. ՏԱԼԱՔԻՒԲԷԱՆ

Dépot Central des Grandes Marques

8, rue Suffren (Place de la Bourse) Marseille

Tél. D. 70-89

Գոհունակ գործակալներ կ'ուզուին գաւառներուն համար:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՒԷ

Հայ կին մը (37 տարեկան) տնական աչխատանքներու համար, օրավարձով կամ ամսականով: Դիմել Պ. Մխիթարեանի, 6, rue Blanqui, փարիզ (13):

ՊԷՏՔ Է ՏԵՍՆԵԼ **Reibrosի** գեղեցիկ գլխարկները:

Մի մտայ **Reibrosի** մօտ կարելի է գտնել գեղեցիկ գլխարկներ, լաւ տեսակէտ եւ ամբարտաւանի, սկսեալ **39** ֆրանկէն:

Դիմեցէք **Reibrosի**, 11, **Rue Lafayette, Paris.**

ՅՈՒՇԱՏԻՏ

Թր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Ժլորիա ճաշ սրահը:

ՎԱՐԶՈՒ Է

Կահաւորուած սենեակ մը, գին 200 ֆրանք: Դիմել Պ. Կ. Մուրատեանի 13 բիս Սոլնիէ, փարիզ (9), մէքրոպ Գատէ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ԾՐԱԳՐՐ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՕՐԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	200 »	100 »	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
29
ԱՊՐԻԼ
DIMANCHE
29 Avril
1934

10ՐԴ ՏԱՐԻ - 10e Année No 2482

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՍՔ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

»»»··«««

... Դժուա՛ր է բռնօրէն ամփոփուիլ ու գրի առնել մտածումները՝ դէմքի մը մասին որ դեռ երէկ փակեց իր աչքերը։

Միքայէլ Վարանդեան կը պատկանէր սերունդի մը, որու այս կամ այն գործի մասին հակասական տպաւորութիւններ ունեցած ենք մենք, անմիջական յաջորդներս։

Պատանեկան չքնաղ խանդավառ ու կախարդական տպաւորութիւններուն խառնուեցան, յետագային, վերադնահատման փորձերն ու պահանջները։ Դառնութիւններ ու պոռթկումները փոթորկեցին մեր հոգին, եւ, ինչո՞ւ չըսել, սերունդի կամ հոգեբանութեան պայքար մը խռովիչ խօսքեր փոխանակել տուաւ։ Ցաւալի հրապարակաւ։

Եւ սակայն, մեր յարգանքը մնաց անեղծ, կատարուած աշխատանքին եւ ձեռք բերուած վաստակին հանդէպ։

Այդ վաստակին մէջ, յեղափոխական գրականութեան եւ տեսարանական քարոզութեան մէջ, Վարանդեան առաջինն օրէն իսկ տիրաբար գրաւեց դիրք մը, որուն ժառանգորդը չունինք այսօր։ կամ ունինք, տարբեր բովանդակութեամբ։

Իր խառնուածքովն իսկ, Վարանդեան սահմանուած էր դառնալու մտքի եւ գրչի ախոյեան մը։ Եւ այդպէս ալ մնաց երիտասարդութենէն մինչեւ մահուան րոպէն։

Վկայ՝ իր բազմազան արտադրութիւններն ու հատոր – հատոր գիրքերը, որոնք չունէ տուին սերունդներու եւ կուտան տակաւին, հակառակ ժամանակներու յեղաշրջման եւ տարիքի ծանրութեան։

Անչուշտ նաեւ այն պատճառով, որ ողբացեալ ընկերը ունէր բանաստեղծական թռիչք եւ գրագէտի լեզու, որ չատ քիչերուն տրուած է, մեր յեղափոխական – քաղաքական գրականութեան մէջ։

Սահուն, պատկերալից եւ չատախօսական, այդ լեզուն — Վարանդեանի ոճը — մատչելի, սիրելի կը դարձնէր չոր ու ցամաք նիւթեր ու տեսութիւններ։ Նոյն իսկ ոչ – դաշնակցականներ հաճոյքով կը փնտռէին իր գիրքերը, ինչպէս իր ճառերը։

Ան մնաց ինքնուրոյն եւ ստեղծագործ հեղինակութիւն մը, այս ճամբուն վրայ։ Եւ եթէ տարիներէ ի վեր կը նախընտրէր արեւմտահայերէն գրել, անչուշտ մէկ պատճառն ալ այն է որ իր գրագէտի խառնուածքով, միշտ աչխոյժ, գոյն ու ձեւ կը փնտռէր, ինչպէս եւ ազատ խոյանք։

Բուն քաղաքական կեանքը խորթ էր իր խառնուածքին, եւ գիւանագիտական գործունէութիւնը պիտի կազմէ առաջինը իր վրիպումներուն, ինչպէս ուրիշներու համար։

Ան աչխարհին կը նայէր «իտէալիստ»ի աչքերով, ու կը զարմանար որ «ընկեր» մաքսօնըլտը կը խուսափէր երէկուան մտերմութենէն ու յիշատակներէն, երբ դարձաւ իշխանաւոր,— տէրն ու տիրականը Մեծն Բրիտանիոյ։

Գիտական վերլուծումներու մէջ ալ, «իտէալիստ»ի հոգեբանութիւնը միշտ պայքարի մէջ էր բուն գիտնականին հետ։

Եւ կը թուի թէ լաւ է որ այդպէս էր։ որովհետեւ, մասնաւորապէս ռուսական ալեկոծութեան յորձանքը եւ «հատարակա – կան» թարգմանածոյ, թխածոյ գրականութեան հեղեղը կը սպառնային խեղդել ինչ որ ինքնուրոյն էր եւ մարդկային։

Իր գործոն կեանքին մեծագոյն մասը անցուցած Եւրոպա, չբռնուիլ չփման մէջ՝ առօրեայ դէմքերու հետ եւ թաղուած՝ մտենադարաններու խորը, Վարանդեան դժուար կ'ըմբռնէր բուն հայկական կեանքին բազմազան հակասութիւնները։

Իր մէջ փիլիսոփան կը գերակշռէր բուն հանրային գործիչին վրայ։ Ասկէ՝ իր երբեմնի պոռթկումները, որոնց չուտով կը յաջորդէր լաւատեսութեան եւ բարեացակամութեան անդորրութիւնը։

Խորունկ էր իր վրդովումը ինչպէս ներքին վէճերու, նոյնպէս ազգային ճակատի ճարճատման առթիւ։ Եւ, իր հիւանդագին վիճակին մէջ անգամ, միջին ճամբաներ, ելքեր կը փնտռէր, որպէս զի անելի մը չյանգին պատակաւմները։ «Վերջաւորութիւնը լաւ չէր տեսներ», ինչպէս ըրեց, երէկ, թղթակից մը։

Թէեւ հեռու ապրած՝ բուն երկրէն ու անոր փոթորիկներէն, Վարանդեան առաջինն եղաւ որ տեսողութեան ուժով եւ խոր ներընչումով, վճիտ խանդավառութեամբ գրական բարձունքներու հասցուց հայկական ազատագրութեան արիթարանց գործերը, մեր արիւնազանգ սարսանջերու հերոսներն ու անոնց վառքերը։

Իր վերջին գործն ալ, «Հ. Յ. Դաշնակցութեան Պատմութիւնը», որ դժբախտաբար կիսատ մնաց, յատկապէս կը շեշտէ այդ գիծը, հասցնելով Քարլայլի «Հերոսապաշտութեան»։ Ինքն էր որ ըրեց, այդ գրքի յառաջաբանին մէջ.

— «Անցեալի պաշտամունքը — հերոսներու եւ հերոսական գործերու պաշտամունքը — ամենագօրաւոր խթաններէն է ազգերու յառաջդիմութեան։ Գալոց սերունդները շատ մը հրահանգիչ դասեր պիտի քաղեն հայ յեղափոխական տարեգրութեան այդ սրտառուչ էջերէն,— դասեր ինքնամերժ զոհողութեան, բաղաճացիական արիութեան եւ ջինջ, բարձրասլաց գաղափարականութեան»։

Ան կ'ուզէր, կը ճգնէր այդ պաշտամունքին կրակովը վարակել ոչ միայն հայ երիտասարդութիւնը, այլ եւ օտարները։

Իր մահով, հայկական պատմութեան էջ մը կը փակուի նաեւ օտարներու այն չքնաղակին համար որուն հետ այնքան սերտ կապեր հաստատած եւ պահած էր ողբացեալ ընկերը, իր պաշտօնին բերումով կամ անձնապէս։

... Թոյլ տուէք ընդհատել այստեղ, երկիւղածութեամբ խոնարհելու համար նոր գերեզմանին առջեւ։

Հողը թեթեւ վրադ, սիրելի Միքայէլ։

Շ.

ԸՆԿԵՐ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆՆԵՐԸ

Երէկ Մարսէյլի մեր թղթակիցն առացանք նամակ մը, որմէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։—

Ինչպէս գրած էր «Յառաջ», ընկ. Վարանդեան խորապէս ազդուած էր ընկ. Աւետարանեանի հիւանդութենէն։ Փետրուար 11էն ի վեր բոլորովին փոխուած էր։ Երբեմ չպիտի մոռնամ պատկեր մը։—

Այսպէս, փետրուար 13ին, երեքշաբթի օր, երբ երեկոյեան ուշ ատեն վերադարձայ Պոմոն այն հիւանդանոցէն ուր կը պառկէր Ահարոնեան, ընկ. Միքայէլ Վարանդեան կը սպասէր հանրակառքի գիծին վրայ, իր տիտան հասակը ցցած չորս հովերուն։ Մօտեցայ իրեն, բարեւեցի, եւ ըսի թէ ինչո՞ւ կը սպասէ այս պաղ ու մշուշոտ օդին։ Պատասխանեց թէ լուրի մը կը սպասէր, ամենավերջին լուրին Ահարոնեանի մասին։

Դիտել տալով իրեն թէ օդը պաղ է եւ վտանգաւոր եւ յարմար է տուն երթալ, կրկնեցի անգամ մը եւս թէ մտահոգութեան պատճառ չկայ, հիւանդը լաւ է։

Եւ իր փառաւոր գլուխը դարձնելով ինձ, արհամարհաճո՞վ թէ անզօր բարկութեամբ սաստեց։

— Կը ստե՞ս, ընկեր, կը ստե՞ս։ — Ոչ, ընկեր Վարանդեան...ո՛չ, պատուոյ խօսք։

— Ա՛հ, հրա՛չ, տղաս, *ջահիլ* ես, *ջահիլ* ես, կ'ուզես որ ինձ ալ այդ ջահիլութենդ մասնակից դարձնես...

Վերջացող կիրակին, ապրիլ 22ին, Պոմոնի Դաշնակցական տղաքը կ'որոշեն միասին լուսանկարուիլ, օգտուելով նաեւ ընկ. Հ. Օհանջանեանի ներկայութենէն։ Հակառակ օդին անյապաստ ըլլալուն, փափաքը կը կատարուի։

Կ'ըսեն թէ, այդ օրը աշխատանքի գրասեղանին առջեւէն եկած եկած էր։ Եւ գիտէ՞ք ինչ ժամէ ի վեր կ'աշխատէր, 21 ապրիլ շաբաթ օրուընէ մինչեւ կէս գիշեր եւ կիրակի ամբողջ օրը, երբ տղաքը զինք հրաւիրեցին լուսանկարելու։

Նոյն օրը երեկոյեան ճաշի հրաւիրուած էր ընկեր Համօ Օհանջանեանի հետ, ընկերոջ մը բնակարանին մէջ։ Նախապէս մերժած էր ներկայ ըլլալ Հ. Կ. Խաչին թէյասեղանին, Համազգայինին, եւ Հ. Յ. Դ. սեղանին, հիւանդութեան պատճառով։ Նոր հրաւէրը բարեկամական հանգամանք ունէր։ Կ'ուտեն, կը խմեն եւ ապա սեղանակիցներէն մին, բաժակը կը վերցնէ բարեմաղթութիւններ ընելով մեծ հիւանդին եւ իրեն համար։

Ընկ. Վարանդեան ոտքի կ'ելլէ, շնորհակալութիւն կը յայտնէ եղած յարգանքի եւ բարեմաղթութեանց համար։ Եւ հազիւ տեղը նստած, ահա ողբերգութիւնը կը սկսի։ Գլուխը կը ծռէ իր բովը նստող ընկ. Շահլամեանին վրայ, եւ անորոշ բառեր կը փսփսայ։ Ընկեր Օհանջանեան որ միւս կողմը նստած էր, ձեռքը կը նետէ անմիջապէս բազկերակին, կը հաստատէ թէ լաւ չէ վիճակը։ Եւ բժիշկ Օհանջանեանի հրահանգին վրայ կը փոխադրեն յարակից սենեակ մը, անկողնի վրայ։ Փոխադրութեան միջոցին կը բացականչէ։— «Ձգեցէ՛ք զիս, առանձինն կրնամ երթալ։

Եւ անկողնին վրայ, իր աղջկան եւ շուրջիններուն խրախուսական խօսքեր կ'ըսէ։— «Մի՛ վախնար, մի՛ վախնար, աղջիկս, ինչքա, բան մը չկայ»։

Պէտք եղած անմիջական դարմանումները ընելէ վերջ, կը կանչեն նաեւ մասնագէտ ուրիշ բժիշկ մը եւս եւ կը հաստատեն թէ կաթուածահար եղած է ձախ կողմէն։

Գիշերուան մինչեւ ժամը մէկ, վիճակը վտանգ մը չէր ցուցներ, բայց մէկէն վերջն է որ կը ծանրանայ եւ կը տեւէ մինչեւ մահուան ժամը, հակառակ անոր որ յիշողութիւնը եւ լեզուն մասամբ կը պահէին իրենց գործերու կարողութիւնը։

Վերջապէս, կատարուած բոլոր բժշկական խնամքներն ու դարմանումները ազդեցութիւն մը չտուին, եւ մեռաւ մեծ վեհերանը։ — Հրաչ։

Հ. Յ. Դ. Բիւրօն եւ բոլոր կեդր. եւ Մեկուսի կոմիտէները խորին վշտով կը ծանուցանեն մահը Հ. Յ. Դաշնակցութեան վաստակաւոր գործիչին,

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէն, ընկեր բժ. Հ. Օհանջանեան եւ Ահարոնեան – Վարանդեան Խնամատար մարմինը խոր կսկիծով կը ծանուցանեն մահը վաստակաւոր յեղափոխականին եւ մեծ հայրենասէրին,

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

որ շիջեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Ապրիլ 26ին, Պոմոնի մէջ (Մարսէյլ)։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի կիրակի, 29 ապրիլ, կէսօրէ յետոյ ժամը 3ին։ Մարմինը Պոմոնի եկեղեցին պիտի փոխադրուի իր բնակարանէն, 136 *Պուլվար Պոմոն, Վիլլա տէ զ'Իրօնտէլ*, եւ կրօնական արարողութենէն յետոյ պիտի ամփոփուի Սէն Փիէռի գերեզմանատունը։

Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Յովհաննէսեան (Բագու), Տիկին Անահիտ Այօլօ (Մոսկուա), Օր. Ռիթա Վարանդեան (Մարսէյլ), Տիկին Նուարդ Ա. Ահարոնեան (ծնեալ Յովհաննէսեան), խորին ցաւով կը ծանուցանեն դառնադէտ մահը իրենց եղբօր եւ հօր,

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ հինգշաբթի, 26 ապրիլ, կէսօրէ յետոյ ժամը 5ին, Մարսէյլի մէջ։

Փարիզի «Եգիպտացի» կոմիտէն խորունկ կսկիծով կը ծանուցանէ անակնկալ մահը իր շրջանի վեթերան՝

ԸՆԿԵՐ ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

ՀՐԱՀԱՆԳ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ

Հ. Յ. Դ. Արեւմտ. Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն նկատի առնելով ընկերներու եւ մարմիններու դիմումները՝ ծաղկեպսակներ գնելու ողբացեալ ընկ. Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան առթիւ, կը յայտարարէ.—

Կեդր. Կոմիտէն հաւաքական ծաղկեպսակ մը պատրաստած է այսօրուան յուղարկաւորութեան առթիւ, հետեւաբար կը յանձնարարէ այս նպատակով հաւաքուած գումարները յատկացնել Վերթերաններու փոնտին։

ՅԱՌԱՋԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒԻՔՐԻԶ, 27 ապրիլ (*Յառաջ*)։— «Բաֆֆի» Մշակութային Միութիւնը, Նախկին Ռազմիկներու եւ Կամաւորներու Միութիւնը, Գթութեան Խաչը երկուղածօրէն կը խոնարհին մեծ հայրենասէրին՝ ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ դագաղին առջեւ։

×

ՊՈՒԻՔՐԻԶ, 27 ապրիլ։— Մենք վարժուած էինք մեր զինուորեալներուն մահը տեսնելու մայր հայրենիքին մէջ, ժողովուրդին համար կռուած ատեն։ Մեր սիրեցեալ Միքայէլին մահը կրկնապէս եղերական է, քանի որ տեղի կ'ունենայ հեռու հայրենիքէն, իր բովանդակ ուժը ազգին ծառայութեան ի սպաս դնելէ յետոյ։ ԴՐՕ։

⁂ Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը իր խորին վշտակցութիւնը կը յայտնէ գրչի վաստակաւորին՝ Միքայէլ Վարանդեանի մահուան առթիւ։

ՓՈՒՇՔԻՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

⁂ «Համազգայինի» կեդր. Վարչութիւնը հարիւր ֆրանք կը յատկացնէ Ֆր. Կ. Խաչի Իսի Լէ Մուլինոյի բուժարանին, փոխան ծաղկեպսակի, ի յիշատակ գրչի մեծ վաստակաւորին։

Փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հ. Յ. Դ. Վեթերաններու Փոնտին։

Ընկեր Ե. Յ.	30
«Յառաջ»ի ընկերները (եւ ծաղկեպսակ)	50

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Շիխակոյի դէպքին հետեւանքները

—·—

Դեռ երէկ առացանք «Հայրենիք»ի ապրիլ 14 — 18 թիւերը։ Պօսթընի դատի մասին գրած էինք երէկ։ Շիքակոյի դէպքին առթիւ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնը։—

Շիքակօ, ապրիլ 12։— Կիրակի օրուան խառնակիչներէն 7 — 8 հոգի բանտը են։ Կան նաեւ բանտարկուած կիներ։ Իւրաքանչիւրէն կը պահանջուի 2500 տոլար երաշխաւորութիւն։ Յառաջիկայ մայիսին տեղի պիտի ունենայ դատը։ Ոստիկանութիւնը կը հետապնդէ ուրիշ խառնակիչներ ալ, որոնք երկու օրէ ի վեր պահուըտած են։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Նիւ Եորքի մէջ Դուրեանի սպանութեամբ ամբաստանուած Ցանձերու դատավարութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Մայիս 14ին։

Դատարանին նախագահն է դատաւոր Քորիկըն։ Կառավարութեան դատախազն է Քամինսկի։

ՄԱՑԻՍ 1Ը Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ արտակարգ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, վառաւորապէս ռմնելու համար Մայիս Մէկը։ Մոսկուայի կարմիր հրապարակին վրայ տեղի պիտի ունենայ հսկայ թափօր մը որուն պիտի մասնակցին մէկ միլիոն բանուորներ։ Ներկայ պիտի ըլլան Ստալին, Կալինին, Մոլոտով, Վորոշիլով եւ ուրիշ յայտնի դէմքեր։ Թափօրին առջեւէն պիտի երթան 25,000 կարմիր պինուորներ։ Արարողութիւնը պիտի սկսի առաւօտեան ժամը 10ին եւ պիտի տեւէ մինչեւ 5։

⁂ *Փարիզի մէջ այս տարի Մայիս 1ի ռմնելը պիտի ունենայ բողոքի ցոյցի մը հանգամանքը։ Կառավարութիւնը անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առած է, մանաւորապէս օտարականներուն դէմ որոնք անմիջապէս պիտի վտարուին։*

Նախկին նախարարը պիտի դատուի

»»»··«««

ՆՈՐ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Դատական նախաքննութիւնը անմիջապէս ընդհ. դատախազին յանձնեց Ֆերնանտէսի եւ նախկին դատական նախարար Պ. Ռընէ Ռընուի վկայութիւնը։ Ինչպէս գրած էինք, նախկին նախարարը հարցաքննուելով քննիչ յանձնաժողովին առջեւ, խոստովանեցաւ թէ 50,000 Ֆրանք ստացած է Սթաւիսկիէն, իբրեւ փաստաբանական վարձք։ Նախարարը չծածկեց թէ փորձած էր նաեւ տալ Սթաւիսկիի ձերբակալման հրամանագիրը, բայց ընդհ. դատախազը մերժեց։ Այս առթիւ մամուլին հաղորդած պեկոյցով մը, նախկին նախարարը կը յայտարարէ թէ ինք վարուած է իբրեւ փաստաբան։

Այս յայտնութիւնները հաղորդուեցան նաեւ փաստաբանական կաճառին։ Հաւանական է որ Պ. Ռընու վտարուի։ Այն օրէն ի վեր որ իր անունը խառնուեցաւ Սթաւիսկիի գործին, չի կրնար երեւալ դատական պալատին մէջ։ Անգամ մը գացած էր եւ թշնամական ցոյցերու հանդիպեցաւ։

Ուրիշ նախկին նախարար մըն ալ, երեսփոխան եւ փաստաբան Անտրէ Հէս, քրտնեցաւ առջի օր։ Փորձեց ապացուցանել թէ ինչ որ ըրած է, արհեստին բերումով կատարած է, բայց քննիչ յանձնաժողովը անհասկնալի գտաւ Սթաւիսկիի դէմ բացուած դատին 19 անգամ յետաձգումը։ Հարցաքննութեան ատեն բուռն վիճաբանութիւններ ծագեցան։

Կրկին հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ նաեւ Տօքթ. Փիէռ Վաչէ, որ ծանօթ է Մոնմարթրի չրջանակներուն եւ սիրական բժիշկը՝ ապնուական տիկիններու։ Լրացուցիչ բացատրութիւններ պահանջուեցան բժիշկին կողմէ Սթաւիսկիի տրուած վկայականներու մասին, քանի որ խաչագողը անոնց չնորհիւ կրցած էր խուսափիլ դատական հետապնդումներէ։ Տօքթ. Վաչէ յայտարարեց թէ իր տուած վկայականները բոլորովին օրինաւոր էին, թէ Սթաւիսկի կը տառապէր հալածախտէ, կը վախնար թէ 1.— Սեղանաւորներ կ'ուզեն թունաւորել զինքը։— 2. թէ զինքը չմարանայ պիտի դնեն։ Բժիշկը խոստովանեցաւ թէ գիտէր որ Սթաւիսկի ձերբակալուած եւ մէկ տարի բանտարկուած էր,

(Յուրեքու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՎԱՏՔ

»»»···«««

— Մեր իշխանությունը, ամբողջ ժողովուրդը, ամեն տարի, ամեն ամիս, ամեն օր, ամեն ժամ, ամեն րոպե հոգ է տանում մեր ժողովրդի բարեկեցության, նրա կուլտուրական մակարդակի բարձրացման մասին։ Ամեն տարի մեր պետական բյուջեի մեծ մասը հատկացվում է ժողովրդական տնտեսության զարգացման, ժողովրդական կուլտուրայի զարգացման համար

ԷՔՐ ՅԱՅԱՉԻՆ ՍԱՐԱՖԱՆԸՆԵՐ, 1914-20

Ֆրանսիոյ Ազգային Գրադարանին մէջ կը գտնուին Էքր Յայաչեանի ձեռագրական ժառանգութեան մեծ մասը, որ կը բաղկանայ 100-ի մօտ տետրակներէ եւ ձեռագրերէ։ Ինչպէս կը տեսնուի ստորեւ տրուած նամակէն, Էքր Յայաչեան ինքն էր ուզած իր ձեռագրերը Փարիզ ղրկել։ Ցաւօք, ան չի կրցած իր ծրագիրը իրագործել։ Ան մահացած է 1920-ին։

Ընկեր.— Ա՛հ, ձեր մասին ինչե՞ր կրնայ ըսել մեր ընկերը։ Ան ինքնին մեծ արժէք է։ Ան ինքնաշարժ չունի, ոչ ալ հեծանիւ։ Ան ոտքով կ՚երթայ ամէն տեղ։ Ան ամէն օր ինձ կը տեսնէ, ես ալ զինք։ Ան ինձ կը պատմէ իր կեանքին մասին, ես ալ իմ կեանքիս մասին։ Ան ինձ կը պատմէ իր ապրած տառապանքները, ես ալ իմ տառապանքներս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ուրախութիւնները, ես ալ իմ ուրախութիւնները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած յոյսերը, ես ալ իմ յոյսերս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ցանկութիւնները, ես ալ իմ ցանկութիւնները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ձախողութիւնները, ես ալ իմ ձախողութիւնները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած յուսահատութիւնները, ես ալ իմ յուսահատութիւնները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած յուսահատական պահերը, ես ալ իմ յուսահատական պահերս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան մտքերը, ես ալ իմ ինքնասպանութեան մտքերս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան փորձերը, ես ալ իմ ինքնասպանութեան փորձերս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ծրագիրները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ծրագիրներս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան միջոցները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան միջոցներս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութիւնները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութիւնները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան պատճառները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան պատճառները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարը, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարս։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած յաղթանակները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած յաղթանակները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած պարտութիւնները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած պարտութիւնները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարին մասին, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարիս մասին։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած յաղթանակները, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած յաղթանակները։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած յաղթանակներուն մասին, ես ալ իմ ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարիս մէջ տարած յաղթանակներուն մասին։ Ան ինձ կը պատմէ իր ունեցած ինքնասպանութեան ձախողութեան հետեւանքներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած պարտութիւններուն պատճառներուն դէմ ունեցած պայքարին մէջ տարած յաղթանակներուն մասին ինչպէս նաեւ

բայց ... չէր գիտեր պատճառը: Ցանճնաժողովը չհամոզուեցաւ այս բացատրութիւններէն, մանաւանդ որ Տօքթ. Վաչէ Հօթ Սավուայի նահանգապետին ներկայացուցած էր Սթամֆիցքին, առանց զգուշացնելու զայն: Այդ ներկայացումը տեղի ունեցած էր հացկերոյթի մը առեն որուն ներկայ էին չատ մը պաշտօնատարներ, երեսփոխաններ եւ ծերակուտականներ (մէկ մասը բանտարկուած են այսօր):

Միեւնոյն նիստին մէջ կրկին հարցաքննուեցաւ Տօքթ. Մաոի, որ հիւանդութեան վկայական մը տուած էր Սթամֆիցքիի: Տօքթ. Վաչէ յաջորդ օրը նոքէն մեքենագրած էր այս վկայականը, առարկելով թէ սխալներ կը պարունակէ: Քննիչները հարցուցին թէ ինչո՛ւ Թուական չէ դրած վկայականին վրայ: Տօքթ. Մաոի եւ Տօքթ. Փոլ (ոստիկանութեան բժշկապետը) յայտարարեցին թէ Սթամֆիցքի լաւագոյն հիւանդութիւն ունէր, կերուխումի անձնատուր եղած ըլլալով, եւ ունէր նաեւ մոքի խանգարումներ:

Հ. Ց. Դ.

Ալֆորվիլի Ս. Միհասեան եկեղեցական իր յարգանս վերապրոմն ընկեր Վարանդեանի մահուան, ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այսօր կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Հայ Ակումբին մէջ:

ԻՍԻԻ «ՄՈՒՐԱՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ» առթիւ սարքուած հանդէսը յետաձգուած է ի յարգանս ողբացեալ ընկեր Վարանդեանի:

Թ ԷՑԱՍԵՂԱՆ

Ֆր. կ. ԽԱՉԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՑՆԱՁԻՒՂԻՆ «ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Այսօր կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Villa Chanterive-ի մէջ, 4 Bld. d'Enghien. Enghien-les-Bains

Կը խօսի՝ ՏԻԿԻՆ ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Գեղարուեստական բաժինն իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն դաշնակով եւ ջութակով եւ մեներգով՝ Տիկ. ԱՆԱՀԻՏ ԽԷՐՊԻԿԵԱՆ, Օր. ՍԻՐԱՐԻ Ա.ՁԷՄԵԱՆ, Օր. ՀՈՒՐԻԿ ՁԻՔՈՒՆԻ եւ Օր.ները ԱԼԻՍ եւ ԱՑՑԱ ՊԱՊՈՆԵԱՆ եւայլն:

Մուտքը 5 ֆրանք Թէյասեղանի համար:

54 թիւ հանրակառքը Trinitéէն կը մեկնի անկէ: Շոգեկառք կայ տիւ նօրէն կը մեկնի 13.47, 14.02ին եւ 14.28ին:

ՑԵՐԵԿՈՑԹ _ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՕԺԱՆԴԱԿ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ եւ ներկայութեամբ Պ. **Georges Picot**-ի

եւ Պատուոյ նախագահութեամբ Ջօրավար **Edouard Brémond**-ի

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 13 ՄԱՅԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 10Ը

ՍԱԼ ZOŽIN ՄԵԾ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 9 Ave. Hoche (Մետրo Courcelle)

Արժանիքիեան աճուրդի oրէkuբr, ղեկավար **Manuel Pizarro**

Գեղարուեստական բաժին - անակնկալներ: Մուտք 15 ֆր.

Խճողումի տեղի չի տալու համար կը խնդրուի կանխաւօրօք սեղանները վարձել: Դիմել հեռախօսով *Provence 95-61* եւ *34-61*:

ԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՄԲՈՐՁՄԱՆ ՏՕՆԻ ՍՓԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ՝ Ֆր. կ. ԽԱՉԻ ՓՈՐԻՋԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ եւ «ՄԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ

9 Մայիս Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս

Horticulture-ի չքեղ սրահին մէջ

Գեղարուեստական խնամուած յայտագիր. ԱՆՈՒՇԻ Համբարձման վիճակի տեսարանը, ջանգիւլիւմի ճոխ քառեակներով, երգ ու պարերով, մասնակցութեամբ Տիկիններ՝ ԱՐՄԵՆՈՒՀիի, ԼԻԼԻ (հայկական եւ լեռնական պարեր): Կ'երգեն՝ Օր. ՀՈՒԻՓ. ՓՆԻԱԶԵԱՆ, Պարոններ՝ ԴՐ. ՄԷՀԹԷՐԵԱՆ, ԵՐ. ՈՒՆՃԵԱՆ երգ ու պարերուն կ'ընկերանան Թառիստներ ՌՈՒԲԻՆ եւ ԳԱՐԵԳԻՆ:

Հայկական գեղջկական սիրուած շուրջպարեր ՍԻՓԱՆի չքեղ տարազներով:

կը ներկայացուի քրքջալիր զաւեշտ մը:

Եւրոպական պարեր «Poéma» եւ սիրուած թանկօնեքու նշանաւոր **compos. Maria Melfi**-ի *ուղղ հոգինոց նուագախումբով, մասնակցութեամբ յայտնի* **bandonéoniste Ernesto Remondini**-ի:

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ մատչելի գիներով:

Մուտք կիներու՝ 7.50 ֆրանք, իսկ այրերու՝ 10 ֆրանք:

Տոմսերը հայկական խմբագրատուններէն, Հրանդ-Սամուէլի գրատունը, Հ. Կ. Խաչի վարչութեան եւ Սիփանի անդամներու մօտ: Ընդհ. հասցէ.— Sako Hagopian. 158 rue du Chateau Paris (14). Tél. Ségur 40-96:

Ամեն. եւ Գերերջ. Հոգեւոր Տիրոջ Աւետիս Պետրոս ԺԴ Կ. Պատրիարքի քահանայութեան յիսնամեայ յոբելեանին առթիւ այսօր, կիրակի առաւօտ ժամը 10.30ին Արհ. Գր. Եպս. Պահապանեան, հանդիսաւոր ձայնաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Խաչ եկեղեցւոյս մէջ, 10bis, rue Thuin, Paris 5:

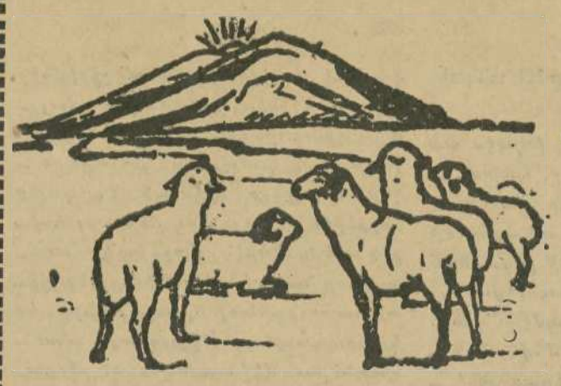
Ուստի կը խնդրուի որ հաճիք ներկայ ըլլալ սոյն բարեպաշտական հանդէսին:

Աղօթարար Ժողովրդապետ

Պ. Ծ. վ. ՔԷՏիճեան

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՒԷ

Հայ կին մը (37 տարեկան) տնական աշխատանքներու համար, օրավարձով կամ ամսականով: Դիմել Պ. Մխիթարեանի, 6, rue Blanqui, փարիզ (13):

Tricots TERZIAN

Tél.: Central 93-75 3, rue Poissonnière. Paris (2)

Nouvelle Série d'Été: Tricots d'enfant et maillot de bains d'anfant

à partir de 4 frs. Gillet et pullover femme, etc. etc.

Լաւ տեսակի ապրանք, խիստ աժան գիներ եւ ուղղակիտ աշխատելակերպ. ահա՛ այս յատկութիւնները որ կազմեցին **Tricots TERZIAN** *Տան համբաւը:*

Արագ առաքումներ Ֆրանսայի ամէն կողմը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

Կազմակերպուած ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ

ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ ԴՊՐՈՑԻՆ

Այսօր կիրակի, 29 Ապրիլ կէսօրէ վերջ ճիշտ ժամը 3ին

Պաճեհօ, 150, Route d'Orléans-ի սրահին մէջ

Ասկերտներր կը ներկայացնեն **«ԵՐԵՔ ՔԱՋԵՐ»** եւ **«ԳՈՒՇԱԿ»** խաղերը

Ղեկավարութեամբ՝ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի

Ձոխ յայտագիր՝ խմբերգներ, արտասանութիւններ, կովկասեան եւ հայկական պարեր, անակնկալներ եւ մոգական փորձեր:

Թառիս Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ կը նուագէ

Տախտերու մասնակցութեան համար մուտք 5 ֆրանք

Հաղորդ. մրջոց.— Առնել Փորթ ա'Օրլէանէն 88 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Պանեէոյի կայարանը:

ԱՐԱՔ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

ՏՐՐԵԿԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

16 ՅՈՒՆԻՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ Salle GAVEAU-Ի ՄԷՋ

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՅՈՒՆԻՍ 2, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 21Ի

Salle Gaveau-ի ՄԷՋ

Գ. Մ. ԱԼԷՄՇԱՀԻ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ եւ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Սպենդիարեանի, կոմիտաս վարդապետի, Տէր Ղեւոնդեանի

եւ Գ. Մ. Ալէմշահի բոլորովին նոր գործերը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀՐԱՉ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

«ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԸ»

Վէպ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ

Գին *15* ֆրանք, փոստի ծախքով, միայն կանխիկ, Ֆրանսա՝ *16* ֆր.

Արտասահման՝ *17* ֆրանք:

Դիմել.— H. Zartarian, 126, Ave. Simon Bolivar, Paris (19):

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԷՐԵԱՆԻ

ՍՐԴԻՍԿԱՆ ԴԵՐՁԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

97 Route d'Orléans. Cachan

Անգլիական եւ ֆրանսական ընտիր կերպասներ, վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած կար: Գիներու վրայ կարեւոր զեղչ:

Etude de Me BERNARD WAHL

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare (*Մէն Լազար կայարանին մօտ*) Tél. Pigalle 67 - 69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հիշատարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնացման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Ֆրանսայի մէջ շատոնց փնտռուած Արեւելքի իսկական օդին մենաշնորհը ստացած ըլլալով, հրապարակ հանած ենք՝

ԵՐԵՒԱՆ ԱՆԱՐԱՏ ՕԴԻՆ

փնտռեցէ՛ք զայն կարսիր պիտակով: Անգամ մը ճաշակելէ յետոյ ա՛լ չպիտի հրաժարիք անկէ:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՐ՝

Société "PEUREUX"

48 Bld. des Vignes, MARSEILLE Téléphone: COLBERT 58-10

ԼԻՈՆԻ եւ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

D.N.BAHADOURIAN 32 **rue Sévigné. Lyon** Rhône)

ՆԻՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ.—

M. M. H. Khatchadourian et Danielian *24*, rue Assalit. Nice (A. M.)

ՄԱՑՐԱՆՈՑ

Villa ANNETTE

6, rue de d'Atlas, 6

(Buttes Chaumont-ի պարտէզէն 25 մէթր հեռու)

Tél. NORD: 46-65

Վերաբուժական գործողութեանց եւ ծննդաբերութեանց ընդարձակ սրահներ՝ արդիական ամէն յարմարութիւններով. լուսաւոր օդասուն, գեղեցիկ սենեակներ:

Կ'ընդունինք Assurance Sociale-ի *հիւանդներ:*

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ

Մէթրօ՝ Belleville et Simon Bolivar, *Հանրակառք՝ թիւ 5, 26:*

Օթօպիւս՝ N. BF. BN.

13 ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ԵՆ գեղեցիկ եւ ընդարձակ սրահներ՝ (ամէն յարմարութիւններով եւ օժտուած ելեկտրական գոյնզգոյն լամբարներով) հարսանեկան հանդէսներու, ժողովներու, ցերեկոյթներու, պարահանդէսներու եւլն. Դիմել **13**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆի *13 rue Pierre Curie*, K. *Bicêtre. Metro: Porte d'Italie.*

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. Ֆիւանդանոցին

33, Rue Poissonnière (Rex սինեմային ճիշտ քովը)

Մէթրօ՝ Bonne-Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

L. LECORCHÉ Chir. Den.

Ex. Interne des Hôpitaux de Paris

Chef de Clinique à l'Ecole Dentaire Française

Assistant Ա. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ *chir. dent. D.E.D.F.*

ՆՆԱՄՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

Ակուայ կը քաշենք առանց սրսկումի, միայն մէկ վայրկեան քուն՝ Somylով: Ցաւերն են պրիճ. ատամնաշարք՝ շատ թեթեւ քրոմէ՝մետաղով, կը վերափոխենք ձին ատամնաշարեր: Երախաներու ատամներու շտկում:

Կ'ընդունի 9 - 12 եւ 2 - 7 Հեռախօս Inv. *27 - 95*

28 Avenue d'Orléans

Métro Denfert Rocherau ou Mouton Duvernet

ՀԱԼԱԾ ՄՕՄԻՆ ՀԵՏՔԸ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼՀՍ *Թարգ. Ծ. Մ.*

Մահճակալին քովը, պզտիկ սեղանի մը վրայ ղրուած էր հեռաձայնի ղրծիքը: Փիչըը տեսաւ զայն ու ինքզինք: Գարայի անեցիները գիտէին թէ անիկա հեռաձայնի ուղղակի գիծ մը հաստատել տուած էր՝ ընդհանուր ոստիկանութենէն մինչեւ իր բնակարանը:

— Շատ զարմանալի մարդ է, ըսաւ Փիչըը ինքնիրեն:

Երբ սենեակէն դուրս կ'ելլէր, կանգ առաւ դրան առջեւ ու նայեցաւ փականքին:

— Զարմանալի մարդ, կրկնեց դարձեալ, դուրը զոցեց ու մատնկոտ երեւոյթով նրբանցքէն քալելով սկսաւ սանդուղներէն վար իջնել:

Սանդուղին վրայ էր տակաւին, երբ սպասուհիներէն մէկը դիմացը ելաւ:

— Մէկը եկեր է ու պարոն Գարան տեսնել կ'ուզէ, ըսաւ անոր, ահաւասիկ իր այցեստոմսը:

— Պարոն Ձորճ Կէյսըրքօլ... ո՞ւր է, պէտք է տեսնեմ դինքը, ըսաւ Փիչըը հետաքրքրութեամբ:

Այցելուն անմիջապէս ուշադրութիւն գրաւող մէկն էր, որովհետեւ տարօրինակ կերպով հագուած էր եւ չատ թափթփած երեւոյթ մը ունէր: Կռնակը կար մաշած ու գծաւոր վերարկու մը· գլխուն վրայ՝ նոր ու փայլուն սիլինտր մը: Թանձր մաղով մը ծածկուած էր ծոծրակը եւ ունէր գիսախիւ մօրուք մը որուն հետ կը խաղար ջղային շարժումներով: Ինքնիրեն կը խօսէր, քթին տակէն բաներ մը կը մռմռար ու աւելի մէկ մը կը նայէր Գարայի նկարին որ կախուած էր վառարանին պատին վրայ:

Ակնոցը կարծես վար պիտի իյնար քթին վրայէն: Երկու հաստակէկ հատորներ կը տեսնուէին իր անուրթին տակ: Փիչըը, որ սուր տեսողութիւն ունէր, անոր վերարկուին տակ նշմարեց ճմռթկուած հագուստ մը, խոշոր, սեւ կօշիկներ եւ չապիկի մարդարիտէ կոճակներ:

Մարդը նայեցաւ ծառային:

— Ա՛ռ աւելք, ըսաւ հրամայական ձեւռով մը եւ ցոյց տուաւ դիրքերը:

Փիչըը անմիջապէս հնազանդեցաւ, բայց զարմանքով տեսաւ թէ անիկա տակաւին դիրքերը սեղմած էր իր թեւին տակ: Երբ Փիչըը ձեռքը երկնցուց դիրքերուն, դիպուածով հակկցաւ թէ այցելուին ձախ թեւը արուեստական էր:

— Ո՞ւր է Գարան, հարցուց մարդը:

— Հիմա կուգայ, պարոն, ըսաւ Փիչըը:

— Դուրս ելած է, հա՞, պոռաց այցելուն, ես չեմ կրնար սպասել. ին՛չո՞ւ դուրս ելաւ, երեք տարի է ըրա՞ծը ինչ էր, չէ՞ր կրնար դուրս ելլել...

— Պարոն Գարան ձեղի կը սպասէ, պարոն, ժամը վեցին պիտի վերադառնայ...

— Ժամը վեցին... կրողին մինձը, փրփրեցաւ մարդը... ես չուն չեմ որ մինչեւ վեցը իրեն սպասեմ... ժամը վեցին... Գարային ըսէ որ եկայ... դիրքերը ետ տուր...

— Բայց վատահ եղէք որ... կակազեց Փիչըը:

— Դիրքերը ետ տուր, ըսի, պոռաց մարդը:

Արագ չարժումով մը գրպանէն դուրս քաշեց ձախ ձեռքը, արմուկը վեր հանեց եւ աջ ձեռքով արուեստական թեւին տակ նետուց դարձեալ երկու հատորները, զորս ծառան դժկամակութեամբ իրեն վերադարձուցեր էր:

— Ըսէ պարոն Գարային որ ես իմ ուզած ատենս պիտի գամ, հասկցա՞ր, իմ ուզած ատենս... Մնաս բարով...

— Եթէ քիչ մը սպասէք, պարոն...

— Սպասելդ գեհենին տակն անցնի, մռնչեց մարդը, երեք տարի սպասեցի, խօսք կը հասկնա՞ս... ըսէ Պ. Գարային, որ ես պիտի գամ իմ ուզած ատենս...

Եւ դուրս ելաւ ուժգնօրէն դոցելով դուռը: Փիչըը անմիջապէս աշխատասնոցը վազեց Միս Հոլընտ նամակներուն պահարանները դոցելու վրայ էր:

— Կը վախնամ, Միս Հոլընտ, զլխուս մէջ փորձանք բացի:

— Ի՞նչ կայ, Փիչըր, հարցուց աղջիկը:

— Մէկը եկաւ Պ. Գարան տեսնելու եւ գիտեմ որ Պ. Գարան ալ գինքը տեսնել կ'ուզէր...

— Պարոն կէյսըրքօլը, այնպէս չէ՞...

— Այո, օրիորդ, չկրցայ համոզել որ սպասէ...

Աղջիկը չբծունքները պրկեց ու մտածեց:

— Պ. Գարան չատ պիտի բարկանայ բայց ինչ կրնայիր ընել, երանի թէ ինծի կանչէիր...

— Առիթ չեղաւ, բայց եթէ նորէն գայ, ուղղակի ձեզի կը բերեմ... բանի մը պէտք ունի՞ք, օրիորդ...

— Պարոն Գարան ժամը քանի՞ին պիտի վերադառնայ...

— Ժամը վեցին, օրիորդ...

— Այստեղ կարեւոր նամակ մը կայ զոր պէտք է անմիջապէս ուղարկենք:

— Հեռաձայնով մէկը կանչել տա՞մ...

— Ո՛չ, խոհեմութիւն չէ, դուն, անձամբ տար...

— Հաճոյքով, օրիորդ, պատասխանեց ծառան որ չատ անգամ Գարայի ամէնէն վստահելի թղթատարն էր ...

Փիչըը պատրաստակ կը սպասէր տունէն դուրս ելլելու համար ու այս պատեհութիւնը երկինքէն եկած չէր նորմ մըն էր իրեն:

Գարտուղարուհին անոր յանձնեց պահարանը որուն վրայ Փիչըը կարդաց անունը — « Պարոն Թ. Ք. Մէրլէնթիք, մասնաւոր տեղեկութեանց բաժին, Սկաուլընտ Եարտ, Ռայթհոլ: Զգուշութեամբ գրպանը դրաւ նամակը եւ սենեակէն դուրս ելաւ, հագուստները փոխելու համար:

Հակառակ բնակարանին ընդարձակութեան, Գարա կը պահէր միայն ծառայ մը եւ սպասուհի մը: Ծառան ուրիշ զանազան աշխատանքներու համար անհրաժեշտ ծառաները օրը օրին կը վարձէր: Գարտուղարուհին գատ տունին մէջ կ'ապրէր տարիքոտ կին մը որ միանգամայն սպասուհի էր եւ տանտիրուհի:

Միս Հոլընտ գրասեղանին առջեւ նստած աչքէ կ'անցընէր Գարայի նամակները զորս մեքենագրած էր առջեւ օրը, եւ սակայն իր միտքը ուրիշ տեղ էր:

(Շար.)

ՎԱՐԶՈՒԻ Է

Կահաւորուած սենեակ մը, գին 300 ֆրանք: Դիմել Պ. Կ. Մուրատեանի 13 բիս Սոլնիէ, փարիզ (9), մէթրօ՝ Քատէ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)